

ھەرىمى كوردستان - عىراق
پەرلەمانى
كوردستان - عىراق

پروتوكولەكان

109

سالى / 2018 □ بەرگى سەدو نوۆ

چاپى يەكەم / سالى 2020

له بلاقراوهكانى پەرلەمانى كوردستان - عىراق

ناوى كتيب: پرۆتوكۆلهكانى سالى(2018)ى پەرلەمانى
كوردستان - عىراق
بەرگى: 109
چاپى يەكەم: 2020
تيراژ: 250

پیداچوونهوهو نهخشهسازى: سنوبر صابر حسن

ئىنصات كردن: نهورۆز شىرزاد، دلير اكرم، شوان محمد، كۆفان خسرو، تارا رشاد، ريبين رشاد، ارام
كمال

ژمارهى سپاردنى به كتيبخانهى نيشتمانى هەریمی كوردستان:

پىرىست

پروتوكۇلى دانيشتىنى ژماره (1) نائاسايى خولى چوارەمى ھەلبژاردن □ پىنج شەممە 2014/7/3 ن 5

پروتوكۇلى دانيشتىنى ژماره (19) خولى چوارەمى ھەلبژاردن □ پىنج شەممە 2014/7/24 ن 11

پروتوكۇلى دانيشتىنى ژماره (2) ى نائاسايى خولى چوارەمى ھەلبژاردن □ دوو شەممە 2014/8/25

129`

پروتوكۇلى دانيشتىنى دەسپىكى خولى چوارەمى ھەلبژاردن □ چوار شەممە 2014/9/3 ن 191

پروتوكۇلى دانيشتىنى (2) خولى چوارەمى ھەلبژاردن □ سى شەممە 2014/9/23 ن 251

پەرلەمانى كوردستان - عىراق

پرۇتوكۆلى دانىشتى زمارە (5)ى

سى شەممە رېكەوتى 10 7 2018

خولى چوارەمى ھەلبىزاردىن

پروتۆكۆلى دانىشتىنى ژماره (5)

سى شەممە رېكەوتى 2018/7/10

كاتزىمىر (11) ى پېش نيوپرۆي رۆزى سى شەممە رېكەوتى 2018/7/10 پەرلەمانى كوردستان - عىراق بە سەرۆكايەتى بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى جىگىرى سەرۆكى پەرلەمانى كوردستان و، بەرپىز بېگەرد دلشاد تالەبانى سكرتېرى پەرلەمان، دانىشتىنى ژماره (5) ى خولى چوارەمى، سالى (2018) ى خوى بەست.

بەرنامەى كار:

بەپىيى حوكمەكانى برگە (1) ى ماددە (20) لە پەپرەوى ناوخوى ژماره (1) ى ھەمواركرائى سالى (1992) ى پەرلەمانى كوردستان عىراق، دەستەى سەرۆكايەتى پەرلەمان برپارى دا دانىشتىنى ژماره (2) ى خولى گرېدانى دوومى سالى يەكەم لە خولى چوارەمى ھەلبىژاردن لە كات (11) ى پېش نيوپرۆي رۆزى سى شەممە رېكەوتى 2018/7/10 دا بەم شىوئەى بىت:

1- دەست لە كاركېشانەوى ئەندامى پەرلەمان بەرپىز (رابوون توفىق معروف) لە ئەندامىەتى پەرلەمان بە پىي خالى (1) برگەى (10) ى ماددەى (30) ى لە پەپرەوى ناوخوى پەرلەمانى كوردستان ژماره (1) ى سالى (1992) ى ھەموار كراو، كە بە نووسراوى فەرمى پېشنيارى دەستەى سەرۆكايەتى پەرلەمانى كوردووه.

2- خويندنەوى يەكەمى ئەم پرۆژە ياسايانەى خوارووه بە پىي ماددەى (71) لە پەپرەوى ناوخوى پەرلەمانى كوردستان ژماره (1) ى سالى 1992 ى ھەموار كراو بكرىت.

1- پرۆژە ياساى ھەموار سىيەمى ياساى بەگرېدانى خانووبەرە ژماره (87) ى سالى (1979) ى ھەموار كراو لە ھەرىمى كوردستانى عىراق.

2- پرۆژە ياساى ھەلبەساردنى دامەزراوى سەرۆكايەتى ھەرىم.

3- گفوتوگو كوردنى پەپرەوى ناوخوى پەرلەمانى كوردستان كە لەلايەن لىژنەى كاتى بۆ پىداچوونەوى پەپرەوى ناوخو ئامادە كراو بە پىي برپارى ژماره (26) ى سالى 2014 برگەى (8) لە ماددەى (56) ەمى ياساى ھەلبىژاردنى پەرلەمانى كوردستان ژماره (1) ى سالى (1992) ى ھەموار كراو، پالېشت بە ماددەى (94) ى پەپرەوى ناوخوى پەرلەمانى كوردستان ژماره (1) ى سالى 1992 ى ھەموار كراو.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى/ جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

بەناوى خوداى بەخشنەدى مېھربان

دانىشتنەكەمان بە ناوى گەلى كوردستان دەست پى ئەكەين، خولى چوارەمى ھەلبىژاردن، سالى دووم، دانىشتىنى ژماره (5)، رۆزى دانىشتن (2018/7/10)، بەرنامەى كار، بەپىيى حوكمەكانى برگە (1) ماددەى

(20) له په پېرپه وی ناوځوی په رله مانى كوردستانى عیراق، ژماره (1) ى سالى (1992) ى هه موار كراو، دهسته ى سه روكا په تى په رله مان بریاریدا كاتى دانیشتنى ژماره (5) ى خولى به هاره له خولى هه لېژاردنى چواره مى په رله مان له كاتزمیر (11) ى پېش نیوه روى روى سى شه مه، رېكه وتى (2018/7/10) بیټ، بهرنامه ى كارى دانیشتنه كهش بهم شیوه په بیټ:

1/ دهست له كار كېشانه وه ى نه ندامى په رله مان به رپیز (رابوون توفیق معروف) له نه ندامیه تى په رله مان به پې خالى (1) برگه ى (10) ى مادده ى (30) ى له په پېرپه وی ناوځوی په رله مانى كوردستان ژماره (1) ى سالى (1992) ى هه موار كراو، كه به نووسراوى فه رمى پېشنیاری دهسته ى سه روكا په تى په رله مانى كرددوه.

2/ خویندنه وه ى په كه مى نه م پرۆزه یاسایانه ى خواره وه به پې مادده ى (71) له په پېرپه وی ناوځوی په رله مانى كوردستان ژماره (1) ى سالى (1992) ى هه موار كراو بكریت.

1/ پرۆزه یاسای هه موار سییه مى یاسای به كریدانى خانووبه ره ژماره (87) ى سالى (1979) ى هه موار كراو له هه ریمى كوردستانى عیراق.

2/ پرۆزه یاسای هه لپه ساردنى دامه زراوه ى سه روكا په تى هه ریم.

3/ گفتوگو كردنى په پېرپه وی ناوځوی په رله مانى كوردستان كه له لایه ن لیژنه ى كاتى بو پیداجوونه وه ى په پېرپه وی ناوځو ئاماده كراوه به پې بریارى ژماره (26) ى سالى 2014 برگه ى (8) له مادده ى (56) همى یاسای هه لېژاردنى په رله مانى كوردستان ژماره (1) ى سالى (1992) ى هه موار كراو، پالپشت به مادده ى (94) ى په پېرپه وی ناوځوی په رله مانى كوردستان ژماره (1) ى سالى (1992) ى هه موار كراو.

به رپیزان نیستا ده رفهت به به رپیز سكرتیرى په رله مان به رپیز بیگه رد تاله بانى ده دین بو نه وه ى ئاماده بووان نه وه ى به هو و بى هو و له گه ل پوخته ى دانیشتنى پېشتر پېشكهش به دانیشتنه كه بكات، فه رموو.

به رپیز بیگه رد دلشاد شكرالله / سكرتیرى په رله مان:

به رپیز سه روكى په رله مان.

به ناوى خواى گه وره و میهره بان.

پوخته ى دانیشتنى ژماره (4) ئاسایى روى دوو شه مه رېكه وتى (2018/7/9) بهم شیوه په ى خواره وه بوو:

1/ دهست پیکردنى دانیشتن له لایه ن به رپیز جیگرى سه روكى په رله مان.

2/ خویندنه وه ى ناوى نه ندامانى ئاماده بوو و ئاماده نه بوو، هه روه ها خویندنه وه ى پوخته ى دانیشتنى پېشوو له لایه ن سكرتیرى په رله مان.

3/ خويندنه وهى بىرۆكه يهك سه بارهت به كيشه ي به بازار كردنى به رهه مى جوتياران له لايه ن ئه ندامى
په رله مان به رپز مه لا غريب جيگرى سه رۆكى ليژنه ي كشتوكال.

4/ خويندنه وهى يه كه م بۆ دوو پرۆژه ياسا و پرۆژه برپاريك له لايه ن ليژنه ي ياساييه وه.

5/ گه توگو يه كى كراوه سه بارهت به هه لئباردنه كانى هه ري مى كوردستان به ئاماده بوونى به رپزان ئه ندامانى
دهسته ي كۆمسيۆنى سه ربه خۆى هه لئباردن و راپرسى.

6/ دواخستنى دانىشتنى په رله مان.

ناوى ئه ندامانى په رله مان كه له دانىشتنى ژماره (4) ئاسايى به روارى (2018/7/9) مۆله ت پيدراون يان
به بى مۆله ت ئاماده نه بوون، ئه مانه ن:

دانىشتنى به يانى

سالار محمود مراد (مۆله ت)، سه ركه وت سه رحه د (مۆله ت)، سه عيد محمد سه عيد (مۆله ت)، عزت صابر
اسماعيل (مۆله ت)، ئيدريس على اسلام (مۆله ت)، انس محمد شريف (مۆله ت)، بشار مشير اسماعيل
(مۆله ت)، جمال عثمان كارسول (ئاماده نه بوو)، زياد حسين عبدالكريم (مۆله ت)، سراج احمد محمد
(ئاماده نه بوو)، عبدالله جاسم رجب (مۆله ت)، على على هالۆ (مۆله ت)، محمد سادق سه عيد (مۆله ت)، محمد
على ياسين (مۆله ت)، هيڤا حاجى ميرخان (مۆله ت) ايوب عبدالله رسول (مۆله ت)، ئيڤار ابراهيم حسين
(مۆله ت)، به هار محمود فتاح (مۆله ت)، رابوون توفيق معروف (ئاماده نه بوو)، عمر صالح عمر (مۆله ت)،
فايق مصطفى رسول (مۆله ت) ئارى محمد عبدالرحيم (ئاماده نه بوو)، عبدالله محمود محمد (مۆله ت).

ناوى ئه ندامانى په رله مان كه له دانىشتنى ژماره (4) ئاسايى له به روارى (2018/7/9) مۆله ت پيدراون
يان به بى مۆله ت ئاماده نه بوون بۆ دانىشتنى دواى نيوه رۆ ئه مانه ن:

زانا عبدالرحمن عبدالله (مۆله ت)، گۆران محمود اسماعيل (مۆله ت)، ابراهيم احمد سمو (مۆله ت)، شوان شيخ
احمد (مۆله ت)، فيروز طه (مۆله ت)، نايدن معروف (مۆله ت)، باپير كاملا سليمان (مۆله ت)، يعقوب گورگيس
(مۆله ت).

ئه و به رپزان ه ي كه بۆ دانىشتنى ئه مرۆ داواى مۆله تيان كردوه:

(انس محمد شريف، على على هالۆ، محمد صادق سه عيد، ئيڤار ابراهيم، ادريس على اسلام، زياد حسين، بشار
مشير، هيڤا حاجى ميرخان، د.محمد على، باپير كاملا، سه ركه وت سه رحه د، فايق مصطفى، ئوميد حمه على،
د.عزت صابر، سه عيد مصيفى، رۆزا محمود، عمر صالح، يعقوب گورگيس).

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جېڭرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس بۇ بەرپىز بىگەرد تالەبىنى سىرتتىرى پەرلەمان، بەرپىزان دەست بە ماددەكانى بەرنامەى كار دەكەين و لە خالى يەكەم دەست پى دەكەين، ئەویش دەست لە كار كىشانەوہى ئەندامى پەرلەمان بەرپىز (رابوون توفىق معروف) لە ئەندامىيەتى پەرلەمان بە پىپى خالى (1) بېرگەى (ب) ماددەى (30) لە پەپرەوى ناوخوى پەرلەمانى كوردستان ژمارە (1)ى سالى (1992) ى ھەموار كراو كە بە نووسراوى ھەرمى پىشكەشى دەستەى سەرۋىكايەتى پەرلەمانى كوردو، دەقى نامەكە بەرپىز سەرۋىكايەتى پەرلەمانى كوردستان ئىوہ ئاگادارن من چەند مانگىك پىش ئىستا داواكارى وازھىنانم لە پەرلەمانى كوردستان خستوتە بەردەستى ئىوہ، لە نامەيەك دا بۇ سەرۋىكايەتى پەرلەمان و ھۆكارەكانى وازھىنانم باس كوردو، ئىستا جارىكى تر داواكارى وازھىنانەكەم لە پەرلەمانى كوردستان پەسەند بكەن و پىكارەكانى وازھىنانم لە پەرلەمانى كوردستان دەست پى بكەن، لەگەل رىزدا، (رابوون توفىق معروف) (9حزيران/2018) پىش ئەوہى ئەم دەست لە كار كىشانەوہىيە بىخەمە دەنگدان، خالىكى نىزامى كاك د.شېركۆ حمە امين ھەرموو.

بەرپىز د.شېركۆ حمە امين:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ئىمە چەندىن جار لە ماوہى رابردوو داوامان كوردو بە پىپى پەپرەوى ناوخوى پەرلەمانى كوردستان ھۆكۈمەت ئامادە بى لە پەرلەمان لەسەر ژيانى خەلك، مووچە، ئەوہى كە پەيوەندارە بە ئىستاوہ، پەيوەندارە بە مەسەلەى پاشەكەوتى نا ياسايىيەوہ، ھىچ يەككە لەمانە ناخرىتە بەرنامەى كاروہ، نىزامىيە، لەبەرتەوہى لەم پەپرەوہ داوامان كوردو، لەراستى دا دە ئەندامى پەرلەمان بوى ھەيە بە پىپى ئەم پەپرەوہ داوا بكات، ئىستا بابەتى خەلك بابەتتىكە سەكۆى جەماوەر بۇ خۇشتانى ناردو، كە داوا دەكات كۆمەللىك بابەت كە پەيوەندارە بە ژيانى ئاسايى خەلكەوہ بخرىتە بەرنامەى كاروہ، ناكرىت ئەم پەرلەمانە ئەوہندە لاواز و بى دەسەلات بى لەبەرامبەر دەسەلاتى جى بەجى كردن.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جېڭرى سەرۋىكى پەرلەمان:

بى ئىجازە كەس ناتوانى قسە بكات، ئەو خالە نىزامىيە كاك د.شېركۆ حمە امين، خالى نىزامى نەبوو، بىزىوى خەلك خەمى ھەموو پەرلەمانتارانە، لەوبارەوہ وازھىنانم باشتر وايە كە پەرلەمانتاران واز لە زمانى موزايەدە بىنن، واز بىنن، ئەوہ رەئى خۆتە و رەئى خۆت بۇ خۆت ھەلگەر، ئەگەر بەردەوام بى ئىجرائات وەردەگرم، ئەوہ دەزانى چۆنە، ئەوہ شكاندىنى شكوى پەرلەمانە، شكاندىنى بى رىزىيە، پەرلەمانى كوردستان بە پىپى توانا چاودىرى دەكات، بە پىپى كەشۇھەواى سىياسى، ئەوہى لە سىياسەت دەزانن، دەزانن چاودىرى رىكارى خوى ھەيە، چاودىرى ھەر قسە نيە، ھەر مىدىيا نيە، ھەر سۆشىيال مىدىيا نيە، چاودىرى كردن يەك لە ئەركە گرنەگەكانى پەرلەمانى كوردستانە، ئەوہى بايەخى بزائىت دەزانى چۆن چاودىرى دەكات،

چاودپیری ئه وهیه دهزانی چۆن داتا وهر بگری، چاودپیری ئه وهیه که هه ماههنگ بی له گهه ل حکومهت، خائیکی
نیزامی ههیه کاک علی فهرموو.

به پریز علی حمه صالح:

به پریز سهروکی په رله مان.

به پیی ئه م په پیرهوی ناوخویهی که له بهردهستی ئیمه دایه له ماددهی (25) فهقه ره ی (6) ئه گه ر ئاماده
نه بوونی ئه ندام زیاتر له مانگیك به بی مؤهت سهروکی په رله مان بهردهوام بیئ ئه وا هیج موچه و
دهرمانه کانی له ماوهی ئاماده نه بووندا وهرناگری، کاتیک که په رله مان تاریک (8) مانگ دهست
له کارکیشانه وهی یان (4) مانگ دهست له کارکیشانه وهی ته قدیم کردوو، سی دانیشتنی زیاتر ئاماده نه بووه،
ئیوه لادانی په پیره ویتان کردوو که موچه ی بو سهرف دهکهی و دهرمانه ی بو سهرف دهکهی وهک
په رله مان تار ده مینیتته وه تا دهست له کارکیشیتته وه، ئه مه کاتیکی ته واو په پیره ویه، دوو/به پریز سهروکی
په رله مان، به دهر له هه موو ته عه سوپیک به شیوهیه کی مهنتقی و عهقلانی، ناکریت ئیمه ی ئه ندامی
په رله مان شهو و رۆژ به دوا ی رهقه می نهوت دا راکهین، پرسیاره کانمان ئاراسته ی لایه نی مه عنی بکهین و
جوابمان نه دریتته وه، به پریزان له (11/6) ئه وه داوامان کردوو، ئه وه خه ریکه موچه ی تر ناتوانری
مانگیکی تر بدریتته وه، گریمان عیراق (317) ملیاره که ی نه نارد، ئه زانی ئیستا نهوت (78)، (32)
ده گه ریتته وه، که (375) ملیاری مانگانه یه، ئه ی ئه گه ر هه رنه یه دن و په رله مانه که ته واو بی و جوابی شمان
نه ده نه وه، بو کوئ و چۆن، په رله مان تاریش رهنگه انفعال بکات، خه میه تی زهختی له سه ره و فشاری له سه ره،
عه فو سهروکی په رله مان، خائی سییه می په پیره ویم سهروکی په رله مان د. یوسف به پیی په پیره وی ناوخو
داوا ی دهست له کارکیشانه وهی کردوو، نایخه نه بهرنامه ی کار، کاک رابوون خراوته بهرنامه ی کاره وه،
ئهمه جیاوازیه که و سوپاس.

به پریز جعفر ابراهیم ئیمینکی / جیگری سهروکی په رله مان:

سوپاس، ئه وهی من ناگادارم به پریز رابوون معروف خو ی داوا ی کردوو، له بهرئه وه دانراوه له بهرنامه ی
کاردا، ئه وهی کاک د. یوسف حاله تیکی ئیستسانیه، ریزمان بو به پریزان ههیه، ده بی به په پیره و ئیش بکه ی،
ده بی له نایینده یه کی نزیك دا ده یخه یه نه بهرنامه ی کار، دواخستنه که له بهر ئه وه هیه بوو که له په پیره و دا
هاتوو، که ده بی دواتر هه لئباردنی سهروکی په رله مان بکریت، که ئه وهش پیویستی به دروست کردنی
ته وافوقیکی سیاسیه رهنگه ئاسان نه بیئ، هوکاره کان شراوه نین و ئه وهی تر که ئه وهی جه نابت باست کرد،
مه سه له ی نهوت و ئه وانه له چه ندین دانیشتن ئه وه تان باس کردوو، ئه وه مه سه له یه کی ئه وه نییه بلئی
زیانی خه لک و نهوت و ئه وانه، ئیوه ئه ندام په رله مانن، هه ماههنگی دروست بکه ن له گه ل داموده زگای تری
حکومه تی هه ریم، بو ئه وهی له کاتیکی نزیك دا بانگی ئه نجومه نی وه زیران بکهین بو په رله مان ی کوردستان

و دانیشتنیکی بەرهەمدار ئەنجام بەدەین، بەرپێزان ئەوەی یوسف محمد لە ئاییندەپەکی نزیك دا دەپخەینە بەرنامەى کار، مافی خۆپەتی، بەلام ئەوە بەستراوو بەوەی کە پەرلەمان لەم ماوەیە سەرقالی ئەوە بوو پرۆژەى چاکسازی ئەوەی کە پرۆژەپەکی گرنگە و خەلکی کوردستان بەدواداچوونی بۆ دەکرد، لە کاتیکی وا دا پەرلەمان پەك بکەویت و نەتوانی تەواپوقی سیاسی دروست بکەى، ئەوەش بوو گرافتیکی تر لەبەدەم پەرلەمانی کوردستان، دوو خالی تری نیزامی وەردەگرم و ئومیدەوارم زۆر درێژ نەبن و پرسی تر نەوروژینن، بەرپێز خەلف فەرموو.

بەرپێز خەلف احمد:

بەرپێز سەرۆکی پەرلەمان.

ئەکرێ جیاوازی هەبێ لە نیوان پەرلەمانتاریک و پەرلەمانتاریکی تر، لە فراکسیۆنی بۆ فراکسیۆنی تر، نەوعیەتی چاودێری کردنی پەرلەمان، من هەم وەك خۆم وەكو پەرلەمانتار و وەكو فراکسیۆنەكەشم چیمان پێ کرابی لە چاودێری کردن لە ئیش و کارەکانی خۆمان کە واجبیبکی خۆمان بوو، کەم تەرخەم نەبووین و کردوویمان، شەو و رۆژمان خستۆتە سەر یەك بە پێی داتا و بە ژمارە نەتیجەکانی زۆرپەى هەرە زۆری ئیشەکانیشمان دیارە، بۆیە ناکرێ پەرلەمانتاریکی بەرپێز لەناو پەرلەمانەووە پرۆسەى چاودێری کردنی پەرلەمان کە لە ماوەى چوار سالی رابردوویمان کە چوار سال زیاترە زۆر بە باشی بەرپێوەمان بردوو، لە سەرەتاوە ئێمە شانازییمان بەوە کرد کە ئەو پەرلەمانە ئەگتیی ترین پەرلەمان بوو لەرووی چاودێری کردنەو، ئیستا ئەم بابەتە نادیدە بگیری، ناکرێ دیووە رەشەکانی ژبانی خەلکی کوردستان ببینی، ئەگەر بە پێی قسەى هەندێ پەرلەمانتار بوايە ئیستا ئەم ولاتە تەواو وێران ببوو، نوقمی زەوی ببوو، وا نییە و وا دەرئەچوو، ناکرێ لەسەر ئەم نەتە بەردەوام بین، بۆیە داوا دەکەم بەرپێز سەرۆکی پەرلەمان، هەر قسەپەك تۆمەتە و هەولێ پەرلەمانتار نادیدە دەگیری لە پرۆتۆکۆلی پەرلەمان بێسپێتەو، تکایە ئێمە شانازی بەو پەرلەمانەووە دەکەین کە لەو پەرلەمانە کردوویمان لە ئیش و لە کارولە چالاکى بە پێی راپۆرتەکانی پەرلەمان و بە پێی داتا و ژمارەکان و بە پێی ئەرکەکان، ئەوە ئەرشیفە و ماوەتەووە من شانازی پێوە دەکەم، رازی نابم هیچ پەرلەمانتاریک سووکایەتی بەو میژوووەی ئێمە بکات.

بەرپێز جعفر ابراهیم ئیمینکی / جیگری سەرۆکی پەرلەمان:

سوپاس، یەك خالی تری نیزامی وەردەگرم، كاك عمر فەرموو.

بەرپێز عمر عینایەت حمە سعید:

بەرپێز سەرۆکی پەرلەمان.

بەرگەى (7) لە ماددەى (25) ئەمە دەفەكەپەتی، لە حالەتی نامادەنەبوونی ئەندام لە كۆبوونەووەکانی پەرلەمان یان لیژنەکانی بە بێ پاساوی رەواى بۆ سێ جاری جیا لە ماوەى خولی گریڤدراو ئەوا سەرۆك بۆی

ههیه، ئەو ئەندامە لیستەکەى لەم بارەیهوه ئاگادار بکاتەوه، مافی ئەندامیەتی نامینى هەر بە پىی ئەم یەپرهوه، بەلام چەند ئەندام پەرلەمانىک لەناو ئەم پەرلەمانى کوردستانه ههیه، ئەم ئیجرائاتەى لەگەڵ نەگراوه، ئیমে داوا دەکەین بۆ لەگەڵی نەگراوه؟ بمبوره توخوا سەربارى ئەوهش من پشتگیری قسەکانى د.شیرکۆ دەکەم هەرچەند تۆزى عەسەبى بوو د.شیرکۆ، بەلام ئیوه هەست ناکەن پەرلەمانى کوردستان نەک لەلایەن ئەنجومەنى وەزیرانەوه، لەلایەن وەزارەتى داراییهوه بودجەکەى تەحەگومى پىوه دەگرى، لەلایەن وەزارەتى داراییهوه راگیراوه، وەک پىویست بودجە نادریت بەم پەرلەمانە.

بەرپز جعفر ابراهيم ئیمینکی / جیگری سەرۆکی پەرلەمان:

سوپاس، هەندىک پرس هەنە لەروانگەى کەسى تەماشایان دەکرىت، ئەمە وەزارەتى دارایی هەژموونى خۆى فەرز نەکردوووە لەسەر پەرلەمانى کوردستان، حالەتیک دروست بوو، ئەوه هەماهەنگیەکی باش ههیه له نیوان پەرلەمانى کوردستان و وەزارەتى دارایی کە ئەمە دەتوانى لە دیوانى پەرلەمانى کوردستان بپرسن، کە بودجەى پەرلەمانى کوردستان و دارایی پەرلەمانى کوردستان بە تەواوى سەربەخۆیه هیچ پەيوەستیهک و پەيوەندیهکی بە وەزارەتى داراییهوه وەنیه، بەلام سیولەى نەقدى بابەتیکە و ئەوه گرفتیکە پرسیکە لە هەریمی کوردستان، ئەوهى پەپرهوى ناوخۆ بەرپزان با بۆ زیاتر تەنکید کردن، سەرۆکایەتى پەرلەمان موراعاتى زۆربەى ئەندامانى پەرلەمانى کردوو، هەبوو لە لیژنەکاندا نامادە نەبوو، چەندین کۆبوونەوهى لیژنە گراوه نامادە نەبوو، ئەندامى پەرلەمان هەبوو لە مانگ زیاتر حازر نەبوو، موراعات گراون، ئەوه حالەتیکە بەدەر لە پەپرهوه، حالەتیکى تری کۆمەلایەتى، بەهەر شیوازیک تەقیمی بکەن، ئیমে ئەوهى کردوو مانە، ئەوهى کاک رابوون بەراستى حالەتیکى ئیستسانى بوو، کاک رابوون کە لیره بوو حالەتیک دروست بوو نەدەتوانرا بە ئاسانى ئەو بابەتە بخهیه بەر دەست لەکارکێشانهوهکەى بخهینه بەرنامەى کار، بۆ ئەوهى لیکدانەوهى تری بۆ نەکرىت، یەعنى خۆى حالەتیک بوو نەخوارا و بوو و روویدا و کۆتایى پى هاتوو، بەرپزان ئەوهى من باسم کرد دەست لەکارکێشانهوهى بەرپز رابوون معروف دەخهینه دەنگدان، لەماوهیهکی نزیك دا دەست لەکارکێشانهوهى بەرپز یوسف محمد دەخهینه دەنگدان و دەپهینه بەرنامەى کار، یەکەم/ دەست لەکارکێشانهوهى بەرپز رابوون معروف لە ئەندامیەتى پەرلەمانى کوردستان دەخهینه دەنگدان، کى لەگەڵ دایه؟ (55) کەس لەگەڵی دایه، کى دزه؟ کەس نییه، دەست لەکارکێشانهوهکەى پەسەند گرا، دووهم/ خویندنەوهى یەکەمى ئەم پرۆژه یاسایانەى خواروه بە پى ماددهى 71 لە پەپرهوى ناوخۆى پەلەمانى کوردستان، ژماره (1) ی سالى (1992) ی هەموار گراو، خویندنەوهى یەکەم بکرىت، داوا لە بەرپزان لیژنەى یاسایى دەکەین، کە فەرموون بینه سەکۆى تايبەت بە لیژنەکان، د.قالا فەرموو.

بەرپۇز د.فالا فرید ابراهیم:

بەرپۇز سەرۆكى پەرلەمان.

پرۇژە ياساى يەكەم، پرۇژە ياساى ھەلپەساردنى دامەزراۋى سەرۆكايەتى ھەرىمە كە لە (5) ماددە و ھۆيەكانى دەرچوۋاندن پىكھاتووۋە لەلايەن ئەم ئەندام پەرلەمانە بەرپۇزانە واژوو كراۋە كە ناۋەكانيان دەخوئىنەنە، (1/برزۇ مجيد، 2/محمود حاجى عمر، 3/حسن صالح، 4/عادل عزيز، 5/زولفا محمود، 6/على حمە صالح، 7/د.جوان اسماعيل، 8/بيستون فايق، 9/ايوب عبدالله، 10/پەرى صالح، 11/رۇزا محمود، 12/ئىقار ابراهيم، 13/منيرە عوسمان، 14/د.بەھار محمود، 15/قارەمان قادر، 16/عبدالرحمن على، 17/انور قادر، 18/ابوبكر عبدالله، 19/بەھار عبدالرحمن، 20/ئوميد حمە على، 21/فايىق مصطفى) داوا لە بەرپۇزتان دەكەم كە ئاراستەى ليژنەى پەيوەندارى بكن.

بەرپۇز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى /جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، ئەم پرۇژە ياسايە ئاراستەى ليژنەى ياساي دەكەين، لە بەرئەۋەى پەيوەستە بە ئامادەكارى كۆمىسيۇن بۇ ھەلپۇزاردنى سەرۆكايەتى ھەرىم، لە بەرئەۋە سىفەتى ئىستىجالى پى دەدەين، تەلار خان فەرموو.

بەرپۇز تەلار لطيف:

بەرپۇز سەرۆكى پەرلەمان.

پرۇژەى دوۋەم/ پرۇژە ياساى ھەموارى سىيەمى پىادەگردنى ياساى بەكردانى خانووبەر ژمارە (87) سالى (1979) ى ھەموار كراۋ، كە لە (12) ماددە و ھۆيەكانى دەرچوۋاندن پىكھاتووۋە، لەلايەن ژمارەيەك پەرلەمانتاران پىشكەش كراۋە (عمر عىنايەت، شىركو حمە امين، برزۇ مجيد، عادل عزيز، بەھزاد دەرويش، شىركو جودت، ابوبكر عمر، عبدالرحمن على، غريب مصغى، بەھار عبدالرحمن، پەرى صالح، زولفا محمود، جوان اسماعيل، حاجى كاروان، بيستون فايق)، داوا لە سەرۆكايەتى پەرلەمان دەكەم، ئاراستەى ليژنە پەيوەندارەكانى بكات.

بەرپۇز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى /جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، ئەم پرۇژە ياسايە ئاراستەى ليژنە پەيوەندارەكان دەكەين، ليژنەى ياساي و ليژنەى شارەوانىيەكان و گشت ئەندامانى پەرلەمان، سوپاس بۇ بەرپۇزان، تەلار خان فەرموو.

بەرپىز تەلار لطيف:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

لەبەر گرنكى ياساى بەكرىدان و لەبەرئەۋەدى كۆمەللىك كىشەى زۆر زۆر دروست بوۋە بە تايىبەتى بۇ بازار و بۇ كرىچىيەكان، داواكارم ئەم پرۆژەيە كە سيفەى ئىستىعجالى پى بىدرىت بۇ ئەۋەدى بە زووترىن كات كار لەسەر پرۆژەكەى ئەمرۆ و دوىنى بىكەين كە خوئىندەۋەدى يەكەمىيان بۇ كراۋە، زۆر سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى/جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس، ئەو ھۆيانەى كە سيفەتى ئىستىعجالى پى بىدرىت ئەۋانە بە پەسەند دەزانىن، بۇيە سيفەتى ئىستىعجالى دەدەينە ئەو پرۆژەيە داۋاش دەكەين بۇ ھەردوو پرۆژە راپۇرتەكان ئامادە بىكرىن بۇ ئەۋەدى بەزووترىن كات بىخەينە بەرنامەى كار، د.رېۋاز فەرموو.

بەرپىز د.رېۋاز ھانق:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

بە گوپىرەى ماددەى (73) لە پەپىرەۋى ناوخۇ پىدانى سيفەى ئىستىعجال لەھەر بابەتلىك جگە لە بودجەكە خۇى لە ئەسلدا سيفەى موستەعجەلى ھەيە دەبى پەرلەمان بىكات، فەرموون ئەگەر سەپىرى ماددەى (73) ى پەپىرەۋە بىكەن، دەبى بىخەنە دەنگدان، سيفەى ئىستىعجال دەبى بىخرىتە دەنگدان.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى /جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس، ھەردووكىيان دەخەينە دەنگدان، سيفەتى ئىستىعجال دەدەينە پرۆژە ياساى ھەئپەساردنى دامەزراۋەى سەرۋىكايەتى ھەرىم سيفەتى ئىستىعجال بۇ ئەۋەدى بەدەينە ئەم پرۆژەيە دەخەينە دەنگدان، سيفەتى ئىستىعجال دەدەينە پرۆژەى يەكەم، كى لەگەئە؟ (41) كەس بە پەسەندى دەزانن، كى دژە؟ (12) كەس دژن، بە زۆرىنەى دەنگ پەسەند كرا، دوووم/ پرۆژە ياساى ھەموارى سىيەمى ياساى بەكرىدانى خانووبەرە ئەۋەدى ئامازە پىكرا، ئەۋەش داواكارا كە سيفەتى ئىستىعجالى پى بىدرىت، دەيخەينە دەنگدان، كى لەگەل دايە؟ كى دژە؟ كەس نىيە، بە كۆى دەنگ پەسەند كرا، سوپاس بۇ بەرپىزان سەرۋىكى و ئەندامانى لىژنەى ياساى، سوپاس بۇ ئىۋەى بەرپىز، سوپاس بۇ بەرپىز د.رېۋاز بۇ بەبىرھىنەۋەكەيان، بەرپىزان بىرگەى (3) لە بەرنامەى كار، گىفتوگۇ كىردنى پەپىرەۋى ناوخۇى پەرلەمانى كوردستان كە لەلايەن لىژنەى كاتى بۇ پىداچوونەۋەى پەپىرەۋى ناوخۇ ئامادەكراۋە بە پىپى بىپارى ژمارە (26) ى سالى (2014) بىرگەى (8) ماددەى (56) ياساى ھەئبىزاردنى پەرلەمانى كوردستان ژمارە (1) ى سالى (1992) ى ھەمواركراۋ، پالپىشت بە ماددەى (94) ى پەپىرەۋى ناوخۇى پەرلەمانى كوردستان ژمارە (1) ى سالى (1992) ى ھەموار كراۋ، داۋا لە بەرپىزان دەكەين لە لىژنەى كاتى فەرموون بۇ سەكۆى تايىبەت بە لىژنەكان، داۋا لە بەرپىز

سەرۆكى لىژنەى كاتى دەكەين ئەو ماددانەى موناقلەشەى لەسەر تەواو بوو كۆتايى پېھاتوو دەخەينە دەنگدان، فەرموو.

بەرپىز فرست صۇفى على:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

لە بەشى حەوتەم لە بەشى چاودىرى لەلايەن ئەندامانى بەرپىزى پەرلەمان گەفتوگۆى لەسەر كرابوو وەكو ئەو سىستەمەى كە پەسەندمان كەردبوو لە پەرلەمان ئىستا ماددە بە ماددەى دەخوئىنەنەو ئەوەى سى را زياتر پشتگىرى كەردوو دەخەينە دەنگدان ئەوەى تر تەنيا سياغىيە، ئەو سياغانەى كە كەردوو مانە تەنيا دەخوئىنەنەو دەخەينە دەنگدان، بەشى حەوتەم چاودىرى كەردن يەكەم پەرسىار دەكاتە ماددەى (59) وە لە رەشوو سەكەى بەردەستان ماددەى (64) تەنيا سياغەيە بەم شىوہيە سياغە كراو تەو.

ماددەى (59):

ئەندام بۆى ھەيە پەرسىارى نووسراو يان زارەكى لە رىڭاى سەرۆكايەتى بۆ سەرۆك وەزىران يان ئەندامانى ئەنجومەنى وەزىران بنرپت بۆ روونكەردنەوەى بابەتەى كە دەكەوئتە چوارچۆەى پەرسىارى كەيان يان بابەتەى كە ئەندام زانىارى لە بارەوہيە نىيە يان دەپەوئت بەدواداچوونى لە بارەوہ بكات، يان دەپەوئت راي حكوەت لە بارەى بابەتەكەوہ بزانيەت، ئەمە تەنيا سياغە كراو تەو داوا لە بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان دەكەين بەم شىوہيەى خوئندەوہ بيخاتە دەنگدان.

بەرپىز جعفر ابراھىم ئىمىنىكى / جىڭرى سەرۆكى پەرلەمان:

بەرپىزان ئەو ماددەيە ماددەى (59) بەو شىوہيەى خوئنرايەو دەخەينە دەنگدان كى لە گەن داىە؟ (60) كەس بە پەسەند دەزانن، ئەوەى دژە؟ كەس نىيە بە كۆى دەنگ پەسەند كرا، ماددەى دواتر، فەرموو.

بەرپىز فرست صۇفى على:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەى (60) تەنيا سياغەيە ئىزافە كەردنى يەك دەستەواژەيە دەخوئىنەنەو، داوا لە جەنابتان دەكەم بيخەيە دەنگدان، ماددەى (60) كە دەكاتە (65)ى پرۆژەى بەردەستان، مەرجەكانى پەرسىارى نووسراو.

ماددەى (60)

1- دەبپت پەرسىارى لە لاىەن يەك ئەندام يان زياتر پيشكەش كرابپت و بەروار و واژوى لەسەر بپت لە رىڭاى سەرۆك ئاراستە كرابپت.

2- دەبپت پەرسىار روون و پوخت بپت و مەبەستەكەى ديارىكراو بپت، تەوانج و راي تپدا نەبپت لەكەدارى كەسيەتەكان و دەستە و دامەزراوەكانى ھەرىم نەكات.

3- نابیت بابەتی پرسیارەکه لەبەردەم دادگا بیټ.

4- دەبیټ پرسیارەکه لە تاییبەتمەندی ئەو وەزارەتە بیټ که پرسیارەکهی ئاراستە کراوە.

5- نابیت پرسیارەکه پێچەوانەیی دەستوور و یاسا و بەرژەوهەندی گشتی بیټ و ناشیټ پێشتر وەلام درابیتەوه.

6- ئەو بابەتەیی ئاراستەیی لیژنەیی پەيوەندیدارەکانی پەرلەمان کراون پرسیاریان لە بارەوه ناکریت تا لیژنە راپۆرتی خۆی پێشکەش دەکات، ئەو دەستەواژە ئیزافەکراوە (بە مەرجیک لە ماوهی که لە پازدە رۆژ تیپەر نەکات راپۆرتەکه نامادە بکات).

7- ئەو پرسیارانەیی دەنێردرین بۆ سەرۆکی حکومەت و جیگرەکهی دەبیټ پەيوەست بن بە کارنامە و سیاسەتی گشتی حکومەت و ئەو دەستەواژەش ئیزافەکرا، (جیپەجیکردنی یاسا بەرکارەکان)، داوا لە بەرێزتان دەکەین بیخەنە دەنگدان.

بەرێز جعفر ابراهیم ئیمینکی / جیگری سەرۆکی پەرلەمان:

ئەو ماددەیی پێشتر موناقدەشە کرابوو بەو شیوازەیی خۆینرایەوه دەخەینە دەنگدان؟ ماددەیی (60) که دەکاتە ماددەیی (65)ی ئەوهی که لەبەر دەستی ئیوهی بەرێز دایە کۆی لە گەل دایە؟ (63) کهس لەگەلیدان، ئەوهی دژە؟ کهس نییە، بە کۆی دەنگ پەسەند کرا، ماددەیی (61) فەرموو.

بەرێز فرست صۆفی علی:

بەرێز سەرۆکی پەرلەمان.

ماددەیی (61) تەنیا سیاغەییە بەو شیوهی دەپخوینمەوه داوا لە بەرێزتان دەکەم بیخەنە دەنگدان.

ماددەیی (61)

1- دەستەیی سەرۆکایەتی بۆی هەییە ئەو پرسیارانە رەت بکەنەوه که هەر مەرجیک لەو مەرجانەیان تییدا نەبیټ که لە ماددەیی (65) ئەو پەیرهوه ناماژەیان پیکدراوه.

2- ئەوهی ئەندامەیی که پرسارەکهی رەت کراوەتەوه ئەگەر بە بریاری سەرۆکایەتی رازی نەبوو بۆی هەییە داوا بکات بابەتەکه بخریتە بەردەم دەستەیی گشتی.

بەرێز سەرۆکی پەرلەمان پێشوختە ئەوه دەخەینە دەنگدان ئایا لەگەل ئەوهی ماددەیی (67) و (68) پرۆژەکه که دەکاتە ماددەیی (62) ، (63) لەگەل ماددەیی (61) دەمچ بکریت، بکریتە برگەیی سی و چوار، ماددەیی (66) و (67) ، (68)، پرۆژەکه لەبەر دەستانە دەکاتە (61) و (62) و (63) بکرینە ماددەیی (61) سی ماددە دەمچ بکرین.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

ئەو دەخەينە دەنگان دەمچ كىرىنى سى ماددە كى لە گەل دايە؟ (68) كەس بە پەسەند دەزانن، ئەو دەمچ كەس نىيە، بە كۆى دەنگ پەسەند كرا، ھەر سى ماددە دەمچ كرا، فەرموو.

بەرپىز فرست صوفى على:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ئەو سى ماددە دەمچ كراوانە لە چوارچىۋە چوار بەرگەدا داريژراوانەتەو تەنيا سياغەيە ديانخوينمەو بۇ ئەو دەمچ ئامادە بىت بۇ دەنگان.

ماددە (61):

1- دەستە سەرۋىكى پەرلەمان بۇ ھەيە ھەموو ئەو ماددانە رەت بىكەنەو كە ھەر مەرجىك لەو مەرجانەيان تىدا نەبىت كە لە ماددە (65) ى ئەم پەيرەو نامازەيان پىدراو.

2- ئەو ئەندامە كە پەرسىارەكە رەتكرائەتەو ئەگەر بەبىرارى سەرۋىكى پەرلەمان رازى نەبوو بۇ ھەيە داوا بىكەت بابەتەكە بىرئەتە بەردەم دەستە گشتى.

3- لە ماوئەك كە لە (7) رۆژ تىپەر نەكات لە بەروارى گەشتىنى پەرسىارەكە سەرۋىكى پەرسىارەكە دەنپىرئەت بۇ سەرۋىكى پەرلەمان، يان ئەو ۋەزىرە پەرسىارەكە ئاراستە كراو.

4- دەبىت ئەو لايەنەنى پەرسىارەكە ئاراستە كراو ئەو ماوئە (7) رۆژ ۋەلامى پەرسىارەكە بىدەنەو، لە ھەموو ھالەتەك نەبىت ۋەلامى پەرسىارەكە نەبىت لە (21) رۆژ زىاتردوابخىرئەت.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

ئەو (65) ە ھاتوو ئەوئە بىكەن بە (60)، ئەو ماددەيە بەو شىۋازەى خوينرايەو دەپخەينە دەنگان؟ مناقشە كۆتايى پىھاتوو لە دانىشتىنى پىشتىر كى لە گەل دايە؟ ، (61) كەس بە پەسەند دەزانن، ئەو دەمچ كەس (1) كەس دۇ، بە زۆرىنە دەنگ پەسەند كرا، ماددە (62) كە دەكاتە (69)، فەرموو.

بەرپىز فرست صوفى على:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ماددە (62) تەنيا سياغەى لەسەر بەرگەى (3) پىم وايە (3) كەس زىاتر داوايان كىرەو دەستكارى بىرئەت ئىمە سەرەتا سياغەكە دەخوينەو، ئەگەر ئەو پەسەند كرا ئەگىنا پاشان ئەو بەرگەى سىيەكە ئەو خىلافە دەخەينە روو.

ماددە (62)

1- به كۆتايى ھاتنى وەرزی گزیدان پرسیار كۆتايى ناپت تەنھا ئەو ماوەیە بۆ وەلامى پرسیار دیاریکراوہ نامینیت لەسەرەتای وەرزی گزیدان سەر لە نوێ ماوەکە دەست پێدەکاتەوہ.

2- ئەندام بۆی ھەییە پرسیارەکەى بکیشیتەوہ.

3- ئەگەر زیاتر لە یەک ئەندام ھەمان پرسیاری ئاراستە کرد ئەوہ پرسیارەکە بە ناوی ئەو ئەندامە ئاراستە دەکریت کە پێشتر پێشکەشی دەستەى سەرۆکایەتى کردووە، بەلام دەبیت وینەییەکی وەلامەکە ئاراستەى ئەو ئەندامانەش بکریتەوہ کە ھەمان پرسیاریان کردووە.

ئیمە بەو شیوہیە ساغەمان کردۆتەوہ، بەلام لەسەر بڕگەى (3) رایەك جیاواز ھەبوو، کە پرسیارەکە تەنھا ئاراستەى ئەو ئەندامە نەکریت، ئاراستەى یەک ئەندام نەکریت ئاراستەى ھەموو ئەندامەکان بکریت، بەلام ئیمە وەکو لیژنە، ئیمە باش دەزانین سەرەتا ماددەکە بەم شیوہیە ئەو بڕگەى بەم سیاغە بخریتە دەنگدان، ئەگەر پەسەند کرا، ئەوہ دەبیتە ماددەى (62) ئەگەر نا بڕگەى (3) سیاغە دەکەینەوہ.

بەرپز جعفر ابراھیم ئیمینکی / جیگری سەرۆکی پەرلەمان:
تیبینیە، فەرموو.

بەرپز عمر عینایەت ھەمە سعید:
بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

پیمان باشە بڕگەى (3) جەنابى كاك د.فرست بیخوینیتەوہ بۆ ئەوہى لەبەر چاوی ئەندامان روون بیت نایا دەنگ بە کامیان دەدەن ، بیخوینیتەوہ ئەو سیاغە تازەکە.

بەرپز جعفر ابراھیم ئیمینکی / جیگری سەرۆکی پەرلەمان:
سیاغەى تازە، بەو شیوازەى کە داتان رشتووہ، فەرموو.

بەرپز فرست صۆفی علی:
بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

لەسەر بڕگەى (3) مولاخەزەییەك ھەییە، کە لیژنە ئەوہى کە ئیمە دامان رشتووہ وەکو لیژنەى کاتى پەیرەو، ئەلین پرسیارەکە ئەگەر لەسەر ھەمان بابەت یەک کەس ھەمان پرسیاری کردبوو، کى پێشتر پرسیارەکەى بربوو بۆ دەستەى سەرۆکایەتى بەناوی ئەو ئاراستەى حکومەت دەکریت وەلامەکەى ئاراستەى ئەو دەکریت، بەلام وینەییەك دەدریتە ئەو ئەندامانەى تریش کە پرسیارەکیان ئاراستە کردووە، دیارە (3) کەس زیاتر لە ئەندامانى پەرلەمان داویان کردبوو، نەخیر پرسیارەکە بە ناوی ھەموو ئەندامان ئاراستە بکریت کە وەلامەکەش ھاتەوہ وەلامەکە ئاراستەى ھەموو ئەندامان بکریت، ئیستا ئیمە بیخەینە دەنگدان بەناوی ھەموو ئەندامان بکری ئاراستەى ھەموو ئەندامان بکریت ئیمە موناخەشەکمان کرد، پیمان وابوو

ئەوۋە كە ھەيە كېشە تېدا نىيە، بۆيە پېمان باشە وەكو خۇي بېخەينە دەنگدان، چونكە ئەگەر چوار كەس لە كاتى جياواز جياواز ئەوۋە ئەمپۇ چوۋە ئەو دوو بەيانى چوۋە ئەو سى رۇزى تر چوو سەرۇكايەتى پەرلەمان ئەوۋە يەكەم كەس چوۋە پىرسىارەكە بە ناۋى وى ئاراستە دەكات، بەلام دواتر كە وەلامەكەى ھاتەوۋە بۇ (اطلاع) وىنەيەكەش دەداتە ئەوانەى تر كە پىرسىارەكەيان ئاراستە كىردوۋە.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جېگىرى سەرۇكى پەرلەمان:

بەرپىز (قارەمان) روونكردنهوۋەى ئىزافى، فەرموو.

بەرپىز قارەمان قادر ھەتاج:

بەرپىز سەرۇكى پەرلەمان.

زىاتر لە (3) كەس داۋاى كىرد ئەو بىرپارە ھەلبىگىرېت، بەلام ئەوۋەى كە زىاتر جېى گىفتوگۇيە لېرە ئەوۋە بوو كە چەند ئەندامىك پېشكەشى دەكەن، بەلام ئەگەر سەيرى ۋەقت بىكەين ئەورۇ من پىرسىارىك پېشكەش دەكەم چوار رۇزى تر پەرلەمانتارىكى تر پىرسىارىك ئاراستە دەكات، مەعقول نىيە لە ماۋەى چوار رۇزى يان شەش رۇز لە نىۋان من و پەرلەمانتارىك بېت پىرسىارىك ئاراستە كىردبىت ھىلرابىتەوۋە تا ئەو كاتە، لۇيە من پېم وايە كە يەكەم جار سىاغەمان كىردۇتەوۋە بە ناۋى ھەموو ئەندامان ئاراستە بىكرېت كە ھاتىش نووسخە بىرېت بە ھەموو ئەندامان، لە سى كەس زىاتر داۋاى كىردوۋە، سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جېگىرى سەرۇكى پەرلەمان:

سوپاس بۇ بەرپىز (قارەمان)، ئەو روونكردنهوۋەى ئىزافى، وا پېدەجى ئەو نووقتەى خىلافى (3) كەس پىشتوانى لىكردوۋە بىخەينە دەنگدان، ئەگەر دەنگى ھىنا ماددەكە ھەموۋى كاك (د. فرست)، فەرموو.

بەرپىز فرست صۇفى ەلى:

بەرپىز سەرۇكى پەرلەمان.

ئەوۋەى ئەندامان داۋاىان كىردوۋە ئاۋاى لىدېت، سىاغەكە بۆيە من پېشنىياز دەكەم سەرەتا ئەوۋە بىخەينە دەنگدان ئەو بىرگەيە وەكو خۇي بروات، سىاغەكە بەو شېۋە لىدېت ئەگەر زىاتر لە يەك ئەندام ھەمان پىرسىارى ئاراستە كىرد ئەوۋە پىرسىارەكە بە ناۋى ھەموو ئەو ئەندامانە ئاراستە دەكرېت كە پېشكەشىان كىردوۋە، ۋە وىنەيەكى وەلامەكەش ئاراستەى ھەموو ئەندامەكان دەكرېت، يەك پىرسىارە، بەلام چوار كەسى جياواز پېشكەشىان كىردوۋە، ئىمە تەفزیلى ئەوۋەمان كىردوۋە لە كاتى جياواز تەفزیلى ئەوۋەمان كىردوۋە كە كى يەكەم كەس پىرسىارەكەى پېشكەش كىردوۋە ئەو بىچېت بۇ حكومەت، بەلام وەلامەكەى بۇ ھەموو ئەو ئەندامانە بىتەوۋە كە ھەيانە، ئىمە پېمان وايە ئەو رىگايە دروست ترە، بەلام ئەگەر دەتانەوۋى ئەوۋە بىخەينە

دەنگدان ئەو سیاغەى ئىۋە پېشنىيازتان كىردوۋە سەرەتا ئەو سیاغە دەخەينە دەنگدان ئەگەر قىبول كرا
هەنگى ھەموو ماددەكە دەخەينە دەنگدان.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

ئەو سیاغە ئەو دارشتە ئەو ئەستى نامازەتان پىكىرد كاك (د.فرست) ئەو بەخە دەنگدان، روونكىردنە ۋە ھەيەكى
تر كاك (على حمە صالح)، فەرموو.

بەرپىز على حمە صالح:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ئەو ھەي كە خويىنرايە ۋە ئەو ھەندامان كېشەيەكى تىايە، مەسەلەن كە تۆ چەند رۆژ چاۋەرى پىرسىارى
ئەو چەند ئەندامە ئەكەى (10،15،20) يەئنى ئەو ھەموو ئەندامە لە چەند رۆژا پىرسىارەكە ئاراستە
ئەكەن ئەگەر لە ماۋەى سى رۆژ دا بىت ھىچ موشكىلە نىيە، سى رۆژ چاۋەرى بىكىت يان ھەموۋى، بەلام
خۇ ناكىت بىست رۆژ چاۋەرى بىكىت تا ھەموو ئەندامەكان پىكە ۋە پىرسىارەكە ئەھىن.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

بەرپىز (ئامىنە زكىرى) فەرموو.

بەرپىز امىنە زكىرى سەيد:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

پەرلەمانتار ۋەختى پىرسىارەكى دەكاتن ئىجتىمالە ھاۋشىۋەى ۋى پىرسىارى ژ ئەندامەكى بو ئەندامەكى تر
ۋەكى يەك بىتن ھاتە يەك بابەت ھەمان پىرسىار ھەبىتن، ۋەختى توو پىرسىار بۆ ھۆكۈمەتى بەرى ئەكەى
سكىرتىرى پەرلەمانى كو پىرسىارا بىكاتن ئەۋىت كو پەرلەمانتار پىشكەش كا ئو دىقەت ھلتەرەكى دەرباز بىت
ژ بۆ ھۆكۈمەتى بۆژى مۇئەسسەسەكى گىرىنگ ناچىتن پىرسىارا ب شىۋازەكى جوراۋ جۆر يان يەك پىرسىار بە
ھەمان شىۋاز بۆ ھۆكۈمەتى فرى كەت كو تەنزىمەك و رىكخستەك تىدا ھەبىتن، بۆيە كارى سكىرتىرى
پەرلەمانىا كو ئەو پىرسىارا كو ئاراستەى ھۆكۈمەتى ئاراستە بىكاتن بەرسقىت بۆ پەرلەمانتارا ب شىۋازەكى
يەنى ئەو رىكبىخىتن بەرسقا بۆ ھەمى پەرلەمانتارا بچىتن، ئەگەر ئەو كو پەرلەمانتارەك پىرسىارەك
دكاتن پىشتى دوو رۆژى تر پەرلەمانتارا ھەما پىرسىار دكات ئەو پىرسىارا بۆ دىتە ھەناردن پىرسىارا دوئ
ئەو رۆژا پاشتر دىتە ھەناردن سكىرتىرى پەرلەمان بىتن بەرسقا ئامىنە يان فرسەتە يان ى دىيە ئەو كو
ئەو پىرسىار كرى ھەر پەرلەمانتارەك پىرسىا كرى بەرسقا ۋى دىتە ھەناردن بۆ ھەمىا، واتە ئەفە كارى
سكىرتىرى پەرلەمانىا كو پولىن بىكات رىك بىخى.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:
سوپاس بۇ خاتوو (امىنە زكرى)، بەرپىز (بىستون فايەق) فەرموو.

بەرپىز بىستون فايەق:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

من بىرمە لە دانىشتەكەيا ئەو تەرحە ھى من بوو ئەووە من پىموايە سەندنەوہى حەقە بۇ ئەندامىكى تر لەبەر ئەوہى من كە ئەندامىكىم ئەندامىكى پىش من پرسىارىكى كىردووہ، منىش ئەمەوى ھەمان پرسىار بىكەمەوہ تۆ چۆن ئەو حەقە لە من ئەسىنى لەبەر ئەوہى كەسىكى تر ئەو پرسىارەى كىردووہ، وەلامى ئەوم بۇ ئەنىرى ئەمە حالەتەكى زۆر تەبىعىيە نە كىشە دروست ئەكا نە قورسايى بۇ حكومت دروست ئەكا نە ھىچى تىئەچى، لەم خولە چەندىن حالەتى لەو شىوہىە ھەبووہ جارى پىشوو من باسەم كىرد، لەگەل كاك (سۆران) ئىمە پرسىارىكىمان بە جيا ناردبوو بى ئەوہى ئاگامانلىبوو وەلامەكان كۆپى كرا بوو بۇ ھەردووكمەن ھاتبۆوہ، ئەمە حالەتىكى زۆر نۆرمال و تەبىعىيە ئەگەر فەقەرەكەش لابەين، پەرلەمانتارىك پىش من زەختى لەسەرە داواى لىئەكرىت بە ناوى ئەوہوہ ئەو پرسىارە بكات ئى وەزارەتەكە خۇ زۆر قورس لە سەرى ناوہستىت كۆپى ئەكا بەس ناوہكان ئەگۆرىت بۇ فلان ئەندام بۇ فلان ئەندام، ئەمە حالەتەكى زۆر تەبىعىيە، سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس بۇ بەرپىز (بىستون فايەق)، بەرپىز (د.فرست)، فەرموو.

بەرپىز فرست صۇفى على:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

پىموايە ئەو بابەتە زۆر موناقتەشە ھەئناگرىت وە دەرگاي موناقتەشە با جارىكى تر نەكەيەوہ، ئەو سياغەى ئەندامانى بەرپىزى پەرلەمان لە سى كەس زياتر پىشنىازيان كىردووہ دەيخوئىنمەوہ دەيخەمە دەنگدان قىبۇلتان بوو دەچىتە شوئىنى ئەو سياغەوہ، قىبۇلتان نەبوو دەچىتە ئەوہى لىژنەى پەيرەو نووسراوہ وەكو خۇى ھەموو ماددەكە پىكەوہ دەخەينە دەنگدان، بۆيە ئىستا ئەگەر جەنابت قىبۇل بىكەى بىرگەى سىيەم بە سياغەى ئەو بەرپىزانەى پىشكەشيان كىرد دەيخوئىنمەوہ بىخە دەنگدان بەو شىوہىە.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

فەرموو بىخوئىنەوہ.

بەرپىز فرست صۇفى على:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەگەر زياتر لەيەك ئەندام ھەمان پرسیاری ئاراستە کرد ئەو پرسیارەكە بەناوی ئەو ئەندامانە ئاراستە دەكریت كە پىشكەشیان کردوو، وە وینەيەكى وەلامەكە ئاراستەى ھەموو ئەو ئەندامانە ئەكریت كە پرسیارەكەیان کردوو.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

بەرپىز (ماجد) فەرموو.

بەرپىز ماجد عثمان توفىق:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

خۇ دەكریت سیاغەكە بەو شیوازە بكریت، چونكە سەرۆكایەتى پەرلەمان دەبیت ئیجرائاتى بە پەلە بكات بۇ ھەر نووسراویك كە ئەندام پىشكەشى ئەكا، نەك دوو رۆژ و سى رۆژ و ھەفتەيەك یان پازدە رۆژ ئینجا نووسراو بكات، لە ھەمان رۆژ چەند ئەندام پەرلەمان لە نەفسى رۆژ ھاتن پرسیاریان پىشكەش کرد بە ناوی ھەموویانەوہ پروات ئەگەر دوو رۆژ سى رۆژی بەسەر داچوو ئەوہ دەكری تەنھا بۇ ئەو پەرلەمانتارە بىت كە يەكەم جار پىشكەشى کردوو، سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

سەپاس بۇ بەرپىز (ماجد)، موناقتەشەكە كۆتایى بىھاتووہ ئەوہ لەسەر سیاغەيە سیاغەش خوینرایەوہ بەو شیوازەى خوینرایەوہ كاك (د. فرست)، ئەوہ دەخەينە دەنگدان؟ ئەگەر دەنگى ھینا ئەوہ ماددەكە ھەموو داوی پىكەوہ دەخەينە دەنگدان ئەوہى يەكەم ئەوہى كاك (فرست) خویندیەوہ بۇ ئیوہ، بىرگەى سییەم، جارپىكى تر بىخوینەوہ.

بەرپىز فرست صۇفى على:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

بىرگەى سییەم لە ماددەى (62) بەو شیوہيە لەسەر داواى (3) ئەندام كە داوايان کردووہ سیاغەمان کردووہ داواى ئەوانە واتە ئەو رەئىيە دەدەينە دەنگدان ئەگەر زياتر لە يەك ئەندام ھەمان پرسیاری ئاراستە کرد ئەوہ پرسیارەكە بە ناوی ھەموو ئەو ئەندامانە ئاراستە دەكریت وە وینەيەكى وەلامەكەشى ئاراستەى ئەو ئەندامانە دەكریتەوہ.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

بەو شىۋازەى خويىنرايەۋە دەيخەينە دەنگدان برگەى (3) كى له گەل داىه؟ (29) كەس ديارە پەسەند دەكەن، ئەۋەى دژە؟ (23) دوا دەكەن ۋەكو خۆى بمىنى، واتە بە زۆرىنەى دەنگ پەسەند كرا، واتە ئەۋەى پىشنىارەكە گۆرانكارى تيا بكرىت ئەۋە پەسەند كرا.

بەرپىز فرست صۆفى على:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ئەۋ ماددەيەى كە دەستكارى كرا دەيخەينەۋە دەنگدان بۆ ئەۋەى ھەموو پىكەۋە بخەينە دەنگدان ماددەى (62)

1- بە كۆتايى ھاتنى ۋەرزى گرېدان پىرسىيار كۆتايى ناپت تەنھا ئەۋ ماۋەيە بۆ ۋەلامى پىرسىيار ديارى كراۋە نامىنىت لەسەرەتاي ۋەرزى گرېدان سەر لە نوئى ماۋەكە دەست پىدەكاتەۋە.

2- ئەندام بۆى ھەيە پىرسىيارەكەى بكىشىتەۋە.

3- ئەگەر زياتر لە سى ئەندام ھەمان پىرسىيارى ئاراستە كىرد ئەۋە پىرسىيارەكە بە ناۋى ھەموو ئەۋ ئەندامانە ئاراستە دەكرىت كە پىشكەشيان كىردوۋە ۋىنەيەكى ۋەلامەكەش ئاراستەى ھەموو ئەۋ ئەندامانە ئەكرىت.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

ئەۋ ماددەيە بەو شىۋازەى خويىنرايەۋە دەيخەينە دەنگدان كى له گەل داىه؟ (52) كەس لەگەلىدان، ئەۋەى دژە؟ كەس نىيە، بە كۆى دەنگ پەسەند كرا. ماددەى دواتر، فەرموو.

بەرپىز فرست صۆفى على:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ماددەى (63):

دوو را ھەى رايەك زياتر لە سى كەس پىشتىگىرى كىردوۋە ، دەلى (ئەم ماددەيە ھەلېگىرى پىۋىست ناكات) بۆيە سەرەتا ئەۋە دەخەينە دەنگدان ئەۋ ماددەيە ھەلېگىرىت،

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

ماددەكە بخويىنەۋە، فەرموو.

بەرپىز فرست صۆفى على:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

رۆزى پىنج شەمە تەرخان دەكرىت بۆ پىرسىيارى زارەكى ئەۋە ھەلېگىرى.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

بۇ ھەلگىرتنى ئەو ماددىيە ئەو دەخەينە دەنگدان كىٰ لە گەل دايە؟ (53) كەس لەگەلىدان، ئەوھى دژە؟
(4) كەس دژن، بە زۆرىنەى دەنگ پەسەند كرا، ماددەكە نامىنىت.

بەرپىز فرست صۇفى على:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

لەبەر ئەوھى ماددى (63) نەما ماددى دواتر دەبىتە ماددى (63) تەنيا سىاغەيە كە دەكاتە ماددى
(71) پرۇژەى بەردەستتان.

ماددى (63)

1- سەرۋىكى ۋەزىران يان ئەندامى ئەنجومەنى ۋەزىران بۆى ھەيە راستەوخۇ ۋەلامى پرسىيارى زارەكى
بداتەۋە يان داۋاى دواختىنى بكات بۇ ماۋەيەك كە لە (15) رۇژ تىپەر نەكات.

2- دەكرىت پرسىيارى زارەكى بە نووسىن لە ماۋەى دىارىكراۋ ۋەلام بەدرىتەۋە.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

ئەو ماددىيە بەو شىۋازەى خوينرايەۋە دەيخەينە دەنگدان كىٰ لە گەل دايە؟ (56) كەس بە پەسەند
دەزانىت، ئەوھى دژە؟ كەس نىيە، بە كۆى دەنگ پەسەند كرا، ماددى دواتر فەرموو.

بەرپىز فرست صۇفى على:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ماددى (64) تەنيا سىاغەيە ۋە ھىچ كەس لەسەر ئەو ماددىيە پىشنىيارى نەگردوۋە بۆيە ئەو سىاغە
نوييەى كە ئەندامانى لىژنە ئەو بەيانىە دامان رشتوۋە دەيخوينىنەۋە بۇ ئەوۋ جەنابت بىخەيە دەنگدان.

1- ئەندام بۆى ھەيە لە ھەر كۆبۈنەۋەيەك كە تەرخانكراۋە بۇ پرسىيارى زارەكى تەنھا يەك جار پرسىيار
ئاراستە بكات، پىشتر ۋا بوو يەك پرسىيار ئاراستە بكات لەسەر داۋاى ئىۋە كردوۋمانە يەك جار پرسىيار
ئاراستە بكات، دەكرىت ئەو يەك جارە دوو پرسىيارىش يىت.

2- تەنھا ئەو دوو پرسىيارى ئاراستە كردوۋە يەك جار بە كورتى تەعقىبى (لەسەر چوون) لەسەر ۋەلامى
پرسىيار لىكراۋ بكات.

3- پرسىيار لىكراۋ بۆى ھەيە بۇ يەك جار لەسەر تەعقىبى ئەندامى پەرلەمان ۋەلام بەداتەۋە.

4- دەبىت ئەو كەسەى پرسىيارى زارەكى دەكات (48) كاژىر بەر لە دانىشتنى تايبەت بۇ پرسىيارى زارەكى
ناۋى خۆى ۋە پوختەيەكەش لەم پرسىيارە بداتە سكرتيرى پەرلەمان.

5- ناكرىت لەكاتى پرسىيارى زارەكى لە ھەمان دانىشتن پرسىيار بگۆردرىت بۇ پرساندىن.

بەرپۇز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

ئەو ماددەيە بەو شىۋازەى خوئىنرايەو دەيخەينە دەنگدان؟ (42) كەس بە پەسەند دەزانن، ئەوەى دژە؟
كەس نىيە ئەو ماددەيە بە كۆى دەنگ پەسەند كرا. دوو خالى نىزامەى ھەنە، بەرپۇز (عمر عىنايەت)
فەرموو.

بەرپۇز عمر عىنايەت حمە سعید:

بەرپۇز سەرۋىكى پەرلەمان.

داوا لە لیژنەى بەرپۇز ئەكەم ئایا لابردنى ماددەى (63) كاریگەرى نىيە لەسەر ئەو ماددەيەى كە ئیستا
ھات.

بەرپۇز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

بەس رۇژى پىنج شەمەكە،؟ وەلام لیژنەى كاتى، بەرپۇز كاك (فرست) فەرموو.

بەرپۇز فرست صۇفى علی:

بەرپۇز سەرۋىكى پەرلەمان.

لیژە دیاریکراو دەکریت رۇژى پىنج شەممە بۇ پرسىارى زارەكى بیٹ، بەلام كە رۇژى پىنج شەمەمان
لابرد ئەگرى یەك شەم دابنریت، ئەگرى چوار شەم دابنریت، دەکریت ھەر رۇژەك دەستەى سەرۋىكایەتى
كە ریزەى یاسایى داوايان كرددبوو پرسىارى زارەكى دیارى بكریت، بەلام تەحدید نەگراو لەبەر ئەوەى
دەستەى سەرۋىكایەتى گراو بیٹ بۇ دیارى كردنى رۇژى پرسىارى زارەكى واتە ھیچ تەئسیر لە ئەو
پرۆسەيە ناكات كە پىی دەلئین پرسىارى زارەكى.

بەرپۇز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس بۇ ئەو روونكردنهوہیە (د.فرست سۇفى)، بەرپۇز (تحسین اسماعیل) فەرموو.

بەرپۇز تحسین اسماعیل احمد:

بەرپۇز سەرۋىكى پەرلەمان.

من داواى لیبووردن دەكەم خراوہتەوہ دەنگدان بەس تەعقیب لەسەر چوون نىيە، بەدواداچوونە، سوپاس.

بەرپۇز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس بۇ بەرپۇز (تحسین اسماعیل)، بۇ ئەو تیپىنیە، خاتوو (منیرە عثمان) فەرموو.

بەرپۇز منیرە عثمان:

بەرپۇز سەرۋىكى پەرلەمان.

لە موناقتەشەى رابردوومان ئەو ماددەيە لە بېرگەى (4) كە دەبیٹ ئەو كەسەى پرسىارى زارەكى دەكات
(48) كاتزمیر بەر لە دانیشتنى تاییبەت پرسىارەكەى ئاراستە بكات، ئیمە موناقتەشەى ئەوہمان كرد

پيشناريش كرا كه ئەو (48) كاترميرە لابرېت، چونكه هەندىك جار لە ناو ھۆلى پەرلەمان لە نەتىجەى موناقتەشەيا پرسىيار دروست دەبىت.

بەرپز جعفر ابراهيم ئىمىنى / جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

ئەو كۆتايى ھاتوو بە دەنگدان يەكلا بۆتەو، بەرپز (د. جوان)، فەرموو.

بەرپز جوان اسماعيل عزيز:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

داواى لىبورى دەكەم ھەرچەندە دەنگى لەسەر درا، بەلام دەستم بلند كرد جەنابتان ديارە تەركىزت نەبوو، بالفعل ماددەى چوار راستە خوشكە منيرەى بەرپز باسى كرد، ماددەى چوار من لە تەنىشتى نووسىتم، (64) فەقەرەى (4)، چوار پىنج رەئى ھەبوون كە ئەو فەقەرەى ھەلبىگرى لە جەلسەى رابردوو، پىويست ناكات ئەو ھەى پرسىيارى شەفەھى پىشى (48) سەعاتى بۆ لاي سكرتير بچىت، ئىمە لەگەلى نەبووين، دەستخۆش.

بەرپز جعفر ابراهيم ئىمىنى / جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

ئەو پەسند بوو، سوپاس د. جوان، بەلى فەرموو بەردەوام بە، داوا دەكەين مايكەكە تۆزىك دوور بخەيەو.

بەرپز فرست صوفى على:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەو ھەى كە پەيوەستە بە بەدواداچوونى زمانەوانى دەكرى لە صياغەدا چاكي بكەين، ئەگەر دەنگىشى لەسەر درابى كام لە ئىمە راسترە ئەو ھەلدەبىزىرين، سەبارەت بە ماددەى (65) دەيخوینمەو.

بەرپز جعفر ابراهيم ئىمىنى / جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

بەلى، فەرموو.

بەرپز فرست صوفى على:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

وھكو خۆى كە ھەبوو ھىچ تىبىنىيەكى لەسەر نى، دەيخوینىنەو بۆ ئەو ھەى جەنابت بىدەيە دەنگدان. ماددەى (65):

كاتى ديارىكراو بۆ پرسىيار و وەلامى زارەكى بەم شىوہى دەبىت:

1- دوو خولەك بۆ پرسىيار كردن.

2- سى خولەك بۆ وەلامدانەو.

3- سى خولەك بۆ (تعقيب) يەعنى بەدواداچوون، ئەو ئەندامەى پرسىيارى كردوو.

4- سى خولەك بۆ وەلامدانەو تەعقيبەكە.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جېگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

ئەو ماددەيە ھىچ تىببىنى لەسەر نىيە، وەكو خۇي دەيخەينە دەنگدان، موناقتەشە كۆتايى ھاتوۋە، كى لەگەلە؟
(51) كەس بە پەسندى دەزانن، كى دژيەتى؟ كەس نىيە، بەكۆي دەنگ پەسند كرا، ماددەي (66)، فەرموو.

بەرپىز فرست صۇقى ەلى:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ماددەي (66) وەكو خۇي ھىچ دەستكارى نەكراۋە.

مەرجهكانى پىرسىيار كىردن لە سەرۋىكى ۋەزىران و ئەندامانى ئەنجومەنى ۋەزىران لە كاتى گىفتوگۇكىردن

لەسەر بودجەي گىشتى پىرۋزە ياساكان كە جىبەجى ناكىرىت.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جېگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

ئەو ماددەيە بەو شىۋازەي خويىندىرايەۋە دەخەينە دەنگدان، تەنيا صياغە بوۋە، كى لەگەلە؟ (47) كەس بە
پەسند دەزانن، ئەۋەي دژە؟ كەس نىيە، بە كۆي دەنگ پەسند كرا.

بەرپىز فرست صۇقى ەلى:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ماددەي (67)

تەنھا صياغىيە ۋە دەمچى بىرگەي يەك ۋە دوو كراۋە، ئەگەر نا وەكو خۇي دەيخۇنىنەۋە بۇ ئەۋەي بدىرىتە
دەنگدان بۇ پەسند كىردن.

بىرگەي يەك ۋە دوو لە ماددەي (67) دەمچ دەكىرىت بەم شىۋەي لى دىت:

1-(10) ئەندامى پەرلەمان بۇيان ھەيە داۋايەك پىشكەشى دەستەي سەرۋىكايەتى بىكەن، بۇ ئەۋەي

بابەتتىكى گىشتى بخىرىتەرۋو بۇ گىفتوگۇ، لە نىۋان پەرلەمان ۋە حكومەت بۇ بەدەيەننى بەرژەۋەندى گىشتى.

2-سەرۋىكى ئەنجومەنى ۋەزىران بۇي ھەيە داۋا لە پەرلەمان بىكات بۇ ئەۋەي بابەتتىكى بۇ گىفتوگۇكىردن بە
ئامادەبوۋنى خۇي يان يەككىك لە ئەندامانى ئەنجومەنى ۋەزىران بخىرىتەرۋو.

3-دەستەي سەرۋىكايەتى دەبى لە ماۋەيەك كە لە چۈاردە رۇژ تىپەر نەكات ۋادەي ئەو دانىشتە دىارى
بىكات.

4-لەو دانىشتەي بابەتتىكى گىشتى دەخىرىتەرۋو بۇ گىفتوگۇ ۋە پىرساندن ۋە لىسەندەۋەي متمانە بەخۇۋە

ناكىرىت، ۋاتا بەو شىۋەيەيە، لەو دانىشتەي بابەتتىكى گىشتى دەخىرىتەرۋو بۇ گىفتوگۇ، پىرساندن ۋە
لىسەندەۋەي متمانە بەخۇۋە ناكىرىت.

5-ھەر ئەندامىك بۇي ھەيە بەشدارى لە گىفتوگۇ بىكات.

6-حکومت بۆی ههیه داوای دواخستنی ئه و دانیشتنه بکات بۆ ماوهیهک که له ههفت رۆژ زیاتر نهییت به هه ماههنگی لهگهڵ سهروکایهتی پههلهمان رۆژیکی دی دیاری دهگریت.

7-پۆیسته ئه و ئهندامانهی واژوویمان کردووه ئامادهبن و دهستیپکی ئاخاوتنیان پێ بدرییت.

بهپێز جعفر ابراهیم ئیمینکی / چیگری سهروکی پههلهمان:

بهپێزان دیاره ئه و مادهیه پیشتر موناقهشه کراوه، برگیه یهک و دوو دهمج کراون، صیاغه بووه، دارپشتن بووه، ئه و مادهیه به و شیوازهی خویندرایهوه دهخهینه دهنگدان، مادهی (67) کی لهگهله؟ (51) کهس به پهسهند دهزانن، ئهوهی دژه؟ کهس نیه، بهکوێ دهنگ پهسند کرا، مادهی (68).

بهپێز فرست صوفی علی:

بهپیز سهروکی پههلهمان.

سی کهس زیاتر پێشنازیان کردووه ئه و سی مادهیهی لهداوی ئهوه دین واتا ئهوهی پرۆژهکهی بهردهستان مادهی (76)، (77)، (78) ههمووی بگریته مادهی (68) له چوارچیوهی سی برگه، نیمه پشتگیری ئه و پێشنازه دهکهین، داوا دهکهین بخریته دهنگدان.

بهپێز جعفر ابراهیم ئیمینکی / چیگری سهروکی پههلهمان:

بۆ دهمج کردنی سی ماده دهیته مادهی (68)، ئهوه دهخهینه دهنگدان، کی لهگهله؟ (48) کهس به پهسهند دهزانن، کی دژه؟ کهس نیه، بهکوێ دهنگ پهسند کرا، سی ماده دهمج دهگرین له چوارچیوهی مادهی (68).

بهپێز فرست صوفی علی:

بهپیز سهروکی پههلهمان.

کهواته مادهی (68) دهیته سی برگه به و شیوهیهی خوارهوه:

مادهی (68)

1-ئهگهر پێش دیاریکردنی کاتی دانیشتنهکه ههموو یان زۆرینهی ئهندامان داواکهیان کشاندهوه سهروک بهلاوهی دهنییت.

2-ئهگهر دهستهی سهروکایهتی رازی نهبوو له خستنهرووی ئه و بابته گشتی یه بۆ گفتوگۆ ئه و

ئهندامانهش که واژوویمان کردووه پیداغریان کرد بابتهکه دهخریته بهردهم پههلهمان بۆ یهکلائیکردنهوه.

3-دەكرىت لە ئەنجامى خستنهرووى بابەتتىكى گشتى بۇ گفتوگۆ دەستەى سەرۆكايەتى بابەتەكە ئاراستەى لىژنەى پەيوەندىدار بىكات بۇ ئەوەى راپۆرتى تايبەت لە بارەوہ ئامادە بىكات دواترىش پەرلەمان رى و شوپنى پىويست بگرىتە بەر يان دەكرىت لەو كۆبوونەوہىە پەرلەمان راسپاردەى پىويست دەربىكات.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، ئەو سى ماددەىە كە بووینە يەك، بەو شىوازەى خویندراپەوہ بە سى بىرگە دەخەینە دەنگدان، كى لەگەلە؟ (53) كەس بە پەسەند دەزانن، كى دژە؟ كەس نىە، بەكۆى دەنگ پەسەند كرا.

بەرپىز فرست صوفى على:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

سىيەم/ پىرساندن

ماددەى (69):

وہكو خۆى دەخوینىنەوہ بەو شىوہىە بۇ ئەوہى جەنابتان بىخەنە دەنگدان.

پىرساندن برىتى يە لە داواکردن لە سەرۆك وەزىران يان يەككىك لە ئەندامانى ئەنجومەنى وەزىران بۇ

پوونكردەوہى كارنامەى حكومەت و ھۆكارەكانى ئەو بىرپار و رەفتار و كارانەى كە دەكەوئتە بوارى

پىپۆرىيەكەيان.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

بەرپىزان ئەو ماددەىە بەو شىوازەى خویندراپەوہ دەخەینە دەنگدان، كى لەگەلە؟ (49) بە پەسەند دەزانن، كى دژە؟ كەس نىە، بەكۆى دەنگ پەسەند كرا، ماددەى (70).

بەرپىز فرست صوفى على:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

لەسەر ماددەى (70) سى كەس زىاتر داوايان كىردوہ رىژەى يەك لەسەر سى و يەك لەسەر چوار كەمتر

بىكرىتەوہ، سەرەتا ئايا كى لەگەلە ئەوہىە رىژەكان كەمتر بىكرىتەوہ؟ دەخەینە دەنگدان ئەگەر دەنگى نەھىنا

ماددەكە وەكو خۆى دەخوینىنەوہ بۇ ئەوہى پەسەند بىكرىت، سەرەتا بەس لەسەر ئەوہ قسە دەكەين ئايا

رىژەكە وەكو خۆى بى يان كەم بىكرىتەوہ؟

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

بەرپىزان ئەوہ دەخەینە دەنگدان، رىژەكان يەك لەسەر سى و يەك لەسەر چوار كەم دەكرىن، يەك لەسەر

سى و يەك لەسەر چوار كەم بىكرىتەوہ، كى لەگەلە؟ (31) كەس لەگەلە ئەوہدان كەم بىكرىتەوہ، ئەوہى

دژن كەم بىكرىت؟ (24) كەس لەگەل ئەوئەنە وەكو خۆى بىمىنىت، بە زۆرىنەى دەنگ بىرپار درا كەم بىكرىت، ئەوجا كۆى ماددەكە بە كەمكردەنەو.

بەرىز فرست صۇقى على:

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئىمە پىشنىياز دەكەين وەكو لىژنە بۆ رەئىسى وزەرا (25) كەس بى، بۆ وەزىر (20) كەس بى، (20) ئەندام پەرلەمان، بۆيە داوا لە جەنابتان دەكەين ئەو بەخەنە دەنگدان.

بەرىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

دىارە دوو خالى نىزامى ھەيە، كاك على ھەمە صالح، فەرموو.

بەرىز على ھەمە صالح:

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

من دانىشتى پىشوو زۆر قسەم لەسەر ئەم بابەتە گرد، ئىستىجواب زياتر بابەتتىكى شەخسى يە، بۆ نمونە من سائىك بەدواى دۆسىيەكە دا دەرۆم، دەيان بەلگەنامە كۆ دەكەمەو، زانىارى كۆ دەكەمەو، پرسىيار دەكەم، پرسىيارم بۆ دىتەو، ئىستا من چۆن بىم (25) كەسى تر دانىشم ئەوئەى كىرەوومە لە سائىك دا يەككە قەناعەتى پى بىكەم، ئىستىجواب شەخسى يە، تۆ لە دەنگدانەكە كە دەنگدانەكە وەلامەكەى موقنىع بوو يان موقنىع نەبوو، ئەو كاتە فىلتەرى دووئەت ھەيە كە پەرلەمانتار دەنگ دەدا يان دەنگ نادا، يەئەنى ئىستا تۆ من ناچار دەكەى بىست و پىنج كەس بىرۆم يەك يەك ئەوئەى سائىك كىرەوومە بۆى شەرح بىكەم، ئەو چەندىكى دەوئەى؟ بەلام لە كاتىك دا كە تۆ پرسىيار دەكەيت و وەلام وەردەگرىت و دەچىتە دۆخى پرساندن ئەو كاتە پەرلەمانتار قەناعەت دەكات كە دۆسىيەكە رەوايە، ياخود دۆسىيەكە ناپرەوايە، يان ئەگەر لىژنەيەك ھەبىت تەحقىق بىكات لەسەر رەوايەتى دۆسىيەكە پىش پرساندن، نەك (25) كەس.

بەرىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

يەئەنى لەگەل (25) نىن، لەگەل (20) پىش نىن، بەرىز د. فرست ئەگەر روونكردەنەوئەى زياتر بەدەيت.

بەرىز فرست صۇقى على:

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

دەمەوئەى بۆ بەرىز ئەندامانى پەرلەمان روونكردەنەوئەيەكى گشتى بەدەم ئىنجا دىم لەسەر ئەوئەش قسە دەكەم، ئىمە ئەندامانى ئەو لىژنەيە نوئەرى يەكە يەكەى فراكسىۆنەكانى تىدابوو، ئەو صىغەيەى كە لەسەرى رىك كەوتووئەى دەرنجامى رىككەوتنى نوئەرى ھەموو فراكسىۆنەكان بوو، ئىمە پىشت ئەستور بەو رىككەوتنەى كە نوئەرەكانى ئىو لە ناو لىژنە كىرەوومانە، ئەو مەشرووعەكان ھىناوئەتە ناو ھۆلى پەرلەمان، بۆيە (أضعف الإيمان) بەلايەنى كەم ئەندامانى لىژنەى كاتى كە ئەو صىغەيەمان لە داوى

مونا قەشە و تاوتوۋى زۆر پەسەند كىردۈۋە، ھىوادارم ئىلتىزام بەرىككە وتەنەكەى خۇمانەۋە بىكەين، ئەۋە خالى يەكەم، چۈنكە لەمەۋدوا بەۋ شىۋەيە بىروات لەسەر ھەر ماددەيەك خودى ئەندامانى لىژنەى كاتى راي جياۋازىيان ھەبى، يەنى ئەۋ پەپرەۋە بەۋ شىۋەيە نارۋات، خالى دوۋەم/ ئىۋە فەرموون لە ھىچ پەپرەۋىكى ۋلاتانى دۇنيا بە عىرافتەكەى خۇشمانەۋە بەۋ (22) پەپرەۋەش كە ئىمە لە خىتابى يەكەمى دەستپىكىردى گىتوگۋى پەپرەۋە گوتمان لە ھىچ شوپىنىك، لە ھىچ پەپرەۋىكى دۇنيا نىە يەك ئەندام بە تەنھا بتوانى پرساندن بىكات، لە ھەموو پەپرەۋى دۇنيا، بە بى ئىستىسنا، فەرموون ئىۋە و پەپرەۋى ھەموو ۋلاتانى دۇنيا ھەر (193)، ئەگەر لە ھىچ شوپىنىكى دۇنيا نەموزەجىكتان دۇزىەۋە تەنھا تاكە ئەندام بەبى پىشتىۋانى رىژەى ياساى ئەندامانى پەرلەمان توانى پرساندن بىكات دەبىنە دوۋەم ۋلات، بۇيە ناكىرى شتىك مۇتەبەع نەبى لە ھەموو دۇنيا، ئىمە بىين لىرە تەنھا نەمۇنە بىين، بۇيە داۋاتان لى دەكەم ئەۋ ئىتىفاقەى ئىمە ۋەكو لىژنەى پەپرەۋە كىردۈۋمانە، دەكرى دەستكارى بىكەين، بەلام ئەندامانى لىژنەى كاتى دەبى پىيەۋە پابەند بن.

بەرىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگرى سەرۋكى پەرلەمان:

سوپاس بۇ ئەۋ روونكردەۋە، رەنى لىژنەى ياساى ۋەردەگرىن، سەرۋكى لىژنەى ياساى، ئىستا ۋەكو ئەندام، فەرمو.

بەرىز ڧالا فرىد ابراهيم:

بەرىز سەرۋكى پەرلەمان.

من پىشتىگرى لە قسەكانى بەرىز سەرۋكى لىژنەى كاتى پىداچوونەۋەى پەپرەۋە دەكەم، بە پى ئىختىصاصم كە دىكتوراكەم لەسەر ئىستىجوابى پەرلەمانىە، زياتر لە نەموزەجى نەۋەد دەۋلەتم لايە كە ئىستىجوابى پەرلەمانى لە دەستور عادەتەن ئىشارەتى پى دەكرى، بەلام لەۋ ھەرىمانە يان ئەۋ ۋلاتانەى كە دەستورىيان نىە لە پەپرەۋى ناخۇش ئىشارەتى پى دەكرى، لە پەپرەۋى ناخۇ عادەتەن نەفسى نەسى دەستورى دادەبەزى بۇ ناۋ پەپرەۋى ناخۇ، ۋەكو ئەۋەى كە عىراق كىردۋىتى، بۇيە ھىچ نەموزەجىكمان نىە كە يەك ئەندامى پەرلەمان بتوانىت ئىستىجوابى نە رەئىس ۋەرا و نە ئەندامانى ئەنجومەنى ۋەزىرانىش بداتەۋە، نەموزەجى ۋا نىە لە ناۋ فقەى دەستورىدا، سوپاس.

بەرىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگرى سەرۋكى پەرلەمان:

سوپاس بۇ ئەۋ روونكردەۋە، بەرىز عمر عىنايەت، فەرمو.

بەرپىز عمر عىناپەت حمە سەيد:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

بۇ ئەۋەدى نەگەۋىنە ھەلەۋە ئىمە داۋاى كەمكردنەۋەى رېژدەكەمان كىردوۋە، كەۋاتە ئىمە قسە لەسەر رېژدە دەكەين، دەبى بلىين يەك لەسەر پىنج ئىمە داۋا دەكەين ۋەكو ئەۋانەى كە ۋىستمان كەم بىرپىتەۋە، يەك لەسەر پىنج بۇ سەرۋىكى ئەنجومەنى ۋەزىران، يەك لەسەر دە بۇ ۋەزىر، زۇر سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس بۇ بەرپىز عمر عىناپەت، بەرپىز د. شىركۆ ھەمە امىن، فەرموو.

بەرپىز شىركۆ ھەمە امىن:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

خۇ ئەم پەيرەۋە كە لە سالى (1992) دانراۋە ئىستىجواب شەخسىەى تىدايە، كەۋاتە ئەۋە تا ئىستا چۇن ئىشى پى كراۋە؟ سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس بۇ ئەۋ ۋوونكردنەۋە بەرپىز د. شىركۆ، كاك عمر ئەۋەى خۇت ئەگەر بىنپىرى، بەرپىز محمود حاجى، فەرموو.

بەرپىز محمود عمر صالح:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

من ھەر ۋەكو ۋوونكردنەۋەىەك كە خۇم لەنزيكەۋە ئاگادارم، ھەم بۇ د. فاللا ۋ ھەم بۇ د. فرسەتەش كە دەلى لە ھىچ ۋلاتىكى دونيا بە خۇشت ئاگادارى، يەك شت بەبىرى جەنابت دىنمەۋە، جەنابت لە سويد بوۋى دەزانى، سالى (2006-2007) ۋەزىرى خارىجى سويد ناۋى (لەيلا فرىفالدس) بوۋ، قەزىيەپەك قەۋما ئەۋ كاتە لە دانىمارك ۋ سويد كە ۋىنەكانى پىغەمبەريان ۋەكو كارىكاتىر دەكرد، ئەۋ كاتە لەسەر داۋاى ئەندامىكى پەرلەمان، ۋەزىرى خارىجى بانگ كرايە ناۋ پەرلەمانى سويد، زۇر سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس، ئەۋە باسى مەبدەۋ دەكەن، كاك د. فرست داۋاى تۇ ۋەلام بەدەۋە، بەرپىز كاك سۇران عمر، فەرموو.

بەرپىز سۇران عمر سەيد:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

من پىشنيار دەكەم لەسەر عەدەد، نەك رېژەش، ھەر عەدەد ديارى بىرى، چۈنكە عەدەدەكە دەقىقتە، (10) ئەندام بۇ ئەندامانى ئەنجومەنى ۋەزىران، (15) ئەندام بۇ سەرۋىكى ۋەزىران، چۈنكە ھەر لەم پەرلەمانە پىشنيازى پرۇژە ياسا بە (10) ئەندام دەكرد، ناكردى ئىستىجواب بۇقورستر بىرى.

بەرىز جعفر ابراهيم ئىمىنى / جىگرى سەرۋكى پەرلەمان:

سوپاس بۇ بەرىز سۆران عمر، ئەگەر ژمارە كورسى ئەندامانى پەرلەمان كەم بوو يان زياد بوو بۇ ئەو بەبەتتىكى رىژە، رەنگە زانستى تر بى، بەرىز قارەمان، فەرموو.

بەرىز قارەمان قادر فتاح:

بەرىز سەرۋكى پەرلەمان.

ئىمە كە پىشنيارەكەمان خستەرۋو، بەلى من تەئىدى قسەكانى د. فرست دەكەم لە مەسەلەى ئەوۋى كە ماندووبوونى ئىمە سالىك خەرىكى ئەم پرۆژە بووين، بەلام ھەر لە ميكانىزمەكە خۇى لە ماددەى (4) دەلى (ھەر رايەك بۇ ئەوۋى بخرىتە دەنگدان دەبى بەلايەنى كەم سى ئەندام پشتيوانى بگەين)، پىنج ئەندام پشتيوانى كروو، چوار ئەنداميان دەلىن ئەو رىژەيان ھەلبىگىرى يەك ئەندام بى، يەك ئەنداميش كاك قادر وتمان دەلى (10) كەس بى، بۇيە ئىمە خستومانەتەوۋ دەنگدان و دلتياشم چارەسەر كروندەكەى تەنھا بۇ ئەوۋ دەكرى رىژەكەى كەم بگىرتەوۋ، پشتيوانى ئەو رايانە دەكەم كە رىژەكە كەم بگىرت، زۆر سوپاس.

بەرىز جعفر ابراهيم ئىمىنى / جىگرى سەرۋكى پەرلەمان:

سوپاس بۇ بەرىز قارەمان، بەرىز على حەمە صالح شتىكى تازەيە؟

بەرىز على حەمە صالح:

بەرىز سەرۋكى پەرلەمان.

ئەوۋى كاك عمر وتى دەقىقە، ئىمەش پشتيوانى دەكەين، بۇ نەمونه سبەينى پەرلەمان دەبىتە (50) كورسى، ئۆتۆماتىكى لە (15%) دەبىتە (7%)، لە (10%) بۇ (5%)، بۇيە ئەو رىژە بگەينە لە (15%) بە (10) شتىكى دەقىقە، سوپاس.

بەرىز جعفر ابراهيم ئىمىنى / جىگرى سەرۋكى پەرلەمان:

سوپاس بۇ بەرىز على حەمە صالح، رەنى كۆتايى بۇ بەرىز د. فرست، سەرۋكى لىژنەى كاتى، فەرموو بەرىز.

بەرىز فرست صۇفى على:

بەرىز سەرۋكى پەرلەمان.

من جارىكى تر ئەو قسەيەى كردم تەئكىد دەكەمەوۋ، بانگھىشتكردن جياوازه لەگەل مەسەلەى پرساندن، من باسى پرساندن دەكەم، ديسان تەئكىد دەكەمەوۋ ھەر ئەو سويدەى جەنابت باست كرد، ئىمە چووین لەوئى پىويستى بە دەمى پەرلەمانتاران ھەيە، پىويستە پشتيوانى بگىرى، واژووى لەگەل بگىرى، ئەو پىشنيازەى كاك عمر عينايت بەيەك دەستكارى بچووكەوۋ گەر قبوولئى بى، ئىمە ئەوۋ تەرح دەكەين، يەك/ ئەندام بە پشتيوانى واژووى يەك لەسەر پىنجى ئەندامان بۇى ھەيە داواى پرساندنى سەرۋك

ۋەزىران بىكات، يەك لەسەر پىنج، ئەندام بە پىشتىۋانى ۋاژۋى يەك لەسەر شەش بۇي ھەيە داۋاي پىرساندى ۋەزىر بىكات.

بەرىز جعفر ابراهيم ئىمىنى / جىگرى سەرۋكى پەرلەمان:

ئەۋ پىشنىارە ئەۋەى بەرىز كاك د.فرست كرى، سەرۋكى لىژنەى كاتى، من ھىچ تىبىنىيەك لەسەرى نابىنم، بەۋ شىۋازە دەيخەينە دەنگدان.

بەرىز فرست صۇقى ەلى:

بەرىز سەرۋكى پەرلەمان.

بۇ سەرۋك ۋەزىران يەك لەسەر پىنج، بۇ ۋەزىر يەك لەسەر شەش، يەنى (21) بە (15).

بەرىز جعفر ابراهيم ئىمىنى / جىگرى سەرۋكى پەرلەمان:

يەك لەسەر چۋار دەبىتە يەك لەسەر پىنج، يەك لەسەر شەش، كى لەگەئە؟ (54) كەس بە پەسەند دەزانن، كى دژە؟ دوو كەس دژن، بەزۇرىنەى دەنگ پەسند كرا.

بەرىز فرست صۇقى ەلى:

بەرىز سەرۋكى پەرلەمان.

ئەۋ ماددەبەى بەۋ گۇرانكارىيەى كە كرا دەيخوئىنىنەۋە بۇ ئەۋەى تەۋاۋى ماددەكە بخەينە دەنگدان.

1-ھەر ئەندامىك بەۋاژۋى يەك لەسەر پىنجى ئەندامان بۇي ھەيە داۋاي پىرساندى لە سەرۋك ۋەزىران بىكات.

2-ھەر ئەندامىك بۇي ھەيە بە ۋاژۋى يەك لەسەر شەشى ئەندامان داۋاي پىرساندى ئەندامانى ئەنجومەنى ۋەزىران بىكات.

3-گفتوگۇگىردن لەسەر پىرساندى ئەنجام نادىت تا ھەفت رۇژ لەبەرۋارى گەشىتنى داۋاكارىيەكە بۇ سەرۋكايەتى ئەنجومەنى ۋەزىران.

بەرىز جعفر ابراهيم ئىمىنى / جىگرى سەرۋكى پەرلەمان:

زۇر سوپاس بەرىز كاك د.فرست، ئەۋ ماددەبەى، ماددەى (70) بەۋ شىۋازەى خوئىندىرايەۋە دەخەينە دەنگدان، كى لەگەئە؟ (60) كەس بەپەسندى دەزانن، كى دژە؟ يەك كەس دژە، ماددەكە بە زۇرىنەى دەنگ پەسند كرا، ماددەى (71).

بەرىز فرست صۇقى ەلى:

بەرىز سەرۋكى پەرلەمان.

ماددەى (71) لەلەى ئىمە ھىچ تىبىنىيەكى لەسەر نەبۋە، ۋەكو خۇى كە ھەيە دەيخوئىنەۋە بۇ ئەۋەى بخىتە دەنگدان.

ماددەى (71):

ئەو مەرجانەى لە پەرساندن ھەن، ھەمان ئەو مەرجانەن كە لە پەرسىاردا ئامازەيان پەيدراوہ بەرپەچاوكردنى ئەو خالانەى خوارەوہ:

1- داواكارى پەرساندنەكە بەنووسىن ھاوپېچ لەگەل بابەتى پەرساندنەكە و بەلگە و زانىارى و دۇگىومىنتەكان ئاراستەى سەرۆك دەگرين.

2- پېويستە ئەو كەسەى پەرساندنى بۇ كراوہ لە رۆزى گەيشتنى پەرساندنەكە لە ماوہىەك كە لە چواردە رۆژ تېپەر نەكات وەلام بەداتەوہ.

3- ئەگەر پەرساندنەكە پېويستى بە لىكۆلئىنەوہ و كۆكردنەوہى زانىارى ھەبوو، پەرسىندراوېش نەيتوانى لە ماوہى ديارىكراو وەلامى بەداتەوہ، داوا لە سەرۆكى پەرلەمان دەكات بەدواخستنى پەرساندنەكە بۇ ماوہىەك كە لە ھەفت رۆژ زياتر نەيت، دواخستنى پەرساندن لەو ماوہىە زياتر بە رەزامەندى پەرلەمان دەيت.

4- سەرۆكايەتى پەرلەمان پەرساندن و وەلامەكەى لە بەرنامەى كارى نزيكترين دانىشتن دادەنيت، ئەگەر وەلامى پەرساندنەكە لە كاتى ديارىكراو نەگەيشتە پەرلەمان، ئەوہ تەنھا پەرساندنەكە دەگریتە بابەتى گەفتوگۆى دانىشتنى تەرخانكراو.

بەرپەز جعفر ابراهيم ئىمىنى / جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، ديارە تېبىنىيەكى زمانەوانى ھەيە، فەرموو كاك عمر عىنايەت.

بەرپەز عمر عىنايەت ھمە سەيد:

بەرپەز سەرۆكى پەرلەمان.

پېويست ئەو كەسەى پەرساندنى لىكراوہ نەك بۇ كراوہ.

بەرپەز جعفر ابراهيم ئىمىنى / جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

لىكراوہ، سوپاس بۇ ئەو تېبىنى يە، تېبىنى يە كاك مستەفا؟ موناھەشەكە كۆتايى ھاتوہ، بەس ئەگەر تېبىنىيەكى زمانەوانى بى، ئەو ماددەيە بەو شىوازەى خویندرايەوہ بەو تېبىنىيەنى كە ئاراستە كراون دەخەينە دەنگدان، كى لەگەلە؟ (58) كەس بە پەسەندى دەزانن، ئەوہى دژە؟ كەس نىە، بەكۆى دەنگ پەسند كرا.

بەرپىز فرست صۇفى على:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ماددە (72): ئەم ماددە يە لە دوو دەمى تىببىنى لە سەرە ئىمە وەكو لىژنە كاتى لە كۆپونە دەمى ئەمىر
بەيانى دامانرشتۆتەو، ئەم دارشتنە لىژنە كاتى دەخوئىمەو بەرەچاوكردنى تىببىنى ئەندام پەرلەمانان
و ئەم موداخەلاتانەى ھەبوو، بۇ ئەو دەمى بىخەينە دەنگدان.
ماددە (72):

يەكەم/ دواى خوئىندە دەمى پىرساندنەكە و وەلامەكەى پىرسەى پىرساندنەكە بەم شىو دەمى دەبىت:

- 1- قسەكردن دەدرىتە ئەم ئەندامەى داواى پىرساندنەى كىرەو بۇ ماو دەمەك كە لە (15) خولەك زىاتر
نەبىت، دواتر دەرفەت بۇ كەسى پىرسىندراو بە ھەمان كاتى دىارىكراو.
- 2- ھەر يەكەيان بۇ يەك چار مافى وەلامدانەو دەمى ھەبە لە ماو دەمى (3) خولەك دا.
- 3- دواتر دەرفەتى ئاخوتن بۇ ماو دەمى (2) خولەك دەدرىتە ھەر يەك لەم ئەندامانەى كە پىشتر ناوى
خوئىان تۆمار كىرەو.

دووم/

- 1- ئەگەر پىرسىندراو بە بى ھۆ ئامادە نەبوو پىرسەى پىرساندنەكە بەبى ئامادەبوونى پىرسىندراو بەردەوام
دەبىت.
- 2- ئەگەر ئامادەنەبوونەكە بەپاساوىكى رەوا بوو، سەرۋا كەيتى كاتىكى تر بۇ پىرساندنەكە دىارى دەكات كە
لە (30) رۆژ تىپەر نەكات، ئەگەر لەم ماو دەمەشدا ئامادە نەبوو ئەو دەمى بىرگەى يەكى بەسەردا
جىبەجى دەبىت.

بەرپىز جعفر ابراھىم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس بۇ بەرپىز كاك د. فرست، ديارە خالىكى نىزامى ھەبە؟ بەرپىز على ھەمە صالح، فەرموو.

بەرپىز على ھەمە صالح:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

كاتى پىشوتىرىش ئىمە مونا قەشەى ئەوانەمان كىرە، ھوكمى بىرگەى يەك دەلى پىرساندنەكە بەردەوام
دەبىت، نالئىت ناگاتە كۆتايى، مەسەلەن پىرسىار دەكەى لەوئى نىە، دانىشتىكى تىرىش لەوئى نىە، ئايا
ھوكمى كۆتايى وەردەگىرئىت دەنگدان بىرئىت بۇ ئىستىجواب؟ يا خود ناكىرئىت؟ ئەو دەمى ئەو دەگىرئىت
لە ماددەكانى دواترىش دا ھەل بىرئىت، بەلام لىرە كە دەووتىرئىت ئەو دەمى ماددەكە تۆ دەلىت لىرە نىە
بە ھەر ھۆكارىك بىت، كەواتە پىرساندنەكە بەردەوام دەبىت، ناگات بە نەتىجە.

بەرپز جعفر ابراهيم ئيمىنىكى / جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:
سوپاس بۇ ئەو تىببىنىيە، بەرپز د.رئىواز فايەق، فەرموو.

بەرپز رىئواز فائق حسين:
بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

پرساندنەكە بەردەوام دەبىت بە بى ئامادەبوونى پرسىندراو، پرۆسەكە بەرپۆه دەچىت پرسىندراو تەنھا زەرەرىك دەيكات ئەوويە كە لەوى نىە دىفاع لەخوى بكات، سەبارەت بەلئىسەندنەووى متمانە پىشتەر لىرە تەرحمان كەردبوو، بەلام ئىمە وەكو لىزنىە كاتى برىووومانەتە لای ئەو ماددەيە كە پەيوەندى بە لىسەندنەووى متمانە ھەيە، واتا پرۆسە پرساندن بە گوپرە ئەو صياغەيە بەبى ئامادەبوونى پرسىندراو بەردەوام دەبى، زەرەرمەندى يەكەم خويەتى كە ئامادە نابى بۇ ئەووى وەلام بداتەو، دواتریش لىسەندنەووى متمانەشى دەخرىتە دەنگدانەو، بەلام لەو ماددەيە موعالەجەي ئەو حالەتەمان كەردوو كە پەيوەندى بە لىسەندنەووى متمانەو ھەيە.

بەرپز جعفر ابراهيم ئيمىنىكى / جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:
سوپاس بۇ ئەو روونكردنەوويە، بەرپز د.رئىواز فايەق، بەرپز د.فرست، رەئى كۆتايى، فەرموو.

بەرپز فرست صوفى على:
بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

داوا دەكەم ئەووى كە خويىندمانەوويە بىخەيە دەنگدان، ئەو بەرئەنجامى ئەو موعالەجەيە بوو كە ئەندامانى پەرلەمان پىشتەر گفتوگوئيان لەسەر كەردوو، ھىچ تىببىنىيەكى ترمان نىە، داوا دەكەين بىخەيە دەنگدان.

بەرپز جعفر ابراهيم ئيمىنىكى / جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:
سوپاس، بەرپز قارەمان تىببىنىيەكت ھەبوو؟ ئەو ماددەيە بەو شىوازەي خويىندرايەو دەخەينە دەنگدان،

ماددەي (72) كى لەگەلە؟ (47) كەس بە پەسندى دەزانن، كى دژە؟ (3) كەس دژن، بەزۆرىنەي دەنگ پەسند كرا، ماددەي (73)، فەرموو.

بەرپز فرست صوفى على:
ماددەي (73)

ھىچ دەستكارى نەكراو و وەكو خوى كە ھەيە دەخويىنىنەوويە بۇ دەنگدان.

ماددەي (73):

ئەو پرساندنەنەي لە وەرزی ياسادانانى پىشو و پىشكەش كراون دەخرىتە بەرنامەي كارى وەرزی ياسادانانى نوئ.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

ئەو ماددەيە بەو شىۋازەى خوئندرايەو دەخەينە دەنگدان، كى لەگەلە؟ (62) كەس بە پەسند دەزانن، ئەوەى دژە؟ (1) كەس دژە، بەزۆرىنەى دەنگ پەسند كرا، ماددەى (74).

بەرپىز فرست صۇقى على:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

لەسەر ماددەى (74) لەبەرگەى يەكەم كە دەلى ئەو ئەندامەى كە داواى پىرساندىنى كىرەو بە بۇى ھەيە لە قۇناغىك بۇ قۇناغىكى تىرى پىرساندىن داواى پىرساندىنەكە بىكىشىتەو، كە زىاتىر داوايان كىرەو بە رەزامەندى ئەو ئەندامانەى واژوويان كىرەو، ئايا ئىزافە بىكىرى يان نا؟ ئەو دەستەواژەيە بىكىرىتە دەنگدان ئىنجا ئەگەر ئىزافە كرا ئەو ئىزافە بىكىرى، ئەگەر نا وەكو خۇى ئەو تىر دەخوئىنەو، كەواتە ئەو بىكىرىتە دەنگدان لە بىرگەى يەكەم (بەرەزامەندى ئەو ئەندامانەى واژوويان كىرەو).

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

ئەو دەخەينە دەنگدان، ئىزافەكە دەخەينە دەنگدان، كى لەگەلە؟ (39) كەس ئەو ئىزافەيە بە پەسند دەزانن، ئەوەى دژە؟ (16) كەس داوا دەكەن وەكو خۇى بىمىنىت، واتا بەزۆرىنەى دەنگ پىشنىارى ئىزافەكەردن پەسند كرا.

بەرپىز فرست صۇقى على:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

كەواتە ماددەى (74) بەو شىۋەيە لى دىت.

لەو حالەتانەى خوارەو پىرساندىن بە كۆتايى ھاتوو ھەژمار دەكىت:

1- ئەو ئەندامەى داواى پىرساندىنى كىرەو، بۇى ھەيە لە ھەر قۇناغىك لە قۇناغەكانى پىرساندىن داواى پىرساندىنەكەى بىكىشىتەو بە رەزامەندى ئەو ئەندامانەى واژوويان كىرەو.

2- دەست لە كاركىشانەوەى ئەو وەزىرەى پىرساندىنى بۇ كراو.

3- دەستلەكاركىشانەوەى ئەو ئەندامەى كە پىرساندىنى كىرەو.

4- ئەگەر وەلامى پىرساندىنەكە باوەرپىھىنەر بوو يان دەنگى پىويستى نەھىنا بۇ لىسەندىنەوەى مەمانە.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

ئەو ماددەيە بەو شىۋازەى خوئندرايەو دەخەينە دەنگدان، كۆى ماددەكە، ماددەى (74) بەو شىۋازەى خوئندرايەو، كى لەگەلە؟ (53) كەس بە پەسند دەزانن، ئەوەى دژە؟ (2) كەس دژن، بەزۆرىنەى دەنگ پەسند كرا، ماددەى (75).

بەرپز فرست صۇقى على:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

لېسەندىنەۋەى متمانە:

ماددەى (75):

تەنھا دەستەۋازىيەك ئىزافە كراۋە.

1-لېسەندىنەۋەى متمانە دروست نابىت بە بى ئىنجامدانى پرۆسەى پىرساندن چ بە ئامادەبوۋنى پىرسىندراۋ بىت يان ئامادەنەبوۋنى.

2-ئەگەر ۋەلامى پىرساندنەگە بىرۋا پى ھىنەر نەبوۋ بۇ پىرسىنەر، بۇى ھەيە پىشنىيازى لېسەندىنەۋەى متمانە بىكات بەرپەزەمەندى زۆرىنەى ئامادەبوۋان.

3-پىش دەنگدان لەسەر ۋەرگرتنەۋەى متمانە سەرۆكى پەرلەمان رىگە دەدات بە قسەكردن لەسەر ئەم بابەتە بۇ دوو ئەندام لەۋانەى داۋاى لى ۋەرگرتنەۋەى متمانە دەكەن و دوو ئەندامىش لەۋانەى دژى لېسەندىنەۋەى متمانەن.

4-سەرۆك ۋەزىران بە متمانە لېسەندراۋ ھەژمار دەكرىت ئەگەر زۆرىنەى دوو لەسەر سىي ئەندامانى پەرلەمان دەنگيان دا بۇ لېسەندىنەۋەى متمانە.

5-ئەندامى ئەنجومەنى ۋەزىران بە متمانە لېسەندراۋ ھەژمار دەكرىت ئەگەر زۆرىنەى رەھاي ئەندامان دەنگيان دا بۇ لېسەندىنەۋەى متمانە.

6-بابەتى لېسەندىنەۋەى متمانە لە ماۋىيەك دا كە لە پىنج رۆژ زىاتر نەبىت لە رۆژى پىرساندنەۋە ئەنجام دەدرىت.

داۋا لە جەنابتان دەكەين ئەۋە بىخرىتە دەنگدان.

بەرپز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

موناقتەشە كۆتايى ھاتوۋە، سى تىبىنى ۋەردەگرم، بەرپز د.فالا، فەرموو.

بەرپز فاللا فرىد ابراهيم:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

بۇ بىرگەى يەكەم ئىمە پىشنىارمان كىرېۋو لىكۆلئىنەۋەى پەرلەمانى ئىزافە بىكرىت لەگەل پرۆسەى پىرساندن، چۈنكە پىرساندن بەبى تەحقىقى پەرلەمانى ئەنجام نادىت، ئەۋە خالى يەكەم، خالى دوۋەمىش/ پىرساندن و لېسەندىنەۋەى متمانە كە بە غىابى ئەنجامى دەدەن، لەبەر ئەۋەى پەرلەمان

مه حكهمه نىيه، نموزهجى يهك ولا تم بدهنى كه پرساندنى غىابى هه بىت، داوا له لىژنه دهكهم نموزهجى
ولا تىكهم بدهنى كه پرساندن بهبى حزوور بدهت.

به رپز جعفر ابراهيم ئىمىنى / جىگىرى سه روكى په رله مان:
وهلامه كه به رپز د رىواز فايه ق وهلام ده داته وه، فه رموو.

به رپز رىواز فائق حسين:
به رپز سه روكى په رله مان.

نموزهجى هىچ ولا تىكهم له نىستادا له بهر دهست نيه، له راستيدا، بهلام ئىمه نه و په روه بۇ په رله مانى
كوردستان داده نىين و بۇ واقىعى په رله مانى كوردستان داده نىين، له به رپزتان ده پرسم له م خوله
په رله مانى كوردستان كه خولى چواره مى په رله مانى كوردستانه، چه ند جار ئىمه بانگى وه زىرمان كردوو
به ناشكرا پىيان وتووين نايىر، هه ر بۇ بانگ كردنى نىعتيادى، نه وه بۇ دروست كردنى په يوهندىه كى
تهدروسته له گهل حكومه تى هه رىمى كوردستان، چونكه ده ركوت نه م په يوهندىه ته كامولىه كه پىشتر
ئىمه له گهل حكومه ت دا هه مان بووه په يوهندىه كى سه ركوت وو نه بووه، وه زىر هه يه له حىزه كه كى خوم دا،
له يه كىتى نىشتىمانى كوردستانه ده لى بانگىشم بكه ي نايم، به چ نىجبارم ده كه كى كه بىم بۇ په رله مانى
كوردستان؟ هىچ نه صىك نيه نىجبارى بكات، له حىزه كانى ترىش به هه مان شىوه وايه، نه نجومه نى
وه زىرمان يان سه روكا كه تى نه نجومه نى وه زىرمان وه زىره كان حه صانه يان بۇ دروست كردوو، ئىمه ش به
په روه و به قانون ده سه لاتى جىبه جى كردنمان زال كردوو به سه ر ده سه لاتى ياسادانان دا، ئىمه نه م
په روه بۇ واقىعى هه رىمى كوردستان داده نىين.

به رپز جعفر ابراهيم ئىمىنى / جىگىرى سه روكى په رله مان:

سو پاس بۇ به رپز رىواز فائق، به رپز بىگه رد تاله بانى روونكردنه وه يه كى نىزافى هه يه له سه ر نه م
مه وزو وعه.

به رپز بىگه رد دلشاد شكرالله (بىگه رد تاله بانى):

به رپز سه روكى په رله مان.

به رپز نه ندا مانى په رله مان.

من سكرتيرى په رله مانم، زوربه ي بانگه يشته كان له رىگه ي منه وه زياتر ناراسته ي حكومه ت ده كرىت، هىچ
وه زىرىك، هىچ يه كىك له وانه ي كه بلئىن له كابىنه كانى پىشووتر و له وه ته ي من سكرتيرم به تايبه تى
نىستا، كه تىمى حكومه ت پىكه اتوو له يه كىتى و پارتى هىچ وه زىرىك له يه كىتى نىشتىمانى كوردستان
نىعتىرازى له سه ر ناماده بوون له به رده م هو لى په رله مان نه بووه.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس بۇ ئەو روونكردنەوويە، من روونكردنەووى ئىزافى بە كەس نادەم، تەواو ئەو مەوزووعە بەو شىوازه كۆتايى پى دىننن، داوا لە د.فرست دەكەم رەئى كۆتايى لەسەر صياغەى ئەم ماددەيە بخاتە دەنگدان، كۆتايى بەو دىننم، موناقتەشەى لابلەلا هيچ سوودى نيه بۇ ئەم دانىشتنە.

بەرپىز فرست صۇقى على:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

سەبارەت بەووى كە بەرپىز د.فالا باسى كرد ليكۆلئىنەووى پەرلەمانى ئىمە ئەمپرۇ بەياني ئەوومان موناقتەشە كرد، من لەو كۆبوونەوويە نامادەنەبووم، وتيان تەنھا يەك ئەندام ھەبوو سى كەس پشتيوانى نەبوو، بۇيە ناىخەينە دەنگدان، سەبارەت بە نامادەبوونى پرسىندراو يان نامادەنەبوونى، تەبعەن ئىمە پىشتىر بىرپارمان لەسەر ئەم بابەتە دا، بەلام لەبەر ئەووى ئىزافەيە و لەبەر ئەووى موناقتەشەى جياوازيشى لەسەر، من داوا دەكەم لە دەستەى سەرۋىكايەتى پەرلەمان زيادكردنى ئەم دەستەوازيە بە نامادەبوونى پرسىندراو يان نا بىخەينە دەنگدان، ئايا ئىزافە بكرى يان ئىزافە نەكرى.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

دوو كەس لەسەر ئەم ئىزافەيە، بەرپىز على حەمە صالح، دواتر د.فالا، فەرموو.

بەرپىز على حەمە صالح:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

يەكەم/ خالى نيزامىيە پىش ئەووى ئىزافە.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

جارى ئىزافەكە.

بەرپىز على حەمە صالح:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

رەئى ھەبوو دانەپرېژراووتەو، بۇ نمونە چەندىن كەس وتوويەتى بۇ سەرۋىكى ئەنجومەنى وەزيران دوو لەسەر سى زۆرە، چونكە ئەو دىروست نابى و دەبى بە مەحال، دوو لەسەر سى دىروست نابى، من دەزانم دەبى سەرۋىكى ئەنجومەنى وەزيران جياواز بى لە وەزير، جارى پىشوش وتمان دەكرى سى لەسەر پىنچ بى، نەك دوو لەسەر سى، مەنتقىكى تىدايە بە دوو لەسەر سىش نيه، ئەوگەى تىش وتمان زۆرىنەى نامادەبووان، نەكرى بە زۆرىنەى رەھا، ديسان تەئكىد دەكەمەو، بەلى ئىمە لە (11/6)دو دواومان كىرودو ئەنجومەنى بالاي ھەرىمى نەوت و گاز بىتە پەرلەمان، ناىنە پەرلەمان، چ جاي ئەووى بانگيان بكەى بۇ

ئىستىجواب؟ ئەو ھەر نەھاتن، ئەو ھەر ئىستىجواب روونادات، دىئىابىن بە جىگىر كوردى ئەو بىرگەيە ھەرگىز ئىستىجوابىك لە ھەرئىمى كوردستان روونادات.

بەرپىز جعفر ابراھىم ئىمىنكى / جىگىرى سەرۋكى پەرلەمان:

سوپاس بۇ ئەو روونكردنهويه، د.فالا، فەرموو.

بەرپىز فالا فرىد ابراھىم:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

ئەمرى واقع واتا ئەو نىە تۆ موخالەفەى مەبادىئ و قەواعىدى عامە بگەى، يەعنى من دامنهناوہ ئىكۆلئىنەوہى پەرلەمانى پىويستە لەپىش پرسى پرساندىن تەحقىقى پەرلەمانى ھەبىت، فەرموو ئەو دەستوورى عىراقى بچنەوہ سەرى، ئەو دەستوورى ولاتەكانى ترە بچنەوہ سەرى، يەعنى ئەو مەبادىئە، مەبادىئ عامەيە دانراوہ، ئىنجا ئىستىجوابى غىابى نىە، من لە مەحكومەى حوكمى غىابىم بىستووہ لەبەر ئەوہى مەحكومە ئەدىلەى قەتەى بەدەستەوہيە، بەلام ئىستىجوابى غىابى چۆن بە وەزىر و وەزارەت ئەوہ ھەمووى دەبىتە ھۆى شىواندىنى ئىستىقراى سىاسى بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان، ئەو بابەتەنە زۆر پىش ئىمە دارپىزراون، زۆر پىش ئىمە مەبادىئ نەسى لەسەر كراوہ، داوا لە بەرپىزتان دەكەم كە رپىز لەوانەى ئىخىصاص و پىسپۆرن لەو بوارە بگىرى.

بەرپىز جعفر ابراھىم ئىمىنكى / جىگىرى سەرۋكى پەرلەمان:

سوپاس بۇ ئەو روونكردنهويه، بەرپىز بەھزاد درویش، ھەر لەسەر ئىزافە، فەرموو.

بەرپىز بەھزاد درویش دەرویش:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

بۇ سەر ئىزافە ئىمە پى باشە ئىزافە بگىرىت و بخرىتە دەنگدانى، ئەو ھەر بابەتەك كە لىزنى نەھىنابىتە ئىرە واتا دى زىرى خالا ئىكى دەبى ماقى بدا ھەر ئەندامەكى موناقتەشە بگات بەراستى، ناكرىت ماف بدە ھەندەك ئەندامان موناقتەشە بگەن دوو جار و سى جار ھەندەكىدىش نەتوانى يەك جارىش موناقتەشە بگات، زۆر سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراھىم ئىمىنكى / جىگىرى سەرۋكى پەرلەمان:

وايە، دەستخۆش، بەرپىز منىرە عوسمان، لەسەر ئىزافە، فەرموو.

بەرپز منیره عثمان علی:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

له ماددهکانی پیشووتریش که جهنابت من قسهکانم کرد، وت له بهر ئهوهی دهنگی لهسهر دراوه بۆتان نیه قسهی لهسهر بکه، بهرپز سەرۆکی پەرلەمان ئهم ماددهیه هیشتا دهنگی لهسهر نه دراوه، بۆیه تکات لی دهکهم ریگهم پی بده قسهی لهسهر بکه.

بەرپز جعفر ابراهیم ئیمنیکی / جیگری سەرۆکی پەرلەمان:

ناخر موناغه شه کۆتایی پیهاتوو.

بەرپز منیره عثمان علی:

تکایه سەرۆکی پەرلەمان، ئیمه له پیشووتردا موناغه شهمان کردوو ئیزافاتهکانمان نه خراوته ئیرهوه، بۆ نموونهی ئهوهی دفرست خویندیوه تیای نه بوو، هم له برگی پینجهم، هم لهسهر سی لهسهر پینجهم کهدا موناغه شهمان کردوو، بهلام نه خراوته ئیرهوه.

بەرپز جعفر ابراهیم ئیمنیکی / جیگری سەرۆکی پەرلەمان:

دوو لهسهر سی یهکه.

بەرپز منیره عثمان علی:

به ئی.

بەرپز جعفر ابراهیم ئیمنیکی / جیگری سەرۆکی پەرلەمان:

به ئی، تهواو سوپاس، ههر روونکردنه وهیهکی ئیزافی، یهعنی بهراستی بهرپزان لی پرسیاندن و لیکۆلینهوه و سهحبی متمانه و ئهم بابتهانه له ههریمی کوردستان یهعنی ئهگهر بلین وهکو پیویست پهیره وهکراون، دهگهرپتهوه بۆ بارودۆخی ئیمه له ههریمی کوردستان، ئهو سیسته مهی ههمانه، بهلام پهیره، دارپشتی پهیره وهبێ بهشیوازیکی وابیت تهنیا بۆ ئهم بارودۆخه نه بیت، بهشیوازیکی گشتگیر و بابتهی ههمه لایهه له بهرچاویگری، له بهر ئهوه پیم باشه رهئی پسپۆران لهم بارهوه به ههند وهربگیریت، بهرپز دفرست رهئی کۆتایی، دواپی دهیخهینه دهنگدان.

بەرپز فرست صوفی علی:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

من داوا له دهستهی سەرۆکایهتی پەرلەمان و جهنابت دهکهم دهرگای موناغه شهکردن نهکریتهوه لهسهری، ئیمه ههموو ئهوانه ی رای سی کهسی لهگهڵ بووه هینایتمان خستوو مانته دهنگدان، به هیچ شیوهیهک ئهوه ههموو ئهنادامانی لیژنه لییره بوون، من لییره نه بووم، بهلام له ئینساتم وهرگرتوو، کهس داوای باسی دوو لهسهر سی و شتی وای نه کردوو، ئهوه رهئی لییرهیه و تهسبیت کراوه، ئیمه وهرمانگرتوو، بۆیه

نايخهينه دنگدان، ئه و شتانهى سى كەس زياتر پشتگىرى نه كردهيىت مولهقهه نه گهر وا بروت ئيمه ئه م په پروههش به دهردى ئيشه كانى ترمان ده بهين كه له م په رله مانه وه معه ته لى ده كه ين، تكايه لى گه رين با ئه و په پروهه بروت، ببيته ده سته وتيكي ئه م په رله مانه، تكايه، ئيتي فاقمان له سه رى كر دووه، به رهنجامى كارى هه موومان بووه، هه ر كه سى ليره شتيكي به بيردا بى و ئيزافه ي بكات، واى لى ديچت ئيمه به و ئاراسته يه برؤين ئه م په پروههش رابگرين، ئه م بابه ته شمان له ده ست بمرىت، تكايه با ئه م په پروههش بروت.

به رپز جعفر ابراهيم ئيمىنى / جيگىرى سه رۆكى په رله مان:

مادده كه بخوينه وه، ده يخه ينه دنگدان.

به رپز فرست صؤفى على:

به رپز سه رۆكى په رله مان.

له بهر ئه وهى خيلاف له سه رى هه بوو، من پيشنياز ده كه م برگه ي يه كه م (لئسه نده وهى متمانه دروست نابيت به بى ئه نجامدانى پرؤسه ي پرساندن) به م شيويه بروت يان ئه م ده سته واژه يه ي بؤ ئيزافه بكرىت (چ به ناماده بوونى پرسيندراو بيت يان به ناماده بوونى).

به رپز جعفر ابراهيم ئيمىنى / جيگىرى سه رۆكى په رله مان:

له سه ر ئيزافه كرده كه ده خه ينه دنگدان، ئه وهى له گه ل ئه وه يه ئه وه ئيزافه بكرىت ده ستي به رز بكاته وه؟ به ئيزافه كردن، (39) كه س داوا ده كه ن ئيزافه بكرىت، ئه وهى دژى ئه وه يه كه ئيزافه بكرىت؟ ده يانه ويىت وه كو خؤى بمىنىت، (27) كه س ده يانه ويىت وه كو خؤى بمىنىت، ئيزافه به زؤرينه ي ده نگ په سند كرا، كؤى مادده كه، فه رموو.

به رپز فرست صؤفى على:

به رپز سه رۆكى په رله مان.

كؤى مادده كه ده خوينه وه وه كو ئه وهى كه ئيزافه كرا.

مادده ي (75):

1- لئسه نده وهى متمانه دروست نابيت به بى ئه نجامدانى پرؤسه ي پرساندن چ به ناماده بوونى پرسيندراو بوويىت يان ناماده بوون.

2- ئه گه ر وه لامى پرساندنه كه برؤا پيه ينه ر نه بوو بؤ پرسينه ر بؤى هه يه پيشنيازى لئسه نده وهى متمانه بكات به رزه مانه ندى زؤرينه ي ناماده بووان.

3-پېش دهنګدان لهسەر وەرگرتنهوهی متمانه سەرۆکی پەرلەمان ریگه دەدات به قسەکردن لهسەر ئەم بابەتە بۆ دوو ئەندام لهوانه‌ی داواى لى وەرگرتنهوهی متمانه دهکەن و دوو ئەندامیش لهوانه‌ی دژى لیسەندنهوهی متمانه.

4-سەرۆک وه‌زیران به متمانه لیسەندراو هه‌ژمار ده‌کریت ئەگەر زۆرینه‌ی دوو لهسەر سیی ئەندامانى پەرلەمان دهنګیان دا بۆ لیسەندنهوهی متمانه.

5-ئەندامى ئەنجومه‌نى وه‌زیران به متمانه لیسەندراو هه‌ژمار ده‌کریت ئەگەر زۆرینه‌ی ره‌های ئەندامان دهنګیان دا بۆ لیسەندنهوهی متمانه.

6-بابه‌تى لیسەندنهوهی متمانه له ماوه‌یه‌ك دا كه له پینچ رۆژ زیاتر نه‌بیت له رۆژى پرساندنه‌وه ئەنجام ده‌دریت.

داوا ده‌کەم ئەوه بیخه‌یته دهنګدان.

بەرپێز جعفر ابراهیم ئی‌مینی / جیگری سەرۆکی پەرلەمان:

ئەو مادده‌یه به‌و شیوازه‌ی خویندرايه‌وه ده‌یخه‌ینه دهنګدان، مادده‌ی (75)، كى له‌گه‌ئه؟ (52) كه‌س به په‌سەند ده‌زانن، ئەوه‌ی دژن؟ (6) كه‌س دژن، به زۆرینه‌ی دهنګ مادده‌ی (75) په‌سەند كرا، مادده‌ی (76).

بەرپێز فرست صۆفی‌علی:

بەرپێز سەرۆکی پەرلەمان.

مادده‌ی (76) ه‌یچ تی‌بینى له‌سەر نیه، وه‌كو خۆی كه هه‌یه ده‌یخوینینه‌وه.

مادده‌ی (76):

ئەگەر پرساندن به وەرگرتنهوهی متمانه له سەرۆکی وه‌زیران كۆتایی پى هات ئەوه كابینه‌ی حكومه‌ت به ده‌ست له‌كاركیشاوه هه‌ژمار ده‌کریت و وه‌ك حكومه‌تى كار به‌رپێكه‌ر به‌رده‌وام ده‌بیت تا ئەو كاته‌ی به پى یاسا كارپێكراوه‌كان كابینه‌ی نوێ پێك ده‌هیندریت.

بەرپێز جعفر ابراهیم ئی‌مینی / جیگری سەرۆکی پەرلەمان:

ئەو مادده‌یه به‌و شیوازه‌ی خویندرايه‌وه ده‌خه‌ینه دهنګدان، كى له‌گه‌ئه؟ (57) كه‌س به په‌سەند ده‌زانن، ئەوه‌ی دژه؟ كاك مامۆستا حسن؟ كه‌س دژ نیه، به كۆی دهنګ په‌سەند كرا، مادده‌ی (77).

بەرپێز فرست صۆفی‌علی:

بەرپێز سەرۆکی پەرلەمان.

مادده‌ی (77) و كۆتایی.

ھەموو رېكارەكانى چاودىرى كىردى پەرلەمان بۇ سەرۋكى ئەنجومەنى ۋەزىران ۋ ئەندامانى ئەنجومەنى ۋەزىران، سەرۋكى كۆمىسيۇن ۋ دەستە سەربەخۇكانىش دەگرىتەۋە.

ئەۋە ۋەكو خۇى كە ھەيە بە بى دەستكارى دەخرىنە دەنگدان.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگرى سەرۋكى پەرلەمان:

ئەۋ ماددەيە بە ۋ شىۋازەى خويندرايەۋە دەخەينە دەنگدان، ماددەى (77)، كى لەگەئە؟ (62) كەس بە پەسەند دەزانن، ئەۋەى دژە؟ كەس نىە، بە كۆى دەنگ پەسند كرا، بەرپىزان پشووئىكى يەك چارەك ۋەردەگرىن ۋ دەگەرپىنەۋە، كاك عمر ئەۋ تىببىنيە بلى..

بەرپىز عمر عىنايەت حمە سعید:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

تەنھا بەرپىز د.فرست ھەموۋەكە لابه.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگرى سەرۋكى پەرلەمان:

يەك چارەك، (15) دەقە.....

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگرى سەرۋكى پەرلەمان:

بە ناۋى خۋاى بەخشەندە ۋ مېھربان، بە ناۋى گەلى كوردستان دەست پى دەكەينەۋە، بەردەۋام دەبىن لەسەر برگەى سىيەم، گفتوگۆ لەسەر پەپرەۋى ناوخۇى پەرلەمانى كوردستان دەكەين، داۋا لە بەرپىزان دەكەين لە لىژنەى كاتى بفرموون بۇ سەكۆى تايبەت بە لىژنەكان، نوقتەيەكەى نىزامى ھەيەن بەرپىز كاك ئارى فەرموو.

بەرپىز ئارى محمد عبدالرحيم:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

من دوو پىشنيارم ھەيە، پىمباشە ھەر ماددەيەك لە پەپرەۋە كە گفتوگۆى لەسەر دەكرى لەمەۋدوا راستەۋخۇ بخرىتە دەنگدان، چونكە ھەست دەكەم دوۋچار گفتوگۆ دەكرىتەۋە، ئەمە يەك، دوۋەم: ماددەى پەپرەۋە ئەگەر زۆر گرنگە، گرىنگىشە بە دلتىاييەۋە، جار ۋ بار لە بەرنامەى كاردا تەنھا گفتوگۆى پەپرەۋە ھەبىت، پرۆژەى ترى لە پالدا نەبىت، زۆر سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگرى سەرۋكى پەرلەمان:

بەرپىزان، دەست بە گفتوگۆ دەكەين، بەشى ھەشتەم، ياسادانان، داۋا لە بەرپىزان دەكەين لە لىژنەى كاتى دەست بە خويندەنەۋەى بکەن، ماددە بە ماددە، فەرموو گەشە خان.

بەرپز گەشە دارا جلال:
بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

بەشی هەشتەم

یاسادانان

ماددەى (78):

- 1- مەبەسەت لە یاسا ریژی دەرکردنی یاسا و بریار.
- 2- ھەموارکردنی یاسا و بریارە کارپیکراوەکان.
- 3- بەرکارکردن یان ھەموارکردنی کارپیکردنی یاسا فیدرالێھەکان.

ماددەى (79):

پرۆسەى یاسادانان بریتىھ لە گفتوگۆ و پەسەندکردنى:-

- 1- پرۆژەى یاسا یان پرۆژە بریار کە لەلایەن سەرۆکی ھەرێم یان ئەنجومەنى وەزیران پێشکەش دەکریت.
- 2- پێشنياری یاسا یان بریار کە بە لایەنى کەم لەلایەن (10) ئەندام پێشکەش دەکرین.
- 3- ئەو پرۆژە یاسا و بریارانەى کە لەلایەن دەسەلاتى دادوهرى پێشکەش دەکرین لەو بابەتانەى پەيوەندیدارن.
- 4- ئەو پێشنيار و یاسا و بریارانەى کە لەلایەن دامەزراروھ فەرمیەکان بەپێى یاسا کارپیکراوەکان پێشکەش دەکرین.

ماددەى (80):

پێشنياری یاسا و بریارەکان کە لەلایەن ژمارەى یاسایى ئەندامانى پەرلەمان پێشکەش دەکرین لە ماوہى (14) رۆژ لە بەروارى گەشتن یان لەلایەن لیژنەى یاسایى بە ھەماھەنگى لەگەڵ دەستەى سەرۆکایەتى بریارى لەسەر دەدریٹ لەسەر بنەماى یەك لەو پێۆمرانەى خواروہ:-

- 1- ھەبوونى حالەتیكى گشتى کە پێویستى بە دەرکردنى یاسا یان بریارێك دەکات.
- 2- ھەبوونى بۆشاییەكى یاسایى.
- 3- ئەگەر کیشە لە جى بەجى کردنى یاسا ھەبیت و پێویستى بە ھەموارکردنەوہ بیت.
- 4- توانای دابینکردنى بارگرانى دارایی لە ئەنجامى دەرکردنى ئەو یاسایە یان ئەو بریارە.
- 5- مەرچى روالەتى شکلى یاسایى تیدابیت.

ماددەى (81):

دواى تیروانىنى پرۆژە پێشنيارەکە لەلایەن سەرۆکایەتى پەرلەمان و لیژنەى یاسایى ئەگەر دەرکەوت یەکیك لەو پێۆمرانەى تیدا نییە کە لە ماددەى (90) ی ئەم پەیرەوہدا ھاتووە رەت دەکریتەوہ و خویندنەوہى یەکەمى بۆ ناکریٹ.

ماددهى (82):

له كاتىكدا ئەندامانى پەرلەمان كە پىشنىياري ياسا يان بىرپارەگەيان پىشكەشكردووه و راي سەرۆكايەتى پەرلەمان و لىژنەى ياسايى بۆيان بىرپارەگەيان پىشنىياري نەبوو. بابەتەكە دەخريته بەردەم دەستەى گشتى بۆ يەكلاگردنەوہى، ئەگەر لەوئىش رەتكرايەوہ، ئەندامانى پەرلەمان ھەر پىداگريان كرد لەسەر پىشنىياريگەيان ئەوہ دەخريته بەردەم پەرلەمان بۆ بىرپاردان لەسەرى.

ماددهى (83):

ئەگەر پىشنىياري ياسا يان بىرپارەگە بە شىوہىيەكى گشتى رەت نەكرايەوہ، بەلام سەرۆكايەتى پەرلەمان و لىژنەى ياسايى تىبىنيان لەسەر پىشنىياريگەيان ھەبوو، ئەوہ لەو حالەتەدا دەگەرپىشنىياريگەيان بۆ ئەو ئەندامانى پىشكەشيان كردووه بۆ رەچاوكردنى تىبىنيەگان و دووبارە پىشكەشكردنەوہى.

ماددهى (84):

كاتىك پىشنىياريگەيان لەلایەن سەرۆكايەتى پەرلەمان و لىژنەى ياسايى رەزامەندى لەسەر دەدريت دەخريته بەرنامەى كار بۆ ئەوہى خويندنەوہى يەكەمى بۆ بىكرىت.

ماددهى (85):

1- ھىچ پىشنىياريگەيان وەرنەگىرى ئەگەر ھەمان ناوەرۆكى ھەبىت لەگەل پىشنىياريگەيان دى كە لەژىر دەستى لىژنەى تايبەتمەند دايە بۆ راپۆرت نووسىن.

2- ئەگەر لىژنە بۆى دەرگەوت كە لە نيوان پىشنىياري ياسا و پىشنىياري ياسا دژ يەكى ھەيە لە رووى پىشنىياريگەيان بىرپارەگەيان ئەو لىژنە بە راپۆرتى تايبەت راي خۆى پىشكەشى پەرلەمان دەكات، ئەگەر ھەر يەكەيان لە رووى پىشنىياريگەيان پەسەندكرا ئەوہ ماناي رەتكردنەوہى ئەوہى دىكەيە و دواتر لىژنە رىكاري ياسايى خۆى دەگريتهبەر.

3- پىشنىياريگەيان بە بنەما دادەنريت ئەگەر پىشنىياري ياسا دى پىشكەشكرا لە رووى پىشنىياريگەيان يەكبوون.

4- ئەگەر پىشنىياريگەيان رەتكرايەوہ لە ھەمان وەرزى ياسادانان پىشكەش ناكريتهوہ.

ماددهى (86):

1- لە ھەر وەرزى ياسادانان تەنھا لە مانگى يەكەمى وەرزى ياسادانان ئەندامانى پەرلەمان دەتوانن پىشنىياري ياسا پىشكەش بکەن.

2- تەنھا لەو حالەتە نەبىت كە دۆخىكى تىدا بىتە پىش و پىويستى بە ياسا يان بىرپارەگەيان بە پەلە ھەبىت، لەو بارەيەش دەستەى گشتى ھەلسەنگاندنى بۆ پىويستى و بە پەلەيى ياسا يان بىرپارەگەيان دەكات.

ماددهى (87):

1- ئەو پرۆژە و بېرارانەى لەلايەن حكومت پېشكەش دەكرين راستەوخۆ لە يەكەمىن كۆبوونەوہى دوای گەيشتنيان بۆ پەرلەمان خويندنەوہى يەكەميان بۆ دەكریت.

2- ئەگەر پرۆژەكە يان پېشنيارەكە لە تايبەتمەندى زياتر لە يەك ليژنە بوو سەرۇكاپەتى پەرلەمان بە ھەماھەنگى لەگەل ليژنەى ياسايى بېرار دەدات بە بەشكردى پرۆژە يان پېشنيارەكە و ناردنى ھەر بەشە بۆ ليژنەى تايبەتمەند، ليژنەش تەنھا لەسەر ئەو بەشە راپۆرت ئامادە دەكات كە ئاراستەى گراوہ.

ماددەى (88):

1- دەبیت ليژنەى تايبەتمەند لە ماوہى (21) رۆژ راپۆرتى خۆى لەسەر پرۆژە يان پېشنيارى ياسا و بېرارەگان ئامادە بكات.

2- ئەگەر پرۆژە يان پېشنيارى ياسا و بېرارەگان بە شيوہيەكى بە پەلە ئاراستەى ليژنەى تايبەتمەندكرابیت، دەبیت لە ماوہى (7) رۆژ راپۆرتى خۆى پېشكەش بكات.

3- ليژنەى تايبەتمەند بۆى ھەيە ھەماھەنگى لەگەل لايەنى پەيوەنديدار بكات بۆ ئامادەكردى راپۆرت لەسەر پرۆژە ياسا يان پېشنيارى ياسا و بېرارەگان.

4- ئەگەر لە ماوہى ديارىكراو ليژنەى تايبەتمەند راپۆرتى ئامادە نەكرد، جيگرى سەرۇكى پەرلەمان سەرۇكى ليژنە ئاگادار دەكاتەوہ، دەبیت ليژنە لە ماوہى (4) رۆژ راپۆرتى ھۆدارى خۆى پېشكەش بكات و بېرارى دەستەى گشتى لەم بارەيەوہ يەكلاكرەوہ دەبیت.

ماددەى (89):

لەسەر بېرگەى يەكەم لەو ماددەيە دوو را ھەيە راى، يەكەم پېيوايە: ليژنەى تايبەتمەند و ليژنەى ياسايى بە يەكەوہ راپۆرت دەنووسن لە كۆبوونەوہى ھاوبەش، راى دووہم پېيوايە بەم شيوہيەبیت:-

1- راپۆرتى ليژنەى تايبەتمەند دەدریتە ليژنەى ياسايى بۆ پيداچوونەوہى راپۆرتەكە كە لە ماوہى (10) رۆژ لە بەروارى گەيشتنى، تەنھا لە رووى دارشتنى ياسايى دئنيابوون لە دژ نەبوونى دەفەگان لەگەل دەستوورى ياسا كارپيكرەوہگان.

2- ئەگەر پرۆژە يان پېشنيارى ياسا و بېرارەكە بە شيوہيەكى بە پەلە ئاراستەكرابیت دەبیت ليژنەى ياسايى لە ماوہى (5) رۆژ پيداچوونەوہى خۆى بكات.

3- راپۆرتى ليژنەى تايبەتمەند خويندنەوہى دووہمى بۆ ناکریت تا لە رووى دەستووى ياسا كارپيكرەوہگان راستينراوى بۆ نەكریت.

ماددەى (90):

دەبیت سكرتيرى پەرلەمان (48) كاتزمير پيش خويندنەوہى دووہم راپۆرتى راستينراوى ليژنەى تايبەتمەند بگەيەنيتە دەست ئەندامانى پەرلەمان.

ماددەى (91):

- 1- خويىندنه وەى دووم بە خويىندنه وەى دەقى پىرۇژە يان پىشنيارەكە دەست پى دەكات، ئىنجا راپۇرتى لىژنەى تايىبەتمەند.
- 2- ئەگەر راپۇرتى لىژنەى تايىبەتمەند دارشتنىكى نوپى پىشنياركردىت بۇ پىرۇژە يان پىشنيارەكە ئەو بە دەنگدان بىر يار دەدرىت لەسەر وەرگرتنى ئەو دارشتنە بە بنەما بۇ گىفتوگۇكردن. ماددەى (92):
- 1- ئەو ئەندامەى ناوى تۆماركراوہ بۇى ھەيە لەسەر ھەر ماددەيەك تەنھا يەك جار قسە بكات و نابىت لە (2) خولەك تىپەر بكات.
- 2- ئەگەر لە كاتى گىفتوگۇكردنى پىرۇژە يان پىشنيارەكە وەزىرى پەيوەندىدار نامادەبوو بۇى ھەيە لەسەر ھەر ماددەيەك (2) خولەك قسە بكات. ماددەى (93):
- 1- لەو دانىشتنەى كە تەرخانكراوہ بۇ خويىندنه وەى دووم دەنگدان لەسەر پىرۇژە يان پىشنيارەكە ناكىت.
- 2- لىژنەى تايىبەتمەند بە ھەماھەنگى لەگەل لىژنەى ياساى سەرجم پىشنيار و رايەكان بە ھەند وەردەگرن، سەر لە نوئى دارشتنەوہ بۇ ئەو ماددانە دەكەن كە پىويستە دابىرپىژرئەتەوہ، ئەگەر پىويستى كرد روونكردنه وە دەدەن. ماددەى (94):
- 1- دانىشتنى دانگدان لەسەر پىرۇژە يان پىشنيارەكە نابىت لە ھەفتەيەك زياتر لە داوى دانىشتنى خويىندنه وەى دووم تىپەر بكات.
- 2- ئەندامى پەرلەمان لەو ماوہيە بۇ ھەيە داوى بينىنى دارشتنەوہى كۇتايى لە سكرتېرى پەرلەمان و لىژنەى ياساى و لىژنەى تايىبەتمەند بكات.
- 3- لە دانىشتنى دەنگدان رىگە بە گىفتوگۇ يان پىشكەشكردنى پىشنيارى تازە نادىت. ماددەى (95):
- 1- دەنگدان دەست پى دەكات لەسەر ناوى ياسا يان بىر يارەكە، دواتر يەكە بە يەكەى ماددەكان كۇتايى دىت بە دەنگدان لەسەر ھۇيەكانى دەرچوواندن، دواچار گشت ياسا يان بىر يارەكە.
- 2- لە كاتى بوونى زياتر لە يەك پىشنيار لەم بارەيەوہ سى را ھەيە:-
- أ- ھەموو پىشنيارەكان دەرخرىتە دەنگدان كاميان دەنگيان ھىنا بە پەسەندكراو دادەنرىت.
- ب- دوورترين پىشنيار لە ماددە بنەرەتيەكە يەكەم جار دەرخرىتە دەنگدان بەو شىوہيە تا دەگاتە ماددە بنەرەتيەكە، ئەگەر بە دژە دەنگ بە داوى يەكدا رەتكرانەوہ.
- ت- پىشنيارى ماددە بنەرەتيەكە كە يەكەم جار دەرخرىتە دەنگدان بەو شىوہيە تا دەگاتە دوورترين پىشنيار، ئەگەر بە دژە دەنگ بە داوى يەكدا رەتكرانەوہ.

3- له خستنه دهنګدانی رایهګان رهچاوی ژماره‌ی نهو کهسانه ناکریت که رایهګه‌یان پېشکه‌شکردووه، ده‌شیت رای یهک نه‌ندام په‌رله‌مانیش بخریته دهنګدان.

مادده‌ی (96):

په‌رله‌مان به شیوه‌ی په‌له دهروانیته پرۆزه و برپاری تایبته به بودجه و ئیعتیماداتی زیده‌گی و ژمیره‌ی کۆتایی، بوی هه‌یه برپار بدات که‌وا هه‌ر بابته‌تیکي دی به په‌له‌یه.

مادده‌ی (97):

1- یاسا و برپاره‌ګان به زۆرینه‌ی ژماره‌ی ئاماده‌بووان په‌سه‌ند ده‌کریت، جگه‌له لهو حاله‌تانه‌ی زۆرینه‌ی تایبته‌یان تیدا مه‌رجکراوه.

2- سه‌رۆک به پئی نه‌نجامی دهنګدان برپاری په‌رله‌مان به ره‌زامه‌ندی یان ره‌تکردنه‌وه له‌سه‌ر یاسا و برپاره‌ګان راده‌گه‌یه‌نیټ.

مادده‌ی (98):

پنویسته یاسا و برپاره‌ګان له ماوه‌ی (15) رۆژ له به‌رواری په‌سه‌ندکردنیان بنیردرین بۆ سه‌رۆکایه‌تی هه‌ریم.

مادده‌ی (99):

1- نه‌گه‌ر سه‌رۆکایه‌تی هه‌ریم له ماوه‌ی نهو (15) رۆژه به پئی یاسای سه‌رۆکایه‌تی هه‌ریم ژماره (1) ی سالی (2005) ی هه‌موارکراو، یاسا یان برپاره‌که‌ی به شیوه‌یه‌کی گشتی (کل) ی به‌شیکی (جزئی) ره‌تکرده‌وه، نه‌وه لهو کاته‌دا ده‌بی لیژنه‌ی تایبته‌مه‌ند له‌ماوه‌ی (15) رۆژ راپۆرتی خو‌ی بنووسیت، ئینجا له یه‌که‌مین دانیشتنی دوا‌ی ته‌واوکردنی راپۆرتکه‌ دیته ناو په‌رله‌مان و برپاری په‌رله‌مانیش لهو باره‌یه‌وه یه‌کلاکه‌ره‌وه ده‌بیټ، یان به رای سه‌رۆکی هه‌ریم وه‌رده‌گیریت، راپۆرتی لیژنه‌ی تایبته‌مه‌ند تاوتوی ده‌کریت، یان به دهنګی ره‌های نه‌ندامان پیدایه‌گیری له‌سه‌ر رای خو‌ی ده‌کات و نه‌مجاره رای په‌رله‌مان ره‌ت ناکریته‌وه.

2- سه‌رۆکی دیوانی سه‌رۆکایه‌تی هه‌ریم بوی هه‌یه ئاماده‌ی دانیشتنه‌که بیټ.

مادده‌ی (100):

نه‌گه‌ر گومان له‌سه‌ر دهنګدان هه‌بوو به لایه‌نی که‌م (5) که‌س داوا‌ی دووباره‌کردنه‌وه‌ی دهنګدانیان کرد ده‌بیټ دهنګدان دووباره‌بکریته‌وه، نه‌مجاره‌یان به ریگی هه‌لسان و دانیشتن یان بانگکردنی ناوه‌ګان.

مادده‌ی (101):

له کاتی گفتوگۆکردن له‌سه‌ر هه‌ر پرۆزه و پېشنیاری یاسا برپاریک نه‌وله‌ویه‌ت له دهنګدان به پئی نهو ریزبه‌ندیه‌ی خواره‌وه ده‌بیټ:-

1- پېشنیاری ره‌تکردنه‌وه‌ی پرۆزه یان پېشنیاره‌که.

2- پېشنیاری گه‌راندنه‌وه‌ی پرۆزه‌که بۆ حکومه‌ت.

3- گەرانەۋەي پېرۆژە يان پېشنيارەكە بۇ لىژنەي تايبەتمەند كە راپۇرتى ئامادەكردوۋە.

4- پېشنيارى دواخستنى گىتوگۇ بۇ دانىشتىكى دى.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىگىرى سەرۋكى پەرلەمان:

سوپاس بۇ بەرپىز گەشە دارا ئەندامى لىژنەي كاتى بۇ پېداچوونەۋەي پەيرەۋى ناوخۇي پەرلەمانى كوردستان، بەرپىزان ئىستا دەست بە گىتوگۇ دەكەين لەسەر ماددەي (78)، دەست بە ناو نووسين دەكەين، كى دەيەۋىت گىتوگۇ لەسەر ماددەي (78) بىگەرد خان ناۋەكان دەخوئىتتەۋە.

بەرپىز بىگەرد دلشاد تالەبانى / سكرتېرى پەرلەمان:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

ئەۋ بەرپىزانەي دەيانەۋىت موناقتەشە بىكەن (عمر عىنايەت، د.جوان، قادر ئۆتمان، ئارى عبداللطيف، يروانت نىسان، مامۇستا ماجد، نەجىبە لطيف، شىركۇ حەمە امين، مريم صمد، صالح فقى، على عثمان).

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىگىرى سەرۋكى پەرلەمان:

بەرپىزان دەست بە گىتوگۇ دەكەين، بەرپىز عمر عىنايەت فەرموو.

بەرپىز عمر عىنايەت حەمە سەيد:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

پېشنيارى ياسا و برپار برگەي (5) پىۋىستە لەگەل دىباچەي ماددەكە دەمىج بىكرىت، لەبەر ئەۋەي برگەي (5) بەسەر ھەموو خالەكاندا فەرز دەكرىت، پىۋىستە لە ھەمووياندا ھەبىت، ناكرى بە تەنھا يەك، دوو، سى، چوار، پىنج لابرىت بخرىتە ناو دىباچەكەۋە بەم شىۋەيە، پېشنيارى ياسا و برپارەكان كە لەلايەن ژمارەي ياسايى ئەندامانى پەرلەمان پىشكەش دەكرىت پىۋىستە شىۋازى ياسادانان لەخۇ بگرىت، لەبەر ئەۋەي ھەموو ئەۋانەي پىشكەش دەكرىت پىۋىستە شىۋازى ياسادانانى تىدايىت، لە ماۋەي (14) رۆژ لە بەروارى گەشنىيان لەلايەن لىژنەي ياسايى بە ھەماھەنگى لەگەل دەستەي سەرۋكايەتى برپارى لەسەر دەدرىت و لەسەر بنەماي يەك لەو پىۋەرانەي خوارەۋە، يەك و دوو و سى و ھكو خۇيان بىمىنئەۋە، چوارەميان بەم شىۋەيەبىت: لە ئەنجامى دەرچوۋاندنى ياسا يان برپار بارگرانى دارايى لەسەر حكومەت رەچاۋ بىكات، زۇر سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىگىرى سەرۋكى پەرلەمان:

ئىستا ۋەلامىكى بە پەلە لەلايەن بەرپىز د.فرست دەدرىتتەۋە.

بەرپىز د.فرست صۇقى على:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

ئەۋەي كاك عمر باسى كرد تاۋەكو ئىستا نەگەشستوۋىنى، لە ماددەي (78) يىن، زۇر سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

بەرپىز د.جوان فەرموو.

بەرپىز د.جوان اسماعىل عزيز:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

مەبەست لە ياسا و وەرگرتنى ياسا و بىرپار ھەموارکردن و بەرکارکردن، بەلام ئەگەر ئەوھى بىنى ماددەى (78) بەراورد بکەى لەگەل ماددەى (80) خالى يەكەم و دووم و سىيەم نەفسى مەزمونە، يەئنى يەككىك كاتىك ئىقتىراحىكى پىشكەش دەكات دەپەوئت ياسا دەربىت، ياسا ھەموار بىكرىت ئەگەر بەراوردى بکەى لەگەل ماددەى (78) يەك مەزمونە، ئەو پىويست نىيە، زيادىيە، ھەدەف مەبەست لە ياسا، چونكە تۆ دووبارەت كر دووھ لەگەل ماددەى (80)، ئەگەر مەزمونەكەى بخوئنىيەوھ يەك بابەتە، ئىقتىراح م ئەوھىيە ماددەى (78) ھەلبىگىرىت، چونكە تىكرار كراوھ لە ماددەى (80)، زۆر سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

بەرپىز كاك قادر فەرموو.

بەرپىز قادر ئۆتمان رسول:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

سەبارەت بە ماددەى (78) خالى يەكەم، دەرکردنى ياسا و بىرپارەكان لە بىرى دەرکردن، دانان بىت، چونكە دەرکردن و دەرچوواندن ھەر يەكە، دەرکردن و دەرچوواندن پىشتر دەسەلاتى سەرۋىكى ھەرىم بوو، ئىستا لە دەستەى سەرۋىكايەتى پەرلەمانە، بۆيە كۆى پەرلەمان دەرناكات و دەرناچوويئى، ياسا دادەنى يان دادەپىزىت، بۆيە پىويستى بە پىداچوونەوھ ھەيە، باشكردنىيەتى، ئەگەر بشكرىت پىش دەرکردنەكە بنووسرىت پەسەندكردنى پىرۆزە ياسا و بىرپارەكان، ئىنجا ئەگەر بگوترىت پىشنيار و پىرۆزە ياسا و بىرپارەكان ئەمەيان باشترە، يەئنى پىش خالى يەكەم، ھەروھەا لەسەر كارپىكراوھكانىش لەوانەيە وشەى كارپىكراوھكان يان جى بەجى كىردن ھەر يەك ماناى ھەبىت، بەلام لە خالى سىيەمدا ئەگەر بەرکارکردن يان ھەموارکردنى كارپىكردنى ياسا فیدرالىيەكان، ھەموارکردنى جى بەجى كىردن، يەئنى بەرکارکردن ياساكە راستە ھەموارکردنى جى بەجى كىردنى بەرکارکردنەكە بخرىتە داوا، زۆر سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

بەرپىز كاك ئارى فەرموو.

بەرپىز ئارى محمد عبدالرحيم:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ماددەى (78) لەبەر ئەوھى كە نووسراوھ بەشى ھەشتەمى ياسادانان، لە خوارەوھش مەبەست لە ياسا رىزى، ياسا رىزى لىبىرىت، بىكرىت بە مەبەست لە ياسادانان بىرىتيە لە دوو خال لەسەر يەك، خالى يەكەم دەرکردنەكە، لەگەل ئەو برا بەرپىزەم بىكرىت بە دەرچوواندننى ياسا و بىرپار، زۆر سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

بەرپىز يروانت نىسان فەرموو.

بەرپىز يروان نىسان ماركۆس:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

مەبەستەم لە ماددەى (79) بوو قسە بىكەم، زۆر سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

بەرپىز مامۆستا ماجد فەرموو.

بەرپىز ماجد عثمان توفىق:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

سەبارەت بە بىرگەى سىيەم كە نووسراو بەركاركرن يان ھەمواركردى كارپىكردى ياسا فیدرالیهكان، پىمباشە بىكرىت بە بەركاركرن يان بەركاركرن و ھەمواركردى ياسا فیدرالیهكان، چونكە پىموايە ئەگەر ئىمە قانۇنىك ئىنقاز نەكەين ناتوانين تەعدىلاتى لەسەر بىكەين، زۆر سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

بەرپىز نجىبە خان فەرموو.

بەرپىز نجىبە لطيف احمد:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

من تىبىنىم لەسەر ناونىشانى بەشەگە ھەيە، بەشى ھەشتەم، ياسادانان، پىشنيار دەكەم بەشى ھەشتەم بىكرىتە بەشى ھەوتەم، ياسادانان، بەشى ھەوتەم بىكرىتە بەشى ھەشتەم كە چاودىرىكردەنە، چونكە راستە ھەردووكرن دوو ئەركى گىرنگ و سەرەكى پەرلەمان، بەلام وازانەم ياسادانان لە پىش چاودىرىكردەنەوھەيە، من ئەو پىشنيارەم ھەيە، زۆر سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

بەرپىز كاك شىركۆ فەرموو.

بەرپىز د. شىركۆ ھەمە امين:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

خالى سىيەم منىش لەگەل ئەووم كە بىكرى بە بەركاركرن و ھەمواركرن يان ھەمواركردى ياسا فیدرالیهكان، ئەوھى تىش پىشنيوانى لە رەئىھەكەى د. جوان دەكەم، زۆر سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

بەرپىز مريم صمد فەرموو.

بەرپىز مريم صمد عبدى:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

بەرپىزان ئەندامانى پەرلەمان، لە ماددەى (78) لەگەڵ راي بەرپىز كاك قادر دام، لە بېرى دەرکردنى دانانى بېت، بەلام دانانى ياسا و برپار و راسپارده، نازانم راسپاردهى بۇ لەگەلدا نىيە، سىيەمىيان بەركارکردنىش وەكو ئەوئەى كاك قادر باسى كرد، بەلام لەو ماددەيەدا چۆنە پرۆژە ياساى بودجە جىگاي نەكراوئەتەوئە تىبىنيەشم ھەيە، زۆر سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

بەرپىز صالح فەقى فەرموو.

بەرپىز صالح فەقى احمد:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

منىش تىبىنيەكەم گوترا، ھەموارى دووم شىوئەيەكە لە خالى سىيەم بەركارىكى بۇ بكرىت، وەكو برادەران ئامازەيان پىدا، زۆر سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

بەرپىز كاك على فەرموو.

بەرپىز على على ھالۆ:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

پىشنيار دكەم ماددەيا (78) بەقى شىوئە بىتە دارشتن، خالا ئىكى دەركرنا ياسا و برپارين ھەمواركرنا ياسا، دەرکردنى ياسا يان برپارى ھەموارکردنى ياسا و برپارەكارپىكراوئەكان، دوو: بەركاربردن يان ھەموارکردنى كارپىكردنى ياسا فيدراليەكان، زۆر سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

بەرپىز مصطفى سەكرى فەرموو.

بەرپىز مصطفى احمد احمد:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

لەو ماددەيە من تىبىنم لەسەر برگەى سىيەم ھەيە، بەركارکردن يان ھەموارکردنى كارپىكردنى ياسا فيدراليەكان، ياساكە بە خوى ھەموار دەركرىت يان بەركار دەركرىت، كارپىكردنەكەى ھەموار و بەركار ناكرىت، پىمباشە بكرىتە ھەموارکردن و بەركارکردنى ياسا فيدراليەكان، نەك كارپىكردنەكە، پىموايە زيادەيە، زۆر سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

بەرپىزان، گەتوگۆ لەسەر ئەم ماددەيە كۆتايى ھات، تىبىنيەكان وەرگىران، گەتوگۆ لەسەر ماددەى (79) دەكەين، فەرموو بەرپىز د.فرست.

بەرپىز د. فرست صۇقى على:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

بەشىك لەو تىببىنيانەى ئەندامانى بەرپىزى پەرلەمان باسيان كرد، ئىمە بە تەئكىد پىي وەردەگرين، لە سياغەى ئەو بەشە جىگايان دەكەينەو، سەبارەت بە پىش و پاشكردنى ئەم بەشە لەگەل بەشەكەى تر پىشنيارىكى لە جىگاي خۇيدايە، وەرى دەگرين، سەبارەت بەو بەودجە، بودجە بەشىكى تايبەتە لە دوای ئەو بەشە دىينە سەرى، هەرچى پەيوەستى بە بودجە هەبىت لەویدا جىي دەكەينەو، ئەوانەى تىرش بەشىكى سياغەبوون، انشالله لەویدا لە كاتى دارشتنەوہيان سياغەكان هەمووى و ئەوہى جى بەجى كردنەكەش ئيزافە دەكەين، ئەوہى كاك قادر باسى كرد، زۆر سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

بەرپىز د. رىواز فەرموو.

بەرپىز د. رىواز فائق حسين:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

بەشىكى زۆر لە بەرپىزى ئەندامانى پەرلەمان لەسەر بىرگەى سى و ئەو وشانەى تىدا بەكار ھاتووە تىببىنيان ھەبوو بۇ ياسا فيدراليەكان، پەرلەمانى كوردستان بە گوپەرى دەستور دوو دەسلەتەى ھەيە، يان دەتوانى ئىنفازى راستەوخوى بكات، يەعنى بەركارکردنى راستەوخو بەبى ھىچ دەستكاريەك، يان ئەگەر بىرپارىدا دەست كارى بكات دەبىت ناويكى بۇ دانراوہ لە دەستور پىي دەوتريت (تەدليل تگبىق)، ناتوانى يەكسەر تەعدىلى بەكەى، يەعنى ئىمە بە ناچارى ئەوہمان بۇ دانراوہ، لەبەر ئەوہ دەبى بلىين بەركارکردن يان ھەموارکردنى جى بەجى كردنى ياسا فيدراليەكان، لەبەر ئەوہى لە دەستوردا بە دەق بەو شىوہيە ھاتوو، زۆر سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

بەرپىزان ماددەى (78) كۆتايى ھات، دەست بە ماددەى (79) دەكەين، وەكو باسمان كرد تىببىنيەكان وەرگىرا، رەنگە ھىكەت لەوہدا ئەوہيە كە دەنگدان لەسەر ئەو ماددانە دوابخريت بۇ دارشتنەوہى، بۇ ئەوہى دارشتنەوہيەكى گونجاوى بۇ بكرىت، ھەمەلايەن بىت، فەرموو ماددەى دواتر بخويئەنەو.

بەرپىز قارەمان قادر فتاح:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەى (79):

پروئەسى ياسادانان بىرتيە لە گفتوگو و پەسەندكردنى:-

1- پرۆژەى ياسا يان پرۆژە بىرپار كە لەلايەن سەرۆكى ھەرىم يان ئەنجومەنى وەزيران پىشكەش دەكرىت.

2- پىشنيارى ياسا يان بىرپار كە بە لايەنى كەم لەلايەن (10) ئەندام پىشكەش دەكرىن.

3- ئەو پىرۇۋە ياسا و بىرپارانەى كە لەلايەن دەسلەتتى دادوهرى پىشكەش دەكرىن لەو بابەتانەى پەيوەندىدارن.

4- ئەو پىشنيار و ياسا و بىرپارانەى كە لەلايەن دامەزراوہ فەرميەكان بەپىي ياسا كارپىكراوہكان پىشكەش دەكرىن.

بەريز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

بەريزان دەرگای گفٹوگۆ لەسەر ماددەى (79) دەكەينەوہ، بەريز قادر ئۆتمان فەرموو.

بەريز قادر ئۆتمان رەسول:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

سەبارەت بەو ماددەيە خالى يەكەم پىمباشە لە برى سەرۆكى ھەريم سەرۆكايەتى ھەريم بىت، مەعقولە ئەنجومەنى وەزيران، نەك بە تەنھا سەرۆكايەتى، ئەنجومەنى وەزيرانىش ئەو حەقەيان ھەيە نووسيوويانە مەعقولە سەرۆكايەتى، نەك بە تەنھا سەرۆكايەتى ھەموو ئەنجومەنى وەزيران ئەو حەقەى ھەيە، ئەوہى سەرۆكى ھەريمىش وەك دامەزراوہ ناوى برى نەك وەكو شەخس، ئىمە بلين تەنھا سەرۆكى ھەريم ئەو مافەى ھەيە، لە ھەمان كاتىشدا ھەر سەبارەت بەو خالە ھىچ كۆتوبەندىك دانەنراوہ، واتا حوكمەت و سەرۆكايەتى ھەريم دەتوانن لە ھەموو بابەتەكان پىشكەشى پىرۇۋە ياسا بكن، يان پىرۇۋە برپار بكن، ئەگەر تەنانەت پەيوەندىدار نەبىت بە ئەرك و دەسلەتەكانى خۆشيانەوہ، بۆيە پىمباشە ئەو دەقە بەو شيوەيەبىت ئەوہى پەيوەندىدارە بەو دامەزراوانە، ياخود بە ئەرك بەرپرسىاريەتى ئەوان، يەعنى بەو شيوەيە بچەسپىنرى تەجاوزى دەسلەتەشى لى دەكەويتەوہ، رەنگ بىت ئەوان بەو دەقە مافيان ھەيە ئەگەر پىرۇۋەكە پەيوەندى بە مېنەى ئەوانىشەوہ نەبىت، دەزگای ئەوانىشەوہ نەبىت ھەرچى پىيان خۆش بىت دەتوانن بىكەن بە پىرۇۋە و بىنيرن، رەنگ بىت پرسىار ئەوہبىت بلين ئىنجا باشە ئەوہ خراب نىيە، راستە خراب نىيە، بەلام ھەندى جار كارى پەرلەمان خويەتى بۆ حوكمەت بەسەرماندا فەرز بكات و بىكات بە پىرۇۋە و ئەفزەليەتەشى پىدراوہ بە پى دەقەكانى دواتر، جگەلەوہش لە راستىدا بابەتى تەعدىلى قانون برپارەكانىش ھەر دەچىتە چوارچىوہى پىرۇسەى ياسادانان، لىرەدا بە دەق نەھاتوہ، لەبەر ئەوہ كە تۆ قانونىك يان برپارىك تەعدىل دەكەى دەقى تازە دىتەوہ دواى گفٹوگۆكردن و پەسەندكردى دەقى تازە لە دايك دەبىت، بۆيە ئەوہش ئەگەر برگەيەك بىت ئەگەر تەنھا يەك ماددەبىت ھەر دەچىتە خانەى پىرۇسەى ياسادانانى تازە، بۆيە پىويستە ئەوہشى تى بخرىت، يەعنى تەعدىل كرىدى قانون و برپارەكانىش بە خالىك زياد بكرىت، يان لە چوارچىوہى يەككە لەو خالانەدا جىي بكرىتەوہ، زۆر سوپاس.

بەريز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

بەريز كاك على فەرموو.

بەرپىز على على ھالۇ:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان:

پېشنيار دكەم فى رەنگى خارى بېتە دارستن، ھەر پىرۋژە ياسايەك يان ھەر پىرۋژە بىپارىك كە لەلايەن سەرۋىكايەتى ھەرپىم يان ئەنجومەنى ۋەزىران پېشكەش دەكرىن، دوو: پېشنيارى ھەر ياسايەك يان بىپارىك كە لەلايەن (10) ئەندامى پەرلەمان پېشكەش دەكرىن، سى: ھەر پىرۋژە ياسايەك يان پىرۋژە بىپارىك كە لەلايەن دەسلەتتى دادوهرى پېشكەش دەكرىن و پەيوەندىدارن بەو بابەتانە، چوارەم: ۋەكو خۇى بېتە خارى، زۇر سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىگرى سەرۋىكى پەرلەمان:

بەرپىز كاك بېستون فەرموو.

بەرپىز بېستون فائق محمد:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

بىرگە سى ئەو پىرۋژە و ياسا و بىپارانەنى كە لەلايەن دەسلەتتى دادوهرى پېشكەش دەكرىن لەو بابەتانەنى پەيوەندىدارن، پەيوەندىدارن مەتاتىە، ئەگەر مەبستانە ئەوۋىە سولتەنى قەزائى دەسلەتتى پېشكەشكرىنى پىرۋژەنى ھەبىت با ھەر ھەبىت تا ئەو شوپىنە ئاۋى لى بىكرىت، پىرۋژە ياسا و بىپارانەنى كە لەلايەن دەسلەتتى دادوهرى پېشكەش دەكرىن، يان دەتانەۋىت ئەوۋە تايبەت بىكەن ئەوۋە بلىن تايبەت بە بابەتە قەزائىەكان، چوارەمىش من پىموايە يان زىادەيە يان روون نىيە، لايەنى تر كىيە جگەلە سولتەنى قەزائى و پەرلەمانتاران و سەرۋىكايەتى ھەرپىم و ئەنجومەنى ۋەزىران كە مافى تەقدىم كىرىنى پىرۋژەيان ھەيە، چونكە ئىۋە لەسەرۋە لە سى خالەكەى پىشووۋا ئەو لايەنانە گوتراون كە ھەقىان ھەيە، ئەمەى تر ئەو پېشنيار و بىپارانەنى كە لەلايەن دامەزراۋە فەرمىەكان نازانم دامەزراۋەنى فەرمى كىى تر دەمىننىت؟ جگەلە لەو سىيانەنى كە لەسەرۋە ناۋيان ھاتوۋە، زۇر سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىگرى سەرۋىكى پەرلەمان:

روونكرىدەۋىەك ھەيە، فەرموو بەرپىز د.فرست.

بەرپىز د.فرست صۇقى على:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ئەۋەى كاك بېستون باسىكرىد تەبەن بە قانۋون دەسلەتتە دراۋتە زۇر لەلايەنە پەيوەندىدارەكان كە لە بوارى تايبەتمەندى خۇيان پىرۋژەنى قانۋون پېشكەش پەرلەمان بىكەن، بۇ نموۋنە ئەگەر سەيرى قانۋونى كۆمىسۇنى بالالى سەربەخۇى ھەلبىزاردن و راپرسى بىكەى بۇيان ھەيە لە بوارى كۆمىسۇن پىرۋژە پېشكەش بىكەن، ئەگەر سەيرى قانۋونى دەستەى نەزاھە بىكەى، سەيرى قانۋونى دىۋانى چاۋدىرى دارايى بىكەى، سەيرى قانۋونى دەستەى مافەكانى مرۇف بىكەى ھەموو ئەو موئەسسەساتانە بۇيان ھەيە لە بوارى دامەزراۋەكەى خۇيان پىرۋژە ياسا پېشكەشى پەرلەمان بىكەن، زۇر سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

تېيىنى ھەيە، فەرموو مەرىم خان.

بەرپىز مەرىم سەمەد عبدى:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ھەر پىرسىيارىكىم لەسەر ئەو خالە ھەبوو ئەوۋى رىكخراۋەكانى كۆمەلەى مەدەنى ئەوان ناتوانن پىرۋزە

تەقدىم بىكەن، زۆر سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

بەئى، ئەوان ناتوانن راستەوخۇ، تەنھا دەبىت لە رىگايەكى تىرىت، د. فرست فەرموو.

بەرپىز د. فرست سۇقى على:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

فەرمانگەى رىكخراۋە نا حكومىيەكان بە پىيى قانونى رىكخراۋە نا حكومىيەكانى سالى (2010) يان

(2011)، بەئى، بۇيان ھەيە لە بوارى كارى خۇيان فەرمانگەى رىكخراۋە بۇ تەعدىلى قانونى خۇيان لە

رىگاي ئەنجومەنى وەزىران پىشكەشى بىكەن، زۆر سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

بەرپىز نجىبە خان فەرموو.

بەرپىز نجىبە لطيف احمد:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان:

خالى دوو كە باس لە رىژەى ئەندامانى پەرلەمان دەكات، من وەكو پىرسىيارىك ئەو (10) ئەندامە

بەنەمايەكى ھەيە، يەئنى لەسەر چ بەنەمايەك دانراۋە، ئەگەر بەنەمايەكى نەبىت يان شتىكى دىارىكراۋ

نەبىت، من پىموايە زۆرە، (5) ئەندام بەسە بۇ پىشكەشكردىنى پىرۋزە، زۆر سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

بەرپىز كاك ئارى فەرموو.

بەرپىز ئارى محمد عبدالرحيم:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان:

چوار خالە، من پىمباشە خالى يەكەم و سىيەم تىكەل بىكرىت بەم جۆرە، پىرۋزە ياسا يان پىرۋزە بىپار كە

لەلايەن سەرۋىكى ھەرىم يان ئەنجومەنى وەزىران، يان دەسەلاتى دادوۋەرىيەۋە پىشكەش دەكرىت، خالى

دوۋەم و چوارەمىش بىكرىتە يەك، لەگەل ئەو خوشكە بەرپىزەم (10) ئەندام پەرلەمان زۆرە، بىكرىتە (5)

ئەندام پەرلەمان، خالىك زىادبىكرى، پىشنىيار دەكەم كە خالەكە بەم جۆرە لى بىت، پىشنىيازى ياسا يان

بىپار لەلايەن ھەر فراكسىۋنىكەۋە پىشكەش بىكرىت، واتە فراكسىۋنەكانىش ئەوۋى كە يەك ئەندامى ھەيە

ماڧى خۇيان ھەبىت ۋەگو چۇن (10) ئەندام پەرلەمان دەتوانن پەرۇژە ياسا تەقدىم بىكەن، ئەوھا فراكسىيۇنەكانىش ماڧيان ھەبىت پەرۇژە تەقدىم بىكەن، زۇر سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۇكى پەرلەمان:

بەرپىز كاك يروانت فەرموو.

بەرپىز يروانت نىسان ماركۇس:

بەرپىز سەرۇكى پەرلەمان:

نەڧسى پىشنيارم ھەيە، ھەر فراكسىيۇنەكيش بىشېت پەرۇژە ياسا يان پەرۇژە برىار تەقدىم بىكەن، چونكە گەلەك حزب ھەن كەمترن مەقەدى وان، پىكەھاتەش كەمترن، زۇر سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۇكى پەرلەمان:

بەرپىز مامۇستا مەلا غرىب فەرموو.

بەرپىز غرىب مصطفى ھەمە:

بەرپىز سەرۇكى پەرلەمان:

بە ناوى خواى پەخشەندە و مېھربان، من سەبارەت بە خالى يەك ئەو تىبىنيەم ھەيە كە سەرۇكى ھەرىم لەویدا ئىستا بە پىي ياسا نەماو، دەسەلاتەكانى دابەشكراو بەسەر سى دامەزراوگەى تردا، نازانىن چارەنوسى ئەو بابەتە بە كوى دەگات، ئايا تا دەستور ھەلدەبىرېت يان ئەو ھەئناپىرېتەو، يان ھەر نامىنىت، يان دەمىنىت، لە ئىستادا كە نىيە من پىشنيار دەكەم سەرۇكى ھەرىم لىردا لابىرېت، خالى دووم كە تىبىنيەم ھەيە لەسەرى لە ھەرچوار خالەكە پەرۇژە ياسا يان پەرۇژە برىار ئەوھشى بۇ زياد بىرېت يان ھەموار يان بەركاركردن، بۇ ئەوە باس نەكراو، زۇر سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۇكى پەرلەمان:

بەرپىز شىركۇ ھەمە امين فەرموو.

بەرپىز د. شىركۇ ھەمە امين:

بەرپىز سەرۇكى پەرلەمان:

يەنى كە مرۇڧ دەڧەكە دەخوئىتەو لە راستىدا ھەستى پى دەكەى بە روونى كە جۇرېك لە تەڧزىلى دەسەلاتى جى بەجى كردن دراو بەسەر دەسەلاتى ياساداناندا، ھەر بۇ نموونە لەوھى خالى يەكەمیاندا بۇ ئەنجومەنى وەزيران و سەرۇكى ھەرىم دەلى پىشكەشكردن، بەلام بۇ خالى دووم بۇ ئەندامانى پەرلەمان كە ئەسل كارى يەككە لە ئەركەكانى پەرلەمان ياسادانانە دەلى پىشنيار، بۇيە من پىشنيارەكەى من ئەوھىە خالى يەكەمیان بىرېت بە دەسەلاتى جى بەجى كردن، تەبەعنە دوومگەى تر دەسەلاتى جى بەجى كردن ھەردووكان دەگىرېتەو ھەم سەرۇكايەتى ھەرىم و سەرۇكى ھەرىم دەگىرېتەو، ھەم سەرۇكايەتى ئەنجومەنى وەزيران و سەرۇكى ئەنجومەنى وەزيرانىش دەگىرېتەو و بە ئەندامەكانىشەو، واتە پەرۇژە ياسا يان پەرۇژە برىار كە لەلایەن دەسەلاتى جى بەجى كردنەو پىشكەش دەكرىن، ھەروھىا بۇ ئەوھى

ئەندامانى پەرلەمانىش ھەر لە بېرى وشەى پېشنىياز بىكرىت بە پېشكەشكردن، چونكە لە راستىدا ئىنسان كە سەيرى ماددەى دواى ئەووش دەكات دەبىنى بۇ ئەندامانى پەرلەمان فىلتەرى زۇر دانراو، بەلام بۇ ئەووى سەرۇكاپەتى ھەرېم يان ئەنجومەنى وەزىران ھىچ فىلتەرىك دانەنراو، بۇيە ھەم لە پېناو ھاوسەنگردنەو و ھەم لە پېناو ئەووش كە ئىمە بە دەستى خۇمان سولتەيەك تەفزىل نەكەين بەسەر سولتەيەكى تردا، بۇ ئەووى ئەو ھاوسەنگىشەش دروست بېت من ئەو دوو پېشنىارە كرد، ئەووى يەكەمىان بىكرىت بە دەسلەتى جى بەجى كردن، ئەووى دووهمىانىش ھاوشىووى خالى يەكەم پېشكەشكردن بېت، زۇر سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگرى سەرۇكى پەرلەمان:

بەرپىز عمر عىناپەت فەرموو.

بەرپىز عمر عىناپەت ھەمە سەيد:

بەرپىز سەرۇكى پەرلەمان.

سەبارەت بە بىرگەى يەكەم پىرۇزە ياسا يان پىرۇزە بىرپار پىشكىرى لە قسەكەى د.شېركۇ دەكەم، بىكرىت بە دەسلەتى جى بەجى كردن، سەبارەت بە پېشنىارى ياسا يان بىرپار بەم شىوويە بېت، پىرۇزە ياسا يان بىرپار لەلايەن (10) ئەندام يان زياتر پېشكەش دەكرىت، سەبارەت بە بىرگەى سىيەم ئەو پىرۇزە ياسا و بىرپارانەى كە لەلايەن دەسلەتى دادوهرەى پېشكەش دەكرىت لەو بابەتانەى كە پەيوەندىدارن بە دەسلەتى دادوهرىو، بىرگەى چوارەمىش وەكو خۇى بىمىنىتەو، زۇر سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگرى سەرۇكى پەرلەمان:

بەرپىز على ھەمە صالح فەرموو.

بەرپىز على ھەمە صالح:

بەرپىز سەرۇكى پەرلەمان.

پىشنىوانى لە بۇچوونەكانى بەرپىز كاك عمر و د.شېركۇ دەكەم بەم شىوويە دابىرپىرۇزىتەو، بەم موبەرىراتانەى خوارەو پىرۇزە ياسا يان پىرۇزە بىرپار لەلايەن سەرۇكاپەتى دەسلەتى جى بەجى كردنەو، چونكە مەفھومەكە ئەوويە سەرۇكاپەتى ھەرېم نەمىنىت، مەسەلەن لەوانەيە ھەندى لايەن وىستىان ئەوويان ھەبىت يان كار بۇ ئەو بىكەن لە ئايندە رەنگە نىتەمان ھەبىت ئەو دامەزراو ھەر ھەلەشىتەو، ئايا ئەو دامەزراويە ئەگەر نەمىنىت مەفرۇزە يان پىووستە ناوى ھەبىت لە پەپىرەووكەدا، بەلام ئەگەر بۇ دەسلەتى جى بەجى كردن نەمىنىت ھەر موشكىلە نىيە، بىمىنىتىش ھەر موشكىلە نىيە، تەئكىد دەكەمەو بۇ د.شېركۇ، چونكە جوانى وەسفىرد، بۇ ئەنجومەنى وەزىران پىرۇزە ياسا بېت و بۇ پەرلەمانتاران پېشنىارى ياسا بېت، يەنى ئەو لە رووى لوغەويەو قووتىكى زۇرى داو بە ئەنجومەنى وەزىران، بۇ خالى سىيەم ئەو ئىزافە بىكرىت پەيوەست بن بەو بابەتانەى كە پەيوەستە بە دەسلەتى دادوهرىو، ئەو پىرۇزە ياسا و بىرپارانەى كە لە ناو دەسلەتى دادوهرىو پېشكەش دەكرىن لەو بابەتانەى پەيوەست بن بە

بابەتى دەسلەپتىكى دادوۋىرى، خالى چۈشەنچە ماددا ئەمەس تەنھا بۇ ئىختىساسى خۇيان ھەيئەت بە روونى بگوتىرى بە پىي تايىبەتمەندى خۇيان، واتە وشەي بە پىي تايىبەتمەندى خۇيان لە ئەخىرەكە ئىزافە بگوتىرى، زۆر سوپاس.

بەپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

بەپىز د.پەرى فەرموو.

بەپىز د.پەرى صالح حمىد:

بەپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

من پشتىوانى لە قەسەكانى د.شېركۆ و كاك عمر دەكەم، دارشتنەوہ و خالەبەندىيەكانىشەم نووسىووه و ناردومه بۇ لىژنەكە، زۆر سوپاس.

بەپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

رەئى كۆتايى بە لىژنەى كاتى دەدەين، بەپىز د.فەرست فەرموو.

بەپىز د.فەرست صۇقى على:

بەپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

بە گونجاوى دەزانين لەسەر ئەو ماددەيە روونكردنهوہى پىيوست پىشكەشى ئەندامانى بەپىزى پەرلەمان بگەين، لەبەر ئەوہى ئەم ماددەيە برىتيە لە دانانى ھەندەسەى ھەموو بەشەكە، ئەگەر لىرەوہ ھەندەسەكە تىك بەدين و ئەو نەخشەيەى دامانناوہ بۇ دارشتنەوہى ئەم بەشە ماناى واىە كىشە بۇ ھەموو بەشەكە دروست دەبىت، بۇيە دەمەويت خالى يەكەم ئەوہ بلىم ئەوہى ئىمە لەم نەخشەيەى كە بۇ ئەم بەشە دامانناوہ بە ھىچ شىوہيەك خالىك نىيە لەم پەرلەمانە سەرچاوى گرتبىت، ئەمە شتىكى پەپرەوكراوہ، دابەشكردى موقتەرحى قانوون و مەشروعى قانوون، واتە پىشنىارى قانوون و پىرۆژە قانوون ئەمە شتىكى پەپرەوكراوہ لە پەپرەوى ناوخۆى ولاتانى دنیان بە عىراقەكەى خۆشمانەوہ، ئەمە زۆر لە ولاتە پىشكەوتووانەى كە ئىمە بۇ نووسىنەوہى ئەم پەپرەوہ ئىعتىمامان كرده سەرى رىك وەكو ئەوہى كە ئىمە دامانرشتووه، ئەوانىش واىان دارشتووه، دلنىاش بن لەوہى بەرجەستەكردىن و رۆيشتنمان لەسەر ئەم رىكارە پىرۆسەى ياسادانان سەلىم تر دەبىت، بە ھىچ شىوہيەك دارشتنى ئەو شىوازە مەبەست ئەوہ نىيە كە خوا نەخواستە دەورى ئەفزلەيەت بەدرىتە حكومەت لەسەر حىسابى پەرلەمان، نەخىر، بە ھىچ شىوہيەك ئەمە نىيە، جارى ئەگەر ئىمە دەمانەوئى نىزامى پەرلەمانى لە كوردستان تەبەنى بگەين بە پىي نىزامى پەرلەمانى سەيرى بەرىتانيا بگەن، سەيرى ھەموو ولاتان بگەن ئەولەويەت بۇ حكومەتە لە پىشكەشكردى مەشروعى قانوون، ئەولەويەت دەدرىت حكومەت، ئىستىسنائەن پەرلەمان حەقى تەقدىمى موقتەرحى قانوونى ھەيە، ناكرىت تۆ بىي بە نەسىك حكومەت كۆت و بەند بگەى بلىي تەنھا لەو بابەتانەى پەيوەندى بە خۇيەوہ ھەيە، نەخىر، شتى وا لە ھىچ شوئىنىكى دنياىدا نىيە، سەبارە بە سەرۋىكى ھەرىم دەمەوئى روونكردنهوہ پىيوست لەسەر ئەم بابەتەش بەدين، بە پىي قانوونى ژمارە (1)ى سالى (2005)

قانۇنى سەرۋاكاپەتى ھەرپىم دەسلەتتى داۋەتە سەرۋاكاپەتى ھەرپىم بۇ پېشكەشكەشكردى قانۇن نەك سەرۋاكاپەتى ھەرپىم، بۇيە ئىمە ئەمەمان نەقلكردوۋە، سەبارەت بە موستەقبەلى سەرۋاكاپەتى ھەرپىم ئەو رىكارانەى ئىستا گىراۋەنتە بەر و داھاتوۋش دەيانگىرەنە بەر رىكارى كاتىن، موئەسسەسى سەرۋاكاپەتى ھەرپىم وەكو خۇى ماۋە، ئىلا ئەگەر لە خولى داھاتوۋ پەرلەمان بىت قەرارىكى تر لەسەر سەرۋاكاپەتى ھەرپىم بدات، ئەگەر نا ئىستا ئىمە تەنھا بە شىۋاىكى كاتى ھاتوۋىن موئەسسەسى سەرۋاكاپەتى ھەرپىمان راگرتوۋە، لەوانەيە لە خولى داھاتوۋ يەكسەر سەرۋاكاپەتى دەست بەكار بىكاتەۋە، يان ھەر لەم خولە ھەلئىزاردى بۇ بىكرىت، بۇيە ناكرىت تۆ پەپرەۋى ناوخۇ بۇ فەترەيەكى زەمنى كاتى دابرىژى و بىى سەرۋاكاپەتى ھەرپىم ھەلئىگرى، ئەمە بە ھىچ شىۋەيەك نابىت، چونكە قانۇنى سەرۋاكاپەتى ھەرپىم ژمارە (1)ى سالى (2005) رەت نەكراۋەتەۋە، دەبىت بىين پەپرەۋى ناوخۇ لەسەر بنەماى ئەو قانۇنە دابرىژىنەۋە، بۇيە پىموايە ئىمە ئەۋەى نووسىۋومانە بە شىۋاىكى زۇر دەقىق نووسراۋە، پىمباشە ئىمە لەسەرى بىرۋىن، ئەۋەى پەيوەندى بە خالئەندىيەۋە ھەيە وەكو تىبىنىيەكى گشتى ئىمە بە سوپاسەۋە سوپاسى تايبەت ئاراستەى د.پەرى دەكەين، لە تەۋاۋبوۋنى ئەم پەپرەۋە ئەگەر سەرۋاكاپەتى پەرلەمان و ئەندامانى لىژنەى كاتى و ئىۋەى بەرپىز رەزامەندىۋون ئىمە پەپرەۋەكە رادەستى د.پەرى دەكەين خالئەندى و فارىزە و نوقتە و ئەۋانە لە (الف)ۋە تاۋەكو (ياء)، با پىدابجىتەۋە لەگەل كۆمەلئىك پىپۇرى ترى زمانى كوردى كە پىموايە لەم قاعەيەش ھەن، بىورن ئەگەر ناۋەكانم لەبىر چوۋىن ھەموو ئەۋانەى كە پىپۇرن لە ماۋەى جەلسەيەكى يەك ھەفتەى كاتىان پى بدەين ئەم پەپرەۋە بە زمانىكى كوردى پەتى جوان بۇمان دابرىژنەۋە بۇ ئەۋەى لە ناۋ ھۇل كاتى ئىمە بە تىبىنى و موناقەشەتى زمانەۋانىيەۋە نەپرات، ئەۋە بىكەينە بنەما، ئىتر ئەۋەى تر سەبارەت بە پاش و پىش ماددەكان و خالئەندى ئەۋانە ھەموۋى بە شىۋاىكى باش دابرىژىنەۋە، سەبارەت بە دەمچ كوردى يان ئەم بابەتانە دەكرى لە خىلالى جەلسەى داھاتوۋ كارىان لەسەر بىكەين، بەلئى، ئەۋەى دادۋەرى ئەو بابەتانەى پەيوەندىدارىن بە خۇيەۋە، ھەر وەكو چۇن كۆمىسۇن بۇى ھەيە پىرۇژە بە تەنھا پىشكەش بىكات لەبەر ئەۋەى پەيوەندىدارە بە ھەلئىزاردى و راپرسى، مەجلىسى قەزاش بۇى ھەيە پىرۇژە پىشكەش بىكات تەنھا ئەۋەى پەيوەستە بە سولتەى قەزائى، زۇر سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگرى سەرۋاكاپەتى پەرلەمان:

بەرپىز ابوبىكر ھەلئەندى فەرموۋ.

بەرپىز ابوبىكر عمر عبدالله (ابوبىكر ھەلئەندى):

بەرپىز سەرۋاكاپەتى پەرلەمان.

ئىمە لە كۆبۈۋنەۋەى لىژنەى ياساى بوۋىن بۇ ھەلكردى ئەو ئىشكالە، خالى يەكەم ئاۋاى لى بىكەين بە راي من، پىرۇژە ياسا يان پىرۇژە بىرپار كە لەلەيەن دەسلەتتى جى بەجى كىرەن پىشكەش دەكرى، چونكە سەرۋاكاپەتى ھەرپىم و ئەنجومەنى ۋەزىران ھەردوۋوكيان دوۋانەى سولتەى تەنقىزىن، دوۋانەى دەسلەتتى جى بەجى كىرەن، ئىتر ئەۋە لەو ئىشكالىيەتە رىگارمان دەبىت، زۇر سوپاس.

بەرپۇز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

خالىكى نىزامى ھەيە، بەرپۇز نجىبە خان فەرموو.

بەرپۇز نجىبە لطيف احمد:

بەرپۇز سەرۋىكى پەرلەمان.

وابزانم بەرپۇز سەرۋىكى لىژنە ۋەلامى ئەو پىرسىيارى مىنى ئەداپە ۋە لەسەر (10) ئەندامەكە، يەنى لەسەر چ بىنەمايەك ئەو ژمارەيە دانراۋە، زۆر سوپاس.

بەرپۇز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

بەرپۇز د.فرست فەرموو.

بەرپۇز د.فرست صۇقى على:

بەرپۇز سەرۋىكى پەرلەمان.

ئەۋەدى ئىمە بە ئىستىناد كىردن لەسەر پەپىرەۋى ۋىلاتانى دونيا ھاتوون رىژەرى گىشتىيان ۋەرگرتوۋە، رىژەرى گىشتى ئەندامانى پەرلەمان دابەشيان كىردوۋە، ئىنجا لە عىراق رەقەمىكە لەبەر ئەۋەدى (328) ئەندامى، لە كوردستان (111) يە دابەشمان كىردوۋە رەقەمى شىاۋ (10) دەرچوۋە، ۋىلات ھەيە ژمارەرى ئەندامەكانى كەمترە، بۇ نموونە ۋەكو كۆپت (60) ە لەۋانەيە (5) ئەندامى رىگە دابىت، بەلام ئەۋە بەۋ مانايە نىيە ئەمە ستانداردە، لە ۋىلاتىش ھەيە (1) كەس بۇى ھەيە، لە ۋىلاتىش ھەيە نەخىر رىژەركەرى زۆر بەرز كىردۋتەۋە، ئەم رىژەرى پىشتىر ھەبوۋە، پىمانوۋايە رىژەرىكى گونجاۋە، لەبەر ئەۋەدى دوو كەسىش جەنابت ۋ كەسىكى تر پىشتىگىرى كىردى، ئىمە ناتوۋىن پىشتىيارى جەنابت بىخەينە دەنگدان، بەلام رىژەركەمان لەسەر ئەساسى ژمارەرى گىشتى ئەندامانى پەرلەمان ۋەرگرتوۋە، پىمانوۋايە رىژەرىكى گونجاۋە، زۆر سوپاس.

بەرپۇز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

بەرپۇز كاك قادر فەرموو.

بەرپۇز قادر ئۆتمان رەسول:

بەرپۇز سەرۋىكى پەرلەمان.

سەبارەت بەۋەدى سەرۋىكى ھەرىم راستە ئىستا سەرۋىكى ھەرىم دەسەلاتەكانى دابەشكراۋە بە سەرۋىكى بالى دەسەلاتى جى بەجى كىردنە، بەلام ئەگەر سىستەم بىكەينە پەرلەمانى بۇى ھەيە سەرۋىكى دەسەلاتى جى بەجى كىردن نەمىنىت، بۇيە پىۋىستە بىمىنىت، بەلام سەرۋىكايەتى ھەرىم بىت، ئەۋەدى كاك دىكتور دەلىت قانوۋىنى سەرۋىكايەتى ھەرىم كە ئىستا دابەشكراۋە تەنھا دەسەلاتى داۋە بە سەرۋىكى ھەرىم، يەنى بىبوورە پاساۋ نىيە دەكرىت بىكەرى بە سەرۋىكايەتى ھەرىم ئەمەش دەبىت بە قانوۋىن، كە دەشپىت بە قانوۋىن تارىخەكەرى تازەتر دەبىت ۋ تەناقوزى قانوۋىنىش دروست ناكات، ئەگەر كاك دىكتور دەلى ئەمە تايبەتمەندى جى نىبىتەۋە كە چوار كەس داۋاى كىرد پەيوەندىدار بىت، ئى خۇ ھەر لە قانوۋىنى سەرۋىكايەتى ھەرىمىش

ئەو ھاتووہ کہ دەئى مافى پېشكەشکردنى پرۆژە ياسا و برپارى ھەيە بە پى تايبەت، يەنى تايبەت لە بوارى دامەزراوہگەى خۆيدا، ئەى كەواتە بۇ ئەوہتان نەگواستوتەوہ، يەنى ئەگەر تەنھا وشەى سەرۆكى ھەرپەتان ھىناوہ و دەئىن ناكرى بە سەرۆكايەتى ھەرپە، ئەى وشە تايبەت يەكەتان بۇ نەھىناوہ، زۆر سوپاس.

بەرپەز جعفر ابراھىم ئىمىنىكى / جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

روونکردنەوہى زياتر كاك د.فرست، فەرموو.

بەرپەز د.فرست صۇقى على:

بەرپەز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەوہى كاك ابوبكر ھەلەدنى باسكرد لە جىگى خۆيەتى، ئەو ئىشكالىيەتە چارەسەر دەبىت، پىموانىيە ئەوہ موشكىلەيەكى گەرە بىت، بەلام ئىمە لە پەپرە ناتوانىن قانون رابگرىن، بە تايبەتى قانونى پەرلەمان، قانون سەرۆكايەتى ھەرپە، ئەم قانونانە تەبيەتى دەستوربان ھەيە، تۆ ناتوانى لە پەپرە و شتىك دابرىزى و موخالىف بىت يان لەگەل ئەو قانونە نەگونجىت، بەلام ئەو پىشنيارەى كاك ابوبكر كرى دەكرىت بكەينە بنەما كە لەلایەن دەسلەتتى جى بەجى كرىنەوہ پىشكەش دەكرىن كە ھەردوو غورفەكەى ھەم حكومەت و ھەم سەرۆكايەتى ھەرپەمىش دەگرىتەوہ، زۆر سوپاس.

بەرپەز جعفر ابراھىم ئىمىنىكى / جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

بەرپەز موناقتەشە لەسەر ئەم ماددەيە كۆتايى پىھات، دانىشتنەكە ھەلەدەگرىن تاوہكو نيو كاتزمىر.

بەرپەز جعفر ابراھىم ئىمىنىكى / جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو دكتور فرست.

بەرپەز د.فرست صۇقى:

بەرپەز سەرۆكى پەرلەمان.

لە ماددەى (80) وەستا بووين، پىشنيازى ياسا و برپارى، لەلایەن ژمارەى ياسايى ئەندامانى پەرلەمان پىشكەش ئەكرى لە ماوہى (14) رۆژ لە بەروارى گەيشتنى لەلایەن لىژنەى ياسايى لەگەل دەستەى سەرۆكايەتى برپارى لەسەر ئەدرى لەسەر بنەماى يەك لەو پىمەرانەى خوارەوہ:

1 ھەبوونى حالەتتىكى گشتى كە پىويستى بە دەرکردنى ياسا يان برپارىك بكات.

2- ھەبوونى بۆشايى ياسايى.

3- ئەگەر كىشە لە جى بەجى كرىنە ياسا ھەبى و پىويستى بە ھەموار كرىنەوہ بى.

4- تواناى دابىن كرىنە بارگرانى دارايى لە ئەنجامى دەرکردنى ئەو برپارە يان ياسايە.

5- مەرچى روالەتى شكلى يان ياسايى تىدا بى.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىڭرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس، دەرگاى گىتوگۇ لەسەر ئەو ماددەيە ئەكەينەو بە ناونوسىن، ديارە شەش بەرپىز داواى كىرەو
گىتوگۇ بىكەن، فەرموو كاك عمر.

بەرپىز عمر عىنايەت حمە سەيد:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

من سىاغەى ئەو ماددەيەم كىرەتەو، بەلەى من مەرجى پىنجەم زىادەيە لە ناو دىباجەكە جىگەم
كىرەتەو (پىشنىيازى ياسا و بىرپارەكان كە لە لايەن ژمارەى پىويست لە ئەندامانى پەرلەمانەو پىشكەش
ئەكرى پىويستە شىوازى ياسا دانانى لە خۇ گىرتبىت و لە ماوەى (14) رۇژ لە بەروارى پىشكەش كىردى
لەلەينە لىژنەى ياساى و بە ھەماھەنگى لەگەل دەستەى سەرۋىكايەتى بىرپارى لەسەر ئەدرى لەسەر بىنەماى
گونجاندىنى لەگەل يەكى لەو پىوەرەنەى خوارەو:

1- ھەبوونى حالەتەىكى گىتى كە پىويستى بە دەر كىردى ياسا يان بىرپارىك بىكات.

2- ھەبوونى بۇشاى ياساى.

3- لىكەوتنەو كىشە لە ئەنجامى جى بەجى كىردى ياسا يان بىرپارىك.

4- لە دەرچواندىنى ئەو ياساىە يان بىرپارە رەچاوى بارگرانى لەسەر حكومەت بىكرى.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىڭرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس، ئەو بىنرە كاك (عمر)، فەرموو دىكتۇرە جوان.

بەرپىز د. جوان اسماعىل عزىز:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

پىشكىرى كاك (عمر) ئەكەم لە تىبىنىەكان، ئەوەى فەقەرەى پىنجەم لە ماددەى (8) ئەگەر ماوە مەرجى
روالەتى ياساى تىدابى ئەوە ئىزافە بىكرى، بەپى ماددەكان دارىژرابى لەگەل ھۆكارەكانى دەرچوونى.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىڭرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس، فەرموو كاك قادر.

بەرپىز قادر ئوتمان رسول:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

پىم باشە جگە لە لىژنەى ياساى بە ھەماھەنگى لەگەل دەستەى سەرۋىكايەتى لىژنەى ياساى ھەماھەنگى
لەگەل لىژنەى تايبەتمەندىش ھەبى وەكو پىرۇژەكە، بۇ نەمۇنە ئىستا پىرۇژەكە كە رەھەندى مالى ھەيە
رەنگ بى راستەوخۇ نەچىتە تايبەتمەندى لىژنەى ياساى، پىويستى بە ھەماھەنگى لەگەل لىژنەى مالى
ھەيە، ئەوە بۇ ھەموو لىژنەكانى تىرىش راستە، بە تايبەتى لىژنە تايبەتمەندەكان، سەبارەت بە خالى (3)
لىرە تەعدىل كىردى قانوون و بىرپارەكان تەنيا واباستەى گىرەت كراوہ ئەگەر گىرەت لە جى بەجى كىردى
ھەبوو، مەرج نىە قانوون يان بىرپار تەعدىل بىكرى تەنيا گىرەت لە جى بەجى كىردى ھەبى، ھەندى جار

گرفت له جی بهجی کردنی قانونه کهش نیه، بهلام پیویستی به تعدیله، جا بۆ کهم کردنه و زیاد کردنی ماف و ئیمتیازاتهکان بۆ، بۆ کهم کردنه وهی بۆ یان بۆ زیاد کردن، به قهناعهتی من ئه و خالی سییه مه ههر ههلبگیڕی، پیویست ناکات ههبی، قانونه که ههیه پیشتەر دهرکراوهن ئهگهر تهعدیلی پیویست بۆ ئیلا مهرحه گرفت له جی بهجی کردن ههبی ئینجا جی بهجی کردنیش له لایهن دسهلاتی جی بهجی کردنه وه، ئایا دسهلاتی جی بهجی کردن جی بهجی ناکات؟ یان گرفت له خودی قانونه که ههیه؟ ئهگهر قانونه که جی بهجی بکری کیشه له جی بهجی کردن چی لی ئهکویته وه؟ یان دسهلاتی جی بهجی کردن خوی جی بهجی ناکات، سهبارت به خالی چوارهمیش پیویسته هه ماههنگی له نیوان په رله مان و حکومهت ههبی ئه و پرۆژه و پیشنیاز و بریارانهی که ههن به هه ماههنگی بۆ، نهک ته نیا لیژنه رهتی بکاته وه بلی کاکه ئه وه بارگرانی دروست ئهکات، ئی خو حکومهت زۆربهی کات ئهلی کاکه بارگرانییه، واته پیویسته په رله مان بهبی ئاماده نه بوونی حکومهت و بی ئۆکهی حکومهت له پرۆژهیهک که بوعدی مالی ههبی به ته نیا دهرنهکات، بهلام له هه مان کاتیش ئه وهی له خالی چوارهم هاتوو پیم وایه شتیکی مهتاتیه هه میسه ئه توانی ههر پرۆژهیهک بوعدی مالی ههبی له ههنگاوی یه کهم رت بکریته وه، ئهگهر له کاتیک ئه و پرۆژهیه ریکارهکانی تریشی بری ههر ئه توانی رهتی بکاته وه، سوپاس.

به ریژ جعفر ابراهیم ئیمینکی / جیگری سه رۆکی په رله مان:

سوپاس، فه رموو شوکریه خان.

به ریژ شوکریه سمایل مصطفی:

به ریژ سه رۆکی په رله مان.

دیاره ئیمه له و خولهی په رله مان گیرمان خوارد به دهست قهیرانی دارایی، چه ندین پرۆژه پیشکهش گرا به بیانوی قهیرانی دارایی و ره هه ندی دارایی حکومهت ئاماده نه بوو بجیته ژیرباری ئه وه، گرنه گترین پرۆژهش که ئیستا له په رله مان ئاماده کراوه پرۆژهی سۆشیاله، پیم وایه خالی چوارهم ئهگهر به شیوازیکی تر دانه پێژریته وه ئه وه له خولی داها تووش به هه مان شیواز ئه که وینه ژیر هه مان زهخت و پرۆژهکان په سند ناکری، ئه کری به و شیوازه دابریژریته وه (ئهگهر په رله مان دوای به دوادا چوونه کان و دهست کهوتنی داتای راست و دروست بۆی دهرکهوت حکومهت له توانای دا ههیه ئه و پرۆژه په سند بکری) ئه کری کاتی بۆ دیار بکری، به نیسهت خالی سییه م ویرای پالپشتی کردنم بۆ قسهکانی کاک (عمر و قادر) پیم وایه خالی چوارهم ئهگهر به و شیوازه لی بکری باش ئه بی، (ئهگهر پیویستی به هه موار کردنه وه هه بی) ئه وه ندهی تر لابی کیشه نامینی، سوپاس.

به ریژ جعفر ابراهیم ئیمینکی / جیگری سه رۆکی په رله مان:

سوپاس، فه رموو کاک علی.

بەرئیز علی علی ھالۆ:

بەرئیز سەرۆکی پەرلەمان.

پیشنار دکەم فی شیوازی بیته نقیسین، برگا ئیکۆ و دوی و سی بیته دەمچ کرن (هەبوونی حالەتەکی گشتی پیویستی بە دەرکردنی یاسا یان بریار هەبی یان بۆشایی یاسایی هەبی یان کیشە لە جی بەجی کردنی یاسا هەبی و پیویستی بە هەموار کردن هەبی)، خالا چارا و پینجیش بیته دەمچ کرن (رهچاوی باری دارایی حکومت بکری له دەرکردنی ئەو یاسا و بریارانە و مەرچی روالەتی شکلی یاسایی تیدا هەبی)، سوپاس.

بەرئیز جعفر ابراهیم ئیمینکی / جیگری سەرۆکی پەرلەمان:

سوپاس، فەرموو کاک علی.

بەرئیز علی حمە صالح:

بەرئیز سەرۆکی پەرلەمان.

من تیبینیم تەنیا لەسەر خالی چوارەمە، ئەیبەستمەووە لە دیباوەکەووە کە توانای دابین کردنی باری دارایی ئەووە نە لە ئیختیصاصی لیژنە یاساییە، نە لە ئیختیصاصی دەستە ی سەرۆکایەتی پەرلەمانە، رەنگە ئەرکی لیژنە ی دارایی بی ئیکۆلینەووە بکات، پاش ئیکۆلینەووە ئینجا بزانی توانای باری دارایی هەیه یان نا، بۆیه ئەو خالە لە ئیختیصاصی ئەو دوو دەستەیه نیە، سوپاس.

بەرئیز جعفر ابراهیم ئیمینکی / جیگری سەرۆکی پەرلەمان:

سوپاس، بەرئیزان گەتوگۆ لەسەر ئەو ماددەیه کۆتایی ھات، دەرڤەت بە لیژنە ی کاتی ئەدەین، فەرموو دکتۆر فرست ئەگەر روونکردنەووە هەیه.

بەرئیز د.فرست صۆفی علی:

بەرئیز سەرۆکی پەرلەمان.

ئەووە ی بەرئیز (عمر عینایەت) پیشکەشی کرد بەجییه، لە کۆبوونەووە ی لیژنە لی وەرئەگرین، تیبینی کاک قادر لەبەر چا و ئەگرین، ئەووە تر سیاغە بوو، بەلام پیم خۆشە روون کردنەووە بدم لەسەر ئەووە کە ئایا دەوری لیژنە ی قانونی لەگەل سەرۆکایەتی هەریم چیه کە ئیمە مەشروعی قانونی پیشکەش ئەکەین ئەبی جیھەتیک هەبی فەحسی بکات لە رووی سەلامەتی قانونی، هەیکەلیەتی قانونی، مەنەجیەتی قانونی، ئەسلەن لەوانەیه قانونیکی تر هەبی ھاوشیووە ئەو قانونە ی ئەو ھاوڕیانیە پیشکەشیان کردووە و ئەگادار نین، ئەووە پیویستی بە تەخەصوص و لیژنە ی مالی نیە، هەر سەیری بکە ئەزانی ئایا ئەووە پارە لەسەر حکومت دروست ئەکات یان نا، یەکسەر ئەچیتەووە ئیختیصاصی حکومت پیشکەشی بکات، بۆیه ئەووە تەنیا فەحس کردنە، ئایا سەلامەتی قانونی هەیه لەگەل لیژنە ی قانونی یا نا، ئەگەر سەلامەتی قانونی تیدا بوو ئەوکاتی خویندنەووە یەکەمی بۆ کرا لیژنە ی پەيوەندیدار راپۆرتی لەسەر ئەنووسن و ریکارەکان بەردەوام ئەبی.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس، بەرپىز قۇتايى بە گىتوگۇ دىنىن لەسەر ئەو ماددەيە، ئەچىنە ماددەى (81).

بەرپىز قارەمان قانۇن:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ماددەى (81):

دوایى تىپروانىنى پىشنىيازەكەى كە لەلايەن سەرۋىكايەتى پەرلەمان و لىژنەى ياسايى ئەگەر دەرکەوت يەككى لەو پىپۇرەنەى تىدا نىبە كە لە ماددەى (80) ى ئەو پەيرەوۋە ھاتوۋە رەت ئەگىرپتەوۋە و خويىندىنەوۋە يەكەمى بۇ ناكىرى.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس، ئەوۋە گىتوگۇ ئەكات (4) كەس ھەيە، فەرموۋ دىكتۇرە بەھار.

بەرپىز دىكتۇرە بەھار محمود قانۇن:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

سەبارەت بە پىشنىيازى ياسا و بىرپار لىژنەى ياسايى لەگەل سەرۋىكايەتى زۇر ئەولەويەتى پىدراۋە، لىژنەى تايبەتمەند رەچاۋ نەگراۋە، خالەكانى تىرىش ئەخويىنپتەوۋە ھىچ بە ھەمان شىۋە، بۇيە من پىشنىيار ئەكەم لەو ماددەيە بە تايبەتى رەت كىردنەوۋە تىدايە، جگە لە سەرۋىكايەتى پەرلەمان و لىژنەى ياسايى لىژنەى تايبەتمەند ئىزافە بىكىرى، بۇ ئەوۋە لەو ئىشكالانە نەجاتمان بى، چونكە لە ماددەى دوای ئەويش ھەرچەند باس كراۋە ئەخىرپتە بەردەم دەستەى گىشتى، بەلام دەستەى گىشتى تەنيا سەرۋىك فراكسىۋنەكان ئىزافە ئەبى لىژنەى تايبەتمەند ھىچ ئىزافەيەكى نابى لەو، بۇيە ئەو پىشنىيارە ئەكەم ھىوادارم لىژنەى تايبەتمەند ئىزافە بىكىرى، سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس، فەرموۋ دىكتۇرە جوان.

بەرپىز جوان اسماعىل عزىز:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ئەگەر فەقەرەيەك ئىزافە بىكىرى لەلايەن لىژنەى قانۇنى ئەويش لە ئاخىرى بلىين ياسايەك لە دەرەوۋە پەرلەمان ھات لۇ ناۋ لىژنەى كە رەتكرايەوۋە نابى جىبەتى مەعنى لە دەرەوۋە پەرلەمان بە نووسراۋىك تەبلىغ بىكىرى كەم و كورتىيەكانى لە ياساى ھەبوۋە ئەوۋە ناردىتى ھەتا راستى بىكاتەوۋە و سەر لە نوۋ دىسان بىتە ناۋ پەرلەمانى تا گىتوگۇ لەسەر بىكىرى، سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس، فەرموۋ كاك نارى.

بەريز ئارى عبداللطيف:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەى (81) بەو جۆرەى لى بىكرى (دواى تىپروانىن و لى توپزىنەوہى پىشنىازەكە) مادام بابەت رەت كىرنەوہى پىپوستى بە لى توپزىنەوہى سەرۆكايەتى پەرلەمان و لىزنى پەيوەندىدارەكانەوہى ھەيە، (دواى تىپروانىن و لى توپزىنەوہى پىشنىازەكە لەلايەن سەرۆكايەتى پەرلەمان و لىزنى پەيوەندىدارەكانەوہى ئەگەر دەرگەوت لەگەل ئەو پىوەرەنە نايانەوہى كە لە ماددەى (80) ى ئەو پەيرەوہى ھاتووە رەت ئەكرىتەوہى، و لە كۆتايى خويىندەوہى يەكەمى بۆ ناكرى ئەوہى لاپرى، چونكە كە رەت كرايەوہى خويىندەوہى بۆ ناكرى، سوپاس.

بەريز جعفر ابراھىم ئىمىنىكى / جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، فەرموو كاك قادر.

بەريز قادر ئوتمان رسول:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

سەبارەت بە دەستەى گشتى ، دەستەى گشتى بە چ مىكانىزمىك يەكلايى ئەكاتەوہى، يەعنى رىوونە دەستەى گشتى لە كى پىك دى، بەلام بە چ مىكانىزمىك لە گىتوگۆ كىرنى ماددەكانى رابردو پىشنىارى ئەوہىمان كىر وتمان مىكانىزمىك دىارى بىكرى، بە زۆرىنەى سادە، بە زۆرىنەى رەھا، ئەخرىتە دەنگدانەوہى بە چ مىكانىزمىك يەكلايى پىرۆزەكە ئەكاتەوہى، لەگەل دايە يان رەتى پىرۆزەكە ئەكاتەوہى، سوپاس.

بەريز جعفر ابراھىم ئىمىنىكى / جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، فەرموو مامۇستا مەروان.

بەريز مەروان گەلالى:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

پىشنىارىك ئەكەم ئەگەر كاك دىكتور (فرست) پىپى باش بى، چونكە ئەوان زۆر پىپى ماندوو بوون ئەو ماددەى (81-82-83-84) ھەموو مەربووتە پىكەوہى، يەعنى واى لى بىكرى ماددەى (81) (1-2-3-4) يەعنى ئەو ھەموو ماددانە بە تەسەورى من زىادە و بىكرىتە خالى (1-2-3-4)، چونكە ھەموو پىكەوہى مەربووتن، سوپاس.

بەريز جعفر ابراھىم ئىمىنىكى / جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، فەرموو كاك عمر.

بەريز عمر عىنايەت ھەمە سەيد:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەگەر بە وردى ماددەى (81) بخويىنەوہى دواى تىپروانىنى پىشنىازەكە لەلايەن سەرۆكايەتى پەرلەمان و لىزنىەى ياسايى ئەگەر دەرگەوت يەكى لەو پىوەرەنەى تىدا نىە لە ماددەى (80) ى ئەو

پەپرەو رەت ئەكرىتەو، بە رەئى من ئەو نالۆچىكە، ئەبى بگونجى لەگەل يەكيان، نەك يەككى تىدا نەبى، كەوايە ھەريەكى لەوانە تىدا نەبى رەت ئەكرىتەو، لەبەر ئەو پيشنيار ئەكەم بەو شيوەيە بى (پاش تىروانىنى پرۆژە پيشنيار كراو كە لەلايەن سەرۆكايەتى پەرلەمان و ليژنەى ياسايى ئەگەر دەرگەوت لەگەل يەكى لەو پيوەراندان كە لە ماددەى (90) ھاتوو رەت ئەكرىتەو، ناكرى ھەر چواری تىدابی، لەبەر ئەو يەك دانەشى تىدابی ئەبى وەرگىرى، سوپاس.

بەريز جعفر ابراهيم ئيمىنى / جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، ئەو بىرە، بەريزان گفتوگو لەسەر ئەو ماددەيە كۆتايى ھات، دەرھەت بە ليژنەى پەپرەو ئەدەين.

بەريز فرست صوفى على:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

تايبەت بەو ماددەيە ئيمە تىبىنى ئەندامانى بەريزى پەرلەمان وەرئەگرين بە تايبەتى ئەو پەيوەست بوو بە دەمچ كرنى، دواتر ئەپخەينە دەنگدان، چونكە ريگەى تى ئەچى تەبەن لىرە تەنيا كە باسى پيشنيار ئەكەين مەبەست ئەوانەن كە لەلايەن (10) ئەندامى پەرلەمانەو پيشكەش كراو، ئەو يەك لە حكومەت پيشكەش ئەكرى پى ئەوترى مەشروعى قانون ئەو يەكەمجار وەزارەتى پەيوەندىدار حازرى ئەكات دوايى ئەچىتە مەجلىس وزەرا، دوايى ئەينىرئە مەجلىس شورا، لەوى پەسند ئەكرى، دىتەو كۆبوونەو مەجلىس وزەرا، لەوى بە تەواوى پەسندى ئەكات ئىنجا ئەينىرئە حكومەت، واتە ئەو حكومەت خۆى لە خۆى بە سى، چوار فلتەر تىپەر ئەبى، مەعقول نىە ئەو پەرلەمانىش بە يەك فلتەر تىپەر نەبى كە فلتەرى ليژنەى ياسايى و سەرۆكايەتى پەرلەمانە، يەنى فەرقى موقتەرحى قانون لەگەل مەشروعى قانون خۆى لە خۆى سى، چوار فلتەر ئەبى، بەتايبەتى مەجلىسى شورا مە كۆمەلى خەبىر و حاكىمى گەورە دانىشتوون لە رووى قانونىيەو سياغەى ئەكەنەو، شكلى، ناوەرۆك، مەزموون، ھى پەرلەمان (10) كەس پيشكەشى ئەكات رى تى ئەچىت ھەر (10) يان قانونى نەبن، بۆيە زۆر تەبەيە لىرە لەلايەن ليژنەى قانونى و سەرۆكايەتى پەرلەمان پشكىنى قانونى بۆ بكرى ئايا لە رووى قانونى سەلامەتە يان نا؟ ئەوان ناتوانن لە رووى ناوەرۆكەو ھىچ رەت بکەنەو، تەنيا شتەكان پەيوەستە بەو خالانەى لىرە باس كراو.

بەريز جعفر ابراهيم ئيمىنى / جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، ئەچىنە ماددەى (82).

بەريز قارەمان قادر فتاح:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەى (82):

لە كاتى پەرلەمان پيشنيازى ياسا يان بىرپارەكەى پيشكەش كردوو راي سەرۆكايەتى پەرلەمان و ليژنەى ياسايى بۆيان بىر پەپەينەر نەبوو بابەتەكە ئەخريتە بەردەم دەستەى گشتى بۆ يەكلايى كرنەو، ئەگەر

لەوئیش رەت كراپەووە ئەندامانی پەرلەمان ھەر پێداگیریان كرد لەسەر پێشنیازەكەیان ئەوا ئەخریتە بەردەم پەرلەمان بۆ برپادان لەسەری.

بەرئێز جعفر ابراهیم ئییمینکی / جیگری سەرۆکی پەرلەمان:

سوپاس، كۆ قسەى ھەيە لەسەرى؟ تەنیا يەك كەس، فەرموو بەھار خان.

بەرئێز بەھار عبدالرحمن:

بەرئێز سەرۆکی پەرلەمان.

ئەو پرسیاریكە ئاراستەى لیژنەى بەرئێزى ئەكەم ئەگەر ولامم بەداتەو، ئەو ماددانە كە باس لە پێشنیاز كردنە، قبول كردنە، رەت كردنەوھيە، رۆلى لیژنە تايبەتمەندەكانن دیارە لە پەرلەمانى كوردستان كۆمەڵى لیژنەى تايبەتمەند ھەيە، رۆلى ئەو لیژنانە نە لە قبول كردن نە لە رەت كردنەوھيە، ئەگەر ديقەتى ھەموو ماددەكان بەدین لیژنەى تايبەتمەند ھيچ رۆلى نیە، ئەى كەوايە نابى لە مەسەلەى ياسايەك ئەو لیژنانە ئیشى سەرەكى ئەوھيە كە راپۆرت ئەنووسن لەسەر ئەو پرۆژانەى كە ئاراستەیان ئەكرى، تەكايە وەلامى ئەوھمان بەدەنەو ئەو فەراغە چۆن پەر ئەكریتەو، سوپاس.

بەرئێز جعفر ابراهیم ئییمینکی / جیگری سەرۆکی پەرلەمان:

سوپاس، با تەواوى بكەين ئینجا دەرھەت بە كاك فرست ئەدەين بۆ وەلام دانەو ئەگەر پێويست بوو، فەرموو شوكریە خان.

بەرئێز شوكریە سمايل مصطفى:

بەرئێز سەرۆکی پەرلەمان.

پێم وایە لە جیاتی ئەوھى ئەو پرۆژەيە كە رەت بكریتەو بۆ ئەو (10) ئەندامەى پێشكەشیان كردووە وەك دكتور وتى لەوانەيە ئەوانە بێرۆكەى زۆر باشیان پێیە، لەوانەيە كێشە و گرفتى گەورەى ھەيە كە كردووینانە بە پرۆژە ياسا جا بۆ ئەو بەرگەيەك زیاد نەكرى و لیژنەى تايبەتمەند لە كەسە قانونیەكانى ناو پەرلەمان دروست بكرى و ھەر پرۆژەيەك لەو بارەو كەموكورتى ھەبوو ئەوان ئەو كەموكورتیە چاك بكەنەو، چونكە رەنگە چەندجاریك بەگەرپێندریتەو بۆ ئەو ئەندامانە ئەوانیش وەكو پێويست نەتوانن ئەو كەموكوریانە پەر بكەنەو، بەلام ئەو لیژنە رەنگە بتوانى ھەموو كەموكوریەكان بە سیغەيەكى قانونى دابەرئیتەو، سوپاس.

بەرئێز جعفر ابراهیم ئییمینکی / جیگری سەرۆکی پەرلەمان:

سوپاس، فەرموو كاك قادر.

بەرئێز قادر ئوتمان رسول:

بەرئێز سەرۆکی پەرلەمان.

پێشتریش بەرئێزان لە لیژنەى كاتى وەلامیان دایەو، كە وتمان پێويستە ھەماھەنگى لەگەڵ لیژنەى تايبەتمەندیەك بكرى، لێرەش ھەر پێويستە، ھەرچەندە وتیان لەبەر چاوە نەگرين، كە ئەخریتەو بەردەم

پەرلەمان ئەگەر پىرسىيار بىٰ لە لىژنەى كاتى ئايا پەرلەمان يەكسەر دەنگى لەسەر ئەدات بە زۆرىنە و كەمىنە تەبەئەن يان دەرفەتى گىفتوگۆ كىردن و دەربىرىنى رەئى ئەبىت بۆ ئەوانەى بەرگرى ئەكەن لە مانەوى پىرۆژەكە و ئەوانەشى پىيان واپە پىويستە پىرۆژەكە رەت بىكرىتەو، ئايا دەرفەتى گىفتوگۆ ئەدرى؟ نەك بە ماناى پەسند كىردنى پىرۆژەكە بەلكو بۆ ئەوانەى بەرگرى لە پىرۆژەكەى خۇيان ئەكەن يان ئەوانەى كە پىيان واپە پىرۆژەكەيان پىويست نى، ئەگەر دەرفەتى قسە كىردن بىرى پىويستە لىرە ئامازە بەو بەكرى گىفتوگۆ كىردنى لە پىياناى يەكلایى كىردنەوى پىرۆژەكەن ئەگەر يەكسەرىش بىكرىتە دەنگدانەو قەستى ئەو بە يەكسەر ئەخرىتە دەنگدانەو ئەو مەسەلەيەكى ترە، پىم واپە ئەوكات پىويست بەو ئەكات يەكسەر نەخرىتە دەنگدانەو بەلكو چ ئەوانەى بەرگرى ئەكەن و ئەوانەشى دىژن ھەردوو جىھەت پىويستى بە روون كىردنەو و قسە لەسەر كىردنى پىرۆژەكە و يان پىويست بوون و پىويست نەبوونى ھەيە، سوپاس.

بەرىز جەفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، گىفتوگۆ لەسەر ئەو ماددەيە كۆتايى ھات، فەرموو لىژنەى پەپرەو.

بەرىز د.فەرست صۇقى:

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئىمە ئەگەر ئەندامان سەيرى ماددەى (83) بىكەن ھەر لە دواى ئەو ماددەيە كە دىت موعالەجەى ئەو ھەمان كىردوو ئەكرى ياساكە ھەمووى رەت نەكرىتەو، ئەكرى وەك ئەو (شوكرىە) خان وتى ھەندى مولاھەزاتى لەسەر بىٰ بۆ ئەو بەرىزانە ئەگەر پىندىرتەو بۆ ئەو چاك بىكرى، خالى دووھەن دىسان دەرفەتمەن داو ئەگەر بىت و لىژنەى ياساى لەگەل سەرۆكايەتى رەتەن كىردوو ئەوانە بۇيان ھەيە بە دوو مەرحەلەى تر، يەكەن دەستەى گىشتى، پىك دىٰ لە سەرۆكى فراكسىونەكان لەگەل سەرۆكايەتى پەرلەمان، ئەگەر رەتى كىردوو بۇيان ھەيە داوا بىكەن لە پەرلەمان دەنگى لەسەر بىرى، بەلام موناھەشە ناكى بە ھىچ شىوھەك ئەو (10) ئەندامەى پەرلەمان كە پىرۆژەيان پىشكەش كىردوو مەغدوور نىن، چونكە چەندىن جار دەرفەتەن پىدراو، يەكەم جار لەوانەيە جوزئىەن رەت بىكرىتەو، ئەگەر ھەمووى رەت كىرەو ئەچنە دەستەى گىشتى، ئەگەر رەت كىرەو دىنە ھۆلى پەرلەمان لەو زىاتىر چ؟ سەبارەت بە لىژنەى پەيوەندىدار بۆ ھەموو ئەو ماددانەى لە دوا دىت ئەمەوى روون كىردنەوھەك بەدەم، ئىمە سىستەمى ياسادانانمان لە پەرلەمانى كوردستان گۆرپو، لەمەودا قانونىك بە ھەمووھەو بۆ يەك لىژنە ناپرات، ئەو قانونە تەجزىئە ئەكرى، لەوانەيە قانونىك ھاتى پەيوەندى بە لىژنەى كىشتوكال ھەبى يان شارەوانى، ئەو بەشەى پەيوەندى بە لىژنەى كىشتوكالە بۆ ئەو ئەپرات ئەو شارەوانى بۆ شارەوانى ئەپرات دىسان ئەو شتىك نى ئىمە ئىبداەمان كىردى ئەو لە پەرلەماناتى دونيا وەرمان گرتوو بۇيە وامەينە بەرچاوى خۇتان قانونەك وەكو جارى جارەن لىرە سەرۆكايەتى بىرپار ئەدات ئەلئ ئەو بۆ لىژنەى قانونى و لىژنەى شارەوانى نەخىر لەوانەيە يەك قانون تەجزىئە بىكرى بۆ (5) لىژنە، بۆ چوار لىژنە، ھەر يەكە بۆ خۇى ئەپرات و دواتر كۆ ئەكرىتەو، بۇيە سىستەمى ياسا دانانى ئىمە لەو پەپرەو

پەسندمان كىردوو ۋە كۆ لىژنە كاتى جىاوازە لەگەل سىستەمى ئىستا، بۆيە لە موناڧەشە كىردن ئەگەر بىر كاتىك بۇ نەمۇنە بەيەنى بەشى بۇدجە موناڧەشە ئەكەين لە ئەلف تا يائى بەشى بۇدجە بىخوئەنە بۇ ئەوئە مەنەھجىيەتەك لە تەسەلسولى ئىش كىردنى ئىمە ديار بى لەبەر چاوتان تا بتوانىن لەگەلى بىگونجىين و موناڧەشەكانمان لەگەل ئەو مەنەھجىيەتە بىگونجى كە ئىمە داماناو.

بەرئىز جعفر ابراهيم ئىمىنى / جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، ديارە روونكىردنەوئەكى تر ھەيە، فەرموو ئەبو بەكر ھەلەدنى.

بەرئىز ابو بەكر عمر عبدالله:

بەرئىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەم سى ماددەيە (81-82-83) بىرئىيە لەو فلتەرى دائەنرى بۇ ئەوئە ئەو پىشنىيازى ياسا و بىرپارانە ئايا پىوئە شىكى و مەوزوعىيەكانى تىدايە يان نا؟ ئايا پىشنىيازە جەدواى ھەيە يا نا؟ لىرە بە سى فلتەر تىئەپەرى، ھەم سەرۆكايەتى پەرلەمان، ھەم دەستەى گشتى و لىژنەى ياسايى، پىم وايە بەو رىكارانە ئەركى لىژنەى ھىشتان نەچۆتە ناو لىژنە تايبەتمەندكان، ئەبى ئەو پىوئە بىر ئىنجا ئىجالە ئەكرى بۇ لىژنەى تايبەت، پىم وايە ئەوئە ئەركى لىژنەى ياسايى لە خولى داھاتوو قورستر ئەكات، بۆيە پىم باشە سەنتەرى توئىزىنەوئەى ياسايى ئەوان بە جۆرى لە جۆرەكان كە مۇئەسەسەيەكن سەر بە پەرلەمان سوود لە خىرەكەيان وەرەگرىن بۇ ئەوئە بارى لىژنەى ياسايى سووك بىكەين، لەلايەكى تر ئەو فلتەرە بۇ ئەوئە دانراو كە كەمكىردنەوئەى بارگرانىيە لەسەر سەرۆكايەتى پەرلەمان بۇ ئەوئە ئىمە ئەو ياسا و بىرپارانەى دەرىئەكەين جەدواى ھەبى، چونكە زۆر دەركىردنى ياسا نىشانەى فەعالىيەت و ئەكتىف بوونى پەرلەمان نىيە، بەلكو گرنگى ياسا و ئەو زەرورىيەتەى ھەيەتەى، سوپاس.

بەرئىز جعفر ابراهيم ئىمىنى / جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، فەرموو.

بەرئىز فرست صوفى:

بەرئىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئىمە ھەموو ئەو تىبىنىيەنەى ئەندامان ئەيلىن نووسىومانە، كۆبوونەوئەى لىژنە ئەكەين ئەوئە پىوئە بى وەرئەگرىن، دەمچە، صياغەيە، ئەوئە تايبەت سى كەس پىشنگىرى كىردى حەتمەن ئەيخەينە دەنگدان.

بەرئىز جعفر ابراهيم ئىمىنى / جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، ئەچىنە ماددەى (83) فەرموو.

بەرئىز قارەمان قادر فتاح:

بەرئىز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەى (83):

ئەگەر پېشنىيازى ياسا يان بېيار بە شېۋەبەكى گىشى رەت نەكرايەۋە، بەلام سەرۋكاپەتى پەرلەمان و لىژنەى ياساى تېبىنيان لەسەر پرۆژە پېشنىيازەكە ھەبوو ئەوا ئەگەر پېندىرپتەۋە بۇ ئەو ئەندامانەى پېشكەشيان كىردوۋە بۇ رەچاۋ كىردنى تېبىنيەكان و دووبارە پېشكەش كىردنەۋەى.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جېگىرى سەرۋكى پەرلەمان:

سوپاس، يەك كەس ھەيە، فەرموو كاك ئارى.

بەرپىز ئارى عبداللطيف:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

تەنيا رېكخستى لايەنى رېزىمانىيە، رستەى يەكەم لادىرى بەم چەشنىە لى بىرى، ئەگەر سەرۋكاپەتى پەرلەمان و لىژنەى تايبەتمەندەكان تېبىنيان ھەبوو لەسەر پرۆژە پېشنىياز كراۋەكە ئەگەر پتەۋە بۇ ئەو ئەندامانەى پېشكەشيان كىردوۋە بۇ رەچاۋ كىردنى تېبىنيەكان و دووبارە پېشكەش كىردنەۋەى.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جېگىرى سەرۋكى پەرلەمان:

سوپاس، ئەۋە نووسىوتە ئەگەر بىنىرى، ئەچىنە ماددەى (84).

بەرپىز قارەمان قادر فتاح:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

ماددەى (84):

كاتى پرۆژە پېشنىيازەكە لەلايەن سەرۋكاپەتى پەرلەمان و لىژنەى ياساى رەزامەندى لەسەر ئەدرى ئەخرىتە بەرنامەى كار بۇ ئەۋەى خويندەنەۋەى يەكەمى بۇ بىرى.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جېگىرى سەرۋكى پەرلەمان:

سوپاس، فەرموو كاك عمر.

بەرپىز عمر عىنايەت حمە سەيد:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

تەنيا سەرنجىكە ھەيە، كاتى پرۆژە ياساى پرۆژە پېشنىيازەكە لەلايەن سەرۋكاپەتى پەرلەمان و لىژنەى ياساى رەزامەندى لەسەر ئەدرى، پىم باشە ئەو پەرەگرافە ئىزافە بىرى (لەيەكەم دانىشتى دواى رەزامەندىكە ئەخرىتە بەرنامەى كار بۇ ئەۋەى خويندەنەۋەى يەكەمى بۇ بىرى) نازانى كەى ئەخرىتە بەرنامەى كار؟ لەۋانەيە زۆر بخايەنى لەبەر ئەۋە باشترە كاتەكە دىارى بىرى، سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جېگىرى سەرۋكى پەرلەمان:

ئەۋەش بىنرە، فەرموو دىكتورە جوان.

بەرپىز جوان اسماعىل عزيز:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

من ئەلئيم كاتى لەلايەن سەرۆكايەتى پەرلەمان و ليژنەى ياسايى ئەگەر رەزامەندى لەسەر پرۆژەكە كرا ئەو تەحسىل حاسلە، حەتمەن ئەخرىتە بەرنامەى كار و خويىندەوہى يەكەمى بۇ ئەكرى بە برىواى من ئەو ماددەبە زيادەبە، سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئيمىنىكى / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

گفتوگو كۆتايى ھات، ئەچىنە ماددەى (85).

بەرپىز قارەمان قادر فتاح:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەى (85):

1 ھىچ پرۆژە پىشنىيازىك وەرنەگىرى ئەگەر ھەمان ناوەرپۆكى ھەبى لەگەل پرۆژە پىشنىيازىكى تر كە لە ژىر دەستى ليژنەى تايبەتمەند دايە بۇ راپۆرت نووسىن.

2- ئەگەر ليژنە بۇى دەرگەوت كە لە نيوان پرۆژە ياسا و پىشنىيازى ياسا دژ يەكى ھەبە لە رووى پرنسپىيى بنەرەتپەوہ ئەوا ليژنە بە راپۆرتى تايبەت راي خۇى پىشكەشى پەرلەمان ئەكات، ئەگەر ھەريەكيان لە رووى پرنسپىيەوہ پەسند كرا ئەوا ماناى رەت كەردنەوہى ئەوہى ترە و دواتر ليژنە رىكارى ياسايى خۇى ئەگرىتە بەر.

3- پرۆژە ياسا بە بەبنەما دائەنرى ئەگەر پىشنىيازى ياساى دىكە پىشكەش كرا لە رووى پرنسپىيەوہ يەك بوون.

4- ئەگەر پرۆژە پىشنىيازىك رەت كرايەوہ لە ھەمان وەرزى ياسا دانان پىشكەش ناكىرتەوہ.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئيمىنىكى / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، كى قسەى ھەبە؟ فەرموو دكتۆرە جوان.

بەرپىز جوان اسماعىل عزيز:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئاخىر فەقەرە لە ماددەى (85) ئەلئى (پىشنىيازەكە رەت كرايەوہ) بلىين يان ئەو ئەندامانەى پىشكەشيان كەردبوو خۇيان پرۆژەكەيان بكىشئەوہ، يەعنى سەحبى ئەكەن نەك بەس رەت كەردنەوہ.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئيمىنىكى / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، فەرموو شوكرىە خان.

بەرئز شوكرىه سمايل مصطفى:

بەرئز سەرۆكى پەرلەمان.

تېيىنىم لەسەر خالى سېيەم ھەيە، بۆجى پرۆژە ياسا بە بنەما دابنرى، بەلام پيشنيازى ياسا نەكرى، ھىوام وايە سيغەيەكى وای بۇ دابنرى بەلای كەمەوہ لە يەك ئاست بن.

بەرئز جعفر ابراهيم ئيمىنكى / جيگرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، فەرموو كاك شيركو.

بەرئز شيركو ھەمە امين قادر:

بەرئز سەرۆكى پەرلەمان.

لە خالى يەكەم تەحسىل حاسلە، تەنيا يەك كەس يان (10) ئەندام يا حكومت مافى ھەبى، چونكە ھەركاتى پرۆژە تری ھاوشيوە ھەبوو ئەوہى دووہم رەت ئەكرىتەوہ، وای ليدى تەنيا لە يەك جىبەت پرۆژە ياسا پيشكەش ئەكرى، لە كوتايش بە راي من ھىچ پرۆژە پيشنيازيك وەرناگيرى ئەگەر ھەمان ناوەرۆكى ھەبى لەگەل پرۆژە ياسايەكى تر كە بۇ راپورت نووسين لە ژير دەستى ليژنەى تايبەتمەند داہە، سوپاس.

بەرئز جعفر ابراهيم ئيمىنكى / جيگرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، فەرموو كاك قادر.

بەرئز قادرئوتمان رسول.

بەرئز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەوہ پيوستە باش بكرى پرۆژە پيشنياريك، لەسەر ئەوہ ريكەوتين كە پرۆژە ياسا يان پرۆژە برپار يا پيشنيارى ياسا يان برپار، پرۆژە پيشنيار مەعنای نيە، سەبارەت بە خالى سېيەم ئەومش كە (شكرىه) خان ئامازەى پيدا ليە حيساب بۇ ئەوہ نەكراوہ ئەگەر پرۆژە ياساكە كى ئەللى پيشنيارە ياساكە يان برپارەكە پيش پرۆژەكە ھاتووہ و لەبەردەستى ليژنە داہە ليە ئامازەتان بەوہ كرددووہ يانى پيوست بە خالى سېيەم ناكات، ئينجا كە باس ئەكرى لە رووى پەرنسيپەوہ واتە پيوستە نەمىنى، ئەگەر بمىنى لە رووى پەرنسيپ و ناوەرۆكەوہ نەك بە تەنيا لە رووى پەرنسيپەوہ يەك بوو، چونكە پەرنسيپ مەعنای سيستەم، ريكوپىك، مەبادىئ، يەعنى شەرت نيە ھەر لە ھىلە گشتيەكان پرۆژە ياساكە لەگەل پيشنيارە ياساكە و پيشنيارە برپارەكە يەك بى، ئەبى لە رووى ناوەرۆكيش يەك بى، بۇ ئەوہى ئەوہ نەبىتە بەھانەيەك بۇ رەت كرددەوہى پرۆژە پيشنيارەكە، ئينجا كى زووتر پيشكەشى كرددووہ بە بنەما بگيرى، كى ئەللى پرۆژەكە برپارەكە مانگيك پيش پرۆژە ياساكە پيشكەش نەكراوہ؟ ھەرچەندە ماوہى زەمەنى بۇ كاركردن لەسەر پرۆژەكان ديارى كراون، بەلام كى ئەللى وەختەكە با مانگيك نەبى با دە رۆژ بى، ئەومش موعالەجە بكەن ليژنەى كاتى، سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس، گىفتوگۇ كۆتايى ھات، فەرموو محمود حاجى.

بەرپىز محمود حاجى:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

مولاحەزىيەك لەسەر دارشتنەوہ لە بىرگەى يەك ھىچ پىرۋژە پىشنيارىك وەرنەگىرى ئەگەر ھەمان ناوەرپۇيىكى ھەبى لەگەل پىرۋژە پىشنيارىكى دىكە، ئەوہى دىكە تۇزى لەولاولو، ھەر رىكە بەراى من.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس، ھەرچى تىببىنيەك ھەبى لەسەر دارشتنەوہ پىم وايە ئەكرى بە نووسىن بۇ لىژنە بۇ ئەوہى سوودى زياتر لە كات ببىنين، فەرموو دكتور فرست ئەگەر تىببىنى ھەيە.

بەرپىز د.فرست صۇقى على:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

جاريكى تر ئەمەوى ئەكىد لەوہ بىكەينەوہ لە خالى دووہم لە ماددەى (85) بزەبت ئىمە يەكسانىمان داوہتە پىرۋژەى قانوون لەگەل پىشنيارى قانوون، چونكە لە نەتىجە كامىان لىژنە بىرپار ئەدات كامىان بىكاتە بنەما، لە يەك تاى تەرازو دانراون، بەلام لە بىرگەى تر كە ئەلىين ئەگەر وەكو يەك بوون يەك ناوەرپۇكيان ھەبوو پىرۋژەى قانوون ئەكرىتە بنەما لەبەر ئەوہ نىە تەفزیلى دەورى حكومەت بكرى، لەبەر ئەوہى ئەو پىرۋژە قانوونەكە وەكو باسەم كىرد بە كۆمەللى قىلتەر تىپەريوہ لەوانەيە لە رووى قانوونى سەلامەتى زياتر بى چونكە بە مەجلىسى شورا تىپەريوہ تەنيا ئەوہى ئەگەرنا وەكى دى يەكسان كراوہ لىژنە بىرپار ئەدات كەمىان بكرىتە بنەما.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس، ئەچىنە ماددەى (86).

بەرپىز قارەمان قادر:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ماددەى (86):

1- لە ھەر وەرزىكى ياسا دانان تەنيا لە مانگى يەكەمى وەرزى ياسادانان ئەندامانى پەرلەمان ئەتوانن پىشنيارى ياسا پىشكەش بىكەن.

2- تەنيا لەو ھالەتە نەبى كە دۇخىكى تايبەت بىتە پىش و پىويستى بە ياسا يان بىرپارىكى بەپەلە ھەبى و لەو بارەش جەستەى گشتى ھەئسەنگاند بۇ پىويستى و بەپەلەى ياسايى يان بىرپارەكە ئەكات.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس، كى قسەى ھەيە سى كەس، فەرموو كاك عومەر.

بەرپىز عمر عىناپەت حمە سەيد:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

پېشىنار ئەكەم ھەردوۋ بېرگەكە بىرى بە يەك.

بەرپىز جەفر ابراھىم ئىمىنكى / جىگرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس، فەرموۋ كاك قادر.

بەرپىز قادر وتمان:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

خالى يەكەم ھەر بۇ ئەو نووسراوہ بۇ ئەوہى لىژنەى ياساىى يان لىژنە تايبەتمەندەكان و سەرۋىكايەتى

پەرلەمان سەرقال نەبى، بەلام پىم باش نىە تەنيا لە يەك وەرزى يەكەمى ياسا دانان ئەو مافە ھەبى

پېشىنارى ياسا و بېرپار پېويستە لە كۆى وەرزەكە ئەو مافە ھەبى خالى دووہم ھەر لاپېرېن لە كۆى وەرزەكە

ھەبى بۇ تەنيا لە مانگى يەك بۇ كارى پەرلەمانى گونجاو نىە با لە ھەرسى مانگەكە ھەبى، سوپاس

بەرپىز جەفر ابراھىم ئىمىنكى / جىگرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس، فەرموۋ شىرىە خان.

بەرپىز شىرىە اسماعىل:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

پىم وايە راي يەكەم پەسند نىە، لەبەر ئەوہى لىژنە تايبەتمەند جگە لەوہى كە ئەوان زۆربەيان

ئىختىصاصە و بە رەغبەت ھەلىان بژاردوۋە، ئىنجا كە راپۇرت ئەنووسن ورك شۇپ ئەكەن كەسانى خەبىر

ئەينىن، بۇيە ئەوان كە دانىشتى خۇيان ئەنجام ئەدەن و راپۇرتى تايبەتى خۇيان ئەنووسن ئىنجا ئەيدەنە

لىژنەى ياساىى، پىم وايە راي دووہم زۆر پەسندترە ئەو تەسىت بىرى، سوپاس.

بەرپىز جەفر ابراھىم ئىمىنكى / جىگرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس، فەرموۋ كاك مصطفى.

بەرپىز مصطفى سەكرى:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

بە نىسبەت ماددەى (86) لە ھەر وەرزىكى ياسا دانان تا ئەخىرى پىم وايە ئەو ماوہ كەمە پىشتىوانى بەرپىز

كاك (قادر) ئەكەم بەلاى كەم دوو مانگ ماوہى ئەوہ ھەبى كە ئەندام پەرلەمان ئىش لەسەر ياسا بىكاتن،

دووہم باسى ھەموار ناكات لىرە تەنيا بە نىسبەت پېشىنارى ياسايە يان ھەموارى ياساش ئەگرىتەوہ،

سوپاس.

بەرپىز جەفر ابراھىم ئىمىنكى / جىگرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس، ئەوہ بۇ ھەمووانە ئەگەر تىبىنى ھەيە فەرموۋ يەكى تر ماوہ، فەرموۋ كاك قادر.

بەريز انور قادر:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

منيش پشتگىرى بەريز قادر وەتەنمان ئەگەم، سوپاس.

بەريز جعفر ابراهيم ئىمىنكى/ جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، فەرموو.

بەريز دكتور فرست صوفى:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ئىمە مەبەستى سەرەكىمان لەو ماددەيە رىكخستنى كارى تەشريعى ئەو پەرلەمانەيە، ناكىرى پەرلەمان لە ماوەى چوار مانگ لە وەرزى گرىدان ھەر چوار مانگ ھەموو ھەفتەيەك چوار پرۆژە ياسا بكات، (150) ياسا بچنە سەر رەفە و ھىچىش خويىندەنەوئى دووھى بۆ نەكىرى موناقتەش نەكىرى راپورتى لەسەر نەنووسىرى خەلكى خۆمان بە ئومىد بگەين و بلىين وا قانۇنىك پيشكەش كرا تەنيا لە پىناوى ئەوئى بلىين قانۇنمان پيشكەش كرا بۆيە ئەمانەوئى لەمەودا كە پرۆژەيەك خويىندەنەوئى يەكەمى بۆ كرا ئىتر عەمەليەى دووھ دەست پى بكات كە خويىندەنەوئى دووھە و راپورت نووسىنە خەلك سىقە بكات ئەو پەرلەمانە راپورت دەرتەكات ئەو گەرەنەوئى تايبەتمەندى و متمانەيە بۆ ئەو پەرلەمانە، ئىستا وا لى ھاتوو بۆ لىژنەى قانۇنى بۆ لىژنەى پەيوەندىدارەكان ھەر يەكە چەند قانۇنى لايە ئەگەر (100) ى تىنەپەرەندى بەلام چىمان كرا؟ بۆيە وەكو لىژنەى كاتى تەك ئەكەين ئەو يەكەكە لە رىكخستە ھەرە گرىنگەكانى كارى تەشريعى لەو پەرلەمانە، پىو پابەند بىن.

بەريز جعفر ابراهيم ئىمىنكى/ جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، ئەوئى كاك مصطفى سەكرى پرسىارى كرا كە ئەوئى شمولى ھەموويان ئەكات بە پرۆژەى نوئى و ھەموار ھەموويان تەكىدىكىش لەو بگەن، فەرموو ماددەى (87).

بەريز قارەمان قادر:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەى (87):

1 ئەو پرۆژە ياسا و بىپارانەى لەلايەن حكومت پيشكەش ئەكىرى راستەوخۆ لە يەكەمىن كۆبونەوئى دوئى گەشتىيان بۆ پەرلەمان خويىندەنەوئى يەكەمىيان بۆ ئەكىرى.

2- ئەگەر پرۆژەكە يان پيشنيازەكە لە تايبەتمەندى زياتر لە يەك لىژنە بوو سەرۆكايەتى پەرلەمان بەھەماھەنگى لەگەل لىژنەى ياساى بىپار ئەدات بە بەش كراى پرۆژە يان بە پى پيشنيازەكە و ناردى ھەر بەشك بۆ لىژنەى تايبەتمەند لىژنەش تەنيا لەسەر ئەو بەشە راپورت نامادە ئەكات كە ئاراستەى كراو.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس، يەك كەس ھەيە، فەرموو كاك قادر.

بەرپىز قادر ئۆتمان:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

سەبارەت بە خالى دووم با راپورتى ھاوبەش لە نىۋانى لىژنەى ياسايى و لىژنەى تايبەتمەند بە يەكەو، بەش بەش كىردن و پىچر پىچر كىردن مەعقول نىيە، ئەگەر كەسىك مەلوماتى لەسەر ماددە و بىرگەيەك نەبى يان مەلوماتى ھەلەشى ھەبى ئەگەر لە جىي خوشى دا نەبى با لىي وەرنەگىرى لىژنەى ياسايى لەگەل لىژنەى تايبەتمەند راپورتى ھاوبەش بنووسن، بۇ ھەر يەكە لەسەر ماددەيەك و بىرگەيەك بنووسى، سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس، فەرموو كاك شىركۆ.

بەرپىز شىركۆ ھەمە امين:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

پىرسىيارىك، ئەگەر وەلامى ھەبوو پىشنىيازەكە ناكەم، ئەوۋى لە ماددەى (84) كە پىشنىيازى ئەوۋە كرا كە ئەو پىرۋە پىشنىياز كراۋى كە (10) ئەندام پىشكەشى ئەكات و بە فىلتەرەكان ئەروات پىويستە لە يەكەم كۆبۈنەۋەى دواى پەسند كىردى ئەخرىتە بەرنامەى كارەو، ئايا ئەوۋە جىگىرى ئەكرى لەو ماددەيە؟ چۈنكە ئەگەر وانەبى پىويستە ئەوۋەش جىي بىكرىتەۋە، ئەوۋە تەنيا تايبەت نەبى بەۋەى ھىكومەت، بەلكو ئەوۋە تىرىش كە (10) ئەندامى پەرلەمان وەكو پىرۋەى پىشنىياز يان پىرۋە بىرپار ھەموار پىشكەش ئەكات ئەوۋەش لە يەكەم خويىندەۋەى دواى پەسند كىردى بىخرىتە بەرنامەى كارەو، سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس، وەلام لەسەر ئەو پىرسارە.

بەرپىز فرست صۇفى على:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ئەو پىشنىيازەنى كراون ئەيانبەينەۋە لىژنەى كاتى، بەلام ئەو پىشنىيازەى بەرىزت باس تىر پىشنىيازىكى مەقبولە، بەلام لە لىژنەى كاتى گىفتوگۋى لەسەر ئەكەين، ئەگەر ئەندامانى بەرىز لىژنە بە باشى بزانن ھەتمەن وەرىئەگرين.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس، فەرموو بۇ ماددەى (88).

بەرپىز قارەمان قاندر:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەى (88):

1 ئەبى لىژنەى تايبەتمەند لە ماددەى (21) رۆژ راپۇرتى خۇى لەسەر پىرۇژە يان پىشنىيازى ياسا و بىرپارەكان ئامادە بىكات.

2- ئەگەر پىرۇژە يان پىشنىيازى ياسا و بىرپارەكان بە شىوہى بەپەلە ئاراستەى لىژنەى تايبەتمەند كرابى ئەبى لە ماوہى (7) رۆژ راپۇرتى خۇى پىشكەش بىكات.

3- لىژنەى تايبەتمەند بۇى ھەيە ھەماھەنگى لەگەل لايەنى پەيوەندىدار بىكات بۇ ئامادە كىردنى راپۇرت لەسەر پىرۇژە يان پىشنىيازى ياسا و بىرپارەكان.

4- ئەگەر لە ماوہى دىارى كراو لىژنەى تايبەتمەند راپۇرتى خۇى ئامادە نەكرد جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان سەرۆكى لىژنە ئاگادار ئەكاتەوہ ئەبى لىژنە لە ماوہى (4) رۆژ راپۇرتى ھۇدارى خۇى پىشكەش بىكات و بىرپارى دەستەى گشتى لەو بارەوہ يەكلاكەرەوہ ئەبى.

بەرپىز جعفر ابراھىم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، كى قسەى ھەيە؟ فەرموو كاك عمر.

بەرپىز عمر عىنايەت:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

لە بىرگەى يەكەم ئەبى لىژنەى تايبەتمەند لە ماوہى (21) رۆژ لە گەيشتى پىرۇژەكە بە لىژنەكەيان لەو رۆژەى پىيان ئەگات حىساب بى لەسەريان لە بىرگەى چوارىش ئەگەر لەماوہى دىارى كراو لىژنەى تايبەتمەند راپۇرتى ئامادە نەكرد سەرۆكى پەرلەمان سەرۆكى لىژنە ئاگادار ئەكاتەوہ ئەبى لىژنە لە ماوہى چوار رۆژ لە ئاگادار كىردنەوہى راپۇرتى ھۇدارى خۇى ئامادە بىكات مەبەست ئەوہيە لەو رۆژەى ئاگادار ئەكەرتەوہ.

بەرپىز جعفر ابراھىم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، گىتوگۇ كۇتايى ھات، ماددەى (89).

بەرپىز عبدالرحمن فارس (ئەبو كاروان):

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەى (89):

لەسەر بىرگەى يەكەم لەو ماددەيە دوو را ھەيە، راى يەكەم پىيى واىە لىژنەى تايبەتمەند و لىژنەى ياسايى بە يەكەوہ راپۇرت ئەنووسن لە كۇبوونەوہى ھاوبەش، راى دووہم پىيى واىە بەو شىوہ بى:

1- راپۇرتى لىژنەى تايىبەتمەند ئەدرىتە لىژنەى ياسايى بۇ پىداچوونەۋەى راپۇرتەكە لە ماددەى (10) لە بەروارى گەيشتى تەنيا لە رووى دارشتنەۋەى ياسايى و دلتىابوون لە دەقەكان لەگەل دەستور و ياسا كارپىكراۋەكان.

2- ئەگەر پىرۇژە يان پىشنازى ياسا و بىرپارەكە بە شىۋەى بەپەلە ئاراستە كرابى ئەبى لىژنەى ياسايى (5) رۇژ پىداچوونەۋەى بىكات.

3- راپۇرتى لىژنەى تايىبەتمەند خويندەۋەى دوۋەى بۇ ناكىرئ تا لە رووى دەستوريش و ياسا كارپىكراۋەكان راستاندى بۇ نەكرىت.

بەرىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگرى سەرۋكى پەرلەمان:

سوپاس، كى قسەى ھەيە؟ خالى نىزامى؟ فەرموو كاك عومەر.

بەرىز عمر عىنايەت ھەمەسەيد:

بەرىز سەرۋكى پەرلەمان.

دوو را ھەيە، ئەبى لىژنە بىخەنە دەنگدانەۋە، موناقتەشە لەسەر كامە بىكەين؟

بەرىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگرى سەرۋكى پەرلەمان:

ئەۋە بۇ دانىشتى داھاتوو.

بەرىز عمر عىنايەت ھەمە سەيد:

من بە راى خۇم راى يەكەم و بەو تەجرۋبەى ھەمە لەگەل لىژنەى ياسايى ئەتوانم بلىم سەرکەوتووش بوۋە، كۆبوونەۋەى لىژنەى تايىبەت و لىژنەى ياسايى پىكەۋە باشتر دەرئەنجام و بەرھەمى ھەبى لەۋەى لىژنە كارى خۇى بىكات و بىنىرى بۇ لىژنەى ياسايى.

بەرىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگرى سەرۋكى پەرلەمان:

سوپاس، فەرموو كاك بىستون.

بەرىز بىستون ھانق:

بەرىز سەرۋكى پەرلەمان.

من لەگەل راى دوۋەم لە ھەقىقەت ئىستا ھەموۋى نا، بەلام بەشى لە ھۇكارى درەنگ كەوتنى ھاتنى راپۇرتەكان ئەۋەيە كە كارىكى زۇر لەسەر لىژنەى ياسايى ھەيە ھەموو ئەو پىرۇژانەى دىنە دەرى ئەبى بە فىلتەرى لىژنەى ياسايى بىرۇن بۇ خىراگردن لە مەسەلەى تەشريع راى دوۋەم بە باش ئەزانم، كە لىژنەى تايىبەتمەند راپۇرتى خۇى بنووسى دواتر ئىشى لىژنەى قانونى تەنيا سياغە بى، ھەموو ئەو بابەتانە بەسەر لىژنەى قانونى نەرۇن لە خالى سىيەمىش لەسەرەتاي ئەو خولە بە مەدەلى تا ئىستا باس لە مەسەلەى زمانەۋانىيەۋە ئەكرى بۇيە پىشنيار ئەكەم وشەى زمانىشى بۇ زياد بىكرى بەو جۇرە (راپۇرتى لىژنەى تايىبەتمەند خويندەۋەى دوۋەى بۇ ناكىرئ تا لە رووى دەستورى و ياسايى و زمانەۋانىيەۋە راستاندى بۇ نەكرى)، سوپاس.

بەرپۇز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىڭرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس، رەنگە لەو كاتە ئەو روونكردنەوانەى زمانەوانى كۆتايى پى بى، فەرموو نەجىبە خان.

بەرپۇز نەجىبە لطيف.

بەرپۇز سەرۋىكى پەرلەمان.

منىش راي دوومەم پى پەسندە، بەلام خالى چوارەمى بۇ زياد بىرى (پىويستە پروسەى كۆتايى دارشتنەووى ياسايى دواى پەسند كىردنى دستەيەك يان لىژنەيەك يان فلتەريەك ھەبى لە رووى ياسايش و زمانەوانىشەووى دارشتنەووى بۇ پرۇژەكە بىكات، سوپاس.

بەرپۇز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىڭرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس، فەرموو دىكتورە جوان.

بەرپۇز د.جوان اسماعيل:

بەرپۇز سەرۋىكى پەرلەمان.

ئەگەر راي دووم دىقەتى بەدى يەكەم فەقەرە دارشتنەووى ياسايى و دىنيا بوون لە دژ بوونى دەقەكان لەگەل دەستور و ياسا كارپىكراوۋەكان، ئەو فەقەرەى يەكەم لەگەل فەقەرەى سىيەم خۇى ئەگىرئەو، ناكىرئ تا لە رووى دەستور و ياسا كار پىكراوۋەكان راستاندنى بۇ نەكرى يەنى ھەردوو فەقەرە يەك مەزمونە بىيە سەر فەقەرەى يەكەم كە ئەچىتە لىژنەى ياسايى ھەتا لىژنەى ياسايى رۆلى خۇيەتى كە فەقەرە و ماددەكان بىخوئىتەووى بزانى موعارزە لەگەل دەستور يان نا فەقەرەى دووم كە سىفەى ئىستىعجالى ئەدەبىي ھەتمەن رۆل و مەسئولىيەتى لىژنەى ياسايى ھەبى سىفەى ئىستىعجالى بداتە ياسايىكە كە داوا كراوۋە لە پەرلەمان راپورتى لىژنە ئەكىد ئەكات ناروات و كۆبوونەووى دوومى بۇ ناكىرئ تا لىژنەى ياسايى گىرنتى نەدات كە موعارز نىە لەگەل فەقەرەى دەستور، واتە ھەرسى خال ئەكىدى لەسەر رۆلى لىژنەى ياسايى ئەكاتن لەبەر ئەو مەن لەگەل رەئى دوومەم، چونكە زۆر تەبسىت كراوۋە، زۆر مەفھومە، بەتابەت ئىختىصاص، ئەگەر بىخوئىتەووى و بىرىك بزانى پىويست ناكات ئەوۋەندە تەبسىت بىرى واتە لەگەل رەئى يەكەمە، سوپاس.

بەرپۇز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىڭرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس، فەرموو كاك مەروان.

بەرپۇز مردان خضر:

بەرپۇز سەرۋىكى پەرلەمان.

ئەگەر سەير بىكەين بەس لىژنەيەك نىيە لە پەرلەمان جارى وا ھەيە ئەبى لە دوو سى لىژنە راپورت نامادە بىكەن، ئەو دوو، سى لىژنە ئەگەر بەراورد بىكەين لەگەل لىژنەى ياسايى كاتىكى زۆرى ئەو، لەبەر ئەو مەن پىشتىگىرى لە كاك (بىستون و نجىبە) خان ئەكەم كە رەئى دووم تەبسىت بىرى، سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىڭرى سەرۋىكى پەرلەمان:
سوپاس، گىفتوگۇ كۆتايى ھات، ئەچىنە ماددە (90).

بەرپىز قارەمان قانداق:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ماددە (90):

ئەبى سكرتيرى پەرلەمان (48) كاتزمىر پىش خويندەنەۋە دووم راپۇرتى راستىندراۋى لىژنەى
تايبەتمەند بگەيەنئە دەست ئەندامانى پەرلەمان.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىڭرى سەرۋىكى پەرلەمان:
سوپاس، فەرمو كاك عومەر.

بەرپىز عمر عىنايەت حمە سعيد:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

بگەيەنئە دەست ئەندامانى پەرلەمان پروسەيەكى گرانه، لەوانەيە سەرۋىكايەتى پەرلەمان نەتوانى ئەو
كارە بكات، داوا ئەكەم سىغەيەكى تر بدۇزىتەۋە، ئايا لە بۇكسەكەى دائەنرئ، لە رىگەى تر، بۇ نمونە
كەسى لە دەۋكە چۆن ئەتوانى ئەو پرۇژە ياسايەى پى بگەيەنى لە (48) سەعات بە راي من بگاتە
بۇكسەكانيان باشە.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىڭرى سەرۋىكى پەرلەمان:
سوپاس، فەرمو بۇ ماددە (91).

بەرپىز قارەمان قانداق:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ماددە (91):

1 خويندەنەۋە دووم بە خويندەنەۋە دەقى پرۇژە يان پىشنىازەكە دەست پى ئەكات ئىنجا راپۇرتى
لىژنەى تايبەتمەند.

2- ئەگەر راپۇرتى لىژنەى تايبەتمەند دارشتنىكى نوپى پىشنىاز كىردى بۇ پرۇژە يان پىشنىازەكە ئەوا بە
دەنگدان برپار ئەدرئ لەسەر وەرگرتنى و دارشتنەكە بە بنەما بۇ گىفتوگۇ كىردن.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىڭرى سەرۋىكى پەرلەمان:
سوپاس، كى قسەى ھەيە؟ فەرمو كاك عومەر.

بەرپىز عمر عىنايەت حمە سعيد:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

پىشنىاز ئەكەم وشەى (ئىنجا) لاپەرن، لە كوردىا نىە، يان دواتر.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىڭرى سەرۋىكى پەرلەمان:
سوپاس، ئەچىنە ماددە (92).

بەرپىز عبدالرحمن فارس (ئەبو كاروان):
بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ماددە (92):

1 ئەو ئەندامەى ناۋى تۆمار كراۋە بۆى ھەيە لەسەر ھەر ماددەيەك تەنيا يەكجار قسە بكات نابى له (2) خولەك تىپەر بكات.

2- ئەگەر لەكاتى گىتوگۆ كرنى پرۆژە يان پىشنىيازەكە ۋەزىرى پەيوەندىدار ئامادە بوو بۆى ھەيە لەسەر ھەر ماددەيەك (2) خولەك قسە بكات.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىڭرى سەرۋىكى پەرلەمان:
سوپاس، سى كەس قسەى ھەيە، فەرموو دىكتۆرە جوان.

بەرپىز د.جوان اسماعيل:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ماددە (92) دووبارەيە ئەگەر بەراورد بىرى لەگەل ماددە (58)، ماددە (58) ئەللى پەيامەكە بگەينەللى له (3) خولەك، لىرە ئەللىن (2) خولەك، دوايى لىرە ئەللىن ئەگەر له كاتى گىتوگۆ ھەر ئەندامىك تەنيا يەكجار لەسەر ھەر بابەتىك ئاخوتن بكات، لىرە عەينى وتمان ھەر ئەندامىك يەكجار قسە بكات، يەعنى دووبارەيە، ھەزف بىرى باشە.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىڭرى سەرۋىكى پەرلەمان:
سوپاس، فەرموو كاك عومەر.

بەرپىز عمر عىنايەت ھەمەسەيد:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ھەمان سەرنجى بەرپىز دىكتۆرە (جوان) م ھەبوو، بەرپىزان له لىژنەى كاتى پەپرە ۋە رەچاۋى ئەو ەكەن، سەرنجىكى تىشەم ھەبوو ئەو ئەندامەى ناۋى تۆمار كراۋە، تۆمار كىردنمان لاي سىكرتېرى پەرلەمان رەت كىردەۋە ئەگەر له يادتان بى ئەو تۆمار كىردنە ئەۋەيە كە ئىستا له ناۋ دانىشتنەكە تۆمار كراۋە ئەۋە تۆزى روون تر بنووسن، سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىڭرى سەرۋىكى پەرلەمان:
سوپاس، فەرموو كاك شىركۆ.

بەرپىز شېركۆ حمە امين:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

پشتىۋانى قىسەكانى دكتورە (جوان و كاك عمر) ئەكەم ھەرچەندە خۆم لەگەل دانانى ئەو دەقە نىم، بەراي من پىۋىست ناكات ئەو دەقە بنووسرى، سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، فەرموو دكتور فرست.

بەرپىز د. فرست صۇق:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەۋەى لىرە لە ماددەى (92) نووسراۋە تايبەتە بە گىتوگۆ كىردن لەسەر ھەر ماددەيەكى ئەو قانۇنەى كە موناقتەشەى ئەكەين ئەۋەى لە ماددەى (58) باس كراۋە مەۋزۋوعىكى ترە بە شىۋازىكى عام قىسە كىردنە، لەۋانەيە لەسەر مەۋزۋوعىكى سىياسى بى، زراعى بى، بەلام گىتوگۆ كىردن لەسەر ماددەيەك (2) خولەك زىادە كەم نىە، چونكە قانۇنە تەنبا (2) دەقە ھەئەگىرى، بۇيە جىاۋازە.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، گىتوگۆ كۆتايى ھات، فەرموو ماددەى (93).

بەرپىز عبدالرحمن فارس (ئەبو كاروان):

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەى (93):

1 ئەو دانىشتنەى تەرخان كراۋە بۇ خويىندنەۋەى دوۋەم دەنگدان لەسەر ئەو پىرۇژە يان پىشنىازەكە ناكىرى.

2- لىژنەى تايبەتمەند بە ھەماھەنگى لەگەل لىژنەى ياسايى سەرجەم پىشنىار و رايەكان بە ھەند ۋەئەگىرى و سەر لە نۆى دارشتنەۋە بۇ ئەو ماددانە ئەكەن كە پىۋىستە دابىرپىژىنەۋە، ئەگەر پىۋىستى كىرد پوون كىردنەۋە ئەدەن.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، كى قىسەى ھەيە؟ يەك كەس، فەرموو كاك مردان.

بەرپىز مردان خضر:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەو ماددەى (93 و 94 و 95) ھەموۋى ئەتوانم بلىم يەك ماددەيە، زىادە ئەو ماددەيە، ھەموۋى رىزبەند بىرى (1-2-3-4) تا كۆتايى.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، روونكىردنەۋە ھەيە، ماددەى دواتىر.

بهریز عبدالرحمن فارس (ئەبو کاروان):

بهریز سەرۆکی پەرلەمان.

ماددەى (94):

1- دانىشتنى دەنگدان لەسەر پرۆژە يان پيشنيازهکه نابی له ههفتهیهك زیاتر له دواى دانىشتنى خویندنهوهى دووهم تىپەر بکات.

2- ئەندامانى پەرلەمان لەو ماوه بۆى ههیه داواى بينىنى دارشتهوهى کۆتایى له سكرتيرى پەرلەمان و لیژنەى ياسایى و لیژنەى تايبهتمەند بکات.

3- له دانىشتنى دەنگدان ريگه به گفتوگو يان پيشكەش کردنى پيشنيازى تازه نادری.

بهریز جعفر ابراهيم ئیمینکی/ جیگری سەرۆکی پەرلەمان:

سوپاس، كى قسهى ههیه؟ يهك كهس، فهرموو كاك عمر.

بهریز عمر عینایەت حەمەسەید:

بهریز سەرۆکی پەرلەمان.

تەنیا ئەندامى پەرلەمان، ئەندامان تەعريف کردوو، ئەكرى بلیى ئەندام، سكرتير تەعريف كراوه ئەبى بلیى سكرتير، بۆ ئەوهى زیاتر موئمیل نەبى خویندنهوهکه.

بهریز جعفر ابراهيم ئیمینکی/ جیگری سەرۆکی پەرلەمان:

سوپاس، ئەچینه ماددەى (95).

بهریز عبدالرحمن فارس (ئەبو کاروان):

بهریز سەرۆکی پەرلەمان.

ماددەى (95):

1 دەنگدان دەست پيئهکات لەسەر ناوى ياسا يان بپيارهکه دواتر يهك به يهكى ماددهکان و کۆتایى دیت به دەنگدان لەسەر هۆیهکانى دەرچووواندن و دواچار گشت ياساکه يان بپيارهکه.

2- له کاتى بوونى زیاتر له يهك پيشنيار لهو بارهوه سى را ههیه:

أ هه موو پيشنيازهکان ئەخرينه دەنگدان ، کاميان دەنگى هینا به پهسند کراو دائه نرى.

ب- دوورترین پيشنيار له مادده بنه رتهیه که يه که مچار ئەخریته دەنگدان بهو شیوهیه تا ئەگاته مادده بنه رتهیه که ئەگەر به دژه دەنگ به دواى يه کدا رهتکرانه وه.

ج- پيشنيازى مادده بنه رتهیه که يه کچار ئەخریته دەنگدان بهو شیوهیه تا ئەگاته دوورترین پيشنيار، ئەگەر به دژ به دواى يه که کان رهتکرانه وه.

3- له خستنه دەنگدانى رایه کان رهچاوى ژمارهى ئەو که سانه ناکرى که رایه که يان پيشكەش کردوو

ئەشئ يهك ئەندامى پەرلەمانيش بخریته دەنگدان.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس، كى قسەى ھەيە؟ فەرموو دكتورە پەرى.

بەرپىز د.پەرى صالح:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

لە راى دووم ھەز ئەكەم روونكردنهوھەك بىدەن، دوورترىن پىشنىياز.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس، فەرموو كاك بىستوون.

بەرپىز بىستوون فائق:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

لە ھەقىقەت لە زۇربەى جەلسەكانى ئەم خولەى پەرلەمان ئەو ئىشكالىە دروست بوو و نىگەرانى ئەندامانى لى كەوتوتەو، ئەندامىك لە ئەخىر پىشنىارى ئەكات ناخرىتە دەنگدانەو، من راى يەكەم ئەوۋى را جىاوازەكانى لەسەرە بە گونجاو ئەزانم، بەلام بە ئىزافەى دىپىك لە فەقەرەى سىيەم ئەوۋى كە ھەموو پىشنىارەكان بخرىتە دەنگدان ئەگەر يەك ئەندامىش تەرحى كردبوو، ئەوكات كاميان زۇرى ھىنا ئەوۋە پەسند ئەكرى، چەند را ھەيە ئەوۋى لە يەكەم وتراو ھەموو پىشنىازەكان ئەخرىتە دەنگدان كاميان زۇرتى ھىنا بە پەسند كراو دائەنرى دىپىكىش بۇ زىاد ئەكرى ئەگەر يەك ئەندامىش رايەكى ھەبوو، سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس، جارىك ھەر بەو شىوازە پەيرەو كراو، فەرموو كاك شىركۇ.

بەرپىز شىركۇ ھەمە امين:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

پشتىوانى قسەكانى (بىستوون فائق) ئەكەم، سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس، ھىچ تىبىنى تر ھەيە؟ فەرموو دكتور فرست.

بەرپىز د.فرست صۇقى على:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

راى ئەندامانى لىژنە جىاواز بوو لەو كاتەى كە گىفتوگۇى ئەو پەيرەوھەمان ئەكرد، وەكو كاك (بىستوون) ىش باسى كرد لەو خولەى پەرلەمان ئەو كىشەيە ھەبوو، ئىستا دوورترىن را يان سى راى، راىەكيان ھەموو راىەكان ئەخرىتە دەنگدان ئەو (20) ى ھىنا، ئەو (15) ى ھىنا، ئەو (25) ى ھىنا ئەو پەسند ئەكرى، ئەوۋى دووم لەسەر وەلامى دكتورە (پەرى) دوورترىن را ئىنجا دى تا ئەگەيە بنەرەتەكە، راى سىيەم نەخىر بنەرەتەكە ئىنجا تا دوورترىن را، عەكس ئەبى جا لە ھەفتەى داھاتوو ھەر سى را ئىستا راى نوى

نەبوو، تەنیا ئەو سى رايە ھەيە، ھەرسىكى يەخەينە دەنگدان بە تەرىقەى يەكەم، بۇ ئەوھى لىرە سابىتى بکەين، بە تەرىقەى يەكەم ھەرسى را دەخەينە دەنگدان راى يەكەم بۇ نموونە (20) دەنگى ھىنا راى دووھم (15) ى ھىنا راى سىيەم (10) ھىنا يانى راى يەكەم ئەچىتە ناو پەيرەو، بۇ ئەوھى لە ھەفتەى داھاتوو روون بى لاتان ھەرسى را دەخەينە دەنگدان، كاميان دەنگى ھىنا ئەو دەخىتە دەنگدان، خوتان يەكلايى بکەنەوھ تا ئەوكات، سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، فەرموو ماددەى (96).

بەرپىز عبدالرحمن فارس (ئەبو كاروان):

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەى (96):

پەرلەمان بە شىوھى بەپەلە ئەروانىتە پرۆژە و برپارى تايبەت بە بودجە و ئىعتىماداتى زىدەگى و ژمىرەى كۆتايى، بۆى ھەيە برپار بدات كەوا ھەر بابەتتىكى تر بەپەلەيە.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، كى قسەى ھەيە؟ فەرموو كاك مصطفى.

بەرپىز مصطفى قادر:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

پىشنيار ئەكەم ئەو ماددەيە بىكرىتە دوو برگە، يەكەم بەشىوھى بەپەلە پەرلەمان ئەروانىتە پرۆژە و برپارى تايبەت يان ئىعتىماداتى زىدەگى و ژمىرەى كۆتايى، دوو پەرلەمان بۆى ھەى برپار بدات كەوا ھەر بابەتتىكى تر بەپەلەيە، ئەوھ رىكتەرە، سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، فەرموو كاك على.

بەرپىز على عثمان.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

پىشنيار دكەم ئەف ماددە بىتە ئىلغا كرن جھى وى پشكا نھيدا بىتە كرن، سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، فەرموو كاك عومەر.

بەرپىز عمر عىناپەت حمە سەيد:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

كۆتايى ماددەكە زۆر نارېك نووسراو، پەرلەمان بەشپۈدى بەپەلە ئەروانىتە پرۇژە برىار و بابەت و بە بودجە و ئىعتىماداتى زىدەگى و ژمىرەى كۆتايى بۆى ھەيە برىار بدات لەسەر ھەر بابەتتىكى دىكەى بەپەلە ئاواى لى بىرى باشترە، ئەو كەوايە لابەرن.

بەرپىز جعفر ابراھىم ئىمىنكى / جىگرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس، فەرموو پەروا خان.

بەرپىز پەروا على:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

منىش ھەمان تىببىنى كاك (عمر) م ھەبوو، ئەكرى بشلىين لەسەر ھەر بابەتتىكى تر، يان سەبارەت بە ھەر بابەتتىكى تر، سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراھىم ئىمىنكى / جىگرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس، فەرموو مامۇستا مەروان.

بەرپىز مەروان گەلانى:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

قسەكەى من كاك (على) كرى، منىش لەگەل ئەووم ئەو ماددەيە لىرە زيادە، بەئىرنىتە بەشى نۆيەم لە بەشى بودجە.

بەرپىز جعفر ابراھىم ئىمىنكى / جىگرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس، ئەچىنە ماددەى (97).

بەرپىز عبدالرحمن فارس (ئەبو كاروان):

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ماددەى (97):

ياسا و برىارەكان بە زۆرىنەى ژمارەى نامادە بووان پەسند ئەكرىن، جگە لەو حالەتانەى زۆرىنەى تايبەتيان تىادە مەرج كراو

2- سەرۋىكى بەپىيى ئەنجامى دەنگدان برىارى پەرلەمان بە رەزامەندى يان رەتكردنەوہ لەسەر ياسا و برىارەكان رائەگەيەنى.

بەرپىز جعفر ابراھىم ئىمىنكى / جىگرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس، كى قسەى ھەيە؟ فەرموو مامۇستا مەروان.

بەرىز مەروان گەللى:

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

لېرە نىسابى قانۇنى رەچاۋ نەكراۋە بۇ دەنگدان، پېۋىستە پاش نىسابى قانۇنى بە زۆرىنەى ئامادەبوۋان دەنگدان بىرى.

بەرىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى/ جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، فەرموو كاك قادر.

بەرىز قادر رزگەبى:

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

من لەگەل ئەو نىم بە دەنگى رەھا دواى ئەوھى ئەخرىتەو دەنگدان باھەر بە زۆرى نەبى، يەعنى ئەو بېرگەبە دەستكارى بىرى ئەبى لىژنەى تايبەمەند لە ماوھى (15) رۆژ راپۇرتى خۆى بنووسى ئىنجا لە يەكەمىن دانىشتن دواى تەواۋ كەردنى.....

بەرىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى/ جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، جارى نەگىشتىنە ئەو، ديارە كەس نى، فەرموو كاك عومەر.

بەرىز عمر عىنايەت حمە سعید:

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

ياسا و بېرلەكان بە زۆرىنەى ژمارەى ئامادە بوۋان پەسند ئەكرىن جگە لەو حالەتانەى كە پېۋىستى بە زۆرىنەى ديارى كراۋ ھەبە.

بەرىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى/ جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

يەعنى پېۋىستىكە بىنئىتە پېشەو، سوپاس، دەر باز ئەبىن بۇ ماددەى (98).

بەرىز عبدالرحمن فارس (ئەبو كاروان):

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەى (98):

پېۋىستە ياسا و بېرلەكان لەوماوھى (15) رۆژ لە بەروارى پەسند كەردنى بىنئىر دىن بۇ سەرۆكايەتى ھەرىم.

بەرىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى/ جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، كى قسەى ھەبە؟ سى كەس، فەرموو كاك عەلى.

بەرىز على حمە صالح:

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەگەر دامەزراۋەى سەرۆكايەتى ھەرىم نى، بىنئىرىن بۇ كوى؟ ئىستا قەزدم.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس، فەرموو كاك عومەر.

بەرپىز عمر عىناپەت:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

پىيويستە ياسا و بىرپارەكان لە ماوەى (15) رۆژ لە بەروارى پەسند كردنى بىڤىردى بۇ سەرۋىكايەتى ھەرىم بە مەبەستى پەسند كردنى يان رتكدنەوہى.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس، فەرموو كاك ئارى.

بەرپىز ئارى عبداللطيف:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

وشەى (پىيويستە) بىكرىتە (دەپىت).

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس، روون كردنەوہ لەلايەن بەرپىز دكتور فرست صۇقى.

بەرپىز د. فرست صۇقى على:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ئەوہى كاك (على) باسى كرد ناچارىن پابەند بىن بەو قانونەى ھەيە، ئىنجا قانونىكى مۇئەقەت، بە فەترەى زەمەنى موحەدەد لە پەرلەمان دەرچووہ بە شىۋازى كاتى ئەو دەسەلاتەى داوئە سەرۋىكايەتى پەرلەمان، ماناى وايە ئىستا كە ئەلئىين سەرۋىكايەتى ھەرىم مەعناى وايە قانونىكى تر ھەيە داويەتتە سەرۋىكايەتى پەرلەمان جا بەيانى كە ئەو قانونە كۆتايى پى ھات ئەگەرپتەوہ شوپنى خۇى يان ھەر چارەسەرىكى تر لە پەرلەمان كرا، بۇيە ئەوہى نووسراوہ دروستە.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس بۇ ئەو روونكردنەوہيە بەرپىز د . فرست سۇقى، بەرپىزان ئەچىنە ماددەى (99).

بەرپىز عبدالرحمن فارس (ئەبو كاروان):

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ماددەى (99):

1 ئەگەر سەرۋىكايەتى ھەرىم لە ماوەى ئەو (15) رۆژەى بە پىي ياساى سەرۋىكايەتى ھەرىم ژمارە (1) ى سالى (2005) ى ھەموار كراو ياسا يان بىرپارەكەى بە شىۋەيەكى گشتى يان بە جوزئى رەتكدوہ لەو كاتە.

2- ئەبى لىژنەى تايبەتمەند لە ماوەى (15) رۆژ راپۇرتى ھۇى بنووسى ئىنجا لە يەكەمىن دانىشتنى دوای تەواو كردنى راپۇرتەكە دىتە ناو پەرلەمان و بىرپارى پەرلەمانىش لەو بارەوہ يەكلايى كەرەوہ ئەبى، يان

راى سەرۋىكى ھەرىم وەرئەگرى و راپۇرتى لىژنەى تايبەتمەند تاوتوئى ئەكرى يان بە دەنگى رەھاي ئەندامان پىداگرى لەسەر راى خۇى ئەكات و ئەمجارەش راى پەرلەمان رەتئاكرىتەوہ.

2- سەرۋىكى ديوانى سەرۋىكايەتى ھەرىم بۇى ھەى ئامادەى دانىشتەگە بىت.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس، كى قسەى ھەپە؟ فەرموو دكتورە پەرى.

بەرپىز د.پەرى صالح:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

تېيىنى من لەسەر بەشېك نىيە لەسەر پاژەپە، ھەرچەندە دوايى ئەينووسم، بەس ھەندى جار تەحەمول ناكەم قسە نەكەم پىداگرىش نىيە، لە زۆربەى جىيەكان واپە، پىداگر سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس، فەرموو دكتور شىركۆ.

بەرپىز شىركۆ حمە امين:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

من لە خالى يەكەم لە دىرى كۆتايى كە ئەئى لىژنەى تايبەتمەند لە ماوہى (15) رۆژ راپۇرتى خۇى بنووسى ئىنجا لە يەكەمىن دانىشتى دواى تەواو كرنى راپۇرتەكە دىتە ناو پەرلەمان و برپارى پەرلەمانىش لەو بارەوہ يەكلايى كرەوہ ئەبى، يان راى سەرۋىكايەتى ھەرىم وەرئەگرىت و راپۇرتى لىژنەى تايبەتمەند تاوتوئى ئەكرى يان بە دەنگى رەھاي ئەندامان پىداگرى لەسەر ئەكات، بە راى من ئەوہ لابرئى، لەوئى كۆتايى پى بى كە ئەئى راى پەرلەمان لەو بارەوہ يەكلايى كرەوہ ئەبى، سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس، فەرموو مامۇستا مەروان.

بەرپىز مەروان گەلالى:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

قسەى من كرا، سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس، فەرموو كاك على.

بەرپىز على حمە صالح:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

پشتىوانى قسەكانى دكتور (شىركۆ) ئەكەم، ئىنجا بكرىتە دواتر، ھەر لەو بارەوہ يەكلاكرەوہ ئەبى، ئەگەر ئەوہش ھەر نەرۋىيى زۆرىنەى رەھا پىويست نىيە ياسا بە ياسايى پەسند ئەكرى، بۇ دوايى ديسانەوہ

زۆرىنەى رەھاي بوى، بەلام ديسانەوۋە تەئكىدى ئەكەمەوۋە ئەبى كۆتايى پى بېن لەو بارەوۋە يەكلايى كەرەوۋە ئەبى، سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراھىم ئىمىنكى / جىگىرى سەرۋكى پەرلەمان:

سوپاس، فەرموو كاك سۆران.

بەرپىز سۆران عمر:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

ھەرچەند لە لىژنەى كاتىم، بەلام بەخوۋا ئەوۋم نەدىوۋە يان نازانم، ھاورام لەگەل دكتور شىركۆ و كاك على كە خالى يەكەم بىرگەى يەكەمىي ئەبى لىژنەى تايبەمەند لە ماوۋى (15) رۆژ راپۆرتى خۆى بنووسى پاشان لە يەكەمىن دانىشتنى داى تەواو كىردنى راپۆرتەكە دىتە ناو پەرلەمان و بىرىارى پەرلەمانىش لەو بارەوۋە يەكلايى كەرەوۋە ئەبى، لەوۋە زىاتىرى ناوى، ئەو يان و يانەيە ئىشەكە قورس ئەكات، سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراھىم ئىمىنكى / جىگىرى سەرۋكى پەرلەمان:

سوپاس، فەرموو كاك قادر.

بەرپىز قادر ئۆتمان:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

پشتگىرى راى ئەو برادەرانە ئەكەم كە داواى.....

بەرپىز جعفر ابراھىم ئىمىنكى / جىگىرى سەرۋكى پەرلەمان:

كام برادەران؟

بەرپىز قادر ئۆتمان:

كاك دكتور (شىركۆ ، كاك على، كاك سۆران)، من لەگەل ئەوۋم خالى دوۋم ھەرلابرى، راستە بەپىي ئەو قانۋونەى ئىستايە، بەرپىز سەرۋكى ھەرىم ئىستا نىە، لەبەردەم پەرلەمان بەرپىسىار نىە، بەلام ھەركاتى ھەبوو سەرۋكى ھەرىم بىتە پەرلەمان، سەرۋكى ديوانى سەرۋكايەتى ھەرىمىش ئەتوانى بىتە پەرلەمان، ئەو خالە بۇ ئەوۋەيە كە ھەمىشە سەرۋكايەتى ديوانى سەرۋكى ھەرىم ھەمىشە لە جياتى سەرۋكى ھەرىم بىتە پەرلەمان يەعنى ئەو ماددەيە بە نەفەسى حىزبى دانراوۋە داواى لىبووردنم ھەيە كە وا ئەلىم ھەر بۇ ئەوۋەتان داناوۋە، سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراھىم ئىمىنكى / جىگىرى سەرۋكى پەرلەمان:

سوپاس، فەرموو كاك ئارى.

بەرپىز ئارى عبداللطيف:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

تېبىنم ھەبوو لەسەر وشەى (كولى) و (جوژى) پىم وايە زەرور نىە بۇ دەرباز بوون لەو دوو وشەيە ئەتوانىن بلىن ئەگەر (ھەموو) يان (بەشىك) لە ياسا يان بىرپارەكەى رەتكردەوۋە.

بەرپۇز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىڭرى سەرۋكى پەرلەمان:

سوپاس، فەرموو كاك يروانت.

بەرپۇز يروانت نىسان:

بەرپۇز سەرۋكى پەرلەمان.

ئەگەر ھەنارد بۇ سەرۋكايەتيا ھەرئىمى ئان دى پەسند دكەت ئان دى رەت كەت، ھەگەر خياللى (15) رۇژا

نە پەسند كرد نە رەت كرد ھەندى دىبىتە چ؟

بەرپۇز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىڭرى سەرۋكى پەرلەمان:

پەسند ئەكرى، گفتوگۇ كۇتايى ھات، روونكردنهوه فەرموو.

بەرپۇز د.فەرست صۇقى:

بەرپۇز سەرۋكى پەرلەمان.

ئەوھى ئىمە دامانرشتووھ بناغەيەكى زۇر زۇر پتەو و سەلىمە، ئەگەر سەيرى دەستورى عىراقىش بىكەى يەكەمجار كە پەرلەمان بە زۇرىنەى ئامادەبووان قانوونىك تىئەپەپىننى، ئەو فىتۋىيەى مە ئەيدا بە رەئىسى جەھورى كە ئەوكات ھەبوو لە سالى (2005) تا (2010) لەوى جارى ئەيگەپراندهوه، دواتر پەرلەمان لەوى بە (2) لەسەر (3) تىئەپەپرانند ئىمە رىژەيەكى زۇر كەمىشمان نووسيوه، ئەوھ ئىسرارى پەرلەمانە لەسەر راكەى خۇى بە زۇرىنەيەكى زياتر بۇ تىئەپەپرانندى قانوونەكە بۇيە ئەگەر بە ھەمان رىژە تىئەپەپرانند ھىچ عىبرەتەك بۇ ناردنى ئەو قانوونە بۇ سەرۋكايەتى ھەرئىم نامىننى، مەعنای وايە نەنىرى باشترە، بۇيە ئەو نىزامە قانوونىە لە ھەموو شوپنى بەو شىۋەيە بۇيە باشترە لە رووى قانوونى و تەشرىعى وەكو ئەوھى ئىمە نووسيوومانە، بەلام رىزىش لە راى ئىوھ ئەگرىن لەبەر ئەوھ سى كەس زياتر بوون، بەلام ئەگەر دەنگىش بىننى دروست نىيە لە رووى قانوونىەوھ وەكو جىھەتتىكى قانوونى پىتان رادەگەينم، سوپاس.

بەرپۇز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىڭرى سەرۋكى پەرلەمان:

سوپاس، ماددەى دواتر.

بەرپۇز عبدالرحمن فارس (ئەبو كاروان):

بەرپۇز سەرۋكى پەرلەمان.

ماددەى (100):

ئەگەر گومان لەسەر دەنگدان ھەبوو بەلاى كەم (5) كەس داواى دووبارە كردنەوھى دەنگەكانيان كرد دەبى

دەنگدان دووبارە بكرىتەوھ ئەمجارە بە رىگەى ھەئسان و دانىشتن يان بانگ كردنى ناوھكان.

بەرپۇز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىڭرى سەرۋكى پەرلەمان:

كى قسەى ھەيە؟ فەرموو كاك تەحسىن.

بەرئىز تحسین اسماعیل:

بەرئىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەو ماددەيە بە راي من ھەر زيادەيە، ئەگەر ھەر بىمىنى ئەوھى كۆتايى لابرئ بە ريگەى ھەلسان و دانىشتن و بانگ كرنى ناوھكان، گومان زۆر دروست ئەكات و شتىكى دروست نيە بە راي من.

بەرئىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى/ جىگري سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، فەرموو پەروا خان.

بەرئىز پەروا على:

بەرئىز سەرۆكى پەرلەمان.

پشتگىرى قسەكەى كاك (تحسین) ئەكەم، لە ھەمان كات ئەگەر بىمىنى لاي كەم (3) كەس، (5) كەس زۆرە، و ئەو ھەلسان و دانىشتنە نەمىنى، سوپاس.

بەرئىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى/ جىگري سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، فەرموو كاك قادر.

بەرئىز قادر ئۆتمان:

بەرئىز سەرۆكى پەرلەمان.

پشتگىرى لە راي كاك (تحسین) ئەكەم، ھەلسان و دانىشتن لابرئ، بانگ كرنى ناوھكان بىمىنئەو، سوپاس.

بەرئىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى/ جىگري سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، فەرموو كاك بىستون.

بەرئىز بىستون فائق:

بەرئىز سەرۆكى پەرلەمان.

منيش لەگەل لابرئنى ئەو ماددەيەم بە لايەقى پەرلەمانى نازانم تۆ گومان لەسەر دەنگى ئەندامى پەرلەمان بكەى يان (3) ئەندامى دەستەى سەرۆكايەتى لە نيو (100) كەس ناتوانم (20 يان 30) دەنگى ئەولا و ئەولا بە دروست بژمىرن؟ سوپاس.

بەرئىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى/ جىگري سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، ئىستا بەتەمان بكەنە ئەليكترونى، يەئنى لە ماوھى نزيك، فەرموو مامۇستا عبدالرحمن.

بەرئىز عبدالرحمن فارس:

بەرئىز سەرۆكى پەرلەمان.

من لەگەل (5) كەس نيم بكرئ بە (3) كەس، چۆن بۆ دەنگدان لەسەر ماددەيەك ئەگەر سئ كەس پشتيوانى بكات ئەخرىتە دەنگدانەو ئەكرئ ئەوھش ھەر سئ كەس بئ وشەى ھەلسان و دانىشتن زيادە، لابرئ باشە، سوپاس.

بەرپۇز جعفر ابراهيم ئېمىنكى / جىڭرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس، فەرموو كاك مصطفى.

بەرپۇز مصطفى سكرى:

بەرپۇز سەرۋىكى پەرلەمان.

من لەگەل ئەووم ئەو ماددەيە بمىنى، چونكە ئەو حالەتە دىتە پىش، ئەگەر ئەلىكترۇنىش بى ھەر كىشە دروست ئەكەن، بەلام پىم باشە وای لى بى (دەنگدان دووبارە ئەكرىتەو ئەمجارە بە رىگەى بانگ كردنى ناوگان يەكلایى ئەكرىتەو)، يەكلایى كردنەو بۇ زیاد بكرى، سوپاس.

بەرپۇز جعفر ابراهيم ئېمىنكى / جىڭرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس، ئەگەر روون كردنەو ھەيە فەرموو.

بەرپۇز فرست صۇقى على:

بەرپۇز سەرۋىكى پەرلەمان.

ھەئسان و دانىشتنەكە ھەلدەگرين.

بەرپۇز جعفر ابراهيم ئېمىنكى / جىڭرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس، فەرموو گەشە خان.

بەرپۇز گەشە دارا:

بەرپۇز سەرۋىكى پەرلەمان.

ھەر بۇ خۇشى ويستمەن خالىكمەن لە ولاتى سوید بچى، چونكە بينيمان ئەوان بەو شېوہيە دەنگيان ئەدا، ھەئەسانەو لەگەل ھەر برگەيەگ، ئەبوايە ئىمەش لىرەى دابنىين، سوپاس.

بەرپۇز جعفر ابراهيم ئېمىنكى / جىڭرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس، ماددەى (101).

بەرپۇز عبدالرحمن فارس (ئەبو كاروان):

بەرپۇز سەرۋىكى پەرلەمان.

ماددەى (101):

لە كاتى گفتوگو كردن لەسەر ھەر پرۆژە و پىشنىيازى ياسا و بىرپارىك ئەولەويەتى دەنگدان بەپىي ئەو رىزبەندىيەى خوارەو ئەبى:

1- پىشنىيازى رەتكردنەو پىرۆژە يان پىشنىازەكە.

2- پىشنىيازى گەراندنەو پىرۆژەكە بۇ حكومەت.

3- گەراندنەو پىرۆژەكە يان پىشنىيازەكە بۇ لىزنى تايبەتمەند كە راپورتى نامادە كردو.

4- پىشنىيازى دواخستنى گفتوگو بۇ دانىشتىكى تر.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس، فەرموو كى قىسەى ھەيە؟ فەرموو كاك عومەر.

بەرپىز عمر عىناپەت حمە سەيد:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

من لەو مەوزووعە تىنەگەشىتم، بۆمان روون بىكەنەو، سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس، فەرموو دكتور فرست.

بەرپىز فرست صۇڧى:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ئەو خولاسەى ھەموو ئەو فەسلەيە، مەعنای وایە ئەگەر پرۇژە قانۇنىك ھات، ئەولەويەت پىش ئەو دەست بە موناقتەشە بىكەين بۇ ئەوئەيە ئايا پرۇژەكە ئەكرى يەكك نوقتەى نىزام وەرگىرى، چونكە لەولای ديارى كراو نوقتەى نىزام چيە، ئەلئ ئىمە داوا ئەكەين بخرىتە دەنگدان كە ئەو پرۇژە موناقتەشەى لەسەر نەكرا، ئەگەر خرايە دەنگدان و پشتگىرى كرا و رەتكرايەو مەعنای وایە پىويست ناكات ئىمە لە نيوى رەتى بىكەينەو، يان پىشنياز ئەكەين ئەو پرۇژەيە بگەرىتەو چونكە تەواو نيە، يان بۇ لىزنەى تايبەتمەند، يان ئەو گىفتوگۇيە ئەمىرۇ نامادە نىن بۇ كاتىكى تر، واتە ئەگەر سەرەتا ئەو نەخەينە دەنگدان مەعنای وایە ئەچينە ناو موناقتەشە بۇيە ئەولەويەت بۇ ئەم بابەتەيە، ئەو شتىكى موتتەبەعە، لە پەرلەمانى خۇشمان لىرە كىرەوومانە، زۆر جار بوو و توومانە ئەمىرۇ حازر نىن يان ئەو پرۇژەيە بگەرىتەو ھكومت، پىم وایە چەند ھەفتە پىشتر ئەو پىرۇژەران بوو و امان لى كىرد، پىش ئەو موناقتەشە بىكرى تەنجىل كرا، ئەو سىاغەى ئەو حالەتەيە كە لە پەرلەمانى خۇمان ھەبوو.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

فەرموو كاك عومەر.

بەرپىز عمر عىناپەت حمە سەيد:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ئەگەر وائى باشترە پىشنيازى ياساكان لابرئ باشترە، چونكە پىشنيازى ياساكان فلتەرى تەواوى خۇى بىرپو تەنيا پرۇژەكان ھكومت ئەو پرۇسەى بەسەر جى بەجى بىكرى، ئەو پىشنيازى ياسا جارىكى تر ئەبى بە فلتەر تىپەرى.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس، فەرموو كام مروان.

بەرئیز مروان گەلائی:

بەرئیز سەرۆکی پەرلەمان.

پێم باشە ھەر چوار خالەکە بکریتە یەک خال، یەعنی بە دارشنەوویەکی جوانتر قەناعەتم وایە ھەم ئەو چوار خالە زۆر رەکیکن و دووبارەن، دووبارە بوونەووی پێشنیازی رەت کردنەووی ئەوانە لە ھەر چوار خال ھاتۆتەووی، ئەتوانری یەگجاری ئەو پێشنیازی رەت کردنەووی و خالەکانی تری بە فاریزەبەک لە دوای یەک بۆ ریز بکری، سوپاس.

بەرئیز جعفر ابراھیم ئیمینکی / جیگری سەرۆکی پەرلەمان:

سوپاس، فەرموو لیژنە ی کاتی.

بەرئیز فرست سوئی:

بەرئیز سەرۆکی پەرلەمان.

ئیمە لەسەر داوای ئەندامان پێداچوونەووی پێدا ئەکەین سیاغەبەکی نووی بۆ ئەکەین، بۆ بەیانی ئەیحەینە دەنگدان بە سیاغەبەکی نووی.

بەرئیز جعفر ابراھیم ئیمینکی / جیگری سەرۆکی پەرلەمان:

سوپاس بۆ د. فرست، سوپاس بۆ ئیووی بەرئیز، دانیشتنی ئەمرۆ کۆتایی ھات، بەیانی سەعات (12) دانیشتنە.

د. یوسف محمد صادق

سەرۆکی پەرلەمانی

کوردستان - عێراق

جعفر ابراھیم ئیمینکی

جیگری سەرۆکی پەرلەمانی

کوردستان □ عێراق

فخرالدین قادر

سکرێتری پەرلەمانی

کوردستان □ عێراق

پەرلەمانى كوردستان - عىراق

پرۇتوكۆلى دانىشتىنى ژمارە (6)ى

چوار شەممە رېكەوتى 11 7 2018

خولى چوارەمى ھەئىزاردن

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژماره (6)

چوار شهممه ریکهوتی 2018/7/11

کا تزمیر (11) ی پیش نیوهپۆی رۆژی چوار شهممه ریکهوتی 2018/7/11 پهر لهمانی کوردستان - عێراق به سهروکایهتی بهرپز جعفر ابراهیم ئیمینکی جیگری سهروک و، بهرپز بیگهره تالهانی سکرتهیری پهرلهمان، دانیشتنی ژماره (6) ی خولی چوارهمی، سالی (2018) ی خوی بهست.

بهرنامهی کار:

بهپیی حوکمهکانی برکه (1) ی ماده (20) له پهیرهوی ناوخوی ژماره (1) ی ههموارکراوی سالی (1992) ی پهرلهمانی کوردستان عێراق، دهستهی سهروکایهتی پهرلهمان برپاری دا کاتی دانیشتنی ژماره (7) ی خولی بهارهی سالی پینجهم له خولی چوارهمی ههلبژاردن له کات (11) ی پیش نیوهپۆی رۆژی چوار شهممه ریکهوتی 2018/7/11 دا بهم شیوهیه بپت:

1- خویندنهوی یهکهمی پرۆژهیاسای ههمواری پهیمانگای دادوهری له ههریمی کوردستان به پیی مادهی (71) له پهیرهوی ناوخوی پهرلهمانی کوردستان ژماره (1) ی سالی (1992) ی ههموار کراو .

2- گفتوگو کردنی پرۆژهیاسای ههلبژاردنی دامهزراوهی سهروکایهتی ههریم به پیی مادهکانی (72-74) (75) له پهیرهوی ناوخوی پهرلهمانی کوردستان ژماره (1) ی سالی (1992) ههموار کراو .

3- گفتوگو کردنی پرۆژه برپاری پیشوازی به پیی پرۆتۆکۆل له فرۆکهخانهکان و خاله سنوریهکان تایبهت به پیشوازی له ئەندامانی پهرلهمانی کوردستان و ئەنجومهنی وهزیران وه هاوتا وهزیهکانیان به پیی مادهکانی (72-74-75) له پهیرهوی ناوخوی پهرلهمانی کوردستان ژماره (1) ی سالی (1992) ی ههموار کراو.

4- گفتوگو کردنی پهیرهوی ناوخوی پهرلهمانی کوردستان که له لایهن لیژنهی کاتی بۆ پیداجونهوی پهیرهوی ناوخوئاماده کراوه به پیی برپاری ژماره (26) ی سالی (2014) برکهی (8) له مادهی (56) یاسای ههلبژاردنی پهرلهمانی کوردستان ژماره (1) ی سالی (1992) ههموار کراو، پالپشت به مادهی (94) ی پهیرهوی ناوخوی پهرلهمانی کوردستان ژماره (1) ی سالی (1992) ی ههموار کراو،

بهرپز د. جعفر ابراهیم ئیمینکی / جیگری سهروکی پهرلهمان:

بهناوی خوای گهورهو میهرهبان.

به ناوی خودای بهخشندهو میهرهبان دانیشتنهکهمان به ناوی گهلی کوردستانهوه دهست پی دهکهین خولی چوارهمی ههلبژاردن سالی پینجهم دانیشتنی ژماره (6) ی رۆژی دانیشتن (11-7-2018) بهرنامهی کار به پیی حوکمهکانی برکهی (1) ی مادهی (20) له پهیرهوی ناوخوی پهرلهمانی کوردستان عێراق، ژماره (1) ی سالی (1992) ی ههموار کراو دهستهی سهروکایهتی پهرلهمان برپاری دا کاتی دانیشتنی ژماره (6)

خولى بەھارە سالى پىنچەم لە خولى ھەلبۇزاردنى چوارەمى پەرلەمان، كاتژمىر (11) ى پىش نيوەرۇ رۇژى چوارشەمە رىكەوتى (2018-7-11) بىت وە بەرنامەى كارى دانىشتەكە بەم شىوھىە .

1-خویندەنەھى يەكەمى پەرۇھىاساى ھەموارى پەيمانگاى دادوهرى لە ھەریمى كوردستان بە پىى ماددەى (71) لە پەپرەوى ناوخوى پەرلەمانى كوردستان ژمارە (1) ى سالى (1992) ى ھەموار كراو .

2-گفتوگو كوردنى پەرۇھىاساى ھەلبۇزاردنى دامەزراوھى سەرۇكاپەتى ھەریم بە پىى ماددەكانى (72-74-75) لە پەپرەوى ناوخوى پەرلەمانى كوردستان ژمارە (1) ى سالى (1992) ى ھەموار كراو .

3-گفتوگو كوردنى پەرۇھە برپارى پىشواى بە پىى پەرۇتوكۇل لە فرۇكەخانەكان و خالە سنوورپەكان تاپبەت بە پىشواى لە ئەندامانى پەرلەمانى كوردستان و ئەنجومەنى وەزيران وە ھاوتا وەزىفەكانيان بە پىى ماددەكانى (72-74-75) لە پەپرەوى ناوخوى پەرلەمانى كوردستان ژمارە (1) ى سالى (1992) ى ھەموار كراو .

4-گفتوگو كوردنى پەپرەوى ناوخوى پەرلەمانى كوردستان كە لە لایەن لىژنەى كاتى بۇ پىداجونەھى پەپرەوى ناوخو ئامادە كراو بە پىى برپارى ژمارە (26) ى سالى (2014) برپگەى (8) لە ماددەى (56) ياساى ھەلبۇزاردنى پەرلەمانى كوردستان ژمارە (1) ى سالى (1992) ى ھەموار كراو، پالپشت بە ماددەى (94) ى پەپرەوى ناوخوى پەرلەمانى كوردستان ژمارە (1) ى سالى (1992) ى ھەموار كراو . بەرپزان ئىستا داوا لە بەرپز بىگەرد تالەبانى دەكەين سكرتېرى پەرلەمان بۇ خستە رووى پوختەى دانىشتنى پىشت، ئامادەنەبووانى بە ھو و بى ھو فەرموو بەرپز .

بەرپز بىگەرد دلشاد شكرالله □ سكرتېرى پەرلەمان:

بەناوى خواى گەورەو مپەرەبان پوختەى دانىشتنى ژمارە (5) ى ئاساى رۇژى سىشەمە رىكەوتى (2018-7-10) بەم شىوھىەى خوارەو بوو .

1-دەست پىكردنى دانىشتن لە لایەن جىگرى سەرۇكى پەرلەمان .

2-خویندەنەھى ناوى ئەندامانى ئامادە بوو ئامادە نەبوو ھەرۇھا خویندەنەھى پوختەى دانىشتنى پىشو لە لایەن سكرتېرى پەرلەمان .

3-پەسەند كوردنى دەست لە كار كىشانەھى بەرپز (رابون توفىق معروف) لە ئەندامىەتى پەرلەمان .

4-خویندەنەھى يەكەم بۇ (2) پەرۇھىاسا لە لایەن لىژنەى ياساىەو .

5-دەنگدان لەسەر بەشى ھوتەمى گفتوگو كوردنى بەشى ھەشتەمى پەپرەوى ناوخو ژمارە (1) ى سالى (1992) ى ھەموار كراو .

6-دواختنى دانىشتنى پەرلەمان .

ناوى ئەو بەرپزانەى ئەندامانى پەرلەمان كە لە دانىشتنى ژمارە (5) ى ئاساى لە بەروارى (2018-7-10) مۇلەت پىدراون يان، بە بى مۇلەت ئامادە نەبون ئەمانەن، دانىشتنى بەيانى (سالار محمود/مۇلەت، سەرگەوت سەرھەد خلیفە /مۇلەت، سعید محمد سعید/مۇلەت، عزت صابر اسماعیل/مۇلەت، ادريس علی

اسلام/مۆلەت، ئەنەس محمد شريف/مۆلەت، بەشار موشير اسماعيل/مۆلەت، جمال عثمان كارسول/ئامادەنەبوو، زىاد حسين عبدالكريم/مۆلەت، سىراج احمد محمد/ئامادە نەبوو، عبدالله جاسم رجب/مۆلەت، على على هالو/مۆلەت ، محمد صادق سعيد/مۆلەت ، محمد على ياسين/مۆلەت، هيفى حاجى ميرخان/مۆلەت، ئەيوب عبدالله رسول/مۆلەت، ئوميد حمە على/مۆلەت، نىقار ابراهيم/مۆلەت، بەھار محمود فتاح/ئامادەنەبوو، رابون توفيق معروف/ئامادەنەبوو، رۇزا محمود/مۆلەت، عمر صالح عمر/مۆلەت، فايق مصطفى/مۆلەت، ئارى محمد عبدالرحيم/ئامادەنەبوو، باپير كاملا سليمان /مۆلەت، عبدالله محمود محمد/مۆلەت، محمد سعددين/مۆلەت، يعقوب گورگيز/مۆلەت).

ناوى ئەندامانى پەرلەمان كە لە دانيشتنى ژمارە (5) ى ناسايى لە بەروارى (10-7-2018) بۇ دانيشتنى دواى نيورۆ مۆلەت پى دراون يان بە بى مۆلەت ئامادە نەبون ئەمانەن.

(خەلەف احمد معروف/مۆلەت، ابراهيم احمد سمو/مۆلەت، ئامينه زكري سعيد/ئامادەنەبوو، جەودەت جەرجيس/مۆلەت، ماجد عثمان/ئامادەنەبوو)

ئەو بەرپزانەى كە بۇ دانيشتنى ئيمرو داواى مۆلەتيان كرده .

(جوان اسماعيل، فايق مصطفى، شيركو جەودەت، سەھراب ميكايل، عمر صالح، صالح بەشار ، ادريس على ئيسلام، بەشار مشير، زىاد حسين عبدالكريم، هيفى حاجى ميرخان، على على هالو، محمد على ياسين، د.عزت صابر، سعيد مصيفى، سەرگەوت سەرحەد، رۇزا محمود). ببورن پيم وايە هەلەيهك لە خویندەنەوى ناويك هەبوو لەوانەى دوینى لە دانيشتنى دواى نيورۆ حزووريان نەبوو (امينە خان) خۆم بينيم بەلام ديارە لە كاروبار بە هەلە نوسراوه و داواى ليبورن دەكەم.

بەرپز جعفر ابراهيم ئيميني / جيگري سەرۆكى پەرلەمان:

دەست خۆش ئەوه راستكرايهوه سوپاس بۇ بەرپزتان بيگەرد تالەباني، بەرپزان پيش ئەوهى دەست بە بەرنامەى كار بكەين دەمهويت بە ناوى ئەم دانيشتنە بە خيهراتنەكى گەرمى ميوانەكى تايبەت دەكەين ميوانىكى خۆشهويست كە ئەمرۆ تەشريفى هەيه لە شوينى ميوانان ئەويش (مەليكه مەزانە مەزيغى) كە ئافرهتتيكى بوپر خاوهن هەلوپست پشتيوانتيكى سەرسەختە بۇ دۆزى رهواى خەلكى كوردستان دووبارە بە ناوى ئيوە بەخير هاتنى بەرپزيان دەكەين ﴿ نرحب اجمل الترحيب بأسم هذه الجلسة بالضيف شرف في اقليم الكوردستان السيدة ملكة (مزان مازيغى) ونعتز بمواقفها الانسانية المناسبة القضية عادلة لشعب الكوردستانى اهلا وسهلا بكم﴾ بەرپزان دەست بە بەرنامەى كار دەكەين داوا لە بەرپزان ليژنەى ياسايى دەكەين فەرموو تەشريف بيئە شوينى تايبەت، لە ليژنەكان .

يەكەم/ خویندەنەوى يەكەمى پرۆژەياساى هەموارى پەيمانگای دادوهرى لە هەريمى كوردستان بە پى ماددەى (71) لە پەيرهوى ناوخوى پەرلەمانى كوردستان ژمارە (1) ى سالى (1992) ى هەموار كراو .

فەرموو بەرپزان ليژنەى ياسايى، فەرموو كاك فەمان.

بەرپز فەمان فیصل سلیم:

بەرپز سەرۆکی پەرلهمان.

پروژه یاسایهك هاتوو به ناوی هه‌مواری یاسای په‌یمانگای دادوهری له ههریمی کوردستان [عیراق، که له‌لایان ریژه‌ی یاسایی ئەندامانی پەرله‌مانه‌وه پیشکەش کراوه دەست پێ دەکات له (مه‌دینه ئەیوب، د.زۆزان صادق، هیفا حاجی، د.شرین، شیلان جعفر، علی عثمان، وحیده یاقو، لینا عزریا، یروانیت نیسان، مونا نبی، فه‌یرۆز طه، حیات مجید، فیان عباس، دلشاد شعبان، تحسین اسماعیل، شیخ شامو، ته‌لار لطیف، گه‌شه دارا، ناواز شیخ جه‌نگی، صالح فه‌قی، قادر ئوتمان، مریه‌م صمد، سو‌ران عمر، منیره عثمان، زولفا محمود، عبدالرحمان فارس، ابو کاروان) داوا له به‌ریزتان ده‌که‌ین که ئەم پروژه یاساییه ره‌وانه‌ی لیژنه په‌یوه‌ندی‌داره‌کان بکری‌ت.

بەرپز جعفر ابراهیم ئیمینکی / جیگری سەرۆکی پەرله‌مان:

ئەم پروژه یاساییه ئاراسته ده‌کری‌ت بۆ لیژنه‌ی یاسایی و گشت ئەندامانی پەرله‌مان، دیاره ئەم پروژه یاساییه پێویستی به وه‌رگرتنی ده‌سه‌لاتی دادوهری ده‌کات ئەوکاته لیژنه‌ی یاسایی ئەو ریکارانه ده‌گری‌ته به‌ر.

دووهم/گفتوگو‌کردنی پروژه‌یاسای هه‌لبژاردنی دامه‌زراوه‌یی سەرۆکایه‌تی ههریم به پێی مادده‌کانی (72-75-74) له په‌یره‌وی ناوخۆی پەرله‌مانی کوردستان ژماره (1) ی سالی (1992) هه‌موارکراو . فه‌رموو به‌ریزان سەرۆکی لیژنه‌ی یاسایی سه‌بارته به‌م پروژه‌یه‌یه. فه‌رموو د.فالا.

بەرپز د.فالا فرید ابراهیم.

بەرپز سەرۆکی پەرله‌مان:

لیژنه‌ی کارووباری یاسایی رۆژی سێ شهمه ریکه‌وتی (2018-7-10) کۆبوونه‌وه‌ی ئەنجامدا بۆ تاوو توپکردنی پروژه یاسای هه‌له‌په‌ساردنی دامه‌زراوه‌یی سەرۆکایه‌تی ههریم که له لایه‌ن ژماره‌ی یاسایی ئەندامانی پەرله‌مانه‌وه پیشکەش کراوه دوا‌ی خویندنه‌وه‌ی یه‌که‌می له دانیشتی ئاسایی ژماره (5) ی له رۆژی سێ شهمه به‌رواره (2018-7-10) ره‌وانه‌ی لیژنه‌که‌مان کراوه دوا‌ی گفتوگو‌کردن و تاوتویکردنی گه‌یشه ئەم ئەنجامانه‌ی خواره‌وه.

یاسای هه‌له‌په‌ساردنی دامه‌زراوه‌ی سەرۆکایه‌تی ههریم.

مادده‌ی (1) هه‌لبژاردنی سەرۆکی ههریم هاوکات له‌گه‌ڵ هه‌لبژاردنی خولی پینچهم ی پەرله‌مانی کوردستان ئەنجام نادری‌ت.

مادده‌ی (2) کارکردن به یاسای دابه‌شکردنی ده‌سه‌لاته‌کانی سەرۆکی ههریم ژماره (2) ی سالی (2017) به‌رده‌وام ده‌بی‌ت.

مادده‌ی (3) پێویسته خولی پینچهمی پەرله‌مانی کوردستان له ژێر رۆشنایی بنه‌ما گه‌شیه‌کانی ده‌ستووری ههریمی کوردستان [عیراق بریار له‌سه‌ر چاره‌نووسی دامه‌زراوه‌یی سەرۆکایه‌تی ههریم بدات .

ماددهى (4) كار بههيج دهفتىكى ياساىي ناكرى پىچەوانەى حوكمەكانى ئەم ياسايە بىت .
ماددهى (5) پىويستە لايەنە پەيوەندى دارەكان حوكمەكانى ئەم ياسايە جىبەجى بكن .
ماددهى (6) ئەم ياسايە لە رۆژى دەرچوونىەوہە كارى پى دەكرىت و لە رۆژنامەى فەرمى وەقايەى كوردستان
بلاو دەكرىتەوہ .

هۆپەكانى دەرچوواندن، لە پىناو رەخساندنى زەمىنە سازان و لىكتىگەپشتن لەسەر سىستەمى حوكمرانى لە
هەرمى كوردستان ئەم ياسايە دەرچوونىندرا.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى/جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، بۇ د.فالا، سەرۆكى لىژنەى ياساىي. بەرپىزان دەست بە گفتوگو دەكەين لەسەر ئەم پرۆژەيە.

بەرپىز فالا فرىد ابراهيم:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددهى (1) هەلبىزاردنى سەرۆكى هەرىم هاوكات لەگەل هەلبىزاردنى خولى پىنچەم ي پەرلەمانى كوردستان
ئەنجام نادرىت.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى/جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

لەسەر ئەم ماددەيە، ماددهى (1) ئەوہى داوا دەكات گفتوگو بكا بەرپىزان بە ناو نووسىن دەست پى دەكەين.

بەرپىز بىگەرد دلشاد تالەبانى/ سكرتيرى پەرلەمان:

ئەو بەرپىزانەى داواىي گفتوگوئى ئەم ماددەيان كردووه (بەهزاد دەرۆيش، مامۆستا مەروان، ئەبوبكر
هەلەدەنى، د.هەورامان، بەهار عبدالرحمان، شكريه شىخانى، على حمە صالح، سۆران عمر، حاجى كاروان،
ئارى عبداللطيف، مامۆستا غريب).

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى/جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس بۇ بەرپىز بىگەرد دلشاد تالەبانى، بەرپىزان دەست بە گفتوگو دەكەين و وەكو پىشتر داوا دەكەين
رەچاوى كات بكرىتن . فەرموو كاك بەهزاد .

بەرپىز بەهزاد دەرۆيش دەرۆيش:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان .

بە نافى خودى مەزن و دلۆفان، مادەيا ئىكى، خالا ئىكى دىف ياسايا ژمارە (2)ى سالى (2017)، دەبوايە
هەلبىزاردنى سەرۆكى هەرىمى دگەل هەلبىزاردنىت پەرلەمانى كوردستانى هاتبايە ئەنجامدان، ئەو ياسايە و
دهفتىكى ياساىي مە هەى، بۇ فى گافى پەرلەمانى كوردستانى دەهت ئەف ياسايە تەعدىل دكەتن، پىشتر بەرى
چەند هەيقەكە ئەف ياسايە لە پەرلەمانى دەرکەفت، ئەفە خالىك، دوو: ئەم بىژين هەتا نەبىنە خودان
دەستوورەكى هەمىشەيى، نەبىتە سىستەمەكى پەرلەمانى ئەف كىشە دى يا بەردەوام دبىت، بۆيە هەتا
نووكەش مە هىچ ئىرادەيەك نەدیتيە ب راستى، ئىرادەيەكى سىاسى كو ببىنە خودان دەستوور، چونكە
(2007/6/24) دەستوور لە پەرلەمانى كوردستانى دەرچووبوو، بەلام جىي داخىيە هەتا نوكة ئەف

دەستوورە پەسەند نەبوو، سىستەم نەبوو، پەرلەمانى، خالاً سېيەم: دقېت بېژم ئەف كېشە لە (2013) دەو سەرى ھەلداو، كېشەيا سەرۆكايەتيا ھەرىمى و پۆستى سەرۆكى ھەرىمى، كو لەوئ وەختيدا چەندىن كېشەيا دى خۇداى، خولا سېي پەرلەمانى كوردستانى، خولا چارىي پەرلەمانى كوردستانى، سالەك و يازدە ھەيشە ئەف پەرلەمانە بەر فى پۆستى و ئەگەرا وى ھاتە پەكخستن، كو راستى ھەرىما كوردستانى ئەزموون و حوكم رانى ھاتە عەبىداركرن، پەرلەمانىش ھاتە عەبىداركرن، خودى ئەندامى پەرلەمانىش ھاتە عەبىداركرن، فى گافى ئەم ھەمى ھەست بە بەرپرسيارىيەتى دكەين بەرامبەر فى چەندى، بۆيە ھەتا كەنگى ئەم فى كېشەيا بەردەوام تەئجىل كەين، يەعنى ئەفە دوو خولە كېشەكە بەردەوام بوو، نوکە فىرەدا ھاتىە كو كېشە بەردەوام بيت تاوەكو خولا بيت، خولا پېنجى، واتە ئەف كېشەيا كو ئەف كېشەيىت سىياسىنە، ئابوورى ھەرىما كوردستانى زياتر رەنگە تەحمولى نەكەت، ژبەر فى چەندى و لە دىف ئەف ياسايە مە ئامازە پى كر ژمارە (2) ى سالى (2017)، ئەف دەسلەتە ھاتىنە دابەشكرن سەر سى دامەزراو، دامەزراوى تەشرىعى كە پەرلەمانە، دامەزراوى جى بەجى كردن بە دەسلەتە جى بەجى كردن، دەمەزراوى دادوورى، بۆيە ئەم وەكو فراكسيونى يەگرتووى ئىسلامى كوردستان داخازا ھەلەشادنەوى دامەزراوى سەرۆكايەتيا ھەرىمى دكەين بۇ ئەوئ كۆتايى بە فى كېشەيا بيت، زۆر سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس بۇ بەرپىز بەھزاد دەرويش، ديارە ھەلەشانەوى ئەو دامەزراويە پىويستى بە پرۆژە ھەيە .
فەرموو مامۆستا ملا مەروان .

بەرپىز حسين اسماعيل حسين (مەلا مەروان):

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

من لەگەل ئەو ماددەى يەكەمەدا نيم لەبەر ئەوئ ئەو ماددەيە بە پىچەوانەى ماددەى (4) ى ياساى ژمارە (1) ى سالى (2005) كە دەللى ھەلئەزاردنى سەرۆكايەتى ھەرىم لەگەل ھەلئەزاردنى پەرلەمان پىكەو ھەنجام بەرپىتن خوازيارين ئىمە ھەلئەزاردنى سەرۆكايەتى ھەرىم لەگەل ھەلئەزاردنى پەرلەمان بەرپۆو بەجىتن، لەبەر ئەوئ سەرۆكايەتى پۆستىكى سىيادىە و ئىمە لەگەل تىبىنىمان لە شىوازى بەرپۆو بەرپۆو، بەلام خوازيارين ھەلئەزاردنى بۇ بەرپۆو و ئەو پۆستە شاغىر نەبىتن و لە ماددەى (3) دىمە سەر ئەو پەرۆزانەى كە لە رابردو پىشكەش كرابو لەبەر ئەوئ ماددەى (3) نابى قسەى لەسەر بەكەين لەوكتە قسەى خۆم دەكەموو زۆر سوپاس .

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو ابو بكر ھەلەندى.

بەرپىز ابو بىكر عمر عبدالله:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان .

من ھەر لە ناو نيشانەكە لەگەڵ ھەلۆھەشاندىنەھەدى پۇستى دامەزراھەدى سەرۆكايەتى ھەرىم وسەرۆكى ھەرىم نىم، و پرۆژەشى بۇ پيشكەش دەكەين لەبەر ئەھەدى ئەم پۇستە پيداويستى زەرورەتى مېژووى نەى خولقاندوھ بەرھەمى دوو ئىدارەيى وئەو دۆخە نا ھەموارانەى كوردستان و حزبەكان ناى بىنەوھ دواتر بەرھەمى ريكەوتنى دوو ھىلى ستراتيجى دوو حزبى سەرەكى سىياسى بوھ وھ ئەم دامەزراوھىيە بە داخەوھ سازانى لەسر نەكرا ھەم لەناو پەرلەمان ھەم لەناو حزبەكان و ھەم لە لىژنەى دەستووريش، و لە لايەكى تروشەوھ ئەم دامەزراوھىيە بۆتە بار گرانى بۇ سەر بودجەش بە سەدان فەرمانبەرى ھەيە لەكاتىكا دەسلەتەكانىشى دابەش كراوھ وھ ئىمەش سابىقەى واشمان ھەيە (17) ولاتى جىھان سىستەمىيان پەرلەمانىيە دووانەى دەسلەتەى جىبەجىكردنیش نىيە، بۇ دەرباز بوون لە دووانەى ترسناكىەكى سولتەى تەنقىزى داوى ھەلۆھەشاندىنەھەدى ئەم پۇستە ئەكەين وھ ئەم پۇستە رەمىزى سەرورەى ھەرىمىش نەبووھ، بە ھىچ شىوھىيەك بۆيە ئىمە ئەم پۇستە بە زياد دەزانين وھ لە پىناو سەقام گىرى و سىياسى خولقاندنى ئاشتەوايى داواى ھەلۆھەشاندىنەھەدى دامەزراوھىيى سەرۆكايەتى ھەرىم دەكەين و پرۆژە ياساشى بۇ پيشكەش دەكەين .

بەرپىز جعفر ابراھىم ئىمىنكى/جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو مامۇستا ملا ھەورامان .

بەرپىز ھەورامان ھەمە شەرىف ھەمە:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

بەناوى خواى بەخشندەى مەرەبان، منيش لە راستىدا پشتىوانى ئەكەم لە قسەكانى براى بەرىزم مامۇستا ملا مەروان كە ئەم ماددە يەكە بەراستى رايە پر پىچەوانى ياساييە پىچەوانەى ياساى سەرۆكايەتى ھەرىمە ماددەى (4) كە لەویدا وەك و مامۇستا ملا مەروان فەرمووى زۆر بەروونى ھاتووھ، كە دەبى ھەم پەرلەمانى كوردستان ھەم سەرۆكى ھەرىم پىكەوھ ھەلئىزاردن بكريت، بەلام دەمەوى ئەوھش بلىم لە راستىدا بە راستى ئەسەف ئەخووزم كە ئەو پۇستە ئەگەر زۆر گرنگ و زۆر زۆر پىويست بوو بۇ ئەوھى لى ئەكرىت بۇ ئەو پۇستە بەراستى ھەمووجار ئەكرىتە ماددەيەك و مەملانىي سىياسى و اختراعى سىياسى لەسەر درووست ئەكرىت، ئەو پۇستە ئەسەفى ئەوھ ئەخووزم كە ئەسپىردى بەراستى بە مەجھولئ لە ماددەى (1) دەلى لە خولى (5) لەگەل خولى (5) ي پەرلەمانى كوردستانا ھەلئابزىردىت ھاوكات لە ماددەى (3) ي ئەم پرۆژە ياساييە دەلئت لەبەر رۆشنايى بنەما گشتىەكانى دەستوورى ھەرىمى كوردستان لەكاتىكا ئىمە دەستوورمان نىيە، ھەرىمى كوردستان دەستوورى نىيە، وەناشزانرئت ئەم دەستوورە كەى لە دايك دەبئت كەواتە تۆ پۇستى سەرۆكايەتى ھەرىم بەراستى تەعللىق كردوھ راتسپاردوھ بە شتىكەوھ

مەجھولە، ھېشتا ھەر لە داىك نەبووۋە كە ئەمە جىگەي ئەسەفە بەراستى كە ئەو پۈستە ئەوۋەندە گەورە و گرنىگ بوو نەدەبوو ئەوھاي لى بىرايە لەگەل رىزم.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى/جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

فەرموو بەھار خان.

بەرپىز بەھار عبدالرحمن محمد:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

خالى يەكەم: من لە عنواكەيدا پىشنيارىكم كرد بىرى بە ياساى ھەلۋەشاندىنەوۋە دامەزراوۋە سەرۋىكايەتى ھەرىم.

خالى دووم: لە كۋتايى بىرگەكەيا بنووسرىت ئەنجام نادىت و ئەو دامەزراوۋە ھەلۋەشىندىرتەوۋە .

خالى سىيەم: ديارە ئىمە وەك فراكسىۋنى يەگرتوۋى كە لە بەرنامەي كارى خۇمانە و زۆرىكىش لە پەرلەمانتاران و زۆرىك لە خەلكى كوردستان و حزبە سياسىيەكانىش سىستەمى پەرلەمانى بە سىستەمىكى گونجاو بۇ ھەرىمى كوردستان ئەزانن، ئەگەر سىستەم بىتتە پەرلەمانى لە ھەرىمى كوردستانا ئەوكتە پىويست بە دوو دەسەلاتى جىبە جىكردن ناكات ، تەنھا يەك دەسەلاتمان بەسە و ئىمە سابىقەيەكىشمان ھەيە لە سالى (1992 تا 2005) ئەو پۈستە نەبووۋە لە ھەرىمى كوردستان كاروبارەكان رۆيشتون و ئىشكالىيەتىكىش نەبووۋە.

خالى چوارەم: ئەوۋەندەي كە ئەم دامەزراوۋە لە ھەرىمى كوردستان كىشەي خولقاندوۋە دەرھاويشتەي خراپى لىكەوتۋتەوۋە ھىندە خزمەتى بە ھەرىمى كوردستان نەگردوۋە بۇيە كۋتايى بەو كىشەي دىنىن زۆر سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى/جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

فەرموو شكورىيە خان.

بەرپىز شكورىيە سمايل مصطفى:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ديارە دامەزراوۋە سەرۋىكايەتى ھەرىم لە رابردوۋدا كىشەو گرتى زۆرى بۇ ھەرىمى كوردستان ناوۋە من پىم وايە يەككە لەم دوو شتانە بىرىت، يا ئەوۋەتا ئەو دامەزراوۋە ھەلۋەشىندىرتەوۋە يا ئەوۋەتا ھەلۋەتاردن لەگەل پەرلەمانى كوردستان ئەنجام بىرى، لەبەر ئەوۋە ئەنجام نەدانى پەرلەمان پىچەوانەي ھەموو پىرانسىيىك و پىرانسىيىكە، وە لە لايەكى تىرىش و پىچەوانەي ياساى ژمارە (2005) لە ماددەي (4) تەواو پىچەوانەي ئەم ماددەيە بۇيە داوا دەكەين كە يا ئەوۋەتا ھەلۋەتاردن بىرىت يا ئەوۋەتا ئەو دامەزراوۋەيە ھەلۋەشىندىرتەوۋە كۋتايى بەم كىشەيە بەندىرت، نابى بسپىردىرت بە خولەكانى داھاتوو سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى /جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

فەرموو كاك على.

بەرپىزىز على حمە صالح:

بەرپىزىز سەرۆكى پەرلەمان.

بەناوى خىواي گەورە، پىشتىوانى ئەو بەشەي قىسەكانى مامۇستا مەرۋان ، كاك ئەبو بىكر، كاك بەھزاد، ئەو بەرپىزانەي تر ئەكەم كە قەناعەتياى بە ھەئوھشاندىنەھوى ئەم موئەسسەسە ھەيە لە ئىستابىت ياخود لە ئايدەيەكى نىزىكا بىت ياخود لە پىرۆزەيەكى تر ھەر كە ئەم پىرۆزەيەيان ھىنا من ۋەك خۆم واژووى لەسەر ئەكەم ئىمە نەتىجەي بزوتنەھوى گۆران ۋەك خۆمان ئەوانەي كە ئىشمان كىرەھى نەتىجەي فەكرى نەوشىروان مصطفى ھەر لە سالى (2005) ۋە ئىمە قەناعەتياى وابوھ كە سىستەمى پەرلەمانى بى ھەرگىز لەگەل ئەھويا نەبووين سەرۆك لەناو خەلگا ھەئەبىزىدەيت، لە (2009) كاندىدەمان نەبووھ ۋە ھەملەشمان بۇ ھىچ كاندىدەك نەكردوھ لە (2013) بە ھىچ شىۋەيەك لەگەل دىرئىكردنەھوى وىلايەتى سەرۆكى ھەرپىم نەبووين ۋ لە (2017) دا پىرۆزەيەكى جەدىمان ھەبوو ۋە ئىشمان كىرەھى تا دوا سات ۋ ئىستاش ئىشمان تيا كىرەھى سەرۆكى ھەرپىم لەناو خەلگا ھەئەبىزىدەيت ۋ ئىستاش پىمان وايە ئەمە دىرئىكراوھى ئەو پىرۆسەيە كە لە (2005) ۋە باسەم كىرەھى بە تەواوھتى قەناعەتياى بە ھەئەبىزاردنى سەرۆكى ھەرپىم نەبووھ لەناو خەلگدا، ھەرچەندە لە مانگى (2017-11) ۋەك تاكە ھىز كاندىدەمان پىشكەش كىرەھى بۇ سەرۆكى ھەرپىم ھىچ ھىزىكى دىكە كاندىدى پىشكەش نەكرد بۇ سەرۆكى ھەرپىم، بەلام لەبەر ئەو رىكارانەي كۆمىسيۇن نەتىجەكەيمان بىنى، بۇيە ئىستاش پىمان وايە ھەئەبىزاردنى سەرۆكى ھەرپىم لەناو خەلگا كىرەھى زىاتر ئەكا ۋە كىرەھى كان ئالۇزتر ئەكا ۋەك ۋ قەناعەت ۋ مەبادئى سىياسىي خۇشمان ھەرگىز قەناعەتياى بە ھەئەبىزاردنى سەرۆكى ھەرپىم نەبووھ لەناو خەلگا بەو دەسەلاتانەي كە ھەيەتى لەئىزىر لىپىچىنەھوى ۋ لىپرسىنەھوى نەبوھ ئەگەر لەم مەرجالەيا پىمان كىرەھى كارمان بۇ ھەئوھشاندىنەھوى دەكردوھ ئىستاش دەنگدانى پىرۆزە ھەيەت دەيكەين، بەلام ئەگەر نەشكىرەت ئەمە ستراتىژو سىياسەت ۋ بەرنامەي ئىمەيە ھەتا ھەئوھشاندىنەھوى، بۇيە من پىم وايە ئىستە سىستەمەكەي جازان ئەگەر سەرۆكىك ھەبوھ ھەندى لە دەسەلاتى ھەبوھ موناھەشەمان لەسەر ئەكرد ئىستا سەرۆكى ھەرپىمىشمان نىە دەسەلاتەكانىشى دابەش كراوھ ئەمە بەشىۋەيك لە شىۋەكان لە روى سىياسىيەھ، نالىم لە روى قانۇنىيەھ ۋە روى سىياسىيەھ ئەمە سىستەمىكى سەد لە سەدى پەرلەمانىيە كە ئىمە تەمەنامان ئەكردوھ سوپاس.

بەرپىزىز جەفر ابراھىم ئىمىنىكى/جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

فەرمو كاك سۆران.

بەرپىزىز سۆران عمر سەئىد:

بەرپىزىز سەرۆكى پەرلەمان.

لىزنەي ياساي ۋەكو ئەھوى كە موتەبەھ بووھ ناو نىشانى ھەموو پىرۆزەياسايەكى خىستۇتە گەتوگۇ، بەلام ناونىشانى ئەو پىرۆزە ياسايە كە ياساي ھەئەبىزاردنى دامەزراوھى سەرۆكايەتى ھەرپىمە نەپخستە گەتوگۇ، بۇيە من قىسە لە ناو نىشانەكەش دەكەم ، نووسراوھ ياساي ھەئەبىزاردنى دامەزراوھى سەرۆكايەتى ھەرپىم

ئىمە لە ياساى ژمارە (2) ى سالى (2017) كە دابەش كىردى دەسلەتەكانى سەرۋكى ھەرئىمە لەۋى ۋەكو دامەزراۋە دىۋانى سەرۋكايەتى ھەرئىم ماۋەتەۋە لىرە تەنھا لە ناۋنیشانەكە وشەى ھەلپەساردن ھاتوۋە، ئەم دامەزراۋەيە بە ناۋ نیشان ھەلئەپەسىردراۋە، بە ناۋ نیشان ھەلپەسىردراۋە، لە ھىچ ماددەيەك نىيە كە دامەزراۋەى سەرۋكايەتى ھەرئىم بە كاملى ھەلئەپەسىردى، ھەلئەپەسىردى يانى چى؟ يانى چارەنۋوسى سەرۋكى دىۋان ئەۋ چەند بەرپۆۋەبەرايەتەي كە ھەيەتى ھەموو ئەۋ دىۋانەى سەرۋكايەتى ھەرئىم لەم پىرۋەيا بوۋنى نىيە، دىۋانى سەرۋكايەتى ھەرئىم بە سەرۋكى دىۋان و موئەسسەساتەكانى تىرەۋە ماۋەتەۋە، ى سالى (2017) دىۋانى سەرۋكايەتى ھەرئىم بە سەرۋكى دىۋان و موئەسسەساتەكانى تىرەۋە ماۋەتەۋە، بۇيە ئەم ناۋ نیشانە لەگەل ناۋەرۋكى ئەم ناۋە ئەم ياسايە نايەتەۋە ، تۆ ئەلئى ياساى ھەلپەساردن، بەلام لە ناۋەۋە ئەم موئەسسەسەيە ھەلئەپەسىردراۋە، تەنھا ھەلئەپەساردن بۆ سەرۋكى ھەرئىم لەگەل خولى پىنجا ناكىرئ و چارە نوۋوسىشى لە خولى پىنجا دىۋانى ئەكرىت ،بۇيە ئەۋە رەخنەمە.

دوۋە/ماددەى يەكەم ھەلئەپەساردنى سەرۋكى ھەرئىم ھاۋكات لەگەل ھەلئەپەساردنى خولى پىنچەمى پەرلەمانى كوردستان ئەنجام ناكىت، راستە بە ياسا دەسلەتەكانى سەرۋكى ھەرئىم لە ياساى ژمارە (2) ى سالى (2017) دابەش كراۋە ئەۋ دەسلەتە دراۋە بە سەرۋكى ئەنجومەنى ۋەزىران، دىسان لىرە بە پىنچەۋانەى ياساى ژمارە (1) ى سالى (2005) تا ئىستا بەركارە تۆ دىي ئەۋ دەسلەتە جارىكى تر لە پەرلەمان بە ياسا، بىرپار ئەدەى ھەلئەپەساردن نەكرىت، من تەمەنام نە ئەكرە قەت ئەم پەرلەمانى كوردستانە و بەشىكى زۆر لە پەرلەمانتاران لە بوۋنى كۆمىسيۇن لە ناۋ ھۆلى پەرلەمان وتوۋيانە بۇچى ھەردوۋ ھەلئەپەساردن كە بە پىي ياسا دەبى پىكەۋە بى، خولى پىنچى پەرلەمان سەرۋكى ھەرئىم دىۋانى نەكراۋە، ئىستا ئەم پەرلەمانە خۆى ئەبى بىرپار بدات، ھەلئەپەساردن بىكرى، رەخنەم ھەيەۋ زۆر سوپاس.

بەرپىز جەمىل ابراھىم ئىمىنىكى/جىگىرى سەرۋكى پەرلەمان:

فەرموو حاجى كاروان.

بەرپىز كەنەن نجم الدىن احمد (حاجى كاروان):

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

سەدا سەد لەگەل قسەكانى كاك سۆرانم، بەلام ئەبۋايە عىنۋانى ياساكە قسەى لەسەر بىكرايە بەراستى جەنابت ئىشارەتت بەۋەدا كە مەقتوعىكى تر، يا پىرۋەيەكى تر حازر بىكرى بۆ ھەلئەپەساردنەۋە من لە جەنابتان ئەپىرسم لە ھەموو ئەندامانى پەرلەمان ئەپىرسم ئەۋ موئەسسەسەيە كە ھەموو تاكى كورد ئەبى شانازى بە ھەموو موئەسسەساتەكانى ئەم كوردستانەۋە بىكەين عەيىدارمان نەكردوۋە بە ھەموومانەۋە يەئنى جارىك پەرلەمانى لەسەر داخرا، جارىك دوۋ ئىدارەيى لەسەر درووست ئەبى، جارىك قسە بە يەكترى ئەۋترىت ھەر جارى ئەم موئەسسەسەيە بە راستى بۆتە جىي تانەۋ تەشەر ھەموو ئەسبابەكانىش ئەۋ سىراعە سىياسىيە لىرەۋە درووست بوە، بە رەئى ئىمە يا بەرەئى من با خۆم زىاتر بلىم ئەم پىرۋەيە بەشىكە لە تەۋاۋ كىردى عەيىداركىردى ئەۋ موئەسسەسەيە بەراستى موئەسسەسەيەكە كە ئەبى ھەموومان

شانازی پېوه بکهین و هه مووشمان دلمان پېی خوشبیت، بیان بمینى وهکو خوی له سهر پېی خوی رابگری خاوند قه رارو برپاری خوی بى و جیى شانازی هه موومان بى و یان به یه کجاری هه لېوه شیته وه، روژیک ئەبى هه مووار بگریته وه، دووسال پەرله مانى له سهر دا ئەخرى روژیکى تر ئەبى هه لېه سیندریت، یانى چى هه لېه سیندریت؟ تو موونه سه سه یه که کامل صلاحیاتی خوی هه یه جاریکى تر هه ل ئەسپردیت جاریکى تر ئەبى دانیشتنى بۆ بکهینه وه بۆ هه لوه شانندنه وه ئى باشه بۆ وای لى بکهین، ئەو موونه سه سه یه یه عنى ئەگەر نیشمان پنییه و کارى نهماوه ئیشى خوی ته و او کردووه سیستهم سیستهمى پەرله مانیه دسه لاته کانی ته وزیع بوه با هه لى وه شینینه وه ئیتر که هه ل ناوه شیندریته وه ئەو هه لېه ساردنه ئەوه ندهى تر له شه حنى ئەو موونه سه سه یه که م ئەکاته وه به راستى، سوپاس.

بهريز جعفر ابراهيم ئيميني/ جيگري سهروكي پەرله مان:

فهرموو كاك نارى.

بهريز نارى عبداللطيف مولود:

بهريز سهروكي پەرله مان.

راستى له سهره تاوه تيبينيه كم هه يه له سهر بهرنامهى كار دووينى سيفهى ئيستعجال درا به دوو پرۆژه ئەم پرۆژه يه ئەمرۆ هه لېه ساردنى دامه زراوهى سهروكايه تى هه ريم، وه ياساى به گريدانى خانووبه ره، ئەوهى يه كه م له ئەمرۆدا هه يه، به لام ئەوهى دووه نيه، تكايه وه لامان ئەويت. بهريز سهروكايه تى پەرله مان ئيمه وهك فراكسيونى بزوتنه وهى ئيسلامى سه باره ت به م پرۆژه يه ماددهى (1) به فيعلى دژى هه لېه ساردنى دامه زراوهى سهروكايه تى هه ريمين له گه ل ئەوهين بۆ (9-30) هه لېه زاردنى ئەمسال هه لېه زاردنى بۆ بگرى فهرموو كى كانديدى ده بى با بيبى، پاشان بهريزان ئەم دامه زراوه يه شه رعيه و سيستهمى كوردستانيش سهروكايه تيه نهك پەرله مانى، له ئيستادا راسته دسه لاته كانى سهروكي هه ريم دابهش كراوه به ياساى ژماره (2) ى سالى (2017)، به لام له پاش (9-30) فه راغى ياساى درووست ئەبى پيوسته پەرله مان برپار بدات له (9-30) دا هه لېه زاردنى سهروكايه تى هه ريم بگرى خالىكى تر من تيناگه م ريگريه ك هه يه بۆ ئەوهى هه لېه زاردنى سهروكي هه ريم نه گريته بۆيه ئيمه دژى ئەم مادده يه ين سوپاس.

بهريز جعفر ابراهيم ئيميني/ جيگري سهروكي پەرله مان:

فهرموو ماموستا غه ريب.

بهريز غه ريب مصطفى حمه خان:

بهريز سهروكي پەرله مان.

سهره تا داوا ئەكه م ئەو وشه ي كاك به هزاد كه سهره تا وتى دهنگ دهرچوو بۆناوى پيكه نين داوا ئەكه م له ناو پرۆتوكۆل بسردرته وه . به نيسبه تى پۆستى سهروكايه تى هه ريم كه ئيستا ئەبيستريت هه لېه سيندريت، ئيمه دوايى پەرله مانمان هه لېه زارد (13) سال ئەم ولاته پەرله مان و حكومه تى هه بوو پۆستى سهروكي هه ريميش نه بوو ولاتيش ئەچوو بهريوه وه هيج كيشه يه كيش نه بوو دواچار له (2005) هه لېه زاردن كرا

پۆستی سەرۆكايەتى ھەرىم داھینرا، یاسا لەگەڵ دانرا، ئەبوو ھەر چوار ساڵ جارێ لەگەڵ پەرلەمانی كوردستان ھەلبژێردرێ، ئەو ھەبوو لە دوو ھەمین خولی ھەلبژاردنی پۆستی سەرۆکی ھەرىم كە خولی سێھەمی پەرلەمانی ئەكرد ئەو كېشە ھە درووست بوو كە لاى ھەموومان روونە، چارەسەرى كاتى بۆ دۆزراپەو ھە پەرلەمانى كوردستان، ریشەى نەبوو، لەبەر ئەو ھە دۆخى كى خراپ تىپەرىنرا و گەيشتە خولى چوارەمى پەرلەمان، خولى چوار ھاتە پيش ئىستا لە كۆتايى خولەكەين، لەو خولە ئاريشەپەكى خراپ بەھۆى ئەو پۆستەو ھەرىم ھەم لایەنە سىاسیەكانى گرت و كيشەى زۆرى دروست كرد، ئەو سازان و نەسازانەى نىوانى لایەنە سىاسیەكان، روونە نەتوانرا چارەسەر بكرى، سەرەنجام پەرلەمانى كرده قوربانى، سەرەنجام ئەو پەرلەمانە گەيشتە ئەو ئەنجامەى دەستەلاتەكانى سەرۆكى ھەرىمى دابەش كرد بەسەر (3) دەستەلاتەكەى تری كوردستان، ئىستا بە فىەلى نەشماو ھە ھىچيش نەبوو، تەكا ئەكەم لە دەستەى سەرۆكايەتى پەرلەمان و پەرلەمانتارە بەرىزەكان و لە فراكسىونەكان خولى سى ئەو كيشەى سپارد بە خولى چوارەم، لە خولى چوارەم وەكو ئەلغامىك تەقىو ھە پیمان، ئەو ھە لىكەوتەو ھە كە ئەزانين ھىستان ھەر برىنى لایەنە سىاسیەكان ھىستان تىمار نەبوو، ئىستا لە خولى چوار ئەم گرى پيشكەپەك دەستمان بۆ برد بىكەپەو ھە نىو كە كانمانى ھەلكيشا، گرى دەستمان خستە ددان ددانەكانىشى ھەلكيشا، ئەجەبە گرى پيشكەپەك كە ئەو ھالمان بى بە دەستىو ھە نەكراپتەو ھە؟ خولى سى سپاردىتى بە چوار، چواريش ديسان بىداتە خولى پىنجەمى پەرلەمان كە لە داھاتووى نرىك ھەلبژاردنى بۆ ئەكرى، بۆپە ئەو كيشمە كيشمە بەو جۆرە ھەر بەردەوام ئەبى، و ئەو مىللەتە بەو جۆرە لەسەر پى خوى ناوەستى، و خىر لە خوى نابىتى، بۆپە پشتىوانى راكەى بەرىز مامۇستا (ھەلەدنى) ئەكەم لە نرىكتىن كات پروسەى بۆ پيشكەش ئەكەين، تايبەت بە ھەلەشانەو ھە پۆستى سەرۆكايەتى ھەرىم، سوپاس.

بەرىز جعفر ابراھىم ئىمىنى/ جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، ئەو ھە (جەلەت نىسان) ئەو ھە بە ئەكىد ئەسرىتەو ھە، فەرموو ئەبو كاروان.

بەرىز عبدالرحمن فارس عبدالرحمن:

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

من لەگەڵ ئەو ھەلبژاردنى سەرۆكى ھەرىم و پەرلەمانى كوردستان پىكەو ھە ئەنجام بدرى، ئەبواپە كارى جدىمان كردبواپە بۆ ئەنجامدانى ھەردوو كى، ھەم سەرۆكى ھەرىم و ھەم پەرلەمان، پىويستە رىز لە ياسا و ئىستىحقاقاتى زەمەنى و دىموكراتى بگرين، بەشىكى تر، ئىمە پیمان واپە ناكرى لەسەر كەموكورى و كارى رابردو و دامەزراو ھەك لە ھەرىمى كوردستان نەھىلین، ئەو كارىكى باش نى، گەرانەو ھە ھەرىمە، ھەتا فیدرالى لە ھەرىمى كوردستان ھىچ بەھای نامىتى، سوپاس.

بەرىز جعفر ابراھىم ئىمىنى/ سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، فەرموو سھام خان.

بەرپز سھام عمر قادر:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

تېبىنەت مەن ھاتىە گوتن ل بەشیک ئاخافتنا مامۆستا (بەھزاد و ھەلەدنى) پىشتىگىريا تېبىنەت وان دكەم، ديسان بېژم وەكى پرسىيار چ حاجات بۇ فى وى ھەيە كو بىت ھەلپەساردن؟ پىشنيارا درووست ئەوھيە كو بىتە ھەلپەشاندىن، دابەش كرنا فى دەستەلاتە كەواتە حەجەت وى نەمايە، پىم سەيرە كو پرۆژە ب نافی ھەلپەساردنى بەيتە پىشكەش كرن، ژ بەر ھەندى حەتا مادىت فى پرۆژە ياسا بۇ نمونە ماددى (3) ھەر بۇ رووژاندنا زەينى ئەندامان بېژم دىبىژىتن (پىويستە خولى پىنجەمى پەرلەمانى كوردستان لە ژىر رۆشنايى بنەما گىشتىەكانى دەستوورى ھەرىمى كوردستان) ئايا خولا پىنجى يا پەرلەمانى كوردستانى ئەو دىرابىت بۇ دروست كرنا دەستوورى؟ چىشتەكى وسا ھەيە؟ بنەمايەك بۇ ھاتىە دانان؟ ژ بەر ھەندى ژى نە رۆشنا نە بۇ موستەقبەلى نە بۇ نوکە ژين ژ بەر ھەندى ببىتە ھەلپەشاندىن دبىتە موعالەجە، ئەگەر پىويستەكا دى ھەبوو بۇ فى بابەتى دىشيت خولا پىنجى پەرلەمانى موعالەجا بکەت، ئەز وەكى ئەندامەكا فراکسىونا يەگرتوو پىشتىگىريا وا دكەم، سوپاس.

بەرپز جعفر ابراهيم ئىمىنكى/جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، بۇ ئەوھى ئەو پرسىيارە زياتر دووبارە نەبىتەو وەلامىك لەلايەن بەرپز دىكتۆرە قالا، فەرموو، دوایى وەلام ئەدەى؟ باشە، فەرموو كەژال خان.

بەرپز كەژال ھادى ھقى:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

مەن پىشتىگىرى ھەموو راكانى ئەندامانى فراکسىونى يەگرتووئى ئىسلامى كوردستان ئەكەم كە باس لە ھەلپەشاندىنەوھى ئەو پۇستە ئەكرى، لە كاتى خۆى دا و لە خولى سىيەمى و چوارەمى پەرلەمانى كوردستان ئەو پرسە سازان و رىكەوتنى لەسەر نەكرا، كەچى ئىستا ھەر رۆژە بە ناوى پرۆژەيەك باس لەو دامەزراوہ گىرنگەى ھەرىمى كوردستان ئەكەن، ئەو موئەسسەسە بۇ ئەوھى بەھىز بىتەوہ گىرنگە دوای دەستوور ھىز بۇ ئەو موئەسسەسەيە بگەرپتەوہ، بۇيە لە ئىستا ئىمە داواى ھەلپەشانەوھى ئەو دامەزراوہيە ئەكەين، سوپاس.

بەرپز جعفر ابراهيم ئىمىنكى/ جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، فەرموو كاك فرست.

بەرپز فرست صۇفى على:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

سەبارەت بە ناونىشانى ياساكە پىشتىگىرى راكەى بەرپز (سۆران) و ئەوانەش كە پىشتىگىريان كىرد، بۇيە پىشنيار ئەكەم ناونىشانى ياساكە بەو شىوھيە بىت (ياساى دىرپژە دان بە كاركردىنى ياساى دابەش كىردنى دەستەلاتەكانى سەرۆكايەتى ھەرىم بەسەر دامەزراوہ دەستوورىيەكان)، پىم وايە ئەو عىنوانە لەگەل

ناوەرپۆكەكەشى ئەگونجى، و لە وشەى (هەلپەساردن) پىش دەربازمان ئەبى، خالى دووم، ئەنجام نەدانى ھەلپەزاردنى سەرۆكايەتى ھەرىم لەگەل ھەلپەزاردنى سەرۆكايەتى پەرلەمانى كوردستان بەھىچ شىۋەيەك بە ماناى بى بايەغ كردنى ئەو دامەزراوھە نىيە، كە لە ماوھى (2005) تا (2017) دستكەوتى زۆرى بۆ ھەرىم بەدەست ھىنا، چ لەسەر ئاستى دىلوامسى و چ لەسەر ئاستى شەرى تىرۆر و چ لەسەر ئاستى مافى چارەنووسى گەلى كوردستان، بۆيە ئىمە كە ئىستا زروفىكى سىياسى ھاتۆتە پىش، پىشترىش رامانگەياندا ئىمە لەگەل تەوافوقىن لەسەر ئەو بابەتە، و ئىمە لەگەل سىستەمى پەرلەمانىن، بەلام ديسان ئەكىد ئەكەينەوھ ئىمە لەگەل ھەلپەزاردنى سەرۆكى ھەرىمىن لە ناو خەلك، پىشمان وايە ئەوھ بە ھىچ شىۋەيەك پىچەوانەى سىستەمى پەرلەمانى نىيە، بەلام لە ھەمان كاتىش جارىكى تر جەخت لە تەوافوق لەسەر ئەو بابەتە ئەكەينەوھ، بۆيە بە ھىچ شىۋەيەك كە ئەو پەرلەمانە ھۆى ياساى سەرۆكايەتى ھەرىمى داناو، ھەر ئەو پەرلەمانەش ئەتوانى بىت بە ھەمان سىغە تەعدىلى ياسا بكات، يان ياسايەكى تر دەربكات ئەو ياسايە رابگرىت، و بە ھىچ شىۋەيەك پىچەوانەى يەكتە نىن، و ئەكىدى ئەوھ ئەكەمەوھ ئەنجام نەدانى ھەلپەزاردنى سەرۆكايەتى ھەرىم بە ماناى ئەوھ نىە كە ئەو مۇئەسسەسەيە، مۇئەسسەسەيەكى گىرنگ نەبووھ لە ماوھى رابردوو، بەلكو دەستكەوتى گەورەى بۆ ئەو مىللەتە ھىناوھ.

بەرپەز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، فەرموو كاك دلپەر.

بەرپەز دلپەر مصطفى حسن:

بەرپەز سەرۆكى پەرلەمان.

خۆش بوو ياساكان وەك خۆيان جى بەجى بگرىن، وەك ولاتە پىشكەوتووھكان، بە تايبەتى ھەلپەزاردنەكان، ھەرچەند لاى ئىمە ھەلپەزاردن ئامانچ نىە، تەنبا سەندوقى ھەلپەزاردن ئامانچ نىە، ئامانچ دىموكراسىيە، سەندوقى مېشكەن ھىچ لە فراكسىيۆنەكان و حىزبەكان لە ھەرىمى كوردستان كارى جدى نەكردووھ، لە ھەرىمى كوردستان تا ئىستا بە فراكسىيۆن و حىزبىشەوھ ھەموومان لە يەكتە ئەترسىن، يەكتە بە زىاد ئەزانىن، سىياسەتى دەرکردنى يەكتە پەپرەو ئەكەين بە داخەوھ، تا ئىستا عىلاقاتى ھەموولايەكان عىلاقاتى شەراوىيە، ئەبى ھەولدىن لە دۆخى شەپرەوھ بچىنە دۆخى تر، يەكتە بە زىاد ئەزانىن، بەو شىۋە كارکردنى ئىستا ئەزانىن و گەلىش ئەزانى شكست بەرھەم دى، لە ناخى ھەموو شەرى بەردەوام ھەيە، ھەمىشە لە تۆلە ئەگەرپىن، ئەو دونيايەش بە خەيال دروست ناكرى، بەھەشت بە خەيال دروست ناكرى، ھەر ئىستا ھەموومان قەيرانى متمانەيىمان ھەيە بۆيە بەراى ئىمە دامەزراوھى سەرۆكايەتى ھەرىم گىرنگ و تايبەتمەندى خۆى ھەيە، رەمزى ھەرىم و نىشتىمانى ھەرىمە، بەلام لەچوار سالى رابردوو و پىنج سالى رابردوو بەھۆى بوونى جىاوازى و بۆچوون و ناكۆكىمان نەمانتوانى بگەينە رىگە چارەى باش، ئەتوانم بلىم ئەو خولەى پەرلەمان لە چارەسەر كردنى ئەو پۆستە و ئەو دامەزراوھ گىرنگە بۆى نەھاتووھ، ھىچمان بۆ نەكراوھ، لە لاوازيەوھ كە ئەيسپىرىن بە خولى تر، بۆيە ئىمە وەك فراكسىيۆنى يەكىتى وپراى جەخت

کردنەوہ بۇ ھەمواری ياساى سەرۆكايەتى ھەرىم كە مەبدەئى يەكئىتە سىستەمى پەرلەمانى تەواو، تا يەكلايى بوونەوہى ئەو كىشەيە ئەو پرۆژەيە بە رىگا چارەى مامناوہندى و باش ئەبىنن، بۇ ئەوہى كىشەكان قوئتر نەبى و فرسەتئىكى باشتر بى ئىنشالە لە خولى ئايندە يەكلايى بكيەينەوہ، سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراھىم ئىمىنكى / جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، فەرموو ئامىنە خان.

بەرپىز ئامىنە زكرى سەيد:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

پشتگىريا بەرپىز دكتور (فرست) ئەكەم، ئەز پىشنيار ئەكەم بىتە ياسا ھەموارا ئىككى ژمارە (2) ى سالأ (2007)ئى، ماددەئى ئىككىش بىتە راست كرن ب دوو شىوان دامەزراوہى سەرۆكايەتى ھەرىم ھەلپەسىردى، و ھەلئىزاردن لە دەقى پىنجەم تۆمار بکەين، سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراھىم ئىمىنكى / سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، لە كۆتايى مامۇستا عبدالرحمن فەرموو.

بەرپىز عبدالرحمن على رضا:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەزانين ئەو پرۆژەيە بۇجى ئىستا ھاتۆتە بوون، زۇر باش ئەزانين لە سالانى رابردوو چەند فراكسيونىك پرۆژەمان ھەبووہ بۇ ھەمواری ياساى سەرۆكايەتى، بەلام سەرکەوتوو نەبووين تىيدا، بۇيە ئەو پرۆژەيە ھاتۆتە بوون، دوو، ئىمە كە ئەو پرۆژەيەمان ئاراستە کردووہ و بە پرۆژەى فراكسيونى گۆران ھەژمار ئەگرى، بەراستى ھۆكارى ئەوہى لە ئىستا ئەلئى ھەلپەساردن جياوازە لەگەل ھەلۆەشانەوہ، ئىمە قۇناغ بەنديمان بۇ کردووہ، كاك (على) قسەكانى کرد، پىشتىوانى قسەكانى ئەكەم، لەو قۇناغە داواى ھەلپەساردن ئەكەين، بۇيە داوا ئەكەين ھەر فراكسيونىك لەو فراكسيونانەى لە پەرلەمانى كوردستانە و ژمارەمان (17) فراكسيونە لەوانەى يەك كورسيان ھەيە تا ئەگاتە گەورەترين فراكسيون پرۆژەى ھەيە بۇ ھەلۆەشانەوہى سەرۆكايەتى ھەرىمى كوردستان، ئىمە وەكو فراكسيونى گۆران پىش خۇيان واژووى ئەو پرۆژە ياسايە ئەكەين، دوو، ئەزانين دەستەلاتەكان كە دابەش كراوہ بەپىيى ياساى ژمارە (2) ى سالى (2007) بەسەر دامەزراوہكان، لەوہش كەمووكورتى زۇر ھەيە، بەجۆرىك بە سازان لە نيوان چەند فراكسيونىك ئەو حالەتە كراوہ، بۇيە ئەكيد ئەكەمەوہ ئىمە لە قۇناغى ئىستا داواى ھەلپەساردن ئەكەين، لە قۇناغى داھاتوو خۇمان يان ھەر فراكسيونىكى تر پرۆژەى ھەبى بۇ ھەلۆەشانەوہى ئەو دامەزراوہيە ئىمە پىش خۇيان واژووى ئەكەين، سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراھىم ئىمىنكى / جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، فەرموو ليژنەى ياسايى.

بەرپىز د. قالا قەرىد:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

سەبارەت بە عىنۋانى ياسا كە بېگومان عىنۋان ئەگەر بىخوئىندىرئىتەوۋە يان نەخوئىندىرئىتەوۋە لەگەل ماددەى يەك ئەخرىتە بەرباس و گىتوگۋى بەرىزان ئەندامان، ياسا ھەلپەساردنى ياسا دەمەزراوۋى سەرۋىكايەتى ھەرىم وەكو ياسايەكى مۇستەقىل ھاتوۋە، ئىمە لېرە وەكو پىرۋژە ياسا ھەموار نەھاتوۋە، بەلگو وەكو ياسايەكى مۇستەقىل ھاتوۋە، لەبەر ئەوۋە ئەگەر پىرۋژە ھەموار بووايە باسمان لە ياسا دابەش كىردنى دەستەلاتەكان ئەكرد و ئەو عىنۋانەمان دائەنا كە پىشنىار كرا، بەلام بە نەزەرى ئىعتىبار وەدرمان گرتوۋە كە دامەزراوۋى سەرۋىكايەتى ھەرىم نەبى و ياسا ھەلپەساردنى پۋستى سەرۋىكايەتى ھەرىمە لە جىگەى دامەزراوۋەكەى، ئەوۋە خالى يەكەم، خالى دوۋەم، باس لە دىوانى رىئاسەى ھەرىمى كوردستان كرا، دىوانى سەرۋىكايەتى ھەرىمى كوردستان ياسا تايبەت بە خۇى ھەيە، و لە ياسا دابەش كىردنى دەستەلاتەكانىش وتوۋمانە بەردەوام ئەبى لە كارگىرى و دارايىەكانى خۇى، يەعنى ھىچ تەناقوزىك نىە، خالى سىيەم كە ئەمەوى روون كىردنەوۋى لەسەر بەدەم ئەوۋە بوو كە بەشىكى زور لە ئەندامان باسى تەناقوزيان كىرد لە نىوان ماددەى يەك و ماددەى چوار لە ياسا سەرۋىكايەتى ھەرىم ياسا سالى (2005)، ھىچ تەناقوزىك لە نىوانىان نىيە، چۈنكە ھەردوۋىكىان ياسان و ھەردوۋىكىان لە يەك مەرتەبەى ياساين، واتە ئەو ياسايە ھەموارى ئەو ئەكاتەوۋە، ئەو ياسايە ئىلغاي ئەو ماددەيە ئەكاتەوۋە كە لە ناو ياسا سەرۋىكايەتى ھەرىم دايە، ئاسايە، ھىچ پىچەوانەى يەكن، ھىچ تەناقوزىك روونادات، لە خالى تر باس لە ھەلۋەشانەوۋى سەرۋىكايەتى ھەرىم كرا، بەرىزان وەلامتان دايەوۋە، پىۋىستى بە پىرۋژە ياسايە و پىۋىستى بە نوۋسىنى راپۋرتە، بابەتىكى جىاوازە لەگەل ئەوۋە ئەمىرۋ موناقتەشە ئەكرى، لە خالى تر باس لە نىزامى پەرلەمانى و لە سولتەى تەنقىزى كرا، لە نىزامى پەرلەمانى مۇتەبەعە، سەرۋىك ھەبى و سەرۋىكى ئەنجومەنى وەزىرانىش ھەبى، يەعنى ھىچ ھىنىكى نىە لەگەل نىزامى پەرلەمانى، ئەكرى تەنيا سەرۋىكى ئەنجومەنى وەزىران بى، ئەكرى سەرۋىك و سەرۋىكى ئەنجومەنى وەزىران بى، عىراق بە نەمۇنە نىزامى پەرلەمانىە و سونائىە سولتەى تەنقىزىشى ھەيە، باس لە ھەلۋەزاردنى سەرۋىك كرا لە ناو خەلك و پەرلەمان، ئەویش پەيوەست نىە بە نىزامى پەرلەمانى، چۈنكە سەرۋىك لە نىزامى پەرلەمانى ئەكرى بە شىۋەى موباشىر ھەلۋەزاردى، و ئەشكرى لە ناو پەرلەمان ھەلۋەزاردى، ھەردوۋىكى كارىكى وارىدە، چۈنەوۋە سەر ماددەى (3)، ماددەى (3) لە كاتى خۇى گىتوگۋى لەسەر ئەكەين، پۋستى سەرۋىكايەتى ھەرىم باس لە زەرۋورەتى كرا، بېگومان پىۋىستى سەرۋىكايەتى ھەرىم تا ئىستا وەكو رەمىزىك تەمسىلى سەرۋەرى ئەو ھەرىمە ئەكات، لە تەمسىلى دىپلۇماسى ئەو ھەرىمە دەورى ھەبوۋە، سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراھىم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس، سى خالى نىزامى ھەيە دواتر دەرەفەتتان ئەدەمى، ئىستا بەرىز دىكتۇرە بەھار قەرموۋ.

بەرپىز د.بەھار محمود:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئىمە دامەزراۋى سەرۆكايەتى ھەرىم لەبەر ئەۋەدى لە روۋى سىياسىيەۋە كېشەى زۆرى بوۋە، بۇيە بۇچوۋنەكان تەنيا لە بۇچوۋنى سىياسى كۆ ئەبىتەۋە، ئەگەرنا پەرلەمان دامەزراۋىيەكە ياسا دەرئەكات، ياساش تەنزىمى مۇجتەمەع ئەكات، تۆ ۋەرە سەپرى ھەلئىزاردنى خولى داھاتوۋى پەرلەمان بىكە، ئەگەر ئىمە ئەۋ حەلە دانەنىيىن ئەكەۋىنە فەراغىكەۋە، لەبەر ئەۋەدى ياساى دابەش كىردنى دەستەلاتەكان ئەلئى ھەتا خولى پىنچەمى پەرلەمان، ئەى لە دواى خولى پىنچەمى پەرلەمان كى موومارەسەى ئەۋ دەستەلاتە ئەكات؟ كەۋايە ئەكەۋىنە فەراغىك، بۇيە پىۋىستە لەسەر پەرلەمانى كوردستان ۋەكو چۆن ئەۋكاتەش پىۋىستى قانۋونى بوو كە پەرلەمانى كوردستان تەنزىمى مۇجتەمەع بىكات، تەنزىمى ئەۋ دامەزراۋانە بىكات، لەبەر ئەۋەدى دەستوورمان نىيە ئەبى بە ياسا بىكات، لە ئىستاش پىۋىستىيەكە ئەبى بىكى، ئىمە سوورين لەسەر ئەۋ پرۇژەى پىشكەشمان كىردوۋە بۇ گۆپىنى سىستەم بەجۇرئىك پەرلەمانى بى كە سەرۆكى ھەرىم لە ناو پەرلەمانەۋە ھەلئىزاردى، بەلام ئىستا كە ناكى بۇيە ئىمە ئەلئىن ھاۋكات لەگەل خولى پىنچەمى پەرلەمان سەرۆك ھەلئىزاردى، چۈنكە ئەگەر ھەلئىزاردى لە ناو خەلگەۋە ئەبى، بۇيە ئەۋە خزمەتە بەۋ چەند لايەنە پىشكەشمان كىردوۋە لە پىشتىر، سەبارەت ئەۋەدى كە ئەۋ بابەتە پىچەۋانەى ماددەى (4)ە لە ياساى ئەۋە (اللاحق ىنسخ السابق)، ۋەك دىكتۇرە فالاً وتى لە يەك مستەۋان، ھىچ كېشەى تىدا نىيە، سەبارەت بە عىنۋان ناتۋانين عىنۋانى ئەۋەدى بدەينى درىژەدان بە ياساى دابەش كىردنى دەستەلاتەكان، چۈنكە ئەۋ ياسايە تەنيا ھۆكىمى درىژەدان بەۋەدى تىدا نىيە، دوو ھۆكىمى تىرى تىدايە، ھۆكىمى يەكەم ئەۋەيە كە ھەلئىزاردى يەكەم، كە ھەلئىزاردەكە ناكى، دوۋەم، سىپاردوۋمانە بە خولى پىنچەم، ۋ باس لەۋەش كىرا كە سىپىدراۋە بە مەجھول، ئەۋە لە ماددەى (3) باسى ئەكەين ئەۋ مەجھولە چاك ئەكەين، ۋايە، ئەبى چارەسەر بىكى ئەۋەدى كە دەستوورە، سەبارەت بەۋەدى كە سىستەم نەبوۋ بە پەرلەمانى دوۋبارەى ئەكەمەۋە كە ئەلئىن ھەلئىزاردنى سەرۆكايەتى ھەرىم ھاۋكات لەگەل ھەلئىزاردنى خولى پىنچەم ئەنجام نادى، مەبەست لەۋەيە بۇ ئەۋەدى لە ناو خەلگەۋە ئەنجام نەدى، بۇيە ئەۋە خزمەت بەۋە ئەكات، ئەتۋانين لە عىنۋانەكە بلئىن ياساى ھەلئىزاردنى پۇستى سەرۆكايەتى ھەرىم، بەلام ناتۋانين بىكەينە ئەۋەدى كە درىژ كىردنى كاركىردن بە دابەش كىردنى دەستەلات.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، فەرموۋ كاك فەمان.

بەرپىز فەمان فىصل سلیم:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ھەموو ئەۋ قسانەى لەلایەن ئەندامانى بەرىز كىرا بەتايبەتى لەسەر خالى يەكەم ۋ عىنۋانى پرۇژە ياساكە من لە دوو نوقتە ئەبىنەم، لايەنىك داۋاى ئەۋەدى ئەكىرد كە پۇستەكە بەيەكجارى ھەلئەشپتەۋە، ئەۋەش

ھەم بەرپزتان و ھەم ئەندامانى تىرى لىژنەى ياساىى وەلامىان دايەوۋە كە وەلامىكى زۆر دەقىق و قانۋونى بوو، ئەوۋە پىۋىستى بە پرۆژەيەكى ياساىى سەربەخۇ ھەيە كە داواى ھەلۋەشاندىنەوۋى ئەو دامەزراوۋە بىكات، چۈنكە لە ياساى تىرىش ئەو دەستەلاتەمان تەوزىع كىردوۋە، تەنىا مەتەواى ئەو پرۆژە ئەوۋەيە كە ھەلپزاردن بۇ ئەو مۇئەسسەسەيە ئەنجام نەدرى، نوقتەى تر پىشتىوانى لە قسەكانى بەرپز دكتور (فرست) ئەكەم، چۈنكە ئەلپن ئەو ياسايە پىچەوانەى ياساى ژمارە (2) ى سالى (2017) يە، من خۇم لە رووى ياسايەوۋە ئەوۋە نابىنم پىچەوانە بى، بەلكو قسەكەى دكتور (فرست) لەسەر عىنۋانەكە زۆر دەقىقە كە ئەوۋە بىكرىتە ياساى كاركردن بىبە ياساى دابەش كىردنى دەستەلاتەكانى سەرۋكايەتى ھەرىم، چۈنكە لەوئى وتمان ئەبى ھەلپزاردن لە خولى پىنچەمى پەرلەمانى كوردستان ئەنجام بىدرى، بەلام لىرە ئەلپن ھەلپزاردنى بۇ ئەنجام نادىر، كەوايە لەوئى مۇئەسسەسەى سەرۋكايەتى ھەرىم ھەلپەساردوۋومانە، لىرەش تەنىا ئەلپن ھەلپزاردنى بۇ ئەنجام نادىر، سوپاس.

بەرپز جعفر ابراهيم ئىمىنكى/جىگرى سەرۋكى پەرلەمان:

سوپاس، خالى نىزامى، فەرموۋ كاك دكتور شىركۆ.

بەرپز د. شىركۆ حمە امىن:

بەرپز سەرۋكى پەرلەمان.

عىنۋانەكە پىۋىستە وەكو خۇى بىروات، ياساى ھەلپەساردنى دامەزراوۋى سەرۋكايەتى ھەرىم، لە راستى ياساى مەسەلەى دىوانى سەرۋكايەتى ھەرىمىش بەرمەبناى ياساى ژمارە (1) دانراوۋە، يەعنى تۇ جارى دامەزراوۋەكە ئىنجا رىكخستنى دىوانى سەرۋكايەتى ھەرىم، بۇيە پىۋىستە چارەنوۋسى ئەو دىوانە و فەرمانبەرەكانى و بەرپوۋەبەرايەتەكانى و ھەموو ئەوانە يەكلايى بىكرىتەوۋە، ناكىر تۇ پۇستەكەت نەبى و بەلام دىوان ھەبى و كاروبارى سىياسى بىكات بۇ ئەغزازى تر بەكار بەپنرى، بۇيە ئەبى عىنۋانەكە وەكو خۇى بىروات، لەگەلشى چارەنوۋسى فەرمانبەرەكان و بەرپوۋەبەرايەتى و مۇئەسسەسەكە يەكلايى بىكرىتەوۋە، بۇ ئەوۋەش بۇ مەبەستى تر بەكار نىت، و ئەسل ئەوۋە بوو ھەلپزاردن كرايە، ياساكان وەكو خۇى جى بەجى كرايە لە ھەرىمى كوردستان.

بەرپز جعفر ابراهيم ئىمىنكى/جىگرى سەرۋكى پەرلەمان:

ئەو قسانە كراوۋە، سوپاس.

بەرپز د. شىركۆ حمە امىن:

بەرپز سەرۋكى پەرلەمان.

بەلام ئەو قسەى كاك (دلپىر) وتى چارەسەرىكى مامناوۋەندىيە، بەلى وايە، بەھىچ جۇرىك پىۋىست ناكە عىنۋانەكە بىگۇرپى، ئەسل ئەوۋەيە چارەنوۋسى مۇئەسسەسەكەش لەگەلى يەكلايى بىكرىتەوۋە، بىگومان ھەموۋشمان دىفاع لە سىستەمى پەرلەمانى ئەكەپن كە سەرۋك لە ناو پەرلەمان ھەلپزىردىر، سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى - جىڭرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس، ھەرچەندە ئەو رەئى تازە بوو، خالى نىزامى نەبوو، ئەوۋى تر داوا ئەكەم خالى نىزامى بى، فەرموو كاك على.

بەرپىز على حمە صالح:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ليژنەى ياساى تەنيا ماددى يەكەمى خويىندە، واتە ئەوۋى وتى موناقتەشەى لەسەر ئەكەين وتى ماددى (1)، نەبوت عىنوان، جا دكتورە (فالا) شەرح كىرد، دوو، ئىمە بە زانىنەۋە وتوومانە ھەلپەساردنى دامەزراۋە، بۇ؟ دەمەزراۋەى سەرۋىكى ھەرىم دامەزراۋەىكى سىياسى، كەوايە تۆ ھەلپەسەرى لە كاروبارى سىياسى، ناكى بەس سەرۋىكى ھەرىم ئەبى كاروبارى سىياسى بىكات؟ ئىتر سەرۋىكى ديوان يان ھەر بەرىزىكى تر كاروبارى سىياسى بىكات، دكتور (شىركۆ) جوانى شەرح كىرد، لەگەل نان بىرىن و فەسل كىردى كەس نىن، بەلام ئەكى ديوان ئىشى ئىدارى و مالى خۆى بىكات، نەك بى و كاروبارى سىياسى بىكات، بۇيە ئىمە مەبەستمانە دامەزراۋەى سەرۋىكى ھەرىم ھەلپەسەرىن بۇ ئەوۋى ھىچ بەرىزىكى بە ناۋى دامەزراۋەى سەرۋىكى ھەرىمەۋە كاروبارى سىياسى نەكات، و ئەم عىنوانە بە ئاگى ئىۋە دىارى كراۋە، سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىڭرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس، فەرموو كاك سۆران.

بەرپىز سۆران عمر سعید:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

بەرپىز سەرۋىكى ليژنەى ياساى پىشنىارىكى تەرح كىرد لە ھىچ رايەك لە راگانى ئەندامان نەھاتوۋە، من قسەم لەسەر ئەوۋە بوو كە وشەى (ھەلپەساردن) وتبوۋى دامەزراۋەى سەرۋىكى ھەرىم ئەكەين بە سەرۋىكى ھەرىم، ئەگەر وابى تەۋاۋى ناۋەرۋى ئەو پىرۋزەيە ئاراستەكەى ئەگۈرپىن، بۇيە داوا ئەكەم گىفتوگۈ لەسەر ئەم راپۋرتە و پىرۋزە ياسايە رابگىرى، چونكە ھەموو مەجرى پىرۋزەكە گۇرا، بۇيە داوا ئەكەم چۆن بە پەلە پەل ئەم راپۋرتە ئەمادە كرا، ئەگەر دامەزراۋەى سەرۋىكى ھەرىم بىكى بە پۈستى سەرۋىكى ھەرىم ھەموو پىرۋزەكە عەكس ئەبىتەۋە، ئەوانەشى پىشكەشيان كىردوۋە ئەتوانن قسەى خۆيان بىكەن، سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىڭرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس، فەرموو كاك حاجى كاروان.

بەرپز كنعان نجم الدين احمد (حاجى كاروان):

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

دابەش كردنى دەسلەت بەپىي ياسا تەعتىل نەبوو تا تۆ لىرە درىژەى پى بىدەيتەو، لەبەر ئەو ئەو رايە وازنام جىگەى نابىتەو.

بەرپز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو دكتورە فالاً دارشتنەووى كۆتايى ئەم ماددەيه.

بەرپز د. فالاً فەرىد:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

ئىمە لە ياساى دابەش كردنى دەسلەتەكان بە وازىجى وتوومانە ديوانى سەرۆكايەتى هەرىم تەنيا كارى ئىدارى و مالى ئەكات، واتە گۆرپىنى دامەزراو بە پۆستى سەرۆكايەتى هەرىم نە لە فەتواى ياساكە ئەگۆرئ، نە لە ماناى ئەگۆرئ، نە دەسلەتەش ئەدات بە ديوانى سەرۆكايەتى هەرىم لەووى زياتر كە ياساكە پىداو، ياسايەكى موستەقىلى هەيه، لە ناو ياساى دابەش كردنى دەسلەت وتوومانە بەردەوام ئەبى لە كارگىرى و ماليهەكان، نوقته.

بەرپز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

تەواو، دارشتنەووى ئەو ماددەيه.

بەرپز د. فالاً فەرىد ابراهيم:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

ياساى دامەزراوى سەرۆكايەتى هەرىم:

ماددەى يەكەم:

هەئبزاردى سەرۆكى هەرىم هاوكات لەگەل هەئبزاردى خولى پىنجەمى پەرلەمانى كوردستان ئەنجام نادرى.

بەرپز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

ئەو ماددەيه بەو شىوازەى خويىندرايهو ئەخەينه دەنگدان، كى لەگەلە؟ (44) كەس پەسندىهتە، كى دزە؟ (16) كەس دزىهتە، بە زۆرىنهى دەنگ پەسند كرا، فەرموو ماددەى دووهم.

بەرپز د. فالاً فەرىد ابراهيم:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەى دووهم:

كاركردن بە ياساى دابەش كردنى دەسلەتەكانى سەرۆكى هەرىم ژمارە (2) ى سالى (2017) بەردەوام ئەبى.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىڭرى سەرۋىكى پەرلەمان:

موناقاشە لەسەر ئەو ماددەيە.

بەرپىز بىگەرد دىشاد تالەبانى:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ئەو بەرپىزانەى ناوى خۇيان نووسىوہ بۇ موناقاشە كىردنى ئەو ماددەيە (بىستون فائق، بەھار عبدالرحمن، مامۇستا عبدالرحمن، بەھزاد دەرويش، دكتور ھەورامان، مامۇستا ماجد، سۇران عمر، محمود حاجى، شىركۆ حمە امين).

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىڭرى سەرۋىكى پەرلەمان:

بەرپىزان، دەست بە گىفتوگۇ دەكەين، بەرپىز بىستون فائق فەرموو.

بەرپىز بىستون فائق محمد:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان:

من قسەكەم لەسەر ديوانى سەرۋىكايەتى ھەرىمى كوردستانە، من بۇيە لە ماددەى يەكەم قسەم نەكرد، ديوانەكە رەبىتى بەم ماددەيەوہ ھەيە، چوونكە لەم ماددەيە لە ياساى دابەشكردنى دەسلەتەكانى سەرۋىكايەتى ھەرىمدا، سەرۋىكى ھەرىم لە ياساى ژمارە (2) موعالەجە كراوہ، وەلامى ماددەى يەكەمى بەرپىز سەرۋىكى لىژنەى ياساى وەلامىكى واقىعى نەبوو، وەلامىكى موقنىع كەرىش نەبوو، كە تۇ دامەزراوہى سەرۋىكايەتى ھەرىم ھەلدەپەسىرى و شەخسى سەرۋىكى ھەرىم كار و وەزىفەى رەسمى دەولەتدارى نىيە، ئەم ديوانە كارى چىيە، مانەوہ و وجودى ئەم ديوانە دەبى ئەھمىيەتى لە چىدا بىت، ئىستا ئەم ديوانەى كە ئىستا ھەيە و لە ئەسلى ياساى دابەشكردنى دەسلەتەكانى سەرۋىكى ھەرىمدا بە فەقەرەيەك جىي كراوہتەوہ و دەسلەتە كارگىرى و ھەندىك ئىجرائاتى پىدراوہ، ئەم ديوانە ئىستا بەرپىز سەرۋىكى ھەرىمى كوردستانى پىشوو كە دەستى لەكارگىشاىوہ، ئىستا ھىچ وەزىفەيەك بۇ خۇى بەكار ناھىنىت، ئەوانەى تر وەكو حىزبى كارى خۇى دەكات، بەلام موەزەفەكانى ئەم موئسەسەيە لەگەلى دەردەكەون، راپىژكارەكانىش لەگەلى دەردەكەون، يەعنى ئەم موئسەسەيە ئىستا لەكاردايە و كار دەكات، بۇيە دەبىت موعالەجەيەكى ئەم موئسەسەيە بىكرىت، واتە كە تۇ شەخسى سەرۋىكى كە ئەم موئسەسەيە لە ئەسلدا بۇ خۇى خزمەتى شەخسى سەرۋىكى و كاروبارە ئىدارىي و كاروبارى سياسى و عىلاقات و پەيوەندىەكانى شەخسى سەرۋىكى، شەخسى سەرۋىكى نامىنىت دەبىت موعالەجەيەكى ئەم موئسەسەيە بىكرىت، بۇيە من پىشنيار دەكەم لەگەل ئەم ماددەيە بە جورىك لە دىرەكەى كۇتايىدا دەسلەت بىررىت بە سەرۋىكايەتى ئەنجومەنى وەزيران و ئەم ديوانە موعالەجە بىكات، موەزەفەكان و بەرپوہبەرەكان و تەنانەت سەرۋىكى ديوانەكەش كە پلەى وەزىرە بەسەر دامەزراوہكانى تىرى حكومەتدا دابەش بىكاتەوہ، بەكارىان بەپىنىت و خەرجىەكى باشىشە و چاكسازىەكى چاكىشە كە ئىستا حكومەت بۇ خۇى پىرۇزەى چاكسازى ھەيە، زۇر سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

بەرپىز بەھار عبدالرحمن فەرموو.

بەرپىز بەھار عبدالرحمن محمد:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان:

لەگەل ئەۋەدى من جەخت دەكەمەۋە لەسەر ھەلۋەشاندىنەۋەدى، بۇيە پېشنىيارىك ئىزافە دەكەم لەم ماددەيەدا كاركردن بە ياساى تاۋەكو كۆتايى، تا ھەلۋەشاندىنەۋەدى ئەۋ دامەزراۋىيە، ئەۋە يەك، دوو: ئەگەر زۆرىنە بەدەست نەھىيىت ھەلۋەشاندىنەۋەدى ئەۋ ھەلپەساردنەى كە باسى لىۋە دەكرىت، ئەگەر ھەلپەساردنىش بىت كاركردن بەۋ ياسايە لەۋىدا باسكراۋە كە ديوان كارەكانى خۆى دەكات، ئەى چۆن دامەزراۋەكە ھەلدەپەسىرىت و ديوانەكە كارى خۆى دەكات، چۆن مامەلە لەگەل ئەۋ تەناقوزدا دەكرىت، زۆر سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

ۋەلامىكى ياسايى بۇ ئەۋ پىرسارە، فەرموو بەرپىز سەرۋىكى لىژنەى ياساى.

بەرپىز د.قالا فرىد ابراهيم:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان:

بۇ ئەۋەدى زياتر بەرپىزان ئەندامانى پەرلەمان بەۋ بابەتەۋە سەرقال نەبن، ديوانى سەرۋىكايەتى ھەرىمى كوردستان تەنھا كارە ئىدارى و كارگىرىيەكان دەكات لە حدودى ئەۋ دەسلەتەى سەرۋىكى ھەرىم كە بۇ ئەنجومەنى ۋەزيران چوۋە، ئىستا ئىمە دەسلەتەكانمان بە مۇئەقەتى گواستۆتەۋە و دابەشكردوۋە لە نيوان كى، لە نيوان دەسلەتەكانى تر، مەسلەن مەسائىلى پىرۆتۆكۆلىيە، مەسائىلى دىكەيە كە ئەۋان ئىختىساسەكە گواستراۋەتەۋە و ئامادەكارىيەكان لە روۋى ئىدارى و مادىيەۋە ئەۋان دەيكەن، تەنھا ئەۋەيە، نەك لە روۋى سىياسىيەۋە، بۇيە ھەلۋەشاندىنەۋەدى دامەزراۋەدى ديوانى سەرۋىكايەتى لەگەل ھەلۋەشاندىنەۋەدى دامەزراۋەدى سەرۋىكايەتى ھەرىم دەبىت ھاۋكات بن، بۇيە ئەۋ دوو پىرسە لەگەل يەكتىر جىاوازن لىرە، ھەلپەساردن و ھەلۋەشاندىنەۋە دوو پىرسى لەيەكتىر جىاوازن، تىكايە، بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان، لە ناۋ ماددەكانى تردا نىيە، بۇيە ئەۋ پىرسانە لەگەل يەكتىر جىاوازن، زۆر سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

بەرپىز مامۇستا عبدالرحمن فەرموو.

بەرپىز عبدالرحمن على رضا:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان:

پشتىۋانى لە قسەكانى كاك بىستون دەكەم، دوو: ئەۋەدى بەرپىز سەرۋىكى لىژنەى ياسايى باسى دەكات، راستە، لە ياساى دابەشكردنى دەسلەتەكاندا ئىمە زۆر بە روۋنى نووسىمان كە دەسلەتەى سەرۋىكى ديوانى تەنھا بەرپۆۋەبردنى كاروبارى كارگىرى و دارايىيە، بەلام خۆ ھەموومان دەزانين بەۋ شىۋازە نەبوۋە، يەنى كى چوۋ بۇ بەغدا لەگەل ۋەفدى حكومەتى ھەرىمى كوردستان، كى بوۋ چوۋ بۇ دەرەۋى ۋلات لەگەل ۋەفدى

حکومەتی ھەریمی کوردستاندا، بۆیە جگەلەوہی کارگێری و دارایی بەرپۆھبراوہ، لە راستیدا کاروباری سیاسیشی بۆ کراوہ، پێویستە پابەندبوونی تەواو بەو دەسەلاتانەیی کە لە یاسای ژمارە (2) ی سالی 2017 کراوہ، پابەندبوونی تەواوی پێوہبیت، واتە سەرۆکی دیوان پابەندبیت بەوہ، نەک جگەلە لەو دوو کارە کاری تر بکات، زۆر سوپاس.

بەرپێز جعفر ابراھیم ئیمنیکی / جیگری سەرۆکی پەرلەمان:

بەرپێز کاک بەھزاد فەرموو.

بەرپێز بەھزاد دەرویش دەرویش:

بەرپێز سەرۆکی پەرلەمان:

ب نافئ خودای مەزن و دلۆفان، من دوو خال لێرە ھەبەن لە ماددەیا دووی، بیژن کارکردن بە یاسای دابەشکردنی دەسەلاتەکانی سەرۆکی ھەریم ژمارە (2) ی سالی (2017) بەردەوام دەبیت خالی یەکەم: دامەزراوہی سەرۆکایەتی ھەریم ھەلدەوشیئەوہ، دوو: من جەخت لەوہ دەکەمەوہ کە بەرپێز سەرۆکی لیژنەیی یاسایی بەحسئ ھەندئ دگەت کە لە رووی دارایی و ئابووری دیوانی سەرۆکایەتی ھەریم کاروباری وان دەسەلاتان دگەت کو بۆ ئەنجومەنی وەزیران چوونە، ئەم لێرە دشیین بیژین دیوانی سەرۆکایەتی ھەریم بگوازیئەوہ بۆ سەر ئەنجومەنی وەزیران، واتە تەواو دەبیت، کە قسەیی سەرۆکی لیژنەیی یاسایی کە دەلیت ئەو کاروبارە دەکات، با بگوازیئەوہ بۆ سەر ئەنجومەنی وەزیران، من تەئیدی ئەو ھەموو بەرپێزانە دەکەم کە پێشتر قسەیان کرد، ناکریت ھەر دامەزراوہیەک سەرۆکی نەبیت و لەولا فەرمانبەر ھەبیت، وەک لەش وایە، کە لەشەک سەری نەبیت چۆن کار دەکات، یەعنی مەبەستم ئەوہیە بگوازیئەوہ بۆ سەر ئەنجومەنی وەزیران بۆ ئەوہی سزاش نەدرین ئەو بەرپێزانە بلین ھەر بە یەکجاری زەرەمەند نەبن، زۆر سوپاس.

بەرپێز جعفر ابراھیم ئیمنیکی / جیگری سەرۆکی پەرلەمان:

بەرپێز مامۆستا مەلا ھەورامان فەرموو.

بەرپێز د.ھەورامان ھەمە شەریف (ھەورامان گەچینەیی):

بەرپێز سەرۆکی پەرلەمان:

بە ناوی خوای بەخشەندەو میھرەبان، بە نەزەری من پیموایە ئەم پڕۆژەیی ئیستیعجالیکی تیدا کراوہ، بۆیە قەناعەتەم وایە ھەتا ماددەکانیشی یەکتەر ھەلدەوشیئەوہ، لێرە لە ماددەیی (2) کە دەلی کار کردن بە یاسای دابەشکردنی دەسەلاتەکانی سەرۆکی ھەریمی کوردستان ژمارە (2) ی سالی (2017) بەردەوام دەبیت، بەردەوام نابیت، چوونکە ھەر ئەو یاسایە یاسای ژمارە (2) ی سالی 2017 لە ماددەیی یەکدا دەسەلاتەکانی دابەشکردوہ، بەلام تەوقیتی بۆ دانەوہ، بۆ ئەوہی کە خولی پینجەمی پەرلەمانی کوردستان ھەلدەبزیئەوہ، کەواتە تۆ لێرە کە لەولا یاساکە بەو جۆرە دەلیت، لەملاشەوہ دەلیت بەردەوام دەبیت،

بەردەوام نابىت، لەبەر ئەو ئەم دوو ماددەيە يەكتر ھەلەدەوشىننەو بەراستى، پېشموايە ئەمە دەرتەنجامى ئەم ئىستىعجال و پەلەكردنەيە كە تىيدا گراو، زۆر سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراھىم ئىمىنكى / جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

بەرپىز مامۇستا ماجد فەرموو.

بەرپىز ماجد عثمان توفىق:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

من تەنھا بە پەسەندى دەزانم كە جوملەيەكى تر ئىزافە بكرىت، دواى ئەوہى كە بەردەوام دەبىت تاوہكو راگەياندىنى ئەنجامەكانى ھەلئىزاردنى سەرۆكايەتى ھەرىمى داھاتوو، زۆر سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراھىم ئىمىنكى- جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

بەرپىز سۆران عمر فەرموو.

بەرپىز سۆران عمر سعید:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

يەكەم: پرسىارىكەم لە لىژنەى ياساي ھەيە، لىژنەى ياساي پىمان بلىن دامەزراوہى سەرۆكايەتى ھەرىم لە چى پىك دىت و چىيە؟ لە ياساى ژمارە (1)ى سالى (2005)ى سەرۆكايەتى ھەرىم لە ياساى ديوانى سەرۆكايەتى ھەرىم ھىچ شتىك پىناسە نەگراو بە ناوى دامەزراوہى سەرۆكايەتى ھەرىم كە ئىوہ ھەلئىدەپەسىرن، تكيە وەلامم بدەنەو، دامەزراوہى سەرۆكايەتى ھەرىم پىكديت تەنھا لە سەرۆكى ھەرىم يان لە تەواوى موئەسسەسەكە كە ديوانى سەرۆكايەتى ھەرىمىشە؟ بۆيە مادام بە دەنگدان ھەلئەساردنى دامەزراوہى سەرۆكايەتى ھەرىم لە ناونىشانەكە تىپەرى دەبىت لىرە ماددەيەك ئىزافە بكەى ھەلئەساردنى دامەزراوہى سەرۆكايەتى ھەرىم كە پىكديت لە پۆستى سەرۆكى ھەرىم و ديوانى سەرۆكايەتى ھەرىم تاوہكو ھەلئىزاردنى ئايندەى سەرۆكى ھەرىم، ئەگەر نا ناونىشان بۆ ياسايەك كە شتىك بە ناوى دامەزراوہ و ھەلئەساردن كە بوونى نيە، نابىت، بۆيە ئىزافەى ئەو ماددەيە بكرىت، زۆر سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراھىم ئىمىنكى / جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

بەرپىز محمود حاجى فەرموو.

بەرپىز محمود عمر صالح:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

ديارە بەشىك لە قسەكانى من كرا بە تايبەت ئەوہى كە كاك بىستون گوتى، پشتيوانى زۆرى لىدەكەم، بەلام ئەوہى كە كاك مەلا ھەورامان گوتى كارپىكردن بە ياساى داھەش بوونى دەسەلاتەكانى سەرۆكى ھەرىم ژمارە (2)ى سالى 2017 بەردەوام دەبىت، ھەقە ئەوہ زىاد بكرى كە د.بەھار ئىشارەتى پىكرد، تاوہكو كۆتايى ئەو خولە و دەست بەكاربوونى خولى پىنجەم، چوونكە ئەوہ شتىكى قۇناغبەنديە و كۆتايى ئەو خولە كۆتايى پىدیت، لە وەرزى يەكەمى خولى پىنجەم ئەو قەزىە يەكلايى بكرىتەو، زۆر سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

بەرپىز د.شېركۆ ھەممە امىن فەرموو.

بەرپىز د.شېركۆ ھەممە امىن:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

يەكەم: پىرسىيارەكە ئەۋەپە تا كەى بەردەوام دەپپت؟ لەم روۋوۋە پىشتىۋانى لە قىسەكانى كاك محمود حاجى
عمر دەكەم، ئەۋەى كە كاك بېستونىش گوتى و كاك سۆرانىش ئامازەى پېكرد، لە راستىدا موئەسەسەكە
ئىستا كاروبار دەكات، يەئنى دەپان جار ۋەكو شاندى سىياسى و شاندى دىپلۇماسى دەرگەۋتوۋە، رۆپىشتۇتە
دەرەۋە، تەمسىلى سىياسەتى ھەرىمى كىردوۋە لە دەرەۋە، يەئنى ئەۋە نىيە بلىى تەنھا كاروبارى كارگىرى و
دارايى دەكات، بە ھىچ جۆرىك ئەۋە وانىيە، ئەۋەى كە تاۋەكو ئىستا بىنىۋومانە بەراستى بەكار ھاتوۋە بۇ
ھەم كاروبارى دىپلۇماسى و ھەم بۇ كاروبارى سىياسى كە ھەموومان تىبىنىمان ھەبوۋە لەسەرى، كە
دنىپەك تىبىنى ھەپە لەسەرى لەراستىدا، بۇپە پىشتىۋانى تەۋاۋ لە قىسەكانى كاك بېستون و كاك سۆران
دەكەم، دەپپت ئەمە ھەموۋى سىر بىكرىت تاۋەكو ھەبىزاردىكى تر، لىرەش ئەۋەتا بە روۋنى ھەپە لە ياساى
ژمارە (2)ى سالى (2005)، ياساى دىۋانى سەرۋىكى ھەرىم، ئەگەر رىكخستى پەپوۋەندى لە نىۋان
سەرۋىكى ھەرىم و سەرۋىكى ئەنجومەنى نىشتىمانى، مەبىست پەرلەمان و سەرۋىكى ئەنجومەنى
ۋەزىرانە، خۇدى پۇستەكە نەپپت ئىتر لە راستىدا ئەۋ رىكخستى پەپوۋەندى چى، عىلاقەى چى، بۇپە
گىرنگە ئەۋەى كە كاك بېستون و كاك سۆران گوتىان جىگىر بىكرىت، زۇر سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

بەرپىز كاك عمر عىناپەت فەرموو.

بەرپىز عمر عىناپەت ھەممە:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان:

بەرپىزان ئەندامانى پەرلەمان، بە بۇچوۋنى من لە بىرى ئەم ياساپە بۇ ئەۋەى يارى بە ياسا نەكرى،
ياسەپەك دەرېكەپن و ماۋەپەك ھەلپەسىرىن، ماۋەپەك دەسەلاتەكانى دابەش بىكەپن، باشتر بوۋ ئەگەر
پىپىست بەۋ موئەسەسەپە نەماۋە ئەم موئەسەسەپە ھەلپەسىرەۋە، لە بىرى پىشكەشكردنى ئەم ياساپە و
ئەم بەرپىزانەى ئەم ياساپەپان پىشكەشكردوۋە باشتر بوۋ ياساى ھەلپەشاندەۋەى دامەزراۋەى سەرۋىكى
ھەرىمپان بۇ پۇستى سەرۋىكى ھەرىمپان پىشكەش بىكرىدەپە، ئىستا كە ياساى ھەلپەساردنى دامەزراۋەى
سەرۋىكى ھەرىم جىگىرى كرا دىمە سەر ناۋەرپۇكى بابەتەكە سەرۋىكى ھەرىم جى بەجى كرا، بىزەبىت من
پىشتىگىرى بۇ ئەۋ قىسانەى بەرپىزان كاك سۆران عمر و كاك بېستون و كاك د.شېركۆ بىكەم، مادام
سەرۋىكى ھەلپەسىرەۋە كەۋاتە دىۋانەكە ھىچ رۆلپىكى نامىنپت، ھەلپەسىرەۋە ئۆتۆماتىكى،
تەحسىل ھاسلە، لەبەر ئەۋە دەسەلاتەكانى دابەشكراۋە بۇ سەر سەرۋىكى ھەلپەسىرەۋە پەرلەمان و سەرۋىكى
ئەنجومەنى ۋەزىران و ئەنجومەنى دادوۋەرى، ھەر سىپكىان بۇخۇپان دىۋانى خۇپانىان ھەپە، كاروبارە

پروتوكۆلىيەكان ھەموو ئەو كاروبارانەى كە سەرۆكى ھەرئىم كىردوويەتى بە پىي ئەو دابەشكردنە لاي خۇيانەو ئەوان كۆمەللىك دامەزراو ھەيە لاي خۇيان ئەو كارانە جى بەجى دەكەن، لەبەر ئەو بە بۆچوونى من ئەم موئەسسەسەيە زيادە، يەنى بەرپۆبەرايەتى ديوانى سەرۆكايەتى ھەرئىم زيادە، پىيوستە ئەويش ھەلپەسىردى، لە ناو ناونيشانەكەش ھەلپەسىردراو، تەحسىل حاسلە، بۆيە داوا دەكەم ديوانى سەرۆكايەتى ھەرئىمىش ھەلپەسىردىت، پىشتىگىرى لە قسەكانى كاك بىستون و كاك سۆران عمر و كاك د.شېركۆ حەمە امين دەكەم، زۆر سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

بەرپىز پەروا خان فەرموو.

بەرپىز پەروا على حەمە:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

منىش تەئىد لە قسەكانى كاك بىستون و كاك عمر عىنايەت و كاك سۆران و كاك د.شېركۆ دەكەم، لە راستىدا پىيوست دەكات كە ديوانى سەرۆكايەتى ھەرئىم ھەلپەسىردى، چوونكە لە پىشدا ئەو كاتەى سەرۆكى ھەرئىم ھەبوو بەرپىز سەرۆكى ديوان ھەمىشە وەكو نوينەرى سەرۆك، سەرۆك لەگەل بووايە يان لەگەل نەبووايە لە ھەموو شانەكاندا، لە پەيوەندىە دىبلۇماسىيەكان كە دروست دەكرا، لە ھەموو سەرەدانەكاندا بەرپىز يان وەكو نوينەرى سەرۆكى ھەرئىم دەبىنرا، كەواتە ئەو سورەيەى كە ھەيە ئىستاكەش لە شانەكاندا بەردەوامە، بۆيە ئەو نوينەرايەتيە راستە سەرۆكايەتى ھەرئىم نىيە، پۆستى سەرۆكى ھەرئىم نەماو و دەسلەتەكە دابەشكراو، بەلام بەرپىز سەرۆكى ديوان وەكو كارىكى سىياسى حىزبى دەبىنرىت لە زۆربەى شانەكاندا، ھەلپەساردنى زۆر زەرورە، تەئىدى ئەو بەرپىزانە دەكەم، زۆر سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

بەرپىز كاك ابوبكر ھەلەدنى فەرموو.

بەرپىز ابوبكر عمر عبدالله (ابوبكر ھەلەدنى):

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

كاتى خۆشى لە كاتى گەتوگۆكانى ياساى ژمارە (2) ى سالى (2017) لە ياساى دابەشكردنى دەسلەتەكانى سەرۆكى ھەرئىم زۆر جەختمان لەسەر ئەم بابەتە كىردەو، بەلام بەداخەو بە ھەلە بەسەرماندا تىپەرى، كە لەو كاتەدا گوتمان ئەم دامەزراوئە ديوانى سەرۆكايەتى ھەرئىم پەيوەستە بە سەرۆكايەتى ھەرئىمەو، كە سەرۆكايەتى نامىنىت دەبىت ديوانىش نەمىنىت، ئىستا بەرپىزىك سەرۆكى ديوانە بە پلەى وەزىر، لە كۆبوونەوكانى ئەنجومەنى وەزىران بەشدار دەبىت، كە ئەو بەرپىزە و سەرچەم فەرمانبەرەكانى لە ناو دامودەزگاكانى تىرى حكومەتدا دابەش بكرىن، سوود لە ئەزمون و خىرە و تواناكانىيان وەربىگىرىت، وەلامى ئەو كاتە ئەو ھەبوو زۆر بەداخەو كە گوترا ديوانى سەرۆكايەتى ھەرئىم دوو كار دەكات، كارىكى كارگىرى و مالى و ئەو فەرمانبەرەنە، كارىكى تىرىش ھەيئەتلىك ھەيە تايبەتە بە لىبوردنى تايبەت، ئىستا لىبوردنى

تایبەتیش دراوہ بە حکومەت، لە دەسلەتەکانی حکومەتە، بۆیە بەراستی دەبێت ئەم مۆئەسسەسەییە کە ناوی دیوانی سەرۆکایەتی ھەریمە ئیمە لەم پڕۆژەییە کە پێشکەشی دەکەین ھەردوو یاساکە، یاسای ژمارە (1) ی (2005) و یاسای ژمارە (2) ی سالی (2005)، واتە یاسای سەرۆکایەتی ھەریم و یاسای دیوانی سەرۆکایەتی ھەریم ھەردووکیان دەبێت ھەڵوەشێتەو، زۆر سوپاس.

بەرپز جعفر ابراھیم ئیمینکی / جیگری سەرۆکی پەرلەمان:

بەرپز کاک انور، فەرموو.

بەرپز انور قادر مصطفی:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان:

پشتگیری لە قسەکانی کاک محمود دەکەم، زۆر سوپاس.

بەرپز جعفر ابراھیم ئیمینکی / جیگری سەرۆکی پەرلەمان:

بەرپزان، داوا لە لیژنەی یاسایی دەکەین ئەگەر بۆ دارشتنەوێ کۆتایی ئەم ماددەییە وەلام و تییینیان ھەبێت، بەرپز د.بەھار فەرموو.

بەرپز د.بەھار محمود فتاح:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان:

پرسیار کرا کە مۆئەسسەسەیی سەرۆکایەتی ھەریم کێیە، یەعنی مۆئەسسەسە مۆئەسسەسەییەکی دەستووریە، سەرۆکایەتی ھەریم و فەرمانبەران و سەرۆکایەتی دیوان و ئەوانەش ھەمووی دەگرێتەو، گوترا کە ئەگەر بگوترێ کارکردن بەم یاسایە بەردەوام دەبێت، لە پێشتزدا گوتراو تاوێکو خولی پینجەم پینچەوانەییە، ئەو ھەر نەفسی وەلامەکە پینشوو، ئەمە یاسایەکی ترە (اللاحق ینسخ السابق)، لەبەر ئەو ھیچ پینچەوانە نییە، سەبارەت بەوێ کە دیوانی سەرۆکایەتی ھەریم زۆر قسەیی لەسەر کرا، لە راستیدا ئیمە کاتی خۆی لە پەسەندکردنی یاسای ژمارە (2) دا ئەو قسانەمان کرد ئەوێ کە ئیستا کاک ابوبکریش دووبارەیی کردوو، خۆی شوینی ھەلپەساردنی دیوانی سەرۆکایەتی ھەریم یاسای دابەشکردنی دەسلەتەکان بوو، یەعنی دەبویە لەویدا یاسای ژمارە (2) ی سالی (2005) ھەلپەسیرین، بلیین کار بە یاساکە ناکرێ، تەنزیمی ئەو دیوانەیی کردوو تاوێکو ئەو دەکرێ، بەلام لیژنە ئیمە دەتوانین ھەلپەسیرین تر بکەین کە لە ئیستادا لەگەڵ لیژنەدا رێک دەکەوین لەسەری کە ھەلی ئەو بابەتە بکات، ھەرچەندە لە یاسای دابەشکردنی دەسلەتەکاندا بە وازحی ھاتوو، دەلی دەسلەتە کارگێری و دارایی، بەلام ئەو ھەلی تەنھەزدا یە ھەلی ھەبە، ئیمە لیژنە دووبارەیی دەکەینەو بە ئیزافەکردنی تەعبیریکی تر، سیاغەییەکی تر کە ئەم ئەمانجە بپیکێت، کە بەشیکی زۆری ئەندامانی پەرلەمان داوایان کردوو، زۆر سوپاس.

بەرپز جعفر ابراھیم ئیمینکی / جیگری سەرۆکی پەرلەمان:

بەرپز کاک فەمان فەرموو.

بەرپز شەمان فیصل سلیم:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان:

ئەو دەست ئیستا ئیمە وەکو لیژنە یاسایی لێرانە دەبیت بیکەین، دەبیت ریک تەواوگەری تایتلی ئەم یاسایە بێت، تایتلی یاساکە دەبیت هەڵپەساردنی مۆئەسسەسە یان دامەزراوەی سەرۆکایەتی هەرپم، تۆ لێرانە بێی مۆئەسسەسە دیوانی سەرۆکایەتی هەرپم کە لە یاسای ژمارە (2) ی سالی (2017) کە باس لە دابەشکردنی دەسەلاتەکان دەکات، خراوەتەووە سەر بە ئەنجومەنی وەزیران، تۆ بێی لێرانە هەڵبۆهشیینی، کەواتە چ مانایەک دەمێنیت، لەو یاسایەدا نایەت باس لە هەڵبۆهشاندنەووەی سەرۆکایەتی هەرپم بکە، تۆ دەبیت هەڵبۆهشێرم، تاوەکو موعالەجە دەکەم، تاوەکو هەڵبۆهشاندنی خولی شەش و حەوت و چەندە بۆی دەکەم، تاوەکو ئەو دەست ئیستا دەکەم، بەلام کە لە رووی کارگێڕی و داراییەووە زۆر بە وازحی لە ژمارە یاسایی دامانناوە کە هەموو ئەرکیکی کە دیوانی سەرۆکایەتی هەرپم بەرامبەر سەرۆکایەتی هەرپم هەبوو، دەبیت هەمان ئەرک لە رووی کارگێڕی و داراییەووە بەرامبەر ئەنجومەنی وەزیرانەووە جی بەجی بکات، ئەوانە ی لێرانە زیاتر کە برادەران داویان کرد کە هەڵبۆهشیتهووە یان جاریکی تر دووبارە باس بکەنەووە، من وا تەسەور دەکەم ئەو تەوکیدە، کە تەوکیدیش لە ناو یاساوە رەنگە شتیکی جوان نەبیت، زۆر سوپاس.

بەرپز جعفر ابراهیم ئیمینکی / جیگری سەرۆکی پەرلەمان:

ئێستا چاوەڕوانی ئەو دەست ئیستا کە دارشتنی کۆتایی ئەنجام بدریت، دواتر دەخەینە دەنگدانەووە، د.فالا فەرموو.

بەرپز د.فالا فرید ابراهیم:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان:

دوای وەرگرتنی راو بۆچوونی بەرپزان و ئەندامانی پەرلەمان بەم شیوێیە ماددە (2) مان دارشتەووە:
ماددە (2):

1- کارکردن بە یاسای دابەشکردنی دەسەلاتەکانی سەرۆکی هەرپم ژمارە (2) ی سالی 2017 بەردەوام دەبیت.

2- دیوانی سەرۆکایەتی هەرپمی کوردستان لە کار و ئەرکە کارگێڕی و داراییەکانی بەردەوام دەبیت و لەژێر سەرپەرشتی سەرۆکایەتی ئەنجومەنی وەزیران کارەکانی ئەنجام دەدات.

بەرپز جعفر ابراهیم ئیمینکی / جیگری سەرۆکی پەرلەمان:

بەرپزان ئێستا ئەو ماددە دەخەینە دەنگدانەووە بەو شیوێیە خۆیندراپەووە، کۆ لەگەڵ دایە؟ تکایە دەست بەرزکاتەووە؟ (34) کەس لەگەڵ دایە، زۆر سوپاس، کۆ لەگەڵ دانییە؟ تکایە دەست بەرزکاتەووە؟ (25) کەس لەگەڵ دانییە، زۆر سوپاس، کەواتە بە زۆرینە دەنگ پەسەندکرا، ماددە سییەم د.فالا فەرموو.

بەرپىز د.فالا فرید ابراهیم:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

ماددەى (3):

پىويستە خولى پىنجهمى پەرلەمانى كوردستان لەژىر رۇشنايى بنەما گشتىيەكانى دەستوورى ھەريمى كوردستان عىراق بىرپار لەسەر چارەنووسى دامەزراوى سەرۆكايەتى ھەريم بەدات.

بەرپىز جعفر ابراهیم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

بەرپىزان، دەست بە گفتوگۆ دەكەين لەسەر ماددەى (3).

بەرپىز بىگەرد دلشاد تالەبانى / سكرتېرى پەرلەمان:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

ئەو بەرپىزانەى داواى گفتوگۆ دەكەن لەسەر ئەم ماددەيە (مامۇستا مەروان، د.ھەورامان، مامۇستا انس، حيات مجيد، د.فرست صوفى، مصطفى سەكرى، سۆران عمر، مامۇستا عبدالرحمن، بىستون فائق، ئومىد عبدالرحمن، بەھار عبدالرحمن، پەروا على، زولفا محمود، محمود حاجى، مەردان خدر، منىرە عثمان، عمر عىنايەت، على حەمە صالح، د.شېركۆ حەمە امين).

بەرپىز جعفر ابراهیم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

بەرپىزان، دەست بە گفتوگۆ دەكەين، بەرپىز مامۇستا مەلا مەروان، فەرموو.

بەرپىز حسين اسماعيل حسين:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

لەسەر ماددەى سى كۆمەلە تىببىنى و خالى ياساييم ھەيە، ھەم خوازيارم ليژنەى ياسايى بە ھەنديان وەرېگىرئيت، يەكەم: وەكو فراكسيونى كۆمەلە ئىسلامى داكۆكى لە ئەو پىرۆژەى پىنچ حزبە دەكەين كە ھەموارى ياساى سەرۆكايەتيان پىشكەشكرد لە پەرلەمانى كوردستان، خويندەنەوى يەكەمى بۆ كرا ئەو ياسايە، راپۆرتى ليژنەى ياساييش پىشكەشكرا، لەسەر ھەموارى پىرۆژەى ئەو پىنچ حيزبە كە قەناعەتم وايە ئەگەر بىين بە ئىنسافەوہ بيخوينينەوہ، بەراوردى بكەين لەگەل ئەو پىرۆژەيەى لەبەردەستماندايە زۆر تىرۆتەسەلترە، زۆر بە ئىنساف ترە، زۆر زياتر شكۆى سەرۆكى ھەريم و پۆستى سەرۆكايەتى ھەريمى زياتر رەچاو كرددوہ، بەلام بەداخەوہ دەلئيم بە نەفسىكى تەسك ھەم پەرلەمانى لەسەر پەك خرا، ھەم بە چاويكى ديكە سەيرى ئەوہكرا، لەبەر ئەوہ ئيمە داوا دەكەين لىرانە وەكو فراكسيونى كۆمەلە ئىسلامى لە جياتى ئەو پىرۆژەيە ئەو پىرۆژەيە بەيندريتە پىشەوہ، ئيمە لەگەل برادەرانى فراكسيونى پارتى ديموكراتى كوردستانيش تىببىنى و نەزەرى ئەوان بە نەزەرى ئيعتبار وەردەگرين، ھەموومانيش ئيتيفاق بكەين لەسەر ئەو پىرۆژەيە، چوونكە ئيمە دەلئين ئەو پۆستە زەرورەتيكە بۆ ھەريمى كوردستان، ھەموارى ئەو ياسايە بكرتەوہ، ناكريت پىنچ فراكسيونى گەورە لە پەرلەمانى كوردستان ھەموارى ياسايەكيان پىشكەش كەردبىت و دوو سالى بەسەردا تىپەربىت، خويندەنەوى يەكەمى بۆ كرابىت، راپۆرتى ياسايى

پيشكەشكرابيت، بەلام بىي پروزەيەكى تر تەمەنى دوو رۇژە، رۇژىك لە داىك بوو، رۇژىكىش ناومان لىناو، ئەو خالى يەكەم، خالى دووم: كە دەلىين ئىمە ئەو پروزەيە بسپىرىن بە خولى پىنجەم، ئىمە پەرلەمانتارىن تۇژىك لە رووى ياسايەو، لە رووى سومەى شەخسىمانەو، لە رووى مېژووويەو ئەگەر ئەو پۇستە پۇستىكى خراپە بۇ ئەو برا و خوشكانەمان لە خولى پىنجەم وا لىبەين ئەوان عەبىداربىت، با بۇخۇمان وەكو ئەو خولە دانىشىن و كۇتايى بەو پۇستە بىين، ئەگەر ئەو پۇستەش زەرورەتتە و بە زەرورەتتەكى دزانين ئىمە وەكو فراكسىونى كۆمەلى ئىسلامى بۇ ئەو شەرەفە لە دەستەخۇمان بەدين و بەدينە خەلكى تر، با لىرانە كىشەكە كۇتايى پى بىين ئىمە، مەسەلەى دەستوورىش پىم سەيرە، يەنى لىژنەى ياساي ئەوئەندە بە پەلە پەل شتەكەيان تىپەراندوو، كامە دەستوور؟ چ دەستوورىكىمان ھەيە بۇ ئەوئەى لەو دەستوورە جىگەى بکەينەو، يان بەو دەستوورە كۇتايى پى بىين، ئىنجا برىار لەسەر چارەنووسى، بۇ ياساى بۇ دەردەكەن، ياساى بۇ دەردەكەين و دكتۇرە چەند جارە دەلى (السابق و اللاحق)، ئەوانە، ياسات بۇ دەردەكەو لەولای دىيەو و دەلىي چارەنووسىكى ديارى نەكراوت بەجى ھىشتوو بۇ ئەو پۇستە دەلى ئەوان برىارى لەسەر بەن، كەواتە ئىستا ئىمە شەرى دەوئە بە ئاشە دەيكەين ئىستا، خالىكى ترم و خالى كۇتايى ئەوئە، ئەگەر ھەموو فراكسىونەكان گەيشتونەتە ئەو قەناعەتەى كە ئەو پۇستە وەكو گوتەم فراكسىونى كۆمەلى ئىسلامى لەسەر پروزە ياساى ھەموارى ياساى سەرۆكايەتى ھەرىمى كوردستان بەردەوامين لەسەرى، كە دوو سال پەرلەمانى لەسەر پەككەوت خوازيارين بەئىندىرئە پىشەو سىستەمى حوكمرانى لە ھەرىمى كوردستان بكرئە سىستەمىكى پەرلەمانى و ئەو پۇستەش شكۇى خويە ھەيە، سوپاس.

بەرىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، مامۇستا مەلا ھەورامان، فەرموو.

بەرىز ھەورامان ھەمە شريف:

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

لە راستى دا من دووپاتى دەكەمەو لىرە كە سپاردنى شتىكى مەوجودە بە شتىكى مەجھول، كە ئەمە لە مەنتقدا رەزە، موستەحىلشە، شتىكە وجودى ھەيە تۇ ئەيسپىرى بە شتىكەو كە وجودى نىيە، يەنى بەنما گشتىەكانى دەستوورى ھەرىمى كوردستان - عراق، كوا دەستوورمان، ئىمە لەوئەتەى ھەين چاودروانى ئەو دەكەين كە ئەم ھەرىمە دەستوورىكى ھەبى كە تىيدا ھەموومان وەكو يەك مافەكانمان تىدا بەرجەستە كرابى، بەلام دەستوورمان نىيە، لەم دەستوورە ئاسا چ زەمانەتتە ھەيە بۇ ئەوئەى كە لە داىك بىي، تۇ شتىكە وجودى ھەيە و دەيسپىرى بە شتىكى دىكە كە لە داىك نەبوو، بە راستى شتىكى زۇر زۇر نامەنتقىە، دواچار ماددەكە دەلى پىويستە ھەتا ئەم پىويستە من وەكو پرسىارىك ئاراستەى لىژنەى ياساى دەكەم، ئايا ئەمە سىفەتتىكى ئىلزامىە كە ھەتا خولى پىنجەمىش ئەم بابەتە يەكلايى بكتاەو، بە وشەى (پىويستە)؟، ئەو دوايى ئەگەر وەلاممان بەنەو، جەخت لەسەر قسەكەى براى بەرىزم مامۇستا

مەروان دەكەمەو، لەراستی دا پرۆژەییەكە پینچ حزب پیشكەشیان كرد، خویندەنەوێ یەكەمی بۆ كرا، راپۆرتی لیژنەى یاسای لەسەر پیشكەش كرا، بەلام ئەو ھەر لای ناپرسریتەو و بۆتە شتێك كە تەپ و تۆزى بەسەرەو نیشتوو، بەلام شتێكى دیکە كە دوینی ئەھینریتە پیشەو لە ماوێ (24) سەعات لە دایك ئەبى و دەكرى بە یاسا و كە ئەمە بە راستى جیگای تیبینیە، لە كۆتایى دا دەمەوى ئیزافەییەك بكەم كە تەكا دەكەم ئەم قەسبەم نە موزایەدەییە، نە موحامەلەییە، ھەر حەقیقەتە دەردەچى، ئەویش ئەو دەییە ئەم بابەتە بۆ بسپیرین بە خولى پینجەم، ئەدى بۆ خومان چارەسەرى نەكەین، یەعنى ھیندە صەعبە و ھیندە نارەحەتە لەمپەریكى ئەوئەندە گەورە و تاسەییەكى ئەوئەندە پتە و قورسە كە نەتوانین بیشكینین، ئیمە ئەم خولە یەكترمان ناسیو لەیەكتر حالى بووین و ئاشانایەتیمان ھەبوو، ئەگەر ئیمە نەتوانین چارەسەرى بكەین كە یەكترمان ناسیو تا حەدێك ئەو پینچ سالە پیکەوھین، ئایا خولێكى دیکە دیتە پیشەو خەلكێكى تازەتر دیتە ناو ئەم ھۆلى پەرلەمانە، ئایا ئەمانە ئەھیلن ئەم بابەتە چارەسەر بكرى، لیستی تازە ھەییە و خەلكى تازە ھەییە، خەلكى دیکە ھەییە بەوێ كە لەوانەییە سەبى بێتە ئیرە ھىچ شتێكى لە ئەزموونى ئەم ولاتە حالى نەبووبى تى نەگەشت بىت، خالێكى دیکە بەرپز سەرۆكى پەرلەمان ئیمە بە راستى خولى پینجەمیش بۆ مەشغول بكەینەو بەم بابەتەو، لى گەرپن با خولى پینجەم ئەوێ ئیمە نەمان كرد ئەوان بیکەن، ئەو دەییە كە ئیمە نەمانتوانى یەك وەزیر بپننە ئەوێ و بلین كاكە داھاتى ئەم ولاتە بۆ كوێ چوو؟ نەوتى ئەم ولاتە چى لى ھات؟ كى بردى؟ كى خواردى؟ با ئەوان ئەو ئیشە بكەن كە ئیمە نەمانتوانى بیکەین، ئەم خولە پەرلەمانە، ئەم خولى چوارەمە ھەر مەشغول بوون بەم یاسای سەرۆكایەتیەو، مەجھولێك دەدەینەو بە مەجھولێك و مەعلومێك دەدەینەو بە مەعلومێك، مەعلومێك یەكتر ھەلدەوھشینیتەو، لى گەرپن با خولى پینجەم مەشغول نەكەین بەم بابەتەو، قومبەلەییەكى تەوقیت كراویان بۆ دانین و سەبىنى پیاواندا بەھقیقەتەو و ئەوانیش بەراستى بە ھىچ ئیشەكانى خویان رانەگەن، نە موتابەعە بكەن و نە یاسا دا بنین نە ھىچ شتێك، ئەم بابەتە بە راستى پیکەنینى ناوێ، بە راستى بابەتیكى زۆر زۆر جدیە، مەصیری میللەتیكە بە حەقیقەت، سوپاس.

بەرپز جعفر ابراھیم ئیمینكى / جیگری سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، تەنیا لای جەنابت جدی نییە، د.بەھار فەرموو.

بەرپز د.بەھار محمود فتاح:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

دەزانم ئەو نەك تەنھا لای بەرپز مەلا ھەورامان و مەلا مەروان لای بەشیكى زۆر ئەندامانى پەرلەمان ئەو پرسیارە سپاردنى مەجھول بە مەجھول، ئیمە لە لیژنەى یاسای مەسەلەى بنەما گشتیەكانى دەستوورى ھەریمی كوردستان راستە ئەو مەجھولە نازانین درووست دەبیت یان درووست نابى، دەیگۆرین بە لەژێر رۆشنایى پێوھەر گشتیەكان و دەستووریەكان، مەبەستمان لەو دەییە كە بۆ نموونە لە نىزامى پەرلەمانى ئەگەر خولى پینجەم ریکكەوتن لەسەر نىزامى پەرلەمانى مەعايرەكانى نىزامى پەرلەمانى بە

هه موو پيوهره گشتيه كان وهكو يهكه و لهيهك دهچي، بويه دهكهينه پيوهره گشتيه دستووريه كان، نهو بابتهتي دستووري ههريمي كوردستان.

بهريز جعفر ابراهيم ئيمينيكي / جيگري سهروكي پههلهمان:

سوپاس، به تهئكيد دهزانم پهروشي زور ههيه بو چاكردني وهزعه گشتيهكه و دروست كردني تهوا فوق، نهو ئيرادهيه زور گرنگه بو ريگان بدوزينهوه و چارهسههريه كان بدوزينهوه، دشرين خالي نيزامي بيت و وهلام دانهوي نهبي، فهرموو.

بهريز شرين حسني رمضان:

بهريز سهروكي پههلهمان.

وهكو عورف ل دانيشتنيت پيشتر ههه نهنام پههلهمانهكي بهريز حهق ههيه دوو خهلهكا بناخفت، نهام دبيني د دانيشتنا نهفروكه ههه يهكه سيمينارهك پيشكesh گر، نه تهنها لسهر وي ماددهيي دا د ناخفت ژ لاي ماددهيا ياسايي دپته خاندن، كو لسهر پرژهيي ههه ناخافتنييت كهتن، ژ نهگهه نهف عورفه نهمايه پيشيا دانيشتنى نهام نيقتراح بكهين و بكهفپته دهنگدان كو ههه پههلهمانتارهكي بهريز دوو خولهكا بناخفت و زور سوپاس.

بهريز جعفر ابراهيم ئيمينيكي / جيگري سهروكي پههلهمان:

سوپاس بو نهو تيبينيه ئيمه رهچاوي دهكهين، كاتمان نهگرت بو كهس لهبهه نهوه بهردهوامين بزانيه نهگهه ناراسته گشتيهكه وايه، رهچاوي كات نهكريت، نهو كاته سي خولهكهكه پهيرهه دهكهين، بهلام تا ئيستا بهريزهيهكي وا دريژ نهبووه، ماموستا مهلا نههس، فهرموو.

بهريز نههس محمد شريف طاهر:

بهريز سهروكي پههلهمان.

به حهقيقهت بابتهتيكي گرنگه ههروهسا موئهسهسهيهكا زيده گرنگه ل كوردستاني دا ههندهك ناخافتن وسا هاتنه كرن شهني في موئهسهسهي كهمكر، نهگهه تشتهك ههبيت نهام شانازيي پي بكهين، موئهسهسه سهروكايهتيا ههريما كوردستاني بو نهو بووه كو تهمسلا دبلوماسيا كوردستاني كو ئيتارهكي گهلهك بهرتهنگ دا تابعي عيراقى وا لي كرى كو بلندترين موئهسهساتي دبلوماسي ل جيهاني پيشوازي لي بكهن كو ناستي كوردستاني ئينا بو ناستي دهولهتيت سههههخو، حهقيقهت نهفه جهي شانازييه كو ئينسان پي بگاتن، يا دي زي سهه مادديي (30) حهقيقهت جهي ههندييه كو بههس لسهر بيته كرن، پيوسته خولي پينجهه نهه تشتهكه نهه فهريز بكهين، لسهر خولا بيت، تشتهكي مهجهول نهه دبيني يا باشتر نهوه ههه ماددي سي بيته هههگرتن، پيشناز دهكهه نهف مادده د پرژهيي دا نهبيت و زورسوپاس.

بهريز جعفر ابراهيم ئيمينيكي / جيگري سهروكي پههلهمان:

سوپاس، حهيات خان فهرموو.

بەرپز حەيات مەجید:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

لە ماددە (3) كە لێرە نووسراوە، پێویستە لە خولی پینجەمی پەرلەمان بەرپز جیگری سەرۆکی لیژنە یاسایی ئامژە بە دارشتنەوهیەك كرد منیش ھەر ھەمان رەئیم ھەییە، پێویستە خولی پینجەمی پەرلەمانی كوردستان لەسەر پێوەرە گشتیە دەستورویەكان بپاریار لەسەر چارەنووسی دامەرزووەكانی ھەریمی كوردستان بدات، سوپاس.

بەرپز جعفر ابراهیم ئیمنی / جیگری سەرۆکی پەرلەمان:

سوپاس، كاك مصطفى فەرموو.

بەرپز مصطفى احمد محمد:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

لەبارە ی فەقەرە (3) منیش پێموایە ئەو شتیکی نەگونجاوە كە دەستور نییە و بلیی بە پێی بنەما دەستورویەكان، ئەو بەرپز د.بەھار باسی كرد، پێوەرە دەستورویەكانیش لەوانەییە وەكو پێویست مەعلوم نەین، خائێکی ئی زیاد بكړی، ئەگەر لە رووی قانونیەوه ئەگەر توانا بیت، ئەگەر داوا بكەین و بنووسین لە حیاتی ئەو سییەمە بیکەین دەبێ لە خولی پینجەمی پەرلەمانی كوردستان دەستور بۆ ھەریم بنووسرێتەوهو پەسەند بكړی، مادام ئیمە ئەوئەندە موسیرین لەسەر مانی پۆستی سەرۆكایەتی ھەریم بۆ ئەوئەندە موسیر نین لەسەر دانانی دەستور بۆ ھەریمی كوردستان كە ئەو صراع و مەملانییەیی لەسەرە، خۆ ئەگەر خولی پینجەم نەشی كات، ئەگەر بیکەینە فەقەرەییەك و ھەبێ شتی چاكە، ئەوئەندە دەبیت خالی (4) دووھم/ وەك برا بچووکی ھەموو پەرلەمانتاران بەراستی ئیمە لە ناو پەرلەمان ھەریەكەیی لەناو حزبیی خۆمان كۆمەلە دەنگێكمان ھەییە و كۆمەلە خەلكێك متمانەیی پێمان كردوو، بە راستی بە پێویستی دەزانم ھەر پەرلەمانتاریك لەسەر پرۆژە یاسایەك ئیمزای كرد، ئەگەر بە پەلەپەل و بە بێ دیقەت ئیمزای كردبێ پیش ئەوئەندە لیژنە یاسایی راپۆرت بنووسیت ئەكړی ئیمزایەكەیی خۆی سەحب بكاتەوه، بەلام ئەگەر ھاتە ناو ھۆلی پەرلەمان حەق نییە لە دژی قسە بکات بە راستی، سوپاس.

بەرپز جعفر ابراهیم ئیمنی / جیگری سەرۆکی پەرلەمان:

سوپاس، كاك سۆران فەرموو.

بەرپز سۆران عمر:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

ماددە (3) دەلی پێویستە لە خولی پینجەمی پەرلەمانی كوردستان ئەم پرسە چارەسەر بكړی، من دەپرسم بۆچی خولی چوارەمی پەرلەمانی كوردستان ئەم پرسە چارەسەر ناكات؟ كە لە ئیستادا بپاریتان داووبە ھەلەپەساردنی دامەرزووەییەك كە ئیمە لەگەڵ ھەلەشانەوهی بووین، با خولی (4) پەرلەمانی كوردستان وەك ئیستا چارەسەری بكەین، ئەوئەندە لەگەڵ ھەلەشانەوهیەتی، ئەوئەندە لەگەڵ مانەوهییە

پرسیکی ئەوەندە قورس نییە، چونکە لە یاسای ژمارە (19) ی سالی (2013) کە درێژکردنەوی دوو سالی ویلايەتی بەرپۆز سەرۆکی هەریە دەوتری لەماوەی ئەو دوو ساڵە پڕۆژە دەستوور هەموار بکریتهوه، لە خولی سێیەم هینرایە خولی چوارەم پڕۆژە دەستوور دیسان سەر لەبەریمان هەڵۆشاندهوه و لیژنە دەستووری درووست کرا، ئیەم لەبری ئەوەی خەریکین بەوهوه ئەو لیژنە دەستووریە ئەکتیف ناکریتهوه و ببین بە خاوەنی دەستوور و پرسى دامەزراوەی سەرۆکایەتی هەریە و هەموو پرسەکانی تریش چارەسەر بکریت، بۆیە من لەگەڵ ئەو نیم بخریته خولی ئایینده، هەر ئەم خولەى پەرلەمانى کوردستان چارەسەری بکات و لێرەشدا ئەو ماددەیه هەڵبۆشێتهوه، سوپاس.

بەرپۆز جعفر ابراهیم ئیمنی / جیگری سەرۆکی پەرلەمان:

سوپاس، کاک عبدالرحمن فەرموو.

بەرپۆز عبدالرحمن علی رضا:

بەرپۆز سەرۆکی پەرلەمان.

لەوه دەست پێ دەکەم، من پێشتریش ئاماژەم بەوه کرد، لە راستی دا ئەگەر هەموار یاسای سەرۆکایەتی هەریەم کە دوو سال، سێ سال ئیشمان لەسەری کرد سەرکەوتوو بووینایە ئەم پڕۆژە ئەسڵەن نەدەهات کە ئیستا قەسە لەسەر بکەین، پڕۆژە دابەش کردنی دەسەڵاتەکانیش هەر نەدەهات، لەبەرئەوه ئەو بابەتە عیلاقەى بەوه هەیه، دوووم / من لەگەڵ دەقی ماددەى (3) وەکو ئەو پڕۆژەیهى ئاراستەى لیژنەى یاسایى کراوهکە دەلێ پێویستە خولی پێنجەمی پەرلەمانى کوردستان لە یەکەمین وەرزی گریدانى دا لەزیر رۆشناى بنەما گشتیەکانى دەستوور بپار لەسەر چارەنووسى دامەزراوەى سەرۆکایەتی هەریەم کوردستان بدات، نەک ئەوهى کە لیژنەى یاسایى ئاماژەى بۆ کردوو، ئەویش لەبەر کۆمەڵێک ئەسباب، یەکەم / خولی پێنجەم ئەگەر دیقەت بەن نووسبومانە پێویستە، واتا ئیجبارى کراوه کە لە خولی گریدانى یەکەم ئەو کارە بکەن، نەک هەموو خولی پێنجەم پابەند بن و ئەم پڕۆژەیه و مەسەلەى ئەو پڕۆژەیه یەکلایى بکەنەوه، من یەک پێنشیارم هەیه بۆ لیژنەى یاسایى و سەرۆکایەتی پەرلەمانى کوردستانیش ئیەم دەزانین لە (2015/5/20) لیژنەى نووسینەوهى دەستوور هەڵبژێردرا، ئەو لیژنەیه مودەیهکیان پێدرا و لەو مودەیه توانیان لە (60%) ی دەستووری هەریەم کوردستان بنووسنەوه، واتا لە (5) بەش دوو بەشى ماوه، بۆیە داوا دەکەم هەتا ئەم مودەیهى خولی پێنجەم کە ماومانە ئەو لیژنەیه دەست بەکاربنەوه و بۆ ئەوهى لایەنى کەم ئەوهى کە ماوه تەواوى بکەن و ببین بە خاوەنى دەستووری خۆمان کە ئەمە کار ئاسانیەک دەکات بۆ ئەوهى خولی پێنجەم سەرقال نەبن بەم بابەتەوه، سوپاس.

بەرپۆز جعفر ابراهیم ئیمنی / جیگری سەرۆکی پەرلەمان:

سوپاس، کاک بیستون فەرموو.

بەرپز بیستون فایه ق محمد:

بەرپز سەرۆکی پەرلهمان.

که له ئەسلی پرۆژەکی ئیمه وشه ی بنه ما گشتیهکان دهستور هاتوو مه بهستمان هه بووه لهوئ، ئیمه مه بهستمانه سەرۆکایهتی ههریمی کوردستان بمینیتهوه و مه بهستیشمانه ئەسلی پرۆژه پيشکه کراوهکان (15) ی ئیمه و فراکسیونی تر که به داخهوه ئەو کات ناکۆکی ئی کهوتهوه و ئیمه باجمان وهرگرت و باجمان دا لهسەر ئەوه، ئیمه مه بهستمانه بنه ما گشتیهکانی دهستوری عیراق لهوئ، چه سپاندنی نیزامه پەرلهمانیه کهیه که باسم کرد له ئەسلی پرۆژهکانمان دا هات بوو، نیزامی پەرلهمانی به مانای چۆنیهتی ههلبژاردنی سەرۆک لهو نیزامه که خیلافمان لهسهری هه بوو، دهسهلاتهکانی و جۆری نیزامه سیاسیه که لهسهر مهوزوعی خولی پینجهمی پەرلهمانی کوردستان له راستی دا خوله که (4) ساله ئەگهر درپژ نهکریتهوه، وهکو ئەم خولهی که به داخهوه وای ئی هات، ئەو قسهیهی کاک عبدالرحمن ته بهنی دهکهم، ته حدید بکری وهرزی یه کهم مهسهلهن سالی یه کهم له بیدایهتی خوله کهیه، ئەوهشی که کاک سۆران گوئی بۆ لهم خوله نهیکهین یالله منیش پیم باشه لهم خوله بیکهین، خو ئیمه لهم خوله پرۆژهمان هه بوو ویستمان نیزامی سیاسی له کوردستان پەرلهمانی بی و ویستمان سەرۆک له نیو پەرلهمانهوه ههلبژاردیتر به داخهوه که نه نیسابه کهمان بۆ تهواو بوو و دۆخی کوردستانیش گه یاند به کوئ، زۆر سوپاس.

بەرپز جعفر ابراهیم ئیمینکی / جیگری سەرۆکی پەرلهمان:

سوپاس، کاک ئومید فهرموو.

بەرپز ئومید عبدالرحمن حسن:

بەرپز سەرۆکی پەرلهمان.

به دنیاییهوه تایهت به ماددهی (3) هه موو ئەو دیده یاسایی و سیاسیهی که بۆ دامه زراوهیی سەرۆکایهتی ههریمی کوردستان ئیستا هیه، به دیدیکی ئهرینی وهکو فراکسیونی پارتی دیموکراتی کوردستان ته ماشای ده کهین و جا چ ههلبژاردن بکریتر، چ ئەو دامه زراوهیه ههلبه سپردیتر یان ههلبه وشیهوه، به لام دیدی گشتی هه موومان هیئانه دی سیستمیکی پەرلهمانی گونجاو که خزمهتی خه لگی کوردستان به دیموکراسیهت بکات لهسهروی هه موو شتی کهوه ئیمه وای ده بینین، هه رچه ند ئەو دامه زراوهیه که قسه لهسهر هه لپه ساردنی دهکریتر له رابردوو دا بۆ ئیستاش و بۆ میژووش هه روا ده بی، ئەو دامه زراوهیه به سەرۆکه کهیهوه بۆته هیئانه دی یه کی که له خواستهکانی گه لی ئیمه که بوونی ئالا وهکو هیما و سیمبولیک، بینیمان له چوارچیهی ئەو دامه زراوهیه دا ئالای کوردستان له ولاتان و له سەرۆک و ریه بری ولاتاندا دههاتن له ژیر ئەو ئالایه و بوونی ئالایه که له رووه باره عاتفیه کهی چ کاریگهریه کی هه بوو، له باری دیپلوماسیهی دا ئەو دامه زراوهیه دیسان به شیکی گرنگ بووه له پيشوه چوونی دیپلوماسیهتی ههریمی کوردستان ئەگهر دیقهت بدهین، پيشی سالی (2005) پيش بوونی ئەو دامه زراوهیه دیپلوماسیهتی ههریمی کوردستان له چ ئاستیک بووه و ئیستا له چ ئاستیکی دیکهیه، له حاله تیکی دیکه دا ئەو دامه زراوهیه و

سەرۆك و دامەزراوەكە بە پێی یاساكانی دەسەڵاتی ئەو سەرۆكە كە سەرۆكى ھێزە چەكدارەكان بوو، گەورەترین ھێزی درێندەى دونیا تیرۆر و توندپەروى لەسەر دەستی خەلكى كوردستان تێكشكێنرا، لەبارى نیشتمانى و نەتەوەپەش دا جارىكى ديكە ئەم دامەزراوەیە ئەو چەترە بوو ھەموو ئیستجابه جیاوازهكانى لەژێردا كۆدەبوونەو و كۆبوووە، بینیمان بەج شۆوھەك لەو بارەدا ھاوكار و پشتیوانى دۆزى خەلكى كوردستان بوو، گەورەترین شانازى بۆ ئەو دامەزراوەیە یان خەلكى كوردستان كاتێك ئەو یاسایە دانرا لە سالى (2005) یاسای ژمارە (1) یەكێك لە ھاتنەدى خواستەكانى خەلكى كوردستان بوو كە وەكو دیسان تەئكید لەسەر ئەو دەكەمەو ئەو دامەزراوە چ رۆلكى بىنى لە مەسەلە نیشتمانى و نەتەوەپەشەكانى ئیستاش ئیمە پیمانواپە كە ئەو كارەى دەكریت یان ئەو گەفتووگۆیەى ئەمرۆ دەكرى لەسەر ئەو بابەتە دەكریت، ئەو جیاوازی ئیمە لەسەر تى گەشتنمان لە میكانیزم و لە بابەتى دەستور، بۆیە دەكرى بە پێی دەستور ھەموو ئەو جیاوازیانەى كە ھەمانە بە پێی پرۆژەھەك كە دەستور لە ھەریمی كوردستان دیتە ئاراو، ئەو فەوزایە یان ئەو كێشە و گرفتەنەى لایەنەكان نەمىنى و دەستور ئەو چەترە بى كە لە ژێرى دا دامەزراوەكان كارى خۆى بكات، ئیستا ئیمە لە خولى پینجەمى پەرلەمانى كوردستانمان لەبەردەمە نزىكىن لەوێ كە ئەم خولە بەرەو كۆتایى دەچیت، لەم خولەش دا ئەو گرفتەنە چارەسەرمان كرد، لە رابردووشدا نەمانتوانى خاوەنى دەستورێك بىن و دیدگا سیاسىەكانمان ھۆكار بوون لەوێ كە دەستور نەخرا ریفراوندۆمەو، دیدگا سیاسىەكانمان ھۆكار بوون لە لیژنەھەكى دیکەى دەستورى دروست بى و كارەكانى تەواو نەكات، لە خولى پینجەم دا ھاوكار بىن لەوێ كە ھەم دەستورێكمان ھەبى بپتە چەترىك بۆ ھەریمی كوردستان و ھەموو ئەو كێشە و گرفتەنەى كە لە نۆوانمان دا ھەپە لە چوارچۆپۆى ئەو دەستورە یەكلایى بكریتەو، زۆر سوپاس.

بەرپز جعفر ابراھیم ئیمینكى / جیگری سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، بەھار خان فەرموو.

بەرپز بەھار عبدالرحمن محمد:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەم ماددەپە وا دارپژارو وەكو ئەوێ دەستورێكمان ھەبى و لەسەر بنەما گشتیەكانى چارەسەرى شتەكان بكەین، بۆیە خالى یەكەم/ ئیمە بۆچى ئەو كێشەپە و دەرھاویشتەكانى دەزانین كە چەند كارىگەرى لەسەر ھەریمی كوردستان ھەبوو، بۆ بەجیى دپلین بۆ خولى پینجەم و یەعنى ب ھەمان شۆواز ئیدامە بەو كێشانە دەدەین، دوو/ ئیمە دەستورمان نیپە تا بەو شۆوازه لەسەر بنەما گشتیەكانى خۆ ئەگەر دەوتریت بۆ خولى پینجەم زەمان چپپە كە لە خولى پینجەمیش دا دەبىنە خاوەنى دەستور، ئیمە دەزانین ئەك ھەر لە خولى جوارەم، لە خولەكانى پینشتریش دا و ھى خولەكانى پینشتریش بەداخەو دەلیم كە بەھۆى مەلمانى سیاسى و بەرژوونەپە حزبپەكانەو كە نەتوانراو ھەریمی كوردستان بكریت بە خاوەنى دەستور، بۆیە لەبىرى ئەوێ كە ئیمە بپسپیرین بە خولى پینجەم و بلپین بەرپرسارىپەتەكە لە خۆمان لیژنەكانى

نووسىنەۋەدى دەستور دەست بەگەرەكانى بىكەتەۋە، ئەۋەدى كە كاروبارى نووسىنەۋەدى دەستور و پەكى خستووۋە لە راستى دا ئەگەر چى ئەمە پەيوەندى بە قۇناغەكانى رابردووشەۋە ھەيە، بەلام لە ئىستادا بەرپرسىيارىيەتەكەى لە ئەستۆى ئىمەدايە و ئەم پەرلەمانەيە، بە تايبەتى دەبى دەستەى سەرۆكايەتى، چونكە وادەيەك درا بوو بە ليژنەى نووسىنەۋەدى دەستور كارى باشيان تيا كردوو، ئەۋە مابوو كە ئەگەر كاتەكەيان تەۋاۋ نەبوو دووبارە بىتەۋە پەرلەمان و دەنگيان پى بىرئىتەۋە و مانگىكى دىكەش وادەكەيان بۇ درىژ بىرئىتەۋە، يەنى لە ئىستادا ئەۋە ماۋە كە دەستەى سەرۆكايەتى بىخاتە بەرنامەى كار، دەست بەگەرەكانيان بىكەينەۋە، نازانم چى رىگرە بۇچى ئەۋە ناكەين، ھىوادارم كە بەۋ شىۋازە سىاغە بىرئىت، بەرپرسىيارىيەتەكەى لە ئەستۆى ئەم خول بى و ئىمە ليژنەكانى دەستور دەست بەكار بىكەينەۋە و تاۋەكو چارەسەرى دەستورويش نەكەين ئەۋ كىشانە چارەسەر نابىن، بەلام تەحسىل حاسلە، نووسىنەۋەدى دەستور كىشەكە چارەسەر دەبى بە تايبەتى ئەگەر سىستەى پەرلەمانى جىگىر بى لە دەستور دا ئەۋ كاتە سەرئاپاي ئەۋ كىشانە چارەسەر دەكرا بە سەرۆكايەتى ھەرئىم، ئەۋ كىشانەى كە ھەمانە لەسەر شىۋازى سىستەى ھوكمرانى لەھەرئىمى كوردستان دا، بۇيە داۋا دەكەم كە پەلە بىرئىت و ئەۋبەرپرسىيارىيەتەى لە ئەستۆمانە بە پى پىۋىست جى بەجى بىرئىت بە تايبەتى دەستەى سەرۆكايەتى، زۇر سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، پەروا خان فەرموو.

بەرپىز پەروا على حمە محمد:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

سەرەتا پىشتىگىرى لە قسەكانى كاك بىستون و كاك عبدالرحمن دەكەم، زۇرئىك لە قسەكانى منيان كرد، منىش بىروام وايە كە بەلئى ئىمە ۋەكو فراكسىۋنى گۇران بىروامان بەۋەيە كە ئەبى سىستەم پەرلەمانى بى و ھاۋشىۋەى بەغدا بىت، لەبەرئەۋە ئەۋە ھۆكارەكان ئاسان تر دەكات، سەبارەت بە ھالپەساردنىشى يان دواخستنى بۇ خولى پىنچەمى پەرلەمان، منىش خوازىارم كەلەم خولەدا بىكرايە، چونكە ئەۋەدى كە ئەم خولە يەكئىك لە شانازىيەكانى ئەۋەيە كە دەستى بۇ زۇرئىك لە پىرسەكان بىردوو، راستە بە دلئى ھەموۋان نەبوۋە و ھەموۋا حزبەكان لەسەرى تەۋافوقيان نەبوۋە، بەلام ئەۋەندەى كە تۋوشى كىشەيەش بوۋىن لەسەرى خوازىار بوۋىن كە ئەم خولە بىۋايە بە دەستكەۋتى ئەم خولە و كۇتايى ھىنان بە ھەر شىۋازىك بى تەبەن دەرئەنجامەكەى لەسەر دەستى ئىمە كۇتايى پى ھات بايە و سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، زولفا خان فەرموو.

بەرپز زولفا محمود عبدالله:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

من پشتیوانی له قسهی هاوڕێیانم کاک بیستون و مامۆستا عبدالرحمن و پەروا خان دەکەم، لەبەرئەوهی که ئێمه دەستورمان نییه و تاوهکو ئیستا دیار نییه که له خولی پینجەمیش دا ئایا دەستور پەسەند دەکری یاخود نا، لەبەرئەوه من پینجەم دەکەم که پینجەم کاتیک دیاری بکری، پینجەم ئهوه دەکەین که له خولی پینجەم له وهرزی یهکهه چاره‌نووسی ئەم دامەزراوهیه یه‌کلایه بکریته‌وه، زۆر سوپاس.

بەرپز جعفر ابراهیم ئیمنیکی / جیگری سەرۆکی پەرلەمان:

سوپاس، کاک محمود فەرموو.

بەرپز محمود حاجی:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

سەرەتا من تکایه که له لیژنه‌ی یاسای ده‌که‌م که پینجەم ده‌کات تا راده‌یه‌ک ره‌چاوی پینج‌یاره‌کان و بۆچوونه‌کانمان بکه‌ن، له مادده‌ی پینج‌وه‌وه تا مادده‌ی (2) که زیاتر له (6) که‌س پشتیوانیمان له قسه‌که‌ی و بۆچوونه‌کانی کاک بیستون کرد، به‌لام وه‌کو پینج‌وه‌وه مادده‌یه‌که‌ی دانەرپێژرایه‌وه به‌ پینج‌ خواستی ئێمه و خۆیان چۆنیان ویت وایان دارشته‌وه، دوو / سه‌بارت به‌ مادده‌ی (3) به‌رای من له‌بەرئەوه‌ی هه‌ریمێ کوردستان و براده‌رانیش باسیان کرد ده‌ستووری بۆ نه‌نووسراوه‌ته‌وه دیاریش نییه که‌ی ده‌بین به‌ خاوه‌نی ده‌ستووری هه‌میشه‌یی خۆمان له کوردستان، بۆیه به‌رای من پینج‌وه‌وه و بنووسریته‌وه، پینج‌وه‌وه خولی پینج‌ه‌می پەرله‌مانی کوردستان له یه‌که‌م وهرزی گری‌دان‌ی دا له ژیر رۆشنایی بنه‌ما گشته‌یه‌کانی ده‌ستووری عیراق بریار له‌سه‌ر چاره‌نووسی سەرۆکایه‌تی هه‌ریم بدریت، بۆیه پینج‌وه‌وه سیستمی پەرله‌مانی بی و هاوشیوه‌ی عیراقی فیدرال بی، له‌بەرئەوه‌ی ئەگه‌ر هه‌ر هه‌یج نه‌بی پینج‌ هه‌ر چیمان کردی له‌دوای (16) ئۆکتۆبەر‌وه بینه‌مان چۆن ده‌بی و ئیستا هه‌موومان کیرکێمانه‌ له‌وه‌ی که چۆن له‌ ده‌ستووری عیراق جی به‌جی بکه‌ین و بچینه‌وه عیراق و له‌م هه‌لبژاردنه‌ی عیراقیش دا نزیکه‌ی (60) کورسی پەرله‌مانیمان هه‌یه و ده‌چینه‌وه پەرله‌مانی عیراق و که‌رکوک وهرنه‌گرینه‌وه، زۆر سوپاس.

بەرپز جعفر ابراهیم ئیمنیکی / جیگری سەرۆکی پەرلەمان:

سوپاس، کاک مه‌ردان فەرموو.

بەرپز مه‌ردان خدر مصطفى:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

سه‌بارت به‌ مادده‌ی (3) خالی یه‌که‌م من له‌گه‌ل ئەوه‌م که چاره‌نووسی ئەم پرسه‌ پرسى سەرۆکایه‌تی هه‌ریم ئەگه‌ر به‌ کاتیشه‌وه گری بدریت به‌ کاتیکى وابیت که ئیمکان بیت جی به‌جی بکری، بۆ نموونه ئەگه‌ر پینج‌یارى ئه‌وه بیت له‌و وهرزی یه‌که‌می خولی پینج‌ه‌می پەرله‌مانی کوردستان پیمان وابیت که ئیمکانه‌ ده‌توانی که ئەم پرسه‌ یه‌کلایه بکریته‌وه هه‌موومان له‌بیره که ئەم خوله‌ی پەرله‌مان وهرزی

یهکەم زیاتر تەواو ببوو و هێشتا هەر نەمانتوانی بوو حکومەت و کابینەى حکومەت درووست بکەن، بۆیە من پێموایە لە خۆى پێنجەمیش وەرزیك تەواو دەبێ و هێشتا گەتوگۆ و موناڤەشات لەسەر درووست کردنى حکومەت بێ، بۆیە بۆ نەسیكى یان دەڤىكى وا دابنێین کە لە ئیستاوه بزانی جی بەجی ناکرێ، بۆیە من لەگەڵ ئەوومە کە لیژنەى یاسایى ئەو نەسەى کە لیژنەى یاسایى دایانناوه ئیمکانە لە ماوهى خۆى پێنجەم ئەو پرسە یەکلا بکریتهوه، ئەگەر ئەووش نەبێ دەتوانین کە حەلیكى وەسەت ماوهیهكى وا بێت کە ئیمکان بێت ئەم پرسە یەکلابکریتهوه، خالى دووم لیژنەى یاسایى پێشنیارەكى باشیان کرد کە بە دیلى بنەما گشتیهکانى دەستوورى هەریمی کورستان بیت من پێشنیارىكى زۆر باشە، ئەگەر ئیتمە پیمان وابی ئەگەر بگهینه بنەما گشتیهکانى دەستوورى عیراق کە لە دواى دا وای لى دیت سەرۆكى هەریم لەناو فراکسیۆنەکانى پەرلەمان هەلبژێردریت دەبیتە هۆى ئەوهى کە سیستمەکە پەرلەمانى بێت، بە حەقیقەت من دەمەوى چەند تەوزیحیک بەدم، د.ڤالا ئیشارەتى پێدا سەرەرای پشنگیریم بۆ قسەکانى پێویستى بە تەوزیحى زیاتر، شیوازی هەلبژاردنى سەرۆک بە هیچ شیوهیهک لە سیستمى حوکم ناگۆریت، لە نیزامى پەرلەمانى تەئکید دەکەمەوه لەو ولاتانەى کە نیزامى پەرلەمانیان هەیه چوار شیواز بۆهەلبژاردنى سەرۆكى ولات هەیه، شیوازی یەکەم کە پێى دەوتریت شیوازی ویراسى لە بریتانیا کە مەهدى نیزامى پەرلەمانیه سەرۆکیان مەلیکە بە شیوهى ویراسى ئەو پۆستە وەردهگریت، شیوهى دووم کە شیوهى ئینتخابە، ئەویش سى شیوازی هەیه، نموونەى یەکەم سەرۆک لەناو پەرلەمان هەلدەبژێردریت کە نموونەى بەرچاومان هەیه وەکو لە عیراق و لە لوبنان و نیزامەکەش نیزامى پەرلەمانیه، شیوازی دووم سەرۆک لەناو خەلک هەلدەبژێریت، نیزامیشیان نیزامى پەرلەمانیه و نموونەى نەمسا و پرتوغال و چەند نموونەى تریشمان هەیه، شیوازی سییەم یان شیوازی سییەمى ئینتخابى و چوارەمى نیزامى پەرلەمانى پێى دەلین شیوازی تیکەلاو، نیزام پەرلەمانیه و سەرۆک بە شیوهى تیکەلاو هەلدەبژێریت و وەکو ئەلمانیاى ئیتحادى، ئەلمانیاى ئیستا، نوینەرى خەلک لە موقاتەعات لەناو خەلک نوینەرى خۆیان هەلدەبژێرن، کۆنگرەیهک درووست دەکریت لە نوینەرى خەلک و لەگەل پەرلەمان هەردووکیان پیکەوه سەرۆكى ولات هەلدەبژێرن، بۆیە ئیتمە بە هەلدەدادەچین کە دەلین ئەگەر سەرۆک لەناو پەرلەمان هەلدەبژێریت، سیستم دەبیتە سیستمى پەرلەمانى، زۆر پێویست بوو ئەو تەوزیحاتانە بۆ بەرچا ورونى ئەندامان و زۆر سوپاس.

بەرپز جعفر ابراهیم ئیمینكى / جیگرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس بۆ ئەو زانیاریه، منیره خان فەرموو.

بەرپز منیره عثمان على:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

من لە کۆتا قسەکانى بەرپز مامۆستا هەورامانەوه دەست پى دەکەم، کە لەراستى دا دەمەوى ئەوه بلیم خۆى چوارەمى پەرلەمانى کوردستان قوربانى زۆرمان دا بۆ سەرۆکایەتى هەریم و مۆئەسسەسەى سەرۆکایەتى هەریمى کوردستان، (50٪) ی کارى ئەم پەرلەمانى کوردستانە بەهۆى سەرۆکایەتى هەریم و

پۆستی سەرۆكايهتی ههريمهوه ئەم پەرلهمانه پەك خرا، بۆيه ئوميد دهكەم ئيمه ههول بدين ئەم كيشه دامهزراوهی سەرۆكايهتی ههريمی كوردستان له خولی چوارەم دا با حەلی بكهين، با جاريكى تر وهك چۆن خولی سييهمی پەرلهمان كيشهگهی به نيوه ناچل بۆ خولی چوارەم بهجی ئەهيلىرى، با ئيمهش جاريكى تر به نيوهی به جی ئەهيلىن بۆ خولی پينجهمی پەرلهمان، خولی پينجهمی پەرلهمانيش نيوهی تهمنى كاری پەرلهمانی خوئی بۆ ئەم موئهسهسه و دامهزراوهیه تهرخان بکات، بۆيه هيوادارم ئيمه به جورئهتوه دهست بنيينه سهر برينهكان و به جورئهتوه دهست بهرين بۆ ئەوهی كه ئەو ماوه كورتهی لهبهردهمان ماوه كيشه موئهسهسات و كيشه سەرۆكايهتی ههريم و ئەو موئهسهسهیه چارهسەر بكهين، پشتگیری ههموو ئەو راو بۆچوونانەش دهكەم كه پيوسته ليژنه دهستووریهكه جاريكى تر كارا بكهينهوه لهپەرلهمانی كوردستان دهست به نووسينهوهی دهستوور بكهين بۆ ئەوهی له خولی چوارەمی پەرلهمانی كوردستان دا دهستوور بنووسينهوه و ئەو دهستووره تهواو بكهين كه دوو بهشی ماوه، بۆ ئەوهی بتوانين ئەو كيشانهی كه له خولی چوارەمی پەرلهمانی كوردستان ههمان بووه جاريكى تر ئەو كيشانه بۆ خولی پينجهمی پەرلهمانی كوردستان دروست نهبيت، زۆر سوپاس.

بهرپرز جعفر ابراهيم ئيميني/ جیگری سەرۆکی پەرلهمان:

سوپاس، كاك عمر فهرموو.

بهرپرز عمر عينايت:

بهرپرز سەرۆکی پەرلهمان.

من ئەگهريمهوه بۆ هۆكاههكانى دهرحواندن ههرحهنده ئيستا كاتى نيه بهس باسى رهخساندن و زهمينه سازى ئەكا من پيم باش بوو ئەو رهخساندن و زهمينه سازيه بۆ ئەو ياسايه كرا كه لهلايهن پينج لايهنهوه پيشكەش كرا، له (23) ی حوزهيرانا خويندنهوهی بۆ كرا، ئەكرى ئەو پينج لايهنه ئيستا وهكو ماموستا (ههورامان، مهروان) فهرمويان (مونيره) خانيش باسى كرد ئيستا پينج لايهن بى به شەش و بى به حهوت بكرىت به ههشت و ههموو فراگسيۆنهكان وگۆتا كه مينه پيكهاتهكانيش بهشدارى تيدا بكن، ئەكرى باشتر ئەم ياسايه نهسپيرين به خولى ئاينده نهسپيرين به ناديار خۆمان لهو ئاسته بابينهوه بتوانين چارهسەرى ئەو كيشه بكهين ياسای سەرۆكايهتی ههريم بهو پيهی پيوسته ههمواری بكهينهوه، گرپی دهست نهخهينهوه خۆمان به كهم نهزانين، خولی پينجهم ئيستا وهكو ماموستا (ههورامان) جاريكى ديكه باسى كرد باشتر يهكترمان ناسيوه باشتر لهيهكتر تيگهيشتوين ههم دهستورهكه وهكو ئەوهی (بههار) خان باسى كرد، دهستوورهكه تهواو بكهين ههم ههمواری ئەم ياسايه بكهينهوه ئەگه ئەمانهشتان هيچ پيناكرىت وه من واى ئەبينهوه له ناو برگهكهدا ههندي ناينهوي باسى دهستوورى عيراقى بكن ههندي ناينهوي بلين بنه ما دهستووریهكان گشتيهكان ههنديكيشيان ئەيانهويت بلين دهستوورى ههريمی كوردستان كه نيه وا باشتر ئەگه ئەمانه هيچى نهكرا، من داوا ئەكەم برگهكه بهم شيوهيه بخوينرتهوه، پيوسته خولی پينجهمی پەرلهمانی كوردستان له يهكەم وهزرى گریدانی خۆیدا بریار له چاره‌نووسی

دامه زراوی سەرۆكایه‌تی هه‌رێم ب‌دات، ئه‌گه‌ر له‌لای ئێمه‌ چاره‌سه‌ر نه‌كرا كه‌ من ه‌یوادارم ب‌كرێت، له‌و ئاسته‌یاین كه‌ ب‌كرێت، ئه‌گه‌ر ناكرێت ئه‌م په‌ره‌گرافه‌ بنووسن باسی ده‌ستوور نه‌كهن ب‌یسه‌پێنن ب‌ه‌سه‌ر خولی پێنجه‌م له‌ یه‌كه‌م وه‌رزى گرێدانی خۆیدا پشت به‌ ده‌ستوور و ئه‌وانه‌ نه‌به‌ستێت، چونكه‌ پشت به‌ ده‌ستوور هه‌ر به‌ ده‌نگدان یه‌كلاى ده‌كرێته‌وه‌ باشتره‌ له‌ وه‌رزى یه‌كه‌مى گرێدانی خۆیدا ئه‌م بابه‌ته‌ یه‌كلاى ب‌كاته‌وه‌، زۆر سوپاس.

به‌رپێز جعفر ابراهیم ئێمینیكى / جیگری سەرۆكى پهرله‌مان:

سوپاس بۆ به‌رپێز (عمر عینایه‌ت)، به‌رپێز (تحسین اسماعیل)، فه‌رموو.

به‌رپێز تحسین اسماعیل احمد:

به‌رپێز سەرۆكى پهرله‌مان.

ئه‌م بابه‌ته‌ی سەرۆكایه‌تی هه‌رێم براده‌ران هه‌ندێ شتیان باس كرد كه‌ ناكرێ و گونجاو نییه‌، بۆ نمونه‌ دیوانی سەرۆكایه‌تی هه‌رێم سه‌ر به‌ ئه‌نجومه‌نى وه‌زیران ب‌یت، ئه‌مه‌ له‌ كاتێك ده‌كرێت كه‌ یاسای سەرۆكایه‌تی هه‌رێم هه‌مواركرابێته‌وه‌ یاخود نه‌مابێت یان هه‌له‌وه‌شابیته‌وه‌، به‌لام تا هه‌له‌وه‌شابیته‌وه‌ ناكرێت سه‌ر به‌ ئه‌نجومه‌نى وه‌زیران ب‌یت به‌لام ده‌كرێت له‌ژێر چاودێرى ئه‌نجومه‌نى وه‌زیران ب‌یت، زۆر به‌داخه‌وه‌ میله‌تان شانازی به‌ كه‌سانى خۆیان‌ه‌وه‌ ده‌كهن ئێمه‌ لێره‌ ته‌نها كارمان ئه‌وه‌یه‌ یه‌كتر بشكێنن یاخود شتی خۆمان به‌ كه‌م بزانی، من پشتگیری كاك (ئومید خۆشناو) ده‌كه‌م كه‌ قسه‌كانى منى كرد، سەرۆكایه‌تی هه‌رێم ده‌ستكه‌وتی زۆرى بۆ هه‌رێمى كوردستان به‌ ده‌ست هێناوه‌ له‌ هه‌موو رووه‌كانى دیپلۆماسى و سه‌ربازى و ته‌نانه‌ت توانیویه‌تی خزمه‌تێكى زۆر به‌ خه‌لكى هه‌رێمى كوردستان ب‌كاتن كه‌ ئێمه‌ لێره‌ ته‌رازوومان دائیمه‌ن به‌ یه‌ك لادایه‌ ته‌نها سه‌لبیاته‌كان باس ده‌كه‌ین و باسی ئیجابیاته‌كان ناكه‌ین، به‌ تایبه‌تی ده‌ورى جه‌نابى سەرۆكى هه‌رێم ده‌ورێكى دیار بووه‌ له‌ هه‌رێمى كوردستان له‌ هه‌موو بواره‌كاندا، به‌ نسه‌بته‌ مادده‌ی (3) من پێم وایه‌ پشتگیری مامۆستا مه‌لا (ئه‌نه‌س) ده‌كه‌م یان كه‌ هه‌ر نه‌مینیته‌ یاخود من پێشیار ده‌كه‌م ئه‌گه‌ر ب‌مینیته‌ به‌م شیوه‌یه‌ ب‌یت، ئێمه‌ ناتوانین شت فه‌رز ب‌كه‌ین له‌سه‌ر خولی پێنجه‌م كه‌ دینن، به‌لام ده‌كرێت وه‌كو پێویستییه‌ك باس ب‌كه‌ین من به‌م شیوه‌یه‌ دام رشتوووه‌ به‌ حه‌قیقه‌ت مادده‌ی سێ (أ) پێویسته‌ خولی پێنجه‌مى پهرله‌مانى كوردستان كار بۆ دانانى ده‌ستوورى هه‌رێمى كوردستان ب‌كات با ده‌ستوورى هه‌رێمى كوردستان چاره‌نووسى دامه‌زراوه‌ی سەرۆكایه‌تی هه‌رێمى كوردستان و یاسای سەرۆكایه‌تی هه‌رێمى كوردستان دیارى ده‌كات، زۆر سوپاس.

به‌رپێز جعفر ابراهیم ئێمینیكى / جیگری سەرۆكى پهرله‌مان:

سوپاس بۆ به‌رپێز (تحسین اسماعیل)، (ئارى عبدالطیف) فه‌رموو.

بەرپز ئارى عبداللطيف مولود:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

وہلا من تیناگەم یەئنی چی لە ژیر روشنایی بنەما گشتییەکان دەستور هەندئ بەرپز باسیان کرد زۆر بە کورتی لیژنەى بەرپز تەرحیكى کرد لەسەر پێوەرە گشتییه دەستوریهکان لەبەرى بنەما گشتییهکانی دەستور هیچ جیاوازیهکی نییه ئەگەر مەبەست لە پێوەرە گشتییه دەستوریهکان دەستوری عالەمیەکانە ئەو شتیکی ترە، بەلام بنەما گشتییهکان دەستور ئەگەر دەستوری هەریمی کوردستان ئیەم دەستورمان نییه، پاشان بەرپزان ئیەم (11/6) ئەم پەرلەمانە ئەتوانیت بریار بدات وەکو ئەو بەرپزانە ئاماژەیان پێدا، بۆچی ئیەم ئەو چارەنووسە بخەینە دەستی خولی پینچەم، بۆیە من وەکو رهنی شەخسى وەك ئەندام پەرلەمانیك دوا ئەكەم ئەم پرۆژەیه سەرلەبەرى هەلبگیریت، زۆر سوپاس.

بەرپز جعفر ابراهیم ئیمینکی/ جیگری سەرۆکی پەرلەمان:

سوپاس بۆ بەرپز (ئارى عبداللطيف)، بەرپز (ابو کاروان)، فەرموو.

بەرپز عبدالرحمن فارس عبدالرحمن (ابو کاروان):

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

من لەسەرەتا لە پێویستەوه دەستی پێنەكەم من پیم وایە ئیەم ناتوانین هەر پرۆژەیهکی یان یاسایهکی مۆلزم بۆ خولی داهاوو بەیلینەوه، چونکە هەموو خولی پەرلەمانی بۆی هەیه هەموو یاسا و بریارەکانی دەستکاری بکات، بۆیە ئەمە پرسیارەكەشم ئەوێه ئایا ئەمە ئیلزامیک قووتی ئیلزامی هەیه؟ بە برۆای من نا، دوو پرسارەكەى تریشم ئەوێه ئایا ئیەم دەستور لە خولی داهاوو تەواو ئەکەین چونکە تەجروبهی رابردوو مان زۆرە بۆ ئەو لەبەر ئەو بەشى تری پرسارەكەم کە ئەو دەستورە تەواو نەبیت بە پێی ئەم ماددانە دیسان هەلبژاردنی سەرۆکی هەریم ناکریت، ئەمە بەراستی مەسەلەیهکە کە ئەبێ بزانی، خالی سییەم ئەوێه کە من برۆام وایە کە لەبەرى بریار لەسەر چارەنووسی دامەزراوەى سەرۆکایهتی هەریم بکریته بریار لەسەر چارەسەرى دامەزراوەى سەرۆکایهتی هەریم، زۆر سوپاس.

بەرپز جعفر ابراهیم ئیمینکی/ جیگری سەرۆکی پەرلەمان:

سوپاس بۆ بەرپز (ابو کاروان)، بەرپز (د.شیرکو حەمە امین)، فەرموو.

بەرپز شیرکو حەمە امین قادر:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

لە راستیدا کیشەیهکی گەورەیه کە لە خولی سییەم سپاردووێهتی بە خولی چوارەم وە خولی چوارەمیش ئەبیسپیری بە خولی پینچەم وە نووسراویشە بۆ رەخساندنی زەمینەى تەوافق و ئەوانە، ئیەم ئەگەر بگەریینەوه بۆ سەرەتای خولی چوارەم و دروست بوونی کابینەى هەشتەم ناوئارا کابینەى بنگە فراوان و کابینەى تەوافق و ئەوانە وە بینیمان چەنیک بەرى کرا لە راستیدا، بۆیە ئەمە ئەسلی کیشەگەیه بۆ لەم خوولە یەکلایى نەکریتەوه بۆ ئەو لیژنەیهى کە حدوودی لە (60%) کارەکانی تەواو کرد لە نووسینەوهى

دەستورا بۇ دەست بە گارنابنەو، وە بەتایبەتی ئیستا کہ بۆتە مەتلەبی خەلکیش لە چەند رۆژی رابردوو یەعنی یاداشت پێشکەش کراوە بەو پەرلەمانە بە ناوی سەگۆی جەماوەرەو وە کۆمەڵیک پەرۆزە یاسا بخریتە بەرنامەى کارەووە کہ لە راستیدا من خۆم لە سەدا سەد پشتمانی ئەکەم، بۆیە گرینگە ئیمە بتوانین لەو ماوەیە کەمەى کہ ماومانە ئەمە چارەسەر کەین وە لە راستیدا تەجرووبەشمان ھەبە کہ خولى سى سپاردى بە جوار نەیتوانى چارەسەرى بکات وە رێگرى گەورە ھەبوو، وە پەرلەمانى لەسەر پەك خرا وە لە راستیشدا ئەو تیببىنییە گشتیانەى کہ درووست بوو لەسەر مۆئەسسەسەکە لەسەر پۆستەك بە مەبنا ئیش و کارەکانى درووست بوو، یەعنی ھەموو مەرفۆقێك کاتێك لە ولاتێکدا ئەژى بێگوممان ھەز ئەکا شانازى بە ولاتەکەییەو بەکات شانازى بە دامەزراوەکانییەو بەکات شانازى بە کارەکتەرەکانییەو بەکات بەلام وەختى کہ تۆ ببینی مۆئەسسەسات لە پیناوى مەنفعەتەى گشتى لە پیناوى خاك ئەووە خەلک ئەوانە کار ناکات ئیلا لەبەر ئەووە ناکریت بتوانین دیفاعى لیبکەى وە شانازى پێوە بکەین، گەورە لەووە دەستپێدەکا کہ ئەم مۆئەسسەساتانە بەرپەرەییەکی زۆر گەورە بە رێزەییەکی زۆر بەرز و بەرچاوە بە نەفەسى حزبى کاربان کردوووە بۆیە ئەو ھەموو تیببىنییە لەسەر ئەووە درووست بوو ئیستا گەیشتۆتە رادەى ئەووەی کہ پێویستە ھەلبووەشپنریتەو، ئەووەى تری کہ من پشتمانى لە قسەکانى کاک (بێستون) و مامۆستا (عبدالرحمان) و (پەروا) خان و ئەو ھاوریانەى تر ئەکەم کہ بە راي من پێویستە بە روونى بنووسریت تەحیدید بکریت، وە کەى چارەسەر ئەکریت، لەبەر رۆشناى دەستوورى ھەمیشەبى عیراقد، وە پشتمانى قسەکانى کاک (عمر) و جۆرێك لەو بەرپەزانەى تریش ئەکەم کہ بەو نەفەسە قسەیان کرد، ئەمە دەبیت یەکلایى بکریتەو، وە بە داخەووە ئەو خولەى ئیمە تا ئیستاگە یەعنی نەمانتوانیوە قەزەییەك یەکلایى بکەینەووە کہ خولى سببەم بۆى بە جیھیشتووین ئەى ئیمە چۆن ئەووە بسپیرین بە خولى پینجەم کہ خۆمان ناتوانین ئەو پەرسە یەکلایى بکەینەووە کہ خولى سببەم بۆى بەجیھیشتووین، ئەو ھەموو لیکەوتە سیاسە خراپە کہ ئەو پەرلەمانەى لەسەر داخرا، تەئکید ئەکەمەووە پێویستە لەم خولە ئەمە یەکلایى بکریتەووە یاخود ئەگەر ناکریتەووە ئەووەى ئەو ھاوریان باسیان کرد ئەووە تەسبیت بکریت لە ناو ماددەکە، زۆر سوپاس.

بەرپەز جعفر ابراھیم ئیمینى / جیگرى سەرۆکی پەرلەمان:

سوپاس بۆ بەرپەز (د. شیرکۆ ھەمە امین)، بەرپەز مامۆستا (مەلا غریب)، فەرموو.

بەرپەز غریب مصطفى رسول:

بەرپەز سەرۆکی پەرلەمان.

ئیمە لە کاتییدا وەکو فراكسیۆنى یەگرتوو ئەوھندە داكۆکیەکی دەکەین لەسەر چارەسەرى ریشەبى یاسای سەرۆکایەتى ھەریم و پۆستەکە جەخت لەووە ئەکەین کہ نیەتمان پاکە لە چارەسەرى ئەم کیشەبە وە نیەتى ھیچ فراكسیۆنىکی تر مۆتەھەم ناکەین لەم قەزبە، ئەزانم ھەموومان بە دواى چارەسەرێکدا ئەگەرین، بەلام ئەو پەیفەى کاک (د. شیرکۆ) دووبارە ئەکەمەووە کہ کیشەى خولى سى سپاردوووەبەتەى بە جوار و جوار بیسپریت بە پینج لە راستیدا بەوان چارەسەر نەبووبیت بە ئیمەش چارەسەر نەبووبیت

چاوهرى بکهين به خولى پېنجهم چارهسەر بېيت، ئايا ئيمكانيان ههيه خولى پېنجهم ئەم كيشهيه چارهسەر بکهين؟ من به دنایيهوه ئەلیم نەك پييان چارهسەر ناکریت به دەستی ئەوانهوه ئەم ياسايه جاریکیتز ئەبزرکی و كيشهشی ئی ئەکهوئتهوه، تکا ئەکهم با ئیمه ئیش له کۆل خۆمان نەکهینهوه بهریزان پەرلهمانتارانى بهریز هەر ياسايهك كه دەردهچیت وهکو قوماشیک وایه كه بتهوی بدووری و بیکهی به قاتیک سهرتا ئەندازه گیری ئەکریت كه نووسینی ياسا و راپۆرتەکهیه قۇناغی دووم مقهسی لئنهدری و ئەبدریت كه گفگووی ناو ئەو قاعهیه قۇناغی سییم دوورینیتهی كه دەست بهرزکردنهوه و دەنگ بۆ دانیتهی، ئیستا ئیمه دەنگ بۆ چی بدەین له کۆتاییا ئەندازهگریهکه ههلهیه ئەندازهکه غهلهت بوو قاتهکه غهلهت ئەبیت ياساکه ههله ئەبیک كيشهکه بۆ دواى خۆمان دروست ئەکهين، بۆیه چارهسەری ريشهیی به تیگهيشتنی ئیمه ههلهشانهوهی ياسای ژماره يەك و ژماره دوو سالی (2005) ه، زۆر سوپاس.

بهريز جعفر ابراهيم ئيمينيكي / جيگري سهروكي پەرلهمان:

سوپاس بۆ بهريز ماموستا (مهلا غريب)، بهريز (انور قادر مصطفى)، فەرموو.

بهريز انور قادر مصطفى:

بهريز سهروكي پەرلهمان.

بۆ ماددهی سى لهگهڵ ئەووم له سهرتا له پرۆژهکهدا چۆن بووه بهم شیوهیه بیت واته پيش ئەوهی راپۆرتی لیژنهى ياسای لهسەر ئاماده بکریت هەر وهکو كاك (عبدالرحمان) خویندییهوه به سيقهتهی زانیوه، زۆر سوپاس.

بهريز جعفر ابراهيم ئيمينيكي / جيگري سهروكي پەرلهمان:

سوپاس بۆ بهريز ماموستا (انور قادر)، بهريز (على حمه صالح)، فەرموو.

بهريز على حمه صالح:

بهريز سهروكي پەرلهمان.

هيوادارم بابتهی سهروکايهتی ههريم و سهروکی ههريم جياواز کریت له ههندی شتی دیکه، ئەمه دید و تیروانینه ههندی کهس دید و تیروانینیان وایه که ئەم دامهزراوهیه بۆ خهلكی کوردستان گرینگه میژووییه سومبووله خزمهتی کردوو، بۆ نموونه بهنده دید و تیروانین ئیمه پييان وایه ئەم دامهزراوه گرینگ نییه پيوسته ههلهشیتتهوه، بۆیه ئەمه پهيوهندی به دلسۆزی و نادلسۆزیهوه نیه، گومان ههیه لهوهی زۆریهه ههره زۆری ئەگەر ههمووشی بلین ئەوهی لیرهیه بۆ خهلك و خاکی خۆی دلسۆزه ئەگەر دلسۆز نهبیت ئەم ولاته به بی گهرما و بهبی نههامهتی ئەروا له شوینیکی تر خوشتر ئەزی، بۆیه ئەمه جیاکریتتهوه، سهبارت بهوه ههموومان لامان گرینگه ئینسان یهعنی بۆ نموونه قووهتی من ئەوهیه من بیست کیلۆ ههلگرم ناتوانم دوو سهد کیلۆ ههلگرم ئەگەر ئیستا بمتوانیبايه ئەم دامهزراوه لیره ههلهشیتتهوه نیسابم پیتتهواو بکرایه نەم ئەخسته بهیانی، یهعنی با وازح بین بیم ناکریت، بهلام له مهبادنی خوشم تهراجوعم نهکردوووه باوهرم به ههلبژاردنی سهروکی ههريم نییه له ناو خهلكا چوار سالی

تريش باوهرم پيى نىيە ھەشتى تريش باوهرم پيى نىيە، ئەو سەوابتە لاي ئىمە، بۇيە من پيىم وايە ئەو كاتەى كە دياريمان كردبوو كە وتبوومان وهرزى گريدان لە ژير رۇشنايى وهرزى گريدان بە مەبەستەو تەحديدمان كردوو دەبىت كات ديارى بكرىت، تۆ كە خولەكە ئەكەپتەو ئەكاتە سالى چوارەم ئى سالى چوارەميش وەكو ئەورۆ ئەلئى وەلا فرىا ئەكەوتىن برۆ بۆ خولىكى تر، من دلنيام دكتۆرە بەريزەكان پسپۆرى قانونن وەلام ئەدەنەو، بۆ ئەم خولە ناتوانىت قانون بۆ خولىكى تر دەرکات ئەو نىيە ئىمە سەد قانون جىبەجى ئەكەين خولەكانى تر بۇيان دەرکردووين، موناقتەشەكە ئەكەپتەو ھەر لە سەرەتاي خولى گريدانەو نايخەپتە دوو سال موناقتەشەكە ئەكەى بۆ ئەو ھەل كرىت ئومىد ئەكەين جديەك ھەبىت لەو كاتە دۇخىك دروست بىت لەسەرەتاي وهرزى يەكەمى خولى گريدانەكە ئەم بابەتە چارەسەر بكرىت بۇيە ھيوادارم سىاسەت ئەو نىە كە خۆم چىم ھەز لىيە، ئەو ھەيە كە چىم دەست ئەكەوئىت لە نيوان سفر و سەدا پەنجا ھەيە ھەفتا ھەيە ھەشتا ھەيە چل و پىنج ھەيە، ئەگەر بتوانىن من دلنيا بين ئىستا ئەگەر بتوانم نىسابم پى كۆبىتەو كىشەم بۆ درووست نەبىت نايخەمە بەيانى، بەلام ئەگەر نەشتوانم قەناعەت و دیدى من وايە كە باوهرم بە ھەلباردىنى سەرۆكى ھەريم نىيە لە ناو خەلكا پيىم وايە سەرۆك ھەبىت لە ژير نىقابى پەرلەماندا بى دەسەلاتى ھەبىت، وە زياتر لەو ھەش پيىم وايە قەناعەتم ھەيە كە دامەزراو كە ھەلەو شىنەو وە سەرۆكى حكومەتمان ھەبىت چ دەسەلاتى ھەبىت، بەلام سەرۆكى حكومەت بە كۆى دەسەلاتەكانى لەبەر دەم پەرلەمانا بەرپرسە، بۇيە ئەو كاتە گرىنگە تەحدید كراو بە مەبەستەو تەحدیدمان كردوو بۆ ئەو ھەيە نايخەپتە ئەخىر چوار سالى ئەخىر چوار سالى پيىم نەكرا ، بەلام من دلنيام لە دوومانگى يەكەما موناقتەشە بكرىتەو چوار مانگ سى مانگ دواى ئەو ھەل ئەكرىت، بۇيە سوپاستان ئەكەم ھيوادارم ئەو كاتەى كە لىژنەى ياساى لاي بردوو بەگرىننىتەو بۆ شويىنى خۆى، زۆر سوپاس.

بەريز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس بۆ بەريز (على حمە صالح)، خالىكى نىزامە بەريز مامۇستا (مەلا مەروان)، فەرموو.

بەريز حسيىن اسماعيل حسيىن (مەلا مەروان):

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

وەلا پرسىارىك خالىكى نىزامىيە بۆ لىژنەى ياساى وەقسەكەى كاك ابو كاروانىشە ئايا ئەو خولە دەتوانىتن برىار بۆ خولى ئايندە بدات لە رووى ياساىيەو؟ وە پيىم خۆشە بەجدى وەلاممان بدريتەو ئەگەر وابى كۆمەلە برىارىكى باشيان بۆ دەدەين، سوپاس.

بەريز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

بەريزان لىژنەى ياساى، ئەگەر وەلام و تىببىنى ھەبن، وە دارشتنەو ھەي ماددە، بەريز (د. فرست) روونكردەو، فەرموو.

بەرپز فرست صوفی علی:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

لە سەر ئەو پێشنياره‌ی بەرپزان لە لیژنە‌ی یاسایی کردیان وە لەسەر زه‌وئی ئەو مونا‌قه‌شه‌یه‌ش که کرا من پێشنياز ده‌که‌م ئەو سی‌اغ‌ه‌یه‌م دارشتۆته‌وه‌ ئه‌گەر بەرپزان لە لیژنە‌ی یاسایی قبوولیان بێت، بەم شی‌وه‌یه‌یه، خولی پێنج‌ه‌می پەرله‌مانی کوردستان لە ماوه‌ی دوو وەرزی گری‌دان‌ی سالی یه‌که‌میدا لەسەر ب‌نه‌مای پێ‌وه‌ره گشتییه‌ ده‌ستووریه‌کان بریار لەسەر چاره‌نووسی دامه‌زراوه‌ی سەرۆکایه‌تی هه‌رپم ده‌دات، سوپاس.

بەرپز جعفر ابراهیم ئی‌مینیکی / جیگری سەرۆکی پەرله‌مان:

سوپاس بۆ بەرپز (د.فرست)، ئیستا چاوه‌روانی ئەوه‌ینه لیژنە‌ی یاسایی، خالی نی‌زای کاک (علی)، فەرموو.

بەرپز علی حه‌مه‌ صالح:

بەرپز سەرۆکی پەرله‌مان.

دوو پێشنيار هه‌یه‌ دوو خول یان یه‌ك خول هه‌ردووکی بخه‌ ده‌نگدان.

بەرپز جعفر ابراهیم ئی‌مینیکی / جیگری سەرۆکی پەرله‌مان:

رای لیژنە‌ی یاسایی، بەرپزان لیژنە‌ی یاسایی، بەرپز (د.قالا)، فەرموو.

بەرپز قالا فرید ابراهیم:

بەرپز سەرۆکی پەرله‌مان.

لە‌ماوه‌ی دوو خولی وەرزی گری‌دان‌یدا سالی یه‌که‌مدا هه‌یه، وە لە یه‌که‌مین وەرزی گری‌دان‌دا هه‌یه ئه‌گەر ته‌وافق هه‌بی ناخه‌ینه‌ ده‌نگدان یه‌که‌سەر لە ماوه‌ی دوو وەرزی گری‌دان‌یدا سالی یه‌که‌م دا دەرپزین، ئه‌گەر نا ده‌بی هه‌ردوو پێشنياره‌که‌ بخه‌ریته‌ ده‌نگدان، پێشنياری یه‌که‌م که لە لایه‌ن زیاتر له‌ سی پەرله‌مانتار کراوه‌ له‌یه‌که‌مین وەرزی گری‌دان‌یدا.

بەرپز جعفر ابراهیم ئی‌مینیکی / جیگری سەرۆکی پەرله‌مان:

سی خالی نی‌زای هه‌نه، بەرپز مامۆستا(مه‌لا مه‌روان)، فەرموو.

بەرپز حسین اسماعیل حسین:

بەرپز سەرۆکی پەرله‌مان.

ئەو وه‌لامه‌ی ئەو پرسیاره‌ی ئاراسته‌ی لیژنە‌ی یاسایی کرد لە لای ئی‌مه‌ جی‌ی ئیعتیباره‌ ئه‌گەر ئی‌مه‌ بتوانین یاسا دەرکه‌ین وە خولی داها‌توو مولزه‌م که‌ین بۆ ئەوه‌ی ئەمه‌ کردوو‌مانه‌ ئەوه‌ بۆ ئەوه‌ی له‌ رووی ده‌نگدان‌ه‌وه‌ لەم روانه‌وه‌ ته‌ئسیری ده‌بیت، به‌لام ئەوه‌نده‌ی ئەمن ئەوه‌ چوار ساله‌ پێنج سالمان ته‌واو کرد لەم پەرله‌مانه‌ هه‌چ خولیک ناتوانیت یاسایه‌ک دەرکات برپاریک بدات بۆ خوله‌که‌ی داها‌توو، چونکه‌ خوله‌که‌ی داها‌توو پەرله‌مانتارن هه‌مان سه‌لاحیه‌تی ئی‌مه‌یان هه‌یه، ده‌توانن ئەو یاسا و قانونانه‌ی که ئی‌مه‌ دەرمانکردوو ئی‌شی پێنه‌که‌ن هه‌مووی هه‌م‌وار که‌نه‌وه‌، پێو خۆشه‌ وه‌لامان ب‌ده‌نه‌وه‌، سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

(د.فالا)، فەرموو.

بەرپىز فالا فرىد ابراهيم:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ئىمە لىرانە دانىشتووين ياساگە دەردەكەين ياساگەشمان ناوى ياساى تەعليقە ھلپەساردنە بۇ خولى پىنچەم، ھەر ياسايەك كە تۆ ئەمرۆ دەرى دەكەى مولزەمە بۇ خولى پىنچەم و شەشەم و ھەوتەم و ھەشتەم مەگەر خولەكە بۇ خولى ياساگەى تۆ ھەلبوھشىنىتەوہ يان ياساگەى تۆ ھەمواربكاتەوہ، يەئنى ئەو خولى كە دى دەتوانى جىبەجىي نەكا دەتوانىت ھەموارى كاتەوہ دەتوانى مؤئەسەسەكەش ھەلوھشىنىتەوہ.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

بەرپىز (سۆران عمر)، فەرموو.

بەرپىز سۆران عمر سەئىد:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

پىشنىارى تىرىش ھەبوو ئەم خولە ئەم پىرسە چارەسەر كا نەك خولى پىنچ و نەك گرىدانى خولى يەكەم و دووہ، ھىوادارم ئەویش بخىرتە دەنگەوہ.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

بەرپىز (د. بەھار مەحمود)، فەرموو.

بەرپىز بەھار محمود فتاح:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

خولى ئەم پىرۆزە ياسايەى كە ھاتوہ نەتىجەى ئەوہىيە كە ئەم خولە بە داخوہ ئىمە نەمانتوانىوہ ئەم بابەتە چارەسەر بکەين، وە بۇ ئەوہش ھاتوون بۇ خىزمەتى ئەو پىرۆزەيەى كە پىشكەش كرابوو چونكە ئەگەر ئەم پىرۆزەيە نەبىت دەبىت ھەلبىزاردن بۇ سەرۋىكايەتى ھەرىم بىرىت لەناو خەلكا بىرىتن بۇيە ئەمە نەتىجەيە ئەگەر ئىستا دەتوانىن لەم ماوہ كەمەى كە ماومانە فەرموو ئىستاش ئىمە نامادەين.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

خالى نىزامى كۆتايى پىھات گوى لە دانىشتى كۆتايى بگىرىن لىژنەى ياسايى، فەرموو.

بەرپىز فالا فرىد ابراهيم:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

لە يەكەم وەرزى گرىدان زياتر لە سى ئەندام پىشنىارى كىردوہ بخىرتە دەنگدان.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

يەكەمىن وەرزى گرىدان ئەوہ دەخەينە دەنگدان ئەوہى پىي پەسەندە.

بەرپىز ڧالا فرىد ابراهيم:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

لە ماوهى دوو وەرزی گرىدانى سالى يەكەمدا، پيشنيارى دوووم.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى/ جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

دژ بۇ پيشنيارى يەكەم، يەكەم وەرز بوو، (32) كەس لەگەل ئەوهيه دژى پيشنيارى يەكەم واتە پيشنيارى يەكەم رەت كرا، پيشنيارى دوووم لەگەل كۆى ماددەكە بە دارشتنى نوئى بيخەنە دەنگدان، خالى نيزامى وەرناگرين با ئەوه كۆتايى پيشينين.

بەرپىز ڧالا فرىد ابراهيم:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەى (3):

پيشيسته خولى پيشنجهمى پەرلەمانى كوردستان لەماوهى دوو وەرزی گرىدانى سالى يەكەميدا لە ژير رۆشنايى پيوەرە گشتييه دەستوورپهكان برپار لەسەر چارەنووسى دامەزراوهى سەرۆكايهتى هەريم بەدات.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى/ جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

ئەو ماددەيه بەم شيوازهى خوينايرايهوه دەخهينه دەنگدان كى گەلدايه؟ (33) كەس لەگەل ئەوه دايه ئەو ماددە پەسەندە، ئەوهى دژە؟ (16) كەس دژە، ئەو ماددەيه بە زۆرينهى دەنگ پەسەند كرا. ماددەى چوار، فەرموو. ماددەى چوارەم، فەرموو.

بەرپىز ڧالا فرىد ابراهيم:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەى (4):

كار بە هيچ دەفتىكى ياسايى ناكريت پيشچەوانهى حوكمهكانى ئەم ياسايه بيت.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى/ جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

ئەو ماددەيه مناقهشەى لەسەر نييه، ئەوهى ئەو ماددەيهى پى پەسەندە، (38) كەس لەگەلدايه، ئەوهى دژە، (14) كەس دژە، ئەو ماددەيه بە زۆرينهى دەنگ پەسەند كرا. ماددەى پينج، فەرموو

بەرپىز ڧالا فرىد ابراهيم:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەى (5):

پيشيسته لايەنە پەيوەنديدارەكان حوكمهكانى ئەو ياسايه جيبه جى بکەن.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى/ جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

موناقهشە نييه، ئەو ماددەيه دەخهينه دەنگدان، ئەوهى بە پەسەند دەزانى كى گەلدايه؟ (40) كەس، ئەوهى دژە؟ (15) كەس دژە، بە زۆرينهى دەنگ پەسەند كرا، ماددەى شەش، فەرموو.

بەرپىز ھالا فرىد ابراهيم:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەى (6):

ئەو ماددەىيە لە رۆزى دەرچوونىيەو كارى پىدەكرىت لە رۆژنامەى فەرمى وەقايەى كوردستان بلاو دەكرىتەو.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى/ جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

موناقەشە نىيە، ئەو ماددەىيە ئەوئەبى بە پەسەند دەزانى، كى گەلدايە؟ (40) كەس بە پەسەند دەزانى، ئەوئەبى دژە؟ (14) كەس دژە، بە زۆرىنەى دەنگ پەسەند كرا. ھۆيەكانى دەرچوواندن، فەرموو.

بەرپىز ھالا فرىد ابراهيم:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

لە پىناو رەخساندننى زەمىنەى سازان و لىكتىگەيشتن لەسەر سىستەم حكومرانى لە ھەرىمى كوردستان ئەم ياسايە دەرچوئىرا.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى/ جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

موناقەشە ھەيە، بەرپىز (برزۆ مجىد)، فەرموو.

بەرپىز برزۆ مجىد عبداللە:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

تايبەت بە ھۆيەكانى دەرچوواندن لەم روانگەشەوئە ئىمە پرۆژەگەمان پىشكەش كردوو، ھەر پىم خۆش بوو باس لەو بەكەم ئىمە بە شانازىيەو دەروانىنە رۆلى فراكسىونى گۆران لەبەر رۆشنايى جىبەجىكردىنى سىياسەتى بزوتنەوئەى گۆران لەم خولەى ئەو پەرلەماندا، بە ھاوكارى و بەشى ئەوانەى كە ھەموو ھاوكارى بوون لەوئەبى كە ئىمە ھەولتى زۆرماندا لە پىشكەشكردىنى پرۆژە لە گەفتوگۆى سىياسى لە ناوئەوئەى پەرلەمان لە دەرئەوئەى پەرلەمانىش بۆ ئەوئەبى بتوانىن لە گۆرىنى سىستەمى حكومرانى مەبەدئو قەناعەتى گۆران جىبىكەينەوئە لەگەل ئەو ھەموو ھىزو لايەنە سىياسىانەى كە بە شانازىيەو پىكەوئە بووئىن پىكەوئە بىكەينە سىستەمى پەرلەمانى، بەلام ئەوئەبى روويدا، من قەسەكانم ھەولدەدەم واقىيەى سىياسى بچوئىنئەتەوئە ئەو نەتىجەيەى لە واقىيەى درووست بىت، كە ئىمە ئەو شانازىيەى دەدەين بە خۆمان رۆلمان ھەبووئە لە گۆرىنى سىستەمى حكومرانى، بەلام بە داخەو بىنيمان پەرلەمانى كوردستان پەكخراو، سەرۆكى پەرلەمان رىگرى لىكرا، وەزىرەكانمان دوور خرانەو، بەلام ئەوئەبى راستە ئەمانەى دوور لە بەھاي سىياسى و بەھاي ياسايى بوو، بەلام ئىمە سوورين بەردەوامين لەسەر بەرنامەى سىياسى و قەناعەتى سىياسى خۆمان ناكرىت فكرەى خۆمان لە نىوئەى رىگا بە جىبىلئىن بۆيە ئەوئەبى ئىستا ئىمە دەستمان بۆ بردوو نەتىجەيەى ئىمە تىيدا بەردەوامين بە جورئەتتىكى سىياسى زۆرەو بە خوئىندەوئەى واقىيەى ئىستاى ھەرىمى كوردستان ئىمە بە جورئەتەوئە بەردەوامى دەدەين بەو بەرنامە سىياسىيەى خۆمان كە قەناعەتمان پىيە، يەكئە لە ھۆكارانەى

که ئىمە دەستمان بۇ بردووۋە ئىستا باس لەوۋە كرا مادەم پىرۆژە پىشكەش كراوۋە ئامادەين، ئىمە دوينىش نەمانشاردوۋە ئەمرۆش دووپاتى دەكەينەوۋە لە ھەر دەرفەتتىكىدا لەم خولەو لە خولى داھاتوۋدا ئەگەر بزائين ئەو پىرۆژە ياسايەى پىشكەشمان كىردوۋە ھەموو لايەك جەخت دەكەنەوۋە سوورن لەسەر بە پەرلەمانىكردىنى سىستەم ئىمە ئامادەين، دوو: ئەگەر ئىستا دەسلەتتى ياسايى رۆژى ھەلبۇزاردن لەلای سەرۆكى حكومەتە بە پىيى ياساى دابەش دەسلەتتەكان من لىرە زۆر بە راشكاۋى دەلئىم ئەو مەرسوومەى كە لەلایەنە سەرۆكى حكومەتەوۋە دەرگراۋە بۇ ئەنجامدانى ھەلبۇزاردنەكان لە نووسراۋەكەيدا ئەوۋە پىيى دەلئىن وەرەقەكە تەنھا باس لە ھەلبۇزاردنى پەرلەمانى كوردستان كراۋە، بەلام لە مەخفەرى و موئتەمەرى سەحەفى حكومەت لەوانەيە قسەى جىاۋازى كىردبىت لەسەر ھەلبۇزاردنەكان، كەواتە حالەتى دىارىكردىنى رۆژى ھەلبۇزاردنەكان روون نىە ھەلبۇزاردنى پەرلەمان سەرۆكايەتى ھەرىمە، سەبارەت بە زانيارى سياسى مەلوماتى سياسى ھەموومان ھىز و لايەنى سياسىن مەلوماتمان ھەيە كە ويست و ئامانجى ھىزەكان چۈنە بۇ ھەلبۇزاردنەكان بە يەكەوۋە بىكرىت، بۇيە ئىمە بۇ ئەوۋە ھەم قەناعەتە سياسىيەكەمان درىژە پىيدەين ھەم جورئەتە سياسىيەكەشمان درىژە پىيدەين و ھەم زال بىن بەسەر ئەو ناروونىيەى كە بە سەر دىارىكردىنى موئەسسەساتەكان لە ھەرىمى كوردستان كرايە بە ئەركى سياسى خۇمان دەزانين كە ئىمە ئەم پىرۆژەيەمان پىشكەش كىرد بۇ ئەوۋە زال بىن بەسەر ھەموو ئەو بەربەستانە لەم خولەدا ئامادەم بەو قەناعەتە سياسىيەى ھەمانە ۋەكو گۇران ئامادەين ئەگەر نا زۆر بە روونى دىارىمان كىردوۋە لە خولى داھاتوۋ ئىمە بتوانين ھەولتى چارەسەر كىردنى بدەين، خۇ ئەگەر قسە لەسەر ئەوۋەشە بۇ خولى پىش ئىمە بەجىيەھىشتوۋ تەحويلى خولى داھاتوۋى دەكەين ئىمە تەحويلى خولى داھاتوۋى ناكەين، بە شانازيەوۋە ئەوۋە دۇست و نەيارەكان ھەموو دەزانن ھەموو ھەولتىكەماندا زروفي دەرەوۋەى پەرلەمان تەحەكوم دەكات بەو پەرلەمانە ئەگەر نا ئىمە ۋەكو فراكسىۋنەكەمان ويژدانمان ئاسوودەيە دووبارە زۆر زۆر سوپاس بۇ سەرۆكايەتى پەرلەمان كە دەرەتت دا ئەم قسانە بكەين تەمەنا ئەكەيەن ئەوۋەندەى ماۋە لەو پەرلەمانە بە باشە بىبەن بە رىۋە، زۆر سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگرى سەرۆكى پەرلەمان.

سوپاس بۇ بەرپىز (برزۇ مجيد)، بەرپىز مامۇستا (مەلا مەرۋان) دواتر بەرپىز (سۇران عمر)، فەرموۋ.

بەرپىز حسين اسماعيل حسين:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

لەبەر ئەوۋەى دواين خالتم پىم خۇشە ئەو قسەيە بكەم، لە رابردوۋ ئىمە سازانمان تەجروبه كىرد، سازان لەسەر ئەساسى تەوزىع كىردنى پۇستەكان بوو فەشەلى ھىنا تا نيوەى رىگا ئەو سازانە بەرپى نەكرد، خوازىارم ئەو سازانەى كە لىرانە ئىشارەى پىكراۋە سازانىك بىت بۇ خزمەتى خەلك و بۇ پىشكەشكردىنى خزمەتگوزارىيەكان بۇ خەلك ۋە خەلكى شىاۋ لە شوينى شىاۋ دابىرئىت، ۋە حوكمەتتىك بىتن ئەو حوكمەتەى دادىت حوكمەتى خزمەتكردىنى خەلك بىتن، كۇتايەھىنان بىت بە قەيرانى كارەبا بە قەيرانى

نيوه مووچە بە دەيان قەيرانى دېكە كە ئەو سازانەى كە باسى دەكەين لاپەنە سىياسىيەكان درووستيان كرددوو، دەستتان خوڭش بېت.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس بۇ بەرپىز مامۇستا (مەلا مەروان)، بەرپىز (سۆران عمر)، فەرموو.

بەرپىز سۆران عمر سەئىد:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

سەبارەت بە ھۆيەكانى دەرچواندن من وا دەزانم ئەوئى كە نووسراوہ ھىچى وا نىيە، ئەم پىرۆژەيە لە پىناو رەخساندىنى زەمىنەى سازان و ئىك گەيشتن لەسەر سىستەمى ھوكمرانى نىيە، كە قسە لەسەر سىستەمى ھوكمرانى كرا بە تەواوى رەتكرايەوہ، كە ئەمە ھىچ پەيوەندىيەكى بە سىستەمى ھوكمرانىيەوہ نىيە، بۇ لىرە نووسىوتانە لە پىناو سازان لەسەر سىستەمى ھوكمرانىا ئەگەر لە پىناو سازانە لەسەر سىستەمى ھوكمرانى ئەو پىرۆژەى پىشكەشمان كرددو پەرلەمانى لەسەر پەكخرا، ئەوہ سىستەمى ھوكمرانى ديارى كرددوو، بۇيە بنووسن لە پىناو ئەنجام نەدانى ھەلبىزاردن بۇ سەرۆكى ھەريم ئەم ياسايە دەرچوينا، ھەموو ناوہرۆكەكەشى ئەوئەيە، سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس بۇ بەرپىز (سۆران عمر)، بەرپىز (انور قادر) فەرموو.

بەرپىز انور قادر مصطفى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

قسەكانەم كرا، سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / سەرۆكى پەرلەمان.

سوپاس بۇ بەرپىز (انور قادر)، بەرپىز (د.شېركۆ ھەمەامين)، فەرموو.

بەرپىز شېركۆ ھەمە امين قادر:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

بىگومان سازان زەمىنەى ئەوئى وە لە خوڭبايشى دەوئى لە خوڭيەوہ دەرگەوت ئەو ھىزانەى ھوكومەتى ھەريمى كوردستانا لە ترۆپكى ھوكمرانى ھەريمى كوردستانا بە ئىستاشەوہ زۆر لە نزيكەوہ ئامادەى ئەو تەنازولكردەنە نين، وە پىمان وايە ئەو پىرۆژەيە پىشكەشكرا لە ھەموارى ياسا ئەوہ تەنازولاتى زۆر گەورەى تيا بوو، سازانى لەسەر بكرايە نەكرا، وە بۇيە ئىمە جارېكىت جەت ئەكەينەوہ لەسەر ئەوئى كە سازان پىويستى بە لىبووردەيە، پىويستى بەوہ ھەيە كە ئەوانەى لە ترۆپكى ھوكمرانىن و وە لە راستيا موئەسەساتەكان تا رادەيەكى زۆر بە گشتى لەلای ئەوانە، ئەبى ئەوانە ئەو زەمىنەى سازانە درووست بكەن، تۆ ناكريت زوليش ھەبىت، ناداديش ھەبىت، بلين وەرن زەمىنەى سازانىش ھەبىت، بۇيە پىويستە ئەو شتانە كۆتايى پىبىت، بۇ ئەوئى زەمىنەى سازان درووست بىت، من ديسان تەئكىد دەكەمەوہ ئىمە لەگەل

ئەو بىنەما ئەساسىيەتلىك كەك (نەوشىروان) كە دەلىل (ئەو سىستېمە سىياسىيەتلىك ھاوشىۋە ئىشەنچ بەغدا)، سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىڭرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس بۇ بەرپىز (د.شېركۆمەمىن)، ۋابزىم گىتوگۇ كۆتايى ھات، فەرمو مامۇستا (مەلا مەروان).

بەرپىز حسين اسماعيل حسين:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ۋەلا مىنىش لەسەر ھۆيەكاي دەرجوۋاندن پىموايە شتىك نەنوسىن كە بە راستى ۋا نەبىت ۋەك عەرەبىش ئەلىت (من جرب مجرب حلت بە ندامە) سازان ھەر دروست نابىت لەسەر ئەو بابەتە، لەبەر ئەو شتىك نەنوسن كە ۋا نەبىت، پىم ۋايە زياتر بۇ مەكتەبى سىياسىيە نەك گۇرانكارى لە سىستېمە ھۆكۈمەت، سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىڭرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس بۇ بەرپىز (مەلا مەروان)،

بەرپىز دانىشتىنى كۆتايى بۇ ئەۋەيە بىخەينە دەنگدان، فەرمو.

بەرپىز قالا فەرىد ابراهيم:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ھۆيەكانى دەرجوۋاندن، ھىچ پىشنىارەكان نەبوۋنە سى ، زۇرىشى رابوون، پەيوەندى بە ھۆيەكانى دەرجوۋاندنەۋە نەبوۋ، ھۆيەكانى دەرجوۋاندن لە پىناۋ رەخساندى زەمىنە سازان ۋ لىك تىگەشتىن لەسەر سىستېمە ھۆكۈمەتلىك نەم ياسايە دەرجوۋانرا.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىڭرى سەرۋىكى پەرلەمان:

ئەم ياسايە بەو شىۋازەي خويىنرايەۋە دەيخەينە دەنگدان كى لەگەل دايە؟ (39) كەس بە پەسەند دەزانن، ئەۋەيە دژە؟ (16) كەس دژن بە زۇرىنەي دەنگ پەسەند كرا.

كۆي ياساكە دەخەينە دەنگدان كى لەگەل دايە؟ (39) كەس بە پەسەند دەزانن، ئەۋەيە دژە؟ (15) كەس دژن، ياساكە بە زۇرىنەي دەنگ پەسەند كرا.

سوپاس بۇ ئىۋەي بەرپىز پىشۋەك ۋەردەگرىن ۋە دەگەرپىنەۋە ئەم دانىشتىنە بەردەۋام دەبىت.

بەرپىز بەخىر بىنەۋە ، ديارە نىصاب ھەيە بەناۋى خوداي بەخىشندەۋ مېھرەبان دانىشتىنەكەمان بە ناۋى گەلى كوردستانەۋە دەست پى دەكەينەۋە بەردەۋام دەبىن لەسەر بەرنامەي كار .

خالى سىيەم لە بەرنامەي كار - گىتوگۇ كىردى پىرۇۋە برىارى پىشۋازى بە پى پىرۇتۇكۇل لە فرۇكەخانەكان ۋ خالە سنوورىيەكان تايبەت بە پىشۋازى لە ئەندامانى پەرلەمانى كوردستان ۋ ئەنجومەنى ۋەزىران ۋ ھاۋتا ۋەزىفەكانىيان بە پى ماددەكانى (72-74-75) لە پەيرەۋى ناۋخۇي پەرلەمانى كوردستان ژمارە (1) ى سالى (1992) ى ھەموار كراۋ.

بەرپىزان داوا لە لىژنەى ياساىي دەكەين فەرموون بۇ سەكۆى تايبەت بە لىژنەكان ، لىژنەى ياساىي، لىژنەى كارووبارى پەرلەمان، لىژنەى ناوخۆ، لىژنەى پەيوەندىيەكان و رەوەندى كوردستانى، پىكەووە يەك لىژنە، ئەگەر سەرۆكايەتى هەبى دەكرێتن، بەس سەرۆكايەتییەكە ئىتفاق دەبیتن.

خالىكى نيزامى ، فەرموو مامۇستا ملا غريب

بەرپىز غريب مصطفى حمە خان:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان .

بە پىيى هەموو ياسا و ريسا كار پىكراوەكان هەموو كارىك سەرەتايەكى هەيه و سەرەتاي هەموو كارىكيش كاتىكى بۇ ديارى كراوه ، قوتابى كە زەنگ لىيدا ئەچىتە پۆل و كە بانگ درا نويز ئەبىت و هەموو شتىكى تر بەو جۆرە لەم پەرلەمانەى ئىمە زەنگى كۆبونەووە لى ئەدرىت و ئەندامەكان زۆر بە خاوى بە سىستى دىنەووە ناو هۆلى دانىشتنى پەرلەمان ئەبى چاومان لەسەر ئەو دەرگايەبىت ئەبى جەندجاريك هۆلەكە بزمىدرىت ئەندامەكان ئەوەندە هاتوون گەيشتبيتە نىصاب، ئەووە نەينى دواكەوتنى رۆژەلاتى ناوەرەست و نەينى پيشكەوتنى ولاتانى رۆژ ئاواشە ، ئىرە پەرلەمانە و بالاترين دەسەلاتى ئەم هەرىمەيه ناشى و ناشكرى زەنگى كۆبونەووە لىيدا و ئەندامان ديار نەين ، تەك ئەكەم وەك دەستەى سەرۆكايەتى ئەم كيشەيه چارەسەر بکەن سوپاس .

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنى / جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

ئەو تىبىنيە بۇ هەمووانە ، كەس بە دەر نىە و زەنگەكە خۆى و تەئكىدى ئىمە هەميشە لەسەر ئەوويه كە بەرپىزان ئەوەى هۆى هەيه ئەووە ئاسايە بەس ئەوەى هۆى نىە دوا نەكەون لە كات و ساتى خۆيدا لىرە ئامادە ببن ، و تا ئىستاش بە باشى هاتووە انشالله بە باشيش تەواو دەبى ، هەندە جار هەندە دواكەوتن هەيه جىگای رەخنەيه ، بەلام زۆرەيه جارن ئىمە تىدەگەين كە بەرپىزان دەست بە خالى سىيەم دەكەين فەرموو بەرپىزان لىژنەى ياساىي.

بەرپىز د.بەهار محمود فتاح:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

بابەت راپۆرتى هاوبەش، لىژنەى كارووبارى ياساىي و لىژنەى كارووبارى پەرلەمان و لىژنەى ناوخۆ و ئاسايش، و ئەنجومەنە خۆجىيەكان، و لىژنەى پەيوەندىيەكان و كارووبارى رەوەندى كوردستانى، رۆزى سىشەمە رىكەوتى (2018-7-10) كۆبونەووەيان ئەنجامدا بۇ تاوتوێكردى پرۆژە برپارى پيشواى كردن بە پىيى پرۆتۆكۆل لە فرۆكەخانەكان و خالەسنوورىيەكان تايبەت بە پيشواى لە ئەندامانى پەرلەمانى كوردستان ئەنجومەنى وەزيران و هاوتا وەزىفيەكانيان، كە لە لايەن ژمارەى ياساىي ئەندامانى پەرلەمانى كوردستانەووە پيشكەش كراوه، دواى خويندنەووەى يەكەمى لە دانىشتنى ئاساىي ژمارە (3) لە رۆزى دووشەمە بەروارى (2018-7-2) رەوانەى لىژنەكەمان كراوه دواى گفتوگۆكردن و تاوتوێكردن لىژنەكان گەيشتنە ئەم ئەنجامانەى خوارەووە.

بېريارى پيشوازي كردن به پيى پړوتوكول له فروكه خانه كان و خاله سنووريه كان تايبهت به پيشوازي له ئەندامانى پەرلەمانى كوردستان ئەنجومەنى وەزيران و هاوتا وەزيفيه كانيان .
يهكەم. ئەندامانى پەرلەمان و ئەندامانى ئەنجومەنى وەزيران و هاوتا وەزيفيه كانيان له خزمەتگوزارى و پيشوازي به پيى پړوتوكول له فروكه خانه كان و خاله سنووريه كان سوودمەند دەبن .
دووم. پاش تەواويونى خولى پەرلەمان و ماوهى كابينهى ئەنجومەنى وەزيران ئەندامانى پيشوى پەرلەمان و ئەنجومەنى وەزيران و هاوتا وەزيفيه كانيان له خزمەت گوزارى پيشوازي به پيى پړوتوكول سوودمەند دەبن .

سيهه م. كار به هيچ دەفتيكي ياسايى يان بېرياريكي ناكوك له گەل حوكمه كانى ئەم بېرياره ناكرييت .
چوارەم. پيويسته له سەر لايەنه پەيوەندارەكان حوكمه كانى ئەم بېرياره جيبه جي بكن .
پينجه م. ئەم بېرياره له رۆزى بلا و كوردنه وهى له رۆژنامەى فەرمى وەقائيعى كوردستان جيبه جي دەكرييت .
هۆيه كانى دەرچوواندن له پيناو ريگخستنى پيشوازي كردن له ئەندامانى ئەنجومەنى وەزيران و ئەندامانى پەرلەمان و هاوتا وەزيفيه كانيان ئەم بېرياره دەرچوينا .

بەرپز جعفر ابراهيم ئيميني / جيگري سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس بۆ بەرپز د. بەهار جيگري سەرۆكى ليژنهى ياسايى، بەرپزان دەست به گفتوگۆدەكەين له سەر ئەم پڕۆژه ياساييه وەكو پيشتر ، فەرموو د. قالا .

بەرپز د. قالا فريد ابراهيم:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

بېريارى پيشوازي كردن به پيى پړوتوكول له فروكه خانه كان و خاله سنووريه كان تايبهت به پيشوازي له ئەندامانى پەرلەمانى كوردستان و ئەنجومەنى وەزيران و هاوتا وەزيفيه كانيان .
يهكەم. ئەندامانى پەرلەمان ئەندامانى ئەنجومەنى وەزيران و هاوتا وەزيفيه كانيان له خزمەتگوزارى و پيشوازي به پيى پړوتوكول له فروكه خانه كان و خاله سنووريه كان سوودمەند دەبن .

بەرپز جعفر ابراهيم ئيميني / جيگري سەرۆكى پەرلەمان:

بەرپزان ئەگەر گفتوگۆ ههيه له سەر ئەم مادديه .

بەرپز بيگەرد دلشاد شوكرالله / سكرتيري پەرلەمان:

ئەو بەرپزانەى كه داواى گفتوگۆدەكەين له سەر ئەم مادديه (بيستون فايق ، ئارى عبدالطيف ، بهزاد دەرويش ، عمر عينايت ، ماموستا ئەنەس ، مريه م صمد ، قادر وتمان ، ماموستا غريب ، يروانت نيسان ، تحسين قادر) .

بەرپز جعفر ابراهيم ئيميني / جيگري سەرۆكى پەرلەمان:

بەرپزان دەست دەكەين به گفتوگۆ فەرموو كاك عمر عينايت .

بەرپىز عمر عىناپەت حمە سەيد:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

بەرپىز ئەندامانى پەرلەمان من سەرەتا لە ناو نىشانى بىرپارەكەو دەست پىدەكەم، ناو نىشانەكەى زۆر دوور و درىزە من پىشنيار دەكەم بەم شىوھىيەى لىبكرىت.

ماف و ئىمتىيازاتە پىرۆتۆكۆلىيەگانى ئەندامانى پەرلەمان و پلە تايبەتەيەگان و ئەوانەى بە پلەى ئەوان و ئەوانەى خانەنىشىن كراون. ئەو بە نەسبەتى ناو نىشانەكەيە.

سەبارەت بە بىرگەى يەكەم لىرە ئەندامى پەرلەمان ئەندامى ئەنجومەنى وەزيران و ھاوتا وەزىفەگان كە لە خزمەتگوزارى پىشوازى بە پى پىرۆتۆكۆل لە فرۆكە خانەگان و خالەسنوورىيەگان سوودمەند دەبن ئەم بىرگەيە و دنایا ئەگەر ئەندامى پەرلەمان خاوەنى پاسەپۆرتى دىلۆماسى نەبى، بۆيە پىشنيار دەكەم، كە ئەم بىرگەيە ئىزافە بكرى ئەندامى پەرلەمانى كوردستان و ئەندامانى ئەنجومەنى وەزيران و ھاوتاكانيان لە پلەى وەزىفیدا ئەوانەى بەردەوامن لەسەر كارو ئەوانەى خانەنىشىن دەكرىن، يان كراون مافى پىدان و خاوەندارىيەتى پاسەپۆرتى دىلۆماسيان ھەبىت، و لەسەر فەرمانگەى كارووبارى دەرەوى ھەريەى كوردستان كە ئەو پاسەپۆرتەيان بۆ دابىن بكەن.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو مەلا ئەنەس.

بەرپىز ئەنەس محمد شريف:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان

ل سەر بابەتى پىشوازى كرنى تەنھا ل فىررى بابەتى پىرۆتۆكۆلىا ل حدودا بەحس كرىا، ئەز فىررى پىشنيار د كەم نافى بىرپار بىتە گوھارتن و (vip) بىنە حىسابى ل وان دام و دەزگاسازىت پەيوەندىيەت دەرەو ئەو ژى بىتە ئىزافە كرن، و ھەر سازىيەكە حكومى يا كوردستانى نەفسى تەعامل د گەل ئەندام پەرلەمانى خولىت بەر بكەتن، تەعاملە (vip) بكەتن، پەيوەندى دەرەو ژى و ھەروسا جەھىت تەمسىلە حكومەتا ھەريما كوردستانى بكەن ژ دەرڤەى كوردستانى،

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو مريم خان.

بەرپىز مريم صمد عبدى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان .

من پرسىارم نىيە.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو كاك يروانت.

بەرپىز يروانت نىسان ماركۇس:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان .

بىدایەت پىشتەقانىا كاك عمر عىنايەت د كەم و مەلا انس د كەم، بەس پرسىيارىك ئەرى ئەم دىشېن سەر قونسولياتا مال قى كوردستانى فە كرین پىرۆتۆكول گەل وا جيا بين وەكى عىلاقات ئەفە پرسىيارە؟ يا دووى: موشكىلە ھەرە مەزن مە گەل دەوائىرە حكومىت ھەى نە د گەل مەتارا، دوائىر حكومى ۋى پىشوازى ناھىتە كرن، ئەمە وەزارەتا سەيارە داخلى بىت ئان ئىستعلاماتا، سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى/جىگىرى سەرۋكى پەرلەمان:

فەرموو شكرىە خان.

بەرپىز شكرىە سمايل مصطفى:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان .

قسەكانەم كرا لە لايەن بەرپىز كاك عمر عىنايات ، سەبارەت بە پاسەپۇرتى دىلۇماسى بىكرى بۇ پەرلەمانتاران و بە شىكى لە قسەكانەم لە لايەن بەرپىز كاك يروانت كرا ، منىش ھەمان تىبىنىم ھەيە ديارە لە زۆرىك لە شوپنەكان ، وەكو پىويست پىشوازى لە پەرلەمانتاران ناكرى ، يەك خالى تر پرسىيارىك ئاراستەى لىژنەى ياساى دەكەم زۆر جارەيە پەرلەمانتار لە فرۆكەخانە خىزانى لەگەلە، يان كەسىكى لە خىزانەكەى خوى لەگەلە ، ئايە ئەگەر ئەم ياسايە دەرجى ھەمان حساب بۇ ئەويش دەكرى زۆر سوپاس .

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى/جىگىرى سەرۋكى پەرلەمان:

فەرموو كاك بىستون فائق.

بەرپىز بىستون فائق محمد:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

كۆى پىرۆژەكە لە ئەلفەوہ تا يا ھەموو بىرگەو ماددەكان بە لای منەوہ مەرفوزە ھىچى تر نالىم زۆر سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى /جىگىرى سەرۋكى پەرلەمان:

فەرموو كاك ئارى.

بەرپىز ئارى عبداللطيف مولود:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

پىم باشە وشەى بىپارى لە سەرەتاوہ پىرۆژەى بۇ زياد بىكرى ھەر، وەكوو ھەموو ياساكانى تر پىرۆژە بىپارى و بەم جۆرەى لىبىكرى، پىشوازى كىردنى پىرۆتۆكۆلى ئەندامانى پەرلەمانى كوردستان و ئەنجومەنى وەزيران و ھاوتا فەرمانبەريەكانيان لە فرۆكەخانەو خالە سنوورىەكان، چونكە لە بەرامبەر وشەى وەزىفى فەرمانبەريمان ھەيە، لە زمانى كوردىدا و ئەگەر دوو وشە بە يەكەوہ ھاتن ھەردووكيان بە كۆ نايە لە فرۆكە خانەو خالە سنوورىەكان. خالى يەكەم بەم جۆرەى لىبىكرى لەگەل زيادكىردنى دامەزراوہ حكومىەكان

له ههریمی کوردستان سوودمه‌ندبونی ئەندامانی پەرلەمان ئەندامانی ئەنجومەنی وەزیران و هاوتا
فەرمانبەرەکانیان له خزمەت گوزاری (پیشوازی پرۆتۆکۆلی له فرۆکە خانەو خالەسنووریەکان) سوپاس.

بەرپز جعفر ابراهیم ئیمینکی / جیگری سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو کاک بەهزاد.

بەرپز بەهزاد دەرۆش دەرۆش:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

ب نافی خودی مەزن و دلۆقان خالاً ئیکێ پشستگیریا بەرپز عمر عینایەت د کەم نەسبەت ناوێشان، خالاً
دووهمیش پیم باشە هەر پشستگیریا بۆ بەرپز عمر عینایەت هەندەک هەفالی دی بەحس کر کو ئەف دەقه
بیتە ئیزافە کرن نەسبەت پاسەپورتا دبلۆماسی، من دوو نموونە لێرە هەنە ب راستی پیش ماوەکی د گەل
ئەندامەکی پەرلەمانی ل فرۆکەخانە بەغدا بەشیوەیهکی کرئ سەرەدەری لەگەڵ ئەندام پەرلەمان کر، کاک
یەعقوب لێرەیه، هەرچەندە کاک یەعقوب هەویە خۆشی دای پیی، بەلام بە شیوەیهکی خراپ سەرەدەری
گەل کرد، منیش گووتم دیف دەستووری عیراقی ماددەک بەحس کەت کە دامەزراوەی هەریمی کوردستانی
دانیا پی دای، ئیک ژ وان کو پەرلەمانی کوردستانی، واتە دەستووری عیراقی دانی ب پەرلەمانی کوردستانی
دات و هەمی دامەزراوا ئەندامی پەرلەمانیش نوینەراییەتییا خەلکی کوردستانی د کەن فی پەرلەمانی د
کەن، وەختی من ئەف قسە دگەل کر تەبعەن وەلام نەبی، بەلام هەر سەرەدەریا خۆ بەردەوام بی یەعنی
گووتبوو پاسەپورتا دبلۆماسی پی نیا نەشیین، گووتی هەویا خۆ بکەن (VIP) ئەوە ب تەنی بۆ هەریم
کوردستانی، واتا لێرە پشستگیریا فی خالی د کەم، خالە سی: کو هەندەک بەرپزی دی دوو کەس زیاتر بەحس
کر ئەز پشستگیریا وی د کەم کو فی نەسیش ئیزافە کەین بیژن خال چاری: گشت دام و دەزگای هەریم
کوردستانی وەک (VIP) سەرەدەری وەک ئەندامی پەرلەمانی و ئەندامی ئەنجومەنی وەزیران و وەک ئەو
وەزیفی هاوتا و ئەوی دینا خانەنشین کرن فا کەسی تەنی چونکی راستی دام و دەزگا هەریم کوردستانی
گەلێک جارن یەعنی هەندیک جارن دی داخاز کەن کو ریفەبەری تەلەفون بۆمە نەکریا کو (مع العلم)
ئیعتماله وەزیر بزانی وەزیر دریفی نەکەت، دەرباری دا کا بزانیتن هاوتایە، بەلام بەشیوەیهکی نەسەکی
دابرپزین کو ئەف سەرەدەریا ب شیوەیهکی جوان د گەل ئەندامی پەرلەمانی بیتە کرن، سوپاس.

بەرپز جعفر ابراهیم ئیمینکی / جیگری سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو کاک تحسین.

بەرپز تحسین اسماعیل احمد:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

من پیم وایە ئەم یاسایی کە دەر دەچیت یا برپاریک کە لێرە دەر دەچیت تەنها بۆ ناوخوای ئیمەیه ، برپا
ناکەم هیچ ولاتیکی خۆی پەيوهست بکاتن بە برپارو یاسای ئیمە لەبەر ئەوە مەسەلە ی پیشوازی کردن
هەیج کات برواناکەم گرفت بوبیت ئەگەر وەفدیکی پەرلەمانی چوبیتە دەرەوه یان گەرابیتەوه ، و ئەگەر

من وهك تحسین بۆخۆم دەجمە دەرەوہ شتییكى ترە برۋاناكەم پېۋیست بە بەو ھەموە قەرەبالغیە بكتان ، بە رھئی من گرنگتر ئەوہبوو كە وەرگرتنى پاسەپۆرت وەكو فیزە تەئكىدى لەسەر كرا من ئیستاش دلتیاتان ئەكەم لیرە توانای ئەوہ ھەبە (5) سال و زیاتریش فیزە وەرئەگیرئ، بەلام ئیمە گرفتارین بە دەستیانەوہ، جا ئەگەر ئەوہ زیاد بكرئ و پاسەپۆرتی دبلۆماسی ھەبئ پېشوازییەكە خۆی ئیعتیادی لە دەرەوہش ئەكرئ، سوپاس.

بەرپۆز جعفر ابراھیم ئیمینكى / جیگری سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، فەرموو مامۆستا غەریب.

بەرپۆز غەریب مصطفی حمە خان:

بەرپۆز سەرۆكى پەرلەمان.

من دوو خال لەسەر ئەوہ باس ئەكەم، خالی یەكەم ئومید ئەكەم لیژنەى یاسایی بە سنگى فراوان وەرگیرن و دەرچوون نەبئ لە بابەتەكە، مامەئە نەكردنى پرتۆكۆلیانە لەگەل ئەندامى پەرلەمان تەنیا پەيوەست نیە بە خالە سنوورییەكان و فرۆكەخانەكان، بەلكو ئەوہى ھەستەم پئ كرددوہ لە چەندین شوینی دامودەزگاكانى حكومەتى ھەریم مامەئەى پرتۆكۆلیانە لەگەل ئەندامى پەرلەمان ناكړئ، بەلكو مامەئەى زۆر ناشایستە لەگەل ئەندامى پەرلەمان ئەكرئ، كاتى خۆى ئیمە داوامان كرد لە سەرۆكایەتى پەرلەمان نووسراویش دابەزینرا بۆ دامودەزگاكانى حكومەت، بەلام كاری پئ نەكرا، نمونەى تازە و گەرمى ئەو بابەتەم لایە، مودیر عام، مودیر بەش، ھەندئ جارى مودیرك مامەئەى نا شایستە لەگەل ئەندام پەرلەمانیك ئەكات، پرتۆكۆلى چى و شتى چى، زۆر خراپ، ئەوہ پېویستى بە موعالەجە ھەبە، خالی دووہم، كیشە تەنیا فرۆكەخانە و خالی سنوورى نییە، بەلكو لە ولاتانى تریش ئەگەر ئەندام پەرلەمان پاسەپۆرتى دبلۆماسى پئ نەبئ رووبەرۆوى ئەو كیشەى ئەبیتەوہ، ئەوہى ئەمانەوئ عیلاجى بكەین بەس بۆ كوردستانى خۆمانە نەك دەرەوہى ھەریمی كوردستان، چارەسەر تەنیا ئەوہیە كە كاك (عمر) باسى كرد، دەست خۆشى لئ ئەكەم، پشتیوانى راکەى ئەكەم، چارەسەر پاسەپۆرتى دبلۆماسیە، ئەوہ ئەركى پەرلەمانى كوردستانە، ئەركى نوینەرەكانى كوردە لە بەغدا، ئەركى نوینەرەىەتى ھەریمە لە بەغدا، پېویستە چارەسەر بكرئ، ئەگەر بۆ ئەو خولەش نەبئ بۆ خولەكانى داھاتوو ئەندامى پەرلەمان ئەبئ خاوەنى پاسەپۆرتى دبلۆماسى بئ، سوپاس.

بەرپۆز جعفر ابراھیم ئیمینكى- جیگری سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، فەرموو كاك قادر.

بەرپۆز قادر ئوتمان رسول:

بەرپۆز سەرۆكى پەرلەمان.

ناونیشانى بېرپارەكە زۆر دوور و درێژە، ناونیشان و ھەردوو ماددە ھەمان مەتنن، جگە لە ماددە ئیجرائیەكان، پېویستە سادە و پوخت و مانادار بئ، بۆیە پېشنیار ئەكەم بنووسرئ (بېریارى پېشوازی كردن

بەپپى پىرۇتۇكۆل لە خاوەن پاىە فەرمىيەكان) ئىنجا بىرگەى ماددەى يەكەمىش بىرى بە دوو بىرگە ھەر بە تەنىا لە خىزمەتگوزارى پىشوازى سوودمەند نەبى، لە بابەتى كۆنترۆلىش مامەلەى پىرۇتۇكۆلەنى لە خالەكانى كۆنترۆلىش لەگەل بىرى، نەك ھەر لە چا خواردنەو، سوپاس.

بەپپى جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، گىفتوگۆ گۆ لەسەر ئەو ماددەىە كۆتايى ھات، چاوەروانى ئەوەىن لىژنە پەيوەندىدارەكان رىك بەكون لەسەر دارىشتى كۆتايى، ئەو تىببىنىەش لە جى خۆبەتى كە ماددەى يەكەم و دوو بە يەك ئەچن، فەرمو كاك دلشاد.

بەپپى دلشاد شەعبان عبدالغفار:

بەپپى سەرۆكى پەرلەمان.

ھەموومان ھەز ئەكەىن پاسەپۆرتى دىلۆماسىمان ھەبى، بەلام وەكو روونكردنەو و ھاوكارىش بۆ لىژنەى ياسايش ئىمە ناتوانىن لىرە ياساىەك دەربىكەىن بۆ ئەوەى ھكومەتى عىراقى پاسەپۆرتى دىلۆماسىمان بەداتى، ئەبى ئەو مەوزووۋە لە پەرلەمانى عىراق ھەل بىرى، ئەبى لەوى ياساىەك دەركرى ھاوشىوەى پەرلەمانتاران و وەزىرانى ھكومەتى عىراقى ھەمان تەعامول لەگەل پەرلەمان و ھكومەتى ھەرىمىش بىرىن، چونكە ئىستا ئەم ياساىە دەرنەكەىن لە ھەرىمى كوردستان دەرنەكەىن، دائىرەى عىلاقات ناتوانى پاسەپۆرتى دىلۆماسى دەربىكات، ناتوانى داواش لە ھكومەتى عىراقى بىكات كە پاسەپۆرتى دىلۆماسى بەدەنى، بەپپى مەلوماتى منىش لە سالى (2010) ھكومەتى توركىا يەكى لەو ولاتانە بوو بە رەسمى داواى لە ھكومەتى عىراقى كرى وتى نىوەى عىراق فىئاپى و دىلۆماسىن، يەعنى ھەمووىان پاسەپۆرتى دىلۆماسىان ھەىە، لەو كاتە ياساىەكىان دەركردوو و زۆر تەحدىدىان كرىوو كە كى پاسەپۆرتى دىلۆماسى ھەبى؟ سوپاس.

بەپپى جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، فەرمو دىكتۆرە قالآ.

بەپپى د.قالآ فەرىد ابراهيم:

بەپپى سەرۆكى پەرلەمان.

دەستورى عىراقى ئىعتراقى كرىوو و ئىقراى كرىوو كە پەرلەمانى ھەرىمى كوردستان يەككىكە لە زمنى ئەو موئەسەساتانەى كە ھەن، ئەگەر ئىقراى كرى كە پەرلەمان و جودى ھەىە و يەككىكە لە موئەسەسەكان ئەبى ئەو مافانەى كە پەرلەمانتارى پەرلەمانى عىراقى ھەىەتى پەرلەمانتارى كوردستانىش ھەبىتتن، بە راي من دەستور ئەو مافەى چەسپاندوو و پىويستە لەسەر سەرۆكايەتى پەرلەمان و لەسەر فەرمانگەى دەروە كار ئاسانى بىكات بۆ دابىن كرىنى ئەو پاسەپۆرتە، چونكە لىرە ئەگەر داشى بنىن ياساكە ناوى پىشوازى كرىنە، تەنىا ئەوەمان جى كرىوتەو لە ناو بىرپارەكە ئەوەى كە مولزەمە لە ھەرىمى كوردستان موئەسەسات گرىنگە بەرامبەر بە پەرلەمانتارانى بەپپى مەسەلەى فىزەش ئەوەش دووبارە بە راي من ھەر

پەيوەستە بە مەسەلەى عىلاقات و دىلۇماسى، ناتوانىن لېرە قونسولخانەگان ئىلزام بىكەين بلىين ئەبى فيزە
بدەن بە پەرلەمانتاران، سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىگرى سەرۇكى پەرلەمان:

سوپاس، فەرموو دىكتۇرە بەھار.

بەرپىز د.بەھار محمود فتاح:

بەرپىز سەرۇكى پەرلەمان.

بەرپىز سەرۇكى لىژنە قسەگانى منى كرد.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىگرى سەرۇكى پەرلەمان:

سوپاس، فەرموو تەلار خان.

بەرپىز تەلار لطيف محمد:

بەرپىز سەرۇكى پەرلەمان.

قسەگانە دىكتۇرە فالاً كردى.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىگرى سەرۇكى پەرلەمان:

سوپاس، فەرموو كاك زانا.

بەرپىز زانا عبدالرحمن:

بەرپىز سەرۇكى پەرلەمان.

تايبەت بە پاسەپۇرتى دىلۇماسى ئەوەى كاك (دئشاد) باسى كرد لە عىراق بە پىي ئەو داتايەى ھەيە
نزىكەى (27000) پاسەپۇرتى دىلۇماسى ھەيە، ئەوە بۇتە كىشەى گەورە، ئەيانەوئى عىراق ئەو بابەتە
حەل بىكات، بەشىكى لەوانە ھەندى ولات ھەن ئىعتىراف بە پاسەپۇرتى دىلۇماسى عىراق ناكەن، لەبەر
ئەوەى بۇ خەلكىك دروست كراوہ لە ئاساس دىلۇماس نىيە، ئەوەى تر كە پەيوەندى بە فيزەوہ ھەيە ئىمە
بە پىي ئەو قانونە نىودەولەتبانە ناتوانىن قونسولخانە ناچار بىكەين فيزە بدات يان نەيدا، بەلام بە برپاى
من بۇ حەلى ئەوہ پەرلەمانى كوردستان پىناسىك دروست بىكات بۇ ئەندامە خانەنىشن كراوہگان بتوانى
كاروبارەگانى وەكو فىئايپى پى راىى بىكات، يەعنى ئەو ئەندام پەرلەمانەى خانەنىشن ئەبى ئەگەر
پەرلەمانى كوردستان پىناسىكى بۇ دروست بىكات كە فىئايپىيە باشتر ئەتوانى لە قونسولخانە و ئەو
شويتانەى ھەيە پىي بناسرىتەوہ و كارەگانى پى جى بەجى بىكات، پىم واىە ئەوہ چارەسەرىكى باشە،
سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىگرى سەرۇكى پەرلەمان:

سوپاس، فەرموو كاك عمر.

بەرپىز عمر عىناپەت:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

بەيپى ماددە (117) دەستورۇ عىراقى كە ئەو دەقەكەيەتى (اولا) يقرأ هذا الدستور عند نفاذه الاقليم كردستان و صلاته الاقامة الاقليم اتحادية)، يەنى بۇخۇى دانى بە ئىقلىمى كوردستان ناو، ئەو دەقە تەحسىل حاسلە، كاتى جۇرىك ناتەندروسى لە پىدانى پاسەپۇرتى دىلۇماسى لە عىراق ھەيە ناكاتە ئەو دەقە لە ھەرپىمى كوردستان (50) كەس نەيپى، لەبەر ئەو ئەكرى لىرە جىگەى بىكرىتەو، و بە نىسبەت فىزەش داوا ئەكەين لە دەستەى سەرۋىكايەتى پەرلەمان ئەوان ھەماھەنگى لەگەل قونسولگەرىيەكانى ھەرپىمى كوردستان بىكەن و كارىك بىكەن كە ئەندامى پەرلەمانى كوردستان بە شىوہى تايبەتمەند ھەولى پىدانى قىزە بدات، سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراھىم ئىمىنكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس، فەرمو كاك ئومىد.

بەرپىز ئومىد عبدالرحمن:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ئىمە گىفتوگۇى پىرۇزە بىرپارىك ئەكەين زۇر پوونە، راستە دوو ماددەى لەيەكچوو، بەلام دەرگاتان كىرۇتەو بۇ گىفتوگۇيەك ھىز پەيوەند نىە بەو پىرۇزە بىرپارەن و باسى بابەتىك ئەكرى ئىمەى پەرلەمانتار و پەرلەمان وەزەمان لاي خەلكى كوردستان باش نىيە، ئىستا باسى فىزە و پاسەپۇرت بىكەين، تىكايە ئەو دەرگايە دابخەن، ئەو گىفتوگۇيە لا بەلايە كە پەيوەندىدار نىيە بە پىرۇزە بىرپارەكە، سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراھىم ئىمىنكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس، بەرپىزان ئەو سى خال تىكەلاو كرايە، يەك ئەو دەقە پەيوەستە بە پاسەپۇرتى دىلۇماسى، ھىچ كەس رىگر نەبوو لە ئەندامانى پەرلەمانى كوردستان بچن پاسەپۇرتى دىلۇماسى دەرپىنن، لە كاتى خۇى ئىتىفاقمان لەگەل بەرپوۋەبەرايەتى پاسەپۇرتى بەغدا كىر بۇ ئەو دەقە تىمىك بىنرە ئىرە لىرە پاسەپۇرت دروست بىكەن، دواتر ھەندى ئالۇزى دروست بوو، ئىستا كەس لارى نىيە، ئەتوانن بچنەى بەغدا پاسەپۇرتى دىلۇماسى وەرگىن، لەوئىش بەپىى ياسا ناوى پەرلەمانتار لەوئى ھەيە، لاينەكى تر، مەعامەلەيەكى شايستە لە ناو فەرمانگەكان و دامەزراوەكانى ھەرپىم بۇ پەرلەمانتار ئەو بەبەتىكى ئىجرائىيە لە پەيوەندى كىردنى ئىمە لەگەل دامودەزگاكەن ھەولمان داوا، رەخنەمان گىرتو، گلەيىمان كىر دوو، ئەبى ئەو پەيوەندىيە لە ئاستى شىكۇى پەرلەمان بى، لەو كەمتر رەخنە ئەگرىن، ئەو ئەگەرپىتەو بۇ ئىمە، موعامەلەى ئىمە لە ناوخۇ، ئەو دەقە سىيەم پەيوەستە بەو خولەى پەرلەمان و خولەكانى پىشو، لە ھەموو دونيا كە پەرلەمانتارىك خانەنشىن ئەكرى شىوازى پىشوازى كىردن ھەر وەكو ئەو دەقە كە لە ناو ئىش دا بى، ئەو دەقە ئىستا موناقەشە ئەكرى من بەو شىوازەى كە خويىندم پەيوەستە بە پىشوازى كىردن، ئەو دەقە فىزاكان بەراستى پەرلەمانى كوردستان بەشى پەيوەندى و پىرۇتۇكۇل لە پەيوەندى

بەردەوام داين لەگەڵ فونسولەکان، بەلام ئەوان بە شىوازی تر موعامەلە ئەگەن، ئەوان ئەو تەسەيلاتەى بۆ بزىنسانىك ئەيگەن بۆ خەلكى تر ناكەن، ئەوئى پەرلەمانتار قالىبىكى فەرمى وەرگرتوو، ئىمەش هەستى پى ئەگەين كە وەك پىويست موراعاتى پىگەى پەرلەمان ناكرى، گلەيشمان كرددو، بەردەواميش ئەبين، بەلام بەكوئ دەگات؟ ناتوانين فەرزى بكەين لەسەريان، بەس ئەتوانين گەلەيى بكەين، بەلام هەندى جار لە رووى عەمەلى بەراستى ئەو موعامەلەيه ئەبين، و رازى نين، ئەبى باش بكرى، چۆن باش ئەكرى؟ حەقيەت ئەبى هەول بەدين، بەريزان لە ليژنەى پەيوەندىدار بتوانين مەخرەجىك هەبى بۆ، سوپاس.

بەريز د.قالا فەريد:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

بەريزان ئەندامانى ليژنە كوكن لەسەر عىنوانەكە لەبەر ئەوئى بىريارى پيشوازی كردنە، بۆيه ناتوانين پىدانى مافىكى تر جگە لە مافى پيشوازی كردن بە شىوازی پىروئتوكولى بخەينه ناو بىيارەكە، بەو شىوئيه رىكەوتين كە ئەبخوئىنمەو:

بىريارى پيشوازی كردن بەپى پىروئتوكول لە ئەندامانى پەرلەمانى كوردستان و ئەنجومەنى وەزيران و هاوتا وەزىفەكان لە فرۆكەخانەكان و خالە سنوورىەكان:

ئەندامانى پەرلەمان و ئەندامانى ئەنجومەنى وەزيران و هاوتا وەزىفەكانيان لە خزمەتگوزارى پيشوازی بە پى پىروئتوكولى (فى ئاى پى) لە فرۆكەخانەكان و خالە سنوورىەكان سوودمەند ئەبن.

بەريز جعفر ابراهيم ئىمىنى / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

ئەو ماددەيه بەو شىوازى خوئىندرايهو ئەخەينه دەنگدان كى لە گەل دايه؟ (40) كەس پەسندىەتى، كى دژە؟ (1) كەس، بە زۆرىنەى دەنگ پەسند كرا، ماددەى دوووم.

بەريز د.قالا فەريد ابراهيم:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەى دوووم:

پاش تەواوبوونى خولى پەرلەمان و ماوئى كابىنەى ئەنجومەنى وەزيران ئەندامانى پيشووى پەرلەمان و ئەنجومەنى وەزيران و هاوتا وەزىفەكانيان لە خزمەتگوزارى پيشوازی بەپى پىروئتوكول سوودمەند ئەبن.

بەريز جعفر ابراهيم ئىمىنى / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

بۆ موناقتەشەى ئەو ماددەيه يەك كەس هەيه، فەرموو كاك ئارى.

بەريز ئارى عبداللطيف مولود:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

راستى هەندى جار كە تىبىنى تەقدىم ئەكەين ليژنەى بەريز حىسابى بۆ ناكات، ئىمە وتمان دوو ووشەى كو نابى بە يەكەو، حالى دوووم، پىم باشە بەو جۆرەى لى بكرى (ئەندامانى پەرلەمان و ئەندامانى

ئەنجومەنى ۋەزيران و ھاۋفەرمانبەرەكانيان پاش تەۋاۋ بوۋنى خول و ماۋدگەيان لەو خزمەتگوزارىيەى كە
لە ماددەى يەك ھاۋوۋە سوود مەند ئەبن)، سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگرى سەرۋكى پەرلەمان:
سوپاس، فەرموو مامۇستا ماجىد.

بەرپىز ماجىد عثمان توفىق:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

ئەكرى ھەردوو خال بگەينە يەك، يەعنى لە كاتى پەرلەمانتارى و لە دواى تەۋاۋ بوۋنى خولەكە
ھەردووكى بكرىتە يەك، سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگرى سەرۋكى پەرلەمان:
سوپاس، ماددەى دوۋەم.

بەرپىز. قالاً فەرىد ابراهيم:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

ماددەى دوۋەم:

پاش تەۋاۋبوۋنى خولى پەرلەمان و ماۋدى كابينەى ئەنجومەنى ۋەزيران ئەندامانى پىشۋوى پەرلەمان و
ئەنجومەنى ۋەزيران و ھاۋتا ۋەزىفيەكانيان لەو خزمەتگوزارىيەى لە خالى يەكەم دا ھاۋوۋە سوودمەند
ئەبن.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگرى سەرۋكى پەرلەمان:

كى لەگەل دايە؟ (34) كەس لەگەئىتە، كى دژە؟ (1) كەس، بە زۆرىنەى دەنگ پەسند كرا، ماددەى دواتر
فەرموو.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى - جىگرى سەرۋكى پەرلەمان:
فەرموو كاك زانا بۆ تىبىنيەكەت.

بەرپىز زانا عبدالرحمن:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

من پىشنيارىكم ھەيە بۆ ئەۋدى ئەو بېرگانە ۋەكو خۇى جى بەجى بىت، پىموايە ئەۋە ئىزافە بكرى،
پەرلەمانى كوردستان پىناسىكى تايبەت بۆ ئەندامە خانەنىشىنكراۋەكانى دروست بكات بۆ رىكخستنى
كاروبارەكانى، يەعنى پەرلەمان ئەگەر ۋەكو دامەزراۋەكە دروستى بكات ھىزى زياترى ھەيە، بۆيە دەبىت
پەرلەمان شتىكى پى بىت تۆ پى بناسرىتەۋە، كە تۆ ئەندام پەرلەمانى خانەنىشىنكراۋى، بۆيە ئومىد
دەكەم ئەۋە لە نىو پىرۇژە ياساكە جى بكرىتەۋە، زۆر سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

دەكرىتەۋە، دەكرىت بە رىنمايىش چارەسەر بكرىت، بە رىنمايى لە دەستەى سەرۋىكايەتى دەر بكرىن و ئەۋە تەنزىم بكرىن، خالىكى نىزامى ھەيە، بەرپىز تحسىن اسماعىل فەرموو.

بەرپىز تحسىن اسماعىل دۆلەمەرى:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

پشتىگىرى لە قسەكەى كاك زانا دەكەم بۇ ئەۋ رەئىيەى، زۆر سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

بە رىنمايى دەكرىت ئەۋە چارەسەر بكرىت، بەرپىز د.زۆزان فەرموو.

بەرپىز د.زۆزان صادق سعید:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

منىش پشتىگىرىا بۇچوونا كاك زاناى دكەم، زۆر سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

بەرپىز مامۇستا انس فەرموو.

بەرپىز انس محمد شريف:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

تېيىنيا من ل سەر خانەنشىنيا، چونكە ئىجتىمال ھەيە ئەندام پەرلەمانى خولا كەفن بىتن و خانەنشىن نەبىتن، بزفرىتە سەر دەۋاما خۇ، دەۋامەكى تر ھەبت، يەعنى نەيەتە گرئدان بە خانەنشىندا، زۆر سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

بەرپىز كمال يىلدا فەرموو.

بەرپىز كمال يىلدا مرقوز:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

نازانم لەۋ ھالەتەدا دەۋرى يەككىتى پەرلەمانتاران چى دەبىت، زۆر سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

فەرموون بەرپىزان بۇ دارشتنەۋەى ئەۋ پىشنىارەى پەيوەست بوو بۇ ئاسانكارى بۇ ئەندامانى پەرلەمان بىخوئىنەۋە.

بەرپىز د.قالا فرید ابراهيم:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

پىشنىارىك ھاتوۋە سى كەس پشتىۋانى لى كىرۋو، پەرلەمانى كوردستان پىناسىكى تايبەت بۇ ئەندامانى پىشۋوى پەرلەمان دروست دەكات.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگرى سەرۋىكى پەرلەمان:

بەرپىز تحسین اسماعیل فەرموو.

بەرپىز تحسین اسماعیل دۆلەتمەرى:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

بىبۇرە ئەندامانى پېشوو، يەنى پېش ئىمە، بەلام ئەندامانى خانەنشىن ھەمووى دەگرىتەوہ.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگرى سەرۋىكى پەرلەمان:

بەرپىز د.بەھار فەرموو.

بەرپىز د.بەھار محمود فتاح:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ئەندامانى خانەنشىنكراو، بىبۇرە تەعبىرىكى راست نىيە، لەبەر ئەوہى شەرت نىيە ھەموو ئەندامانى پەرلەمان كە لە پېشووئا ئەندامى پەرلەمان بوون خانەنشىن بكرىن، حىكمەتەكە لەوہى كە پېشووتر ئەندامى پەرلەمان بوو، حىكمەتەكە لەوہى نىيە كە خانەنشىن دەبىت و تۆ ھەويەى بۆ بكەى، زۆر سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگرى سەرۋىكى پەرلەمان:

بەرپىزان ئىستا ئەو پېشنىارە دەخەينە دەنگدان، ناسنامەيەك بۆ ئەندامانى پەرلەمانى پېشوو، كى لەگەل داىە؟ تكايە دەست بەرزكاتەوہ؟ (40) كەس لەگەل داىە، زۆر سوپاس، كى لەگەل دانىيە؟ تكايە دەست بەرزكاتەوہ؟ (1) كەس لەگەل دانىيە، زۆر سوپاس، كەواتە بە زۆرىنەى دەنگ پەسەندكرا، ئەوہ پشنىارەى تر كە پەيوەست بوو بە ئاسانكارى.

بەرپىز د.قالا فرید ابراهيم:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

پەرلەمانى كوردستان پېناسىكى تايبەت بۆ ئەندامە خانەنشىنكراوہكانى دابىن دەكات.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگرى سەرۋىكى پەرلەمان:

بەرپىزان ئىستا ئەو دەخەينە دەنگدانەوہ، كى لەگەل داىە؟ تكايە دەست بەرزكاتەوہ؟ (37) كەس لەگەل داىە، زۆر سوپاس، كى لەگەل دانىيە؟ تكايە دەست بەرزكاتەوہ؟ (2) كەس لەگەل دانىيە، زۆر سوپاس، كەواتە بە زۆرىنەى دەنگ پەسەندكرا، پېشنىارىكى تر بخویننەوہ.

بەرپىز د.قالا فرید ابراهيم:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ئەوہى كە ئىستا خویندرايەوہ و دەنگى لەسەردرا ئەوہ خالى سىيەمى برپارەكە بوو.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگرى سەرۋىكى پەرلەمان:

پېشنىارىكى تر ئەوہى سەبارەت بە ئاسانكارىەكان، ديارە ئەوہ ئىتىفاقى لەسەر نەبووہ، فەرموو بەرپىز حاجى كاروان.

بەرپىز كنعان نجم الدين احمد (حاجى كاروان):
بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

بەرپىزان، پېشنيارىك ھەيە سەرۋىكايەتى پەرلەمان بە شىۋە راستەوخۇ مامەلە لەگەل قونسولخانەكانى ولاتان بكات لە ھەرىم بۇ راكردنى كاروبارى پەرلەمانتاران، ئىمە تاوەكو ئىستا بۇ فىزە ۋەرگرتن دەبى بچىت پرس بە حكومت بكەى، حكومت بيداتە پەيوەندىەكان، يەعنى پەرلەمان كە بەرزترين ۋەزىفەيە دەبى بچىت پرس بە دەزگايەك بكات ئىنجا فىزەى بدىتتى، جگەلەۋەى زۇرجار پەرلەمانتار داۋاى فىزەى كروۋە خۇى چوۋە و رەفز بۇى ھاتۆتەۋە، بەلام ئەگەر مامەلەيەكى راستەوخۇ لە سەرۋىكايەتى پەرلەمانەۋە بكرى و قونسولخانەكان تەبلىغ بكرىن ئەۋە بەراستى زۇر زەرۋورە، ئەگەر ئەۋ بېرگەى بۇ ئىزافە بكرىت شتىكى باش دەبىت، زۇر سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگرى سەرۋىكى پەرلەمان:

بەرپىزان ئەۋ پېشنيارەى ئىستا خوئندرايەۋە، ئەۋ پېشنيارە كاك عمر عىنايەت تىبىت ھەيە لەسەرى؟
فەرموو.

بەرپىز عمر عىنايەت ھەمە:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

پېموايە دەنگ لەسەر ماددەى دوۋەم نەدرا، زۇر سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگرى سەرۋىكى پەرلەمان:

لەسەر ماددەى دوۋەم درا، رەنگە جەنابتان ئەۋ كاتى لە دەرەۋەبن، ئەۋ پېشنيارەى ئىستاش كە بەرپىز حاجى كاروان خوئندىەۋە، ئەۋ پېشنيارە دوۋبارە بكەۋە بۇ ئەۋەى بخەينە دەنگدان.

بەرپىز كنعان نجم الدين احمد (حاجى كاروان):

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

بەرپىزان، ئەۋە بۇ زياتر مامەلەى راستەوخۇى پەرلەمانە، يان سەرۋىكايەتى پەرلەمان بۇ كاروبارى ئىدارى يان تەعامول لەگەل قونسولخانەكان بۇ فىزە ۋەرگرتن، تۆ جار وايە بەعزىك ئىش دەبىت لەدەرەۋە، يەعنى راستەوخۇ بكرىت لەگەل قونسولەكان، نەكرىت بچىن پرس بكەين بە حكومت يان مەسەلەن پەيوەندىەكان، يەعنى مامەلەيەكى راستەوخۇ، تۆ داۋاى فىزە دەكەى، دەبىت لە سەرۋىكايەتى پەرلەمانەۋە داۋا بكەى، نەك لە رى پەيوەندىەكانەۋە، زۇر سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگرى سەرۋىكى پەرلەمان:

بەرپىزان ئىستا ئەۋ پېشنيارە دەخەينە دەنگدان، خالىكى نىزامى ھەيە، بەرپىز د. فرست فەرموو.

بەرپىز د. فرست صۇقى ەلى:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

بە پىيى ياسا بەركارەكان ھەموو دامەزراوەكانى ھەرپىم لە حكومت، لە فەرمانگەى پەيوەندىيەكانى دەرەوۋ تەنزىمى عىلاقە كراو، كى و كامە عىلاقە دەبەستىت، بۆيە لەوانەيە زۆر باو نەبىت و گونجاويش نەبىت بە برپارىيەك پەرلەمان تەنزىمى عىلاقەى خۇي لەگەل قونسولخانەكان بكات، من بە گونجاوى نازانم ئەوۋ بچىتە سەر وەرەقە، ھەرودھا ئىستا رىگريەك نىيە كە بەشى عىلاقات لە پەرلەمان نووسراو بكات بۆ قونسولخانەيەك و كارىكى ھەبىت رايى بكات، پىشترىش تەجرىبەمان ھەيە، بەلام خستەنە سەر وەرەقەى ئەمە بۆ ھەبىت و شكوى پەرلەمان بە گونجاوى نازانم، بۆيە داوا دەكەم نەخرىتە دەنگدان، زۆر سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىگرى سەرۋىكى پەرلەمان:

بەرپىز كاك زانا فەرموو.

بەرپىز زانا عبدالرحمن عبدالله:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

من پشتىوانى لە رەئىيەكەى كاك د. فرست دەكەم، پىموايە پەرلەمان ئىستا خۇي ئەو ھىزەى ھەيە كە راستەوخۇ مامە ئە لەگەل قونسولخانەكان بكات، زۆر سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىگرى سەرۋىكى پەرلەمان:

بەرپىز مەلا مەروان فەرموو.

بەرپىز حسين اسماعيل حسين (مەروان گەللى):

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

منىش پشتىگىرى لە رەئىيەكەى كاك د. فرست دەكەم، زۆر سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىگرى سەرۋىكى پەرلەمان:

بەرپىز د. قالا فەرموو.

بەرپىز د. قالا فرید ابراهيم:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

جوارەم: كار بە ھىچ دەقتىكى ياسايى يان برپارىيىكى ناكوك لەگەل حوكمەكانى ئەم برپارەدا ناكرىت.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىگرى سەرۋىكى پەرلەمان:

ديارە موناقيشە لەسەر ئەم ماددەيە نىيە، بەرپىزان ئىستا ئەوۋ دەخەينە دەنگدان، كى لەگەل دايە؟ تكايە دەست بەرزكاتەوۋ؟ (44) كەس لەگەل دايە، زۆر سوپاس، كى لەگەل دانييە؟ تكايە دەست بەرزكاتەوۋ؟ (1) كەس لەگەل دانييە، زۆر سوپاس، كەواتە بە زۆرىنەى دەنگ پەسەندكرا، پىنچەم بخويىننەوۋ.

بەرپۆز د.قالا فرید ابراهیم:

بەرپۆز سەرۆکی پەرلەمان.

پێنجەم: پێویستە لەسەر لایەنە پەيوەندیدارەکان حوکمەکانی ئەم بریارە جی بەجی بکەن.

بەرپۆز جعفر ابراهیم ئیمنیکی / جیگری سەرۆکی پەرلەمان:

بەرپۆز ئیستا ئەو دەخەینە دەنگدانەوه، کۆ لەگەڵ دایە؟ تکایە دەست بەرزکاتەوه؟ (44) کەس لەگەڵ دایە، زۆر سوپاس، کۆ لەگەڵ دانییە؟ تکایە دەست بەرزکاتەوه؟ (1) کەس لەگەڵ دانییە، زۆر سوپاس، کەواتە بە زۆرینە دەنگ پەسەندکرا، دەچینە سەر شەشەم.

بەرپۆز د.قالا فرید ابراهیم:

بەرپۆز سەرۆکی پەرلەمان.

شەشەم: ئەم بریارە لە رۆژی بلاوکردنەوهی لە رۆژنامە فەرمی وەفائیی کوردستان جی بەجی دەکریت.

بەرپۆز جعفر ابراهیم ئیمنیکی / جیگری سەرۆکی پەرلەمان:

بەرپۆز ئیستا ئەو دەخەینە دەنگدانەوه، کۆ لەگەڵ دایە؟ تکایە دەست بەرزکاتەوه؟ (44) کەس لەگەڵ دایە، زۆر سوپاس، کۆ لەگەڵ دانییە؟ تکایە دەست بەرزکاتەوه؟ (1) کەس لەگەڵ دانییە، زۆر سوپاس، کەواتە بە زۆرینە دەنگ پەسەندکرا، هۆیکانی دەرچوواندن بخویننەوه.

بەرپۆز د.قالا فرید ابراهیم:

بەرپۆز سەرۆکی پەرلەمان.

هۆیکانی دەرچوواندن: هۆیکانی دەرچوواندن لە پیناو ریکخستنی پیشوازیکردن لە ئەندامانی پەرلەمان و ئەندامانی ئەنجومەنی وەزیران و هاوتا وەزیفیەکانیان ئەم بریارە دەرچوویندرا.

بەرپۆز جعفر ابراهیم ئیمنیکی / جیگری سەرۆکی پەرلەمان:

بەرپۆز ئاری عبداللطیف فەرموو.

بەرپۆز ئاری عبداللطیف مولود:

بەرپۆز سەرۆکی پەرلەمان.

ریکخستنی پیشوازیکردن لابریت، لە پیناو پاراستنی پینگە و کەسایەتی مەعنەوی کە ئەندامانی پەرلەمان و ئەندامانی ئەنجومەنی وەزیران دەرچوویندرا، زۆر سوپاس.

بەرپۆز جعفر ابراهیم ئیمنیکی / جیگری سەرۆکی پەرلەمان:

بەرپۆز ئاری هۆیکانی دەرچوواندن بە دارشتنی کۆتایی بخویننەوه.

بەرپۆز د.قالا فرید ابراهیم:

بەرپۆز سەرۆکی پەرلەمان.

هۆیکانی دەرچوواندن: هۆیکانی دەرچوواندن لە پیناو ریکخستنی پیشوازیکردن لە ئەندامانی پەرلەمان و ئەندامانی ئەنجومەنی وەزیران و هاوتا وەزیفیەکانی ئەم بریارە دەرچوویندرا.

بەرپۆز جعفر ابراهیم ئیمنیکی / جیگری سەرۆکی پەرلەمان:

بەرپۆز ئیستا ئەو دەخەینە دەنگدانەو، کۆ لەگەڵ دایە؟ تکایە دەست بەرزکاتەو؟ (42) کەس لەگەڵ دایە، زۆر سوپاس، کۆ لەگەڵ دانییە؟ تکایە دەست بەرزکاتەو؟ (1) کەس لەگەڵ دانییە، زۆر سوپاس، کەواتە بە زۆرینە دەنگ پەسەندکرا، بەرپۆز ئیستا کۆ یاساکە دەخەینە دەنگدان، کۆ لەگەڵ دایە؟ تکایە دەست بەرزکاتەو؟ (41) کەس لەگەڵ دایە، زۆر سوپاس، کۆ لەگەڵ دانییە؟ تکایە دەست بەرزکاتەو؟ (1) کەس لەگەڵ دانییە، زۆر سوپاس، کەواتە بە زۆرینە دەنگ پەسەندکرا، بەرپۆز، بەردەوام دەبین، سوپاس بۆ لیژنە پەيوەندیدارەکان، لیژنە یاسایی، لیژنە ناوخوا، لیژنە پەيوەندیەکان، لیژنە کاروباری پەرلەمان، سوپاس بۆ ئیووی بەرپۆز، بەرپۆز بەردەوام دەبین، چوارەم گەفتوگۆکردنی پەپرەوی ناوخوا پەرلەمانی کوردستان کە لەلایەن لیژنە کاتی بۆ پێداچوونەووی پەپرەوی ناوخوا ئامادەکراوە، بە پێی بریاری ژمارە (26) ی سالی (2014)، بڕگە (8) لە ماددە (56) ی یاسای هەلبژاردنی پەرلەمانی کوردستان ژمارە (1) ی سالی 1992 ی هەموارکراو، پالپشت بە ماددە (94) لە پەپرەوی ناوخوا پەرلەمانی کوردستان ژمارە (1) ی سالی (1992) ی هەموارکراو، داوا لە لیژنە کاتی دەکەین بفرموون بۆ سەر سەکۆی تاییبەت بە لیژنەکان، ئەو تەنھا دەنگدانە لەسەر ئەم بەشە، موناقلەشە دەکەوێتە رۆژی یەکشەممە، رۆژی یەکشەممە ئەم پەپرەوی ناوخوا دەبێت کۆتایی پێ بێنین.

د. یوسف محمد صادق
سەرۆکی پەرلەمانی
کوردستان - عێراق

جعفر ابراهیم ئیمنیکی
جیگری سەرۆکی پەرلەمانی
کوردستان □ عێراق

بێگەرد تالەبانی
سکرێتیری پەرلەمانی
کوردستان □ عێراق

پەرلەمانى كوردستان - عىراق

پرۇتوكۆلى دانىشتىنى ژمارە (7)ى

يەك شەممە رېكەوتى 15 7 2018

خولى چوارەمى ھەئىزاردن

پروتۆكۆلى دانىشتنى ژماره (7)

یهك شههمه ریکهوتی 2018/7/15

کا تزمیر (11) ی پيش نیوهپۆی رۆزی یهك شههمه ریکهوتی 2018/7/15 پهر لهمانی کوردستان - عیراق به سه رۆکایهتی بهرپیز جعفر ابراهیم ئیمینکی جیگری سه رۆک و، بهرپیز بیگهره تالهانی سکریتی ری پهرلهمان، دانىشتنى ژماره (7) ی خولی چوارهمی، سالی (2018) ی خوی بهست.

بهرنامه ی کار:

بهپیی حوکمهکانی برکه (1) ی مادده (20) له پهپهوی ناوخوی ژماره (1) ی ههموارکراوی سالی 1992 ی پهرلهمانی کوردستان - عیراق، دهسته ی سه رۆکایهتی پهرلهمان برپاری دا کاتی دانىشتنى ژماره (7) ی خولی بهاره ی سالی پینجه م له خولی چوارهمی هه ئیژاردن له کات (11) ی پيش نیوهپۆی رۆزی یهك شههمه ریکهوتی 2018/7/15 دا به م شیوهیه بیته:

یهکه م: خویندنهوی یهکه می ئەم پرۆژه یاسا برپارانهی خوارهوه به پیی مادهی (71) له پهپهوی ناوخوی پهرلهمانی کوردستان ژماره (1) ی سالی (1992) ی ههموار کراو بکریتن.

1- پرۆژه یاسای دهزگای کۆنترۆلی جۆری دلتیایی له ههریمی کوردستان □ عیراق .

2- پرۆژه یاسای پاریزگاری کردن له هیماو پیروزی و نیشتیمانی و نهتهوهییهکان .

3- پرۆژه یاسای تهعويز موتهزه ریر حروفی کوردستان قهره بو کردنی زیان لیکهوتوان جهنگ له کوردستان

4- پرۆژه یاسای بهرکاری (قانون حماية الشؤون والخبراء والمخبرين والجنة عليهم رقم (85) لسنة 2017)

5- پرۆژه یاسای بهرکاری (نئسترا د وبيع المنتوجات النفطية رقم (9) لسنة 2006)

6- پرۆژه یاسای بهرکاری (قانون ربط الأموال المهربه والمعتده والأسواق المحلية) ژماره (18) سالی (2008).

7- پرۆژه برپاری زیندوکردنی ههفته ی پیکه وه ژیا نیانیان له ههریمی کوردستان □ عیراق .

دووهم: خویندنهوی راپۆرتی شیکاری له کاری ئیداری و کارگێری له پهرلهمانی کوردستان له لایهن ئەندامی پهرلهمان بهرپیز (مهدينه نهیوب احمد) برپاردهری لیژنه ی کارو باری پهرلهمان .

سییه م: گفتو گو کردنی پرۆژه یاسای ههمواری سییه می یاسای به کریدانی خانوو بهره ژماره (87) ی سالی

(1979) ی ههموار کراو له ههریمی کوردستان □ عیراق به پیی مادهکانی (72-74-75) له پهپهوی

ناوخوی پهرلهمانی کوردستان ژماره (1) ی سالی (1992) ی ههموار کراو .

چواره م: گفتو گو کردنی پهپهوی ناوخوی پهرلهمانی کوردستان که له لایهن لیژنه ی کاتی بو پیدایه چونهوه

پهپهوی ناوخو ئاماده کراوه به پیی برپاری ژماره (26) ی سالی (2014) برکه ی (8) له مادهی (56) له

ياسای ههلبژاردنی پهپلهمانی کوردستان ژماره (1) سالی (1992) ی ههموار کراو پالپشت به مادهی (94) ی پهیرهوی ناوخوی پهپلهمانی کوردستان ژماره (1) ی سالی (1992) ی ههموار کراو .
بهپړیز د. جعفر ابراهیم ئیمینکی / جیگری سهروکی پهپلهمان:
بهناوی خوی گهورهو میهرهبان.

بهناوی گهلی کوردستان دانیشتنهکه دهست پی دهکهین، خوی چوارهمی ههلبژاردن سالی پینجهم دانیشتنی ژماره (7) روژی دانیشتن (2018-7-15) بهرنامهی کار به پیی حوکمهکانی برگیه یهکی مادهی (20) له پهیرهوی ناوخوی پهپلهمانی کوردستان □ عیراق ، ژماره یهکی سالی (1992) ههموار کراو دهستهی سهروکایهتی پهپلهمان برپاری دا کاتی دانیشتنی ژماره (7) ی خوی بههاره سالی پینجهم له خوی ههلبژاردنی چوارهمی پهپلهمان کاتزمیر (11) ی پیش نیوهرو روژی یهک شهمه ریکهوتی (15-7-2018) بییت وه بهرنامهی کاری دانیشتنهکه بهم شیوهیه .

یهکه: خویندنهوهی یهکهمی ئهه پرۆزه یاساو برپارانهی خوارهوه به پیی مادهی (71) له پهیرهوی ناوخوی پهپلهمانی کوردستان ژماره (1) ی سالی (1992) ی ههموار کراو بکریتن.

1- پرۆزه یاسای دهزگای کونترۆلی جوړی دنئیایی له ههریمی کوردستان □ عیراق .

2- پرۆزه یاسای پاریزگاری کردن له هیماو پیروزی و نیشتیمانی و نهتهوهییهکان .

3- پرۆزه یاسای تهعويز موتهزهیر حروفی کوردستان قهره بو کردنی زیان لیکهوتوان جهنگ له کوردستان

4- پرۆزه یاسای بهرکاری (قانون حماية الشؤون والخبراء والمخبرين والجنة عليهم رقم (85) لسنة 2017)

5- پرۆزه یاسای بهرکاری (نیسترد وبيع المنتوجات النفطية رقم (9) لسنة 2006)

6- پرۆزه یاسای بهرکاری (قانون ربط الأموال المهربه والمعتده والأسواق المحلية) ژماره (18) سالی (2008).

7- پرۆزه برپاری زیندوکردنی حهفتهی پیکهوه ژیانی ئاینیان له ههریمی کوردستان □ عیراق .

دووهم :خویندنهوهی راپوړتی شیکاری له کاری ئیداری و کارگیپری له پهپلهمانی کوردستان له لایهن ئهندامی پهپلهمان بهپړیز (مهدينه نهیوب احمد) برپاردهری لیژنهی کارو باری پهپلهمان .

سییهه :گفتو گو کردنی پرۆزه یاسای ههمواری سییهمی یاسای به کریدانی خانوو بهره ژماره (87) ی سالی

(1979) ی ههموار کراو له ههریمی کوردستان □ عیراق به پیی مادهکانی (72-74-75) له پهیرهوی

ناوخوی پهپلهمانی کوردستان ژماره (1) ی سالی (1992) ی ههموار کراو .

چوارهم :گفتوگو کردنی پهیرهوی ناوخوی پهپلهمانی کوردستان که له لایهن لیژنهی کاتی بو پیداجونهوه

پهیرهوی ناوخو ناماده کراوه به پیی برپاری ژماره (26) ی سالی (2014) برگیه (8) له مادهی (56) له

ياسای ههلبژاردنی پهپلهمانی کوردستان ژماره (1) سالی (1992) ی ههموار کراو پالپشت به مادهی (94) ی

پەيرەوى ناوخۆى پەرلەمانى كوردستان ژمارە (1)ى سالى (1992)ى ھەموار كراو . بەرئزان داوا لە بەرئز
بىگەرد تالەبانى دەكەين سكرتيرى پەرلەمان بۇ خستنه روى پوختەى دانىشتنى پيشتر ئامادەبووان بە ھۆ
بى ھۆ فەرمو بەرئز .

بەرئز بىگەرد دلشاد شكرالله (تالەبانى) / سكرتيرى پەرلەمان:

بەناوى خواى گەورەو مەرەبان پوختەى دانىشتنى ژمارە (6)ى ئاساى رۆژى چوار شەمە رىكەوتى (11-7-
2018) بەم شيوەيەى خوارەوہ بوو.

1-دەست پىكردى دانىشتن لە لايەن بەرئز جىگرى سەرۆكى پەرلەمان .

2-خویندەنەوى ناوى ئەندامانى ئامادە بوو ئامادە نەبوو ھەروەھاخویندەنەوى پوختەى دانىشتنى پيشو لە
لايەن سكرتيرى پەرلەمان .

3-خویندەنەوى يەكەم بۇ پرۆژە ياساى ھەموارى پەيمانگای دادوهرى لە ھەريمى كوردستان .

4-گفتو گوگردن و پەسەند كردنى پرۆژە ياساى ھەئپەساردنى دامەزراوى سەرۆكايەتى ھەريم .

5-گفتو گو كردن و پەسەند كردنى پرۆژە بريارى پيشواى بە پى پى پرۆتۆكۆل و فرۆكە خانەگان و خالە
سنورپەكان تايبەت بە پيشواى بە ئەندامانى پەرلەمانى كوردستان .

ناوى ئەندامانى پەرلەمان كە لە دانىشتنى ژمارە (6)ى ئاساى بەروارى(11-7-2018)مۆلەت پيدراون يان
بە بى مؤلەت ئامادە نەبون لە دانىشتنى بەيانى بەم شيوەيەى خوارەوہ بوو.

1-تەلار لطيف محمد/ئامادە نەبوو .

2-خەلەف احمد معروف/مۆلەت.

3-ريواس فايق حسين/ئامادە نەبوو.

4-زانا عبدالرحمان عبدالله/ئامادە نەبوو.

5-سالار محمود مراد/ئامادە نەبوو.

6-سەرکەوت سەرحەد خليفە/مۆلەت.

7-سعيد محمد سعيد/مۆلەت.

8-صالح فەقى محمد امين/ئامادە نەبوو.

9-عزت صابر /مۆلەت.

10-عباس فەتاح صالح/ئامادە نەبوو.

11-قادر وەتمان رسول/ئامادە نەبوو.

12-گەشە دارا جلال/مۆلەت.

- 13-گۆران محمود اسماعيل/ئاماده نەبوو.
- 14-مريم صمد عبدی/ئاماده نەبوو.
- 15-ابراهيم احمد سمو/مۆلەت.
- 16-ايدريس على اسلام/مۆلەت.
- 17-بەشار مشير اسماعيل/مۆلەت.
- 18-جمال عثمان کارسول/ئاماده نەبوو.
- 19-زياد حسين عبدالکريم/مۆلەت.
- 20-سیراج احمد محمد/مۆلەت.
- 21-صالح بەشار صالح/مۆلەت.
- 22-عبدالله جاسم رجب/مۆلەت.
- 23-على على هالو/مۆلەت.
- 24-محمد صادق سعيد/مۆلەت.
- 25-محمد على ياسين/مۆلەت.
- 26-هيثا حاجى ميرخان/مۆلەت.
- 27-ئەيووب عبدالله اسماعيل/مۆلەت.
- 28-ئوميد حمە على/ئاماده نەبوو.
- 29-ئىقار ابراهيم حسين/مۆلەت.
- 30-جوان اسماعيل عزيز/مۆلەت.
- 31-رؤزا محمود عوسمان/مۆلەت.
- 32-سەھراب ميکاييل محمد امين/مۆلەت.
- 33-شىرکو جەودەت مصطفى/مۆلەت.
- 34-عمر صالح عمر مۆلەت.
- 35-فايق مصطفى رسول/مۆلەت.
- 36-ئارى محمد عبدالرحيم/ئاماده نەبوو.
- 37-عبدالله محمود محمد/مۆلەت.
- 38-محمد سعديدين انور/مۆلەت.

ناوى ئەندامانى پەرلەمان كە لە دانيشتنى ژمارە (6) ئاسايى بەروارى (11-7-2018) مۆلەت پېدراون يان بەيى مۆلەت ئامادە نەبون بۇ دانيشتنى دواى نيوەرۆ ئەمانەن.

1-دليىر مصطفى حسيىن/مۆلەت.

2-ئامينه زكرى سعيد/مۆلەت.

3-پەرى صالح حميد/مۆلەت.

4-سۆران عمر سعيد/مۆلەت.

5-منير عوسمان على/مۆلەت.

6-باپير كاملا سليمان/مۆلەت.

ئەو بەريزانەى كە بۇ دانيشتنى ئيمرۆ داواى مۆلەتيان كردوه .

1-كمال يلدا.

2-عزت صابر.

3-دليىر ماوهتى.

4-دكتورە قالا فريد.

5-دكتور ابراهيم احمد سمو.

6-حسن صالح.

7-ئوميد حمه على.

8-پەروا على.

9-شيركو جهودهت.

10-سۆران عمر.

11-باپير كاملا.

12-ئەنەس محمد شريف .

زۆر سوپاس.

بەريىز جعفر ابراهيم ئيمينكى/ جيىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، بەريىزان دەست بە بەرنامەى كار دەكەين خالەكان لە خالى يەكەم پيش ئەوهى دەست پى بکەين

داوا لە بەريىزان ليژنەى ياسايى دەكەين فەرمون بيىنە شوپىنى تايبەت سەكۆى تايبەت بە ليژنەكان خالەكى

نيزامى هەنە، فەرموو ريواس خان.

بەرپىز رېۋاز ھايىق حسين:
بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

سەبارەت بەرپىگە (5) لە يەكەم بەرنامەى كارى ئەم دانىشتەى پەرلەمان كە تايبەتە بەرپىژە ياساى بەركارى (ئىستىراد وبيع المنتوجات النفطية رقم (9) لسنة 2006) ئەمەۋى بەرچاۋ روونى بەدەمە بەرپىزتان كە ئەم پىرۋژەيە لە (3-12-2014) لە لايەن فراكسىۋنى يەكپىتەيەۋە پىشكەش كراۋە لە (23-4-2015) بە نووسراۋى سەرۋىكى پەرلەمانى كوردستان ئاراستەى لىژنە تايبەتمەندەكان كراۋە لە (29-4-2015) راپۋرتى لىژنەى تايبەتمەندى بۇ نووسراۋە ۋە لە دواى كاراكردەۋەى پەرلەمان دوو كۆبۈۋنەۋەى ھاۋبەشى لىژنەى ياساى و لىژنەى پىشە سازى وزە و سامانە سرووشتىەكانى بۇ كراۋە ئەمە راپۋرتەكەيە لەبەر دەستمايە بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان، تىنناگەم بۇجى جارىكى تر خراۋەتەۋە بەرنامەى كار و خويىندەۋەى بۇ ئەكرى ۋەلايەن جەند بەرپىزىكى تر و چەند پەرلەمانتارىكى ترەۋە پىشكەش كراۋە لە كاتىكدا بەرپىز سەرۋىكى لىژنەى سامانە سرووشتىەكان ۋە بەرپىزان لە لىژنەى سامانە سرووشتىەكان بە ئىمەيان راگەياندا كە بە حكومەتەيان گووتوۋە راۋ بۇجوۋنى خۇى لەسەر ئەم ياسايە بلى زياتر لە دوومانگ پىش ئىستا، تا ئىستا ئىمە ۋەلامى حكومەتمان بۇ نەھاتوۋە لە كاتىكدا كە ئەمە ھىچ جۇرە بارگرانىەكى لەسەر حكومەتى ھەرىمى كوردستان درووست ناكا ، لەبەرئەۋە داۋا لە بەرپىزتان ئەكەم ئەۋ بەرپىگە (5) لە ناۋ بەرنامەى كار لادەن ئەۋەى يەكەم ، دوۋەمىش، لەبەرئەۋەى تا ئىستا حكومەت ۋەلامى نەداۋەتەۋە لىژنەكان رابىسپىرن لەبەر گرنگى ئەم ياسايە بۇ ئەۋەى ئىمە راپۋرتى ھاۋبەشى بۇ بنووسىن و بىھىننىنە ناۋ بەرنامەى كارى پەرلەمانى كوردستان و زۇر سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى/ جىگرى سەرۋىكى پەرلەمان:
زۇر سوپاس، فەرموۋ كاك على حمە صالح.

بەرپىز على حمە صالح:
بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ھەفتەيەك بەر لە ئىستا جەنابت بەلئىتدا بۇ دىرژكردنەۋەى قانۋونى موحارەبەى ئىرھاب دوو ھەفتە ۋا دەبىت، ئەۋە ھەفتەيەكى رۇشتو، ئايە ھىچ ھەنگاۋىكى جدى گىراۋەتە بەر بۇ ئەۋەى لە ھەفتەى ئايندەدا دەر جىت ئەۋ قانۋونە؟ ياخود نا؟ چونكە ئەۋەى كە ئىمە ھەستمان پىكردوۋە موتابەعەمان كىردوۋە ھەنگاۋى عەمەلى نىە.

دوو/ خالىكى كە ئەۋەى دىكتۇرە رىۋاسىش ئامازەى پىدا تەنھا ئەۋ قانۋونە نىە دەيان قانۋونى تر تايبەت بە دامەزرادەكانى نەۋت ئەنجومەنى ۋەزىران و ئەنجومەنى بالاي بە ھەرىمى نەۋت و گاز، وتوۋيانە راۋ

سەرئىجتان ئەدەبىيىتى، كە ھىچ تەبىئىي دارايش نىيە، بەس ئەۋەپە دۆسىيە نەۋتەگە بە مۇئەسسەسات ۋىلامى نىيە.

سىيەم: بە پىي پەپىرەۋى ناۋخۇ جەنابتان قانۋونى چاك سازىيەكەتان گەپراندەۋە، سىراع ياخود ناكۋكى ئەنجۈمەنى ۋەزىران ۋ پەپلەمان لەسەر تەنيا سى مادەپە تىكايە با ئەۋان بىن مۇناقەشەشە ۋە سى مادەپە بىكەين، جونكە ناتوانىت رابگىرىت، جى بەرژەۋەندى مىللەتەكەمانى تىايە ئەۋە ئەكەين، بەرپىز سەرۋكى پەپلەمان ئەم دۇخە لە كوردستانا بەبى چاك سازى رىشە لە لىستى موۋچە خانەنىشىنى لە ياساى ناتوانى بەردەۋام بى ئەۋە دۇخى عىراق بەرەۋ تىك جون ئەجى، ئەگەر ئەۋ پارەپە لە عىراقەۋە نەپەت بۇ ھەرىمى كوردستانىش كىشە گەۋرە درۋوست ئەبى، ئىستا بەرەۋ ئەۋە ئەپرا (317) مىليار دىنارەكە عەرقەلەى بۇ درۋوست بىت، ئەۋجا پاشەكەۋت بە سىستەمە كۈنەكەش ئەبىتە (50) رۆژ ئىمە حەل ئەۋەپە ئەۋ قانۋونە چاك سازىيە دەر بىكەين ۋە چاك سازى لە داھاتى نەۋتا بىكەين، بۇ ئەۋەى ھەرىمەكەمان لە كىشە بىپارىزىن، مەن دىناتان ئەكەمەۋە ئەم سىستەمى موۋچەى ئىستا بەردەۋام ناپىت لەبەر ئەۋەى عىراق ناتوانىت بەردەۋام بىت لە ناردنى ئەۋ (317) مىليار دىنارە، ئەمە مەسئولىيەتە بۇيە تىكايە با ھەموومان بەۋە ھەلبىستىن.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۋكى پەپلەمان:

ئەۋەى ھەموۋارى ياساى بەرەنگار بوۋنەۋەى تىرۋر ئاراستەمان كىرۋەۋە بۇ لىژنە پەپوۋەندىدارەكان ۋە بەۋ ھىۋايەين بتوانىن بە زوۋترىن كاتدا راپۋورتى ھاۋبەش ئامادە بىكەن ۋ بە دىنئىايەۋە ئەۋ كاتەى راپۋورت ئامادەبىت ھىچ راپۋورتەك كە ئامادە كرابىت دوا ناكەۋىت دەپخەينە بەرنامەى كار .بەرپىز ملا ماجد بازركان دواتر صالح فەقى.

بەرپىز ماجد عثمان توفىق:

بەرپىز سەرۋكى پەپلەمان.

مەن مۇداخەلەپەكەم ھەپە سەپارەت بە ژمارە (1) لە بىرگەى يەكەم پىرۋژە ياساى دەزگائى گۇنترۋلى جۋرى دىنئىايى لە ھەرىمى كوردستان، مەن بەپراستى كە بەرلەۋەى بەرنامەى كار بىبىنم پەپوۋەندى بە مەن كرا كە پىرۋژەپەكى ئەۋەا لە پەپلەمانى كوردستان پىشكەش كراۋە، پەپوۋەندىم بە ئەندامانى لىژنەى خۇم كىر كەسىان ئاگادار نەبوۋن پەپوۋەندىم بە ھىكۈمەتەۋە كىر گۋوتم نەۋەكو ئەۋ پىرۋژەپە لە ھىكۈمەتى ھەرىمى كوردستانەۋە پىشكەش كرابىت ئەۋانىش ئاگادار نەبوۋن، كە بە راي مەن كە ئەم بەداخەۋە كە تىبىنى دەكەم ئەۋ پىرۋژانەى كە پىشكەش دەرپىن لە لايەن ئەندامانى پەپلەمانى بەرپىزەۋە كە تايەتمەندى ھەپە بە لىژنەكەۋە تەنھا بۇ ئەۋەى پىرۋژەكە پىشكەش بىكەن بە ناۋى فراكسىۋنەكانەۋە يان

بە ناوی جەند ئەندامىكى پەرلەمان ھىچ پىرسىيارىك لە لىژنە تايبەتتەكان ناكەن، بۆيە ئىمە يەكەم جار سەيرى ئەم پىرۆژەيە دەكەين كە ناوەكەى ھەلەيە لەبەر ئەوەى لە حكومەتتەشەو ھەوومان كىردو ھەو پىرۆژە ياسايەيى كە ژماريەك بەرپىزان ئەندام پەرلەمان پىشكەشيان كىردو بە ناوی پىرۆژە ياساى دىزگای كۆنترۆلى جۆرى دىنبايى ئەوا لە لاى حكومەت ئىمە بە پىي ياساى ژمارە (7) سالى (2006) ھەزارەتى پلان دانان بە ناوی دىزگای پىوانە سەزى و كۆنترۆلى جۆرى ھاتو، كەواتە ئىمە چ پەيوەندىمان بە لىژنە پەيوەندى دارەكانەو ھەو كىردو، چ زانىومانە ئىمە ئىستا حكومەت ئەم دىزگايە بە چ جۆرىك تەامولى لەگەل دەكا، ئىمە ھەكو لىژنەى بازىرگانى و پاراستنى مافەكانى بەكار بەر جەندىن پىرۆژە ياسا پىشكەشكراو ھەلاى حكومەت رەتكرائەتەو لەبەر ئەوەى كە بە داخو ھەندىك لەو ياسايانە تەنھا كۆپى پىست بو، لە ئەنتەرنىت كۆپى پىستيان كىردو ھەو پىشكەشيان كىردو، و ھەتەن بمانەوى و نەمانەوى لەلاى حكومەتى ھەرىمى كوردستان كە گەتوو گۆ ئەكەين شەرمەزار دەبين لەو ھەو كە گەتوو گۆيان لەسەر بكەين، ياخو ئەو پىرۆژەى ئىستا پىشكەش كراو بەم ناو كە تەماشا دەكەين بە راستى لە جەند بىرگەيەك مەن تىروانىنەم ھەيە بەرپىز مەبەستەم ئەو ھەتە لىژنە پەيوەندىدارەكان دەبى ئاگادارىن، بۆ ئەو ھەو بۆجوانى خۆيان بەدەن پىرۆژەيەكى تىرو تەسەل و مەعقول بىت بۆ ئەو ھەو كە ئىمە ئىستا خۆپەندەو ھەو يەكەمى بۆ دەكەين، بەيانى كە لاينى حكومەت بانگىشت ئەكەين يان قسەى لە سەر دەكەين شەرمەزار نەبين، ئىمە بەرپىز سەروكى پەرلەمان يەك كۆمەل پىرۆژە ياسا ھەيە كە پىشكەش كراو لە پەرلەمانى كوردستان ھىجىكى تاكو ئىستا جىبەجى نەكراو ھەو دىنبايان دەكەمەو ھەو ئەو ئاگادارتان دەكەمەو ھەو كە ئەو جۆرە پىرۆژەيە كاتى خۆى لە لاينە پەرلەمانى كوردستان بە بىرپارىك رەتكرائەتەو رەتكرانى پىشنيارى ياساى (ھىئە التخصيص والسيطرة النوعية لأقليم كردستان) بە بىرپارى ژمارە (1) سالى (2010) پەرلەمانى كوردستان بە پىي بىرگەى (1) مادەى (56) لە ياساى ژمارە (1) سالى (1992) لە دانىشتنى ئاسايى ژمارە (15) لە بەروارى (20-6-2010) بە بىرپارى پەرلەمان ئەم پىرۆژەيە ھاتو ھەتو رەتكرائەتەو بۆچى؟ ئەبى ئىمە بزانين بۆچى ئەم پىرۆژەيە رەتكرائەتەو، ئىستا دو بارە پىشكەش دەكرىت، ئاخىر بە لانى كەم سەردانى لىژنەكان بكەن.

بەرپىز جەفر ابراھىم ئىمىنىكى / جىگرى سەروكى پەرلەمان:

سوپاس، مامۇستا دەزانى چۆنە بە پىي پەپرەوى ناوخۆ ئىو ھەو ئىمە لە دەستەى سەروكايەتى ناتوانين رەدى ھىچ پىرۆژەيەك بەدەين، ئىمە خۆپەندەو ھەو يەكەمە فراكسىۆنەكانە ئەندامەكانە (10) ئەندامى پەرلەمانە يان لە حكومەت پىك دىت يان ئەندامى پەرلەمان بىت و بە پىي ئەو رىكارەى لە پەپرەودا ديارى كراون

ئىمە خويىندىنە دەۋى يەكەمى بۇ دەكەين دواتر لىژنەكان نازادن راپۇرت دەنوسن، ئىتفاق لەسەر راپۇرت دەكەن، نايكەن، ئەوۋە ئىشى خۇتانه لىژنەكان، فەرموو/صالح فقى.

بەرپىز صالح فقى محمد:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

دانيشتنى پىشوو ئىمە لە فراكسيۇنى يەككىتى لە بيناي پەرلەمان بووين لە فراكسيۇنى يەككىتى لە بەشىكى دانيشتنەكە تايەبەت بووۋە كە بە ياساي سەرۋكايەتى ھەرپىم ئىمە ئامادە نەبووينە و بايكۇتمان كىر دوو، داواكارين چاۋ بەو بىرپارەيا بخشىننەوۋە بە غىياب لە فەلەم نەدرپىن ئىمە بايكۇتمان كىر دوو نەك غىياب بووين، زۇر سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىگىرى سەرۋكى پەرلەمان:

فراكسيۇنى يەككىتى بايكۇتى دانيشتنى نەكردبوو سەرۋكى فراكسيۇن لىرە ئامادە ببوو .

بەرپىز صالح فقى:

ئىمە زۇرىنە بايكۇتمان كىر دوو، بى سەرۋكى فراكسيۇن.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىگىرى سەرۋكى پەرلەمان:

ئىمە تىنەگەيشتبوين كە بايكۇت ھەيە ، فەرموو / نامىنە زكىرى.

بەرپىز نامىنە زكىرى سەيد:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

ھەلبەت حكومت و پەرلەمانى كوردستانى دەست بە پىنگافەكا مېژوويى ويروكانا ھافى بۇ دەربارى پرۇژەى جاكسازى، ھەلبەتە پىشگىريا ناخافتىنن بەرپىز ھافكارى خۇ على حمە صالح دەكەم دەربارى پرۇژەى جاكسازى و پىتقىيا پەرلەمانى كوردستانى دەست بەردارىا پرۇژەى جاكسازى نابى بۇ ھندى زى داخوازا سەرۋكايەتى پەرلەمانى بكەن و خەلكى كوردستانى چاۋەرىپ ھندى د كەتن بۇ جاكسازى بۇ ھندى كو زيانا خەلكى خۇشېى بۇ ھندى كو پاشكەفت نەمىنن بۇ ھندى كو ئەف گۇرانكاريا كو مووچەدا ھاتيا نەنجام دان زى بەردەوامى پى بىتەدان داخوازا دەستەى سەرۋكاتى پەرلەمانى د كەين كو پرۇژەى جاكسازيا پىشت گۇئى نەھافى ژن دگەل حكومتە ھەرپىما كوردستانى ژ وانەك دانىن كو راپۇرت بۇ فى پرۇژى بىتە نەنجام دان، خەلكى كوردستانى ب چافىكى مەزن ب ئومىدىكى مەزن چاۋەرىپ پەرلەمانى كر كو ئەف پرۇژەيە بەرەو پەسند كرنى دچىتن ئەفە پتر ژ ھەيفىكى دا دەرزابوو سەر ئاخى جقىنا پەرلەمانى نەنجام داى بۇ ھەندى كو رەئيا حوكوومەتا دەربارى پرۇژى جاكسازى ۋەربگىرى، ژ بەر ھەندى

داخوای جەنابى ھەوا د کەین کو دیسان ب جدی ب ھیمەتەکا مەزنتز بێنە سەر خەتّى بوو ھندى کو ئەو پەرۆزە بخریتە بەرنامەى کاریدا.

بەرپۆز جعفر ابراھیم ئیمنى / جیگرى سەرۆكى پەرلەمان:

خالى نيزامى ھەروا زياد دەبیت لەسەر پەرۆزەى جاكسازى بە دلتيايەو پاپورتى ليژنە ھاوبەشەكان لەسەر داواى حكومت بۆ حكومەتەمان ناردەو، چاوەروانى وەلامين لەسەر ئەووش نەووستاوين پەيوەنديمان كردوو بە خودى جەنابى سەرۆكى ئەنجومەنى وەزيران و جەنابى جیگرى سەرۆكى ئەنجومەنى وەزيران و وەزیری پەيوەندى دارو بەرپۆز سكرتير ئەنجومەنى وەزيران، ئيمە لەسەر خەتین لەگەڵياندا ، چونکە ئەو پەرۆزەى گرنگىەكى نيشتمانى زۆر گەورەى ھەيە بۆ ھەريەمى كوردستان و پەرۆشى ئيوەش دلتياينە لە پەرۆشى خەم خۆرى پەرلەمانى كوردستان و ئەندامانى پەرلەمانى كوردستان و گشت فراكسيۆنەكان . دوو خالى ترى نيزامى وەر دەگرين ، و دەست بە بەرنامەى كار دەكەين ئەمرۆ رۆژەكى دريژ لەبەردەمان دەبیت دلتياين تەواوى دەكەين.

بەرپۆز جعفر ابراھیم ئیمنى / جیگرى سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموومامۆستا ملامەروان .

بەرپۆز حسيّن اسماعيل حسيّن(ملا مەروان):

بەرپۆز سەرۆكى پەرلەمان.

دەربارەى خالى يەكەم: لە ياساى تيرۆر پيم خۆشە بە جدى ئەو بابەتە وەريگرين بەرپۆز سەرۆكى پەرلەمان مەعلومى جەنابتەنە ھەر ياسايەك كە سيفەى ئيستعجالى پيدرا دەبى لە خلالى (5) رۆژ ليژنەى ياسايى لەگەڵ ئەو ليژنەى كە پەيوەندى دارن راپورت پيشكەش بكەن، بەلام بە داخەو ئەو بابەتە پشت گوى خرا كە ئيتفاقى ھەموو فراكسيۆنەكانيشە، يەعنى ھيچ فراكسيۆنىك نيه بەتەنھا، ئەو فراكسيۆنەى دەنگيشيان بە دريژكردنەوہى ياساى تيرۆردا تيبينى جديان ھەيە مۆتەفيقين لەسەر ھەموارەكەى . خالى دووہم: پشستگيرى قسەكانى بەرپۆز خوشكى بەرپۆزمان امينه زكرى و كاك على دەكەم لەسەر مەسەلەلى ياساى جاكسازى ئەوہندەى كە ئيمە ، بەرپۆز سەرۆكى پەرلەمان مەعلوماتمان ھەبیت حكومەتى ھەريەمى كوردستان مل نادا بۆ ئەو جاكسازيە خوازيارم پەرلەمان رۆلى خۆى ببينيتن و ئەو جاكسازيەى كە تيبينى لەسەر چەند فەقەرەيەكى بوو بەيندریتەو پەرلەمان بۆ ئەوہى كە ئەو وەزە دارايەى ھەيە تيبەرپۆزى دەستان خۆش .

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىڭرى سەرۋىكى پەرلەمان:

دەنگى ئىمە لە پال دەنگى تۆيە، دەستە سەرۋىكايەتى كە ئىژنە پەيوەندىدارەكان ئەم بابەتە پەلەى لى بىكەن، و ئەو زەمىنە سازىيە پىۋىستە بۇ ئەنجام بەن، بۇ ئەۋەى ئەو ياسايە ئەو ھەمۋارەش راپۇرتى ھاۋبەش لە سەر نامادە بىكەن، فەرموو د. شىركۆ حمە امين .

بەرپىز د. شىركۆ حمە امين:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

لە راستىدا قسەكانى منىش ھەر لە چوارچىۋەى بەرنامەى كارو ياخود ئەمەۋىت لەۋە تىبگەم بە پىپى چ ئەۋەلەۋىيەتلىك بەرنامەى كار دائىنرەت ، بە برۋاى من ھىچ شتىك لەۋە گىرنگىر نىە كە ئىستا دۇخى ھەرىمى كوردستان و ژيانى خەلك بارو گوزەرانى خەلك و موۋچە، ئىمە لە (7-12-2017) بە ژمارەى ياساىى دۋاى جەندىن جارىش داۋامان كىرۋە ئەنجومەنى ھەرىمى بىتە ئىرە بۇ ئەۋەى ھەر بۇمان روون بىكاتەۋە ئەم ھەرىمە چەند پارەى ھەيە، و ئەم پارەيە چۆن سەرف ئەكرىت، ۋەبەرىزىستان چەند جارىك بەئىنتان داۋە كە بانگىان بىكەن، بەلام تا ئىستا دىارنىە يەنى لە راستى دا پەرلەمان ھەر ئىشى تەشرىع نىە ، ئىشى چاۋ دىرىو بودجەشە، زۆر بە داخەۋە زۆر بە داخەۋە ئىستا دوانيان نەماۋە بۇيە تىكا ئەكەم من ھەز ئەكەم ۋەلامى ئەو پىرسىارەم دەست كەۋى، ئايە بە فىلىى حكومەتى ھەرىم نامادىيە بىتە ناۋ ئەو پەرلەمانەۋە بۇمان روون بىكاتەۋە چەننى داھاتى ھەيە و چۆن خەرجى ئەكا لە بەرئەۋەى بەراستى ھىچ مەمانەيەك نىە لەۋ رەقەمانەى ئەيلىن ئەۋە ۋەدەدىان دا(30) رۆژ جارى موۋچە بەن، راستىان نەكرد بوو بە (50) رۆژ جارىك، بۇيە تىكا ئەكەم ناكىر پەرلەمانى كوردستان لەم دۇخەى كە خەلكى كوردستان لە خراپىرەن دۇخى گوزەرانى ژيانە تىايەتى لە بەرامبەر ئەم حكومەتە بى دەنگ بىت ۋە ئەۋەى كە مامۇستا ملاماجىدىش ۋەتوۋىيەتى ئىستا ھەمو دەزگاكانى كۆنترۆلى جۇرى لە ھەموو مەرزەكانى كوردستانا بە نا ياساىى دراۋە بە كەرتى تايبەت يانى ئەۋە من بۇخۇم ياۋمە بە دەستەى نەزاهە ياۋمە بە دىۋانى چاۋدىرى داراىى ھىچ يەكى لە نوقتە حدودىەكان نەماۋەتەۋە نەدراپىتە كەرتى تايبەت ھەر ھەموۋىشى بە پىپى راپۇرتى داۋاكارى گشتى لەدەرەۋە دراۋە بە كەرتى تايبەت، بۇيە ئەم مەۋزۋوعانە ھەموۋى مەۋزۋوعى ھەساسن، گىرنگىن، و پىشتىگرى ئەۋ قىسانەش ئەكەم لەسەر مەسەلەى جاكسازى، دىسان ئەيلىمەۋە تىكا ئەكەم ئىمە ئەركى رەقابى خۇمان بە وردى بە پىپى پەيرەۋى ناوخۇى پەرلەمانى كوردستان بىبىنن كە بەراستى ئىستا خەلك لەۋپەرى ژيانى خراپايە سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى/ جىڭرى سەرۋىكى پەرلەمان:

بەرپىزان بە تەنكىدېرۋى رەقابەى پەرلەمان ھەمىشە رۋلىكى گىرنگە دەبى پەرە پى بىدەين، لە گەل ئەووش ئىمە ھەموو ھەولېك دەدەين ھاوکارى و ھەماھەنگى نىوان پەرلەمان و ھۆكۈمەت ئەمە پەرە بستىنىتن وە بگاتە ئەو ئاستەى بتوانىن باشترىن خزمەتگوزاى پىشكەش بە خەللى كوردستان پىشكەش بىكەين ، بەرپىزان ئەو پىشنىارە خاتو دىكتور رىواس فاىق كىردى پەسەندە، خالى پىنجەم بە پىي ئەو دەسلەتەى ھەمانە لە دەستەى سەرۋىكاتى پەرلەمان ئەمرۆ لا دەبىرىتن، و بۇ خويىندەنەوھى يەكەم جەندىن جارە دووبارە بوو لەسەر داواى فراكسىيۈنەكان بەلام ھەول دەدەين لەمەو دوا ئەو دووبارە نەبىتن ، بەرپىزان دەست بە خالى يەكەم دەكەين خويىندەنەوھى يەكەمى ئەم پىرۋە ياساۋ بىپارانەى خوارەو بە پىي مادەى (71) لە پەيرەوى ناوخۋى پەرلەمانى كوردستان ژمارە (1) سالى (1992) ھەموار كراۋ فەرموۋ بەرپىزان لىژنەى ياساى، فەرموۋ بەرپىزان لىژنەى ياساى.

بەرپىز ھەمان فىصل سلیم:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

پىرۋە ياساىك ھاتوۋە بە ناوى پىرۋە ياساى دەزگای كۋىترۋى جۋرى كە لە (11) ماددەو ھۆكارەكانى دەرجوۋاندن پىك دىت لە لایەن رىژەى ياساى ئەندامانى پەرلەمانەو پىشكەش كراۋە. يەكەم: (نجىبە لىتىف، حىسین اسماعیل حىسین، شىرىيە اسماعیل، دىكتور ھەورامان گىجىنەى، ئەيۋوب عبداللە، ئەنۋەر قادر، ئىفقار ابراهيم، ابو بكر عمر، منىرە عثمان، محمود حاجى، بىستون فاىق، سۇران عمر، حىسین صالح، قارەمان قادر، فاىق مصطفى، حاجى كاروان، ئاۋاز حمىد، ئەنەس محمد شىرىف، بەشار مشىر، دىكتور ابراهيم احمد سمۆ، حىيات مجىد، فىرۋز تەھا، فىان عباس، دىكتورە شىرىن حىسنى، ھىفا حاجى، دىكتورە زۇزان صادق، تحسىن اسماعیل، مردان خدر)، داوا لە بەرپىزتان دەكەين ئەم پىرۋە ياساىيە رەوانەى لىژنە پەيوەندىدارەكان بىكرىت.

بەرپىز/ جعفر ابراهيم ئىمىنىكى/ جىڭرى سەرۋىكى پەرلەمان:

ئەم پىرۋە ياساىيە ئاراستە دەكرىتن بۇ لىژنەى ياساى، لىژنەى بازىرگانى و بەرگرى كىردن لە مافى بەكاربەر، لىژنەى تەندروستى و ژىنگە.

بەرپىز ھەمان فىصل:

بەرپىز/ سەرۋىكى پەرلەمان.

پىرۋە ياساى دوۋەم: پىرۋەى پارىزگارى كىردن لە ھىماۋ پىرۋە نىشتىمانى و نەتەۋەيىھەكان كە لە (5) ماددەو ھۆكارەكانى دەرجوۋاندن پىك دىت لە لایەن رىژەى ياساى ئەندامانى پەرلەمان پىشكەش كراۋە.

يەكەم: (شیلان شیخ جعفر، ئومىد عبدالرحمان، ئامینە زکری، سیراج خیلائی، تحسین اسماعیل، فرحان جەوھەر، علی علی ھالۆ، بەشار مشیر، شوان شیخ احمد، محمد علی یاسین، عباس غزالی، عبدالله جاسم، سعید مصیفی، وحیدە یاقو، ئارى محمد، مدینە ئەیوب، نجات محمد، فەیرۆز طە، محمد صادق، زۆزان صادق، فرسەت صۆفی، عباس فتاح). داوا لە بەریتان دەکەین ئەم پڕۆژە یاسایەش رەوانەى لیژنەى پەيوەندیدارو ھەموو ئەندامانى پەرلەمان بکریت.

بەریز/جعفر ابراهیم ئیمنیکی/جیگری سەرۆکی پەرلەمان:

ئەو پڕۆژە یاسایە ئاراستە دەکریتن بۆ لیژنەى رۆشنیری لیژنەى یاسایى ، گشت ئەندامانى پەرلەمان . ئەو پڕۆژە یاسایە ئاراستە دەکریتن بۆ گشت ئەندامانى پەرلەمانە .

بەریز فەمان فیصل لیسم:

بەریز سەرۆکی پەرلەمان.

پڕۆژە یاسای سێیەم : پڕۆژە یاسای (تعويض متضررالحراب فى كوردستان) كە لە (11) مادەو ھۆکارەکانى دەرجوواندن پیک دیت لە لایەن ریزەى یاسای ئەندامانى پەرلەمانەو پێشکەش کراو.

يەكەم: (نجیبە لطیف، شکرية اسماعیل، ئەیوب عبدالله، تحسین اسماعیل، سعید مصیفی، علی حمە صالح، برزۆ مجید، ئومىد حمە علی، سرود سلیم، بەھزاد دەرویش، ریواس فایق) داوا لە بەریتان دەکەم ئەم پڕۆژە یاسایەش رەوانەى لیژنە پەيوەندى دارەگان بکریت.

بەریز جعفر ابراهیم ئیمنیکی/جیگری سەرۆکی پەرلەمان:

ئەم پڕۆژە یاسایە ئاراستە بکریتن بۆ لیژنەى دارایی، لیژنەى یاسایى، گشت ئەندامانى پەرلەمان.

بەریز فەمان فیصل سلیم:

بەریز سەرۆکی پەرلەمان.

پڕۆژە یاسای چوارەم: بە ناوی پڕۆژە یاسای (قانون حماية شروط الخبراء والمخبرين والجنة عليهم) رقم(58) لە سالی (2017) كە لە (19) ماددەو ھۆکارەکانى دەرجوواندن پیک دیت كە لە لایەن ریزەى یاسایى ئەندامانى پەرلەمانەو پێشکەش کراو.

يەكەم: (نجیبە لطیف، ئەیوب عبدالله، شکرية اسماعیل، حسین اسماعیل. سعید مصیفی، علی حمە صالح، محمود حاجی، بیستون فایق، برزۆ مجید، ئومىد حمە علی، سرود سلیم، بەھزاد دەرویش، ئیقار ابراهیم). داوا لە بەریتان دەکەین ئەم پڕۆژە یاسایەش رەوانەى لیژنە پەيوەندى دارەگان بکریت.

بەریز جعفر ابراهیم ئیمنیکی/جیگری سەرۆکی پەرلەمان:

ئەو پڕۆژە یاسایە ئاراستە بکریتن بۆ لیژنەى یاسایى، لیژنەى مافی مرۆف و گشت ئەندامانى پەرلەمان.

بهریز قمان فیصل لیسیم:

بهریز/ سەرۆکی پەرلهمان.

به پێی بریاری ئیوه پرۆژهی یاسای پینجهه لاجوو، دهجینه سهر پرۆژه یاسای شهشهه که به ناوی (قانون
ضبت اموال مهربه والممنوع تداولها في الاسواق المحلية) رهقهه (18) سالی (2008) که له (11) مادهو
هوکارهکانی دهر جواندن پیک دیت له لایهن ریزهی یاسای ئەندامانی پەرلهمانهوه پیشکەش کراوا .
یهکهه: نجیبه لطیف، شکریه اسماعیل، ئەیوب عبدالله، حسین اسماعیل، سعید مصیفی، علی حهه صالح،
بیستون فایق، برزو مجید، ئومید حهه علی، سرود سلیم. بههزاد دهرویش، ئیفار ابراهیم. داوا له بهریزتانهوه
دهکهین ئەه پرۆژهیاسایهه رهوانهه لیژنه پهیوهندیدارو گشت پەرلهمانتارانتهوه بکریت.

بهریز جعفر ابراهیم ئیمنیکی/جیگری سەرۆکی پەرلهمان:

پەرلهمان.

بهریز قمان فیصل سلیم:

بهریز سەرۆکی پەرلهمان.

پرۆژه یاسای که دهگاته شهشهه : به ناوی پرۆژه بریاری زیندوو کردنی ههفتهه پیکهوه ژیانی ئاینیان له
ههریمی کوردستاندا □ عیراق ، که له (4) مادهوه هوکارهکانی درچوواندن پیک دیتن له لایهن ریزهی
یاسایی ئەندامانی پەرلهمانهوه پیشکەش کراوه .

یهکهه: (زۆزان صادق، شرین حسنی، هیفا حاجی، مونا نبی، جمال عثمان، سیراج خیلائی، ئاواز حمید،
ئهنهه محمد، ئدریس علی، شیرکو حهه امین، علی حهه صالح، ئیفار ابراهیم، سهراپ میکایل. بیستون
فایق، پههری صالح، جوان اسماعیل، باپیر کاملا، عبدالله حاجی، عبدالرحمان علی، شکریه اسماعیل، شیخ
شامو، نجات محمد، سوهاه عمر، بهزاد دهرویش، یروانت نیسان، وهحیده یاقو، غریب مصطفي، سرود سلیم،
لینا عزریا، شوان شیخ احمد، سۆران عمر، بهشار صالح، فیان عباس، فیروز طه، قمان فیصل، تحسین
اسماعیل، شیلان جعفر، حیات مجید، ئاری عبالرحمان، زیاد حسین). داوا له بهریزتانهوه دهکهین ئەه پرۆژه
یاسایش رهوانهه لیژنه پهیوهندیدارهکان وگشت ئەندامانی پەرلهمانهوه بکری.

بهریز جعفر ابراهیم ئیمنیکی/جیگری سەرۆکی پەرلهمان:

ئهم پرۆژه یاسایه ئاراسته دهگریتن بۆ لیژنهه یاسایی، لیژنهه رۆشنگیری لیژنهه ئهوقاف گشت ئەندامانی
پەرلهمان، سوپاس بۆ ئیوهه بهریز لیژنهه یاسایی. بهریزان بهردهوام دهیین.
دووهم: خویندنهوهه راپۆرتی شیکاری له کاری ئیداری و کارگیری له پەرلهمانی کوردستان له لایهن
ئهندامی پەرلهمان بهریز (مهدینه ئەیوب احمد) بریاردهری کاروباری پەرلهمان نامادهکراوه داوا له

بهریزیان دهکەین فەرموون پوختەى راپۆرتەکە پێشکەش بە دانێشتنەکە بکەن، هەر بۆ ئاگادارى ئیوهى بهریز هەر لەسەر داواى خۆى ئەم بەدواداچوونە ئەنجام داوو وە، هەر ویستی لەسەر داواى خۆى پێشکەش بە دانێشتنەکە بکات، ئیمەش لەسەر مەبەدئى شەفافىت وە کە پەرلەمانى کوردستان مافی خۆپەتەى چاودێرى گشت کاروبارى دیوانى پەرلەمان بکات، رەنگە پێشتریش کرابێت بەس ئەو ماوهى ئیمە لیڤەین لە پەرلەمانى کوردستاندا دووجارە چاودێرى دارایی لە هەریەمى کوردستان هاتووە پشکنینی وردى کردووە لە کارى کارگیری و دارایی پەرلەمانى کوردستان، ئەم راپۆرتەش رەنگە تەواوکەرى ئەوەبێت بتوانیت وینەیهکی راست و دروست لەسەر کاروبارى کارگیری و دارایی لە پەرلەمانى کوردستان پێشکەش بە ئیوهى بهریز بکات، فەرموو بهریز (مەدینە ایوب) بریاردهرى لیژنەى کاروبارى پەرلەمان، دیوانى پەرلەمانى کوردستان لەسەر راپۆرتەکە چەند روونکردنەوهى ئامادە کردوون، دواتر دەتوانین هەر داوا لە (مەدینە ایوب) بکەین بە نووسین لەسەر ئەندامانى پەرلەمانى کوردستان چاپ بکەن و بلاوى بکەنەوه، بۆ ئەوهى هەردوو وینەکە رەنگە هەندیک نا روونى لە راپۆرتەکە دا هەبێت، ئەم پرۆژە یاسایە ئاراستەدەکرێت بۆ لیژنەى یاسایی، لیژنەى دارایی، گشت ئەندامانى، فەرموو.

بهریز مدینه ایوب احمد:

بهریز سهروکی پەرلەمان.

من ئەف راپۆرتە ئامادەکرى بوو هەندى کو پتر بهرچاوى ئەندامى پەرلەمانى روون و ئاشکرا بێتن، بەشیکی وی گریدایه کو پرۆژەى چاکسازىیدا هەروەسا بەشەکا ویش گریدایه ب پەیرهوى ناوخوى پەرلەمانى کوردستانى، بەشى دى زى گریدایه ئیش و کارى ئیدارى ناف پەرلەمانى کوردستانى، لاپەرى ئیکى میژوو دەسپیکە خۆله چارى پەرلەمانى کوردستانى ئەز گەلەك سەر نا راوەستم، چونکو گەلیک بابەتین گرنگتر ل راپۆرتى دا هەین ئەزى سەر هندی راوەستم، لاپەرى دووى چەند پرسىار ئارپستەى حکومەتى هاتینە کرن، وەلامە چەندى هاتیبە دان، (806) پرسىار ئارپستەى حکومەتى هاتینە کرنى، وەلامە (520) هاتیه دان، دەربارى پیکهاتیت خولى چارى هەلبژراتنى پەرلەمانى کوردستانى ل روپی ئایین و رەگەزنامە و تەمەن فە، چەند پەرلەمانتارا دکتورا هەیه، ماستەر هەیه، ئیشارەت مە هەندى دای هەروسا پیکهاتى پەرلەمانى لە رووی رەگەزى دا ئیشارەت مە دای نافیت ئەندامى ل شینا چەند ئەندام هاتینە (9) ئەندامیت پەرلەمانى هاتین، دەرباره لیژنە پەرلەمانى هەر لیژنەیهکی چەند ئەندامى پیکهاتیا ل خوله چارى پەرلەمانى کوردستانى (3) لیژنە هاتینە زیدە کرن بەلى ل پەریهوى ناوخوى پەرلەمانى کوردستانى ئەفى نووکه بەردەست مادده (29) نەهى ل وپرى زى ئەف لیژانا هاتینە کیم کرن، دەرباره لیستا راپۆرتکارا هاتینە خانەنشین کرن ناف پەرلەمانى کوردستانى ژمارا وان (45) راپۆرتکارن، ئەف راپۆرتکارە

هيچ ب شيويههكي ياسايي نههاته خانهنشين كرن ب پيچهوانا ياسا ژمارا (36)ه ساڻا (2004)ى هاتينه خانهنشين كرن، ئەگەر ئەم بىن صح كهينى ئەف راويژكارا ب چ شيواز هاتينه خانهنشين كرن دوو راويژكار يهك مانگ هاتينه خانهنشين كرن ب تنى موعامهليت خو ئيدارى فه ريگه گرينه ههتا فهرمانا وان دهرچووى، ديسا ئەفهر توو صح كهى يهك راويژكارى دى پينج مانگ، شەش مانگ، ههتا توو بچى خارى، ئەگەر ئەم بزفرن ئەفه ژى گريدايا پروژى ياسا چاكسازيا خانهنشينى مادده (3)ى برگه پينجى بهحسا هندى هاتيه كرن، پيشنيار كه م دهربارى فان خانهنشينى ديف ياسا ژمارا (36) ساڻا (2014)ى بهينه خانهنشين كرن، دهربارى سوپاس نامه، سوپاس نامه ژ لايى سهروكايهتى پههلهمانى كوردستانى فه بوو ههر فهرمانبهر و راويژكارىكى (6) مانگ دپته حسيبى، لهلاى ديوانا پههلهمانه كوردستانى يهك مانگ دپته حسيبى، ل سالى دا ههقى (3) سوپاس نامه ههى گهلهك ژ فان راويژكار و فهرمانبهران پتر ژ (3) سوپاس نامه وهرگتينه، نموونه راويژكارىك يان فهرمانبهرىك (3) سوپاس نامه وهرگرتين خزمهتا وى يهك سالى ب دوو سال و نيوه حسيب كرن، كهواته (4) سال وى (10) ساله دپته حسيبى، ئەف سوپاس نامه ب تهنى بههره پتر ژ لايى سهروكيت فراكسيونا ههروهسا ژ لايى سهروكى ليژانا ناراستهى سهروكايه پههلهمامى كوردستانى هاتيه كرن، ئەفه ژى پروژى چاكسازيهه گريدايه مادده (11)ى هژماركنا خزمهتى ئەفه بو وان خزمهت دپته حسابى، داخازى سهروكايهتيا پههلهمانى كوردستانى د كه م ئەف سوپاس نامه هه مى بيته هه لوهشاندن، چونكو نه سهر ئەساسىكى معيارىكى گرينگ هاتيه دان، دهربارى قهرزى نيشته جيپوون و بو راويژكار و فهرمانبهران، ل خوله سييه پههلهمانى كوردستانى قهرزهك بو فهرمانبهر و راويژكارن هاتيه دانى ل سهر سى وهجبه هاتيهه دابهش كرن ههر يهكه ب پههيهكى، په تاييهت سه دو نهوت و دوو مليون دانى، و په يهك دوو ههتا د چن خارى، ئەف (36) مليارا ب تهنى (6) مليار داى (30) مليار هيشتا قهرزى وان مابين قهرزى خو نهداينه، سههراى ههندي ل وى وهختى دا هاوكاريهك بو وان هاتيهه دانى نزيكى مليونهك و شەش سه دو و پهنجى ههزارى كي م ترين هاوكارى ژ (600) ههزار بو، ئەفجه نهركى پههلهمانى كوردستانى دهسلاتا تهشريع كردنييه نه پيدانا قهرزيا بو راويژكار و فهرمانبهران ل هه مى كاتا بانقا خانوبههري هه بى بو گشت هاوولاتى و فهرمانبهرى كوردستانى ئەگەر پههلهمانى كوردستانى كارى وى قهرز دان ب تن ئەفه مافى هه مى خهلكى ههريمى كوردستانيا د بيت قهرزى وهريگرن، پيشنيار د كه م زوو ترين كات فهرمانهك دهرجييت دهربارى فان قهرزى فهرمانبهر و راويژكاران مانگانه ريژيهك بو بيته دهستنيشان كرن و بيته برين، ليستا دامهزراندنا فهرمانبهر و گريبهستا ژمارا وان (652) فهرمانبهر و گريبهستن ناف پههلهمانى كوردستانى دا، ئەفهر ئەم بىن صح كهينى دهربارى ميلاكا، ميلاكيت وان چ پههله (43)پهله وانا پهله ئهليفن، كهواته (27) ژ وان بريكاريت

وەزارەتییە و (16) ژى راویژکارن (4) یش فان کەسە بریکاری وەزارەتییە و باوەرنامە نینە، ئەگەر صحە کەینا مووچى وان (4492000) چوار ملیۆن و نۆ سەدو دوو ھزار دەست پى د کەت ھەتا (7492000) ھەوت ملیۆن و چوار سەدو نەوھت و دوو ھزارا، سەرھەرای ھەندى سەیارىت وانا پەنزینىت وانا چوون و ھاتنە وانا شوڤىرىت وانا ھەمى ژ لایى سەرۆکایەتى پەرلەمانى کوردستانى خولە ئىكى و دوو و سى ھاتىە دابىن کرن، ئەز پرسىار د کەم دەست بەردارىیە سەرۆکایەتییە پەرلەمانى کوردستانى ھەرۆسە ل سەر وان خولە چ ڤە گریدایە، ئەگەر ئەم بىن بەحسى سەرچەم مووچەى ڤەرمانبەر و راویژکاران بکەین، مووچەى وان (843000000) ھەشت سەدو چل و سى ملیۆنە گرېبەست ژى (14) ملیۆنە، دەربارەى ئەڤ ئۆتۆمبىلىت ناڤ دیوانا پەرلەمانى کوردستانى دا ژمارا وان (126) ئۆتۆمبىلن، ئەڤ ئۆتۆمبىلى ھەمى ژى خەرچى سووتەمەنى پەنزین و گاز ل دیوانا پەرلەمانى کوردستانى مانگانە دیتە خەرچ کرن، ل خولە چارى پەرلەمانى کوردستانى ب ڤەرمانە (158) (2016) دا دەرچوو کو ئەڤ خەرچییە بەینە کىم کرن بەلى مخابنى درستا وى ئەڤ ڤەرمانە جىبەجى نەبىیا، پىشنىار د کەم پىداچوونەك بو فان ئۆتۆمبىلە ژمارا وان بەیتە کىم کرن دا کو خەرچى ل سەر پەرلەمانى بەیتە کىم کرن، دەربارەى نووسىنگەھىن دیوانا پەرلەمانى کوردستانى مە ھەشت نقىنسىنگەھىن ھەین ژمارا ڤەرمانبەران ل ناڤ ئەڤ نقىنسىنگەھا دا (89) نەھا و (16) ژى گرېبەستن سەبارەت فان نقىنسىنگەھا دیوانا پەرلەمانى کوردستانى ھەمى ب کرینا خەرچى فان نقىنسىنگەھا ژى مانگانە (136000000) سىزدە ملیۆن شەش سەدە نووکه پشنى ڤەیرانى بووتە سىزدە ملیۆن شەش سەد کەواتە پىش ڤەیرانى نزىكى (20) ملیۆنەكى بى سالانە نزىكى (163) ملیۆنە ئەڤ خەرچییە دیتە دانى، پىشنىار کەم ل جىگای نقىنسىنگەھى صندوق ل ھەمى ڤەزا و ناحیا بىتە دانان بو کاروبارى ھاوولاتیان ھەموو ئەو ڤەرمانبەرانە ل ناڤ ئەو نقىنسىنگەھانە بىنە ڤە گواستن بو وان وەزارەتە ئەڤى پىووستى ڤەرمانبەران ھەى، ئەڤە ژى گریدایە دىڤ پەپرەوى ناوخوى پەرلەمانى کوردستانى ئەڤە نووکه گفتوگۆیدا ماددە (237 و 138 و 139 و 140 و 141) ى دەربارەى فان رىنمایى ل وەزارەتا دارایی و ئابووورى ئەڤى دەرکرىن ئەڤە ژى گریدایا پىرۆژەیا چاکسازیا ل ماددە (10) ھى، ڤەرمانەك دەرچوو دەربارەى مووچەى مەترسىدار رىژە (20%) ل بى، بەلى ڤەرمانە پەرلەمانى کوردستانە ئەڤ رىژا کرىا (30%) دىسا رىنمایىەكى ژ لایى وەزارەتا دارایی دەرچوو (2013) ى دەرمانى مەترسىدار بو ئەدازىاران (35) بى ل (2015) ڤەرمان ژ لایى پەرلەمانى کوردستانى دا دەرچوو دەرمانى مەترسىدارى ئەدازىاران رىژە (35%) بى (50%) ى بو زانىنى ھەواى بەرپىز گەلەكى فان کەسە پشنى دوامى چووینە سەر مالیت خو کار کرىن و ئەڤ رىژە مەترسىدارى (50%) ى بو ھاتىیە سەرف کرن، دەربارەى گرېبەستا ئۆتۆمبىلە بو پەرلەمانى کوردستانى دەمە ئەو گرېبەستەكە دى گریدان بو ئۆتۆمبىل

بوو بۇ ئەندامى پەرلەمانى كوردستانى بەھىتە كرىنى لايەنى ئىكى بەرپۆدەبەرى گشتى ديوان بى و لايەنى دووم كۆمپانیا بى ل دىف خالە (16)ى گرىبەستى بەھسى ھەندى كرىدى ھەر وەختەكى سەرۆكى پەرلەمانى ئىمزا ل سەر فى گرىبەستى كر ئەف گرىبەستە دىتە بواری جىبەجى كرىنى دا ئەف گرىبەستە ل (2014/12/21) ژ لایى سەرۆكى پەرلەمانى ھاتە پەسەند كرن، بەرپۆدەبەرى گشتى ديوانى نووسراویك ئاراستە وەزارەتا دارایی و ئابووری كر بۇ بەخشینە (109) ئۆتۆمبیلە كو باجى بىنە ئیعضا كرن، وەزارەتا دارایی ئاراستە گومرگە ابراهیم خلیل كر (109) سەیارە داخلى ناف ھەرىما كوردستانى كرن، ئەگە جوړى ئۆتۆمبیلان نرخى وان گومرگى چەندە و نرخى بى گومرگا چەندە، نرخى ب گومرگ چوار ملیون و ھەوت سەدو پانزەدە ھەزار و پىنجى دۆلارە، نرخى بى گومرگ چوار ملیون و چوار سەدو ھەفتا وشەش ھەزار و چوار سەد و پىنجى دۆلارە، كەواتە جىاوازا وان ب گومرگ و بى گومرگ چەندە؟ جىاوازا دوو سەدو سى و ھەشت ھەزار و شەست سەد دۆلارە، ل وى وەختى دا ل (2014/3/1) ھەتا (2014/12/3) دۆلار ب سەدو بیست و سى و نیفە بى، ئەوجا پىشنيار كەم سەرۆكایەتیا پەرلەمانى كوردستانى ئایا ئەو برە پارە كریا چ لى ھاتییە؟ كۆمپانیا بۇ رازى بوو (109) ئۆتۆمبیللا لای خوى راگرت و زەرەر و زیانى وى چ بوون، روونكردنه وەك ھەبى بوو ئەندام پەرلەمانان لە بارى كرىنا فان ئۆتۆمبیلان، بەلى سەرۆكى پەرلەمانى مووچەى سەرۆكایەتى و ئەندامى پەرلەمانى كوردستانى ئەگەر ئەو ل بەر دەستە ماددە دىف ماددە سى پرۆژەى چاكسازیا پرۆژەكى ئاماد كرن ل سەر فى مووچەى دى صەح كەینى مووچەى بنەرەتى چەندە؟ میواندارى چەندە؟ ھاتوچوو چەندە؟ دەرمائە چەندە؟ سەرچەم چەندە؟ خانەنشینا وان ژى مانگانە (399000) لى دىتە برپىنى ئەف سال لە مانگی (7) (215000) وەكو باجى دەرماەتى دىتە برپىن، پاشكەوتى مووچەى دەستەى سەرۆكایەتیا پەرلەمانى و ئەندامى پەرلەمانى كوردستانى پاشكەوتى ریزە (%75) دىتە برپىنى، ل مانگی (9،10،11،12) ل ساڵە (2015) دەستا سەرۆكایەتیا پەرلەمانى كوردستانى ئەندامان ھىچ مووچەىك وەرنەگرتییا ل (2016) مانگی ئىك تا (2017) ب تەنى سى مووچەى درووست وەرگرتییا (2017) ژى مانگی ئىك ھەتا مانگی (10) دوو مووچە و نیف وەرگرتىن كەواتە ل ساڵە (2016) و (2017) ب تەنى پىنج مووچە وەرگرتییا، لیستا نافى فەرمانبەران ئەفى ھاتینە خانەنشین كرن ل ساڵە (1992)ى ھەتا ساڵە (2017) ل ديوانا سەرۆكایەتیا پەرلەمانى كوردستانى ژمارا وان (73) فەرمانبەرن، بۇ زانىنا ھەواى بەرپز نافى وان خانەنشینا ناف پەرلەمانى كوردستانى نەبووینە، من وەكو ئەندام پەرلەمان چوومە لای ديوانە سەرۆكایەتیا پەرلەمانى كوردستانى نووسراو ئاراستەى وەزارەتا دارایی و ئابووری بەشى بەرپۆدەبەرى گشتى خانەنشین كریا و ئەف نافە بوومە ھاتینە دانین، ب تنى پاككارو باغەوان زیاتر ل خزمەتا خو ھاتینە خانەنشین كرن ناف پەرلەمانى كوردستانى دا،

دەربارەى پاشكەفتى ئەندامان ھەروەسا فەرمانبەران ژی ئىشارەتى پى دەدەم، سەرچەم پاشكەفتى ئەندامان ل مانگى (9،10،11،12) ل ساڧە (2015)ى ھەروەسا (2016) و(2017) (2018) ب تنى مانگى نىك ئەف رىژى تنى پاشكەوتى ئەندام پەرلەمانن ئەف ئەندام پەرلەمانى ناف شقە ناز ستىدا ژىن فەرقيا ھەى چونكو مانگانا (410000) وەكو خزمەتگزاريا لى دىتە برىنى، بەلى ئەو كەسى ناف خانيا دژىن كارت دىنن پاشكەوت لى نايەتە برىنى، ھەيكەلى سەرۆكايەتيا پەرلەمانى كوردستانى، سەرۆك و جىگر و سكرتير و ئەندامان بەرپۆەبەرى گشتى و يارەدەدەرى بەرپۆەبەرى گشتى سكرتيرى نووسىنگەى سەرۆكايەتيا شەش بەرپۆەبەرايەتينا (19) بەشن (2) ھۆبەنە ل دىف پەپرەوى ناف خۇى پەرلەمانى كوردستانى ئەفى نووكە گفوتگوۆى دا بەشى (11)ى ماددە (135)ى سى رىقەبرى گشتى دىتە زىدە كرن ئەفە ژى بارگرانيا بۆ خەرجيا پەرلەمانى كوردستانى، پىشنيار د كەم كو پىداچوونىك بىتە كرن كو بچىك تر بن نەك گەورەتر بن، شوپى نىشتەجى بوونا بۆ پەرلەمانتاران و دەستا سەرۆكايەتيا پەرلەمانى كوردستانى خانى و شوقە و قانە ژمارا وان (123)نە، ژمارە (12) شوقە و خانوو زىدەترن ژ ژمارا ئەندام پەرلەمانان، ئەز پىشنيار كەم بۆ پىداچوونەك ببۆ بىتە كرن بۆ ئەفى زىدە بىتە فرۆتن داھاتى بۆ خەزىنە حكومەت بىتە قەگەران، بۆ زانىنا ھەوايا بەرپۆەبەرى گەلىك ژ فان شوقە فان فىلا يت ناف دژىن چ ئەسل و ئەساسا بۆ نىنە نە سەرۆكايەتيا پەرلەمانى نە فەرمانبەرى پەرلەمانى كوردستانى قە، ئەوجا داخازيا سەرۆكايەتيا پەرلەمانى كوردستانى د كەم چارەسەريا وى چەندى ژى ببىنتوو، سوپاس.

بەرپۆەبەرى جعفر ئىبراھىم ئىمىنىكى / جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس بۆ بەرپۆەبەرى مەدینە ايوب بۆ پىشكەشكردنى پوختەى ئەم راپۆرتە، كە رەنگە يەكەمىن جار بى راپۆرتىكى ھاوشىو پىشكەشى بە دانشتنىكى پەرلەمانى بە شىوازىكى كراو پىشكەش بكرى، لىرە لە ناو ھۆلى پەرلەمانى كوردستاندا وە بەوھىوايەى بتوانىن لە ئايندەدا ئەم نەرىتە بەردەوام بكەين و، ئەم راپۆرتەش لە سەر ئىو دابەشكراو وە ھەروەھا تىبىنىيەكانى ديوانىش، بۆ ئەوھى سوودى زياترى ھەبىتن ئەوانەش ديسان چاپ دەكرىن، داوا دەكەين لە ديوان و ئەوھش بۆتان رەوانە بكرىت، فەرموو كاك على.

بەرپۆەبەرى على ھەمە صالح:

بەرپۆەبەرى سەرۆكى پەرلەمان.

ئەم راپۆرتەى مەدینەخان كۆمەلىك خالى ياسايى تىدابوو، كە لا دانى نا ياسايە كە دەبى راپۆرتەكە ئىشى لەسەر بكرىت، وە ئەركى جەنابتانە وەكو سەرۆكايەتى پەرلەمان، نەك وەك ئەوھى بەردەوام راپۆرت بكات، بۆ نموونە خانوو فىلا و ھى پەرلەمانە و خەلكى ترى تىدايە، ئەمە دەبى ئىستا ئىو قەرارى پى بدەن، سەيارە بەكار دىت، خەلك شەھادەى نىيە بە راويزكار خانەنشىنكراو ئەمە دەبى ئىستا ھەلبۆھشيتەوھن

بۆيە داواكارىن لە فەترەيەكى زەمەنىدا كە خۇتان تەھدىدى دەكەن قەرارى پى بدن وه لە دانىشتىكى ئەوھا قەرارەكان بەيان بكەن بۇ خەلكى كوردستان، وه دووبارە من دەست خۇشى لە مدينە خان دەكەم،

بەرپز جعفر ئىبراھىم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

وھلامان ھەيە، دوايى وھلامتان دەدەينەوھ لە سەر ئەو ئىشانە كە جى گراوھ لەو ماوھيە، فەرموو د. شىركۆ.

بەرپز د. شىركۆ ھمە امين:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

دەست خۇشى لە مدينە خان دەكەم لە راستىدا راپۇرتىكى زۆر ورد زۆر زانستى، من لە (100%) پشتگىرى قسەكانى كاك على دەكەم پىويستە لە ماوھيەكى زەمەنى زۆر ديارىكراودا كارى لە سەر بكىرى، چونكە خر ھەر ناكىرى راپۇرت بكىرىت و بخویندرىتەوھ و، ئەمە لە راستىدا بەشىك دەبىت و لە بابەتى ئىسلاھ و، ئەمەش لىرەوھ دەست پى دەكات دەتوانم بلىم ئىسلاھە حەقىقىيەكە، والله من دوو پرسىيارم ھەيە، پرسىيارىكان ئەوھيە كە لە لاپەرە پىنجدا نووسراوھ (8) ئۆتۆمبىل بۇ نووسىنگەكان ئايا مەبەستى نووسىنگەكانى پەرلەمانە لە شارەكانى كوردستاندا چونكە لە راستىدا نووسىنگە سلىمانى يەككە لە نووسىنگە

بەرپز جعفر ئىبراھىم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

ھىج نووسىنگەيەك ئۆتۆمبىلى نىيە، فەرموو د. شىركۆ.

بەرپز د. شىركۆ ھمە امين:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

ئىنجا مەبەستم ئەوھ بوو، داواكارم كە ئىش لە سەر راپۇرتەكە بكىرى، سوپاس.

بەرپز جعفر ئىبراھىم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو مدينە خان.

بەرپز مدينە ايوب احمد:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەف راپۇرتەم نامادە كرىا ھەمى بەلگە لایى ديوانا پەرلەمانى فە ھەر وھسا ل حىساباتا دەست من كەتینە ھەر رەقەمىك من نقىسى منىش لای وان ئىناينا، دەربارەى ئەف نقىسىنگەھا زى ئەفە بەلگەيە بەر دەستى منە فى شىوازی (8) ئۆتۆمبىلان ناف دەستى نقىسىنگەھى زى ھەنا ھندى من ئىشارەتى ب چەندى دای.

بەرپز جعفر ئىبراھىم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

بەئى سوپاس، بەس ئەمە روونکردنەوھى ديوانە، ديوان خۇى روونکردنەوھى داوھ كە لەوئى بە ھەئە ھاتووه، دوو روونکردنەوھى تر وەردەگرين و دەچینە بەرنامەى كار فەرموو مامۇستا مەلا مەروان.

بەرپىز حسين اسماعيل حسين:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

وېراي دەست خۇشى بۇ خۇشكى خۇمان مەدینە خان، پېشنيار دەكەم كە لىژنەيەك پېكېھېئىرېتن بۇ بەدواداچوونى ئەو راپۇرتە بۇ ئەوئى ئەو راپۇرتە ھەئسەنگېندىرېتن ئەوئى كە پېئويستى بە ئىجرائاتە ئىجرائاتى دەربارەى بىكرېتن،

بەرپىز جعفر ئىبراھىم ئىمىنكى / جېگىرى سەرۋكى پەرلەمان:

فەرموو كاك بەزاد.

بەرپىز بەزاد درويش درويش:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

بەنەفقى خودى مەزن و دلۇفان، ئەز پىشتىگىريا وئى راپۇرتىت كەم كە وابدانم قىبەلى لىژنا پەرلەمانى ھاتىيە ئامادەكەرن و بېرىادەرى دەست خۇشى لى د كەين تايبەتى پىشتىگىريا وان ھەمى خالە د كەين، بەشىئويەيەكى نياسايى ئامازە پى ھاتىيە پى كەرن فى راپۇرتىدا كو بىنە راست فە كەرن و، ئەفەر چ بىنا و، پالپىشتىيا بىراى بەرپىز مامۇستا مەلا مەروانى د كەم و فىعلەن لىژنەك ل ھەمى فراكسىئونا يان دەستەى سەرۋكايەتى موھىم كا جەوا پى باشە لىژنەك بىتە پىك ئىنان ب تايبەتى ئەو خال گىرنگ پىداچونەو بەتە كەرن و ئەنجامەش بەدەنە پەرلەمانى، سوپاس.

بەرپىز جعفر ئىبراھىم ئىمىنكى / جېگىرى سەرۋكى پەرلەمان:

سوپاس بۇ كاك بەزاد كۆى ئەم راپۇرتە يەئنى ھەماھەنگىيەكى باش ھەبوو لە نىوان لىژنەى كاروبارى پەرلەمانى و سەرۋكايەتى پەرلەمان، دەمىكە بەھاوكارى سەرۋكايەتى پەرلەمان ئەم لىژنە كارى خۇى كىردووه، بەرپىزان ئاگادارن و دەست كراوه بوون بۇ ئەوئى ھەرژى داتا لە ناو پەرلەمانى كوردستان ھەيە دىوانى پەرلەمان بە ھەموو رووئى ئاسانكارى بۇيان كىردووه بۇ ئەوئى ھەم لە روانگەى شەفافیەت ھەم لە روانگەى چاكسازى بەشەك لەمانە پەيوەستىن بە پىرۇژەى چاكسازى ئەوئى پىشتىر دامەزراون لە پەرلەمانى كوردستان كە مەرجى ياسايان تىدا نەبووه يان مەرجەكان وەكو پېئويست نەبوونە ياسايى نەبوونە، ئەوانە ھەموو دەكەونە بەر ياساى چاكسازى بەپەسەندىكىنى ياساى چاكسازى ئەمانە يەك لايى دەكرىنەوئە ئەوئى پەيوەستە بە شىۋازى كارگىرى و دارايى ئەوانە بەتەئكىد سوود لە م راپۇرتە وەردەگىرېت و لىژنەى كاروبارى پەرلەمانى ئاراستە دەكەين ئەم راپۇرتە پىشنيارى گونجاو پېئويست ئامادە بىكەن بۇ ئەوئى لە دەستەى سەرۋكايەتى پەرلەماندا بىرپارى لى بەدەين، ئەوئى دەسەلاتى ئىمەيە ئەوئى دەسەلاتى ئىوہشە بە

راویژکاری بەتەئکید لەگەڵ لایەنە پەيوەندیدارەکان بپاری پپویست لەم بارەپەووە دەدەین فەرموو د.
جوان.

بەرپز د. جوان اسماعیل عزیز:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

دەست خۆشی لەخوشکە مدینە خان دەکەم بەراستی راپۆرتەکە ی زۆر جوان بوو و، شەفاف نووسراوە خۆی لە شروتی تەقریری راپۆرت نووسینی ئەوێهە کە سلبیاتەکانیش باس بکە ی زۆر بە جوانی روونی کردیە و پشستگیری کاک علی و کاک شیرکۆی دەکەم و برادەرەکانی دیکە کە دەلین لیژنە ک دادەنری بەراستی سلبیاتەکان ئەو کەم و کورتیانە ی ئەوێ مدینە خان باسی کرد هەمووی چارەسەر بکری، بەس ئیزافەکەم هەپە لە عینوانی مەشروعەکە ی، راپۆرتی شیکاری لە کاری ئیداری بکا دەبی، خۆی ئیداری و کارگیری یە ک وشەپە، هەر بنووسری کارگیری و دارایی پەرلەمانی کوردستان ئەوێ باش دەبی، سوپاس.

بەرپز جعفر ئیبراهیم ئیمینکی / جیگری سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو فیروز خان.

بەرپز فیروز طە عبدالخالق:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

پششەکی دەست خۆشی ی ل مدینە خان ی د کەم بۆ نامادکرنا فی راپۆرتی هەروەسا پشستگیری ناخافتنی کاک علی حمە صالح د کەم و مامۆستا مەلا مەروان د کەم، پششیارا من ئەف هەندە کو لیژنا کاروباری پەرلەمانی و جەنابیتەش ئیشارەت پی دا کو ئەو پی را بیتن چونکو ئەو زیاتر داتا و پششیار د کەم کو سەققییکی زەمەنی بیته دانان ماوێهەکی کیم پی رابیت ئەف لیژنە، سوپاس.

بەرپز جعفر ئیبراهیم ئیمینکی / جیگری سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو کەژال خان.

بەرپز کەژال هادی فقی:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

قسەکانەم کرا، سوپاس.

بەرپز جعفر ئیبراهیم ئیمینکی / جیگری سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو کاک تحسین.

بەرپىز تحسین اسماعیل احمد:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

مىنىش ھەر پىم خۇش بوو سوپاسى بەرپىز مەدینە خان بىكەم بۇ ئەو راپۇرتە و ھىوادارم پەرلەمانى كوردستان سەرۆكايەتى پەرلەمان ھەرۆك چۆن ھاوکار بوو بۇ ئامادەكردنى ئەم راپۇرتە لىژنەيەكەش ئاماد بىكات بۇ ئەنجامەكانى، سوپاس.

بەرپىز جعفر ئىبراھىم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

بەتەئىكىد بەو پەرى ھاوکارى بۇ لىژنەى كاروبارى پەرلەمانى دەكەين بۇ ئەوھى بگەينە ئەو ئاستەى بەرپاستى ئىمە لە بواری چاكسازىدا پىشپەو بىن لەو بابەتە بەتايبەتى لەو بوارانەى پەيوەستىن بە ژيانى رۇژانەى پەرلەمانتاران، دەچىنە خالى سىيەم لە بەرنامەى كار داوا لەبەرپىزان لىژنەى ياساى دەكەين فەرموو بىنە شوپىنى تايبەت لىژنەكە گەفتوگۇى پىرۇژە ياساى ھەموارى سىيەم ياساى بەكرىدانى خانووبەرە ژمارە (87)ى سالى (1979) ھەموار كراو لە ھەرىمى كوردستان - عىراق بەپىي ماددەكانى (72، 74، 75) لە پەيرەوى ناوخۇى پەرلەمانى كوردستان ژمارە يەكى سالى (1992)ى ھەمواركراو، بەرپىزان لە لىژنەى شارەوانى سەرۆكايەتى لىژنە، فەرموو د. بەھار.

بەرپىز د. بەھار محمود فتاح:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ھەموارى ئەم ياسايە لە نەتىجەى داواكارى ھاتە پىشەو ھاوون موئك كرىچىيەكان كىشەيان ھەبوو لە ديارى كردنى برى كرىكە و لە چۆل كردنى لەو بابەتە ياسايانە، ئەو بوو ئىمە چەند مانگىك لەمەو پىش ھەموارىكەمان بۇ كردن دواترىش ئەو ھەموارە بەتايبەت لە سلىمانى كىشەى لى كەوتوتەو، ھەموارىكى ترمان ئامادەكرد ئەوھى كە چوو دواى ئەوھى لىژنەى ياساى و لىژنەى شارەوانى كۆبوونەوھەمان كرد لە ھەفتەى پىشوو دا راپۇرتىكەمان ئامادەكرد بۇ چارەسەرى ئەو كىشەيە ئەو چۆتە سندوقى بەرپىز ئەندامانى پەرلەمانەو، بەلام دوپىنى و پىرى لە سلىمانى ئەوانەى كە مەعنىن بەم ياسايە ھاوون موئك كرىچىيەكان كۆمەئىك گەلى و داواكارى تريان ھەبوو كە گەياندويانەتە ئەندامانى لىژنەى ياساى لە سلىمانى و، ئىمە بە راپۇرت لەگەل ھەردو لىژنەى شارەوانى و ياساى ئەندامانى لىژنە ئەم بەيانىيە كۆبوونەوھەيەكى ترمان ئەنجام دا ھەندىك گۆرانكارىمان لە راپۇرتەكەدا كرد و، بۇ ئەوھى تەزارووب درووست نەبى لە نيوان ئەم راپۇرتە و ئەوھەيان ئەوھەمان بەباش زانى كە ئەو راپۇرتەى ئەم بەيانىيە ئامادەمان كردوو ئىستا لەبەردەم ئەندامانى پەرلەمان دايە دابەشكراو ئەو بخرىتە دەنگدانەو ئەو بگەينە ئەساسى موناھەشەكانمان بۇ ئەوھى ھىچ تەوارووبىك درووست نەبى لە دەنگدانەكانماندا،

بەرپۇز جعفر ئىبراھىم ئىمىنكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

فەرموو تەلارخان.

بەرپۇز تەلار لطفى محمد:

بەرپۇز سەرۋىكى پەرلەمان.

ويپاي پىشتىگىرىم لە قىسەكانى د. بەھار تەئكىد لە سەر ئەو دەكەمەوہ ئەو راپۇرتە بكنە ئەساس بۇ ئەوہى بىيەتە ھۇكار بۇ بەدەھىيەتەنى دادپەرورەى وەھاسەنگى لە ياساكە لە نيوان خاوەن مولك و كرىچىيەكان، چونكە جىبەجىكرەنى ياساى پىشوو بووہ ھۇكار بووہ درووست بوونى كىشەى كۆمەلایەتى و چەندىن گىرفتى درووست كىرەبوو لە شارەكانى ھەرىمى كوردستان بەگشتى و، لە سلىمانى بەتايبەتى بۇيە ھىوادارم دەستەى و پەرلەمانتاران پىشتىگىرى ناوہرۇكى ئەو راپۇرتەى لىزنىەى ياساى و شارەوانى بكنە ھەتا وەكو ئىمە بتوانىن بە ياسايەك دەرىچىن كە ھاسەنگى درووست بكا مافەكانى كرىچى و خاوەن مولك بگىرپىتەوہ، سوپاس.

بەرپۇز جعفر ئىبراھىم ئىمىنكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

بەرپۇزان ئەم پىرسە بە دەنگدان يەك لایى دەكەينەوہ، ئەو راپۇرتەى ئىستا لەبەر دەستى ئىوہى ئەوہ دەكەينە ئەساس بۇ موناقتەشە و ئەو راپۇرتەى دابەشكراوہ ئەوہ دەبىتە ئەساسى مەناقشە بە دەنگدان يەك لایى دەكەينەوہ، خالىكى نىزامى، فەرموو ئامنە خان.

بەرپۇز ئامنە زكىرى سەيد:

بەرپۇز سەرۋىكى پەرلەمان.

بو ھندى كۆ پەرلەمانتار بزنان نافت ھەر راپۇرتەكى دا چ دىتە گووتن موناقتەشەى سەر چ شت كەن پىتقىيا وەك خالەكە پەپىرەوى راپۇرتىت لىژنا ھاف بەش بەردەستى پەرلەمانتاران پىش ھەشت سەعات، موخابن قى خولى پەرلەمانىدا يان وەختى ھەر راپۇرتەكە ھاتىيە ئامادەكرن يان نافت ھولى پەرلەمانىدا مە راپۇرت وەرگرتىنە يان ئەو رۇژە كۆ ھاتىنە بو ئەنجامدانە كومبىنە پەرلەمانى راپۇرت ھاتىنە بەر دەستى مە ل بەر ھەندى پەرلەمانتار نەشى گىفتوگوپىكى تەندروست تر و پىر زانىارى تر كوخزمەتا پىرۇژەپى دا بكتەن ئەنجام بەدا، داخازى جەنابى ھەوا د كەين وەك دەستەى سەرۋاكيەتيا پەرلەمانى گەر لىژنا ب تايبەتى لىژنا ياساى ئەو ھەماھەنگيا ھەبىتن كۆ راپۇرت حازر بىتن (48) سەعاتە بەردەستى پەرلەمانتارا بىتن كۆ ھندى بزنان سەر چ گىفتوگوپىكى د كەن و بشىن خزمەتا پىرۇژەيا بكنە، سوپاس،

بەرپۇز جعفر ئىبراھىم ئىمىنكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

فەرموو تەلارخان.

بەرپز تەلار لطيف محمد:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

وھكو له سەرھتای ئەم دانیشتنەدا ئاماژەمان پێ کرد حالەتیکی زۆر زۆر كت و پربوو یەعنی ئەوھى دوینی روویدا له دانیشتنەكانمادا لەگەڵ ئەندامانی لیژنەى یاسایی له پەرلەمانى كوردستان له سلیمانی گەورەترین كیشەى كۆمەلایەتى و چەندین شەڕ و ئازاوه درووست بووه چەندین كیشەى لێ كەوتۆتەوھ كار گەیشتە ئەوھى كە ھەرپەشە لێك كردن بە كوشتن رووبدات له بازارەكانى سلیمانیدا بۆیە ئەوھ وای لێكردین ئەمڕۆ بۆ ئەوھى ھەموو رێكارەكانى پەرلەمانى كوردستان بگرینە بەر بەپەلە دانیشتنیكى لیژنەى شارەوانى و یاسایی كرا ھەتا وھكو راپۆرتیك بێتەوھ بەر دەمى ئەندامانى بۆیە ھیوادارین ئەندامان كار له سەر ئەو پڕۆژەى بکەن ھەتا وھكو ئەو یاسایە دەربجێ و ئەو كیشانە ھەبە نەبێتە كیشەى گەورەتر له ھەریكى كوردستان.

بەرپز جعفر ئیبراھیم ئیمینكى / جیگری سەرۆكى پەرلەمان:

راپۆرتى ھاوبەشەكە ھەر ئەمە بوو، بەلام دواتر بەھوى ئەوھى كە گرفتى زیاتر بەرچاو بەرپزان كەوتن ئەندامانى لیژنەى یاسایی ناچار بوون دووبارە كۆبوونەوھەكى تر ئەنجام بدەن، و ئەو راپۆرتە ھەندىك ئیزافاتی له سەر بکەن، فەرموو كاك بەزاد.

بەرپز بەزاد درویش درویش:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

راستیا من وھك ئەندامیكى لیژنا شارەوانى راستى ئاگادارى راپۆرتى دووى نینە، سەرھرای ھەفالى خۆ امنە خانى گۆت پشنگیریا وى چەندى كەین ب راستى، بەلام ناکریتن ئەندامى لیژنا مەعنى ئاگادار نەبیتن نووكە ئەز فێرە پشنگیریا ماددى ئىك كەم ئەفێ راپۆرتى ھاتى، بەلام رەنگە پشنگیریا ماددى دووى نەكەم، ئینجا نزانم چاوا دەنگیت بدەم، ب راستى ەلەل ئەقەل ئەندامین لیژنا شارەفانیش ئاگادار كریان ئەف راپۆرتا ھات نقیسینى، و دەستەى سەرۆكایەتیا لیژنیش.

بەرپز جعفر ئیبراھیم ئیمینكى / جیگری سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، فەرموو د. رپواز.

بەرپز د. رپواز فائق حسین:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەوھى من نوقتەى نیزامى نیبە، بەس روون كردنەوھەبە تا نیساب تەواو ئەبى، ئەوھ سیفەى ئیستیعجالى پیدراوھ بە دەنگدانى ئەندامانى پەرلەمان، لەبەر ئەوھ ئەگەر خازیعیش نەبى بۆ (48) سەعاتەكە وھكو ھەر پڕۆژەىكى تر كە لەو پەرلەمانە ئەروات و جارى وا ھەبە (14-15) سەعاتیش بەسەر ئەروا، لەبەر

ئەو كېشەكە بايى ئەو گەورەيە كە ئىمە ئەو بە نەزەرى ئىعتىبار وەرگىن، دوو، ئەو بەرىزانەى دوپنى نوپنەرانى ھەردوولايەن بىنيووه، نوپنەرى خاوەن مولكى و كرىچىش، لەسەر ئەساسى ئەو متمانەى ھەمانە بە ھەسقىقەكانمان كە ئەوانيان بىنيووه ئىمە لەگەل ئەو ئەبىن كە ئىستا بەش بە حالى خۆم لەگەل ئەو ئەبىم لەسەر بنەماى ئەو متمانەى ھەمە بە بەرىزان رەقىقەكانمان لە لىژنەكانى ياساى و شارەوانى كە توانىويانە ھەردوولاي گرىبەستەكان بىبن، سوپاس.

بەرىز جعفر ئىبراھىم ئىمىنكى / جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، دكتورە بەھار بە ھەندى بەرىزى تر وەرگىن لە كۆتايى تۆ رۆن كىرنەوھى پىويست بدە، فەرموو دكتور سىراج.

بەرىز سىراج احمد محمد:

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئىمەش ھەكو لىژنەى شارەوانى ناگامان لە گۆرانكارى دووم نىيە، ئەگەر بىكرى لىژنەى ياساى ئەو گۆرانكارىيەى بەسەر راپۆرتەكە ھاتوو ھەريەكە و نووسخەيەكمان بدەنى تا روون كىرنەوھى پىويست بدەين.

بەرىز جعفر ئىبراھىم ئىمىنكى / جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، فەرموو بەھار خان.

بەرىز بەھار عبدالرحمن محمد:

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەو راپۆرتەى پىشتەر خراوتە بەردەستى ئەندامان لەگەل ئەو راپۆرتەى ئىستا خرايە بەردەستمان جياوازى زۆرى ھەيە، لەسەر بنەماى پىشتەر وىستوو مانە داکۆكى لە مافى ئەو كىشانە بىكەين، ئىستا جياوازى زۆر زۆرە، نازانم چۆن چارەسەر ئەكرى، ديارە سەرۆكايەتى لىژنەكانىش ئىتىفاقى لەسەر ئەوھى كىردوو كە پىم وايە ئەوھى ئىستا خراواتە بەر دەست رىژەكە ھىندە زۆرە كە كىشەى زياترى لى بىكەوئىتەوھە، سوپاس.

بەرىز جعفر ئىبراھىم ئىمىنكى / جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، فەرموو منىرە خان.

بەرىز منىرە عوسمان على:

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەم ياسايە بە تايبەتى لە سلېمانى كىشەى زۆرى نىوان كرىچى و خاوەن مولكى دروست كىردوو، بۆيە ئومىد ئەكەم ھەم لىژنەى ياساى و ھەم ئەندامان ھەولدىن بە شىوھىەك بى كە ھەردوولا پى پازى بن، بۆ ئەوھى تووشى ئەو كىشەيە نەبىن كە لە ھەموارى پىشتەر تووشى بووين، لەو قسەى دكتورە (رېواس) ىش

دەست پى ئەكەم كە ئەللى ئىمە متمانەمان بە ھاوپىكانى خۇمان ھەپە لە لىژنەى ياساىى كە ھەردوو تەرەفيان بينيووہ بە شىوہىەك بى كە مافى ھەردوولايەن بپارىژى، سوپاس.

بەرىز جعفر ئىبراھىم ئىمىنكى / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، فەرموو دكتۆرە بەھار.

بەرىز د. بەھار محمود فتاح:

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

سەبارەت بەوہى كە كاك (بەھزاد) ئەللى ئىمە لىژنەى شارەوانى ئاگادار نىن، ئىمە بەرىز (عمر عىناپەت) كە سەرۆكى لىژنەكەپە ئاگادارمان كىردووہ، بەرىزى لەگەلمان بووہ، ديارە ئەوان خۇيان سەلاحەتپان داوہ بە سەرۆكاتى لىژنە بۇ ئەوہى ئەم راپۆرتە ئامادە بكات لەگەلمان، سەبارەت بە بينىنى ھەردوو تەرەف ئىمە كرىچىپەكانمان بينيووہ، بەش بە حالى خۇم كرىچىم بينيووہ، چونكە پىيان وابووہ كە لەو ياساىەى پىشو كە دەرمان كىردووہ ئەوان زەرەرمەندن، پىيان وايە غەدرپان لى كراوہ، دەر ئەكرىن، كرىيان لەسەر زپاد ئەكرى، بۇپە لەسەر ئەساسى داواكارى ئەوان و بە موراعاتى مەسلەھەتى تەرەفى بەرامبەر ئەوہمان دارشتۆتەوہ، سىپەم، ئەوہ خواستى ئىمە نەبووہ كە ئەمىرۆ بىين راپۆرتەكە بگۆرپن، بەلام ئەو كىشانەى لە سلپمانى روویداوہ ناچارى كىردووپن كە ئەوكارە بكەپن و ئەومىرۆ بىين ئەو راپۆرتە ئامادە بكەپن ، سەبارەت بەوہى جپاوازىش زۆرە، ئىمە بۇپە راپۆرتى دووہمان خستۆتە بەردەستى بەرىزتازان بۇ ئەوہى كە ئەم راپۆرتە تەزارووب روونەدات و ببپتە ئەساس، لە كۆتاپى بپارىش بۇ بەرىزتازانە بە دەنگدان.

بەرىز جعفر ئىبراھىم ئىمىنكى / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، فەرموو كاك عمر، ئەكىد لەو بەرىزانە ئەكەپنەوہ ئەوانەى لە دەورى ھۆلن ئەوانەش بىنە ژوورى بۇ ئەوہى ئەو مەسلەپە كالاپى بكەپنەوہ، فەرموو.

بەرىز عمر عىناپەت حمە سعید:

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

سەبارەت بە ئامادە بوونى من ئەمىرۆ بەرىز دكتۆرە (بەھار) جىگىرى سەرۆكى لىژنەى ياساىى و (تەلار) خانىش تەنپا داواپان لە خۇم كىرد ئامادە بپ، ھەتا وتم ئەگەر لەوئىش نەپم بەرىزت مورشىدى منن، بەلام بەمنپان نەوت كە ئەندامانى لىژنەكەم دەعوەت بكەم بۇ ئەو ئامادە بوونە، من بە ھىچپانم نەوتووہ، بەلام بۇ جەلسەى يەكەم كە راپۆرتى يەكەم ئامادە كراوہ نامەم بۇ يەك يەكپان نووسىووہ، سەعات و شوپنەكەم پى وتوون، بەلام بۇ ئەمىرۆ وتپان خۆت و خۆشم ئامادە بووم، سوپاس.

بەريز جعفر ئىبراھىم ئىمىنكى / جىڭرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس، ئەو لايەنە شىكلىكە بوو، لايەنە گىشتىيەكە و ناوەرۋكەكە ئىستا موناقتىشى جدى لەسەر ئەكەين، ئەندامانى پەرلەمان ئاگادارن، ئەزمونىيان ھەيە، ئەتوانن بۇ شىۋازىكى وا گىفتوگو بە ئاراستەيەكى وا بىكەن كە بەئانسى ھەبى، مەسەلەى مافە، يەكى خاوەن مولك ئەوۋى تر كرىچىيە، ئەبى بە شىۋازىكى وابى بە زەرەرى لايەك نەشكى و بە قازانجى لايەكى تر نەشكى، ئەم كىشەيە تازە نىيە، نىساب تەواو، روون كىرنەوھەيك لەلەين بەريز تەلار لەتيف دواتر ئەو پرسە يەكلايى ئەكەينەو.

بەريز تەلار لطفى محمد:

بەريز سەرۋىكى پەرلەمان.

ھەر بۇ روون كىرنەوھە و بەرچاۋ روونى زۆربەى زۆرى ئەو داواكارىيەى كرىچىيەكان ھەيانە بە نووسراۋ ئاراستەى ھەموو ئەندامەكان كراو، و زۆربەى فراكسىۋنەكانىش رەزامەندى خۇيان نىشانداو، بۇيە ئەوان لە خەمخۇريان بۇ ئەوۋى كىشە و گىرتى زياتر دروست نەبى و كىشەى زياتر نەكەۋىتە ناو كاسبكاران خۇيان ھەندى لەو داواكارىيانەيان بۇ نادرووين، لام سەيرە ھەندى پەرلەمانتار ئەلئىن ئاگامان لىي نىيە، بۇ ھەموويان ھاتوۋ، ئەگەر نەگەيشتىيە دەستى زۆربەى زۆرى ئەندامان، زۆربەى زۆرى سەرۋىكى فراكسىۋنەكان و ھەروا ئەندامانى ھەردوۋ لىژنەى شارەوانى و لىژنەى ياسايى لايانە، لەگەل زۆربەى ئەو ئەندامانەى پەيوەندىيان ھەبوۋ لەگەلئان، سوپاس.

بەريز جعفر ئىبراھىم ئىمىنكى / جىڭرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس، فەرموۋ كاك بىستون.

بەريز بىستون فائق محمد:

بەريز سەرۋىكى پەرلەمان.

ھىوام ئەو قسانەى لىژنەى ياساى و مەعنەيەكان كىردىيان بە ھەند وەرگىرى، ئەو بابەتە بۇ بەرچاۋ روونى بەريزتان و ئەندامانى پەرلەمان بابەتتىكى سىياسى قول نىيە كە خىلافمان لەسەرى ھەبى، بابەتتىك نىيە پەيوەندى بە ئەمنى قەومى مىللەتتىكەۋە ھەبى، پەيوەندى بە كۆمەللىك خاوەن كار و كرىچى ھەيە بە تايبەت لە ناوچەيەك، بۇيە ھىوام بە زووترىن كات تىپەپىندىرى و كىشەى بۇ دروست نەكرى، سوپاس.

بەريز جعفر ئىبراھىم ئىمىنكى / جىڭرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس، فەرموۋ تەلار خان.

بەريز تەلار لطيف محمد:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ببوره سەرۆك يەك روون كوردنەوهى تر، ئەم ياسايە كيشەى دروست كردووہ لە ھەريەى كوردستان، يەعنى لە ھەر چوار موحافەزەى ھەريەى كوردستان بەبى جياوازى، بەلام لە شارىك زياتر، لە شارىك كەمتر، لەو شارانەى كە كيشەى كرىچى و شيوازى بەكرىدانى جياوازه كيشەكە زياترە لە شارىكى تر، ئەگينا كيشەى بۆ ھەموو شارەكانى ھەريەى كوردستان دروست كردووہ بى جياوازى.

بەريز جعفر ئىبراھىم ئىمىنىكى / جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، ئاگادارن ئىوہى بەريز ئەگەر دوا بكەوى گرفتى زياتر دروست ئەكات، لەبەر ئەوہ يەكلایى بكرىتەوہ بەرژەوہندى زۆرى تىدايە، بەرژەوہندى گشتى تىدايە، لەبەر ئەوہ ئەو راپۆرتە ھاوبەشە ئەكەينە بنەما بۆ گفتوگۆ، ئەخەينە دەنگدان، ئەو راپۆرتەى لەبەردەمى ئىوہيە ئەكەينە بنەما بۆ گفتوگۆ، كى لەگەل دايە؟ (49) كەس پەسنديەتى، ئەوہى دژە؟ كەس نيە، كوى دەنگ پەسند كرا، فەرموو بەريزان لە ليژنەى ياسايى.

بەريز د.بەھار مەحمود فتاح:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

راپۆرتى ھاوبەش:

ليژنەى كاروبارى ياسايى و ليژنەى ناسەوار و خزمەتگوزرايەكانى شارەوانى و گواستەوہ و گەياندن و گەشت و گوزار لە رۆژى يەك شەممە رىكەوتى (2018-7-15) كۆبوونەوہى ھاوبەشى ئەنجامدا بۆ تاوتوى كردنى ھەردوو پرۆژە ياساى ھەموارى ياساى بەكرىدانى خانووبەرە ژمارە (87) ى سالى (1979) ى ھەموار كراو لە ھەريەى كوردستان كە لەلایەن ژمارەى ياسايى ئەندامانى پەرلەمانەوہ پيشكەش كراوہ، دواى خويندەوہى يەكەمى لە دانىشتنى ژمارە (4) لە رۆژى دووشەممە بەروارى (2018-7-9) و پرۆژە ياساى ھەموارى سىيەمى پيادە كردنى ياساى بەكرىدانى خانووبەرە ژمارە (87) ى سالى (1979) ى ھەموار كراو لە ھەريەى كوردستان كە لەلایەن ژمارەى ياساى ئەندامانى پەرلەمانەوہ پيشكەش كراوہ، دواى خويندەوہى يەكەمى لە دانىشتنى ژمارە (5) لە رۆژى سى شەممە بەروارى (2018-7-10) رەوانەوى ليژنەكانمان كراوہ، دواى گفتوگۆ كردنى ليژنەكان گەيشتنە ئەم ئەنجامانەى خوارەوہ:

ياساى ھەموارى سىيەمى پيادە كردنى ياساى بەكرىدانى خانووبەرە ژمارە (87) ى سالى (1979) ى ھەموار كراو لە ھەريەى كوردستان-عيراق.

ماددهى يەك لە ياساى ھەموارى دووھم پياده كردنى ياساى بەكرىدانى خانووبەرە ژمارە (87) ى سالى (1979) ھەموار ئەكرىت و بەم شىوھىيە ئەخويندريتهوه:

ماددهى يەكەم:

ئەو گريپەستانەى بەكرىدانى خانووبەرە كە بۇ مەبەستى نىشتەجى بوون يان غەيرى نىشتەجى بوون گريدراون ھەر چوار سال جارېك نوئ ئەكرىتەوھ بە كرىپەك كە ھەردوولا لەسەرى رېك ئەكەون بە مەرجى لە (10%) كەمتر نەبى و لە (30%) زياتر نەبى لە كرى پيشوو.

ماددهى دوو:

ماددهى دووھم لە ياساى ھەموارى پياده كردنى ياساى بەكرىدانى خانووبەرە ژمارە (87) ى سالى (1979) ھەموار ئەكرىت و بەم شىوھىيە ئەخويندريتهوه:

1 ئەگەر ھەردوولاى گريپەست رېك نەكەوتن لەسەر برى كرى كە بەپىي ماددهى يەك لەو ياسايە ھاتوھ ئەوا ھەردوولا يان لايەك بوى ھەيە داوا بكات لە بەرپۆبەرايەتى باجى خانووبەرە كە لەرېگەى ليژنەى تايبەتەوھ خەملاندن بۇ كرىپەكە بكات بە رەچا و كردنى دۇخى ئابوورى.

2- برپارەكانى ليژنەى ھاتوو لە برگەى يەكەمى ئەو ماددەيە شايەنى تانە ليدانە لەبەردەم دادگاي بەرايى و برپارى دادگاش يەكلاكەرەوھىيە.

ماددهى سىيەم:

ماددهى چوارەم لە ياساى ھەموارى دووھمى ياساى بەكرىدانى خانووبەرە ژمارە (87) ى سالى (1979) ھەئدەوشىتەوھ.

ماددهى چوارەم:

ماددەيەك بۇ ياساكە زياد ئەكرى و رېزبەندى ماددەكان رېك ئەخرىتەوھ و بەم شىوھىيە ئەخويندريتهوه: چۆل كردن لە گريپەستەكانى ماددهى يەكى ئەو ياسايە ملكەچ ئەبى بۇ حوكمەكانى ياساى بەكرىدانى خانووبەرە ژمارە (87) ى سالى (1979).

ماددهى پىنجەم:

كار بە ھىچ دەقئىكى ياساى يان برپارىكى ناكۆك لەگەل حوكمەكانى ئەو ياسايە ناكرى.

ماددهى شەشەم:

پىويستە لەسەر لايەنە پەيوەندىدارەكان حوكمەكانى ئەو ياسايە جى بەجى بكن.

ماددهى ھەوتەم:

ئەو ياسايە لە رۆزى بلاوونەوھى لە رۆژنامەى فەرمى وەقائى كوردستان جى بەجى ئەكرى.

ھۆپەكانى درچوواندن:

بەلەبەر چاۋ گرتنى گرفتى ئابوورى و كۆمەلەيتى و لە پېناو ھېنانەدى دادپەرورەرى و ھاوسەنگى مافى خاۋەن مولك و كرىچى ئەو ياسايە دەرچوو.

بەرىز جعفر ئىبراھىم ئىمىنكى / جىگىرى سەرۋكى پەرلەمان:

سوپاس، لە ناۋنیشانەكەۋە دەست بە گىتوگۆ ئەكەين، فەرموو.

بەرىز د. بەھار محمود فتاح:

بەرىز سەرۋكى پەرلەمان.

ماددەى يەك لە ياساى ھەموارى دوۋەم پىادە كردنى ياساى بەكرىدانى خانووبەرە ژمارە (87) ى سالى (1979) ھەموار ئەكرىت و بەم شىۋەيە ئەخويندريتەۋە:

ماددەى يەك:

ئەو گرىبەستانەى بەكرىدانى خانووبەرە كە بۇ مەبەستى نىشتەجى بوون يان غەيرى نىشتەجى بوون گرىدراون ھەر چوار سال جاريك نوئ ئەكرىتەۋە بە كرىيەك كە ھەردوولا لەسەرى رىك ئەكەون بە مەرجى لە (10%) كەمتر نەبى و لە (30%) زياتر نەبى لە كرى پىشوو.

بەرىز جعفر ئىبراھىم ئىمىنكى / جىگىرى سەرۋكى پەرلەمان:

سوپاس، ناۋنوسىن دەست پى ئەكەين بۇ گىتوگۆ لەسەر ئەو ماددەيە، ھەولدن قسەكانتان لە ماۋەى (3) خولەك بى.

بەرىز بىگەرد تالەبانى:

بەرىز سەرۋكى پەرلەمان.

ئەو بەرىزانەى ئەيانەۋى گىتوگۆى ئەو ماددەيە بىكەن (ئارى عبداللطيف، دكتورە رىۋاس فائق، بەھزاد دەرويش، بەھار عبدالرحمن، خلف احمد، دكتور فرست صوفى، قادر وتمان، نەجات محمد، سەعيد مەصيفى، صالح فەقى، مستەفا سكرى، منىرە عوسمان، شكرىە شىخانى، دكتور سىراج، حىيات مجيد، دكتور شىركۆ حمە امين)

بەرىز جعفر ئىبراھىم ئىمىنكى / جىگىرى سەرۋكى پەرلەمان:

سوپاس، دەست بە گىتوگۆ ئەكەين، ۋەك ئامازەم پى كرد لە (3) خولەك كەمتر، فەرموو كاك ئارى.

بەرىز ئارى عبداللطيف:

بەرىز سەرۋكى پەرلەمان.

لە ماددەى يەك وشەى (ھەردوولا) ھاتوۋە، پىم باشە بكرى بە ھەردوولاي گرىبەست كار، چونكە ھەردوولا روون نىيە، و ئەو گرىبەستانەى بەكرىدانى خانووبەرە ئەۋە رەككە لەۋى، ئەو گرىبەستانەى بۇ كرىدانى

خانوبەرە بەمەستی نىشتەجى بوون، لەوئى ئەو (بوو) يە ھەلەيە، ھەرچوار سال جاريك نوئ ئەكرىنەو ھەك نوئ ئەكرىتەو، سوپاس.

بەريز جعفر ئىبراھىم ئىمىنكى / جىگري سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، ئەوئى تىببىيەكان لە رووى زمانەوانىي ئەو بەريزانەى لەو بارەو ئەزمونىيان ھەيە لە ئىستاو ەتوانن ھاوکاری ليژنەى ياسايى بکەن، دکتۆرە پەرى، كاك تەحسىن، دکتۆرە جوان، لە ئىستاو بۆ ماددەكانى تريش، چونكە ماددەكان زۆر وشكە، لە رووى زمانەوانى تەئسىرى زۆرى ھەيە، فەرموو دکتۆرە رىواس.

بەريز رىواز فائق محمد:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەم ماددەيە سياغەكەى بەو جۆرەيە كە بە تەنيا حالەتى زياد كەردن ھەيە، لەبەر ئەو دوور نىيە دۆخەكە وابتى پىوسست بە كەم كەردنەو ەش بكات، كوردستان ئەو دۆخانەى بەسەر ھاتوو، لەبەر ئەو پىشنيار ئەكەم لە ئەخىرى ماددەكە بنووسرى (لە ھەر دووبارى كەمكەردنەو يان زياد كەردنى كرى) چونكە كەمكەردنەو ەش وارىدە، و لە (30) بكرى بە لە (20)، سوپاس.

بەريز جعفر ئىبراھىم ئىمىنكى / جىگري سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، فەرموو كاك بەھزاد.

بەريز بەھزاد دەرويش دەرويش:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددا ئىك تىببىي ھەى ل سەر وئ، ئەسل وايە دىفاع ل ھەژارا بىتە كرن كە كرىچىە، ئەگەر ھەر چ نەبىتن يەكسانى بىت ياسايى دەربىخىن دا تەعارز نەبى دگەل فى دەرچوواندنى، چنكى بىژىتن بۆ دادپەرورەى و يەكسانى ما بەينا كرىچى و خودان مولكى، بەلام دىبىن لىرە مەرجهكى (10%) كىمتر نەبى و (30%) زياتر نەبى، بۆيە پىشنيار دكەم بۆ ئەف يەكسانى و دادپەرورەى ھەبىتن ئەم بىژىن مەرجهكى ھەبى (20%) كىمتر نەبى و (20%) زياتر نەبى، سوپاس.

بەريز جعفر ئىبراھىم ئىمىنكى / جىگري سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو بەھار خان.

بەريز بەھار عبدالرحمن محمد:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

لە راستىدا ئىختىساسم لەو بوارە زۆر نىيە، بەلام لە روانگەى ئەو ھاوولاتيانەى كە پەيوەنديان پىو ەردووين وەكو كىشەيەك كە ئەيخەمە بەردەم بەريزان ليژنە چۆن چارەسەرى ئەو مەوزوو ە كراو، ديارە ئەوانەى كرىچى شارەوانىن لە سلیمانى دووكاندارەكان كىشەى زۆريان ھەيە، بەھۆى ئەوئى كە بە

رېژېدېهكى زور كرېيان لهسره زياد كراوه، له كاتيكددا له سالانى رابردوو رېژهكه كه متر بووه، ئىستا قهيرانى دارايى قول بۆتهوه، خهلك ژيانى خراب بووه، رېژهكه زيادى كرووه، تېيناگه م نهوه نهوه دووكاندارانهش نهگريتهوه كه كريچى شارهوانين بهو شيوهيه يان بهس خانووبهريه، سوپاس.

بهريز جعفر ئيبراهيم ئيميني/ جېگري سهروكى پههلهمان:

سوپاس، دوايى وهلام له لايهن بهريزان ليژنهى ياسايى، فهرموو كاك عومهر روون كردنهوهى تايبهتى ههيه.

بهريز عمر عيناپهت همه سعيد:

بهريز سهروكى پههلهمان.

سهبارت بهوهى نايا نهوه مەشموله به مولكى حكومهت، مولكى حكومهت به دوو جور بهكرى نهدرى، بهپيى ياساى ژماره (32) ي سالى (86)، يان به موساتهحهيه، يان به كرى سالانهيه، كرى سالانه ههموو ساليك نوى نهكريتهوه و ههموو سالى ليژنه نهچى خهملاندنى بۆ نهكات لهسهر بنهماي نهوه خهملاندنه كرى ديارى نهكرى، بۆ بهرچاو روونى نهندامانى بهريز وازيح بى رېژهكان چوون هاتووه، نهگهر كرى خانوويك (100) ههزار دينار بى له مانگيك، دواي چوار سال نهگهر له (10%) بوى زياد بكرى نهبى به (110) ههزار دينار، نهگهر له (30%) ي بۆ زياد بكرى نهبى به (130) ههزار دينار، يهعنى نهگهر رېكهوتن نهبى به (110) ههزار، نهگهر زور زور زياد بكات نهبيته (130) ههزار دينار، سوپاس.

بهريز جعفر ئيبراهيم ئيميني/ جېگري سهروكى پههلهمان:

سوپاس، روون كردنهوهيهكى پيوست بوو، فهرموو كاك خهلهف.

بهريز خلف احمد معروف:

بهريز سهروكى پههلهمان.

نهم ياسايه گرنگه، من دانىشتنى پيشوو كه ههمواردهكه مان كرد بير جهنابتان نههينمهوه كه موناقهشامان زور كرد بۆ نهوهى وردتر لهسهر نهوه بابتهه برپوين بهلام بهداخهوه نهوه مان بۆ نهچوووه سهر، ئىستا فرسهتيكى باشه بۆ نهوهى بتوانين عهدهالت دهسته بهر بكهين، نهوهى لي ره چوار سال نهكات زوربهى كات نهوه كه يسانه يهگلايى نابيتهوه له بهينى ههردوولايهن، نهچيته مهحكهمهكان، نهوهندهى تر مهحكهمهكان جهنجال تر نهكات، پيشنيار نهكه م نهوه چوار ساله بۆ زياد كردن يان كه مكردن بيته (6) سال، نهوهى كه نهلى له (10%) كه متر نهبى و له (30%) زورتر نهبى نهوهش زوره، بكرته (5%) و له (30%) بكرته (20%) بۆ ههردوو حالتهى زياد كردن و كه م كردنيش بگريتهوه، چونكه له حالتهى ئىستاي ههريمى كوردستان رسوومات زياد بووه، باج زياد بوو، له كاتى نوى كردنهوهى مؤلتهى ههر دووكانىكى بازارگانى پهريهكى زوريان لى وههنگرن بهبى پيدانى پارهى زور بويان تازه ناكه نهوه، پارهى ئاو زور بووه، پارهى

كارهبا زۆر بووه، خوشتان ئەزانن قەيرانى دارايى هەيه واى كردوووه بى بازارى له هەريم هەبى، ئيمه لهگەل ئەوهين خەلك خاوهن مولك بى، بەرژهوهنديان هەبى، ئەوانهى كه به شيوازى مەشروع پارەيان پيكناووه و سەرمايه گوزارى ئەكەن، بەلام لهگەل ئەوهش تەوازون له نيوان خاوهن و كار و كرچيش هەبى بو ئەوهى بتوانين ئەو پرۆسهيه بەردهوام بى، سوپاس.

بەريز جعفر ئيبراهيم ئيميني / جيگري سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، فەرموو كاك فرست.

بەريز فرست صوفى على:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

چەند مانگ بەر له ئيستا ئەو قانونەمان هەموار كردهوه، پيم وايه به داخهوه جاريكى تر تووشى كيشه بووينهوه، ئەوهش نەتيجهى ئەوه بووه وهك پيوست ديراسه نەكراوه، بويه ئەگەر وهكو نەقسىكى تەشريعى لەسەر ئيمه حيسابه وهكو پەرلەمان كه ئەو ناسەقامگيريهى له بازار دروست كردوووه، بويه ئيستا پيم وايه لهگەل ئەوهى ريزى زۆرم بو ئەندامانى ليزنهى ياسايى و شارەوانى و ئەوهى نامادەيان كردوووه وهكو پيوست ديراسهى ئەو بابەته نەكراوه، بەلام دواخستنيشى له خزمەتى سەقامگيرى بازار نيه، بويه تەسەور ئەكەم ئەو حەلهى ئيستا پيشكەش كراوه ماوهيهكى تر نابات جاريكى تر تووشى ئەوه ئەبينهوه پيدا بچينهوه، بەلام پشتگيرى راكەى بەريز دكتوره (رپواس) ئەكەم ، ئيمه قەرارمانداوه له هەموو حالەتەكان هەر ئەبى زياد بكرى، بەپي ئەوهى ليرە نووسراوه، چونكه ئەللى زياد بى به مەرجى له (10%) زياتر نەبى، نا، بويه واباشتره حەدى ئەدنايهكه هەلگيرى و حەدى ئەقسا بمينى، بەس زۆرهكه بمينى، يان به سياغەيهكى تر ئيستا ئەگەر ئەوه بچوينينهوه وا دەرئەكەوى له هەموو حالەتەكان بپيارى زياد كردنت داوه، له كاتيك لهوانهيه چوار سال پيوست بكا وهكو خوى بمينى، بويه پيشنياز ئەكەم بەريز ليزنهى ياسايى ئەو بابەته چارهسەر بكات.

بەريز جعفر ئيبراهيم ئيميني / جيگري سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، ئەگەر بتوانى بۆيان بنووسى باشتر دەبى، فەرموو كاك قادر.

بەريز قادر وەتمان رسول:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

له راستيدا نەك چوار سال جاريك بەلگو سالانه يان سالى جاريكيش واريده بەهاى زهوى و كرى گۆرانكارى بەسەر بى، هەرچەنده له هەريمى كوردستان ديار نيه به كام مەزەهەب كار ئەكەين، ئايا تەداخول له بازار ئەكەين؟ و ريزهى تەداخول چەنده؟ بەلام له هەمان كات ئەو بابەته پەيوەندى به كرچى هەيه، له هەمان

کات په یوه ندى به کړیدهریش هه یه، مافی ههردوو لا پېویسته ره چاو بکړی، به لام له و دهغه لایه نى که م پېویسته دادپه روه ریه که زیاتر له سهر نه ساس و نه و بنه مایه بى که ره چاوى بهر ژه وه ندى نه وانه بکه ی ن که کړیچینه، بویه هاورام له گه ل دکتوره (رېواس) و کاک دکتور (فرست) پېویسته نیمه نرخى بازار له ههردوو حالت به هاکه له بهر چاو بگرین، هم له وکاتى به ها نزم نه بیته وه، نیمه ته نیا بهرز بوونه وده مان له بهر چاو گرتووه، سهغه که مان ته نیا بو نه وه داناوه، ههردوو راده گه ی تیدابى، له حالتى زیاد بوون و که م بوون، سوپاس.

بهريز جعفر ئیبراهیم ئیمینکى / جیگری سهروکى په رله مان:

سوپاس، فهرموو کاک نه جات.

بهريز نه جات محمد عبدالله:

بهريز سهروکى په رله مان.

من دوو تیبینیت هه ی، سهبارت به هه ر چار سال جار هکى و سهبارت به دهست نیشان کرنا رېژه یین، ژبه ر نه بوونا سه قام گرییت نابوورى ژ کوردستانى دا دیتنا من باشتره هه ر دوو سال جار هک بیتن، چونکى به رده وام گورانکارى ل بارودوخیت ئیقتیسادى دیته کرن، بو هندى کیشه دروست نه بى ناقبه را خودان مولک و خودان کړیچى، و سهبارت ب دهست نیشان کرنا رېژه یى ژ باره ی بارودوخیت ئیقتیسادى بیتن، سوپاس.

بهريز جعفر ئیبراهیم ئیمینکى / جیگری سهروکى په رله مان:

سوپاس، فهرموو کاک سعید.

بهريز سعید محمد سعید:

بهريز سهروکى په رله مان.

پشتیوانى قسه گانى کاک (خلف) نه که م، سوپاس.

بهريز جعفر ئیبراهیم ئیمینکى / جیگری سهروکى په رله مان:

سوپاس، فهرموو کاک صالح.

بهريز صالح فهقى محمد:

بهريز سهروکى په رله مان.

منیش هه مان ره نى دکتوره (رېواس) م هه یه، دواتر کاک (فرست)، پیم وایه نه و مادده یه هه ر هه لېگری، یان بکریته (5%) و نه گه ر بهر یزانى لیژنه ی یاسایى یان نه و بهر یزانه ی که هه ر دوو لایه ن بینووه روون کړدنه وه ی زیاتر بدن، نه گه ر نه و (30%) یه بکریته (25%) نایا هاوسهنگى رانه گرى یا نا؟ سوپاس.

بەريز جعفر ئىبراھىم ئىمىنكى / جىگىرى سەرۋكى پەرلەمان:

سوپاس، فەرموو كاك مصطفى.

بەريز مصطفى احمد احمد:

بەريز سەرۋكى پەرلەمان.

قسەكانەم زۆر كران، ولاتەكە ناسەقامگىرە، ئىعتىمادى ئەساسى لەسەر نەوتە، بەرز ئەبى و دائەبەزى، معاشيش لەگەل نەوت بەرز ئەبى و دائەبەزى، بە نىسبەت كرىچى و بەكرىدەر نىسبەتەكە وەكو يەكە، پىم سەيرە لىرە نىسبەتەكە فەرقى ھەيە، (1) بە (3) يە، پىم وايە ھەردوو لا وەكو يەك بن جا (10) يان 15 يان (20) بى، سوپاس.

بەريز جعفر ئىبراھىم ئىمىنكى / جىگىرى سەرۋكى پەرلەمان:

سوپاس، فەرموو مونىرە خان.

بەريز منىرە عوسمان على:

بەريز سەرۋكى پەرلەمان.

ئەم ياسايە پىويستە زۆر ورد مامەئەى لەگەل بىكەين، بۇ ئەوھى جارىكى تر دووبارە تووشى ھەموارى ئەو ياسايە نەبىنەو، چونكە راستەوخۇ پەيوەندى بە ژيانى ئەو ھاوولائىانەو ھەيە كە خاوەنى سەرمايەيەكى باش نىن، ئەوان كرىچىن، بۇيە پىويستە ورد مامەئەى لەگەل بىكەين، پشتگىرى قسەكانى دىكتورە (رپواس) ئەكەم و ئەو گۆرانكارىانەى بەريز دىكتور (فرست) پىشكەشى كرد، سوپاس.

بەريز جعفر ئىبراھىم ئىمىنكى / جىگىرى سەرۋكى پەرلەمان:

سوپاس، فەرموو شىرىيە خان.

بەريز شىرىيە اسماعىل مصطفى:

بەريز سەرۋكى پەرلەمان.

وېراى پالپشتىم بۇ دىكتورە (رپواس) و دىكتورە (فرست)، بەلام پىشنىار ئەكەم □ و (4) سالە بىكى بە (2) سال، چونكە پىم وايە (4) سال ھەم لە مەسلەھەتى خاوەن مولك نىە، ھەمو لە مەسلەھەتى كرىچى نىە، لە حالەتتىكدا ئەگەر كرى بەرز بىتەو ھەو ھەو كرىچى زەرەر ئەكات، چونكە بۇ (4) سال عەقدى كرديە و رەنگە سال بە سال دابەزى، لە ھەمان كات ئەگەر كرى زۆر نزم بىتەو ھەو دىسان ساحىب مولك زەرەر ئەكات، رەنگە ساحىب مولك بىرى، ئەم مولكە بىى بە مىرات، مىراتگەرەكان كىشە و گرفتى زۇريان بۇ دروست بى، بۇيە بە پىويست دەزانم ئەو چوار سالە بىى بە دوو سال، چونكە گۆرانكارى زۆر روودەدات. سوپاس

بەريز جعفر ئىبراھىم ئىمىنكى / جىگىرى سەرۋكى پەرلەمان:

سوپاس، فەرموو دىكتور سىراج.

بەرئىز سىراج احمد محمد:

بەرئىز سەرۆكى پەرلەمان.

پالپىشتى قىسەكانى دىكتور (رېئاس) و دىكتور (فرست) ئەكەم، لەبەر ئەوئى بەپىي ئەو ماددەيە چوار سالل جارىك ھەر لە زياد بوون و لە بەرز بوونەوئەيە، لەبەر ئەوئە پېشنيار ئەكەم ئەوئى ئەوان وتيان شتىكى باشە، بەلام لە ھەموئى موھىمتر چوار سالل جارىك زۆر كەمە، لەبەر ئەوئى كەسانىك ھەن پېشانگانگان ھەيە لە كرىچى و خاوەن مولك مەسرەفى زۆرى لى ئەكات، تەعمىرى ئەكات، پارەى زۆرى لى سەرف ئەكات، چوار سالل جارىك لەوانەيە نرەكەى بگۆرى، نەگاتە ئەو پارەى كە لىي سەرف كردييە، بەپارەى من لە (6) سالل كەمتر نەيى، ئەوانەى كە نىشتەجىبوون و ئەوانەى غەيرە نىشتەجىبوون، بە راي من لە شەش سالل كەمتر نەيىت، پاشان لە (30%) ش زۆرە، بەلەيەنى كەم لە (20%) بۇ خوارەوئە بيىت، زۆر سوپاس.

بەرئىز جعفر ئىبراھىم ئىمىنكى / جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

بەرئىز حىيە خان فەرموو.

بەرئىز حىيە مجىد قادر:

بەرئىز سەرۆكى پەرلەمان:

پشتىوانى لە قىسەكانى د.رېئاز و د.فرست دەكەم، زۆر سوپاس.

بەرئىز جعفر ابراھىم ئىمىنكى / جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

بەرئىز د.شىركۆ فەرموو.

بەرئىز د.شىركۆ ھەمە امىن:

بەرئىز سەرۆكى پەرلەمان:

ئەوئى كە لە ماوئەيەكى زۆر دىيارى كراوئە دووجار ھەموار دەكرىتەوئە، دەليلى ئەوئەيە لە راستىدا ورد دىراسە نەكراوئە لە رابردوودا، بۇيە ھىوادارم ئەمە ھەم چارەسەرى كىشەكانى كردييىت، ھەم ھاوسەنگى پاراستيىت، چونكە ئەمە دوو روكنى زۆر ئەساسىن، ھەم بۇ ئەوئى تەونى كۆمەلەيەتى تىك نەچيىت، ھەمىش بۇ ئەوئى ھەموو رۆژىك لە راستىدا پەرلەمانىش نەكەوئىتە بەر ئەوئى كە خۆى ھەفتەيەك ياسايەك دەربكات و دواتر ھەموارى بكاتەوئە، زۆر گرنگە ئەو دوو شتە لەبەر چاؤ گىرابيىت، لە راستىدا با راستگۆ و راشكاوبىن لەگەل يەكتردا، يەئنى ئەو بابەتە كراوئە بە كەرەستەيەك بۇ لىدانى نەيارى سىياسى، بەكار ھاتوئە زۆر بە روونى و نەتىجەكەشى دىيارە لە ھەرئىمى كوردستاندا، بۇيە ھىوادارم ئەم ھەموارە بە جۆرىك بيىت كە رىگە لەوئەش بگريئ ئەم جارە، بۇيە منىش پشتىوانى لەوئە دەكەم كە لە راستىدا ئەو رىزانە كەم بكرىتەوئە، يەئنى ئەوئى كە باسيان كرد لە (5%) و (20%)، ھەرئەھا بكرىت بە شەش سالل، ئەوئەشى كە د.رېئاز و د.فرست گوتيان لەگەل ھاورپىيانى ترىش لەبەر چاؤ بگريىت، كەم كردنەوئە و زيادكردن دۆخى داراييەكە

لهبەر چاۋ بگيريت، له رووی دارشتنی زمانهوانییهوهش ئهوهی که دهلی له کریمی پیشوو بهینریتته پیش ریک دهکهن به مهرجیک له کریمی پیشووکه بگریته پیش به مهرجیکهوه، لهویدا تهواو دهبیت، پرسیارهکەش ئهوهیه ئهمه شتیک ههیه به ناوی سهرفوقلی، یهعنی من دهزانم ئهمه له یاسا نییه، ئهمه موعالهجهی ئهوه دهکات یا نایکات، دیسان تهئکید لهسهه ئهوه دهکهمهوه، هیوادارم ئهوه کوتایی به کیشهکان بینیت له کوردستاندا، زۆر سوپاس.

بهپرز جعفر ابراهیم ئیمینکی / جیگری سهروکی پههلهمان:

ئهوه داوای ههمومانه، ئهم یاسایه جاریکی تر پپویستی به ههموار نهبیت، ئهم ههمواره شوینی خوی بگریت، بهپرز کاک فرحان فهرموو.

بهپرز فرحان جوهر قادر:

بهپرز سهروکی پههلهمان:

سههتا دهمهویت لیژنه روونکردنهوه لهبارهی چوار سال پیمان بدات، لهبهر ئهوهی ئهوان زیاتر رهنگه کاریان لهگهڵ ئهه چین و توپزه مهعنیانه کردب که معاناتیان ههیه، ئهم یاسایه داوی ههموار کرایهوه و ئیستا جاریکی تر ههموار کراوه، دیاره بهپرزانیس فهرموویان (تغراتی قانونی) تییدا ههبوو، کیشهی بو خاوهن کریمییهکان دروست کردوو، ههروهها پشتگیری له قسهکانی د.فرست و د.ریواز و کاک قادر ئۆتمان دهکم، لهوهی که ئهم ریژهی سهه هههگیریت، ئهوهی تر ریژهکه بگریتهوه (20%) زیاتر نهبیت، ئهم پیداجوونهوهیهی گریبهستهکان بو ماوهی چوار سال داوی روونکردنهوه بزانیان ئایا کهمتر بگریتهوه یان زیاد بگریت، لهبهر ئهوهی ههندیک له برادهران داوی کهمتریان کردوو، ههندیکیش داوی زیاتریان کرد، زۆر سوپاس.

بهپرز جعفر ابراهیم ئیمینکی / جیگری سهروکی پههلهمان:

بهپرز سهام خان فهرموو.

بهپرز سهام عمر قادر:

بهپرز سهروکی پههلهمان.

سهبارت به ماددهیا ئیکی پشتگیری ل د.ریواز و کاک خلف بو ههندی کو بهرز کرن و نزم کرن ههردووک تییدابن، ئاماژه پی بهیته کرن، دیسان یهکسانی ههبیتن نافهرا کرچی و کریدهری کو ریژه بهیته دان، من پرسیارهکا هه ل لیژنهیا مهعنی ب تایبهت حیکمهت چیه دهست نیشانکرنا سهلان، بو نمونه ئهگهر کرچی و کریدهر ب خو ئیتیفای نافهرا خو بکن، چونکی هه ئیتیفاهه رازیبوونا هه دوو تهرهفایا، دی چاوا دبیت ئهگهر ئهه ئیتیفای که چهند ساله بهیته کرن و شریکا ل نافهرا وان دا بیته نوئ کرن،

چونكى ھەرىھەكەش وان مەسەلەھەتا خۇ دزانن، بۇ نەمۇنە د.سراج بەھس كر يەككى ھەي پەرۆزەھەكى مەزن ھەي و پارەھەكى زۆرى سەرف كرى ئەو خودان مولك دى ئىتىفاهەكەن، بەلكو ئەو بۇ (10) سال رىك بكةفن، بەس ئىككى دى ھەيە خودانى خانىە، كرچىە، دى بۇ ماوہى سالەكى يان سى ھەيفا ئىتىفاهى كەن، ژبەر ھەندى ژى ئەز داخاز دكەم لىژنەيا مەعنى يان لىژنەيا ياساىى علەت لىرەدا چىيە كو دەبى تەنيا سالەك لىرەدا بەيتە دەست نىشان كرن، زۆر سوپاس.

بەرپز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

بەرپز كاك على فەموو.

بەرپز على ھەمە صالح:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

بە ناوى خواى گەورە، ئەم بابەتە بابەتتىكى يەكجار ھەستىار و وردە، بە داخەو ھەسەر ھەمووماندا تىپەرى، دەبوايە لىژنەى داراىى و كاروبارى ئابورى لىكۆلىنەوھەيەكى زۆرى بگردايە، ئەمە چەندى پەيوەندى بە لىژنەى ياسايەو ھەيە زۆر زياتر پەيوەندى بە لىژنەى داراىى و ئابورىەو ھەيە، لەبەر ئەوہى كرى رەبتە بە بازارەو، ھەرچەندە نەمانكرد، بەلام من بە سوود وەرگرتن بە كۆمەللىك خەلكى پسپۆر و بە ھەندى سەرەدانى مەيدانى گەشتمە ئەم ئىستىتاجانەى خوارەو، لە ماوہى ئەم سى سالەدا بە ھۆى قەيرانى دارايەو رىژەى ركود و بى بازارى نزيكەى لە (40)ە، لەبەرامبەرىشدا باج و زەرىبە لە (300%) زىادكراو تەقربەن، مەسەلەن بۇ نەمۇنە كارەبا و ئاو و جۆرەكانى باج، كەواتە ھەر دوو ئەم بارگرانىە لەسەر كرچىە، باج لەسەرى زىاد دەكرى بازارى دىتە خوارەو، كەواتە لە داھاتى كەم دەبىتەو، ئەگەر ئىستا ياسايەكە بە شىوہىك ھەموار بكرىتەو سەرەراى ئەوانە كرىكەش لەسەرى زىاد بكرى ئەمە رەنگە ھەندىكىان ناچاربن مولكەكان تەسلىم بكنەو ھە و دەرھەتى كارى تىرشىان نەبى، دەبىتە ھۆى دروست بوونى بىكارىش، بىكارىش زىاد بكات لەبەرامبەر ئەو، من دەزانم ئىمە چۆن نوینەرى كرچى و خەلكى فەقىرىن، نوینەرى سەرمايەدار و خاوەن مولكەشىن، بەلام دەبى واقىعەكە بچوینەو ھە كە ئىستا دۆخىكى خراب ھاتوو، يەئنى ئىستا بازار زىادى نەكردو، ھەموومان دەزانن، باج و زەرىبەش كەمى نەكردو، ھەردووكيان زىادى كرددو، كەواتە ئىزافەكە لەسەر كىيە، لەسەر كرچىە، تۆ ئىستا ئەمە دەيخوینتەو ئىجبارىە دەبى كرى زىاد بكات چوار سال جارلىك، ئەگەر (300000) ھەزار بىت دەبىت بىى بە (330000) ھەزار، يان دەبى بىت بە (390000) ھەزار، باشە بى بازارى دروست بوو، چونكە لە (10%) كەمتر نەبىت و لە (30%) زياتر دەبىت، واتە لە ھەردوو ھالەتدا زىادكردنە، باشە باج زىاد بكات، بى بازارىە، بازار نىيە و كرىكەش زىاد بكات، يەئنى ئەمە رەچاو بكرىت، بۆيە پىمباشە ئەو لە (10%)

ئەگەر بە ناقس نىيە ھەر لايىرى، بە ناقس بى زۆر باشە، چۈنكى لە (10%) ش ھەر زائىدە، لە (30%) ش ھەر زائىدە، ھەردووكيان زائىدن، يان لە (10%) بىرى بە ناقس، يان ھەر ناكىرىت، لايىرىت، يەنى بۇ ئەۋەى لە ھالەتەكەى خۇيدا بىننىتەۋە، چۈنكى ئەمە بارگرانى گەۋرە دروست دەكات، ئەۋەكەى تىرىش لە (30%) زۆرە، چۈنكى لەۋانەيە ئەم لە (30%) بىزانى ركوۋە، بىزانى بى بازارپە، بىزانى باج زىادى كىرۋە، بۇ ئەۋە ۋاى لىبىكات ناچارى بىكات مولىكەكە چۆل بىكات، بۇيە لە (30%) كە كەم بىكىرەتەۋە بۇ (15%) و (20%) مەعقول ترە، لە (10%) كە داگرى، تەئىدى ئەۋە دەكەم كە بىكىرىت بە شەش سال چارىك، چۈنكى بىرادەران باسيان كىرد جارى ۋا ھەيە تا ئەناسىرىت، تا ماركىتىنگى بۇ دەكات، تا ئەۋەى بۇ دەكات ھەر فەترەيەكى زەمەنى دەۋىت، تا ئىستىقرار دروست دەكات، يەك دىنيا خەرجى كىرۋە، يەك دىنيا بازىرى دروست كىرۋە بۇ خۇى، ماركىتىنگى كىرۋە، ۋاى چۋار سال ۋەختىك كە ھەلدەۋەشەتەۋە بابەتتىكى باش نىيە، بۇيە دىسان تەئكىد دەكەمەۋە ئەمە پەيۋەندى بە ركوۋە ھەيە ۋ بى بازارپە ھەيە، پەيۋەندى بە زىادبۋونى باج ۋ زەرىبەشەۋە ھەيە كىرى، بۇيە تىكا دەگەم ئەم بابەتە بە ھەند ۋەرىگىرن، چۈنكى ئابورى كوردستان ۋ عىراق ئابورىەكى نا جىگىرە، رۇژانە لە ھەلكشان ۋ داكشانە، بەيانى موۋچە دۋا بىكەۋىت بازار ركوۋ دەبى بە لە (80%)، موۋچە باش بىتەۋە دۇخىكى تىرى بەسەر دىت، شەپكىمان بۇ دروست بىت بى بازارى دروست دەبىت، يەنى ئابورىەكى نا جىگىرە، بۇيە تىكايە چۆن ھەقى خۇمانە ئاگادارى خاۋەن مولىك بىن، بەلام زۆرى بى بازارى كىرىچىش ھەيە، ئەۋانەى كىرىچىن ئۆتوماتىكى ۋەزى ژيانىان رەنگە خراپىر بىت لەۋانەى خاۋەن مولىك، بەلام بى گومان دەبىت ئاگادارى لە ھەقى خاۋەن مولىكش بىت، كىرىچى كە چۋۋە مولىكەكەۋە خۇى نەكات بە خاۋەن مولىكەكە، ھەروەھا بابەتى سەرقوفلانەش بە ھەند ۋەرىگىرن، ئەگەر ھەلى ياسايشى نىيە، يەنى چى بىكات عەقدىك بۋۋە ۋ لە بازاردا باۋ بۋۋە، كابر (10) دەفتەر دۇلار سەرقوفلانەى داۋە، يەككىك ھىچى نەداىبىت ۋەكو يەك ھىسابى بۇ بىكىرى، زۆر سوپاس.

بەرىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەۋكى پەرلەمان:

بەرىز كاك زانا فەرموۋ.

بەرىز زانا عبدالرحمن عبدالله:

بەرىز سەۋكى پەرلەمان.

پىمۋايە ئەم ماددەيە بە راستى بەس لەبەر بەرژەۋەندى خاۋەن مولىك نووسراۋە، يەنى ھىچ جۆرە موراعاتىكى كىرىچى تىدا نىيە، لە (30%) ۋ لە (10%) كە ھەر دەبى زىاد بىكىرى، لە (30) كەش زۆرە، يەنى ئەۋە بارودۇخى كىرى لە كوردستان زۆرە، ھاورپىم ھەيە مانگى دوو مىليۇن دىنار كىرى دەدات، بە پىي ئەم ياسەيە شەش سەد ھەزار دىنار زىاد دەكات، دەلى من قەمىسىك دەيدەم بە (5000) دىنار، (5000)

دیناریش خیر دهکەم، بەس لەبەر ئەوەی کرێکەم ئەوەندە زۆرە مەجبورم بیدەم بە (30000) دینار، (15000) دینار لە خەلک زیاتر بەسەنم بۆ ئەوەی کرێیەکی بێ بێ دەم، یەعنی بەراستی بارودۆخی کرێ لە کوردستان یەكجار بەرزە، بۆیە بە برۆای من ئەم لە (30%) زۆرە، یەعنی کەم بکریتەووە بۆ لە (15%)، یان لە (20%) زیاتر نەبێت و لە (10%) هەکە لا بکریت، حالەتی کەم کردنیشتی تێدا بێت، یەعنی خۆ تۆ دوو لایەن کە دادەنیشن بە یەگەووە ئەگەر بازار نەبێت، ئەگەر بارودۆخی دارایی خراپ بێت، خۆ دەبێت حەقیکیش بەدی بەوەی کە کرێکە ی گرتوو، یەعنی فرسەتیکی هەبێت بە لایەنی کەم لە (10%) کەمی بکاتەووە، یان لە (20%) کەمی بکاتەووە، بۆیە بەراستی دەبێ رەجاوی ئەو بەکەن مەسەلەکە هەر خاوەن مۆلک نییە، هەتا کرێ زۆر بێت گرانی لە بازار دروست دەبێت، خەلک شەمەکەکان مەجبورە هەر دوکان دانێت، مەجبورە پارە کرێکەش لە خەلک وەر بگریت، یەعنی هەتا تاقیگە، من زۆر جار هەندێ هاورپم هەیه تاقیگەیان هەیه، دەلێ ئەگەر کرێکەم ئەوەندە زۆر نەبێت فەحسێک بە (3000) دینار دەکەم، بەس کرێکەم ئەوەندە زۆرە مەجبورم (6000-10000) دینار لە خەلک بەسەنم، یەعنی کرێکە ی دوکاندارەکە لە خەلکی وەردەگریتەووە، بۆیە بەراستی ئەو دەبێت لێرە چارەسەر بکریت، زۆر سوپاس.

بەرپز جعفر ابراهیم ئیمینکی / جیگری سەرۆکی پەرلەمان:

بەرپز حاجی کاروان فەرموو.

بەرپز کنعان نجم الدین احمد (حاجی کاروان):

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

باس باسی هەمواری یاسای بە کرێدانی خانووبەرەیه، ئەوەشی کە من گویم لێ دەبێ و هەمووی لە ناو پرۆژەیهدا هاتوو بەس باسی خانووی نییە، هەمووی باسی دوکانە زیاتر، یەعنی گرتەکە دەبێ جیابکریتەووە، تەنها باسی خانووی بکە، چونکە بە کرێدانی خانووی فەرقی زۆرە لەگەڵ بە کرێدانی دوکان، ئەگەر باسی دوکان و باسی شوقە و شوینی تیجاریه، بە رهئی من جیابکریتەووە بۆ ئەوەی چارەسەر بکریت، مەسەلەن ئەو نەیسەبەیهی کە دانراوە لە (10%) بۆ (30%) ئەگەر بۆ دوکان بێت لەوانەیه بتوانن چارەسەر بکریت، بەلام بۆ خانووی بێت شتیکی ترە، لێرە تەنها باسی خانووبەرە هاتوو، کەچی باسکەمان باسی خانووی نییە، باسی دوکانە، زۆر سوپاس.

بەرپز جعفر ابراهیم ئیمینکی / جیگری سەرۆکی پەرلەمان:

ئێستا بەرپزان، داوا لە برپزان لیژنە یاسایی دەکەین وەلام و روونکردنەووە بەدەن، بەرپز د.بەهار فەرموو.

بەرپز د.بەهار محمود فتاح:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

لە پرسىيارەكەى بەرپز حاجى كاروانەو دەست پى دەكەم، ئىمە خانووبەرە بە واتاى عەقار، ئىجارى عەقار، عەقارىش دوكان و خانووش دەگرىتەو، ئەگەر بەرپزىشت دىقەت بەدى گوتومانە ئەم گرىبەستانەى بە مەبەستى بە كرىدانى خانووبەرە بە مەبەستى نىشتەجىبوون، يان غەيرە نىشتەجىبوون، غەيرە نىشتەجىبوون ئەو دوكان و بازار و ئەوانە دەگرىتەو، بۆيە خانووبەرەكە يەنى عەقار، ھەر واش تەرجمە كراوہ لە ھەموو شوپىنىك، سەبارەت بەو ئىقتىراحانەى كە كران ئەوہى لوغەوى بى و لە رووى سياغەوہ بەشىكى پى وەردەگرىن و لاى خۆمان سياغەى دەكەينەو، سەبارەت بەوہى كە گوترا باس لە كەمترەش بكرى، ئىمە لەگەل ئەوانەى كە گوتيان لە (10%)ەكە لايرىت، لاى دەبەين، ھەر ھەدى ئەعلاكە دادەنەين، لە (30%) دەھىلەينەو كە لەوہ زياتر نەبىت، سەبارەت بەوہى كە بەشىكى كەم كەردنەوہ يەنى لاينەى كەم كەردنەوہش بنووسين، يەنى بۆ ئەوہى رىگە بەدەين بەوہى كە كەمىش بكرىتەو، پىموايە ئەگەر بىينە سەر ماددەى (2) ئىمە دەئىين ئەگەر رىك نەكەوتن پەنا دەبەين بۆ لىژنەى خەملاندن، نووسىومانە بە رەچاوكردنى دۆخى ئابوورى، پىموايە ئەو بابەتە چارەسەرى دەكات، لە ماددەى (1) گوتومانە ھەردوولا لەسەرى رىك دەكەون، خۆ لەوانەى رىك بكەون لەسەر ئەوہى كە كەمى بكەنەو، بەلام ئىمە كە ئەم ھەدى ئەعلايەمان داناوہ گوتومانە زياتر نەبى بۆ مەسەلەھەتى كرىچى دامانناو، بۆ ئەوہى كە زىادكەردنەكە لەوہ تى نەپەرى، ئەگەر رىك نەكەوتن دىنە سەر ماددەى (2)، كە ماددەى (2) لە رىگەى لىژنەىكەوہ دواى ئەوہ ئەگەر لىژنەكە قەرارەكەى نەبوو دەچىتە مەھكەمە، بۆيە من پىموايە پىويست نىيە، بەلام لە دواجار ئەوہ بە دەنگدان يەكلالەى دەكەينەو، سى كەس زياتر داوايان كەردبوو كە چوار سالل جارىك بىت بە شەش سالل جارىك، بەلام ئىمە پىمانوايە وەكو لىژنە پىمانوابوو كە چوار سالل جارىك ماوہىكى مەعقولە، چونكە بەلاى ئىمەوہ شەش سالل جارىك زۆرە بۆ ئەوہى كە ئىعادەى تىدا بكەيتەو، بەلام پىويستە ئەوہ بە دەنگدان يەكلالەى بكرىتەو، ئايا چوار سالل بىت، يان شەش سالل جارىك بىت، سەبارەت بەوہى كە ئايا ئەم ياسايە كرىچى شارەوانى دەگرىتەو، نەخىر، كرىچى شارەوانى ناگرىتەو، پىموايە باقى ئەوانى تر ھەمووى وەكو يەك بوون قسەكان، زۆر سوپاس.

بەرپز جعفر ابراھىم ئىمىنىكى / جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

بەرپز كاك عمر عىنايەت فەموو.

بەرپز عمر عیناپەت ھەممە سعید:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

ھەندئ لە بەرپزان لە ئەندامانی پەرلەمان باسی زیادکردنی باجیان کرد، پیموایە بەرپز علی ھەممە صالح باسی کرد، باسی زیادتی نەکردوو، راستە، کارەبا گران بوو، بەلام باج زیادتی نەکردوو، زەربەیی عەقار ھەر لە (9%) یە، سەبارەت بە ئەوێ کە ئایا ھەندئ لە کرێچی دەپەوێ بۆ نمونە کرێبەگەیی کەم بکاتەو، بە رەئی من لەو شوێنە کە دەلی ھەردوولا ریک دەکەون، کەواتە لەو ھالەتە ئیحتیمالە خاوەن مولک کرێکە دایبەزینێ بۆی، کەواتە تەحسیل حاسلە، لەویدا ئەو بابەتە چارەسەرکراوە وەکو د.بەھار باسی کرد، سەبارەت بە زیادکردنە کە منیش پیموایە لە (10%) ەگە زیادە، لە (10%) بوونی پێویست نییە، لابیریت، چونکە لەوانە یە لە (1%) ریک بکەون، لە (2%) ریک بکەون، لەبەر ئەوە ئەمە لەبەرژووەندی کرێچە لە (10%) کە نەمینی، من پێشنیار دەکەم دەقەکە بەو شیوێ بنووسریتەو (گرێبەستی بە کرێدانی خانووبەرە بە مەبەستی نیشتەجێ یان غەیرە نیشتەجێ چوار سال جارێک نوێ دەکریتەو، لە ھالەتی زیادکردنی کرێکەدا نابێ کرێ لە (30%) سالانە زیاد بکات، یەعنی لەو زیاتر نەبیت، زۆر سوپاس.

بەرپز جعفر ابراھیم ئیمینکی / جیگری سەرۆکی پەرلەمان:

بەرپز تەلار خان فەرموو.

بەرپز تەلار لطف محمد:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان:

من لەسەر ئەو پرسیارانە کە کرا تاییبەت بە سەر قوفلی، سەر قوفلی نا یاساییە، تاوێکو ئیستا بە شیوێکی یاسایی لە ناو یاساکان جیگای نەکراوەتەو، بۆیە ئیمە ئەوێ کە بەدواداچوونمان بۆ کرد و بۆ ئەوێ دیراسەبەگە وردتر بکەین، ئەوێ کێشەشی دروست کردوو ئیستا لە ھەریمی کوردستان، ئەو کێشە کۆمەلایەتیانە دروست کردوو پرسی سەر قوفلەبەگە، بۆ درێژکردنەوێ ئەو گرێبەستانە ھە رچوار سال جارێک بە بیانووی زیادکردنی یان کەم کردنی ئەمە چارەسەری ئەم سەر قوفلانە دەکات، ئەو داواکاریانە و ئەو شیوایی نووسینەش زیاتر لە کرێچەکان خۆیانمان وەرگرتوو، بە تاییبەتی ئەوێ سەر قوفلین، سەبارەت بەوێ کە زۆر قسە لەسەر ئەوێ کرا ئەم یاسایە دیراسە نەکراوە، ئەم یاسایە دوو جار ھەموار دەکریتەو بەراستی دەرچوونی یاسا ئەرکی سەر شانی ھەموو پەرلەمانتاریکە، لە باشی و لە خراپی، بۆیە پێویستە ئیمە ھەموو کاتیک کە یاسایە ک یان پڕۆژە یاسایە ک دیتە بەردەمی لیژنە پەيوەندیدارەکان زیاتر دیراسە بکەن، بەدواداچوونی بۆ دەکەن، ئیمە کە یاسایە و ئەم پڕۆژە یاسایە ھاتە لیژنە یاسایی رای کرێچی و خاوەن مولک و دادگاگان وەرگیراوە، ئەوێ کێشە دروست کردوو لە جی بەجی کردنە، شیوایی

بە كرىدان لە شارىكەووە بۇ شارىكى تر جياوازه، بۆيە پىيوست دەكات ئىمە لە كاتى دەنگدان و ئەوھى يەكلايشى دەكاتەووە دەنگى پەرلەمانتارەكانە لە كۆتاييدا، كەواتە باشى و خراپى ياساكان دەكەوئىتەووە سەر ئەستۆى پەرلەمانتاران، بۆيە لە كاتى دەنگدان زۆر گرنگە و وردتر لەسەر ئەو خالە مامەلە بكەين، سەبارەت بە جوار سالدەكەش بەراستى من وەكو خۆم لەگەل شەش سالدەم وەكو بەرپزان ئامازەيان پى كەرد، بەلام بۇ ئەوھى ھاوسەنگىيەك لە نيوان مافى كرىچى و خاوەن مولك و لەسەر داواى كرىچىيەكان خۆشيان ئەو جوار سالدەمان داناو، زۆر سوپاس.

بەرپز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

ئەوھى من دەيبىنم خال نيزامى ھەيە، بەرپز مصطفى فەرموو.

بەرپز مصطفى احمد حمد:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان:

زياتر لە سى كەس داوايان كەرد كە نىسبەتى (30%) يان پى زۆربوو، داوايان كەرد كە بكرىتە لە (15%) يان لە (20%) حەقە ئەوھش حىسابى بۇ بكرىت، چونكە لىژنە دەلى لە (30%) دىلئىنەو، زۆر سوپاس.

بەرپز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

بەرپز عباس غزالى فەرموو.

بەرپز عباس غزالى مىرخان:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان:

ئەم ياسايە ياسايەكى گرنگ و حەساسە، رەھەندىكى مالى ھەيە پىيوستە تەخەسوسى دارايى رەئى خۆى بدات لەبەر ھەلەسان و ئاوەسان و ئەوھى بەرژەوھەندى كرىچى و خاوەندارىيەت، بە پىيوستى دەزانم رەئى لىژنەى دارايى لەم بوارەدا لەگەلئىدايىت، زۆر سوپاس.

بەرپز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

ئەوھ بەرپز كاك على حەمە صالح ھەم بە ئەزمونى خۆى و ھەم بەو داتايانەى لەبەر دەستى بوو رەئى خۆى دا، بەرپز على حەمە صالح فەرموو.

بەرپز على حەمە صالح:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان:

مەبەستم وەلامدانەوھى كاك عمر نىيە، بەلام بابەتەكە ئەوھيە پارە زيادى كەردووہ لەسەر خاوەن مولك، بۇ نموونە جاران خۆتان دەزانن زەربىە وەرنەدەگىرا، ئىستا وەردەگىرئى، پارەى زىل وەرنەدەگىرا، ئىستا وەردەگىرئى، پارەى تابلو وەرنەدەگىرا، ئىستا وەردەگىرئى، جگەلە ئجورەكانى كارەبا و ئاو رسوماتەكان،

رسوماته‌گان هه‌مووی چه‌ندین قات زیادى کردوو، كه‌واته له نه‌تیجه پاره له‌سه‌ر خاوه‌ن كریچی زیادى کردوو، زۆر سوپاس.

به‌رپز جعفر ابراهیم ئیمینكى / جیگری سه‌رۆكى په‌رله‌مان:

به‌رپز كاك به‌هزاد فه‌موو.

به‌رپز به‌هزاد ده‌رویش ده‌رویش:

به‌رپز سه‌رۆكى په‌رله‌مان.

دیاره وه‌كى چه‌ندین هه‌فالان زیاتر ل شه‌ش كه‌سان به‌حس كر ل سه‌ر ریژه‌ی كه‌م كرنی تیدابیت، یه‌عنی ئەم دزانین ل هه‌ریم كوردستانی بازار نه‌مایه بۆ دوكاندارا، پاره‌ش كه‌م بوویه، چونكى ئەفه دوو ساڵه مه‌سه‌له‌یا پاشه‌كه‌فت پاره كه‌م بوویه ئەم هه‌می دزانین، بۆیه ئەگه‌ر مه‌ دفت ل پیناوی هینانه دى دادپه‌روه‌رى و هاوسه‌نگى كه‌ ل هۆیه‌كانى ده‌رچواندن هاتوو، ئەم به‌و شیوه‌یه ل بکه‌ین به‌راستی ئەز داكۆكى گه‌ل هه‌ندى دكه‌م كو ریژه‌یا كه‌مترین تیدابیت، بلتین به‌ مه‌رجیک كه‌مترین كرى له (20%) له كرى پيشوو كه‌متر نه‌بیت، زیاتر كرنى له (20%) زیاتر نه‌بیت له كرى پيشتر، واته هه‌ردووكى ل ناوى بیت، كه‌ ئەو به‌رپزانه وه‌لامیان داوه له‌گه‌ل ریزم كه‌ ده‌لتین له مادده‌ی (2) مافیان داوه به هه‌ردوولا كه‌ ئەگه‌رى كه‌م كرنه‌وه هه‌یه، به‌لام بۆ له مادده‌ی (1) ئەگه‌رى زیادبوونه‌وه داده‌رپزی، به‌لام مافی ناده‌ی به‌ خاوه‌ن كریكه‌ كه‌ مافی هه‌بیت له چوار ساڵ جاریک ئەگه‌رى كه‌م كرنه‌وه له مادده‌ی (1) بچه‌سپیت، دووپات ده‌كه‌مه‌وه زیاتر له (5) كه‌س ئەو داوايه‌یان كرد كه‌ ریژه‌ی كه‌مترین تیدابیت، كه‌ مه‌جالى كه‌متر تیدابیت، زۆر سوپاس.

به‌رپز جعفر ابراهیم ئیمینكى / جیگری سه‌رۆكى په‌رله‌مان:

به‌رپز منیره خان فه‌رموو.

به‌رپز منیره عثمان على:

به‌رپز سه‌رۆكى په‌رله‌مان.

له سى كه‌س زیاتر داواى کردوو ریژه‌ی له (30%) هكه‌ كه‌متر بكریته‌وه، تكایه ئەویش بخه‌نه ده‌نگدانه‌وه، زۆر سوپاس.

به‌رپز جعفر ابراهیم ئیمینكى / جیگری سه‌رۆكى په‌رله‌مان:

ئىستا ده‌ست به‌وه ده‌كه‌ین ئەو برگانه‌ی كه‌ خيلافی تیدایه پيشنياره‌گان ده‌خه‌ينه ده‌نگدانه‌وه، فه‌رموو به‌رپزان.

بەرپىز د.بەھار محمود فتاح:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

پېشنيارى يەكەم چوار سال بىرى بە شەش سال جارىك.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

بەرپىزان ئىستا ئەو دەخەينە دەنگدانەو، كى لەگەل ئەو داىە چوار سال جارىك بىرىتە شەش سال

جارىك؟ تىكايە دەست بەرزكاتەو، (21) كەس لەگەلداىە، زۆر سوپاس، كى لەگەلداىە؟ تىكايە دەست

بەرزكاتەو، (27) كەس لەگەل دانيە، زۆر سوپاس، كەواتە بە زۆرىنەى دەنگ وەكو خۆى مايەو.

بەرپىز د.بەھار محمود فتاح:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

پېشنيارى دووم رىژەى لە (30%) بىرىتە لە (20%).

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

بەرپىزان ئىستا ئەو دەخەينە دەنگدانەو، كى لەگەل ئەو داىە رىژەى لە (30%) بىرىتە لە (20%)؟ تىكايە

دەست بەرزكاتەو، (66) كەس لەگەلداىە، زۆر سوپاس، كى لەگەلداىە؟ تىكايە دەست

بەرزكاتەو؟ كەس نىيە، كەواتە بە كۆى دەنگ رىژەى لە (30%) بو بە (20%)، ئەو پېشنيارە پەسەندكرا،

فەرموو د.بەھار.

بەرپىز د.بەھار محمود فتاح:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

سى كەس زياتر پېشنيارى كرد كە ئەم لە (20%) بۆ كەم كردنەو كەش دابىرئىت، بۆ ئەو كە كرىكە لە

نىوانى كەم و زىادە بىكەين.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

بەرپىزان، روونكردنەو ەيك ەيە، بەرپىز عمر عىنايەت فەرموو.

بەرپىز عمر عىنايەت ەمە سەيد:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەندامانى بەرپىز، ئىجتىمالە كە رىك دەكەون لە (50%) كەمى بىكات، تۆ بۆچى ەسرى دەكەى دەئىى

(20%) و ئەوانە، يەئنى ئىجتىمالە خۆيان رىك بىكەون بلىن نىوەى كرىكە مەدە، ناكرى ەسرى بىكەى

بلىى ەەر دەبى لە (20%) كەمى بىكەى، لەبەر ئەو تۆ ئەو كە داواى زىاد دەكات ئەو ەسرى دەكەى،

ئەو كە داواى كەم كردنەو دەكات ەسرى ناكرىت، زۆر سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

ئەم بابەتە زۆر وردە، دوو رەئى تر وەردەگرم، بەرپىز كاك خلف فەرموو.

بەرپىز خلف احمد معروف:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ئەو پىشنىارە تەواوە كە حەسريان نەكەين بە لە (20%)، بەلام ئەوۋى كە بەرپىز د.رېواز تەرحى كەرد بۇ ھەردوو حالەتى زىادكردن و كەم كەردن ئىمە بتوانين لە دواى چوار سالەكە گۆرانكارى بكەرى، واتە ئەگەر مادام بى بازىرى ھەيە، مادام رسومات و كرى ئەمانە زىادى كەردووە لەسەر خاوەن كرى با بتوانىرئ ئەگەر بە ملىۋنىك و ھەشت سەد ھەزار يان بە دوو ملىۋن گرتوويەتى كەمى بكاتەو، ئەمە مادام بۇ زىادكردنەكەيە بۇ كەم كەردنەوگەش بگۈنجى، ئىنجا ئەمە لىژنەى ياساى بەرپىزيان دەتوانن ئەمەمان بۇ رىكبەنەو، زۆر سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

بەرپىز كاك على حەمە صالح فەرموو.

بەرپىز على حەمە صالح:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان:

ئىمە گوتمان لە (10%)ەكەش لابرېت، كە لە (10%)ەكەت لابرېت ئۆتوماتىكى حەل دەبېت، زۆر سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

ئەو لابرەو لەلايەن لىژنەى ياساى، بەرپىز كاك زانا فەرموو.

بەرپىز زانا عبدالرحمن عبدالله:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

مىنىش ھەمان رەئى كاك (على حەمە صالح)م ھەبوو، ئەو ھش بخرە دەنگدان كە لە (10%)ەكە لابرېت، زۆر سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

ئەو لابرەو، ئەو لىژنەى ياساى رەئى خۆياندا، بەرپىز د.رېواز فەرموو.

بەرپىز د.رېواز فائق حسين:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ئەو لە (20%)ە لە حالەتى زىادكردن لە مەسەلەھەتى كرىچىيە و مەنتقىيە، بەلام لە حالەتى كەم كەردن لە (20%) لە سالجى نىيە، بۇيە پىشنىار دەكەم بەو شىۋەيەى لى بېت، لە (20%) زياتر نەبېت لە حالەتى

زيادکردن و له (20%) كه متر نه بېت له حاله تى كه م كردن، واته له هيچ حاله تى كدا نابېت له (20%) كه متر بېت، به لآم خۇيان رىك ده كه ون زياتر بېت ئاساييه، زور سوپاس.

به رپز جعفر ابراهيم ئيمىنكى / جىگرى سه روكى په رله مان:

به رپز د. به هار فهرموو.

به رپز به هار محمود فتاح:

به رپز سه روكى په رله مان.

ئيمه له (10%) ده كه مان لابرډ، وه كو ليژنه ئيمه ش پيمان باش بوو، بويه نه خرايه دهنگدانه وه، به لآم بو چاره سه رى نه و كيشه يه ده توانين به يه ك برگه چاره سه رى بكه ين، نه گهر به رپزان نه وانى ئيقتراحه كه يان كرووه ناگايان ليمان بېت، بلين به مه رجيك له حاله تى زيادكردنى كريكه دا له (20%) زياتر نه بېت له كرى پيشوو، واته له حاله تى كه م كردن كراويه، به لآم له حاله تى زيادكردنى كريكه زياتر نه بېت له كرى پيشوو، به و شيويه داي ده رپزينه وه، زور سوپاس.

به رپز جعفر ابراهيم ئيمىنكى / جىگرى سه روكى په رله مان:

به رپز كاك فه مان فهرموو.

به رپز فه مان فيصل سليم:

به رپز سه روكى په رله مان.

ته قريبه ن هه مان ره ئيمان هه يه، يه عنى هه ر نه و (10%) لابرېت، كاره كه ته واو ده بېت، تو ريگا له به رده ميان ده كه يه وه، مه سه له ن رهنگه له سه ر كرى پيشوو ريك بكه ون، رهنگه له سه ر يه ك ريك بكه ون، رهنگه له سه ر دوو ريك بكه ون، مه سه له ن بو ئيمه مه رجى دابنين بلين تو ناكري له (10%) كه متر بېت، زور سوپاس.

به رپز جعفر ابراهيم ئيمىنكى / جىگرى سه روكى په رله مان:

تېينى كو تاي، به رپز كاك خلف فهرموو.

به رپز خلف احمد معروف:

به رپز سه روكى په رله مان.

مادام نه مه ياسايه و ته عدلى ده كه ي پيوسته روون بېت، هه ميشه كرىچى له خه لك فه قيره كه ي نه م ولاتن، ناتوانن پاريزه ريك بگرن نه و ياسايه وه ك خوى بتوانن جى به جى بكه ن، به لآم خه لكه كانى تر كه ده وله مه ندى و خوا پيدراون ده توانن پاريزه ر بگرن و له مه سه له حه تى خۇيان ته فسيري نه و ياسايه بكه ن، بويه ته فسيره كه با به شيوازيك بېت كه س نه توانى له مه سه له حه تى خوى به كارى بېنيت، بويه من پيشيار ده كه م مادام زيادكردن دياريكراوه با كه م كردن ش ديارى بكرى، ئينجا كه م كردنه كه نيسبه تى بو

دانانین ئەووە کیشە نییە، بەلام ئەووە روون بیټ کە بلیین کریچی دەتوانی ئەگەر بازاری نەبوو، رسوماتی لەسەر زیاد بوو بتوانی کریکە ی کەم بکاتەو، با ئەمە روون بکەینەو، زۆر سوپاس.

بەرپز جعفر ابراهیم ئیمینکی / جیگری سەرۆکی پەرلەمان:

بەرپز د.رێواز فەرموو.

بەرپز د.رێواز فائق حسین:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

عیلاجەکە ی بەو شیوەیە بیټ، ئەو گریبەستانە ی بە کریدان ی خانووبەرە بۆ مەبەستی نیشتهجیبوون یان غەیرە نیشتهجیبوون گریدراون هەر چوار سال جارێک نوێ دەکریتەو بە کریبەک هەردوولا لەسەری رێک دەکەون بە زیادکردن یان کەم کردنەو بە مەرجێک لە (20٪) زیاتر نەبیټ لە حالەتی زیادکردن، زۆر سوپاس.

بەرپز جعفر ابراهیم ئیمینکی / جیگری سەرۆکی پەرلەمان:

ئێستا داوا لە بەرپزانی لیژنە ی یاسایی دەکەین دارشتنەو ی کۆتایی ئەم ماددە ی بکەن، بەرپز د.بەهار فەرموو.

بەرپز د.بەهار محمود فتاح:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

دوا ی وەرگرتنی پێشنیارەکان و نەتیجە ی دەنگدانەکە، ماددە ی (1) لە یاسا ی هەمواری دوو می پیا دەکردنی یاسا ی بەکریدان ی خانووبەرە ژمارە (87) ی سالی (1979)، هەموار دەکریټ بەم شیوە ی دەخویندريټەو (ئەو گریبەستانە ی بۆ مەبەستی بەکریدان ی خانووبەرە بۆ مەبەستی نیشتهجیبوون یان غەیری نیشتهجیبوون گریدراون هەر چوار سال جارێک نوێ دەکریتەو بە کریبەک کە هەردوولا لەسەری رێک دەکەون بە مەرجێک لە حالەتی زیادکردنی کریکەدا لە (20٪) زیاتر نەبیټ لە کری ی پێشوو، زۆر سوپاس.

بەرپز جعفر ابراهیم ئیمینکی / جیگری سەرۆکی پەرلەمان:

د.رێواز فەرموو.

بەرپز د.رێواز فائق حسین:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

ئیمە ئیلحاح دەکەین لەسەر ئەو ی لەناو ئەو ماددە ی کەم کردنی تیا بی، یەعنی نامانەو ی بچینە ناو تەحسیل حاسلەو، هەردوولا لەسەری رێک دەکەون بە زیادکردن یان کەم کردنەو، بە مەرجێک لە (20٪) زیاتر نەبیټ لە حالەتی زیادکردنەکە.

بەرپز جعفر ابراهیم ئیمینکی / جیگری سەرۆکی پەرلەمان:

رېك دهكهون به زياد كردن و به كه م كردن، سوپاس، كاك ابوبكر فەرموو.

بەرپز ابوبكر عمر عبدالله:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

من بەراستی رەخنەیه‌کم له ئیدارەى جەنابت هەیه، یەعنى تۆ پەیرەو جی بەجی ناکەى، که به پيی ئەم پەیرەووە نابى هیج پەرلەمانتاریک له بابەتیکدا دووجار زیاتر گەفتوگۆ بکات، نابى قسە لەسەر قسەى یەکتیش بکەن، لەم خولەى پەرلەمان دا هەندى تەدەخولات هەیه که لیژنەى مەعنى جگە له روونکردنەووە نابى جوابى پرسىار باتەووە، بۆیه ئیەم کاتمان زۆردەفەوتى و فریای یاسایەکان ناکەوین، رجائەن کۆنترۆلى ئەم مەسەلەیه بکە به پيی پەیرەو.

بەرپز جعفر ابراهیم ئیەمینکى / جیگرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس بۆ ئەو تیببىنیه، بابەرگریهك لهخۆم بکەم، پەچاوى ئەووەمان کرد ئەم ماددەیه زۆر هەستیاره بەراستی بابەتەکەش بابەتیکى زۆر وورده، لەبەرئەووە ئیەم دەرفەتى زیاترمان به هەندى بەرپزان دا، سوپاس بۆ ئەو رەخنەیه، كاك عمر فەرموو.

بەرپز عمر عینایەت حمە سعید:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

که باسى رېککەوتن کرا، جارى وا هەیه خاوەن مۆلك به بى کرى، لەوانەیه بلى کاکه دوو مانگ کرى مەدە، لەوانەیه 80% ى کرپیهکەى بۆ دابەزىنى، لەبەرئەووە باس کردنى رېژەى کەم کردن هەلەیهکى زۆر قورسە لەم یاسایە، من وەکو لیژنە پیداکرى لەسەر ئەو نەسە دەکەم که بەرپز د.فالا کوتى، سوپاس.

بەرپز جعفر ابراهیم ئیەمینکى / جیگرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، د.بەهار فەرموو.

بەرپز د.بەهار محمود فتاح:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

که دەلئین هەردوو لا لەسەرى رېک کەون، وەك ئەوہى كاك عمر وتى، دواجارىش که دەلئین له حالەتى زيادکردنى کرپیهکەدا بهو شیوہیه دەبى، وازحە زۆر زۆر وازحە، بۆیه یەك کەس وتوویەتى ئەو بپرگەیه ئیزافە بکرى، بۆیه داوا دەکەم ئەوہى خۆمان بخرىتە دەنگدانەووە.

بەرپز جعفر ابراهیم ئیەمینکى / جیگرى سەرۆكى پەرلەمان:

تیببىنى ئیزافى وەرناگرین، با راویژیک به لیژنەى یاسایى دەکەین، زياد کردن یان کەم کردن، ئەوہى له ماددەکە زياد کرابوو، د.بەهار فەرموو.

بەرپز د.بەهار محمود فتاح:

بەرپز سەرۆكى پەرلهمان.

ئەو بىرگەيەي كە بە زيادکردن يان كەم كردن بۇ ماددەي يەكەم بخە دەنگدانەو.

بەرپز جعفر ابراهيم ئيمىنكى/جىگىرى سەرۆكى پەرلهمان:

ئەو وشەيە كە زياد بىكرىت بە زياد يان بە كەم كردن، كەئەووش ئىزافە بىكرى لە لەسەر پىشنيارى لىژنەي ياسايى؟ (24) كەس بە پەسەندى دەزانن، ئەو ئىزافە بىكرى، ئەو دىژن و دەيانەوئ وەكو خۆي بىمىنئەو؟ (14) كەس دىژن، واتا بە زۆرىنەي دەنگ پىشنيارەكە پەسەند كرا، داوا لە بەرپزانى لىژنەي ياسايى دەكەين ئەو بىرگەيەش ئىزافە بىكەن، بە كەم كردن يان بە زياد كردن، د.بەهارفەرموو.

بەرپز د.بەهار محمود فتاح:

بەرپز سەرۆكى پەرلهمان.

هەموارى دووهمى پىادەکردنى ياساي بەكرىدانى خانووبەرە ژمارە 87 ى سالى 1979 هەموار دەكرىت و بەم شىوہيە دەخوئىرئەو:

ئەو گرىبەستانەي بۇ مەبەستى بەكرىدانى خانووبەرە بۇ نىشتەجى بوونيان، غەيرى نىشتەجى بوون گرىدراون، هەر چوار سال جارىك نوئ دەكرىنەو بە كرى كە هەر دوولا لەسەرى رىك دەكەون بە زيادکردن يان كەم كردن، بەمەرجىك لە حالەتى زياتر كرىندا زيادکردنى 20% زياتر نەبى لە كرى پىشوو.

بەرپز جعفر ابراهيم ئيمىنكى/ جىگىرى سەرۆكى پەرلهمان:

ئەو ماددەيە بەو شىوہيەي خوئىرايەو دەخەينە دەنگدان، 57 كەس بە پەسەندى دەزانن، كى دزە؟ كەس نىيە، بە كۆي دەنگ پەسەند كرا، ماددەي 2 د.بەهار فەرموو.

بەرپز د.بەهار محمود فتاح:

بەرپز سەرۆكى پەرلهمان.

ماددەي 2 لە ياساي هەموارى دووهمى پىادەکردنى ياساي بەكرىدانى خانووبەرە ژمارە (87) ى سالى (1979) ى هەموار دەكرىت و بەم شىوہيە دەخوئىرئەو:

1/ ئەگەر هەردوو لاي گرىبەست رىك نەكەوتن لەسەر برى كرى كە بە پىي ماددەي (1) لەم ياسايەدا هاتوو، ئەوا هەردوولا يان لايەكيان بۇيان هەيە داوا بىكەن لە بەرپوبەرايەتى باجى خانووبەرە كە لەرىگەي لىژنەي تايبەتەو خەملاندنى بۇ كرىيەكە بىكات و بەرەچاو كردنى دۆخى ئابوورى.

2/ بىرپارەكانى لىژنەي هاتوو لە بىرگەي يەكەمى ئەم ماددەيە شايەنى تانە لىدانە لەبەردەم دادگاي بەرايى، بىرپارى دادگا يەكلاكەرەو دەبىت.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس بۇ بەرپىزان، دەست بە گىتوگۇ دەكەين، بىگەرد خان فەرموو.

بەرپىز بىگەرد تالەبانى / سىرتىرى پەرلەمان:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ئەو بەرپىزانەى كە دەيانەوى گىتوگۇ بىكەن، (خلف احمد، قادر وتمان، صالح فىقى، د.فرست، فىان عباس، مەدینە ایوب، بەزاد درویش، ئارى عبداللطیف، شىركۇ حمە امین، د.پەرى، شىرىە شىخانى)، كەس ماوہ؟ كەس نىیە.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

بەرپىزان دەست بە گىتوگۇ دەكەين، كاك خلف فەرموو.

بەرپىز خلف احمد:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

والله من به پرسىارىك دەست پى دەكەم لەبەرپىزانى لىژنەى دارايى لەپراستى دا لەلام رپون نىیە، ھەرچەندە ھاوپىكانم ھەندىكىان رپون كردهوہ بە پىى قانونى ژمارە 87 لەسەرەتا كە ھەردوولا گىرىبەست دەكەن ھىچ بنەمايەك دىارى كراوہ بۇ گىرىبەستى نىوان ھەردوولا، واتە خەملاندن ھەيە يان ئازادە و بە پىى بازار و بە پىى كات و وەزى دارايى رپك دەكەون، ئەوہى كە پەيوەندى بە ماددەى (2) خالى (1) ھوہ ھەيە، پىشنىار دەكەم لە ئەخىرە لىژنەى تايبەت خەملاندن بۇ كىرىبەكە بىكات بەرەچا و كىرىنى دۇخى ئابوورى و لە چوارچىوہى ماددەى يەكەمى ئەم ياسايەدا تى پەر نەكات، واتە (20%) زىاتر نەكات لە سەر كىرىچى، سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس، كاك قادر فەرموو.

بەرپىز قادر وتمان رسول:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

لەپراستى دا لىژنەكە پىويستە ھەمىشەى بىت، ھەمىشەى بەو مانايە نا كە كەسەكان نەگۇردىن، لەگەل بەشنىك قسەكانى كاك د.فرست ھاوپام، لىژنەكە ھەمىشەى بى بەو مانايە كەسەكان دەكرى گۇرانكارىان پىدا بىت شەش مانگ جارىك بە رەچاوى پىكھاتەى لىژنەكە بىرپىت لەرووى پىسپورى و شارەزايى لە بوارىكدا، بە تايبەت لايەنى ياسايى و دارايى و ئابوورىەكەى، يەئنى لە پىكھاتەى لىژنەكە، چونكە ئەم كىشەيە كىشەيەكى دائىمىە، كىشەى دائىمىش پىويستى بە چارەسەرى بەردەوام و دائىمى ھەيە بەردەوام، بۇيە راستەئەو فەرمانگەيە فەرمانگەيەكى تايبەتمەندە، بەلام پىشم وايە كە لىژنەى تايبەت بەو مەعنايە

که تو دتوانی له پر ټو لیژنه یه دروست بکھی، لیژنه یه ک بتوانی دروست بکھی، بو ټووهی ټو کاتهی که لایه نی گریبه سته که یان هردوو لایه نی گریبه سته که که دینه بهردم لیژنه که، پیموایه لهرووی پسپوریوه، لهرووی پیکهاته ییوه ناتوانی ټو خه ملاندنه پیویسته بکری که پیویسته لیژنه که و ټندامانی لیژنه که هه یان بیټ، به بنه ما گرتنی خه ملاندنه که له سهر ټه ساسی بارودوخه دارایی و رهوشی دارایی و ټو هه ل بهزین و دابه زینانه ی که له بواری دارایی و قیمه ته کان دا رووده دن، زور سوپاس.

به پز جعفر ابراهیم ټیمینکی / جیگری سه روکی په رله مان:

سوپاس، فیان خان فهرموو.

به پز فیان عباس عمر:

به پز سه روکی په رله مان.

پشتگیری د فرست ده که م، من زی پرسیاره که هه ی زی لیزنا یاسایی، ټه ری ټه سلې پرؤزه ی باشتر نینه زی هه ندی، ټیعترازیټ مه که ما بیدائی کو هه ندی ریقه به ریا زه ربیه ت عه قاری هاته کرن و زی لیژنه یه که بیته پیکه یان و ب دیتنا عه داله ت له هه ندی دابیت کو حاکم بریاری بدات نه لیژنه یه که بیته ده ست نیشان کرن و نه شی ټو بریارا بداتن، که له که سوپاس.

به پز جعفر ابراهیم ټیمینکی / جیگری سه روکی په رله مان:

سوپاس، کاک صالح فهرموو.

به پز صالح فقی محمد امین:

به پز سه روکی په رله مان.

ټه مه راسته، پیموایه لیژنه ی یاسایی وا دایان ناوه مه به سته ټه وه یه له کاتی ریکه و تنی سه ره وه نه گونجا، من پیموایه دوخی ټابووری بو ټه وه ی ته فسلی زیاتر هه ټه گری ناروونی تیایه، به و مه رجانه ی که له ماده ی (1) داها تووه بو ی زیاد بکری و زور سوپاس.

به پز جعفر ابراهیم ټیمینکی / جیگری سه روکی په رله مان:

سوپاس، مدینه خان فهرموو.

به پز مدینه ایوب همد:

به پز سه روکی په رله مان.

پشتگیری د فرست و فیان خان ده که م، ټه سلې قانونی که له که باشتره ټه ز وه کو پاریزه ره که زی دی شروفه بکه م، چونکی ټه گهر بچم ټیعترازا خو که له که باشتر بده م ټه ز بچم زه ربیه ت عه قار، من ریزا بو وان که سان هه ی که زه ربیه ت عه قار کار دکه ن، چونکو که له که زوان شاره زا نینه کو د یاسایی دا، ناشیت قانونی هه می بخرینه ده ستیت زه ربیه ت عه قار دا، دی چه وا جیاوازی دخه نه کو ټه فه پستی (2008) یان زی به ری

(2008) يیه، ئەگەر تو سەح کی گەلەك وان فایلێت زەریبەت عەقاری فە کری تەلەبا ئیجازا سحی کری یان شول پێ هەی، ئەوەی من ئەگەر مەحکەما بەدائی بیت گەلەك باشتر بیتن، دەربارەى بڕگەى (2) ژى ما وه تیدا نەهاتیه دیار کرن، پېشنیاری دكەم ماوه بهیته دیار کرن خلالی (15) رۆژا بریار بیته سەر دان و سوپاس.

بەرپێز جعفر ابراهیم ئیمنیکی / جیگری سەرۆکی پەرلەمان:

سوپاس، کاک ئاری فەرموو.

بەرپێز ئاری عبداللطیف مولود:

بەرپێز سەرۆکی پەرلەمان.

من پیم باشه بڕگەى (2) لایبری، سیاغه بکریتهوه بهم جۆره، لهگەن گۆرینی وشەى تایبەت، وهکو ئەو بەرپێزه باسی کرد بکریت به تایبەتمەند، واتا موختەس، چونکه تایبەت جیايه، بهم چەشنەى ئى بکریت، ئەگەر هەردوولای گریبەست هەلەيه، هەردوولای گریبەستکار رێك نەکەوتن لەسەر بپری ئەو کرییهى که له ماددهى (1) هاتوو، هەردوولای گریبەستکار بۆیان هەيه داوا بکەن له بەرپۆبەرایهتی کار و خانوو بهره که له رێگەى لیژنەى تایبەتمەندەوه خەمڵاندن بۆ کرییهکه بکات بەرەچاو کردنی دۆخی ئابووری، بریارەکانی لیژنە شایهتی تانه لیڤدانه لهبەردەم دادگای بهرایى و دوا بریاریش لای دادگایه، سوپاس.

بەرپێز جعفر ابراهیم ئیمنیکی / جیگری سەرۆکی پەرلەمان:

سوپاس، ئەوەی نووسیوتە بینیری ئەگەر زەحمەت نەبی، کاک شیرکۆ فەرموو.

بەرپێز شیرکۆ حمە امین :

بەرپێز سەرۆکی پەرلەمان.

منیش لهگەن ئەوهم که لیژنەکه بهجۆرێك بیته که ئەوپهرى عەدالەت و هاوسەنگی تیا بێ، یهعنى ئەوه نەبێ جیهاتی جۆراوجۆری تیا بێ، لهگەن ئەوهی دووهمیش ئەو (15) رۆژه دیاری بکری، سوپاس.

بەرپێز جعفر ابراهیم ئیمنیکی / جیگری سەرۆکی پەرلەمان:

سوپاس، د.پهري فەرموو.

بەرپێز د.پهري صالح حمید:

بەرپێز سەرۆکی پەرلەمان.

من پشتیوانی له قسەکانی د.شیرکۆ دهکەم، دارشتنەوهکهشم کردوو و دەینیرم، ئەوەی پېشوش وهك ئەوهی ناردم وای ئى نەکرابوو، سوپاس.

بەرپێز جعفر ابراهیم ئیمنیکی / جیگری سەرۆکی پەرلەمان:

سوپاس، شکریه خان فەرموو.

بەرپز شكريه سمايل مصطفى:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

لەخالى يەكەم، ئەو زىاد بىرى بەرچا و كوردنى دۆخى ئابوورى و نرخی بازار، نرخی بازار زىاد بىرىت، سوپاس.

بەرپز جعفر ابراهيم ئيمىنكى / جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، بەرپزان گىتوگو لەسەر ئەم ماددەيە كۆتايى هات، ئىستا داوا لە بەرپزان لىزنەي ياسايى دەكەين بۆ روونكرندنەوى زياتر و دارشتنەوى ماددەكە، بەرپز د.بەهار محمود فەرموو.

بەرپز د.بەهار محمود فتاح:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

سەبارەت بەوئى كە ئايا خەملاندان هەيە يان نازادە، ئيمە مەبدەئى ئەسل ئەوئى، مەبدەئى (العقد شريكه المقاعدین)، واتە خۇيان رىك دەكەون، هىچ خەملاندانىك نىيە و ئيمە لەسەر ئەو مەبدەئە دىين ئەو تەقىدانە دەكەين، يەئنى ئەسل ئەوئى، ئەو پىرسىار كرا لەبەر ئەو جوايم دانەو، سەبارەت بەوئى كە ئايا لىزنەكە هەمىشەيى بىت، لىزنەي تايبەتمەند بىت و ئەوانە، ئەوئى من بزائم باجى خانووبەرە خۇيان لىزنەي خەملاندانىان هەيە، وەك ئەوئى كە وئىرا هەمىشەيى و هەيانە، سەبارەت بەوئى كە وئىرا دادگا باشترە، لەراستى دا من پىموايە دادگا ئەو كىشەيەي دروست كىرەووە كە ئىستا ئيمە هاتووين ئەم ياسايە هەموار دەكەينەو، ئەسلى كىشەكە لە جى بەجى كىرەكە بوو، ئەمە يەك، دووم / ئيمە دادگامان بە هەند وەرگرتوو، سى خەتوومان داناو، خەتوئى يەكەم ماددەي (1) كە خۇيان رىك بىكەون بەو مەرجانەي دامانناو، ئەگەر رىك نەكەوتن، دەچن داوا لە باجى خانووبەرە دەكەن بەو لىزنە تايبەتەي كە هەيانە خەملاندانىان بۆ بىكات، ئەگەر بەوئى رازى نەبوون، هاتووينەتە سەر محكەمە، وانا مەحكەمەمان دەرەكردوو هە بابەتەكە، دەتوانن بچن لەبەردەم دادگاي بەرايى دا سەبارەت بەوئى كە وئىرا ماوە دابندىت، بەئى راستە ئەو لەشوينى خۇيدايە، ماوئى (15) رۆژ دادەننىن لە رۆژى بىپارى خەملاندانەكەو، سوپاس.

بەرپز جعفر ابراهيم ئيمىنكى / جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، تەلار خان فەرموو.

بەرپز تەلار لطيف محمد:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

بۆ ئەو بەرپزانەي كە داوايان كىر لەسەر ئەو بىرى لىزنەكە لىزنەي دادگا بى و وەكو هەمان ماددەي پىشوو ياسايەكە بى، ئەوئى كە ئيمەي گەياند بۆ ئەوئى دەست بۆ ئەو هەموار كىرە بىبەين، ئەوئى

ليژنه پهيوهنداركان بوو كه گورهترين كيشه ي دروست كرد، له گه ل رپزيكي زورم بو ليژنه كاني دادگا، كيشه يه كي زور زور بو كرچيه كان دروست بوو، ههتا خو ي به پي ياسا دهتواني بو ئيعترازي يه كه م و دووم بگري، سييه م و چوارم و پينجه م ههتاوهكو دهگاته ئه وه ي كه ههردوو تهرف رازي بن له سهر كرى، به لام ئيستا له دادگا له سى ئيعتراز دادوم وهري ناگريت، ئه مه گرفت دروست دهكات بو كرچي و خاوهن مولك، له بهرئوه من پيم باشه هه مان شيوه ي كه له برپاري (220) ي (2002) كه دهرچوو بوو، هيچ كيشه يه كيشي دروست نه ده كرد، ليژنه ي تايبه تمه ند له باجي خانووبه ره، ئه و ليژنه يه هه لدهستا به رپيكاري خه ملاننده كه، تانه دانه كهش دادگاي به رايي بوو، ئه مه له رووي كاته وه كيشه ي دروست نه ده كرد، به پيچه وانه وه زياتر نزيك بوونه وه هه بوو له سهر كرچيه كه، له هه مان كاتيش دا ماوه ي ئيعترازه كه و تانه ليډانه كهش له رپيكاي دادگاي به رايي بو ئه وان باشتر بوو، بو ئه وه ي كيشه يان بو دروست نه بي و كيشه كه يان قول تر نه بيته وه، بويه من ئه و به رپزانه هيوادارم ته ئكيد له سهر ئه وه بكه نه وه ئه و ليژنه يه بيت له رپيكاي باجي خانووبه ره و كرچيه كان خو شيان، ههروه ها دادگا خو شي كه ئيمه راو سه رنجه مان وه رگرتوون كه تا ئه م به يانيهش ته ئكيد يان له سهر ئه وه ده كرده وه كه كرچيه كان و ليژنه ي په يوهنديداري باجي خانووبه ره كاري خه ملاننده كه بكات، ئه و ليژنه يه هه يه و گوړانكاري له ئه نده مانه كان ده كرى ئه مه باشتر، چونكه ليژنه ي په يوهندار له ياسا كه ي كه پيشووتر هه موار كرده وه، ئه و خه بيرانه به شيويه ك ئه و مولكانه يان ته خمين ده كرد گوره ترين كيشه ي بو كرچي و خاوهن مولكه كه دروست ده كرد، بارگراني له سهر كرچي دروست ده كرد، بويه پيوسته ئيمه كار له سهر ليژنه ي باجي خانووبه ره بكه ين، چونكه هه ميشه ره چاوي باري دارايي كرچي دهكات و به و ناراسته يان نابات كه كيشه ي كو مه لايه تي ئي بكه ويته وه، زور سوپاس.

به رپز جعفر ابراهيم ئيميني / جيگري سه روكي په رله مان:

سوپاس، كاك عمر فه رموو.

به رپز عمر عينا يهت حمه سعيد:

به رپز سه روكي په رله مان.

دواي پشتگريم بو قسه كاني به هار و خاتوو ته لار، من زور په يوهنديم له گه ل حاكمه كاني سلېماني كرد، حاكمه كاني سلېماني به ته واوي بيزار بوون له و خه ملاننده، به ده قيقى ئه و خه لاندنه ئيشي ئيمه نييه، ئيشي به رپو به رايه تي باجي خانووبه ريه، من له گه ل داواي ئي بووردن له گه لي نه بووم، پيشنيار ده كم به و شيويه ي ئي بگريت، ئه گه ر هه ردوولاي گرېبه ست ريك نه كه وتن له سهر بري كرى، به پي ئه وه ي له و ياسايه دا هاتوه، بو ئه وه ي هه ردوولا يان لايه نيكيان بو يان هه يه داوا بكه ن له به رپو به رايه تي باجي خانووبه ره، كه له ريگه ي ليژنه ي خه ملاننده وه كرچيه كه ديارى بكات به ره چاو كردنى (باري دوخي

ئابووری) لایبریت له یاسادا شتی وانیه، نهو کسهی که دهچی خهملاندنه که دهکات رهچاوی باری ئابووری دهکات، خو ئهوانه بو نهوه دهچن که نهو بارودوخه ههلسهنگین، خهملاندن بهو مانایه دیت بارودوخی ئابووری ههلسهنگینی، نرخ ههلهسهنگینی به پیی کات، له بهرئهوه نهو په رهگرافه ی نهخیر من داوا دهکهم لایبری و سوپاس.

به پریز جعفر ابراهیم ئیمینکی / جیگری سهروکی په رله مان:

سوپاس، داوا له لیژنه ی یاسای و لیژنه په یوه ندره کان پراویزی پیویست نه انجام بدن، د. بهار فهرموو.

به پریز د. بهار محمود فتاح:

به پریز سهروکی په رله مان.

دوای وه رگرتی رای ریزمانیش بهم شیوهیه سیاغهمان کردووتهوه، مادهدی (2) له یاسای هه مواری دووه می پیاده کردنی یاسای به کردانی خانوبه ره ژماره (87) ی سالی (1979) هه مواری دهکرت و بهم شیوهیه ده خویندریتتهوه:

1/ نه گهر ههردوولای گریبهست له سهه بری کری ریک نه کهوتن که به پیی مادهدی (1) ی نه م یاسایه هاتووه، نهوا ههردوولا یان لایه نیکیان بویان ههیه داوا له بهرئوبه رایه تی باجی خانوبه ره بکه ن که له ریگهی لیژنه ی خهملاندنی تایبه تهوه، به رهچاو کردنی دوخی ئابووری خهملاندن بو کریه که بکات.

2/ بریارهکانی لیژنه ی هاتوو له برگیه یه که می نه م مادهدی شایه نی تانه لیدانه له بهرهم دادگای به رایه له ماوه ی (15) رۆژ له بریاری خهملاندنه که وه و بریاری دادگا یه کلاکه ره وه ده بیته.

به پریز جعفر ابراهیم ئیمینکی / جیگری سهروکی په رله مان:

نهو مادهدی بهو شیوازه ی خویندرایه وه ده خهینه دهنگدان، کی له گه له؟ (49) کهس به په سهندی دهزانن، کی دزه؟ کهس نییه، به کوی دهنگ په سهند کرا مادهدی (3)، د. بهار فهرموو.

به پریز د. بهار محمود فتاح:

به پریز سهروکی په رله مان.

مادهدی 3:

مادهدی 4 له یاسای هه مواری دووه می پیاده کردنی یاسای به کردانی خانوبه ره ژماره (87) ی سالی (1979) هه لده وه شیته وه.

به پریز سهروکی په رله مان، هه ر بو بهرچاو روونی به ریزان نه نامانی په رله مان هه لوه شانده وه نه م مادهدیه موناقه شه ی ناویته ته حسیل حاسله، له بهرئه وه کی نهو مادهدی به باسی له وه ده کرد که نیسه به مان

دانابوو، ئىستا نىسبەكە ھاتە ماددەى يەكەم كە لەسەر كرىيەكەيە، بۆيە دەبى ئەوھيان ھەئەشەتەو، سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراھىم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

دىارە موناھەشەى لەسەر نىيە ئەو ماددەيە، ماددەى (3) و ھەئەشاندىنەوھى ماددەى (4) دەخەينە دەنگدان، (43) كەس بە پەسەندى دەزانن، ئەوھى دژە كەس نىيە، بە كۆى دەنگ پەسەند كرا، ماددەى (4)، د.بەھار فەرموو.

بەرپىز د.بەھار محمود فتاح:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەيەك بۆياسايەكە زىاد دەكرىت و رىزبەندى ماددەگان رىك دەخرىتەو و بەم شىوھىە دەخوئىرىتەو : چۆلكردن لە گرىبەستەگانى ماددەى (1)ى ئەم ياسايە ملكەچ دەبى بۆ حوكمەگانى ياساى بەكرىدانى خانووبەرە ژمارە (87)ى سالى (1979).

بەرپىز جعفر ابراھىم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

دىارە گفەتوگۆ نىيە، كاك عمر تىبىنيەكى ھەيە فەرموو.

بەرپىز عمر عىنايەت حمە سعید:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

يەك پىشنىارم ھەيە لەبەردەم چۆلكردنى (اخلاء)يان (تخلية) بنووسرى.

بەرپىز جعفر ابراھىم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

بەرەچا و كردنى ئەو تىبىنيەى كە كاك عمر عىنايەت باسى كرد، ئەو ماددەيە دەخەينە دەنگدان، كى لەگەل دايە؟ (51) كەس بە پەسەندى دەزانن، ئەوھى دژە؟ كەس نىيە، بە كۆى دەنگ پەسەند كرا، ماددەى (5)، د.بەھار فەرموو.

بەرپىز د.بەھار محمود فتاح:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

كار بە ھىچ دەقتىكى ياساى يان برىارىكى ناكۆك لەگەل حوكمەگانى ئەم ياسايە دا ناكرىت.

بەرپىز جعفر ابراھىم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

كى لەگەل دايە؟ 50 كەس بە پەسەندى دەزانن، كى دژە؟ كەس نىيە، بە كۆى دەنگ پەسەند كرا، ماددەى 6 د.بەھار فەرموو.

بەرپۇز د.بەھار محمود فتاح:

بەرپۇز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددە 6:

پېۋىستە لەسەر لايەنە پەيوەندارەكان حوكمەكانى ئەم ياسايە جى بەجى بىكەن.

بەرپۇز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

ئەم ماددەيە دەخەينە دەنگدان، (47) كەس بە پەسەندى دەزانن، كى دزە؟ كەس نىيە، ماددە 7،

د.بەھار فەرموو.

بەرپۇز د.بەھار محمود فتاح:

بەرپۇز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددە 7 :

ئەم ياسايە لە رۇژى بلا وگردنەوہى لەرۇژنامەى فەرمى (وہقائىعى كوردستان) جى بەجى دەكرىت.

بەرپۇز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

كى لەگەئە؟ (44) كەس لەگەئە، كى دزە؟ كەس نىيە، بە كۆى دەنگ پەسەند كرا، ھۆيەكانى دەرچواندن

فەرموو.

بەرپۇز د.بەھار محمود فتاح:

بەرپۇز سەرۆكى پەرلەمان.

ھۆيەكانى دەرچواندن

بەلەبەرچا و گرتنى گرفتى ئابوورى و كۆمەلايەتى لە پىناو ھىنانە دى دادپەرورەى و ھاوسەنگى مافى

خاوەن مولك و كرىچى ئەم ياسايە دەرچوینرا.

بەرپۇز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

كاك ئارى فەرموو.

بەرپۇز ئارى عبداللطيف مولود:

بەرپۇز سەرۆكى پەرلەمان.

بە لەبەرچا و گرتنى ھىنانە دى دادپەرورەى و دەستەبەرى مافى كرىچى و خاوەن مولك، بەلەبەرچا و

گرتنى دۆخى ئابوورى و كۆمەلايەتى ئەم ياسايە دەرچوینرا.

بەرپۇز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

ئەوہ بنیرە، د.بەھار فەرموو.

بەرپىز د.بەھار محمود فتاح:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

لە پىناو ھىنانەدى دادپەرۋەرى و ھاوسەنگى مافى كرىچى و خاۋەن مولك ھاوسەنگى لە نىوان مافى كرىچى و خاۋەن مولك بەلەبەرچاۋ گرتنى دۇخ و گرتنى ئابوورى و كۆمەلەيەتى ئەم ياسايە دەرجوئىرا.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىگرى سەرۋىكى پەرلەمان:

ھۆيەكانى دەرجواندن دەخەينە دەنگدانەۋە، كى لەگەلە؟ (48) كەس بە پەسەندى دەزانن، ئەۋەى دژە؟ كەس نىيە؟ بە كۆى دەنگ پەسەند كرا، كۆى ياسايەكە دەخەينە دەنگدان، كى لەگەلەيە؟ (52) كەس بە پەسەندى دەزانن، كى دژە؟ كەس نىيە، بە كۆى دەنگ پەسەند كرا، بەرپىزان سوپاس بۇ ئىۋەى بەرپىز، سوپاس بۇ لىژنەكانى لىژنەى ياساى و لىژنەى شارەۋانى، سەرۋىكى لىژنەى شارەۋانى، بەرپىزان بەردەۋام دەبىن، كەس نەچپتە دەردەۋە، بۇ ئەۋەى ئەۋ بەشەى ماۋە لە پەپەرە، بۇ دەنگدانە، دەست بە دەنگدان دەكەين راستەۋخۇ، داۋا لە بەرپىزان لىژنەى كاتى پەپەرەۋى ناوخۇى پەرلەمان دەكەين فەرموون بۇ سەكۆى تايبەت بە لىژنەكان، ئەۋانەى دەچنە دەردەۋە زوو بىنەۋە، لەمەۋدوا بەراستى دەبىت ئەم نەرىتە بشكىنن، كە ھەموومان چاۋەرۋانى ئەۋەينە چار ھەيە ماۋەيەك بۇ ئەۋەى نىصاب تەۋاۋ بىت، ھەموۋشان دەزانن گرنكى ئەم پەپەرەۋە چەندە بۇ پەرلەمانى كوردستان، لەبەر ئەۋە داۋاتان لى دەكەم تا كۆتايى ئەم دەنگدانە، تا پەسندكردنى پەپەرەۋە ھۆلى پەرلەمان بەجىنەھىلن، داۋا لە لىژنەى كاتى دەكەين بەرپىزان د.فرست كە دەست پى بكن، بۇ ئەۋەى ماددەكان بەس بۇ دەنگدانە، موناقتەشە كۆتايى پىھاتوۋە، بەشكو بتوانن بەشىكى ترىش موناقتەشە بكن ھەر ئەمپرۇ، ئەگەر ئىۋە بەردەۋام بن دەتوانن ھەموۋى تەۋاۋ بكن ئەمپرۇ ئىۋارە، باشتر دەبىت، فەرموۋ بەرپىزان.

بەرپىز فرست صۇقى على:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

لە بەشى ياسادانان گفتوگۆى لەسەر كرابوو، ئىستا ماددە ماددە دەيخەينە دەنگدان، ئەۋ ماددانەى بىرۋاى جىۋاۋى لەسەر بوو، بىرۋاىيەكان دەخەينە دەنگدان.

ماددەى (78) ھىچ تىبىنىيەكى لەسەر نەبوو، بۇيە ۋەكو خۇى كە ھەيە دەيخوئىنەۋە بۇ ئەۋەى بخرىتە دەنگدان.

ماددەى (78):

بەشى ھەشتەم / ياسادانان

مەبەست لە ياساپىژى:

1-دەرکردنی یاسا و بریار.

2-هه موارکردنی یاسا و بریاره کارپیکراوهکان.

3-بهرکارکردن یان هه موارکردنی کارپیکردنی یاسا فیدرالییهکان.

بهرپرز جعفر ابراهیم ئیمینکی / جیگری سهروکی په رله مان:

ئهو ماددهیه بهو شیوازهی خویندرایهوه دهخهینه دهنگان، ماددهی (78) کی له گهله؟ (51) کهس به پهسند دهران، کی دزه؟ کهس نیه، به کوی دهنگ پهسند کرا، نابی کهس بجپته دهرهوه، دانیشن، ئیجباریهن له ژووری دانیشن، ماددهی (79).

بهرپرز فرست صوفی علی:

بهرپرز سهروکی په رله مان.

ماددهی (79) لهسهر داواي ئەندامانی په رله مان هه ندیك گۆرانگاری صیاغی کراوه، ئهوهی که دهیخوینمهوه.

ماددهی (79)

پروسهی یاسادانان بریتی یه له گفتوگو و پهسندکردنی:

1-پروژه یاسا یان پروژه بریار که له لایه ن دهسهلاتی جیبه جی کردن پیشکەش دهکرین.

2-پیشنیازی یاسا یان بریار که به لایه نی کهم له لایه ن (10) ئەندام پیشکەش دهکرین.

3-ئهو پروژه یاسا و بریارانهی که له لایه ن دهسهلاتی دادوهی پیشکەش دهکن لهو بابەتانهی په یوه نیدیاردن به خویان.

4-ئهو پیشنیازی یاسا و بریارانهی که له لایه ن دامه زراوه فهرمییهکان به پیی یاسا کارپیکراوهکان پیشکەش دهکرین.

بهرپرز جعفر ابراهیم ئیمینکی / جیگری سهروکی په رله مان:

ئهو ماددهیه بهو شیوازهی خویندرایهوه دهخهینه دهنگان، پیشتر موناقه شه کراوه، زور به تیر و تهسهلی موناقه شه کرابوو، کی له گهله؟ (54) کهس به پهسند دهران، کی دزه؟ دوو کهس دزه، به زورینهی دهنگ پهسند کرا، پیشنیارهکان هه ر ته عدیل کرابوون، لیژنه که خویان راستیان کردبووهوه، بهردهوام بن.

بهرپرز فرست صوفی علی:

بهرپرز سهروکی په رله مان.

ماددهی (80) لهسهر داواي ئەندامانی په رله مان بهم شیوهیه داریژراوتهوه:

ماددهی (80)

پیشنیازی یاسا و برپاره‌کان که له‌لایه‌ن ژماره‌ی پېووست له ئەندامانی پەرله‌مانه‌وه پېشکەش دەکړین پېووسته شیوازی یاسادانان له‌خۆبگریټ و له ماوه‌ی (14) رۆژ له به‌رواری پېشکەش کردنیان له‌لایه‌ن لیژنه‌ی یاسایی به هه‌ماهه‌نگی له‌گه‌ل ده‌سته‌ی سه‌رۆکایه‌تی برپاری له‌سه‌ر ده‌دریټ له‌سه‌ر بنه‌مای گونجاندنی له‌گه‌ل یه‌کێک له‌و پېوه‌رانه‌ی خواره‌وه:

1-بوونی باب‌ه‌تیکی گشتی که پېووستی به‌ ده‌رچوواندنی یاسا یان برپار بکات.

2-بوونی بۆشاییه‌کی یاسایی.

3-ئه‌گه‌ر کێشه له‌ جیبه‌جی کردنی یاسا هه‌بیټ و پېووستی به‌ هه‌موارکردنه‌وه بیټ.

4-له‌ ده‌رچوواندنی ئەو یاسا یان برپاره‌ ره‌چاوی بارگرانی دارایی له‌سه‌ر حکومه‌ت بکریټ.

به‌رپز جعفر ابراهیم ئی‌مینیکی / جیگری سه‌رۆکی پەرله‌مان:

ئهو مادده‌یه به‌و شیوازه‌ی خویندراپه‌وه ده‌خه‌ینه ده‌نگدان، کێ له‌گه‌له؟ (54) که‌س به‌ په‌سند ده‌زانن، کێ دژه؟ دوو که‌س دژه، به‌ زۆرینه‌ی ده‌نگ په‌سند کرا، مادده‌ی (81).

به‌رپز قادر وه‌تمان رسول:

به‌رپز سه‌رۆکی پەرله‌مان.

چه‌ندین که‌س داوا‌ی له‌و خاله‌ بۆ نمونه له‌و مادده‌یه که‌ گه‌توگۆ ناکه‌ن تیپه‌ری، چه‌ندین که‌س داوا‌ی هه‌ماهه‌نگی لیژنه‌ی یاسایی و ده‌سته‌ی سه‌رۆکایه‌تی له‌گه‌ل لیژنه‌ی تایبه‌تمه‌ندی کرد، زیاتر له‌ پینچ که‌سیش داوا‌یان کرد، به‌لام به‌رپزان برپان نه‌ماوه، یه‌عنی هه‌ر به‌جددی، به‌لام هه‌روه‌ک خۆی ده‌نووسینه‌وه، به‌رپزانی لیژنه‌ی کاتی هه‌ر وه‌ک خۆی ده‌نووسنه‌وه، ئه‌گه‌ر ته‌نها ئالوگۆر به‌سه‌ر شیوازی نووسینی وشه‌کان دا بێنن، ئه‌گه‌ر نا هه‌یج گۆرانکاریه‌کی تیدا نیه‌، هه‌ر ئه‌وه‌ی بۆ خۆیان ته‌به‌نیان کردووه پېشتر، هه‌مان شت ده‌خویننه‌وه به‌لام به‌ شیوازی خویندنه‌وه‌یه‌کی تری جیا، ته‌نها وشه‌کان له‌رووی ریزمانیه‌وه گۆرانکاری به‌سه‌ردا هاتووه، زۆر سوپاس.

به‌رپز جعفر ابراهیم ئی‌مینیکی / جیگری سه‌رۆکی پەرله‌مان:

نا نا وانیه، ئەو پیشنیارانە وەرگیران، تۆ جارێ بێ ئیجازە قسەت کرد، ئەو جارێ موخالەفە‌ی پەیرەو بوو، دوو‌م/ ئێتر ئەو لیژنه‌ی یاسایی به‌ هه‌ماهه‌نگی له‌گه‌ل ده‌سته‌ی سه‌رۆکایه‌تی پەرله‌مان و لیژنه‌ پەیره‌و‌ن‌دیده‌ره‌کان ته‌حصیل حاصله، فه‌رموو به‌رپز د.فرست روونکردنه‌وه‌یه‌ک له‌و باره‌وه‌.

بەرپز فرست صۇقى على:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

هېشتا كاك قادر با پەلە نەكات، ھەرچى رەئى ھاتووه، ئەوھى سى كەس زياتر پىشتىگىرى كىر دووھ ئىستا ئامازەى پى دەدەين، بەس لەو بەشە كەمترىن شت ھەبووھ كە سى كەس زياتر پىشتىگىرى بكات، ئەگەر سەيرى ئەو ماددەيە بکەى كە بەرپزىان باسيان كىرد، ماددەى (80)، لەگەل ئەوھى كە ئىمە نووسىومانە بىخویننەوھ، من جارىكى تر دەبخویننەوھ، ئەگەر ھىچ ئەوھى ماددەى كە ھەيە لە ناو دەقى پرۆژەكە تەواو گۆرانكارى تىدا كراوھ.

بەرپز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

نا نا زۆر گۆرانكارى بەسەردا ھاتووه.

بەرپز فرست صۇقى على:

خۆ لەسەر رەئى ئىمە نەبووھ، لەسەر رەئى ئىوھ بووھ بە تەواوى گۆرپىتمان ماددەكە، ھەموو تىبىنىيەكانمان لەبەر چا و گرتووه.

بەرپز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

بەردەوام بە ماددەى (81).

بەرپز فرست صۇقى على:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

پىشنىيازى پىوېست كرابوو، ماددەى (81)، (82)، (83)، (84) دەمچ بىرى، ئىمە پىش ئەوھى ماددەكە بخویننەوھ، دەمچى (81)، (82)، (83)، (84) داوا لە بەرپزتان دەكەين بخىرتە دەنگدان، ئىنجا صياغە نوپىيەكە بخىرتە دەنگدان.

بەرپز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

ئەو پىشنىيارە بۆ دەمچ كىردنى چوار ماددە دەخەينە دەنگدان، دەمچ كىردنى چوار ماددە (81)، (82)، (83)، (84)، كى لەگەلە؟ (54) كەس بە پەسند دەزانى، كى دژە؟ كەس نىيە، بەكۆى دەنگ ئەو پىشنىيارە پەسند كرا.

بەرپز فرست صۇقى على:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

كەواتە ماددەى (81) دەبىتە چوار بىرگەى جىاواز، تەنھا لە بىرگەى چوارەم دەستەواژەيەك ئىزافە دەكرىت لەسەر داواى ئەندامانى پەرلەمان، كە دەكاتە ماددەى (84) پىش رەتكىردنەوھكەى، دانىشتنى دواى رەزامەندىيەكە بەو شىوھىيەى لى دى بىرگەى چوارەكە، كاتىك پرۆژەى پىشنىيازەكە لەلايەن سەرۆكايەتى

پەرلەمان لیژنەى یاسایى رەزامەندى لەسەر دەبیئت لە یەكەمین دانىشتنى دواى رەزامەندییەكە دەخریته بەرنامەى كار، تەنھا ئەو دەستەواژەى ئىزافە دەكرى، ئەگىنا ھەموو بېرگەكانى تر كە لە چوار بېرگە كۆگراوتەووە لە ماددەكە بەو شیوەیەى دەیخوینمەووە:

ماددەى (81)

1- دواى تىروانىنى پرۆژە پىشنىازەكە لەلایەن سەرۆكایەتى پەرلەمان و لیژنەى یاسایى ئەگەر دەرکەوت یەكێك لەو پىوەرەنەى تىدا نیە كە لە ماددەى (80) ی ئەم پەیرەووە دا ھاتوو، رەت دەكریتهووە و خویندەنەووەى یەكەمى بۆ ناکرى.

2- لە كاتىكدا ئەندامانى پەرلەمان كە پىشنىازى یاسا یان بېرپارەكەیان پىشكەش كەردوووە راپ سەرۆكایەتى پەرلەمان و لیژنەى یاسایى بۆیان بېرپا پىھینەر نەبوو، بابەتەكە دەخریته بەردەم دەستەى گشتى بۆ یەكلاگردنەووەى ئەگەر لەویش رەتكرایەووە و ئەندامانى پەرلەمان ھەر پىداگیرىان كەرد لەسەر پىشنىازەكەیان ئەو دەخریته بەردەم پەرلەمان بۆ بېرپاردان لەسەرى.

3- ئەگەر پىشنىازى یاسا یان بېرپارەكە بەشیوەیەكى گشتى رەت نەكرایەووە بەلام سەرۆكایەتى پەرلەمان و لیژنەى یاسایى تىبىنىان ھەبوو لەسەر پرۆژە پىشنىازەكە ئەو لەو ھالەتە دەگەرپىندىرئىتهووە بۆ ئەو ئەندامانى پىشكەشیان كەردوووە بۆ رەچاوكردنى تىبىنىەكان و دووبارە پىشكەش كەردنەووەى.

4- كاتىك پرۆژەى پىشنىازەكە لەلایەن سەرۆكایەتى پەرلەمان و لیژنەى یاسایى رەزامەندى لەسەر دەدرى لە یەكەم دانىشتنى دواى رەزامەندییەكە دەخریته بەرنامەى كار.

سەبارەت بەو تىبىنىانەى لە رووى زمانەوانىیەووە بۆمان ھاتبوون ئىمە لەگەل دەستەى سەرۆكایەتى پىشتریش وا پىشنىازمان كەرد لیژنەىەكى پىسۆر لە ئەوانەى خەبىرن لەبواری زمانى كوردى و ئەوانەى كە خولیاى ئەو بابەتەیان ھەيە كە لە ناو ھۆل پىشنىاز دەكەن ئىمە پەیرەووەكە بە كاملى پىشكەشیان دەكەین لە ماوہى ھەفتەيەك ھەموو ھەلە زمانەوانىیەكانمان بۆ چاك بكەنەووە و دواتر ئەو ناخریته دەنگدانەووە تەنھا لە رووى زمانەوانىیەووە راست دەكریتهووە، ئەو ھەش ھالەتێكى تەبیعی یە لە خولەكانى پىشتریش ھەبوو، بۆیە لەوانەيە لە رووى زمانەوانىیەووە ھەموومان لەبەرچا و نەگرتبى بۆ ئەو لیژنە تايبەتەمان بەجیھىشت.

بەرپز جعفر ابراھیم ئىمىنىكى / جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

بەرپزان ئەو ماددەيە بەو شیوازەى خویندرايەووە كە چوار ماددە بوونە يەك، بوونە چوار بېرگە لە ماددەى (81) دەخەینە دەنگدان، ماددەى (81) كى لەگەل؟ (59) كەس بە پەسند دەزانن، كى دزە؟ كەس نیە، بە كۆى دەنگ پەسند كرا، ماددەى (85) دەبیته (82).

بەرپز فرست صۇقى على:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەى (82)

تېيىنى ئەندامان لەبەرچاۋ گىراۋە، دواى وەرگرتنى تېيىنىيەكان بەم شېۋەيە صياغەمان كىردۆتەۋە و ئەو رايانەى كە ھەبوو وەرمانگرتوۋە،

ماددەى (82)

1-ھىچ پىرۆزە پىشنىيازىك وەرناگىرېت ئەگەر ھەمان ناۋەرپۆكى ھەبېت لەگەل پىرۆزە پىشنىيازىكى دىكە لە ژېر دەستى لىژنەى تايبەتمەندايە بۇ رېپۇرت نووسىن.

2-ئەگەر لىژنە بۇى دەرگەوت كە لە نىۋان پىرۆزە ياسا و پىشنىيازى ياسا لەرووى بىنەما بىنەرەتتەيەگانەۋە دژىەكى ھەيە، ئەۋە لىژنە بە رېپۇرتى تايبەت راي خۇى پىشكەشى پەرلەمان دەكات ئەگەر ھەر يەككىيان لەرووى بىنەماۋە پەسند كرا ئەۋە ماناى رەتكىرنەۋەى ئەۋى دىكەيە و دواتر لىژنە رىكارى ياسايى خۇى دەگىرېتەبەر.

3-پىرۆزە ياسا بە بىنەما دادەنرېت ئەگەر پىشنىيازى ياساى دىكە پىشكەش كرا لە رووى پىرەنسىپەۋە ۋەك يەك بوون، بە مەرچىك پىشنىيازى ياسا نەچۋوبىتە قۇناغى راپۇرت نووسىن.

4-ئەگەر پىشنىيازى ياسا رەتكرايەۋە لە ھەمان ۋەرزى ياسادانان پىشكەش ناكىرېتەۋە.

بەرپز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

ئەۋ ماددەيە بەۋ شىۋازەى خويىندرايەۋە دەخەينە دەنگدان، ماددەى (82) كى لەگەلە؟ (60) كەس بە پەسند دەزانن، كى دژە؟ كەس نىە، بە كۆى دەنگ پەسند كرا، ماددەى (83).

بەرپز فرست صۇقى على:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

لەسەر ماددەى (83) ھىچ تېيىنىيەكى ئەۋتۆ نەبوۋە، ئەۋەى كە ھەيە دەيخويىنەۋە ۋەكو خۇى.

ماددەى (83)

1-لە ھەر ۋەرزىكى ياسادانان تەنھا لە مانگى يەكەمى ۋەرزى ياسادانان ئەندامانى پەرلەمان دەتوانن پىشنىيازى ياسا پىشكەش بىكەن.

2-تەنھا لەۋ ھالەتانە نەبېت كە دۇخىكى تايبەت دېتە پىش و پىۋىستى بە ياسا يان بىرپارىكى بە پەلە ھەبېت و لەۋ بارەش دەستەى گشتى ھەلسەنگاندن بۇ پىۋىستى و بەپەلەيى ياسا يان بىرپارەكە دەكات.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگرى سەرۋىكى پەرلەمان:

ئەو ماددە پىشتىر موناھەشە كرابوو دەخەينە دەنگدان بەو شىۋازەى خويندراپەو، كى لەگەئە؟ (54) كەس بەپەسند دەزانن، كى دژە؟ كەس نى، بەكۆى دەنگ پەسند كرا، ماددەى (84).

بەرپىز فرست صۇقى على:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ماددەى (84) ديسان ئەو ماددەيەش ھىچ تىبىنىيەكى ئەوتۆى لەسەر نەبوو.

ماددەى (84):

1-ئەو پرۇژە ياسا و برپارانەى كە لەلايەن حكومت پىشكەش دەكرىن راستەوخۇ لە يەكەمىن كۆبونەوئەوئەى دواى گەيشتىيان بۇ پەرلەمان خويندەنەوئەى يەكەمىيان بۇ دەكرىت.

2-ئەگەر پرۇژەكە يان پىشنىيازەكە لە تايبەتمەندى زياتر لە يەك لىژنە بوو سەرۋىكايەتى پەرلەمان بە ھەماھەنگى لەگەل لىژنەى ياساى برپار دەدات بە بەشكردىن پرۇژە يان پىشنىيازەكە و ناردنى ھەر بەشىك بۇ لىژنەى تايبەتمەند لىژنەش تەنھا لەسەر ئەو بەشە راپۇرت نامادە دەكات كە ناراستەى كراو.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگرى سەرۋىكى پەرلەمان:

بەرپىزان ئەو ماددەيە پىشتىر موناھەشە كراو، بەو شىۋازەى خويندراپەو دەخەينە دەنگدان، كى لەگەئە؟ (58) كەس بە پەسند دەزانن، كى دژە؟ كەس نى، بە كۆى دەنگ پەسند كرا، بەرپىزان بەردەوام دەيىن.

بەرپىز فرست صۇقى على:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ماددەى (85)

گۆرانكارى بچووكى تياكراو تەنھا ئەو لە دوو برپە ئىزافە كراو لە برپەى يەكەم و برپەى چوارەم لە رۇژى گەيشتىن، بەم شىۋەيەى لى دىت:

ماددەى (85):

1-دەبى لىژنەى تايبەتمەند لە ماوئەى (21) رۇژ لە بەروارى گەيشتىن راپۇرتى خۇى لەسەر پرۇژە يان پىشنىيازى ياسا و برپارەكە نامادە بكات.

2- ئەگەر پرۇژە يان پىشنىيازى ياسا و برپارەكان بە شىۋەى بەپەلە ناراستەى لىژنەى تايبەتمەند كرابىت دەبى لە ماوئەى (7) رۇژ راپۇرتى خۇى پىشكەش بكات.

3-لىژنەى تايبەتمەند بۇى ھەيە ھەماھەنگى لەگەل لايەنى پەيوەندىدار بكات بۇ نامادەكردىن راپۇرت لەسەر پرۇژە يان پىشنىيازى ياسا و برپارەكان.

4-ئەگەر لە ماوەی دیاریکراو لیژنەى تايبەتمەند راپۆرتى ئامادە نەکرد جیگری سەرۆکی پەرلەمان سەرۆکی لیژنە ئاگادار دەکاتەووە و دەبێ لیژنە لە ماوەی جوار رۆژ لە رۆژی گەشتى راپۆرتى ھۆدارى خۆی پێشکەش بکات و بریاری دەستەى گشتى لەم بارەپەووە یەکلاکەرەووە دەبێت.

بەرپز جعفر ابراهیم ئیمنى / جیگری سەرۆکی پەرلەمان:

ئەو ماددەپە پێشتر موناقلەشە کراوە، بەو شیوازەى خویندراپەووە دەخەینە دەنگدان، کى لەگەئە؟ (60) کەس بە پەسند دەزانن، کى دژە؟ کەس نیە، بە کۆى دەنگ پەسند کرا، ئەم بەشە ھەر بۆ دەنگدانە تەنیا، موناقلەشە کراوە، فەرموو بەرپز.

بەرپز فرست صۆفى علی:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

لیژنەى کاتى پەپەرەو خۆى لەسەر ئەو ماددەپە دوو رای ھەبوو، ئیمە سیستەمیکی نوێی یاسادانان یەعنى گۆرانکاری تیدا کراوە، رایەك کە رای یەگەمە دەخەینە دەنگدان پێیوایە (کاتیك کە خویندنەووی یەگەم بۆ قانونیك دەکریت ناراستەى لیژنەى تايبەتمەند لەگەل لیژنەى یاسایى دەکریت).

بەرپز جعفر ابراهیم ئیمنى / جیگری سەرۆکی پەرلەمان:

یەعنى دوو لیژنە.

بەرپز فرست صۆفى علی:

دوو لیژنە، سى لیژنە، بەلام لیژنەى یاسایى ھەر لەگەل دەبیت وەکو ئەووی کە نیستا ھەپە، رایەکی تر پێیوایە کە رای دووئەمە (نەخیر ناراستەى لیژنەى قانونى ناکرێ، تەنھا ئەوانە ناراستەى لیژنەى قانونى دەکریت کە پەپوھندی بە لیژنەى قانونیپەووە ھەپە، ئەووی تر ناراستەى لیژنەى تايبەتمەند دەکریت دواتر بۆ راستاندنى یاسایى، بۆ صیاغەى قانونى دەگەرپتەووە لیژنەى یاسایى)، ئیمە نیستا ھەردوو رایەگە رای یەگەم دەخەینە دەنگدان وەکو ئەووی بەرجەستەمان کرد پێشتریش، رای دووئەمیش دەخەینە دەنگدان کامیان زۆرتى ھینا ئەووە تەسبیت دەبیت.

بەرپز جعفر ابراهیم ئیمنى / جیگری سەرۆکی پەرلەمان:

سوپاس بۆ بەرپز د. فرست صۆفى سەرۆکی لیژنەى کاتى پەپەرەو، بەرپزان ھەردوو رایەگە دەخەینە دەنگدان، ئەووی زۆرتى دەنگى ھینا ئەووە پەسند دەبیت، لە رای یەگەم دەست پى دەکەین.

بەرپز فرست صۆفى علی:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

رای یەگەم دەخوینەووە و دەخەینە دەنگدان.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:
فەرموو بەرپىز.

بەرپىز فرست صۇقى على:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

لەسەر بىرگە يەكەم لەو ماددەيە دوو پرا ھەيە:

راي يەكەم / پىيوايە لىژنە تايبەتمەند و لىژنە ياسايى بە يەكەوۋە راپۇرت دەنووسن لە كۆبوونەوۋە
ھاوبەش وەكو ئەوۋە ئىستا ھەيە.

ئەوۋە دەخەينە دەنگدان دواتر پرا دووۋە دەخوینمەوۋە و دەيخەينە دەنگدان.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

ئەوۋە راي يەكەم بە پەسند دەزانىت، دەنگدان لەسەر پرا يەكەم، پرا يەكەم كى لەگەئە؟ (26) كەس پرا
يەكەم بە پەسند دەزانن، پرا دووۋە پىويست بە خویندەوۋە ناكات ديارە، بى لىژنە تايبەتمەند، لىژنە
ياسايى تەنھا بۇ صياغە، كى لەگەئە؟ (28) كەس راي دووۋە بە پەسند دەزانن، راي دووۋە پەسند كرا.

بەرپىز فرست صۇقى على:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

كەواتە ماددە (86) بەم شىۋەيە لى دىت.

ماددە (86)

1- راپۇرتى لىژنە تايبەتمەند دەدرىتە لىژنە ياسايى بۇ پىداچوونەوۋە راپۇرتەكە لە ماوۋە (10) رۇژ
لەبەرۋارى گەيشتى تەنھا لە روۋى دارشتەوۋە ياسايى و دىئىابوون لە دژبوونى دەقەكان لەگەئە
دەستوورى ياسا كارپىكراوۋەكان.

2- ئەگەر پىرۇژە يان پىشنىيازى ياسا و بىرپارەكە بەشىۋە بەپەلە ئاراستە كرايىت دەبى لىژنە ياسايى لە
ماوۋە پىنج رۇژ پىداچوونەوۋە خۇى بكات.

3- راپۇرتى لىژنە تايبەتمەند خویندەوۋە دووۋە بۇ ناكىر تە لە روۋى دەستورى و ياسا كارپىكراوۋەكان
راستاندى بۇ نەكرىت.

كەواتە ئەوۋە دەبىتە دەقى ماددە (86)

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

ماددە (86) بەو شىۋازەى خویندرايەوۋە دەخەينە دەنگدان، ماددە (86) كى لەگەئە؟ (38) كەس بە
پەسند دەزانن، كى دژە؟ (16) كەس دژن، بە زۇرىنەى دەنگ ماددەكە پەسندكرا، بەرپىزان بەخىرھاتنىكى

تايبەت بۇ شاندىكى مېۋان كە لىرە ئامادەنە، لە پەيمانگاي (الحوكمە)ى كەنەدى بەرپزان (سېلقان دەرياز) جىگرى سەرۋكى پەيمانگا، (مارى پۇلېن ستيف ترەينى) و (كاك عمر شېخ فلاح) كە مېۋانى لىژنەى ياساى پەرلەمانى كوردستان بوو، بەخېرىن بۇ ئەم دانىشتەنە، بەردەوام دەبين بەرپزان، فەرموو.

بەرپز فرست سۇفى على:

بەرپز سەرۋكى پەرلەمان.

ماددەى (87) صياغەمان كردۆتەو بەم شېۋەى:

ماددەى (87)

دەبى سكرتېرى پەرلەمان (48) كاژېر بېش خويندەنەو دۋوم راپۇرتى راستىندراوى لىژنەى تايبەت بۇ ئەندامان دەستەبەر بكات.

بەرپز جعفر ابراهيم ئېمىنكى/ جىگرى سەرۋكى پەرلەمان:

ئەو ماددەى بە شېۋەى خويندرايەو پېشتر موناقتەشە كراو فەرموو بەرپزان بۇ دەنگدان، كى لەگەلە؟ (60) كەس بە پەسند دەزانن، كى دژە؟ كەس نىە، بە كۆى دەنگ پەسند كرا، ماددەى دواتر.

بەرپز فرست سۇفى على:

بەرپز سەرۋكى پەرلەمان.

ماددەى (88)

تەنيا صياغەى ئەگىنا وەكو خۇيەتى، خويندەنەو دۋوم بە خويندەنەو دەقى پىرۇژە يان پېشنىازەكە دەست پىدەكات دواتر راپۇرتى لىژنەى تايبەتمەند دەخىتە روو.

2- ئەگەر راپۇرتى لىژنەى تايبەتمەند دارشتنىكى نوپى پېشنىاز كىرەبىت بۇ پىرۇژە يان بۇ پېشنىازەكە ئەو بە دەنگدان بىرپار دەدرېت لەسەر وەرگرتنى ئەو دارشتنە بە بنەما بۇ گىتوگۇكردن.

بەرپز جعفر ابراهيم ئېمىنكى/ جىگرى سەرۋكى پەرلەمان:

سوپاس، بەرپزان ئەو ماددەى بە شېۋەى خويندرايەو دەخەينە دەنگدان، كى لەگەلە؟ (60) كەس بە پەسند دەزانى، ئەو دژە، كەس نىيەن، بە كۆى دەنگ پەسند كرا، ماددەى دواتر.

بەرپز فرست سۇفى على:

بەرپز سەرۋكى پەرلەمان.

ماددەى (89)

وەكو خۇى كە ھەىە دەخويندەنەو ھىچ تېبىنىيەكى لەسەر نەبوو.

1- ئەو ئەندامەى ناوى تۆمار كراو بۇى ھەىە لەسەر ھەر ماددەىەك تەنھا يەك جار قسە بكات و نابىت لە دوو خولەك تېپەر بكات.

2- ئەگەر لە کاتی گفتوگۆکردنی پرۆژە یان پېشنیازەكە وەزیری پەيوەندیدار ئامادەبوو بۆی هەیه لەسەر هەر ماددەیهك دوو خولەك قسە بکات.

بەرپز جعفر ابراهیم ئیمنکی / جیگری سەرۆکی پەرلەمان:

ئەو ماددەیه بەو شیوازی خوینرایهوه دەیخهینه دەنگدان، کۆ لهگه‌ئایه؟ (56) کەس بە پەسەند دەزانی، ئەوهی دژە؟ (5) کەس دژن، ئەو ماددەیه بە زۆرینهی دەنگ پەسەند کرا، ماددەى دواتر.

بەرپز فرست سۆفی علی:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

ماددەى (90)

وەكو خۆی كە هەیه دەیخویننەوه هیچ تیببینهکی لەسەر نەبووه.

1-ئەو دانیشتنەى تەرخان کراوه بۆخویندنهوهی دووهم دەنگدان لەسەر پرۆژە یان پېشنیازەكە كە ناکریت.

2-لیژنەى تایبەتمەند بە هەماهەنگی لهگه‌ئای لیژنەى یاسایی سەرجهم پېشنیاز و رایه‌كان بە هەند

وهرده‌گرن و سەرله نوێ دارشتنهوه بۆ ئەو ماددانه ده‌كەن كە پېویسته دابریژرینهوه ئەگەر پېویستی کرد

روونکردنه‌وش دەدەن.

بەرپز جعفر ابراهیم ئیمنکی / جیگری سەرۆکی پەرلەمان:

ئەو ماددەیه بەو شیوازی خوینرایهوه دەیخهینه دەنگدان، کۆ لهگه‌ئایه؟ (64) کەس بە پەسەند دەزانی،

ئەوهی دژە كەس نیه، بە كۆی دەنگ پەسەند کرا، ماددەى دواتر.

بەرپز فرست سۆفی علی:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

ماددەى (91)

هیچ تیببینهکی لەسەر نەبووه وەكو خۆی كە هەیه دەیخویننەوه

1-دانیشتنی دەنگدان لەسەر پرۆژە یان پېشنیازەكە نابیت له هه‌فته‌یهك زیاتر له دواى دانیشتنی

خویندنه‌وهی دووهم تیبهر بکات.

2- ئەندامی پەرلەمان لەو ماوه‌یه بۆی هەیه داواى بینینی دارشتنه‌وهی كۆتایی دەسپیکه‌رى پەرله‌مان و

لیژنەى یاسایی لیژنەى تایبەتمەند بکات.

3-له دانیشتنی دەنگدان ریگه‌ به گفتوگۆ یان پېشكه‌شکردنی پېشنیازی تازه ناکریت تەنها دەنگدان دەبیت.

بەرپز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

ئەو ماددەيە بە شىۋازەى خوینرايەوۋە دەيخەينە دەنگدان، كى لەگەلدايە؟ (59) كەس بە پەسەند دەزانى ئەوۋى دژە كەس نىيە، بە كۆى دەنگ پەسەند كرا، ماددەى دواتر.

بەرپز فرست سۆفى:

بەرپز سەرۋىكى پەرلەمان.

ماددەى (92)

ئەمە راى جىواۋازى لەسەر ھەيە ۋەكو لە لىژنە سى را ھەيە ديسان ۋەكو ئەوۋى پىشتىر كىردمان ھەر سى را دەخەينە دەنگدان كامە را زياترى ھىنا ئەوۋە دەبىتە ئەصلى پرۆژەكە.

1-دەنگدان دەست پىدەكات لەسەر ناۋى ياسا يان بريارەكە دواتر يەكە بە يەكەى ماددەكان و كۆتايى دىت بە دەنگدان لەسەر ھۆيەكانى دەرچوۋاندىن دواچار گشت ياسا و بريارەكان.

2-دواتر لەسەر بوۋى دوو بريار يان پىشنياز واتە تا دوۋەم نەخەينە دەنگدان ئىنجا كە دوۋەم رايەكە تەسبىت بوۋ ھەموۋ ماددەكە پىكەۋە دەخەينە دەنگدان، لەم بارەۋە سى را ھەيە.

راى يەكەم: ھەموۋ پىشنيازەكان دەخىنە دەنگدان كاميان دەنگى ھىنا بە پەسەندكراۋ دادەنىين واتە ئەوۋى كە چەند دەقە پىش ئىستا كىردمان ھەر دوو رامان كىرد يەكيان (26)ى ھىنا ئەوۋى تر (28) ھىنا، (28) بوۋە ئەساس، پىشنيازى يەكەم بەم شىۋەيەيە، واتە لەمەۋ دوا لەۋ پەرلەمانە دوو را ھەبوۋ سى را ھەبوۋ چوار ھەبوۋ ھەموۋ دەخىتە دەنگدان، بەلام راى دوۋەم ۋا نالىت.

راى دوۋەم: دوورترين پىشنياز لە ماددە بىرەتتەيەكە كە يەكەمجار دەخىتە دەنگدان بەم شىۋەيە تا دەگاتە ماددە بىرەتتەيەكە بەم شىۋەيەى واتە ئەگەر ماددەى (97) ۋەرگىن ماددەى (97) جارى ناخىتە دەنگدان ئەصلى، ماددەكە پىشنيازى كەلىي دوۋرە بخىتە دەنگدان ئىنجا تا دەگات ئەصلى ماددەكە.

راى سىيەم: نەخىر پىشنيازى ماددە بىرەتتەيەكە يەنى ئەۋى كە ھەيە بۇ نمونە ماددەى (97) ئەۋە ئەخىتە دەنگدان ئىنجا راى دوۋرەكە تا دەگەينە دوورترين رايەكە، بۆيە ئىستا داۋا لە بەرپز سەرۋىكى پەرلەمان دەكەين راى يەكەم بخاتە دەنگدان ئىنجا راى دوۋەم ئىنجا راى سىيەم، كامە را زۆرىنەى ھىنا ئەۋە دەبىتە ماددەى (92)، بەلام لىرە تىبىنيەك ھەيە، ئەگەر دوو را زياتر بوۋن ئەى ئەگەر دوو بوۋ ھەردوۋى ھەر دەخىتە دەنگدان، كەۋاتە ئەگەر دوو راش ھەبوۋ دوو راى پىچەۋانە لەسەر يەك ماددە ھەردوۋى دەخىتە دەنگدان، ئەۋە نىە بلىي راى يەكەم زۆرىنەى ھىنا ۋەكو لەۋ پەرلەمانە پەيرەۋ دەكرا پىۋىست ناكا دوۋەم بخەينە دەنگدان ئەۋە نامىنىت راى يەكەم (111) بىنى ھەر دەبى بلىي راى دوۋەم كىي لەگەلە بەۋ شىۋەيە.

بەرپز جعفر ابراهيم ئېمىنكى / جىگىرى سەرۋكى پەرلەمان:

بەرپزان دەست بە دەنگدان دەكەين لەسەر بىرگەكانى ئەو ماددەيە، راي يەكەم ئەوويە كە ھەموو پېشنىيازەكان دەخريئە دەنگدان، كى لەگەلدايە؟ (62) كەس راي يەكەم بە پەسەند دەزانی، راي دوووم ئەووي لە دوورەو دەست پېدەكات ئەوجە دېتە ماددە بىنەرەتییەكە، كى لەگەلدايە؟ (1) كەس لەگەلە، راي سېيەم لە ماددە بىنەرەتییەكە دەستپېدەكات ئىنجا بۇ پېشنىيازە دوورەكە دەخەينە دەنگدان، كى لەگەلدايە؟ كەس لەگەل نىيە، واتە پېشنىيارى يەكەم بە زۇرىنەى دەنگ پەسەند كرا، ئىستا كۆى ماددەكە.

بەرپز فرست سۆفى على:

بەرپز سەرۋكى پەرلەمان.

ماددەى (92)

1- دەنگدان دەست پېدەكات لەسەر ناوى ياسا يان بىرپارەكە دواتر يەكە بە يەكەى ماددەكان كۆتايى دېت بە دەنگدان لەسەر ھۆيەكانى دەرچوواندن دواچار گشت ياسا يان بىرپارەكان.

2- لە كاتى بوونى زياتر لە يەك پېشنىياز ھەموو پېشنىيازەكان دەخريئە دەنگدان كاميان دەنگى ھىنا بە پەسەندكراو دادەنرېت.

3- لە خستەنە دەنگدانى رايەكان رەچاوى ژمارەى ئەو كەسانە ناكريئ كە رايەكەيان پېشكەش كىردووە دەشيت راي يەك ئەندامى پەرلەمانىش بخرېتە دەنگدان.

بەرپز سەرۋكى پەرلەمان ئەووي كاك (بىستون) وتى وامان لىكرد كامەى زۇرىنەى ھىنا وامان نووسى، بەلام ئەوانەى سەبارەت بە يەك را لەبەر چى ئەو سەرچاوەى گرت لەبەر ئەووي ئىستا (20) كەس قسە دەكات ناخىر كە س كە قسە دەكات لەبەر ئەووي كەس پشنگىرى ناكات لە وانەيە رايەكەشى زۇر جىبەجى بوبىت رايەكەى دەسوتى لەوانەيە لە ھەموو (19) راکەى پېش خۇشى باشتر بىت بۆيە وەكو لىژنەى كاتى ئەوومان بە پەسند زانى.

بەرپز جعفر ابراهيم ئېمىنكى / جىگىرى سەرۋكى پەرلەمان:

فەرموو بەرپز (ئامىنە زكرى)، فەرموو.

بەرپز ئامىنە زكرى:

بەرپز سەرۋكى پەرلەمان.

ئەز ئەندامى لىژنە بەس ئەز رەئىي ل سەر ئەگەر بىتن ھەر ئەندامەكى پەرلەمان رەئىيەك ھەبىتن بچتە دەنگدانى پەرلەمان بگەھىتە دەرئەنجامەكى يەعنى ھەر ئەندامەك پشنگىرى رەئىي شەخسى وى بکەين

مەعقولە رەئىيى ھەمى بچتە دەنگدانى ڧە، ئەوۋى كۆتايى ھالەت ھەبوو، كوتايى رەئىيەك ھەبوويا دوو سى
كەس ڧىگافى پىشتىگىريا كرى.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىگىرى سەرۋكى پەرلەمان:

بەرپىز لىژنەى كاتى.

بەرپىز فرست سۆفى ەلى:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

ئىمە ھەفتەى رابردوو مناقەشەمان كرد وە بەراستى لەسەر ئەم بابەتە تىبىنى نەدرابوو بەلام ئەگەر
ئەندامانى پەرلەمان ئىستا دلە راوكىيان ھەيە لەسەر ئەم بابەتە بزەبت ئەوۋى كە ئىمە موناڧەشەمان
كرد لەوۋە سەرچاۋەى گرت كە ئەوانەى لە كۆتايى قسە دەكەن كەس پىشتىگىريان نەكات وە رايەكەيان
دەروات، بۆيە ئەگەر ئىستىسنا بكەى تەنھا ئەوانەى لە كۆتايى كەس قسە دەكات پىويستى بە پىشتىگىرى،
پىويستى بەوۋە نىيە ھەر سى بىمىنى تەنھا ئىستىسنا بكەين، بۇ ئەوۋى كە كۆتايى كەس قسە دەكات ئەو
راى، دەنگ نىيە.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىگىرى سەرۋكى پەرلەمان:

بەرپىز كاك (سەھراب) ڧەرموو.

بەرپىز سەھراب مىكائىل محمد امين:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

ئەز بىزم بۇ چارەسەريا ڧى ئارىشەيى ئەڧى دوماھىت ب ئاخقن پىشنيار ھەبى رەئيا من ئەگەر بىخە
دەنگدان ڧى پىشتەڧانىي ڧى بابەت.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىگىرى سەرۋكى پەرلەمان:

لىژنەى كاتى راي ئىۋە چيە بىخەينە دەنگدان؟ ئىمە دەرگاي گڧتوگۇ ناكەينەوۋە، بەرپىز (ئامىنە زكرى)
ڧەرموو.

بەرپىز ئامىنە زكرى سەيد:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

بۇ نمونە جڧىنەك ھەنە ھەر ھەفتى كەسا نافي خۇ بنڧىسى ھەر ھەشى ھەتى دەھ كەسا كەس رەئىيا
سەرپىشك ھەبوون پىشتىگىرى ئىك و دوو كرد ھەفتى كەسا دىتن رەئىيەكا بتەنى ھەبوو مەعقولە ھەفتى
جارا دەنگدان دروست بى، مشكىلەيى ل كىرى دايە ئەوۋى دوماھىكى مناقەشەيەت بكات كەسى مە پىشتىگىريا
وى بكاتن ئەز باور دكەم ئەڧ برگە ژ بەر ھەندى ھاتيا ژدايكبووى ئو كەس نە بوويە پىشتىگىريا وان بكات
رەئيا مەعقول رەئيا مەنتقى بوويە چونكە كەس پىشتىگىريا وان نەكرى يامرى ئەو رەئىيە، لېر ھەندى ب

رهئيا من يهعنى دەرگايى ۋى فەكەى ھەر رهئيا بتەنى ژ بچتە دەنگدانىدا پەرلەمانى، يهعنى پەرلەمان ب زەحمەت بى بەرىفە برنا كارى.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىگىرى سەرۋكى پەرلەمان:

سوپاس (نامىنە) خان، بەرىز (بېستون فايەق) فەرموو.

بەرپىز بېستون فايەق محمد:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

ھەرچەندە بابەتەكە موناغەشە ھەئناگرىت، بەلام مادەم وايە ئەمە كىشەمان بۇ دروست دەكات ھەر بەو عورفە بلىين لە خستنه رووى دەنگەكانا ئەو رايانەى كە سى پشتگىريان ھەيە ئەو ئەخرىتە دەنگدان جگە لەو كەسەى كە ئەخىرە كەس نامىنئتەو، زۆر سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىگىرى سەرۋكى پەرلەمان:

بەرپىز (گەشە دارا) فەرموو.

بەرپىز گەشە دارا جلال:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

ئەندامانى پەرلەمان ديارە لەسەر بابەتەك زۆر جار راي لىكچوو ھەيە، يهعنى كە (70) جار كەسىك ھەمان راي ھەبىت خۇ ھەر (70) جارەكە ناخرىتە دەنگدان، يەك جار ئەو رەئىيە ئەخرىتە دەنگدان، بەس ھەندىك راي جياواز كە دروست دەبىت ئەوانەش كە مافيان بدرىتئى كە بخرىتە دەنگدان، يهعنى راستە تۆزىك پروسەكە درىژتر دەبىت، بەلام بەم شىوہيە نىيە ھەر (70) جار رەئەكان كە لەيەك چوو بىت وە دائىمەن لە بابەتاكانيشا راي لىكچوو زۆر زۆر، پىم وا نىيە (70) راي جياواز لەسەر بابەت لە پەرلەمانا دروست بىت، سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىگىرى سەرۋكى پەرلەمان:

سوپاس بۇ بەرىز (گەشە دارا)، ئەوہى تر كە دەستەى سەرۋكايەتى داوا لە ئەندام پەرلەمانان دەكات كى پشتگىرى ئەم پىشنيارە دەكات ئەوہش ئىجراج دروست دەكات ئەوہش رەنگە ناراستەكردنى ئەو پىشنيارە بۇ ئەندامان ئەويش، بەرىز(سالار محمود)، فەرموو.

بەرپىز سالار محمود مراد:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

لە راستيا يەكك لە ئىشكالىيە بنەرەتبيەكانى پەرلەمانى كوردستان ئەوہيە زۆرترين گفتوگۇ ئەھيئىرئتە ناو ھۆلى پەرلەمان لە رىگەى بيرو را گۆرىنەوہ و را دەربرينەوہ، كاتىك باشتر وايە ئەم پەيرەوہ بۇ ئەوہ ھەموار دەكرىتەوہ كە بەشىك لەو گفتوگۆيە بگەرىتەوہ بۇ كۆبونەوہى لىژان بۇ گفتوگۇ لە لىژانا بكرىت

نەوەكو لېرە، ھەندى لە پەرلەماناتى دونيا دانىشتنى پەرلەمان بەس بۇ دەنگدانە لە كاتىكا زۆربەى سەنگ
بۇ لىژنەى مەعنەوييە، پېم وايە ئەو رەئىيە لە رووى عاتفيەوہ لەرووى پرانسيپى ديموكراسيەوہ ئەشى
رېگە پېدراو بېت، بەلام لە ھەمان كاتدا ھەمان كېشەى كە چەند سالەكە لە پەرلەمانى كوردستان ھەپە،
بۇ خولەكانى ئايندە دووبارە دەبېتەوہ، زۆر سوپاس.

بەرپز جعفر ابراهيم ئېمىنكى / جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:
سوپاس بۇ بەرپز (سالار محمود).

بەرپز فرست سوڧى على:
بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

ئىمە خوڭمان نەگەيشتووينا تە رايەك ھەر بۆيە وا باشترە لەبەر ئەوہش فيعلەن مەوزوعەكى ھەستياريشە
ھەردووكى دەخەينە دەنگدان، يەعنەى وەگو رەئى شەخسى پېشنيار دەكەم سياغەيەك وەگو ئەوہى لە
دەنگدانى رايەكان رەچاوى ئەو ژمارە و ئەو كەسانە ناكريت كە رايەكان پېشكەش كرددوہ ئەندامە
پەرلەمانيش بخريتە دەنگدان، رايەكى تر بەو شېوہى لېبكرېت، لە خستە دەنگدانى رايەكان پېويستە ھەر
رايەك سى كەس زياتر پشستگىرى كرددبېت جگە لەو كەسەى لە ريزبەندى كۆتايى قسە دەكا.

بەرپز جعفر ابراهيم ئېمىنكى / جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:
فەرموو (بەھار) خان.

بەرپز بەھار عبدالرحمان محمد:
بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

ھەر لەسەر ئەوہ ئيشكالەتېكى تر ھەپە جارى وا ھەپە بۇ بابەتېك دوو كەس ناو ئەنووسى و موداخەلە
ئەكات ئەو دوو كەسە كى پشستگىرى بكات، سوپاس.

بەرپز جعفر ابراهيم ئېمىنكى / جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:
سوپاس بۇ (بەھار) خان، با ئەو دوو رايە بخريتە دەنگدان، بەرپز (شكريە شىخانى) فەرموو.

بەرپز شكريە سمايل مصطفى :
بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

من حەلېكى وەسەتم پېپە ئەو ئەگەر ئەو رايەى لە كۆتايى يا كەسېك بېرۆكەيەك شتېكى جياوازى وتووہ
ئەگەر لىژنەى ياسايى پەسەندى كرد بخريتە دەنگدان، ئەگەر لىژنەى ياسايى پەسەندى نەگرد نەخريتە
دەنگدان، ئەوہ پېم وايە حەلېى وەسەتە، سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس بۇ (شكريبە شىخانى)، بەرپىزان ئىستا گوئى لەو دوو رايە دەگرين، بەرپىز كاك (قادر ئۆتمان)،
فەرموو.

بەرپىز قادر ئۆتمان رسول:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

من لەگەل ئەووم سى كەس نەك سى كەس زياتر وە جگە لە دوو كەسى ئەخىر نەبىت، يەنى ئەوھى كاك
دكتور وتى جگە لە دوو كەسى ئاخىر، وە دوو كەسى ئاخىر كەس نىيە پىشتىگىريان لىبكات ھەرچەندە ئەو
ھەماھەنگىيانە لە ناو فراكسىيۇنەكانا ئەگەر نا پىويستە پىش ئەوھى فراكسىيۇنەكە داخلى ناو كۆبونەو
بىت بۇ ئەم مەبەستە لەسەر پرۆژەيەك ئەم بابەتە يەكلا كاتەو.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

دەست خۇش.

بەرپىز فرست سۆفى على:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

لەبەر ئەوھى ئىستا جەلسەى دەنگدانە ھەردوو رايەكە دەخەينە دەنگدان كامە زۇرتى ھىنا ئەو پەسەند
دەكرىت.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

فەرموو.

بەرپىز فرست سۆفى على:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

راى يەكەم كە ھەيە لە خىستە دەنگدانى رايەكان رەچاوى ژمارەى ئەو كەسانە ناكىرىت كە رايەكەيان
پىشكەش كىردوو، دەشىت راي يەك ئەندامى پەرلەمانىش بخرىتە دەنگدان، سەرەتا بەرپىز سەرۋىكى
پەرلەمان ئەو بەخە دەنگدان دواتر سىاغەى ئەوھى تىرىش دەخوئىنمەو دەيخەينە دەنگدان.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

راى يەكەم دەخەينە دەنگدان، كى لەگەلدايە؟ (7) كەس راي يەكەم بە پەسەند دەزانن، راي دووم
بىخوئىنەو، فەرموو.

بەرپز فرست سۆفى على:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

راى دووم له خستنه دەنگدانى رايەكان پيويستە ئەو رايەى دەخريته دەنگدان بەلايهنى كەم سى كەس پشتوانى كرديت جگە لەو دوو ئەندامەى ناوى لە ريزبەندى كۆتايى تۆمار كراوه.

بەرپز جعفر ابراهيم ئيميني / جيگري سەرۆكى پەرلەمان:

راى دووم دەخهينه دەنگدان، كى لهگەلدايه؟ (54) كەس بە پەسەند دەزانى، واتە راى دووم بە زۆرينەى دەنگ پەسەند كرا، فەرموو كۆى ماددەكە.

بەرپز فرست سۆفى على:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەى (92) بەم شيوهيهى ليديت.

1-دەنگدان دەستپيڤدەكات لەسەر ناوى ياسا يان بريارهكە دواتر يەكە بە يەكەى ماددەكان كۆتايى ديت بە دەنگدان لەسەر ھۆيهكانى دەرچوواندن دواچار گشت ياسا يان بريارهكان، لە رووى سياغە خەلەليك ھەيه چاكي دەكەينهوه.

2-لەكاتى بوونى زياتر لە يەك پيشناز ھەموو پيشنازەكان دەخريته دەنگدان كاميان زۆرينەى دەنگى ھينا بە پەسەندكراو دادەنريت.

3-لە خستنه دەنگدانى رايەكان پيويستە ئەو رايەى دەخريته دەنگدان بەلايهنى كەم (3) ئەندام پشتگيري رايەكە بكات جگە لەو دوو ئەندامەى دەكەونە ريزبەندى كۆتايى قسە كردن.

بەرپز جعفر ابراهيم ئيميني / جيگري سەرۆكى پەرلەمان:

ئەو ماددەيه بە شيوەى خوینرايهوه دەخهينه دەنگدان، كى لهگەلچدايه؟ (58) كەس بە پەسەند دەزانى ئەوهى دژە؟ (3) كەس دژن بە زۆرينەى دەنگ پەسەند كرا، ماددەى دواتر.

بەرپز فرست سۆفى على:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەى (93)

سياغە كراوتەوه بەم شيوهيهى خوارەوه.

پەرلەمان بە شيوەى بە پەلە دەروانيته پرۆژە و بريارى تايبەت بە بودجە و ئيعتماداتى زيدهگى و ژميرەى كۆتايى، ھەر وھا بۆى ھەيه برياره لەسەر ھەر بابەتيكى ديکەى بە پەلە بدات.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىڭرى سەرۋىكى پەرلەمان:

ئەو ماددەيە بە شىۋازەى خوینرايەوۋە دەخەينە دەنگدان، كى لەگەلدايە؟ (65) كەس بە پەسەند دەزانى ئەوۋەى دژە، كەس نىيە بە كۆى دەنگ پەسەند كرا، ماددەى دواتر،

بەرپىز فرست سۆفى على:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ماددەى (94)

تەنھا سیاغە گۆرانكارى تىدا كراوۋە.

1-ياسا و بریارەكان بە زۆرىنەى ژمارەى ئامادەبووان پەسند دەكرىن جگە لەو حالەتەنەى پىۋىستىيان بە زۆرىنەى تايبەت ھەيە.

2-سەرۋىك بە پىۋى ئەنجامى دەنگدان برىارى پەرلەمان بە رەزامەند يان بە ئەنجامى رەتكردنەوۋە لەسەر ياسا و بریارەكان رادەگەينىت.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىڭرى سەرۋىكى پەرلەمان:

ئەو ماددەيە بە شىۋازەى خوینرايەوۋە دەخەينە دەنگدان، كى لەگەلدايە؟ (62) كەس بە پەسەند دەزانى، ئەوۋەى دژە؟ كەس نىيە بە كۆى دەنگ پەسەند كرا، ماددەى دواتر.

بەرپىز فرست سۆفى على:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ماددەى (95)

تەنھا دەستەواژەيەك ئىزافە كراوۋە.

پىۋىستە ياسا و بریارەكان لە ماوہيەى (15) رۆژ لە بەروارى پەسەند كردنىيان بنىردىن بۇ سەرۋىكايەتى ھەرىم بە مەبەستى دەرچواندىن.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىڭرى سەرۋىكى پەرلەمان:

ئەو ماددەيە بە شىۋازەى خوینرايەوۋە دەخەينە دەنگدان، كى لەگەلدايە؟ (56) كەس بە پەسەند دەزانى، ئەوۋەى دژە؟ (3) كەس دژن، بە زۆرىنەى دەنگ پەسەند كرا، ماددەى دواتر.

بەرپىز فرست سۆفى على:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ماددەى (96)

(3) كەس زياتر رايەكيان ھەبوو لەبەر ئەوۋەى لە كۆبوونەوۋەى رابردووش وتمان سى كەس زياتر ناچارىن بىخەينە دەنگدان.

دەئىت كاتىك كە پرۆژە قانۇنەكە بۇ سەرۆكايەتى دەئىردىت ئەگەر سەرۆكايەتى رەتى كىردەو لىرە پەرلەمان پىداگىرى كىرد بە زۆرىنە رەھای دەنگى ئەندامەكانى ياساكە تىدەپەرئىت، (3) كەس زىاتىر وتىان زۆرىنە رەھانەبىت، بىكرىتە زۆرىنە ئامادەبوان، ئىمە ئەو كاتىش رەئى خۇماندا، گوتمان لە رووى قانۇنىيەوە يان قىتۇى نەدا سەرۆكايەتى يان كە پىتدا دەبى زۆرىنە رەھانەبىت، چونكە ئەمە عورفىكى موتەبەغى تەشرىعەبە لە ھەموو دونىا، بەلام دىسان لەبەر ئەوئە كە دوو سى كەس زىاتىر داواى كىرد، ئەو دەخەينە دەنگدان، ئايا زۆرىنە رەھانەبىتە زۆرىنە ئامادەبوان يان نا.

بەرئىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

ئەو پىشنىارە دەخەينە دەنگدان زۆرىنە رەھانەبىتە زۆرىنە ئامادەبوان، كى لەگەئدايە؟ (34) كەس ئەم پىشنىارە بە پەسەند دەزانى، ئەوانەى دۇن؟ (17) كەس دۇن بەزۆرىنە دەنگ پىشنىارەكە پەسەند كرا.

بەرئىز فرست سۇفى على:

بەرئىز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەكە بەم شىوئەبە لىدەت.

ماددەى (96)

1- ئەگەر سەرۆكايەتى ھەرئىم لە ماوئە ئەو (15) رۆژە بە پىي ياساى سەرۆكايەتى ھەرئىم ژمارە (1) ى سال 2005 ى ھەمواركرائو ياسا يان بىرئارەكەى بە شىوئەبەكى گىشتى (جىزئى) رەتكردەو لەو كاتە دەبىت لىژنەى تايبەتمەند لەماوئە (15) رۆژدا راپۇرتى خۇى بنوسىت ئىنجا لە يەكەمىن دابىشتنى داواى تەواوكردى راپۇرتەكە دىتە ناو پەرلەمان و بىرئارى پەرلەمانىش لەو بارەبەوە يەكلاكرەو دەبىت، يان راي سەرۆكى ھەرئىم و مردەگىرئىت و راپۇرتى لىژنەى تايبەتمەند تاوتوئى دەكرئىت، يان بە دەنگى زۆرىنە ئەندام پەرلەمان پىداگىرى لەسەر راي خۇى دەكات و ئەو جارەش راي پەرلەمان رەت ناكىرئەو.

2- سەرۆكى ديوانى سەرۆكايەتى ھەرئىم بۇى ھەبە ئامادەى دانىشەكە بىت.

بەرئىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

ئەو ماددەبە بە شىوازەى خويئرايەو دەخەينە دەنگدان، كى لەگەئدايە؟ (28) كەس بە پەسەند دەزانى ئەوئە دۇن؟ (17) كەس دۇن، ئەو ماددەبە بە زۆرىنە دەنگ پەسەند كرا، ماددەى داوتر.

بەرئىز فرست سۇفى على:

بەرئىز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەى (97)

لەسەر داواى زۇر ئەندامانى پەرلەمان ئەو ھەئسان و دانىشتەمان ھەلگرتىبە بەو شىوئەبەى دەبىت.

ئەگەر گومان لەسەر دەنگدان ھەبوو بە لایەنی کەم (5) کەس داواى دووبارە کردنەوى دەنگدانىان کرد دەبیت دەنگدان دووبارە بکریتەوه.

بەرپز جعفر ابراهيم ئيميني / جيگري سەرۆکی پەرلەمان:

ئەو ماددەيه بە شىوازى خوینرايهوه دەخەينه دەنگدان، كى له گەلدايه؟ (64) کەس بە پەسەند دەزانى، ئەوى دژە؟ کەس نيه، بە زۆرىنهى دەنگ پەسەند کرا، ماددەى دواتر.

بەرپز فرست سۆفى على:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

ماددەى (98):

تەنها دەستەوزەيهك ئيزافە کراوه.

لەکاتى گفتوگۆکردن لەسەر ھەر پرۆژە و پيشنياز و ياسا و بريارىك ئەگەر راي جياواز دروست بوو سەبارەت بە پەسەند کردنى ئەو ئەولەويهت لە دەنگدان بە پىي ئەو ريزبەندييهى خوارەوه دەبیت.

1-پيشنيازى رەتکردنەوى پرۆژە يان پيشنيازەكە.

2-پيشنيازى گەرانەوى پرۆژەكە بۆ حكومەت.

3-گەرانەوى پرۆژە يان پيشنيازەكە بۆ ليژنەى تايبەتمەند كە راپورتى ئامادە کردوو.

4- پيشنيازى دواخستنى گفتوگۆ بۆ دانىشتنىكى دى.

بەرپز جعفر ابراهيم ئيميني / جيگري سەرۆکی پەرلەمان:

ئەو ماددەيه بە شىوازى خوینرايهوه دەخەينه دەنگدان، كى له گەلدايه؟ (64) کەس بە پەسەند دەزانى، ئەوى دژە؟ کەس نيه، بە كۆى دەنگ پەسەند کرا.

بەرپزان ئەم بەشە كۆتايى ھات دەستان خوش بيت، لە موناڤەشەدا بەردەوام دەبين، ھەر بۆ دەست پىكى دانىشتن پىويستى بە نيساب ھەيه، ئيمە چووينە پشووئەك و گەرايينەوه، بە ناوى خواى پەخشەندەو ميهربان، دانىشتنەكەمان بە ناوى گەلى كوردستانەوه دەست پى دەكەين، بەردەوام دەبين، بەرپزان لە ليژنەى كاتى فەرموون بۆ شوينى تايبەت بە ليژنەكان، خالى نيزاميت ھەيه؟ بەرپز عمر عيناپەت فەرموو.

بەرپز عمر عيناپەت ھەمە:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

ويستم پيش ئەوى برادەران بيئە لای بەرپزت، دەمەويت يەك شت بير بەرپزت بيئەوه، لە بەروارى (2018/2/13) پرۆژە ياسايەكمان ئاراستەى سەرۆكايەتى ئەنجومەنى وەزيران کردوو بە مەبەستى

چارەسەرکردنى زىيادەپۈيەكان لە دەردەوى شارەوانىيەكان، ئەو باغ و فيلايانە، سەرۆكايەتى ئەنجومەنى وەزيران بە نووسراويان ھەر لە مانگى دوو وەلاميان داووتەو، دەلەين ئىمە پەرۋزەيەكى ھاوشۆمان ھەيە و چاوەرپەيمان بکەن تاوگە ئىمە بتوانين لەگەل ئىو ە کار بکەين، بۇ ئەو ە پەرۋزەيە يەك بخەين، ئەو مانگى ھوتە تاوگە ئىستا سەرۆكايەتى ئەنجومەنى وەزيران وەلامى نىيە، من داوا لە بەرپەزتان دەکەم کە لە رىگەى کاروبارى پەرلەمانەو تەئکيدىان لى بکەنەو بۇ ئەو ە پەرۋزە ياسايە بنىرنەو، يان پىکەو دابنیشين، يان کارىک بکەين، چوونکە زىادەپۈيە ناو شارەکان ئەو پەرۋزە ياساى بۇ پىشکەشکراو لەلای لىزەنەکەدا، بەلام لە دەردەوى شارەکان بەبى چارەسەر دەمىننەو، داوا لە بەرپەزتان دەکەم کە لە رىگەى کاروبارى پەرلەمانەو تەئکيدىک لە نووسراومان ژمارە (526/43) لە (2018/2/13) بکەيتەو، بۇ ئەو ە ئىمە لەگەليان کار بکەين ئەو بابەتە يەکلا بکەينەو، زۆر سوپاس.

بەرپەز جعفر ابراهيم ئىمىنى / جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

بەللى، تەئکید لەسەر ئەو داوايە دەکەين، کە ديوانى سەرۆكايەتى پەرلەمان بەدواداچوونى پىويستى بۇ ئەنجام بەن، وەلامىک لەلایەن ئەنجومەنى وەزيرانەو وەربگرنەو، بۇ ئەو ە پەرۋزەيەش بکەويتەو بواری گفتوگۆ و پەسەند بکرىت، بەرپەزان، دەست بە بەشى نۆيەم دەکەين کە پەيوەستە بە بودجە، موناقتەشى ئەم بەشە دەکەين، تا نزيکەى کاتزمير (6) بەردەوام دەبين دواتر کۆتايى بە گفتوگۆ دىنين، رۆزى سى شەممە کاتزمير (10) دەست پى دەکەينەو، بۇ ئەو ە ئەم پەپرەو تەواو بکەين، جوهدىكى زۆرى بۇ کراو بۇ ئەو ە بە ئەنجام بگەين، فەرموون بەرپەزان.

بەرپەز د.رئواز فائق حسين:

بەرپەز سەرۆكى پەرلەمان.

بەشى نۆيەم: بودجە

ماددەى (112):

1- پىويستە لەسەر ئەنجومەنى وەزيران لە سەرەتاي مانگى تشرينى يەکەم بەر لە سالى دارايى بودجە بنىرپەتە پەرلەمان.

2- پىويستە لەسەر ئەنجومەنى وەزيران لە کۆتايى مانگى نىسانى ھەموو سالىک ژميرەى کۆتايى بنىرپەتە پەرلەمان.

3- ئەگەر بودجە و ژميرەى کۆتايى لەو بەروارەى لە برگەى يەکەم و دووئەمى ئەم ماددەيە ديارى کراو نەگەيشتە پەرلەمان، پەرلەمان داواى روونکردنەو لە وەزيرى دارايى دەکات، ئەگەر ھۆکارى گونجاو ھەبوو ماوہيەكى دەداتى کە لە (15) رۆژ تىپەر نەکات.

ماددەى (113):

سەرۋىكايەتى پەرلەمان لە نىكتىن كۆبۈنەۋەى پەرلەماندا پاش گەشتىنى پىرۋزەكە لەلايەن حكومەتەۋە پىرۋزەكە ئاشكرا دەكات و ئاراستەى لىژنەى دارايى و كاروبارى ئابورى و ۋەبەرھىنان و ئەندامانى پەرلەمانى دەكات.

ماددەى (114):

ھەر لىژنەيەك بۇ ھەيە لە رىگاي سەرۋىكايەتى پەرلەمان تىبىنيەكانى خۇى دەربارەى ئەۋ بەشەى پەيوەستە بە تايبەتمەندى خۇى لە نىۋ بودجەى گشتى و ژمىرەى كۆتاييدا لە ماۋەى ھەوت رۇژدا بداتە لىژنەى دارايى و كاروبارى ئابورى و ۋەبەرھىنان.

ماددەى (115):

- 1- پىۋىستە لەسەر لىژنەى دارايى و كاروبارى ئابورى و ۋەبەرھىنان راپۇرتى خۇى دەربارەى پىرۋزەكە لە ماۋەيەكدا كە لە (21) رۇژ دۋاي گەشتىنى راپۇرتى لىژنەكان پىشكەش بە سەرۋىكايەتى بكات.
- 2- ئەگەر ئەۋ ماۋەيە بەسەرچۈۋ لىژنەكە نەيتۋانى راپۇرت پىشكەش بكات ئەۋە دەستەى سەرۋىكايەتى بۇ ھەيە ماۋەيەكى تىر بداتى كە لە (10) رۇژ تىپەر نەكات، ئەگەر لەم ماۋەيەشدا راپۇرتى پىشكەش نەگرد ئەۋە پىرۋزەكە بەۋ شىۋەيەى لە حكومەتەۋە ھاتۋە گىتوگۇى لەسەر دەكرىت.

ماددەى (116):

- 1- راپۇرتى لىژنەى دارايى و كاروبارى ئابورى و ۋەبەرھىنان بەسەر ئەندامەكاندا دابەش دەكرىت، ناكىت لەلايەن پەرلەمانەۋە دەست بە گىتوگۇ كىردن بكرى بەر لە تىپەرپۋونى (48) كاتزمىر بەسەر دابەشكرىدنىدا.
- 2- راپۇرتى لىژنەى دارايى و كاروبارى ئابورى و ۋەبەرھىنان ئامازە دەكات بۇ ئەۋ تىبىنى و پىشنيارانەى كە لەلايەن لىژنەكان پىشكەشيان كراۋە، لەگەل ئەۋ ئەنجامەى كە پىيگەشتۋون.

ماددەى (117):

- 1- پىشنيارى زيادەكرىدى تىچۋونەكان، يان ھىنانەكايەى تىچۋونى نۇى، يان كەم كىردنەۋەى داھاتەكان پەسەند ناكىت.
- 2- پەرلەمان بۇى ھەيە تەرخانكراۋە و پىرۋزەى بودجە ھەبۋەشپىنئەۋە، يان كەمى كاتەۋە، ھەرۋەھا بۇى ھەيە ئەم تەرخانكراۋە لە ماددەيەك بۇ ماددەيەكى تر، يان لە بەشپك بۇ بەشپكى تر، يان لە دەروازەيەك بۇ دەروازەيەكى تر بگوازىتەۋە.

ماددەى (118):

راپۇرتەكان بە شىۋەيەكى گشتى گفتوگۇى لەسەر دەكرى پېش چوونە سەر گفتوگۇكرنى دەروازەكانى بودجە و برپاردانى بەندەكانى، ھەر ئەندامىك دەتوانى بۇ ماوەيەك كە لە (7) خولەك تىپەر نەكات بە شىۋەيەكى گشتى گفتوگۇ لەسەر راپۇرتەكان بكات.

ماددەى (119):

1- لىژنە بەشەكانى بودجە دەخاتە روو بۇ گفتوگۇكردن و برپاردان لەسەر، يان بەند بە بەند.
2- ھەر ئەندامىك بۇى ھەيە لەسەر ھەر بەندىك بۇ ماوەيەك لە (3) خولەك تىپەر نەكات گفتوگۇ بكات.

ماددەى (120):

دەنگدان لەسەر كۇى پرۇژەكە بەھەمان ئەو رىكارانە دەبى كە لە ماددەى (105)ى ئەم پەيرەوودا ھاتووہ.
ماددەى (121):

پەرلەمان بودجەيەكى تايبەتى دەبىت كە سەرۇكايەتى ديوان ئامادەى دەكات و پاش پەسەندكردى لەلايەن دەستەى سەرۇكايەتى دەخرىتە نىو بودجەى گشتى.
ماددەى (122):

ئەگەر لەبەر ھەر ھۇيەك ئامادەكردن يان پېشكەشكردى بودجە كەوتە دواى دەستپىكى سالى دارايى ئەو بۇ ھەر مانگىك كە بودجە دواكەوت تۇ رىژەيەك لە (12%)ى ئەو پشتيوانىيەى بۇ سالى دارايى رابردوو برپارى لەسەر درابوو خەرج دەكرى.
ماددەى (123):

بەرپۆبەبەرايەتى ژمىريارى پەرلەمان لە كۇتايى ھەر سالىكى دارايى ھەلدەسىت بە دانانى ژمىرەى كۇتايى و دەخرىتە بەردەم دەستەى سەرۇكايەتى بۇ رازى بوون لەسەرى و رەوانەكردى بۇ لىژنەى دارايى و كاروبارى ئابورى و وەبەرھىنان بە مەبەستى پىداچوونەوہ و بەرزكردەوہى راپۇرتىك لەو بارەيەوہ بۇ پەرلەمان.

بەرپۇز جعفر ابراھىم ئىمىنىكى / جىگرى سەرۇكى پەرلەمان:

دەست بە گفتوگۇ دەكەين لەسەر ماددەى (99) كە دەكاتە (112)، كى دەيەويت موناقتەشە لەسەر ئەم ماددەيە بكات؟ شەش بەرپۇز داواى موناقتەشە دەكەن، بەرپۇز ابوبكر ھەلەدنى فەرموو.

بەرپىز ابوبىكر عمر عبدالله (ابوبىكر ھەلەدنى):

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

من ھەر سەرھەنجىكم ھەيە، قسەم نىيە لەسەر ماددەكان، بەداخەوہ كە ئىمە موناقلەشەى ئەم بەشە گىرنگە دەكەين لە ماوەى پىنج سالى رابردودا خويمان مومارەسەمان نەكردووہ، جىاوازە لە بەشەكانى تر، ھىوادارم بە وردەكارىەوہ ئەو بەشە تەواو بىكەين، زۆر سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراھىم ئىمىنكى / جىگرى سەرۋىكى پەرلەمان:

بەرپىز بەھزاد دەرويش فەرموو.

بەرپىز بەھزاد دەرويش دەرويش:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ماددەيا (99) ب راستى من سى تىبىنى ھەبىن، يەك: ئەو چوار بۇ پىنج سالە نە ژمىرەى كۆتايى، نە بودجە نەھاتىە پەرلەمان، ب راستى ئەم لىرە ھەر دەقا داپىژىن پىويستە پەرلەمانى كوردستانى ھەلۆيستەك سەر فى چەندى ھەبىتن، چوونكە ئەگەر بودجەى گشتىش نەبىت حكومەتى داھات و خەرجىيت سالانەيا ھەى، ھىقىدارم ئەف پرسە بىتە چارەسەرگىن، دوو: خالا سى ل فى ماددەى بەحسە دكەت دبىژتن ئەگەر ھۆكارى گونجاو ھەبوو ماوەيەكى دەدات كە لە (15) رۆژ تىپەر نەكات، باشە، ئەگەر ھۆكارى گونجاو نەبوو ئەو وەختە مە داوا دكەين بەو شىوہيە لى بىت، ئەگەر ھۆكارى گونجاو نەبوو ئەو وەزىرى دارايى بانگھىشتى پەرلەمان دەكرىت، زۆر سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراھىم ئىمىنكى / جىگرى سەرۋىكى پەرلەمان:

بەرپىز كاك قادر فەرموو.

بەرپىز قادر ئۆتمان رەسول:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ھەرسى بىرگەكەى ماددەكە جوان داپىژراون، بەلام پرسىار ئەوہيە ئەگەر لە دواى (15) رۆژەكەش ھەر حكومەت پابەند نەبوو بۇ ناردنى پىرۆژەى رەشنىوسى بودجە، بۆيە لە ئىستا بارودۆخى دارايى و كەم بوونەوہى داھات و ھەموو ئەوانە بوونەتە پاساو بۇ نەناردنى بودجە، بەلام لە ئەسلدا ناكرى حكومەت بەدەر لە ياسا بەبى ئەوہى پىرۆژەى ياساى بودجە لە پەرلەمان پەسەندبكرى ھىچ خەرجىەك بكات، بۆيە ئەگەر بكرىت دەقتىك بچەسپىنكىن كە بارودۆخى دارايى و كەم بوونەوہى بەھاي كالا و بەرھەمە ناوخۆيەكان كارىگەرى نەبىت و نەبىتە بىانوو بۇ سەر نەناردنى رەشنىوسى بودجە بۇ پەرلەمانى كوردستان، ئەمە لەلەيەك، لەلەيەكى تر بە دەقتىك بىچەسپىنكىن ئىمە حكومەت بۇ ماوەى سالىك سەرىشك نەكەين بەبى ھۆكارىكى زۆر رەوا نەبىت كە بتوانى يەك لەسەر دوانزەى بودجەى سالى رابردوو سەرف

بكات، بۇيە من پېمباشە ئىمە حكومەت پابەند بىكەين كە هيچ پاساويكى نەبى بۇ نەناردنى بودجە، بە تايبەتى قەيرانى دارايى و كەم بوونەوہى بەھاي كالا و بەرھەمە ناوخۆيەكان، ئىمە ئەو دەسلاتە بدەينە جكومەت كە يەك لەسەر دوانزە تەنھا بۇ مەسەلەن بۇ سى مانگ، يان بۇ شەش مانگى ساليك سەرف بكات، نەك دەسلاتى خەرجى ھەبىت كە بۇ سى مانگى سەرف بكات، يان بۇ شەش مانگ يەك لەسەر دوانزەى بە پىي پەسەندگراوى پرۆژە ياساى بودجەى سالى رابردوو سەرف بكات، نەك بەو شيوہيەى ئىستا، چوونكە ئىمە نەمانتوانيووہ حكومەت پابەند بىكەين، بە پىي ئەمەش ناتوانين حكومەت پابەند بىكەين، لىرەدا كۆمەلىك پاساومانداوہ بە حكومەت، ئەگەر ھۆكار ھەبوو، ئەگەر ھۆيەك ھەبوو، ئەگەر ھۆكارىكى نا رەوا ھەبوو، يەنى پېمباشە دەقلىك ھەبىت كە پابەندكارى رەھاي تىدايىت بۇ حكومەت، لە ھەمان كاتدا تەسائومان ھەبىت لەگەل حكومەتدا، بەلام بەو شيوہيە نەبىت، ئەوہى ئىستا دەست والگردنى حكومەتە بە شيوہيەكى زۆر بەرفراوان و رەھا، زۆر سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراھىم ئىمىنكى / جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

بەرپىز د. شىركۆ فەرموو.

بەرپىز د. شىركۆ ھەمە امين:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

جىگى نىگەرانيە كە ئىستا ئىمە خۇمان موناقتەشەى ئەم ماددەيە دەكەين بۇ خولى نايىندە، بەلام خۇمان نەمانتوانى لە چەند سالى رابردوودا مومارەسەى ئەم ماددەيە بىكەين كە من چەندىن جار باسەم كردووہ، كە بە پىي ئەم پەيرەوہ دەبوو ئەوہ جى بەجى بىكرايە، بۇيە من لەگەل ئەوہدام كە بە هيچ جۆرىك بەھانە نەدرى بە حكومەت، لەو ماوہيەى كە ديارى كراوہ، واتە لە بىرگەكانى يەكەم و دووہم ديارىكراوہ، ئەگەر نەى نارد ئەوہ راستەوخۆ وەزىرى دارايى بىتە پەرلەمان، يەنى قەناعەت بە پەرلەمان بكات بۇ نايىرپىت، بە برواى من هيچ موبەرپىرك نىيە بۇ ئەوہى حكومەتلىك نەتوانى لە ماوہى ساليكدا پرۆژە ياساى بودجەى خۆى نەنيرپىت، خەرجى چۆنە؟ داھاتى چۆنە؟ ئەمە بەراستى ناكىرپىت هيچ جۆرە بەھانەى بدەينى، خالىكى تىرىش بنووسرپىت بە بىرگەيەكى تر هيچ سەرفلىك نەكرپىت لە دەرەوہى بودجەى سالانە، لە ماوہى چەند سالى رابردوودا ئەنجومەنى ھەرىمى بۇ كاروبارى نەوت و گاز دەيان مىليار دۆلارى لە دەرەوہى بودجەى سالانە سەرف كردووہ، ئەوہ بە راپۇرتىش ھەيە، كەس نازانى ئەو سەلاھەتەيان لە كوئى ھىناوہ ئەنجومەنى ھەرىمى بۇ كاروبارى نەوت و گاز سەد مىليۇن دۆلار بۇ ئەو شوينە، بىست مىليۇن دۆلار بۇ ئەو شوينە، پانزە مىليۇن دۆلار بۇ شوينە، بۇيە پىويستە بىرگەيەك بنووسرپىت ناكىرپىت هيچ سەرفلىك لە حكومەتى ھەرىمى كوردستانەوہ بىكرى لە دەرەوہى بودجەى سالانە، ئەمە تەسبىت بىت، لەگەل قسەى ئەو

هاورپيانهى تريش دام كه پيشتر كرديان، كه پيوسته هيچ بهانه يهك بۇ حكومت نههيليئنهوه، زور سوپاس.

بهريز جعفر ابراهيم ئيمينيكي / جيگري سهروكي پهرلهمان:

بهريز بيستون فائق فهرموو.

بهريز بيستون فائق محمد:

بهريز سهروكي پهرلهمان.

كاك د. شيركو و هاورپياني تر قسهكاني منيان كرد، زور سوپاس.

بهريز جعفر ابراهيم ئيمينيكي / جيگري سهروكي پهرلهمان:

بهريز صالح فهقي فهرموو.

بهريز صالح فهقي محمد امين:

بهريز سهروكي پهرلهمان.

پيوسته ههريم يهك سهرچاوهى داهاى ههبيت، هيچ بره پارهيهك بهي ئامادهكارى بودجه سهرف نهكريت، پيوسته يهكيك له ماددهكان ئهگهر جيگه ي بكريتهوه موناقله نهكري، بهداخهوه له بودجهى بهشيك له ولتان ئهگهر موناقله ههبيت تاوهكو (5%) زياتر تيناپهريت، بهلام له ههريمي كوردستاني خومان له رابردووشدا كه ياساى بودجه ههبووه بهردهوام موناقله به ريژهيهكى زور ههبووه، زور سوپاس.

بهريز جعفر ابراهيم ئيمينيكي / جيگري سهروكي پهرلهمان:

بهريز عمر عينايهت فهرموو.

بهريز عمر عينايهت حهمه:

بهريز سهروكي پهرلهمان.

من پشتگيري له قسهكاني جهنابي ماموستا ابوبكر ههلهدى و د. شيركو دهكهم به تهواوى، زور به جدى دهبي كار لهسهر ئهوه بكرى يهك دينار له دهرهوى وهزارهتى دارايى سهرف نهكري، ئهمه كارىكى نهكرديه له ههريمي كوردستان، سهبارت به برگه يهكهم من پيمباشه بهريزان له ليژنه پهيوهنديدارهكان به تايبهتى ليژنه ي پهيرهو گويم بۇ بگرن، پيوسته لهسهر ئهنجومهنى وهزيران لهسهرهتاي مانگى تشريني يهكهمى ههموو سائيك، پيوست بهر له سالى دارايى ناكات، پرؤزه ياساى بودجه به مهبهستى گفتوگو كردن و پهسهندكردى بنيرنه پهرلهمانى كوردستان، ئهوه زور گرنگه بۇ مهبهستى گفتوگو كردن و پهسهندكردى، دووم: پيوسته لهسهر ئهنجومهنى وهزيران له كوتايى له مانگى نيسانى ههموو سائيك زميره ي كوتايى سالى پيشووتر، ئهوه ي بۇ ئيزافه بكهن، سالى پيشووتر بنيرن، سهبارت به برگه ي سييم

تا كۆتايى تەواۋە، من ھىچ رەخنەم نىيە، ئەگەر پۈۋزە بودجە لە دوا وادە درېژكراۋەكەيدا نەگەيشتە پەرلەمان پېۋىستە ۋەزىرى دارايى لە ماۋەى يەك ھەفتەدا بېتە پەرلەمان بۇ لېپرسىنەۋە، زۇر سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىگىرى سەرۋكى پەرلەمان:

بەرپىز على ھەمە صالح فەرموو.

بەرپىز على ھەمە صالح:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

بە ناۋى خۋاى گەورە، يەككىك لەو پېۋەرانەى كە لە دنيا ھەئسەنگاندىن بۇ ئەداى ھكومت بۇ شەفافىيەت دەكرىت بودجەى سالانەيە، رېژەى ئىلتىزامى ھكومتە بە بودجەى سالانەۋە، ئەم ھكومتە چەندىك ئىلتىزامى كردوو بە بودجەى سالانەۋە، چ جا ئەۋەى ۋلاتەكە ھەر بودجەى نەبوو، ئەمە زۇر خراپە، يەككىك لەو رەخنە زەفانەى مەلەسەن لە ۋلاتى لبنا دەگىرى ماۋەيەكى زۇر بودجەى نەبوو، كە ئىمە دەۋلەت نىن بۇيە لەۋانەيە نەچۋىنە ئەو پېۋەرانە، دوو: ئەم بېرگەى كە باس دەكرى ۋەزىرى دارايى بانگەيشت دەكرى ئەمە دەقىق نىيە، لەبەر ئەۋەى ۋەزىرى دارايى بەرپرس نىيە لە بودجە، ئەۋەى تەسدىقى بودجە دەكات سەرۋكايەتى ھكومت و ئەنجومەنى ۋەزىران و مەجلىسى ئەنجومەنى ۋەزىرانە، نەك ۋەزىرى دارايى، ۋەزىرى فلتەرى نامادەكردى بودجەكەيە، لە نەتىجە كى پەسەندى دەكات سەرۋكايەتى ھكومت پەسەندى دەكات، بە بۇچۋونى من ھىچ بيانۋويەك نىيە بۇ نەبوونى بودجە، دەكرى بودجە كەم بېت يان بودجە زۇر بېت، سال بە سال كەم و زياد دەكات، بەلام بيانۋوى بۇ نەبوونى بودجە نىيە، بودجە برىتيە لە فەقەرەى داھات و پاشان خەرجى، بۇ نمونە (320000) ھەزار بەرمىل نەۋتمان ھەيە بە تىكرا تەسەۋر دەكەم لەم سالەدا برىنت دىراسە دەكرى ئەۋەندە دەبېت، زائىدەن بېرى داھاتى ناوخۇ خەرجىەكە لەسەر ئەم ئەساسە دادەرپىژرېتەۋە، ئىتر ھىچ بيانۋويەك نىيە، بۇيە من بۇ خالى سىيەم پېشنيار دەكەم ئەگەر بودجە يان ژمىرەى كۆتايى لەسەر ژمىرەى كۆتايى دواتر قسە دەكەم، لە بەروارى بېرگەى يەكەم و دوۋەمى ئەم ماددەيە نەگەيشتە پەرلەمان، پەرلەمان بانگەيشتى سەرۋكايەتى ھكومت دەكات، چۋونكە ۋەزىرى دارايى بەرپرس نىيە، ۋەزىرى دارايى نامادەى دەكات، كى تەسدىقى دەكات ئەۋە بەرپرسە، ئەنجومەنى ۋەزىران دەكات، ھۆكارەكان روون بىكەنەۋە، پاش روونكردەۋەى ھۆكارەكان زۇرىنەى پەرلەمان ۋادەيەكى تر ديارى دەكات بۇ ئەۋەى بودجەكە بېتە پەرلەمان، چۋونكە ئەو كاتەى ئىمە دەتوانىن قەناعەتيان پى بىكەين، بۇ نمونە دەلى پارە لە بەغداۋە نايەت، باشە، لەسەر ئەساسى داھاتى ناوخۇ بەم شىۋەيە دايدەرپىژرېنەۋە، خەرجىەكان بەم شىۋەيە دادەرپىژرېنەۋە، ۋادەيەكى تر ديارى دەكەين، لەبەر ئەۋەى يەككىك لەو خەفەتانەى كە ھەمە ئەۋە پىنج سالەكەمان تەۋاۋە بودجە نەھاتە

پەرلەمان، بۆيە ئەمە بىكرىت، بۇ ژمىرە كۆتايى لە زۆر شوپىن ژمىرە كۆتايى شەش مانگىش ھەيە، يەنى مەرج نىيە سالىك بىت، دەكرىت مانگى (10) شەش مانگى يەكەم بىت، مانگى (3)ى دووھى سالى دارايى ئەوھى شەش مانگى كۆتايى بىت، چوونكە كە كەمتر بوو وردتر وردبىنى لى دەكرىت، ديوانى چاودىرى دارايى باشتەر دەتوانن كۆنترۆلى بىكەن، ديسان تەئكىدى دەكەمەو پەرلەمان بى بودجە نايىت، بازار نايىت، بازارگى نايىت، بەلئىندەرايەتى نايىت، چوونكە بودجە سياسىيەتى دارايى ولات ديارى دەكات، كە بودجەت نەبوو واتە ئەم ولاتەى ئىمە سياسەتتىكى دارايى نىيە، بۆيە بودجەى نىيە، ئايا ولات، ھەرىم ، شار، مال، بەبى سياسەتى دارايى دەكرىت؟ بىگومان ناكرىت، بۆيە ھىوادارم لىژنەى بەرپىز من كۆتا كەسم قسە دەكەم ئەو سەرەنچەم بە نەزەرى ئىعتىبار ھەرىگرن، زۆر سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

بەرپىز كاك سالار ھەرموو.

بەرپىز سالار محمود مراد:

لە راستىدا ئەم ماددەيە گرنگترىن ماددەى پەيوەستە بە ديارى كوردنى تواناي پەرلەمان لەسەر حكومەتى ھەرىمى كوردستان، لە بىرگەى يەكەم و دووھى ئەنجومەنى ھەزيران ئىلزام كراو، ھىسابى خىتامى بۇ ناردنى بودجەى سال، بەلام لە نەناردنىان ھەزىرى دارايى بەپرسىياركراو، كە پىموايە ئەمە جۆرىكە لە نەگونجان، دەبى بەپرسىيارىيەتەكە مادام لەسەر ئەنجومەنى ھەزيران، بەرسىيارىيەتى بخىرتە بەردەست ئەستۆى ئەنجومەنى ھەزيران، چوونكە واى دەبىنم كە ئەگەر پەرلەمان سى ئەركى گرنگى ھەبىت، يەكەمىان متمانەدان و لى سەندەوھى بە حكومەت، دووھىان دەرکردنى ياسا و چاودىرىكردن بىت، سىيەمىان پەسەندكردنى مىزانىيە گشتىيە، واتە يەككە لە سى كۆلەكەى كارى پەرلەمانى مەسەلەى موناھەشەكردنى بودجەى گشتىيە، ئەگەر ئەمە نوقسان بىت، پىموايە كارى پەرلەمانى نوقسانە ھەكو چۆن ئەم خولە نوقسانىيەكى گەورەى ھەبوو، بۇ تەكەمىلەكردنى بىرگەى دووھى لەگەل سىيەم، لە سالى (2012) كە ھەزىرى دارايى حكومەتى ھەرىمى كوردستان بۇ موناھەشەى بودجە ھاتە پەرلەمانى كوردستان سەبارەت بە چەند خەرج كوردنىك، پەرلەمانتاران داواى روونكردنەوھىان لە ھەزىرى دارايى دەكرە كە ئەو گوژمانە چۆن خەرج كراو، كە ھەزىرى دارايى ئاگادارى نەبوو، ديارە ئەنجومەنى ھەزيران سەرفى كوردبوو، (شىخ باين) يادى بەخىربىت پىاويكى لە رووى كۆمەلايەتەوھە مەجلىس خۇش بوو، بۇ پەرلەمانتارەكانى لە ھەروھى پىرۆتۆكۆل روونكردەوھە كە گوتى بىرۆن ئەوانە بانگ بىكەن كە لەسەرەوھەن، مەبەستى ئەنجومەنى ھەزيران بوو كە ئەو ھەكو ھەزىرى دارايى ئاگادارى نەبوو، بۆيە پىموايە ئەگەر ئەمە لەلايەن لىژنەى بەرپىزى لىژنەى پەپىرەوى ناوخۆ موعالەجە نەكرىت، ھەمان گرفت دروست دەبىت، مەسەلەى

بوونى ھۆكاری گونجاو يان نەگونجاو ئەم بابەتەش بابەتتىكى مەتاتىيە، ئەگەر ھۆكارەكە نەگونجاو بوو، پەرلەمان بەرپرسىيارىيەتى لەبەرامبەر ئەنجومەنى وەزيران يان وەزىرى دارايى جى دەبىت، زۆر سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

بەرپىز منىرە خان فەرموو.

بەرپىز منىرە عثمان على:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

مەسەلەى بودجە وەك كاك سالار باسى كرد يەكپەكە لەھەرە بەشە گىرنگەكان، كە پىويستە زۆر بە گىرنگى و بە وردىيەو تىيى بىروانىن، بۆيە ھىوادارم بۇ ئەوئەى گرفت دروست نەبىت جارىكى تر، بۇ خولتىكى ترى پەرلەمان، ئەم بەشە زۆر بە حساسى مامەئەى لەگەئدا بكەين، ھەرۋەھا پىشتىگىرى لە قسەكانى بەرپىز على حەمە صالح دەكەم، زۆر سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

بەرپىز د. فرست فەرموو.

بەرپىز د. فرست صۇقى على:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

سەرەتا داوا لە ئىوئەى بەرپىز دەكەين ھەر كەسىك ناوى خۆى تۆمار نەكرد بەراستى دەرفەتى پى نەدرىت، ئەگەر وا بىروات ئەو پەيرەو لەوانەيە بە (10) كۆبوونەوئەى تر تەواو نەبىت، يەئنى ئەوئەى ناوى خۆى تۆمار كىردوو بە قسە بكات، ئەوئەى ناوى خۆى تۆمار نەكردوو ھەر دەست ھەئىرەت و قسە بكات، يەئنى ئەو تەواو نابىت بەو شىوازە، بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان، خالى دووم: ئىمە وا باشە ئەو پەيرەو وەكو وەحەدەيەكى مۆتەكامل سەير بكەين لەگەئ يەكتر، ناكىرئ ھەر بەشەو بە جىا موناقتەشە بكەين، بەشى پىشترمان لەبىر چووبىتەو، ئىمە چەند رۆز بەر لە ئىستا بەشىكمان پەسەند كىرد بە ناوى بەشى رەقابە، چاودىرىكىردن، بانگھىشتكىردن و لىسەندنەوئەى متمانە، ھەموو ئالىيەتەكانى تەفاسىل، كە من پىموايە لە ھىچ پەيرەويكى ئەو مەنتىقەيەى بەو شىوئەيەى ئىمە ئالىيەتى رەقابى تووند لەسەر حكومەت دىارى نەكراو، تەنانەت بە دەقە و سەعات ھەموو شتەكانمان تەحدىد كىردوو چۆنە، بۆيە كە گوتومانە پىويستە حكومەت ئەو بەكات، كە نەكىرد تۆ بەشىكى تىرت ھەيە دى موعالەجەى حكومەت كە ئەدائى وەزىفەى خۆى نەكرد، بودجەى نەنارد بە پىي ئەو ئالىيەتە رەقابىانەى كە ھەر لە ھەمان پەيرەو رىگەى بە ئەندامانى پەرلەمان داوہ لە سەرۆكى وەزيران، لە جىگىرەكەى، لە ئەندامانى ئەنجومەنى وەزيران، بانگھىشتىان بكەن، ئىستىجوابىان بكەن، متمانەيان لى بسەننەو، بۆيە ناكىرئ كە باسى بەشى بودجە

دەكەين جارىكى بچىنەوۈ باسى رەقابە بىكەينەوۈ بە ھەمان شىۋە، ئەمە خالى يەك، خالى دوۋەم: ئىمە ئەمەى نووسىوۋمانە شتېك نىيە لەم پەرلەمانە داھىنرايىت، ئەمە ھەندىك مەعايرى مالى لە پەرلەمانانى دىناش شىۋازى بودجە لىرە و لە ولاتىكى زۆر پىشكەوتوش ئەمانەن، كەواتە تۆ ئەگەر بىيى بتهوئ پەپرەويك دابنىيى حالەتى چەند سالى رابردوۋى ئىمە كە لەووزەيكي زۆر ئىستىسنائى دابووين پەپرەويكى زۆر نامۆ و غەرىب دەردەچىت، ھەر وەكو ئەوۋى چەند رۆژە ھەندىك شت تى دەپەرى لە ناو پەپرەوى ھىچ شوينىكى دىيادا نىيە، بۆيە ئىمە ناكرى پەپرەو بنووسىن لەبەر ئەوۋى چوار سال بودجەمان نەبوۋە و بىين ئەو شتانە لىرە كۆبىكەينەوۈ، چوونكە ئەو پەپرەو تەرجومە دەكرى، دەچىتە شوينەكان، ناكرى ھەندىك شت ھەيە رەقابە ھەر رەقابەيە، بە رەقابە باسى دەكەين، تەواو، كە ھاتىە سەر بودجە ھەر بودجەيە، ناكرى بچمەوۈ جارىكى تر رەقابە باسى بانگىشت و ئەوانە بىكەين و بىتەوۈ ناو باسەكان، زۆر سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراھىم ئىمىنكى / جىگرى سەرۋكى پەرلەمان:

بەرپىزان، كۆتايى بە گفتوگۆ ھات لەسەر ماددەى (99)، ئىستا ماددەى (100) كە دەكاتە ماددەى (113) دەست بە گفتوگۆ دەكەين.

بەرپىز قارەمان قادر فتاح:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

ماددەى (100):

سەرۋكايەتى پەرلەمان لە نىكتىن كۆبوونەوۋى پەرلەماندا پاش گەيشتى پىرۇژەكە لەلايەن حكومەتەوۈ پىرۇژەكە ئاشكرا دەكات و ئاراستەى لىژنەى دارايى و كاروبارى ئابورى و وەبەرھىيان و ئەندامانى پەرلەمانى دەكات.

بەرپىز جعفر ابراھىم ئىمىنكى / جىگرى سەرۋكى پەرلەمان:

بەرپىزان، دەست بە گفتوگۆ دەكەين.

بەرپىز بىگەرد دىئاد تالەبانى / سكرتېرى پەرلەمان:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

ئەو بەرپىزانەى داۋاى گفتوگۆيان كىرۋە لەسەر ئەم ماددەيە (مامۇستا عبدالرحمن، صالح فەقى، بەھار عبدالرحمن، مامۇستا مەروان، ئارى عبداللگىف، على حەمە صالح، د. شىركۆ حەمە امين).

بەرپىز جعفر ابراھىم ئىمىنكى / جىگرى سەرۋكى پەرلەمان:

بەرپىز مامۇستا عبدالرحمن فەرموۋ.

بەرپىز عبدالرحمن على فتاح:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

من تەنھا تىبىنيەك كە ھەممىت لەسەر ئەمە، ئەوھىيە سەرۆكايەتى پەرلەمان لە نزيكتىن كۆبوونەوھى پەرلەماندا ئەگەر ئەوھى بۆ زياد بكرىت گەر لە پشوو ياساداناندا بىت، پشوو ھەلدەگىر بىت و دانىشتىكى نا ئاسايى بۆ رىك دەخريت، ئەگەر ئەوھى بۆ زياد بكەن، زۆر سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

وا بزانم ئەوھى لە ماددەھىكى تردا ھەيە، بەرپىز كاك صالح فەرموو.

بەرپىز صالح فەقى محمدامىن:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

من تىبىنيەم تەنھا لەسەر ئەو نزيكتىن كۆبوونەوھى ئەگەر ماوھىەك ديارى بكرىت، بو نموونە پىنج رۆژ يان ھەفتەھىەك، ماوھەك ديارى بكرىت، دوو: لە خالى پىشوو پىموايە بە ھەلە كۆكردنەوھەكەى نەگوت، من ئەوھى خالى پىشوو يەك سەرچاوھى داھات مەبەستم بوو كۆكردنەوھەكەى بوو، يەئنى يەك سەرچاوھى داھات لەيەك جىگەى بكرىتەوھى ئەوھى تايبەت بوو بە ماددەى پىشوو، زۆر سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

بەرپىز بەھار خان فەرموو.

بەرپىز بەھار عبدالرحمن محمد:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

من پىشنيارىكەم ھەيە لە رووانگەى ئەوھى كە لە ماددەى (100)دا باس لەوھى دەكات ھەر لىژنەھەك بۆى ھەيە لە رىگاي سەرۆكايەتى پەرلەمانەوھى تىبىنيەكانى خۆى دەربارەى ئەو بەشەى كە پەيوەستە بە تايبەتمەندى خۆ لە نيو بودجەى گشتى كە ماوھى ھەوت رۆژدا بىداتە لىژنەى دارايى، بۆيە من پىشنيار دەكەم ئەوھى تەنھا لىژنەى دارايى نەبىت، سەرچەم لىژنەكان بىت، چوونكە ئەو لىژنانە دەيانەوئىت دەبىت پىشنيار لە ماوھى ھەوت رۆژدا بىت، زۆر سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

بەرپىز مامۇستا مەلا مەروان فەرموو.

بەرپىز حسين اسماعيل حسين (مەلا مەروان):

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

لە دىرى دووم بە تەسەۋرى من ئەو ئاشكرا دەكات زىادە، چوونكە ئۆتوماتىكىيەن كە گوترا پىرۆژەكە ئاراستەى لىژنەى دارايى و ئەوانە دەكات ئاشكراكە دەگرىتەۋە، ئەو وشەيە زىادە، رەش بىكرىتەۋە، زۆر سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگرى سەرۋىكى پەرلەمان:

بەرپىز كاك ئارى فەرموو.

بەرپىز ئارى عبداللطيف مولود:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ماددەى (100، 101، 102، 103) يەك بابەتە ھەر پەيوەستە بە لىژنەكانەۋە، بىيىت بە يەك ماددە و خالى بۇ دابىرىت، نووسراۋە پىرۆژەكە ئاشكرا بىكرىت، ئاشكراكرىن مەبەستى بۇ راي گىشتىە، يان بۇ تەۋاۋى لىژنەكانە، تىيدا ئامازە بەۋەكراۋە كە بەراستى لىژنەى دارايى و كاروبارى ئابورى و ۋەبەرھىنان و ئەندامانى پەرلەمان دەكات، بەلام لە ماددەى (101)دا دەلى ھەر لىژنەيەك بۇى ھەيە، لە ماددەى (100)دا دەلى تەنھا دۋاى ئەۋەى كە پىرۆژەكە ئاشكرا دەكات، نازانىن ئاشكرا مەبەستى چىيە، ئاراستەى دوو لىژنە دەكرىت، بەلام لە ماددەى (101)دا دەلى ھەر لىژنەيەك بۇى ھەيە، زۆر سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگرى سەرۋىكى پەرلەمان:

بەرپىز على ھەمە صالح فەرموو.

بەرپىز على ھەمە صالح:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

من چەند سەرەنجىكە ھەبوو لەسەر ئەم ماددەيە، ناچمە بابەتە ياساييەكانەۋە، چوونكە ئىختىساسى ئەوانە، بەلام لە ئەۋەى پىشۋوترىشدا تەئكىد دەكەمەۋە لەسەر ئەۋانەى كە گوتومە، چوونكە لەۋ لاتر تا رادەيەك دەستى ئاۋال كراۋە بە يەك لەسەر دوانزەكە، واتە ئەو لە سەدايە دانراۋە، سەرۋىكايەتى پەرلەمان پاش گەشىتنى راستەوخۇ كۆبوونەۋەيەكى پەرلەمان گرى دەدات و پىرۆژەكە ئاراستەى لىژنە پەيونىددارەكانى دەكات بە پىي تايبەتمەندى، بۇ نمونە لىژنەى كشتوكال وەزارەتى كشتوكال، لىژنەى شارەۋانى و ئاۋەدانكرىنەۋە وەزارەتى مەعنى خۇى، چوونكە لە بىرگەى دوۋەمدا دەلى لىژنەكان داۋاى دەكەن، بەلام تۆ راستەوخۇ ھەردوۋ بىرگە تىكەل بىكەى ھەر لىژنەيەك بە پىي پىسپورى و تايبەتمەندى خۇى، وەزارەتى مەعنى خۇى بدرىتى، لىژنەى دارايى ھەموۋى دەدرىتى، بەلام لىژنەى كشتوكال بەس دۇسيەى وەزارەتى كشتوكالى دەدرىتى، ديسان تەئكىد دەكەمەۋە ئەگەر لە شوينىكىدا ھەبىت بە زەقى ئەمە

ھاتىيىت لە ئەگەرى ھاتنى بودجە ئەگەر پەرلەمان لە دۇخى پشووۋاندا بوو، راستەوخۇ ئەو پشووۋە ھەئىگىرئىت و كاروبارەكانى بودجە بەرپۇ بىكات، زۇر سوپاس.

بەرپۇز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۇكى پەرلەمان:

بەرپۇز د.شېركۇ فەرموو.

بەرپۇز د.شېركۇ ھەمە امىن:

بەرپۇز سەرۇكى پەرلەمان.

پشتىوانى لە قسەكانى كاك على و مامۇستا عبدالرحمن دەكەم، ئەوھشى كە نووسراوۋە لە نزيكترين كۇبۇونەوۋە، بكرئىت لە نزيكترين دانىشتن، زۇر سوپاس.

بەرپۇز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۇكى پەرلەمان:

بەرپۇزان، لە لىژنەى كاتى ئەگەر روونكردنهوۋەتان ھەبئىت، ئەگەر نەبئىت دەچىنە ماددەى دواتر، د.فرست فەرموو.

بەرپۇز د.فرست صۇقى على:

بەرپۇز سەرۇكى پەرلەمان.

تېيىنىيەكانى بەرپۇزان ئەندامانى پەرلەمان لەوۋى پەيوەستە بە ئاشكرادىن سىاغەى دەكەينەوۋە، چاكى دەكەين، بەلام سەبارەت بە ئاراستەكردنى بەم شېۋەپەيە، ئەوۋى ئىمە لى تىگەيشتوووين، بودجە وەكو ئىختىساس ئىختىساسى لىژنەى داراييە، ئاراستەى ئەوان دەكرئىت، بەلام چەند لىژنەمان ھىشتووۋە نازانم (16) يە يان چەند لىژنەپە، ھەر (16) لىژنە بۇيان ھەپە راپۇرتى خۇيان لەسەر ئەوۋى تايپەتە بە ماددەى دواتر، ئەوۋى تايپەتە لە ئىختىساسى خۇيان ئاراستە بىكەن، بەلام دەبئىت لىژنەپە ھەبئىت راپۇرتى كۇتايى كۇبىكاتەوۋە كە ئەوۋىش لىژنەى داراييە، بۇپە وا بزائم ئەوۋى نووسىوومانە زۇر دەقىقە، دەسەلاتىشى داوۋە، ئەوۋە شتىكى تر نىيە تەجزئەى بىكەى، چوونكە پەيوەستە بە ھەر (16) لىژنەكەوۋە، ھەر (16) لىژنە دەبئىت راپۇرتيان ھەبئىت لەسەر بودجە، زۇر سوپاس.

بەرپۇز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۇكى پەرلەمان:

بەرپۇز گەشە خان فەرموو.

بەرپۇز گەشە دارا جلال:

بەرپۇز سەرۇكى پەرلەمان.

بە نىسبەت ئەو پىرسىارەوۋە كە وەرزى تەشرىعى تەواو بىئىت و پشوو دەست پى دەكات، ئىمە بىرگەپەكەمان ھەپە لە ماددەى (7) دەلى ئەو وەرزەى گىفتوگۇى بودجەى ھەرىمى كوردستانى تىدا دەكرئىت ھەتا

پەسەندىكى بۇدجە كۆتايى نايەت، يەنى ئەگەر نىزىكى تەۋابوونى خولى تەشرىعيەكەش بىت، بەلام موناقاشە بەردەوام دەبىت تاۋەكو بۇدجە پەسەند دەكرىت، زۆر سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگرى سەرۋكى پەرلەمان:

دوو بەرپىز روونكردنه وهيان ههيه، بەرپىز كاك ابوبكر هەلەدنى فەرموو.

بەرپىز ابوبكر عمر عبدالله (ابوبكر هەلەدنى):

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

پىموايه ئەو دەقەى كە لەو ماددەيەدا هاتوو وەكو خۇى پەسەند بكرىت، چوونكە مەسەلەى ئاشكراكردن بە دوو شىۋازە، يان ئەوويە سەرۋكى پەرلەمان لەو دانىشتەدا ئەو دەخاتە روو لە وتەى خۇيدا ئەو بۇدجە لەلەين حكومەتەو گەيشتوو بۇ ئەووى پەرلەمانتاران ئاگاداربن و خۇيان ئامادە بكەن بۇ ئەو بابەتە گىرگە، ياخود دەيخاتە يەككى لە بىرگەكانى تىرى كارنامەى كۆبوونەو وەكەو، كە خۇيىندەووى يەكەمى بۇ دەكرى ئەويش هەر جۆرىكى ترە لە ئاگاداركردنهووى ئەندامانى پەرلەمان، لەبەر ئەو مەن پىموايه ئەو دەقەى لەو ماددەيەدا هاتوو وەكو خۇى دابىرئىتەو، زۆر سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگرى سەرۋكى پەرلەمان:

بەرپىز ئامىنە خان فەرموو.

بەرپىز ئامىنە زكرى سعید:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

دەربارەى ئاشكراكردن هەمان رەئىا بەرپىز كاك ابوبكر يا هەى، چوونكە وەختى كە پىرۆزە دىتن بۇ پەرلەمانى ئۆتۆماتىكىەن دەجىتە سەرۋكايەتيا پەرلەمانى دانىشتە ئىكى كو پىشتى گەهىشتە پىرۆزەيا دىتن، خۇيىندا ئىكى بۇ دىتە كىرن، پىرۆزەيا ئاشكرا دكەت بۇ هەمى پەرلەمانتارا و بۇ لىژنەى پەيوەندىدار ژى، دەربارەى ماددەيا (101) هەلەت ئەگەر بىرا وا بىت بەرى نوكا ماددەيەك پەسەندكر كو هەر لىژنەيەكى تايبەتەمەنديا خۇ دەربارەى هەر پىرۆزە ياسايەكى هەبىتن دى ئەو دەقە لىژنەيا ياسايى دى راستقەكرنا لىژنەيا ياسايى بۇ دىتن، تەبەەن وەختى بۇدجە داھىت هەمى پىرۆزەيا حكومەتى چ سىياسەتا گىشتىيا حكومەتى دەربارەى بۇدجەيا سالى، چ پىرۆزەيا بەردەوام، چ هاتىنە ئەنجامدان، چ نەهاتىنە ئەنجامدان، هەر وەسا بۇدجە بۇ هەمى سىكتەرا كە چاوانى هاتىە ئاخافتن دىتە دياركرن، ئەقە ب حوكمى خولا پىشتىر بۇدجە پەسەند كرى، هەر روونكردنهوويەك بۇ هەقائىن خۇ بدەم ئەگەر هەقائىت مەيى پەرلەمانتارىن دى ل خولەكى دىش هارىكاربن، وەختى بۇدجە دىتە هەموو جۆرە سىكتەر، بۇ نموونە سىكتەرى پەروەردە، سىكتەرى يا تەندروستى، هەمى سىكتەر جودا جودا دىتە تەرخانكرن كە سىياسەتا

حکومتی ئەولەویەتا وی بۆ پرۆژەییەك بی خولا پەرلەمانی یان قی ئەف سالاەدا بۆچی دیتە تەرخانکرن، هەر لیژنەییەك ژى کو وازحە دیارە ئەز نەشیم بچم ئیختیساساتی لیژنەیا تەندروستی تیدا موداخەلە بکەم، ئەز نزانم ئەولەویەتا لیژنەیا تەندروستی بۆ نموونە بۆ سلیمانیی جییە، یان بۆ دھۆکی جییە، یان بۆ هەر هەولیری جییە، بەس هەر تاییبەتەمەندیەك وەختی تە گۆت ئیختیساسا خۆ ئەکید زانیاری و پیزانین بەر دەستی وان هەبیت و کۆبوونەوهی لەسەر دکەن، ژبەر هەندئ گەلەکا گرنگە ئەف ماددە وەکو خۆی هەبیتن، چوونکە هەر لیژنەییەك تاییبەتەندیەك خۆ لەسەر بودجەى ژى هەندئ بۆچوونیت خۆ هەبیتن، هەم ل هۆلا پەرلەمانیدا، یەعنى دوو شیوازدا هەبیتن هەم تاییبەتەندیەك خۆ ئەو ئیختیساسی پەسپۆریا لیژنا خۆ دئ رهئیا سەر هەبیتن دەدەمە لیژنەیا دارایی کو جیی وی ل راپۆرتا گشتی دیاربیتن، هەم ژى وەك پەرلەمانتار دشین رهئیا خۆ ل سەر بەگشتی بودجە دیاربکەن، بۆیە ئەز گەل هەندیەمە کە وەکو خۆی بمینیت، زۆر سوپاس.

بەرپز جعفر ابراهیم ئیمینکی / جیگری سەرۆکی پەرلەمان:

خالیکی نیزامی هەیه، لەسە ئەم ماددەییە دواييە هەیه، بەرپز علی حەمە صالح فەرموو.

بەرپز علی حەمە صالح:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

ئەو وەلامەى من دراوہ بە پیی ماددەى (7)ى ئەم پەیرەوہ دەئى ئەو وەرزهى گفتوگۆى بودجەى هەریمی تیدا دەرئى تاوہکو پەسەندکردنى بودجە کۆتایی نایەت، ئەم ماددەییە ئەو کاتەییە کە بودجەکە لە کاتی کاردا بیٹ، نەك لە کاتیکی تر، من دەئیم ئەگەر لە کاتی پشودا هات، زۆر سوپاس.

بەرپز جعفر ابراهیم ئیمینکی / جیگری سەرۆکی پەرلەمان:

ئەو تییینیەش لەبەرچاو بگرن، دواتر هەر تییینیەکی باش بە خەیاالی ئیوہدا بیٹ دەتوانن بەدەنە لیژنەى پەیرەو، بەرپزان، کۆتایی هات بە موناقتەشەى ئەم ماددەییە، لیژنەى کاتی ئەگەر روونکردنەوہتان نییە ماددەى دواتر بخویننەوہ.

بەرپز قارەمان قادر فتاح:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

ماددەى (114):

هەر لیژنەییەك بۆی هەیه لە ریگای سەرۆکایەتى پەرلەمان تییینیەکانی خۆی دەربارەى ئەو بەشەى پەیوہستە بە تاییبەتەندی خۆی لە نیو بودجەى گشتی و ژمیەرى کۆتایییدا لە ماوہى حەوت رۆژدا بداتە لیژنەى دارایی و کاروباری ئابوری و وەبەرھینان.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىڭرى سەرۋىكى پەرلەمان:

بەرپىز، دەست بە گىتوگۇ دەكەين، بەرپىز كاك سالار فەرموو.

بەرپىز سالار محمود مراد:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

لەم ماددەيەدا ماوئەيەك ديارىكراوہ كە لىژنە راپۇرت بداتە لىژنە دارايى و ئابورى، لىژنەكانى پەيوەستدار، بە بۇچوونى من ئەو رۇژە ديارى بكرى وەكو چۇن راپۇرت بۇ ھەر پىرۇژەيەكى ترى ياسايى لە پەيرەودا ديارىكراوہ ئەوئەيان من لىرە نەبووم نازانم، بەلام ھاوكات بىت لەگەل ھەر پىرۇژەيەكى ياسا كە راپۇرتى لەسەر ئامادە دەكرى لىژنەكان چەند رۇژ ئىلزام كراون، لەماوئە چەند رۇژدا دەبىت راپۇرت ئاراستەي سەرۋىكايەتى پەرلەمان بكەن، ئەوئەندەش لىژنەكان پەيوەست بكرىن راپۇرتيان لەسەر بودجەي گشتى ئاراستەي لىژنە دارايى بكرىت، ھەر ھەمان خال دىرى يەكەم دەلى ھەر لىژنەيەك بۇى ھەيە كەواتە بىرگەيەكى ئىلزامى نىيە، ئەگەر نەينارد چى، واتە سىكتەرىك بۇشايى دەبىت، ئەمەش دەمانباتەوہ سەر ماددەي پىشوو تر كە ھىچ لىژنەيەك لە غەيرى لىژنە دارايى ئىلزام نەكراوہ بە نووسىنى راپۇرت وەكو چۇن بۇ ھىچ لىژنەيەك پىرۇژەي بودجە نەئىردراوہ، باشتروايە لە جىڭاي ئەوئە پىرۇژەكە بۇ ئەندامان بنىردىت، بنىردىت بۇ لىژنەكان، لە كاتىكدا كە تۇ دەينىرى بۇ ئەندامان ھىچ ئىلتىزاماتىكىش ناخەيتە بەردەم ئەندامان، ئەگەر ئەندامىك راپۇرت بنووسى چۇن تەعامولى لەگەلدا دەكەي، لە كاتىكدا لەم ماددەيەدا داواكراوہ بۇ لىژنەكانى مەئنى لەسەر سىكتەرەكان راپۇرت ئامادەبكەن پىويستە بگەرىتەوہ بۇ ماددەي پىشوو و راپۇرتيان بۇ ئاراستە بكرىت، زۇر سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىڭرى سەرۋىكى پەرلەمان:

بەرپىز فىان خان فەرموو.

بەرپىز فىان عباس عمر:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

گەلەك جارا لىژنە كۆمبۇونا ناكەن، يەئنى نىسابا قانۇنى تەواو نابىتن، لەبەر ھندى ئەگەر ئىزافە بكەين بىژىن ھەر ئەندامىك يان لىژنەيەك بۇى ھەيە لە رىڭاي سەرۋىكايەتيا پەرلەمانى تىبىنىيىت خۇ ديار بكەتن ئەوہ يەك، يا دى ل ماوئە حەوت رۇژادا دىشېن بىژىن ئەف ماوہ بۇ بودجە گەلەك كەمە، چوونكە بودجە ھۆكارىكى مەزنە ئەگەر ئەفە بىيە (10) رۇژ وەكو پىشنيار، زۇر سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىڭرى سەرۋىكى پەرلەمان:

بەرپىز بەھار خان فەرموو.

بەرپىز بەھار عبدالرحمن محمد:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ئەم ماددەيە وەكو كاك سالار گوتى من پشتگىرى لى دەكەم، بە شىۋەى ئىلزامى نەھاتوۋە، بۆيە بىكرىت بە ھەر لىژنەيەك دەبىت، نەك بۆى ھەيە لە رىگاي سەرۋىكايەتى پەرلەمانەۋە، ئەۋە يەك، دوو: لىژنەكان راپورتىان ئاراستە نەكراۋە تا بۆيان ھەبىت كە پىشنيارەكانيان يان تىبىنيەكانيان بىخەنە روو، وا بزىانم من لە ماددەى (100) دا ئامازەم پىدا، بەلام پەيامەكەم باش نەگەيشت، زۆر سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

بەرپىز عمر عىنايەت فەرموو.

بەرپىز عمر عىنايەت ھەمە:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

داپشتىنىكم كىردوۋە بۆ ئەمە ئەگەر بەرپىزان لە لىژنەى پەيرەو گويم لى بگىرن، ھەر بۆ پشتگىرىيە لە قسەكانى كاك سالاريش، ماددەى (101): (لىژنە ھەمىشەيىيە پەيوەندىدارەكان بە بودجە لە ماۋەى ھەوت رۆژ لە گەيشتىنى پىرۆژە بە دەستيان لە رىگەى سەرۋىكايەتى پەرلەمانەۋە تىبىنيەكانى خۇيان دەربارەى ئەۋ بەشەى پەيوەستە بە لىژنەكەيان لە بودجەى گىشتى و ژمىرەى كۆتايى دەدەنە لىژنەى دارايى و كاروبارى ئابورى و ۋەبەرھىنان)، زۆر سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

بەرپىز مصطفى زكى فەرموو.

بەرپىز مصطفى احمد احمد:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

لەبەر ئەۋەى مەسەلەى بودجە گىنگە و بەستراۋەتەۋە بە ھەوت رۆژ، پىموايە پىۋىست ناكات لە رىگاي سەرۋىكايەتى پەرلەمان بىت، چوونكە ئىحتىمالى ھەيە لە ماۋەى ئەۋ ھەوت رۆژە سەرۋىكايەتى پەرلەمان كاريكى گىنگيان ھاتە پىش، سەفەرىكى كىرد ئەۋە كارى لىژنەكە راۋەدەستى، پىمباشە ئەۋە ھەلبىگىرىت لە رىگاي سەرۋىكايەتى پەرلەمان، يەنى راستەوخۇ لىژنەكان بتوانن راپورتى خۇيان بەدەنە لىژنە مەعنىەكان، زۆر جار لەۋانەيە ئەۋ مەسەلەيە پەكى بىكەۋىت بە سەرفەرگىردنى سەرۋىكايەتى پەرلەمان، بە كۆبۈنەۋەى زەرورى، ئەۋ مەسەلەيە جى بەجى نەكرىت، زۆر سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

بەرپىز مەدىنە ايوب فەرموو.

بەرپىز مەدېنە ايوب احمد:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

پىشتىگىريا ئاخاقتىيىت فيان خان دكەم، ئەزىش پىشنيار دكەم ھەر لىژنەيەك يان ئەندامەك بۇى ھەبىت تىيىنىيىت خۇ لە رىيا سەرۋىكايەتيا پەرلەمانى كوردستانى ئاراستەى لىژنەيا دارايى و ئابورى بكتەن، چوونكە گەلەك لىژنە ھەنە كۆمبونيىت ئەنجان نادەتن، دقئتن ئەو ئەندامەش ماف ھەبىتن تنىش تىيىنىيىت خۇ لە رىكا سەرۋىكايەتيا پەرلەمانى ئاراستەى لىژنەيا دارايى و ئابورى بكتە، زۆر سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

بەرپىز صالح فەقى فەرموو.

بەرپىز صالح فەقى محمد امين:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

پىموايە پىشنيارەكەم بىرىتە دوو بەش (أ وب)، بەشىكى پەيوەندى بە موازەنەو ھەيە و بەشىكى پەيوەندى بە ميزانىەو ھەيە، ئەو ە موازەنەكە كە تەخمىناتە پەرلەمان مۆلەتى ئەدا بە حكومەت بۇ خەرج كەردنى ئەو پارەيەى بە پىي ئەو ەى كە ھاتوو، ئەم ھەفتەكە كافىيە، بەلام ئەو ەى ميزانىەكە كە تايبەتە بە حسابى ختامى، پەيوەندى بە سالى رابروودوو ھەيە، بۇ ئەو ەى ئەو ژمارە ھەقىقيانە بزەنن ئايا حكومەت ئىلتزامى بۇ ئەو ەى كەردوو كە لە پەرلەمان دارپىزراو ەى ئەو ەى حسابى ختامىكە ماو ەى ھەفتەكە كەمە، ئەو ەى ھەفتەكە بۇ يەكەمىان گونجاو، بەلام بۇ دوو ەى ماو ەى كە درپىز بىرىتەو ەى و زۆر سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس، د.پەرى فەرموو.

بەرپىز د.پەرى صالح حميد:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

پشتىوانى لە قسەكانى كاك سالار و بەھار خان دكەم، پىشم باشە ماددەى (110) بىرىتە بىرگەى يەكەم و دوو ەى، پىشم باشە ماددەى (101) بىرىتە بىرگەى (2) لە ماددەى (100)، سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس، بەرپىزان گىتوگۆ لەسەر ئەم ماددەيە كۆتايى ھات، بەرپىزان لە لىژنەى كاتى ئەگەر ھىچ تىيىنىيەكتەن نەبى دەچىنە ماددەى دواتر، كاك د.فەرست فەرموو.

بەرپىز د. فرست صۇفى ەلى:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ئەو تىببىيانەى داىان تىببىنى زۆر باش بوون، بە تەئكىد ئەو ماددەىە دەگۆرپىن بەشپۆەىەكى ئى دەكەىن كە ئىلزامى بىت، دەقتىك كە كاك عمر عىناىەت بۆى ناردووىن، ئەندامانى لىژنە كە لىرەن ەمووىان كۆكن لەسەر ئەو، ئەو دەقتە وەردەگرىن، لەبارەى (7) رۆژ بۆ (10) رۆژ ئىمەش پىمان باشە، سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهىم ئىمىنكى/ جىگرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس، بەرپىزان ماددەى دواتر، كاك قارەمان فەرموو.

بەرپىز قارەمان قادر فتاح:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ماددەى 102

1/ پىووستە لەسەر لىژنەى داراىى و كاروبارى ئابوورى و وەبەرەىنان راپۆرتى خۆى دەربارەى پرۆژەكە لە ماوەىەك كە لە (25) رۆژ دواى گەىشتنى راپۆرتى لىژنەكان پىشكەش بە سەرۋىكايەتى بكات.
2/ ئەگەر ئەو ماوەىە بەسەرچوو نەىتوانى راپۆرت پىشكەش بكات، ئەوا دەستەى سەرۋىكايەتى بۆى ەىە ماوەىەكى ترى بدات كە لە (10) رۆژ تى پەر نەكات، ئەگەر لەم ماوەىەشدا راپۆرتى پىشكەش نەكرد ئەوا پرۆژەكە بەو شىپۆەىەى لە حكومەتەو ەاتوو ەفتوگۆى لەسەر دەكرىت.

بەرپىز جعفر ابراهىم ئىمىنكى/ جىگرى سەرۋىكى پەرلەمان:

دەست بە گفتوگۆ دەكەىن، بىگەرد خان فەرموو.

بەرپىز بىگەرد دىشاد/ سكرتېرى پەرلەمان:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ئەو بەرپىزانە گفتوگۆ دەكەن، ەلى حمەصالح، بەهزاد دەروىش، عمر عىناىەت، شىركۆ حمە امىن.

بەرپىز جعفر ابراهىم ئىمىنكى/ جىگرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس بۆ سكرتېرى پەرلەمان، كاك ەلى فەرموو.

بەرپىز ەلى حمە صالح:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

پىووستە راپۆرتى خۆى دەربارەى پرۆژەكە نا (پرۆژەى بوودجە)، يەنى ئەمە ەىن نىيە، دوو/ (21) رۆژەكە بكرى بە (25) چونكە تۆ لەولا (7) كردوو بە (10) لىژنەى داراىى راپۆرتى ەموو ئەو لىژنانە لەسەرى كۆدەبىتەو، چونكە لىكى دەداتەو ە و كۆى دەكاتەو ەمە كاتى دەوئ بكرىت بە (25) رۆژ، خالىكى تر ەست دەكەم نەقسە لىرە، دواى ئەمە چى، كە راپۆرتەكە تەواو بوو ئايا سەرۋىكايەتى پەرلەمان

بۇ ئەۋەدى دانيشتن بىكەن وادە لەبەردەميان والايە؟ ياخود كات تەحدید دەكرى بۇ نمونە دواى گەيشتنى راپۇرتى ليژنەى دارايى لە ماوهى (3) رۇژدا پىۋيسته سەرۇكاپەتى پەرلەمان كاتى دانيشتن ديارى بىكات.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگرى سەرۇكى پەرلەمان:

سوپاس، كاك نارى فەرموو.

بەرپىز نارى عبداللطيف مولود:

بەرپىز سەرۇكى پەرلەمان.

ماددەى (102) لەسەرەتاۋە پىۋيسته باس بىكرى دەبى لەسەر ليژنەى كاروبارى ئابوورى و ۋەبەرھىتان مادام دوو ليژنەى، پىۋيسته بنووسرى راپۇرتى خۇيان دەرپارەى پرۇژەكە لە ماۋەيەكدا ئامادە بىكەن، لە خالى دوۋەم نووسراۋە، ئەگەر ئەو ماۋەيە بەسەر چوۋبى و ليژنەكە نەيتوانى، پىۋيسته بىكرىت بە ليژنەكان، چونكە لە خالى يەكەم ئامادە بە دوو ليژنە كراۋە، سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگرى سەرۇكى پەرلەمان:

كاك قادر فەرموو.

بەرپىز قادر ۋەتمان رسول:

بەرپىز سەرۇكى پەرلەمان.

سەبارەت بە بىرگەى يەكەم كە (21) رۇژەكە زياد بىكرى، سەبارەت بە بىرگەى (2) من پىم باشە ئەگەر ئەو ماۋەيە بەسەرچوو دەستەى سەرۇكاپەتى بۇى ھەيە ماۋەيەكى تر بدات كە لە دە رۇژ تىپەر نەكات، ليۋرە بىرگەكە تەۋاۋ بى، چونكە يەك لە ئەركە سەرەكەكانى پەرلەمان لە سى ئەركەكە مەسەلەى گىفتوگۇ كىردنى بودجە و پەسەندىكىدەتى، يەنى ناكىت ھىچ زەمىنەيەك بىخولقىنىت، ھىچ دەرۋەتەك بىسازىنى، بۇ ئەۋەدى ليژنە تايىبەتمەندەكان، بە تايىبەتى ليژنەى مالىيە، ئىشى ليژنەى مالى جىيە، يەنى ئەگەر نەتوانى راپۇرت لەسەر پرۇژە بودجە رەۋانەكراۋ لەلايەن حكومەتەۋە ئامادە بىكات، يەنى پىمۋايە ھىچ بەھانەيەك و ھىچ پاساۋىك نىيە، ئەى ئەگەر بە مەبەست ئىش كرا بۇ ئەۋەدى ليژنەكان و بەتايىبەتى ليژنەى مالىيە نەيتوانى ئەۋە ئامادە بىكات، بۇيە ليۋرە ئەو دەرۋەتە يان ئەو ھەقە نەدرىت بە ليژنەكان بەراستى دەبى ھەر بىكرى، ناكىت نەكرىت، يەنى لەبرى ئەۋەدى كە ئەمە رەش بىكرىتەۋە دەكرى كاتى زىاترى پى بدرىت لە دە رۇژەكەش پىتر، بەلام ناكىت ئەو دەقەى تىدبايىت كە پەرلەمان نەتوانى ليژنەى دارايى و ليژنەكانى دىكە نەتوانى راپۇرتەكە ئامادە بىكەن، ئەى كەۋاتە گىفتوگۇ كىردنى پەرلەمان بۇ پرۇژەى بوودجە چ مانايەكى دەبىت، ھىچ مانايەكى نامىنى، زۇر سوپاس.

بەرپۇز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىڭرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس، كاك بەھزاد فەرموو.

بەرپۇز بەھزاد دەروېش دەروېش:

بەرپۇز سەرۋىكى پەرلەمان.

ماددە 102

يەكەم / كە دبىزىتن پرۇژەكە لە ماوئەكدا كە لە (21) رۇژ تى پەر نەكات، تىپەر نەكات نەقەسە، دوو / منىش پىم باشە لىژنا كاتيا پەيرەو پىداچوونەوئەكى بە ھەردوو بىرگە بكاتەو، راستى زۇرا مەتاتىە، يەنى چەوا دى چى بىت پەرلەمان راپۇرتا خۇ دروست نەكات، خالا دوھى منىش پشتىگىريا وى دكەم لىژنا دارايى راپۇرتى خۇ ئامادە بكات، ئەز دگەل ھەندى مە يەنى فى گافى (21) رۇژە، دە رۇژ واتە حەتمىە، تا ھەيشەك (31) رۇژى بدەنە بەردەم لىژنا دارايى، من پىم باشە زۇر وازح تر با، (25) رۇژ تى پەر نەبا بۇ ھەردوو خالا، ئەز دگەل وى رەئىمە كە پىشتى گەيشتنى راپۇرتى لىژنا دارايى و ئابوورى سەرۋىكەتە پەرلەمان لە ماوئەكە كە (3) رۇژ زياتر نەبى كوبونا پەرلەمان ديارى بىكرىت، زۇر سوپاس.

بەرپۇز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىڭرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس، كاك عمر فەرموو.

بەرپۇز عمر عىناپەت حمە سعید:

بەرپۇز سەرۋىكى پەرلەمان.

من و كاك على پىكەو ئەو پىشنىارەمان ئامادە كرد، تەنھا لە ئەخىر دىدا راپۇرتى پىشكەش نەكرد، (ئەوا)كە لاپەن، پرۇژەكە بەو شىوئەيە لە حكومەتەو ھاتووە گفوتوگۇى لەسەر دەكرىت، وەكو رىزمانى كوردى زىادە د.پەرى لىرەيە ئىمە نابى قسە بىكەين.

بەرپۇز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىڭرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس، كاك شىركۇ فەرموو.

بەرپۇز شىركۇ حمە امين:

بەرپۇز سەرۋىكى پەرلەمان.

پشتىوانى لە قسەكانى كاك على و كاك عمر دەكەم، لەگەل ئەووم ئەو موبەررە نەھىنرىتەو، ماوئەكە نەھلدرى ياخود دەرفەتتى نەدرى ئەتوانى يان ناتوانى، پشتىگىرى ئەو قسانە و لەگەل ئەوئە كاك قادر وئەمانىش، سوپاس.

بەرپۇز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىڭرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس، خالى نىزامى ھەيە كاك صالح فەرموو.

بەرپز صالح فقی محمد امین:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

پیشنیار دەکەم بۆ برادەرانى لیژنەى پەیرەو ئاگایان لە ماوەکە بى، ئەسل ئەوویە پرۆژە یاسای بودجە لە مانگی (12) پەسەند بکری، بەلام ئەگەر ئەو ماوانە درپژ بکریتەووە لە مانگی (12) تى پەر بکات یان نزیك بپتەووە لە کۆتایى دا رەنگە ئەووە خەلەل دروست بکات، سوپاس.

بەرپز جعفر ابراهیم ئیمینکی / جیگری سەرۆکی پەرلەمان:

تیبینیەکی لەجیبى خۆى بوو، سوپاس، بەرپزان لە لیژنەى کاتى پوونکردنەووە، کاک فرست فەرموو.

بەرپز د. فرست صۆفى علی:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

ئیمە لە دەستکاری ماوە تەنها سى رۆژمان دەستکاری کردوو، بە سى رۆژ هیچ ناگۆرئى لە مەوزوع، ئەووی کاک علی گوتى لى وەر دەگرین، دەیکەینە یەکەم کۆبوونەووی دواى گەیشتنى راپۆرتەکە، لەولاشەووە ئیمە جەدوول عەمەلمان هەیه، هەموو هەفتەیک پەرلەمان کۆدەبپتەووە، ئەووە ئیزافە دەکەین، سەبارەت بەو بابەتەى تر، ئیووە خۆتان دەلین گرنگە بودجە لە کاتى خۆى موناقتەشە بکری، ئیمە دەرەتەى (21) رۆژیمان داووتە لیژنەى مالى، دواتر دەرەتەى دە رۆژیمان داووە، ئەووە (31) رۆژ ئەگەر لە (31) رۆژلیژنەى مالى نامادە نەبوو هیچ شتیک بپنیتە پەرلەمان، خۆ (15) لیژنەى تر هەیه نایکەیتە قوربانى ئەووی کە لیژنەى مالى هیچ نەهیناوە، راپۆرتى (15) لیژنەکەى تر دەکریتە راپۆرتیک و لەناو هۆلى پەرلەمان گفتوگۆی لەسەر دەکریت، ئەووە تەنافوزە لەگەل رەنى پيشووترمان کە ئیمە هیندە بە پەرۆشى بودجەینە ناکرئى لەسەر ئەووی یەک لیژنە راپۆرتى نەهیناوە هەمووی تەعلیق بکەین.

بەرپز جعفر ابراهیم ئیمینکی / جیگری سەرۆکی پەرلەمان:

سوپاس بۆ ئەو روونکردنەووە، بەرپزان دەچینە ماددەى دواتر، ماددەى (103) کاک قارەمان فەرموو.

بەرپز قارەمان قادر فتاح:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

ماددەى 103

1 / راپۆرتى لیژنەى دارایی و کاروبارى ئابوورى وەبەرەینان بەسەر ئەندامەکان دابەش دەکریت و ناکریت لەلایەن پەرلەمانەووە دەست بە گفتوگۆ کردن بکریت بەر لە تى پەر بوونى یان (48) کاتزمیر بەسەر دابەش کردنى دا.

2 / راپۆرتى لیژنەى دارایی و کاروبارى ئایینى و وەبەرەینان ئامازە دەکات بۆ ئەو تیبینى و پیشنیارانەى لەلایەن لیژنەکان پیشکەشیان کراوە، لەگەل ئەو ئەنجامانەى پىی گەیشتوون.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:
سوپاس، كاك ئارى فەرموو.

بەرپىز ئارى عبداللطيف رسول:
بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.
ماددە 103:

لە خالى يەكەم لىژنەى دارايى و كاروبارى و وەبەرھىيان لەسەر ئەندامەكان دابەش دەكرىن، چ راپۇرتىك نامادە دەكرىت، دوا راپۇرت لەسەر پرۇژەكە، دواى ئەوۋە لە رىستەى دووم نووسراوۋە ناكىرئ لەلايەن پەرلەمانەوۋە دەست بە گىفتوگۇ كىردن بكرئ بە تىپەرېوونى (48) كاتژمىر بەسەر دابەش كىردنى دا، تەبەن ھەر بابەتىك دەخرىتە ناو بەرنامەى كار ئۆتۇماتىكى پىش (48) سەعات سكرتېرى پەرلەمان دەينىرئ، پىويست بەو رىستەيەى دووم ناكات، زۇرسوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:
سوپاس، كاك ابوبكر فەرموو.

بەرپىز ابوبكر عمر عبدالله:
بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

من پىشنيار دەكەم ھەردوۋ بىرگەكە بكرىت بە يەك بىرگە، راپۇرتى لىژنەى دارايى و كاروبارى ئابوورى و وەبەرھىيان و لەگەل ئەو تىبىنى و پىشنيارانەى لەلايەن لىژنەكان پىشكەش كراوۋ، ئىتر ئەخىرەكەى تەواو بكرىت، پىويست بە دوو بىرگە ناكات، سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:
سوپاس، كاك عمر فەرموو.

بەرپىز عمر عىنايەت حمە سعید:
بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

من تەنھا لەسەر نووسىنەوۋى سىاغەكە قسەم ھەيە، دەينووسم، سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:
سوپاس، مامۇستا مەروان فەرموو.

بەرپىز مەروان حسين اسماعيل حسين:
بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

تىبىنى من لەسەر دىرى دوومە، ئەو (يان) ە لىرە زيادە، ئەوۋى رەش بىكەنەوۋە و دەستتان خۇش بىت، سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىڭرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس، كاك على فەرموو.

بەرپىز على حمە صالح:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

پىش ئەۋەدى سەرنجەكانى خۆم بلىم، زمانەۋانى زۆر خراپە، دابەشەدەكرىت يەك وشەيە، گىفتوگۆ كىردن يەك وشەيە، تىپەردەبىت يەك وشەيە، تىبىنى يەك وشەيە، ھەمىۋى بە دوو وشە نووسراۋە، ئەۋە چاك بكرىت، دوو / لەبارەى ناۋەرپۆكەكەى راپۇرتى لىزىنەى دارايى ۋەبەرھىنان نامازە بە تىبىنى ناكات، لىزىنەكانى تر راپۇرت دەنوسن، تىبىنى نانپىرن، تىبىنى جىاۋازە لە راپۇرت، ئەسلەن راپۇرتى لىزىنەى دارايى ئەكرىت (60% بۇ 70%) كارەكانى كۆكردنەۋەى راپۇرتى لىزىنەكانى تر بىت، تىبىنىيەك كە ۋەربگىردىت ۋە دەكرىت ۋەرنەگىرىت، ھىچ حالەتتىكى ئىجبارى بۇ لىزىنەى دارايى لىرە دىارى نەكراۋە، بۇيە من پىم باشە سىاغەكەى ۋابى كە لىزىنەى دارايى ۋ كاروبارى ئابوورى ۋ ۋەبەرھىنان راپۇرتەكانى لىزىنەكە بەكاردەھىنى لە راپۇرتى گىشتى، سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىڭرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس، لىزىنەى پىداچوونەۋەى پەيرەۋ ئەگەر رۋونكرىدەۋەتان ھەبى، ئەگەر نا دەچنە ماددەى دواتر، كاك فرست فەرموو.

بەرپىز فرست صۇفى على:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ئەۋ تىبىنىيەنەى باسكرا، زۆريان تىبىنى بەجى بوون، ھەم ئەۋانەى سىاغە ھەم ئەۋانەى تر، سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىڭرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس، بۇ ماددەى دواتر كاك قارەمان فەرموو.

بەرپىز قارەمان قادر فتاح:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ماددەى 104

1/ پىشنىارى زىدەكرىنى تىچوۋەكان يان ھىنانە كايە تىچوۋنى نوئ يان كەمكرىدەۋەى داھاتەكان پەسەند ناكىت.

2/ پەرلەمان بۇى ھەيە تەرخان كراۋ پرۆژەى بوودجەى ھەلبوھشىنىتەۋە يان كەمى بكاتەۋە، ھەروھەا بۇى ھەيە، ئەۋ تەرخان كرا لە ماددەيەك بۇ ماددەيەكى تر يان لە بەشىكى تر يان لە دەروازەيەك بۇ دەروازەيەكى تر بگوازىتەۋە.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس، بىگەرد خان فەرموو.

بەرپىز بىگەرد تالەبانى:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ئەو بەرپىزانەى كە دەيانەوئى گىفتوگۆ بىكەن، على حمە صالح، قادر وەتمان، سالار محمود، د.جوان، شىركۆ

حمە امين، نجيبه لطيف، بەھزاد دەرويش، صالح فىقى، سەرکەوت سەرھەد.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس، كاك على فەرموو.

بەرپىز على حمە صالح:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

سەرنجەكانەم زياتر لەسەر خالى يەكەمە، بەھوكمى ئەوھى ماوھىيەك لەبەر دەستى چەند كەسك ئىشم

كردووھ كە شارەزاي بوودجە بوون، ئەم ماددەيە شوينەكەى لە پەيرەھوى ناوخۆ نىيە، قانونى بوودجەيە، بۆ

نەموونە ھەندى خەرجى ھەيە لە پەرلەمان موناھەشە دەكرىت زىاد دەكرىت، لە شوينىكى تر دەپرديت،

ئەكرى بوترى ئەوھش شوينەكەى ناو بوودجەيە، دەكرى بوترى لە كۆى گشتى ئەو پارەيەى تەرخان دەكرىت

بۆ خەرجى زىاد ناكرى، بەلام لىرە تۆ بۆ نەموونە بىرگەيەك پىويست دەكات سىقى زىاد بىكەى، بەشىكى بىرى

كە ھىچ پىويست نىيە، بۆيە ئەمە دەزانەم ناكرى لە بەينى وەبەرھىنان و تەشغىلى دا گۆرانكارى بىكەين،

بەلام ھەندى خەرجى ھەنە پىويستە زىاد بىكرى، بەلام لە شوينىكى ترەوھ كە خەرجى ناپىويست دانراوھ

موناھەلەى پى دەكرى و دەگوزرىتەوھ، ئەگەر وا نەبى جا موناھەشەى بوودجە چ بەھايەكى ھەيە، تۆ

نەتوانى خەرجىەك زۆر پىويست بى بۆى دابىن بىكەى و نەتوانى ماددەيەك زۆر زىادە نەبىرى، بۆيە

پىموايە خالى يەكەم شوينى ئىرە نىيە، شوينى خالى بوودجەيە، سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس، شىركە خان فەرموو.

بەرپىز شىركە سەمايل مصطفى:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

پىموايە خالى يەكەم پەرلەمانتاران دەست و پىوھند دەكات، بۆيە لاپردنى زۆر بە زەرور دەزانەم، تەنھا خالى

دووھەم بىمىنئەتەوھ ئەوھ كىفايەتە و سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس، كاك قادر فەرموو.

بەرپىز قادر وەتمان رسول:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

بەر لە ھەموارکردنەكە دەستكارى كردنەكە لە ماددەى (83)ى ئەو پەيرەو پىويستە ھەر دەستكارى نەكرىت، بە قەناعەتى من وەكو خۇى بىمىنئەتەو، چونكە راستە حكومت تايبەتمەندە بە كۆكردنەوھى داھات، بە خەرجى داھات، حكومت تايبەتمەندە بە خەملاندنى داھات، تايبەتمەندە بە خەملاندنى خەرجىھەكان و چۆنىەتى خەرجىھەكان، بەلام ناكرى گفوتگوۆ كردنەكە ماناى نامىنى، ئەگەر ئىمە نەتوانىن بە شىوھىھەكى زۆر رىژەى بە نموونە بۆ كەرتى كشتوكال برىك پارە زياد بكەين، ئەى گفوتگوۆىھەكە ماناى جىيە، بۆيە من لەگەل ئەو رايە دانىم كە دەلى ھەلبىگرىدرىت، مانەوھى پىويستە، چونكە ئەگەر ھەلبىگرىدرىت و بچىتە قانونى بودجە خۆ تۆ قانونى بودجە لە ئەنجامى گفوتگوۆ كردن دەپكەى بە قانون، خۇى بۆ خۇى رەشنووسە، لەگەل مانەوھى دام، بەلام وەكو خۇى، بە بى ھىچ تەعدىل كردنى، وەك لە ماددەى (83)دا ھاتوو، ماددەى (83) ھەرچەندە تۆزىك غموزى تىدايە، بە تايبەتى كە باس لە روونكردنەوھى ئامرازەكانى دەستەبەر كردنى پىشنىارەكە دەكات، بەلام ھەر ئەو دەقە و ھەر ئەو خالە زۆر باشترە لەوھى كە بەرپىزان لە لىژنەى كاتى، يەعنى سەلاحيەت و دەسەلاتەكانىان لەوبارەيەوھە كەم كروووتەوھە، بۆيە دەكرىت بلىين بەھۆى پىويستى زياد بوونى تىچوونەكان پەسەند بكرىت، دواتر ئەوھى لە ماددەى (83) داھەيە لە خواریشەوھە دەسەلات دەداتەوھە بە پەرلەمان بە دەنگدان ئەوھە يەكلا دەكاتەوھە، كەواتە ئىمە بۆ ھەلى بگرين، تەنھا بتوانىن نەقلى بكەين لە دەروازەيەكەوھە بۆ دەروازەيەكى تر لە ناوئىكەوھە بۆ ناوئىكى دىكە، بۆيە من پىم باشە وەكو خۇى بىمىنى، زۆر سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراھىم ئىمىنىكى / جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، كاك سالار فەرموو.

بەرپىز سالار محمود مراد:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەم ماددەيە دوو برىگەيە، برىگەى يەكەم پىچەوانەى برىگەى دووھە، رۆلى برىگەى دووھە ھەلدەوھىشنىتەوھە، بۆيەمن پىشنىار دەكەم ماددەكە بە تەواوھتى ھەلبىگرىدرىت، يان پاش و پىش بكرىت، چونكە پەرلەمان كاتىك كە بۆى ھەبى لە تەرخان كراوى بوودجە ھەلبوھىشنىتەوھە و كەم بكاتەوھە و زياد بكاتەوھە لە دەروازە و بابەكان، لەراستى دا دەبى لەسەر بنەماى پىشنىار بى و تەرح بكرى، موقتەرەحات بى، بەلام لە برىگەى يەكەم كە ناتوانى پىشنىار بكات، ئەمە جوۆرىكە پىموايە لە ناتىگەيشتن، برىگەى يەكەم بە تەسەورى من لىژنەى پەيرەو بۆمەبەستىك دايانناوھە كە ھىچ پىشنىارىكى لە گۆترە نەكرى كاتىك كە لە

ناو پرۆژەى بودجەدا دەست ماىەيەك نەبى، تۆ پيشنيارى چى دەكەى بۆ زيادكردى سەرف لەبەرامبەردا دەبى لە ماددەيەك لە دەروازەيەك لە شوپنەك كە دەست ماىەيەك ھەبى ئىنجا تۆ بتوانى پيشنيارى پرۆژەى نوئى بكەى، بۆيە من پيشنيار دەكەم يان ماددەكە لابريئت يان برگەى يەكەم بكرىتە برگەى دوووم، بەم جۆرەى خوارووە دابريترىتەو، پيشنيارى زيادە كوردنى تيجوونەكان يان ھىنانە كايەى تيجوونى نوئى لە دەروەى ماددە و دەروازەكانى بوودجە پەسەند ناكري، واتە لە دەروەى ئەوانە پەسەند ناكري، لە جوارچيوەى ئەم ماددانە ماددە و برگانەدا ئاساييە پەسەند بكرى، چونكە ليجانەكانيش كاتيك راپورت دەنووسن بەشيك لە راپورتەكانيان بريتيە لە پيشنيار كردن، سوپاس.

بەرپز جعفر ابراهيم ئيميني / جيگري سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، د.جوان فەرموو.

بەرپز د.جوان اسماعيل عزيز:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

بودجە و ميزانيە وەسيليەكى تەختيتى و ئەرقامىە لەسەر ئەدائى حكومەت، وانا وەكى بودجەى دەبيني ھەر مەبالغەكان و فەقەرەتەكان ببيني، ھەركەسەك برىك شارەزاي لە بودجەى ھەبى دەتوانى بزاني ئەو حكومەتە باش نيشى كروووە يان خراپ نيشى كروووە، سلبياتى چيپە و ئىجابياتى چيپە، لەبەرئەووە من قەد لەگەل ئەو خالەى نيمە كە بودجە بيتە پەرلەمان و موناقتەشەى لايەنى ئيراداتى نەكەى، لايەنى مەساريفى نەكەى، لايەنى قازانجى نەكەى، ئەدى ئىشوكارى تۆ چيپە، بۆ بودجە ديتە پەرلەمان ئەگەر ئەتو نەتوانى ئىقتراحتى نەكەى، ھەتا ئەدائى حكومەتى باش بكەى، كە موعالەجەى ئەو كۆسپانەى ئەوەى ھەيە لەناو بوجەى چارەسەرى بكەى، زۆر سوپاس.

بەرپز جعفر ابراهيم ئيميني / جيگري سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، د.شيركو فەرموو.

بەرپز د.شيركو حمە امين:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەو بەرپزانە قسە و تيبينىەكانيان گووت، چونكە دەلین ماددەى يەكەم و دوووم پيچەوانە دەبنەو، ھەر لە پەيرەووە كۆنەكە سى خال ديارى كراو، كە پەرلەمان بۆى ھەيە ئەو پيشنيازانە بكات، وەكو ئەو ھاورپيانە گوتيان كاك على و د.جوانيش وتى من بە كوردى دژى ئەوھين كە لە سالانى رابردوودا دەزانين كراو، بۆدجەى وەبەرھينان بردراو بۆ بودجەى تەشغيلي كە ئەو پەسەندى ھەر ناكري لە دونيا شتى وابى، بۆ نموونە بودجەى وەبەرھينان بەى بۆ بودجەى تەشغيلي، بۆيە ئەمە پيوستە بەو جۆرە موعالەجە بكرى

كە يەنى تۆ لەسەر ئەساسى پېۋىستى، مەسەلەن ۋلاتەكە پېۋىستى بە كشتوكالە وپېۋىستى بەۋە ھەيە ئەندامانى پەرلەمان لە كاتى موناڧەشە پېشنىيازى ئەۋەبەكەن كە ئابوورى ئەم ۋلاتە فەراھەم بىكرى و لە شوپنىك ھەست دەكەى خەرجى زۆرە و ۋەك پېۋىست پارەى بۇ تەرخان نەكراۋە بېبەى بۇ ئەۋ، ئەگەر ئەم دەستكارى كىرەنە نەبى كەۋاتە لە ئەساسەۋە پىرۋزەكە نەيەت باشترە، پېم ۋابى ۋەكو پەپرەۋە كۆنەكە خالى سېيەمى تەقريبەن تايبەت كراۋە بەۋ ماددەيە، بۇيە من قسەى كۆتايېم ئەۋەيە كە پىشتىگىرى قسەكانى كاك على و د.جوان و كاك سالار دەكەم، سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۋكى پەرلەمان:

سوپاس، نجىبە خان فەرموو.

بەرپىز نجىبە لطيف احمد:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

مىنىش پىشتىگىرى ئەۋ بەرپىزانە دەكەم كە پېيان ۋايە خالى يەكەم لېرە زىادەيە، چۈنكە ھىچ مەھامىك و كىرنگىەك بۇ ھاتنى بودجە نامىنى ئەگەر تۆ نەتوانى موناڧەشەى بىكەى يان زىادى بىكەى، بۇيە ئەۋ خالە بە زىاد دەزانەم و دەستتان خۇش.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۋكى پەرلەمان:

سوپاس، كاك بەھزاد فەرموو.

بەرپىز بەھزاد دەرويش دەرويش:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

يەكەم/ بەراستى ئەگەر ئەڧ خالا يەكەم نەمىنىت لېرە ۋاتا تۆماتىكىيەن پەرلەمان ھەر بۇى نابىت باسى زىدەكى بىكات، چۈنكە لە خالى دوۋەم باسى ئەۋە دەكات كە بۇى ھەيە تەنھا موناڧەلە يان كەم كىرەنەۋە، بۇيە پېۋىستە بىمىنىت، بەلام بە دوو مەرج، پەپرەۋى پېشتر مەرجەكى بۇ دانابوو، تەبەن پېشنىار دەكەم بەۋ شىۋەيەى لى بىت، پەرلەمان بۇى ھەيە پېشنىارى زىدەكىدى تىچوۋەكان يان ھىنايە كايەى تىچوۋنەكان يان كەم كىرەنەۋە، بە مەرجى ئەگەر پېشنىارەكە پالپىشت بى بە روونكىرەنەۋەى پېۋىست كە ئەۋە لە پەپرەۋى كۆن ھەيە، بەمەرجى زىادكىرەن، دەتوانىن رېژەيەك لېرە دانانىن (10%) لە بودجەى گىشتى زىاد بىكرى، ۋاتا پەرلەمان بۇى ھەبى ھەندەك مەجالا زىاد كىرەن تىدا بىكات، خالا دوۋەم/ پېم باشە كە دەللىت لە بەشەكى تر ۋاتا ئەگەر بەشەكى تازە ھەبىت، مەسەلەن حكومەت لەبىرى چوو بىت يان پەرلەمان بە پېۋىستى بزانى كە بەشەكى تازەيە، بۇيە پېم باشە ئەۋ بەشەش زىاد بىكرى، كە دەللى لە بەشىكى تر يان لە بەشەكى نوى كە پەرلەمان بە پېۋىستى بزانى، زۆر سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىڭرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس، كاك صالح فەرموو.

بەرپىز صالح فىقى محمد امين:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

پىشنيار دەكەم خالى يەكەم و دووم، ئەوۋى كە لە خالى دوو جىڭەى نەكراوتەوۋە وەكو زىدە كردن يان تيچوۋى بخريته سەر خالى دووم و تۇمار بىكى بە يەك خال، خالىكى بۇ زياد بىكى كە موناقلە لە رابردوودا موناقلە يەككىك بوو لە كىشە سەرەكەكانى جى بەجى كردنى ياساى بودجە، زۇر كات زۇرتىن بەهەدەردانى تىدابوو، لە ئەنجامى ئەو موناقلەيە، بۇيە من تەئكىد لەوۋ دەكەمەوۋە كە ئەوۋ جىڭەيەتى و خالىك زياد بىكەين، حكومت دواى ئەوۋى پەرلەمان پەسەندى دەكات رىڭگە بەوۋ نەدات حكومت موناقلە بىكات، ئەگەر بۇخالەتى پىويست رىژەيەكى بۇ دابىرئىت بۇ نموۋنە(5%) حكومت بۇى نەبى لەوۋ زياتر موناقلە بىكات، سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىڭرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس، كاك سەرگەوت فەرموو.

بەرپىز سەرگەوت سەرەد خليفە:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ديارە لە بىرگەى (2) دەلى پەرلەمان بۇى ھەيە تەرخان كراو، يەئنى ئەو پىرۇژەيە مانايەكى وا نابەخشى، بەراى من تەرخان كراو وا پىم باشە پەرلەمان بۇى ھەيە بودجەى تەرخان كراو ھەئىوۋەشىنىتەوۋە لەبرى تەرخان كراو پىرۇژە بودجە شياوترە، سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىڭرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس، مامۇستا مەروان فەرموو.

بەرپىز حسين اسماعيل حسين:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

لە پەيرەۋى ناوخۇى كۇنىش لە دوو سى شوپىن ئەو بۇى ھەيە دووبارە بۇتەوۋە، بە تەسەورى من ئەو بۇى ھەيە زيادە، مادام پەرلەمان ئەو سەلاحيەتەى ھەيە يان ئەو دەسەلاتەى ھەبىت، ئەو بۇى ھەيە بۇ شتىك بەكارديت كە سەلاحيەتەى خۇى نىيە پىيدراو، يەئنى ئەو بۇى ھەيە زيادە لىرە، ئەگەر لىزىنەى پەيرەۋ بە ھەندى ۋەربىگى.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىڭرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس، كاك عمر فەرموو.

بەرپىز عمر عىناپەت حمە سەيد:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

پىشتىۋانى قىسەكانى كاك على دەكەم لەبەرگەى يەكەم دا، بىرگەى دوۋەمىش پىم خۇشە، بەم شىۋەيە دابىرپىزىتەۋە، پەرلەمان دەتۋانى تەرخانكراۋى پىرۋزەى بودجە بۇ ھەر بابەتتىك گەر بىەۋىت كەمى بىكاتەۋە، ھەرۋەھا بۇى ھەيە لە دەروازەيەك بۇ دەروازەيەك لە ماددەيەك بۇ ماددەيەك لە بەشىك بۇ بەشىكى دىكە بىگوازىتەۋە، سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس، بەرپىز گىفتوگۇ لەسەر ئەو ماددەيە كۆتايى ھات، داۋا لە لىژنەى كاتى دەكەين، بەرپىزان ئەگەر پىروونكىردنەۋەيەك ھەبى لەو كارەيەۋە؟ كاك فرست فەرموو.

بەرپىز فرست صۇفى على:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

بەشىكى مۇلاھەزاتەكان پەيۋەندى بە سىاغەۋە ھەيە، بەشى ھەرە زۇرى لە ئەنجامى سىاغەيەكى لاۋاز بوۋە لە پەيپەۋەكەى ئىمە، ئىمە سىاغەكە چاك دەكەين بەلام با پىروونى بىكەينەۋە مەبەستى ئىمە لەو دوۋ بىرگەيە ئەمەى خوارەۋەيە، ئەۋەى كە حكومەت ئاردوۋىەتى، بۇ نىمۋنە (11) تىرلىۋن ئاردوۋىەتى ۋەكو مۋازەنە، لەو (11) تىرلىۋنە پەرلەمان بۇى ھەيە مۇناقەلەى پى بىكات و لىرە ھەلى بۋەشىنىتەۋە لەو بابە زىادى بىكات و لەو بابە لاي بىبات، بەلام لە دەروەى ئەم (11) تىرلىۋنە بۇى نىيە يەك دىنارى تىر بىكاتە (11) تىرلىۋن و (100) مىلىۋنىش، ئەۋە نە لەلای ئىمە وايە لە ھەموو كورەى ئەرزى وايە، حكومەت دەزانى ئەو سال چەند پارەى ھەيە، بۇيە ئىمە بەو شىۋەيە سىاغەى دەكەينەۋە كە ئىستا قىسەم كىرد ئەگەر ھەلەيەك و لىك تى گەيشتنىك ھەيە لە ئەنجامى سىاغەكەى خىراپى ئىمەيە، ئىمە چاكى دەكەينەۋە، سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس، نوقتەى نىزامى كاك على فەرموو.

بەرپىز على حمە صالح:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

بىرگەى دوۋەم دىسان تەئكىد دەكەمەۋە پىگە ئەدا بە گۋاستنەۋە لە ۋەبەرھىنانەۋە بۇ تەشغىلى، ئەمە كىفرە، سالانى تىر كراۋە، دوۋ تىرلىۋن لە پىرۋزەى مەشارىعەۋە ھىنراۋە دراۋە بە بەخشىن، لە قوتابخانە نەكراۋە دراۋە مىنەح، نەخىر ئەمە ئەبى قەتەيەن قەتە بىرى، كە نابى لە تەرخان كراۋى پىرۋزەكانى ژىرخان و پىرۋزەكانى ۋەبەرھىنانەۋە بۇ خەرجى بەكاربىردن بەكاربىت، ئەمە نەھاتوۋە، چۈنكە دەرفەتى

ههيه، موناقه شهى بهش بهش بۇ ئوھى وەلامەكەى دەقیقتىر بى، دەبى بابەت بهش بهش بى، ئوھە قانۇن وایه، مادده مادده، ئوھىش بهش بهش موناقه شه بکرى، سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهیم ئیمینكى / جیگری سەرۆكى پەرلهمان:

سوپاس بۇ بەرپىز على حمە صالح، بەرپىز أبوبکر ههلهدى، فەرموو.

بەرپىز أبوبکر عمر عبدالله (أبوبکر ههلهدى):

بەرپىز سەرۆكى پەرلهمان.

من پیشنیار دهكەم هەردوو ماددهكه بكریت به يهك مادده و به سى فەقەرە، دووهم / ئو بهشیوهیهكى گشتى له...

بەرپىز جعفر ابراهیم ئیمینكى / جیگری سەرۆكى پەرلهمان:

ماددهى (119) مەبهستت؟

بەرپىز أبوبکر عمر عبدالله (أبوبکر ههلهدى):

بهئى (118) و (119)، دووهم / ئو بهشیوهیهكى گشتى) دووجار هاتوو و جارى دووهمیان دووبارهیه، زۆر سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهیم ئیمینكى / جیگری سەرۆكى پەرلهمان:

سوپاس بۇ بەرپىز أبوبکر ههلهدى، بەرپىز سالار محمود، فەرموو.

بەرپىز سالار محمود مراد:

بەرپىز سەرۆكى پەرلهمان.

من تەنها تیببىنىم لەسەر وشەیهك ههیه (رأپۆرتەكان) چونكه يهك رأپۆرت ههيه، رأپۆرتىكى گشتى لیژنهى دارایی و ئابوورى ههیه، دهكریته بنه ما بۇ گفتوگۆ چونكه رأپۆرتى لیژنهكان تا ئو كاته ئو رأپۆرتە نهبووبى به رأپۆرتى لیژنهى دارایی كه بوو به رأپۆرتى لیژنهى دارایی يهك رأپۆرت دەبى، سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهیم ئیمینكى / جیگری سەرۆكى پەرلهمان:

سوپاس بۇ ئو تیببىنیه بەرپىز سالار محمود، بەرپىز آمنة زکرى، فەرموو.

بەرپىز ئامنه زکرى سعید:

بەرپىز سەرۆكى پەرلهمان.

گفتوگۆ كرن سەر بودجەى دوو شیوازا دیتە كرن ئىك / ئەگەر ههفالییت من كو له رابردوو هاریكار بن، رأپۆرتا گشتیا حكومهتى ئوھە خو سیاسهتا گشتى بهحس كرد ئوھل ئو دیتا خاندن پشتى ههنگى گفتوگۆهكا گشتى دى سەر رأپۆرتى دهیتە كرن، وهختى ئو خەلاص بىتن مهجلیسا رأپۆرتا كو لیژنا هاوبهش، واتا لیژنا دارایی و لیژنا دى پەرلهمانى ئو تیتە خاندن گفتوگۆ تیتە كرن، پیشهنگى یاسا مادده

بە ماددە بېتە گىتوگۇكرن، واتا سى جۇرە موناڧەشە دەكەين، موناڧەشە يەكا سەر سىياسەتا گىشتى يا حكومەتى، دوو/ مىزانىيە وئ سالى، كو ئەو دېتە خاندن پەرلەمان دەرگا بۇ دېتەھە كرن، گىتوگۇيى سەر دكەن راپۇرتا خۇى دى ئىتر يا ھەى يا گىشتيا، ھەرۈسە ئەوۋە كو لىژنىت مەعنى رەئىيا خۇ سەردا، پېشەنگى ياسا گىتوگۇ سەر تېتە سەر كرن، ماددە بە ماددە موناڧەشە لەگەل ھەر ياسايەكا دى ئىعتىادى موناڧەشە لەسەر دېتە كرن، كاك عبدالله و كاك سالار و گەشە خان جى ھافكار بن دگەل مندا، سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۋكى پەرلەمان:

سوپاس بۇ ئەو تىببىنى يە و روونكردەنەو بەرپىز آمنە زكرى، بەرپىز مصطفى سەكرى، فەرموو.

بەرپىز مصطفى احمد حمد (مصطفى سەكرى):

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

قسەكەى من كاك سالار كرى، سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۋكى پەرلەمان:

سوپاس بۇ بەرپىز مصطفى سەكرى، بەرپىز بەھار عبدالرحمن، فەرموو.

بەرپىز بەھار عبدالرحمن محمد:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

كاتىك دەلى راپۇرتەكان و ابزانم تۇزىك ئالۇزە، يەعنى (7) دەقە ئەو ھەموو راپۇرتە قسەى لەسەر بكرى، ئەو يەك، ئەو مولاھەزەى كاك سالار دەققە، راپۇرت لىژنە مەعنىيەكان ھەموويان داوۋە بە لىژنەى دارايى و كراوۋە بە راپۇرتىك، ئەوۋە لەويا تەناقوزىك ھەيە، ھەرۈھا پېشنىار دەكەم ماددەى (105) و (106) و (107) پەيوەندىدارن بەيەكەوۋە، ھەريەك ماددە بىت، خالى (1،2،3،4،5) بەو شىۋازە، زۇر سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۋكى پەرلەمان:

سوپاس بۇ بەرپىز بەھار عبدالرحمن، بەرپىز سەركەوت سەرحەد، فەرموو.

بەرپىز سەركەوت سەرحەد خلىفە:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

دىارە دەلى راپۇرتەكان ھەر ئەندامىك بۇى ھەيە لە ھەوت خولەك تىپەر نەكا، بەراى من ھەوت خولەك زۇرە، بكرى بە پىنج خولەك، ئەگەر زياتر بوو بۇى ھەيە بە راپۇرت پېشكەشى بكات باشە، سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۋكى پەرلەمان:

سوپاس بۇ بەرپىز سەركەوت سەرحەد، بەرپىز د.شىركۆ حمە أمين، فەرموو.

بەرپىز شىركۆ حمە أمين قادر:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

تېيىنىيەكان بەشىكى ئەوۋى زمانەوانى بوو ئەو بەرپزانە كاك سالار و كاك ابوبكر ھەلەدنى و بەھار خان وتيان لەسەر راپۆرتەكان لەبرى راپۆرت و دووجار (بەشىۋەيەكى گشتى)، ئەوى تىشى پىشتىگىرى قىسەكانى كاك على حمە صالح دەكەم، لەراستى دا من خۆم مەبدەئىيەن لەگەل ديارى كردنى كاتدا نىم، سوپاس.

بەرپز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس بۆ بەرپز د. شىركۆ حمە أمىن، بەرپز گەشە دارا، فەرموو.

بەرپز گەشە دارا جلال:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەندامانى پەرلەمان.

ئىمە پىمان باشە خۆى موناقەشەى بودجە چۆن دەست پى دەكات؟ لە پىش دا راپۆرتى دارايى حكومەت دەخویندريتەو، دواى ئەو پەرلەمانتاران ھەر يەكە و ھەوت دەقە قىسە لەسەر ئەو راپۆرتە و لەسەر سىياسەتى گشتى دارايى حكومەت قىسە بکەن، دواى ئەو راپۆرتى لىژنەكان دەخویندريتەو، (3) دەقە لەسەر ئەوھش قىسە بکرىت، دواى ئەو ماددەكان ماددە بە ماددە پەرلەمانتاران بەو شىۋەيە..

بەرپز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس بۆ بەرپز گەشە دارا، بەرپزان ئەو ماددەيە كۆتايى ھات، بەرپز على حمە صالح، خالى نىزامىت ھەيە؟ فەرموو.

بەرپز على حمە صالح طە:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەوۋى لىژنەكە ئالۆزىيەكى تىايە، يەكەم/ راپۆرتى حكومەت دەخویندريتەو و سىياسەتە عامەكەى ئەوۋ قىسەى لەسەر دەكرى، راپۆرتى لىژنەى دارايى خۆى بەش بەشە، بەشى دارايى، بەشى تەندروستى، بەشى كشتوكال، چۆن دەتوانرى لەسەر ھەموو ئەوانە، ئەوۋ سى دەقەكە نىە، ئەوۋكەى تى ھەر ماددەيەك سى دەقە لەسەرى قىسە دەكرى ئەوۋ قانۇنى بودجەكەيە، بەرپزان راستە خۆ قانۇنى بودجەكە سىكتەر سىكتەر نىە ، خۆمان چەندىن ياساى بودجەمان خویندوتەو..

بەرپز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس بۆ بەرپز على حمە صالح، گەيشت فىكرەكەت، بەرپز د. رىۋاز فائق، فەرموو.

بەرپز رىۋاز فائق حسين:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

ئىمە يەئنى وەكو لىژنەكە پىمانوايە برگەيەكەمان لەبىر چوۋە بىنووسىن، ئەويش ئەوۋەيە كە:

ماددەى (105):

1- ۋەزىرى دارايى راپۇرتى ھۆكۈمەت سەبارەت بە پرۇژە ياساى بودجە دەخاتەرۋو.

دوایی راپۇرتى گىشى، يەنى ئەو راپۇرتەى كەلای لیژنەى دارايى يە، دوو فیکرە ھەيە، فیکرەيەکیان ئەۋەيە پەرلەمانتاران ھەوت دەقە بتوانن قسە بکەن بۇ ھەمووی، لەبەر ئەۋەى نووسراۋە راپۇرتەکان بە بى تەۋزیح، فیکرەيەکی تر ھەيە (10) دەقە بى و تەۋزیعی بکەين لە نیوان ھەردوو راپۇرتەکە، يەنى لە نیوان راپۇرتەکەى كە ھۆكۈمەت دەيخوینیتەۋە و سیاسەتى دارايى ھۆكۈمەت عەرز دەكات لەگەل راپۇرتى لیژنەکان بەھەردووی (10) دەقەى دەدریتى، تەۋزیعەکە يەکی پینج دەقە بى، يەکیکیان ھەوت بى، يەکیکیان سى بى، لە راستى دا ئەگەر خولى پيشووتان لەبیربى خەلك ھەبوۋە لەم پەرلەمانە (57) دەقە قسەى کردوۋە، خەلك ھەبوۋە (45) دەقە قسەى کردوۋە، خەلك ھەبوۋە نیو سەعات قسەى کردوۋە، يەنى مەبەستەكە ئەۋەيە ئەو دەروازەيە ئەگەر بکریتەۋە ئەۋەى قسەيەكى ترە لەراستى دا.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئېمىنىكى / جىگرى سەرۋكى پەرلەمان:

قسەى زياتر لەسەر ئەۋە بکەين؟ با بە ئەزمونى خۇى بەرپىز امنە زىكرى، فەرموو.

بەرپىز نامنە زكرى سعید:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

عادەتەن مادام سیاسەتا گىشتيا ھۆكۈمەتا ئەۋەى گەر راپۇرتى بەشیکى لیجانا كو گریدایە سەكتەر سەكتەر گىفتوگۆى لەسەر بکەن، بۇ نمونە مەسەلەن ھۆكۈمەت ئەو پرۇژەيىت كو بۇمە ناردى پرۇژەيىت بەردەوام، پرۇژەيىت كو يىت راۋەستايىنە، پرۇژەيىت كو ھاتىنە تەمام كرن، بۇ ھەر لیژنەيەكا يا پەيوەندیدار بىتە ھەناردن كە ھۆكۈمەت يىت وى واریدا بواری خزمەتگوزارى دا بۇ پەرۋەردە و بۇ رېگاوېان و بۇ تەندروستى چ چىكرى يە، ھەر لیژنا كو ئىختیصاصى خو موتابەعە وان بەتایبەتى سەر مەنتەقیت خۇى دكاتن، ئەف راپۇرتا گىشتيا ھۆكۈمەتى سیاسەتا گىشتيا يا ھۆكۈمەتا دەربارەى بودجە دیار دكاتن، راپۇرتا گىشتيا يا پەرلەمانى كو يا گریدایە سەكتەرا فە يا گریدایا ھەر لیژنەيەكا يا گریدایە ئىختیصاصیت خۇ لەبەر ھەندى بە دیتنا من بىتن دوو گىفتوگۆھیت ژ يەك جودا بىنە ئەنجامدان، واتا سیاسەتا گىشتيا ھۆكۈمەتى، گىفتوگۆيەكا عام بىتە ئەنجامدان ئەۋە كو گریدا يا راپۇرتى دىتە لیجانى پەرلەمانى ژ كو ھەر گریدایە سەكتەرەكى، بۇ نمونە دى من پرسىارى ھەبىتن دى ئەتو چەندى سەر قانونى موناھەشەى بکەى، بابەتەكا قانونى سەر ماددە بە ماددە دىتە گىفتوگۆكرن، بەس پرسىار منا ھەى بۇ نمونە دھۆكى رەۋزەك دى يە نیوسى تەمام بوو، پرۇژىت بەردەوام دا يا ھەى، پارە بۇى ھاتىە تەرخان كرن، دىبەشى گىفتوگۆكران راپۇرتىت لیجانادا دوو ۋەختییدا كو ۋەزىریت مەعنىنە ئەز ھەر ۋەزىرەكى پرسىارا تايبەتمەند بە تايبەتى

وزیرى پلاندانان دىبىژىت بەردەوام يا تەمام بووى، پىرۇژىت بەردەوام دا ھەى پارەى بۇ ھاتىە تەرخان كرن، ئەفە چۇن ئەف پارە بۇچى سەرف ھاتى، ئەز وەختى د زى ياساىى دا فان گىفتوگۇىى سەرف بىكەى لىبەر ھەندى دىقۇتۇن ژ يەك جودا بن.

بەرىز جەفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرىكى بەرلەمان:

سوپاس، بەرىز على حمە صالح، فەرموو.

بەرىز على حمە صالح طە:

بەرىز سەرىكى بەرلەمان.

ھىوادارم پەلە نەكرى لەم بەشە، ئەم بەشە خەرىتەى ئەو دەكات كە چۇن بودجەكە تىدەپەرىنى و موناقلەشە دەكرى، راپۇرتى حكومەت دى سىياسەتى عامى حكومەتە، زۇر باشە ھەوت دەقلە قسەى لەسەر دەكەىن، دواى ئەو آمنا خان بەشىكى باس كىرد، راپۇرتى لىژنەى داراىى ئەو مەساحەىە كە گىفتوگۇ لەسەر بودجەكە بەگىشتى دەكرىت، تۇ ناكىرىت بۇ نەمۇنە دوو ھەزار پىرۇژەى تىايە، لەو دوو ھەزارە ھەزارى بەردەوامن، پىنج سەدى ھەر دىار نىە لەكوپن، پارەى بۇ دانراو، پىرۇژەى وەھمى تىايە، تۇ چۇن ئەو پەرلەمانتار ھەصر دەكەى سى دەقلە قسەى لەسەرىكات؟ ھەلەكە ئەو دىە بەش بەشە، بەشى تەندىروستى، بەشى كىشتوكال، بەشى پەروەردە، لە ھەر بەشىك با پەرلەمانتار بۇى ھەبى ھەوت دەقلە قسەى لەسەر بىكات، نەك تۇ ئەو ھەموو پىرۇژە، دوو ھەزار پىرۇژە بىنى جگە لە خەرجىيە تەشغىلىيەكەى من لەسەر دوو ھەزار پىرۇژەكە قسەم ھەىە، لەسەر بەخشىن قسەم ھەىە، لەسەر خەرجى دىكە قسەم ھەىە، لەسەر دەرمالەكان قسەم ھەىە، ئەم ھەموو چۇن بە ھەوت دەقلە دەكرىت؟ چۇنكە لە قانونى بودجەكان موناقلەشەى سىيەمە، ماددەكان موناقلەشەى دەكرى، مەجالى ئەو نىە.

بەرىز جەفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرىكى بەرلەمان:

سوپاس بۇ بەرىز على حمە صالح، بەرىزان پەلە پەل لە ھىچ بىرگەىيەكى ئەو ماددەىە ناكىرىت، ھى پىشترىش نەكراو، ھىچ ئىشىكى تر لەو گىنگىر لەبەردەمماندا نىە، دەرفەت بە د.فرست دەدەىن بۇ ئەو دى رۇونكىردنەو دى زىاتىر لەسەر ئەو بەدات، فەرموو.

بەرىز فرست صۇفى على:

بەرىز سەرىكى بەرلەمان.

ئىمە پىمواىە لە مانگى شەشى (2014) وەكو لىژنەى كاتى دەست بەكاربووین، يەك سال و نىو خەرىكى نووسىنى ئەو پەىرەو بووین، نەك پەلەمان نەكردوو، كاتىكى زۇر زىادىشمان پىداو، ھىچ ماددەىەكىش لە ناو شەو ماددانەى نووسىومانە لە ناو ئەو پەىرەو ھى ئەو دىە كە چەندىن سەعات موناقلەشەى زۇر

بەردەوامى لەسەر كراوه، ئىمە بەكورتى و بە كوردى ئەوهى دامانپرشتوو ئەو دوو جوملەيە، ئەوه شتىكى مۆتەبەعە لە ھەموو پەرلەمانات، يەكەم شت راپۆرتى حكومت لەسەر بودجەى سالى (2019) دى، ئەم راپۆرتە تەفاسىل و ستراتىژى حكومەتى تىدايە، كە وەزىرى مالىە راپۆرتەكەى خويندەو رېگە بە ئەندامانى پەرلەمان دەدرى ھەر يەكە ھوت دەقە لەسەر ئەم راپۆرتە قسە بكات، دواى ئەو راپۆرتى ھاوبەشى يەعنى ئەوهى كە لىژنەى دارايى نامادەى كردوو لەبەرەنجامى كۆگردنەوھى راپۆرتى ھەموو لىژنەكانى پەرلەمان، كە دەبيتە ئەصلى قانونى موازەنە و بە ئىستىناد كردنە سەر راپۆرتى ئەو قانونەى ئەو مەشروعەى كە لە حكومت ھاتوو، ئىنجا لەوى بۆ ھەر بەندىك، بۆ ھەر ماددەيەك ھەر ئەندامىكى پەرلەمان سى دەقە قسە دەكات، ئەگەر (60) ماددە بىت، (30) ماددە بىت، (30) جارەن (3) واتا ھەر ئەندامىك بۆى ھەيە (60) دەقە قسەى لەسەرى بكات، ئىمە كە قانونى بودجە دەنووسىن ئىتر تەواو دەبين لە بودجە، دەگەرپىنەوھە كۆى؟ دەگەرپىنەوھە رىساكانى دانانى تەشرىع، چ نەصەكمان ھەيە لە موناقتەشەگردنى ماددە بە ماددەى قانونىكى ئىعتىادى ھەمان ئەو رىساپانەش لەسەر موناقتەشەگردنى قانونى موازەنە تەتبىقى دەكەين، ئىمە لە دواى تەواوگردنى راپۆرتى حكومت دەگەرپىنەوھە مەنزومەى تەشرىعى خۆمان كە پىش ئىستا بەرپىزتان دەنگتان بۆدا، ئەو مەنزومە تەشرىعىيە پەسندگەى پەيرەوييەكەى پىموايە زۆر تەبىعى يە و زۆرىش گونجاوھە ئەوهى ئىمە دامانپرشتووھە.

بەرپىز جعفر ابراھىم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس بۆ بەرپىز د. فرست صۇقى، بەرپىز على حمە صالح ئاخىر تىبينىت، فەرموو.

بەرپىز على حمە صالح طە:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

آمنة خان، گەشە خان، كاك سالار ئەندام پەرلەمان بوون ھاوکارمان بوون، راپۆرتى گەتوگۆى راپۆرتى لىژنەى دارايى جىاوازە لە گەتوگۆگردن لەسەر قانونى بودجەكە، ئەوهى بەرپىز د. فرست دەيلى وەك گەتوگۆگردن لەسەر راپۆرتى حكومت راستە، بۆ گەتوگۆگردن لەسەر ماددە بەماددەى كە ماددەى يەكەم دەلى بودجەى سەرۆكايەتى ھەرىم ئەوھندە و بودجەى پەرلەمان ئەوھندە و ئەنجومەنى وەزىران، ئەوھش راستە، بەلام راپۆرتى لىژنەى دارايى كاك دكتور جىاوازە لە قانونى بودجەكە، ئەوھ گەتوگۆيەكى ترە، واتا سى گەتوگۆمان ھەيە.

بەرپىز جعفر ابراھىم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس بۆ بەرپىز على حمە صالح، ئىستا دەرفەت بە گەشە خان دەدەين، گەشە خان دەتوانى باسى ئەوهى

پىشتر بکەى؟

بەرپۇز گەشە دارا جلال:

بەرپۇز سەرۆكى پەرلەمان.

بەئى، ئەۋەدى كە على حمە صالح دەئى وايە، ئىمەش ئىستا موناڧەشەمان كىرد لە لىژنە، بەس وابزانم جارى د.فرست موافىق نىە، راپۇرتى دارايى حكومت فرسەت بدرى بە پەرلەمانتار قسەى لەسەر بكات، دوايى راپۇرتى پەرلەمان كە لەلىژنەى دارايى كۆبوۋەتەۋە ھى ھەموو لىژنەگان فورسەتتىكى تر بدرى بە پەرلەمانتار ئىنجا دوايى دىيىتە سەر پروژەى بودجەكە ماددە بە ماددە و بەند بە بەند.

بەرپۇز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس روونكىردنەۋەيەكى تىرى ئىزافى ھەر لەسەر ئەۋە، بە ئەزموونى پىشتر، بەرپۇز سالار محمود، فەرموو.

بەرپۇز سالار محمود مراد:

بەرپۇز سەرۆكى پەرلەمان.

من پىموايە بەم مىكانىزمە پەرلەمان سەرگەۋتوو نابى لە پەسندكىردنى بودجە، ئەگەر بىكرىتە سى بابەتى دابەشكراۋ، راپۇرتى حكومت بۇ بەرچاۋروونكىردنى پەرلەمانى كوردستانە لە وردكىردنەۋەى سىياسەتى دارايى و مالى كۆكىردنەۋەى داھات و سەرفكىردن، ئەۋەى پەيوەستە بە راپۇرتى لىژنەى دارايى بۇ بودجەى گشتى ئەو پروژەىە حكومت دەينىرئىتە پەرلەمان، جا پەرلەمان خۇى بەپىي پەپرەۋ قەرار دەدا ئايا بەند بە بەند ئىستاگە ئىمە لە چوارچىۋەى ئەۋە موناڧەشە دەكەين، بەند بە بەند موناڧەشەى دەكات يان بەشىۋەيەكى گشتى كات دەداتە پەرلەمانتاران، ئەۋەى كە د.فرسەت دەئى دەگەرپىنەۋە بۇ مۋتەبەعى قانونى، قانونى بودجەش موناڧەشە دەكرى، ئەو كاتە ھەر پەرلەمانتارىك بۇى ھەيە ماددەى بە ماددە، واتا سى بەش نىە دوو بەشە، بەشى يەكەم ئەۋەى حكومت راپۇرتى خۇى لە رىگەى ۋەزىرى دارايى دەيخوئىنئىتەۋە يان ۋەزىرى پلاننانان دەيخوئىنئىتەۋە، سىياساتى گشتى حكومت خۇى روون دەكاتەۋە بەدەر لەو ئەرقامانەى كە لە ناو پروژەى ياساى بودجەيە كە دەينىرئىتە پەرلەمانى كوردستان، پروژە ياساى بودجە تايىتلەگانى دەستنىشان دەكات، داھاتەگانى، خەرجىيەگانى، بودجەى تەشغىلى، بودجەى ۋەبەرھىنانى، حەجىزى، صەرقى، ھەموو ئەۋانە لە ماددەگانى روون دەكاتەۋە بەشىۋەيەكى گشتى، بەلام لە تەفاصىل دا مەسەلەى پروژەى بودجەكە ھەيە من بۇ خۇشەم بۇچوونم وايە پەرلەمان ناگاتە نەتىجەيەك ئەگەر لە سىكتەرى پەرۋەردەدا تۇ برۇى لە پروژەيەك لە ناحىيەكدا دەكرى تەفاصىلى لە ناو ھۆئى پەرلەمان موناڧەشە بىكرى، بەشىۋەيەكى گشتى موناڧەشە دەكرى بەلام ئەم مەسەلەيە پەيوەستە بەرپۇئى پەرلەمان لە چاۋدىرى كىردنى بودجە.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس بۇ بەرپىز سالار محمود، ئەم ماددەيە بە تىرۋتەسەلى باس كرا، بەرپىز عبدالله حاجى محمود،
فەرموو.

بەرپىز عبدالله محمود محمد:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ئەگەر كاتەكە لابەن تەصەور دەكەم كىشەكە چارەسەر بكرى.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس بۇ بەرپىز عبدالله حاجى محمود، بەرپىزان تىيىنىيەكان پىشكەش كران، رەئى كۆتايى لىژنەى كاتى،
دوای دەرفەت بۇ ئەوان ئەكىد ھەيە بۇ ئەوۋى دووبارە دايرىژنەو، فەرموو.

بەرپىز فرست صۇقى على:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ئىمە تىيىنى ھەموو ئەندام پەرلەمانمان وەرگرت، دىين بە ھاوكارى لەگەل بەرپىزان ئەندامانى لىژنە ئەو
عورفەى كە مونتەبەعە لە پەرلەماناتى دىكە بە تايبەتى ئەو تەجروبهى عىراقىش وەردەگرين، بزاني
چۆن گىفتوگۆ دەكرىت، بۇ جارى داھاتوو كە ئەوۋە پەسند دەكەين كە دىينەوۋە نازانم دووسبەيە، كەيە؟
صياغەيەكى نوئ دەھىنين كە كارپىكراو بىت لەروۋى پەيرەوييەو، بە دەقىقتىش دەچينە سەر ئەوۋى
خولەكانى پىشوۋى خۇمان و صياغەيەكى دەقىق دەھىنين.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس بۇ بەرپىز د.فرست صۇقى، ماددەى دواتر، ماددەى (106)، فەرموو.

بەرپىز عبدالرحمن فارس عبدالرحمن:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ماددەى (106)

1- لىژنە بەشەكانى بودجە دەخاتەرۋو بۇ گىفتوگۆكردن و برپاردان لەسەريان بەند بە بەند.

2- ھەر ئەندامىك بۇى ھەيە لەسەر ھەر بەندىك بۇ ماوۋى لە سى خولەك تىپەر نەكات گىفتوگۆ بكات.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

ئەوۋە بەشى دوووم بوو كە باس كرا، بۇ گىفتوگۆى ئەوۋە بەرپىز د.شېركۆ ھەمە أمين، فەرموو.

بەرپىز شىركۆ حمە آمىن:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

وئالا ھەر پىشتىر كا د. فرست وتى مادده، ئىستا لىرە بەند نووسراوه، نازانم يەعنى بۇمان روونىكاتەوه،

چونكە من بۇخۇم وەكو وتم من مەبدەئىيەن لەگەل ديارىكردىنى كات دا نىم بەراستى بەھىچ جۇرئىك.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس بۇ بەرپىز د. شىركۆ حمە آمىن، ديارە موناقتەشى تر لەسەر ئەم ماددەيە نىيە، ماددەى دواتر، بۇ

صياغەش دەتوانن بنىرن بۇ لىژنەكە، بەرپىز كاك عمر دەستى خۇت بەرز كرد و نەويت كرد، فەرموو.

بەرپىز عمر عىنايەت حمە سعید:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەى (106) باس دەكەن؟

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

نا ئەو ماددەى (107) ئەو ەى كە باس دەكرى.

بەرپىز عمر عىنايەت حمە سعید:

ببوورە من قسەم لەسەرى نىيە.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس بۇ بەرپىز عمر عىنايەت، ماددەى (106) ھىچ گەتوگۆيەكى لەسەر نىيە؟ ماددەى (107) ئەگەر

بىخویننەو، فەرموو.

بەرپىز عبدالرحمن فارس عبدالرحمن:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەى (107)

دەنگدان لەسەر كۆى پرۇژەكە بە ھەمان ئەو رىكارانە دەبىت كە لە ماددەى (105) ى ئەم پەپرەو دا

ھاتوو.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

ئەو (105) ە دەگۆردىت، بەرپىز عمر عىنايەت، فەرموو.

بەرپىز عمر عىنايەت حمە سعید:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

من تەنھا دامرشتۆتەو (دەنگدان لەسەر كۆى پرۇژەكە بەپىيى ماددەى (105) ى ئەم پەپرەو دەبىت).

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس بۇ بەرپىز عمر عىنايەت، بەرپىز سالار محمود، فەرموو.

بەرپىز سالار محمود مراد:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

من پىموايه ئەم ماددەيه بوونى زيادەيه پىويست ناكات، چونكە لە پەپرەودا ديارى گراوه بە چ شىوازىك دەنگدان لەسەر بەند و ماددە و ياساكان دەكرىت، بۆيه ئەوه تىكرار كردنەوهى پىموايه توشى جەدەلى زياتر دەكات لە كاتى گفتوگۆكردنى پرۆژەى بودجە، سوپاستان دەكەم.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس بۇ بەرپىز سالار محمود، ماددەى دواتر، ماددەى (108).

بەرپىز عبدالرحمن فارس عبدالرحمن:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ماددەى (108)

پەرلەمان بودجەى تايبەتى دەبىت كە سەرۋىكايەتى ديوان ئامادەى دەكات و پاش پەسندكردنى لەلايەن دەستەى سەرۋىكايەتى دەخرىتە نىو بودجەى گشتى.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

موناقتەشە لەسەر ئەوه، بەرپىز بەھار عبدالرحمن، فەرموو.

بەرپىز بەھار عبدالرحمن محمد:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

من پىشنيار دەكەم ئەم بىرگەيەى بۇ زياد بكرىت، كاتىك دەئىت پەرلەمان بودجەيەكى تايبەتى ھەيە كە سەرۋىكايەتى ديوان ئامادەى دەكات، لىرە ئيزافەيەك بكرى (بەچاودىرى يان بەسەرپەرشتى لىژنەى كاروبارى پەرلەمان) چ بنووسرى گونجاوه لىژنەى كاروبارى پەرلەمانى تىدا بىت، زۆر سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

بەشدارى، بەئى سوپاس بۇ ئەو تىبىنيە، بەرپىز عمر عىنايەت، فەرموو.

بەرپىز عمر عىنايەت حمە سعيد:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

من پشتگىرى فسەكەى بەھار خان دەكەم، پەرلەمان بودجەيەكى تايبەتى دەبىت كە سەرۋىكايەتى ديوان بە ھەماھەنگى يان بە چاودىرى لىژنەى كاروبارى پەرلەمان ئامادەى دەكات.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىڭرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس بۇ بەرپىز عمر عىنايەت، بەچاودىرى ھەندەك ناپىكە، بە بەشدارى دەبىت، بەرپىز د.شېركۆ حمە
أمىن، فەرموو.

بەرپىز شېركۆ حمە أمىن قادر:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

من پشتىوانى قسەكانى خاتوو بەھار و كاك عمر دەكەم، لەگەل ئەوھشدام لىژنەى كاروبارى پەرلەمانىش
رۆلى ھەبى لە ديارى كردنى ئەو بودجەيە، بەتايبەتى ئەمپۆ بىنيتان چەند راپۆرتىكى ورد و زانستيان
خویندەو، سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىڭرى سەرۋىكى پەرلەمان:

دەستخوش زۆر سوپاس بەرپىز د.شېركۆ حمە أمىن، بەرپىز أبوبكر ھەلەدنى، فەرموو.

بەرپىز أبوبكر عمر عبدالله (أبوبكر ھەلەدنى):

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

مادام پەرلەمان قسە لەسەر پرۆژە ياساى بودجەى حكومت دەكات، ئەولا ترە كە قسە لەسەر بودجەى
خوشى بكات، لەبەر ئەو دەبىت بە صياغەيەك بە جۆرىك لە جۆرەكان پەرلەمانتاران ئاگادارى بودجەى
پەرلەمانىش بن.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىڭرى سەرۋىكى پەرلەمان:

دەستخوش سوپاس بۇ بەرپىز أبوبكر ھەلەدنى، بەرپىز سالار محمود، فەرموو.

بەرپىز سالار محمود مراد:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

وئلا من ھەر پىشنيار دەكەم كە وشەيەك ئيزافە بكرىت لە دواى ئەوھى دەلئ (پەرلەمان بودجەيەكى
تايبەتى دەبىت) ئەو دەروستە، كە سەرۋىكايەتى ديوان ئامادەى دەكات پاش پەسندکردنى پرۆژەكە، يەئنى
پرۆژەى بودجە، بىرمان نەچى بودجەيەكى تايبەت، ئەو ۋاستە بودجەى تايبەتە بەلام لە نەتىجەدا ھەر
پرۆژەيە تاوھكو پەرلەمان پەسندى دەكات، پاش پەسندکردنى پرۆژەكە لەلايەن دەستەى سەرۋىكايەتى
دەخريتە نيو بودجەى گشتيەوھ.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىڭرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس بۇ بەرپىز سالار محمود، بەرپىزان ماددەى دواتر (109)، فەرموو.

بەرپىز عبدالرحمن فارس عبدالرحمن:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەى (109)

ئەگەر لەبەر ھەر ھۆيەك ئامادەكردن يان پېشكەش كىردنى بودجە كەوتە دواى دەستپىكى سالى دارايى، ئەو ھەر مانگىك كە بودجە دواكەوتوو پىژەى يەك لەسەر دوانزە (12/1) ئەو پىشتىوانىيەى كە بۇ سالى دارايى راپىردوو بىپارى لەسەر دراوو خەرج دەكرىت.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

ئەو تەقريبەن ستانداردە، بەرپىز على حمە صالح، فەرموو.

بەرپىز على حمە صالح طە:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەم ماددەيە كە دەلى لەبەر ھەر ھۆيەك، دەستى حكومەتى زۇر ئاوەلا كىردوو، ئىمە لەپىشتىش تەنكىدەمان كىردوو جگە لە حالەتى حەرب كە ئىنشاللا ولاتەكەمان ھەمىشە لە حەرب دوور دەبىت، داھات ديارە، خەملىندراو، خەرجىش ديارە، خەملىندراو، پىشتىر باسما لە رى و شويىنك كىرد كە دەكرى سەرۆكايەتى حكومەت بىت ئەك وەزىرى دارايى مەبەرىراتى خۇيان بەن، پاشان بە زۇرىنەى پەرلەمان وادەيەك ديارى بكەى بۇ ناردنى بودجەكە، يەنى تۇ ئەگەر لەبەر ھەر ھۆيەك بودجەى نەنارد و يەك لەسەر دوانزەى (12/1) رۇيى، بەتال كىردنەوى ماددەكانى پىشوو بەشپوئەيەك لە شپوئەكان، ديسان تەنكىد دەكەمەو داھات و خەرجى خەملىندراون، خۇ قانونى بودجەكەش قانونەكە دەردەكەى سەد لە سەد تەنقىز نابى وەكو ئەو، بەخوا ھەر عەجز دەبىت، داھات زىاد دەكات، كەم دەكات، بۇيە ئەم ماددەيە من پىمباشە بەو شپوئەيەى نەروات، يان ھەلبىگرىت، يان لە حالەتى زۇر نارددا نەبىت ئەو صەلاحىتە بە كراوئى نەدرى لەبەر ھەر ھۆيەك بتوانن ئەو دوابخەن.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس بۇ بەرپىز على حمە صالح، بەرپىز عمر عىنايەت، فەرموو.

بەرپىز عمر عىنايەت حمە سعید:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

مىنىش ھەمان بۇچوونم ھەيە (ھەر ھۆيەك) مەتاتىتەى تىدايە، ئەگەر لەبەر ھەر ھۆيەك بالاتر لە دەسەلاتى حكومەت، يەنى لە دەسەلاتى خۇيان دا نەبوو، مەسەلەن شەرىك بەرپابوو، لافاويك خوانەنخواستە ھاتە پىشەو، بوومەلەرزەيەك رپویدا، كارساتىكى سروشتى رپویدا لەو حالەتانە دەكرىت حكومەت بودجە تەنقىر بكات، بەلام بە دەر لەو ناكىر بودجە تەنقىر بى.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىڭرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس بۇ بەرپىز عمر عىنايەت، بەرپىز بەزاد درویش، فەرموو.

بەرپىز بەزاد درویش دەرویش:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

بەرپىز مەنىش ھەمان تىببىنى ھەبى يەنى ل ناحىيە ياساى چاوا دەچىت ھەر ھۆيك بىت، يەنى واتا ئەوانىدى ھەمووى لەق بىنەو بەرپىز، ئەمە دەتەنن بەپى ئەو ماددەيە بودجە ھەر نەھنىرەن، چونكى دەئىت لەبەر ھەر ھۆيك، واتا مەرچار بىرپىت، بلىن حالەتەكى تارىئە، يان ھەر شتەكە مەرچار بىرپىت، زۆر سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىڭرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس، ئەوئى ياساى پى دەئىن (الظروف القاهرة) شتىكى وايە، بەرپىز د. شىركۆ ھەمە ئىمىن، فەرموو.

بەرپىز د. شىركۆ ھەمە ئىمىن:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

مەنىش لەگەل ئەوئى لە راستى دا ئەو پەھايى و ئەو دەستكراوئى يە نەمىن، بەتايبەتى بىنەمان لەم چوار سالەى رابردوودا بە ناشكورى نەبى ھىچ پىرۆزە بودجەيەكمان نەبىنەو، ئەو بەرپىزە ئەزمونى خولى رابردوومان بۇ باس دەكەن، بۇيە لەم پىرۆزە مەن پىشتىگىرى قىسەكانى كاك على و كاك عمر و كاك بەزاد دەكەم، زۆر سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىڭرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس بۇ بەرپىز د. شىركۆ ھەمە ئىمىن، لە كۆتايى موناقتەشەى ئەمە ماددەيەدا بەرپىز سالار محمود، فەرموو.

بەرپىز سالار محمود مراد:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

بەپى بەرپىزە چوونى ولات ھەم لە ھەرىم و ھەم لە عىراقىش دا لەو سالانەى كە لە كوردستانىش دا بودجە ھەبوو، بەلام موناقتەشەكردنى پىرۆزەى بودجە ھەر چەند مانگىك دواكەوتوو، بۇيە بوونى ئەمە ماددەيە مانەوئى ھەبى باشە وەكو پىرەنسىپ، بەلام ئەو ھۆكارانە چىن؟ كە تىايدا پىشنىارى مەن نامازە بەو بەرپىز كە پەرلەمان بىرۇا بەو ھۆكارانە بىكات، واتا ئەو ھۆكارانەى كە ھۆكۈمەت دەپخاتەروو بۇ نەناردنى بودجە پەرلەمان بىرۇا پى بىكات لەبەرەمبەردا ئەو دوانزە لەسەدە سەرف بىكەن، سوپاستان دەكەم.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىڭرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس بۇ بەرپىز سالار محمود، بەرپىز عمر عىنايەت، فەرموو.

بەرپىز عمر عىنايەت حمە سەيد:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

ئەو زروفە دىتە پىشەو بە عەرەبى پىي دەلئىن (الظروف القاهرة)، يەنى شتىك سوودى لى بىينن لە دەسلەلاتى خۇيان.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىگرى سەرۋكى پەرلەمان:

سوپاس، ديارە گفتوگۇ لەسەر ئەو ماددەيە كۇتايى ھات، ماددەى دواتر، كۇتايى ئەو بەشە، ماددەى (110).

بەرپىز عبدالرحمن فارس عبدالرحمن:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

ماددەى (110)

بەرپىز بەرپىز ھەرىياتى ژمىرىيىرى پەرلەمان لە كۇتايى ھەر سالىكى دارايى ھەلدەستىت بە دانانى ژمىرەى كۇتايى و دەخريتە بەردەم دەستەى سەرۋكايەتى بۇ رازىبوون لەسەرى و رەوانە كىردنى بۇ لىژنەى دارايى و كاروبارى ئابوورى و ۋەبەرھىنان، بەمەبەستى پىداچوونەو و بەرزكىردنەو راپۇرتىك لە بارەيەو بەرپىز پەرلەمان.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىگرى سەرۋكى پەرلەمان:

سوپاس بۇ گفتوگۇ ئەو ماددەيە بەرپىز د. شىركۇ حمە أمين، فەرموو.

بەرپىز شىركۇ حمە أمين:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

من تەنھا سەرنجەكەى پىشوو دەلئىمەو، لىرەشدا بە برۋاى من پىويستە لىژنەى كاروبارى پەرلەمانى تىدا بىت، چونكە ئەوان مەعنەن بە ئىش و كارەكان، سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىگرى سەرۋكى پەرلەمان:

سوپاس بۇ ئەو تىبىنە بەرپىز شىركۇ حمە أمين، بەرپىز عمر عىنايەت، فەرموو.

بەرپىز عمر عىنايەت حمە سەيد:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

ھەمان سەرنجە ھەيە دەكرى بنووسرى (بەرپىز بەرپىز ھەرىياتى ژمىرىيىرى پەرلەمان كۇتايى ھەر سالىكى دارايى ھەلدەستىت بە دانانى ژمىرەى كۇتايى پاش چاۋ خشاننەو لىژنەى كاروبارى پەرلەمان بە راپۇرتەكە)، شتىكى لەو بابەتە جىگای بكرىتەو.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىگرى سەرۋكى پەرلەمان:

سوپاس بۇ بەرپىز عمر عىنايەت، بەرپىز بىستوون فايق، فەرموو.

بەرپىز بېستون فايق محمد:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەوھى من تەنھا رەبىتى بە تەسەلسولەوھ ھەيە، ئەو ماددەيە لەبەينيانە، ئەو ماددەيە ژمىريارى پەرلەمان لەگەل ماددەگەي پېشووئىرى دەمجن بەيەگەوھ تايبەتن بە پەرلەمان ئەوھ كەوتۆتە بەينيانەوھ، يەئنى ماددەي (109) كەوتۆتە بەينيان.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس بۇ بەرپىز بېستون فايق، بەرپىزان گىفتوگۇ لەسەر ئەم ماددەيە كۇتايى ھات، گىفتوگۇ لەسەر ئەم بەشەش كۇتايى ھات، دوا تىببىنى و پروونكردنەوھ بۇ بەرپىز د. فرست صۇقى، فەرموو.

بەرپىز فرست صۇقى ئىلى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

لە دوو ماددە باسى لىژنەي كاروبارى پەرلەمان كرا، لىژنەي كاروبارى پەرلەمان بەو ناوھ نەماوھ، بە پىي ئەوھى دەنگمان لەسەر دا، بۇيە كە لىژنەي دەستپاكي و كاروبارى پەرلەمان و سكاللا، بۇيە ئەگەر گونجاوھ، چونكە ئىمە لىژنەي مالىمان دانا لىژنەيەكى مەئنيە بەو بابەتە.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس بۇ بەرپىز د. فرست صۇقى بۇ ئەو پروونكردنەوھ، سوپاس بۇ بەرپىزان لىژنەي كاتى پىداچوونەوھى پەيرەوى ناوھو، سوپاس بۇ ئىوھى بەرپىز دەستخۇش، ئەم دانىشتنە كۇتايى ھات، رۇژى سىشەممە سەعات (10) دانىشتنىكى تر بۇ ئەوھى ئەم پەيرەوھ تەواو بكەين و كۇتايى پى بينىن، كاتىكى خۇش، دەزانە دەچن بينەرى مۇندىالەن.

د. يوسف محمد صادق

سەرۆكى پەرلەمانى

كوردستان - عىراق

جعفر ابراهيم ئىمىنكى

جىگىرى سەرۆكى پەرلەمانى

كوردستان □ عىراق

فخرالدين قادر

سكرتېرى پەرلەمانى

كوردستان □ عىراق

پەرلەمانى كوردستان - عىراق

پرۇتوكۇلى دانىشتىنى ژمارە (8)ى

پېنج شەممە رېكەوتى 17 7 2018

خولى چوارەمى ھەئىزاردن

پروتۆكۆلى دانىشتنى ژماره (8)

پېنج شەممە رېكەوتى 2018/7/17

كا تژمىر (12) ى پېش نيوەرپۇي رۇژى پېنج شەممە رېكەوتى 2018/7/17 پەر لەمانى كوردستان - عىراق بە سەرۇكاپەتى بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى جىگىرى سەرۇك و، بەرپىز بىگەرد تالەبانى سكرتېرى پەرلەمان، دانىشتنى ژماره (8) ى نائاسايى خولى چوارەمى، سالى (2014) ى خوى بەست.

بەرنامەى كار:

بەپىيى حوكمەكانى برگه (1) ى مادده (20) لە پەپرەوى ناوخوى ژماره (1) ى ھەموار كراوى سالى 1992 ى پەرلەمانى كوردستان - عىراق، دەستەى سەرۇكاپەتى پەرلەمان برپارى دا كاتى دانىشتنى ژماره (8) ى خولى بەھارەى سالى پېنچەم لە خولى چوارەمى ھەلئىزاردن لە كات (11) ى پېش نيوەرپۇي رۇژى پېنج شەممە رېكەوتى 2018/7/17 دا بەم شىۋەپە بېت:

1- گفتوگو كوردنى پەپرەوى ناوخوى پەر لەمانى كوردستان كە لەلايەن لىژنەى كاتى بۇ پېدا چونەوھى پەپرەوى ناوخو ئامادە كراو بەپىيى برپارى ژماره (26) ى سالى (2014) ى برگەى (8) لە ماددهى (56) لە ياسا ھەلئىزاردنى پەر لەمانى كوردستان ژماره (1) ى سالى (1992) ى ھەموار كراو و پالېشت بە ماددهى (94) ى پەپرەوى ھەموار كراو لە پەپرەوى ناوخوى پەر لەمانى كوردستان ژماره (1) ى سالى (1992) ى ھەموار كراو.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىگىرى سەرۇكى پەرلەمان:

بەناوى خواى گەرەو مېھربان.

دانىشتنەكەمان بەناوى گەلى كوردستانەو دەست پى دەكەين، بەرنامەى كار بەپىيى حوكمەكانى برگه (1) لە ماددهى (20) ى پەپرەوى ناوخوى پەرلەمانى كوردستان - عىراق ژماره (1) ى سالى (1992) ى ھەموار كراو دەستەى سەرۇكاپەتى پەرلەمان برپارىدا كاتى دانىشتنى ژماره (8) ى خولى بەھارەى سالى پېنچەم لە خولى ھەلئىزاردنى چوارەمى پەرلەمان لە كاتژمىر (10) ى بەيانى رۇژى سېشەمە رېكەوتى 2018-7-17 بېت بەرنامەى كارى دانىشتنەكە بەم شىۋەپەپە:

1- گفتوگو كوردنى پەپرەوى ناوخوى پەرلەمانى كوردستان كە لەلايەن لىژنەى كاتى بۇ پېدا چونەوھى پەپرەوى ناوخو ئامادە كراو بەپىيى برپارى ژماره (26) ى سالى (2014) ى برگەى (8) لە ماددهى (56) لە ياسا ھەلئىزاردنى پەرلەمانى كوردستان ژماره (1) ى سالى (1992) ى ھەموار كراو و پالېشت بە ماددهى (94) ى پەپرەوى ھەموار كراو لە پەپرەوى ناوخوى پەرلەمانى كوردستان ژماره (1) ى سالى (1992) ى ھەموار كراو، ئىستا داوا لە بەرپىز بىگەرد تالەبانى دەكەم بۇ خستە رووى پوختەى دانىشتنى پېشتەر لەگەل لىستى ئامادە بووانى بە ھو و بى ھو، فەرموو بەرپىز.

بەرپىز بېگەرد تالەبىنى / سىرتىر پەرلەمان:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

بەناۋى خۋاى گەورە مېھرەبان پوختەى دانىشتىنى ئاسايى ژمارە (7) ى رۆژى يەك شەممە رېگەوتى 15-7-

2018 بەم شىۋەيەى خوارەوۋە بوو:

1- دەست پىگردىنى دانىشتىن لەلايەن بەرپىز جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان.

2- خويىندىنەۋەى ناۋى ئەندامانى ئامادەبوو ئامادەنەبوو ھەرۋەھا خويىندىنەۋەى پوختەى دانىشتىنى پىشوو لە لەلايەن سىرتىرى پەرلەمان.

3- خويىندىنەۋەى يەگەم بۇ (6) پرۆژە ياسا و (1) پرۆژە برىار لەلايان لىژنەى ياسايى.

4- خويىندىنەۋەى راپۇرتى شىكارى لەسەر كارى ئىدارى و كارگىرى لە پەرلەمانى كوردستان لەلايەن بەرپىز (مەدىنە ئەيۋب ئەحمەد).

5- گىتوۋ گۆگردن و پەسند كردى ياسا ھەموارى سىپەمى ياسا بە كرىدانى خانوو بەرە ژمارە (8) ى سالى (1979) ى ھەموار كراو لە ھەرىمى كوردستان - عىراق .

6- دەنگ دان لەسەر (بەشى ھەشتەم) و گىتوگۆ كردى (بەشى نۆيەمى) پەيرەۋى ناوخۇ ژمارە (1) ى سالى (1992) ى ھەموار كراو .

ناۋى ئەندامانى پەرلەمان كە لەدانىشتىنى ژمارە (7) ى ئاسايى لە بەروارى 15/7/2018 مۇلت پىدراون يان بەبى مۇلت ئامادە نەبوون بۇ دانىشتىنى بەيانى ئەمانەن: (دلير مستفى / مۇلت)، (عيزت صابر / مۇلت)، (ابراهيم احمد سمو / مۇلت)، (ئوميد عبدالرحمان / مۇلت)، (ئەنەس محمد شريف / مۇلت)، (جمال عوسمان كارسول / ئامادە نەبوو)، (دلشاد شعبان / ئامادە نەبوو)، (زياد حسين / ئامادە نەبوو)، (زوزان صادق / مۇلت)، (شيرن حوسنى / مۇلت)، (شامو شىخو / مۇلت)، (صالح بەشار / مۇلت)، (عبدالله جاسم / مۇلت)، (على على ھالو / مۇلت)، (على عوسمان / مۇلت)، (قالا فريد / مۇلت)، (مەردان خدر / مۇلت)، (نازم كىر / مۇلت)، (ھىفا حەجى مير خان / مۇلت)، (ئوميد حمە على / مۇلت)، (ئىقار ابراهيم / مۇلت)، (پەروا على / مۇلت)، (حسن صالح / مۇلت)، (سوران عمر / مۇلت)، (شىركو جەودەت / مۇلت)، (نارى محمد / مۇلت)، (باپير كاملا / مۇلت)، (كمال يلدا / مۇلت)، (واحيده ياقو / مۇلت)، (يروانت نىسان / مۇلت)، (يعقوب گورگيس / مۇلت)، ناۋى ئەندامانى پەرلەمان كە لە دانىشتىنى ژمارە (7) ى ئاسايى لە بەروارى 15/7/2018 مۇلت پىدراون يان بەبى مۇلت ئامادە نەبوون بۇ دانىشتىنى داۋى نيوەرۇ ئەم بەرپىزانەن: (فرحان جەوھر / ئامادە نەبوو)، (محمد صادق / ئامادە نەبوو)، (ماجد عوسمان / مۇلت)، ئەو بەرپىزانەى كە بۇ ئىمرۇ داۋى مۇلتەيان كىردو: (صالح بشار)، (دكتورە بهار)، (محمد صادق)، (فيروز تەھا)، (على على ھالو)، (نازم كىر)، (زياد حسين)، (على عوسمان)، (سوران عمر)، (ئەبووبكر ھەلدەنى)، (فيان عباس)، (شامو شىخو)، (ئوميد عبدالرحمان)، (رؤزا محمود)، زور سوپاس.

بەرئیز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس بۇ بىگەرد تالەبانى سكرتېرى پەرلەمان، بەرئیزان دوو خالى نيزامى ھەيە بە پەلە وەردەگرين، بەرئیز د. ابراهيم فەرموو.

بەرئیز د. ابراهيم احمد سەمۆ احمد:

بەرئیز سەرۆكى پەرلەمان.

تا چەند خالە نيزامىيە نزانەم، بەس ئىدارىيە بۇ رېڭخستنا بابەتا لىجانا مەيە كو ئەم چاوا كارىت خۇ بکەين، مە گەلکەم پى خۇشە ئەم فەترە مایيە پەرلەمانى دانىشتنىتى مە دکەفنه سى شەمبى و چارشەم بى، چونكى ئىك شەم و دوو شەم بى دابا ھەمى خەرىكى گۆبوونەوونە، دوو و سىت دانىشتنىت مە رېکنەکەفتن دگەل وان گۆبوونەوونە مە دەستنىشان كرى، بۇ نموونە (ياسا و پەرەوودە)، (پەرەوودە و دامودەزگاہى دى تر)، بۆمە مېواندارى وەزارەت بۆمە خەلەلەکا چى بووى، ھىقى دارم جەلسىت مە بکەفنه سى شەمبى و چارشەمبى، سوپاس.

بەرئیز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، بەرئیز نەجىبە لطيف فەرموو.

بەرئیز نەجىبە لطيف:

بەرئیز سەرۆكى پەرلەمان.

لە گۆبوونەوودى رابردوو ئەو پروژە ياسايانەى كە خویندەنەوودى يەكەمیان بۇ كرا يەكېك لە پروژەكان دەرھىندرا، راستە ئەو پروژەيە ئىمە وەك فراكسۇنى كۆمەل بە ھاوکارى فراكسىۆنەكانى تر پېشكەشمان كرىبوو، بەلام دواى بە دواداچون متابەعە سەيرم كرىد ئەو پروژەيە لە سايتى پەرلەمان لەو پروژانەى كە خویندەنەوودى يەكەمیان بۇ كراو تىاي نەبوو، دواتر يعنى زانىارى ئەوومان دەست كەوت كە ئەمە ئەوودى پېشتر پېشكەش كراوە ئىنفاز نەبوو، پروژەى ئىنفاز نەبوو، بەلكو پروژەكە نوسراوە لەسەر ئەو بابەتە وە لەو پروژەيەشا ئىستناد كراووتە سەر ئەو قانونەى لە عىراق پېشتر دەرچوہ لە قانونى ژمارە (9) سالى (2006)، بۆيە ئەو پروژەيە دووبارە نەبوو كە دەرھىندرا لە بەرنامەى كار، سوپاس.

بەرئیز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، ئەمپۆ بەيانى كاروبارى پەرلەمان ئاراستەم كرىدینە بۇ ئەوودى بە دواداچونى ئەو پروژانە بکەن، لەوانەى دانىشتنى پېشتر لە بەرنامەى كارمان ھىنا دەرى، تەكىدەم لى كرىدینە كە بە دواداچونى پېويست بکەن، بەرئیز بەھزاد فەرموو.

بەرئیز بەھزاد دەرويش دەرويش:

بەرئیز سەرۆكى پەرلەمان.

ديف پەيرەوى ناوخۆ مادەى (54) خالى (2) يعنى دووہم خالى (2) ھەر(10)

ئەندام بۇيان ھەيە بابەتى گىفتوگۇى بابەتى گىشتى بخىرئە بەرنامەى پەرلەمانەو بە ئامادە بونى سەرۆكى وەزىران يا وەزىرى تايبەتمەند، بەراستى بابەتەك ھەبوو كە پەيوەندىدار بوو بە دووكاندارو يعنى ھاۋلاتيانى ھەرىمى كوردستان، ئىمە پىشتر بە دوو راپۆرت داوامان كرد لەرپىگەى بەرپىزتان سەرۆكايەتى پەرلەمان ئاراستەى وەزارەتى شارەوانىمان كوردبوو كە ئەو بىرپارەى وەرگرتنى باجى زىل و خاشاك و ھەئاسىنى تابلۇ لە ھاۋلاتيان رابگرى، ھەر جەندە ئەوان وەلاميان داوہ كە ئەمە لە ياسا ھاتووە (دەئى) ياساى شارەوانىەكان سالى (1963) دەئىت وەرگرتنى رسومات، بەلام بەراستى ئىمە قەناعەتمان پىنەبوہ ئەو وەختە، وە ئىمە داوامان كرد ھەتا لە ياساش ھەبىت چونكە، لەبەر نا ھەموارى بارى داراى ھاۋلاتيان ئەم بىرپارە رابگرىت، بۇيە پىشى پىنچ رۇژە بە واژووى (23) ئەندامى پەرلەمان ئەم داواكارىيە ئاراستەى جەنابتان كراوہ كە وەزىرى شارەوانى بىتە ناو ھۆلى پەرلەمان، بۇيەئەو داوايە دووپات دەكىنەو، زۆر سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراھىم ئىمىنكى / جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، ئەو بابەتە لە بوارى جىبەجى كردن دابوو، يعنى نوسراو كرابوو بۇ ئەنجومەنى وەزىران و وەزىرى پەيوەندىدار ئاكادار كرا بۇ ئامادەى خۆى دەر بىرىبو لەسەفەر بىتەوہ، راست بىتە ئىرە ھەمو ئامادە كارىيەكان بۇ ئەمرۆ تەواو ببون، ئەوہى واى كرد بۇ ئەمرۆ ئەو خالە لە بەرنامەى كاردا نەبىت تەنيا يەك ھۆ بوو، بۇ ئەوہى بتوانىن ئەورۆ پەيرەوۋ ناوخۆ تەواو بىكەين لە ئايندەيەكى نىزىكدا ئەو خالە جىبەجى دەكەين خودى وەزارەتى شارەوانىش مەبەستيان بوو ئامادە ببن وە رون كردنەوہى پىويست ئەوہى لای وان ھەيە پىشكەش بە دانىشتنى پەرلەمان بىكەن، بەرپىز بىستون فەرموو.

بەرپىز بىستون فائق محمد احمد:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

بە واقەى حالى پەرلەمان و بە واقەى سياسى بەرپىزتان ئىستا سەرۆكى پەرلەمانن ئەم يەك دوو مانگەى كارى پەرلەمان كە ماوہ كۆمەلىك بابەتى گرنگ و ھەنوگەى لەبەردەم پەرلەماندا ھەيە، من داوايەكى برايانەم لە جەنابت ھەيە، داوا ئەكەم ئەم يەك دوو مانگە ئىشوكارە تايبەتى و ئىشوكارە حزبى و ئىشوكارە رۇژانەيەكەت تەرخان بىكەى بۇ ئىشەكانى پەرلەمان، دوئى ئىمە ھەموو پەرلەمانتاران لىرە بوين ھەموومان چاوەرى بوين جەلسەيەكى پەرلەمانى ئىدامە پى بدرى، بەلام جەلسەكە نەكراو من ئەو شەو جەنابتەم بىنى خەرىكى ئىشىكى حزبى بوى حەقى خۆتە ژيانى تايبەتت ھەيە كارى حزبى دەكەى، بەلام تمنا ئەكەم ئىشە حزبىكە بىكەى بە ئىشى دووہم سىيەم، دانىشتنەكەى پەرلەمان بەلاتەوہ گرنگتر بىت بۇ ئەوہى ئەو دوو سى مانگە ماوہ تەعويزى ئەو دوو سى سالەى پەرلەمان بىكەينەوہ كە نەمان توانى ھىج بىكەين بە داواى لىبوردنەوہ، زۆر سوپاس.

بەرئىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس، داواگە رەوايە بەسەر سەرۋى بەسەر چاۋو بەتەئكىد ئەو ماۋىيە وامان كىردە، بەس دۈيىنى
حالەتتىكى وا ھاتە پىش كە كەسيان دەست نەكەوت، بەرئىز بەھار فەرموو.

بەرئىز بەھار عبدالرحمان محمد:

بەرئىز سەرۋىكى پەرلەمان.

لە ماۋى دۈو ھەفتەى رابردودا سى پرۇزە ياسا سيفەى ئىستعجالى پىدرا، دووانيان لە ماۋى يەك رۇزا
ھەم لىژنەى ياساى راپۇرتى لەسەر نوسى و لىژنە تايبەتمەندەكانەۋە، ھەم بوو بە ياساۋ دەرچوو، بۇيە
داۋا ئەكەم كە ياساى بەرنگار بونەۋەى تىرۇر كە سيفەى ئىستعجالى پىدرا، داۋاكارم لە كۇبونەۋەى داھاتويا
بىخىرتە گىتوگۇكىردن تا بتوانىن ئەم ياسايەش دەرچوۋىندىت، زۇر سوپاس .

بەرئىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

دەست خۇش بەتەئكىد، يانى ئەو بابەتە لە لىژنەى ياساى بەھەند وەرگىراۋە، ئىمە چاۋەرۋانى راپۇرتىن،
خالى نىزامىش كۇتايى ھاتن تەنھا يەك تىببىنى ھەيە من بە پىۋىست دەزانم پىشكەش بەئىۋەى بەرئىز
بەكەم، لە ھەفتەى رابردوو وەعدمان بە كاك برۇزۇ مەجىد دابوو كە دەست لە كار كىشانەۋەى بەرئىز (يوسف
محمد) بىخەينە بەرنامەى كار، بەراستى ئەو وەعدەمان ئەو ھەفتەيە نەبردە سەر، لەبەر يەك ھۇ ئەۋىش
پەيۋەست بوو بە بەرژەۋەندى گشتى كە ئەم پەرلەمانە لە پەك نەكەيت بەردەوام بىت لەم كات و ساتەدا،
بەراستى يەنى پىۋىستىيەكى نىشتمانى ھەيە ئەگەر رەچاۋى ئەۋە بىرئىت كە ئەو بارو دۇخەى لە عىراق
دەگوزەرىت زۇر مەترسىدارە، زۇر پىشھاتەى مەترسىدار لە پىشمانن، وە راستەوخۇ تەئسىريان ھەيە لەسەر
ھەرىمى كوردستان، بۇيەش بۇ ماۋىيەكى تر ئەۋە دۋادەكەۋىت، بۇ ئەۋەى بزانىن ئەو وەزە بە چ
ئاراستەيەك يەكلايى دەكرىتەۋە ديارە خالى نىزامى كۇتايى ھاتن، بەرئىز د. شىركۇ فەرموو.

بەرئىز د. شىركۇ ھەمە ئەمىن ھادر:

بەرئىز سەرۋىكى پەرلەمان.

منىش نوقتەى نىزامىيە، لە راستىدا بە پىي پەيرەۋى ناوخۇش ھەم پىرسىار، ھەم ئەو نوسراۋانەى كە ئىمە
ئاراستەى دەكەين ئەبىت لە ماۋى (15) رۇزا دەسلەتتى جىبەجى كىردن وەلام باتەۋە، يانى بەراستى ھىجى
ۋەلام نادىتەۋە چەند جارىك ئەمەم وتوۋ دىسان ئەى لىمەۋە، من پىم خۇشە چا چ بە نوسراۋ بىت چ بە
زارەكى بىت وەلامەكەم دەست كەۋىت، ئايا بە فىعلى ئەم پەرلەمانە پىرسىاروو پىرساندن بە تايبەتى
ناينىرىت بۇ ئەنجومەنى وەزىران؟ يان ئەنجومەنى وەزىران ئەسلەن ئامادە نىيە وەلامان باتەۋە؟ بۇ ئەۋەى
بزانىن كامىانە، چۈنكە لەراستىا ناكىرىت چاۋەرپى ئەۋەكەين كە ئەم ۋلاتە بەم شىۋەيە ھوكومەتتىكى
ھەبىت لە ژىر چاۋدىريا نەبىت وە بە تايبەتى ھەر رۇزى قسەيەك ئەكا لە سەر موۋچە و قسەكەى خۇشى
قسەكە ناباتە سەر، كە ئەمە گەۋرەترىن كارەساتە بە نىسبەت ئەم ۋلاتەۋە، زۇر سوپاس .

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس، بەراستى ئەو ھاۋكارى ھەمەھەنگى نىۋان پەرلەمان و حكومت بەردەوامە، زۆر لە ئىۋەدى بەرپىز ئاگادارن لەسەر ئەۋەدى ۋەلامەكان بە دەستى ئىۋە دەگاتن، ئەۋە ئەنجامى ئەو پىرسىارانە ئاراستەى حكومت كراون بە نوسىن دوينىش لەو راپۇرتە شىكارىيەكە پىشكەش كرا، ئىۋە ئاگادارن لە نىزكەى ھەشت سەد پىرسىار ۋەلامى پىنج سەد پىرسىار بۇ پەرلەمان گەراينەۋە، بە تەكىد ھىچ نوسراۋىك لە پەرلەمانى كوردستان دوا ناكەۋىت لە ھەر بابەتتەك كە ھەبىت، بەلام كە پىرسىارەك دووبارە بوو يان ھەندەك ئەۋەدى زانىيارى كەمى تىدابون ئەو حالەتە رەنگە بۇ ماۋەيەك دوا بىكەۋىت، بەلام حەتمەن لە دواى ۋەرگرتنى زانىيارى زياتر ئاراستە دەكرىت ئەو بابەتە، دۇنيا بن كەم تەرخەمى لە سەرۋىكاتى پەرلەمان دروست نابىت بەردەوام بايەخى بە پىرسىارەكانى ئىۋە دەدەين، لىپىرسىنەۋە بابەتتەكى ترە ئەو بابەتەش بەراستى پەيۋەستە بە بارودۇخى سىياسى لە ھەرىمى كوردستان ۋە ئومىدەۋارىن تەۋافى سىياسى پتەو تر بىكرىت، بۇ ئەۋەدى زياتر دەستى پەرلەمانتاران بىكرىتەۋە ئەركى خۇى ۋەكو پەرلەمانى بىين، بەرپىزان داۋا لە لىژنەى پەيرەۋ دەكەين بەرپىزان بۇ ئەۋەدى سود لە كات بىين، فەرمو لىژنەى كاتى پەيرەۋى ناوخۇ بۇ سەكۋى تايبەت بە لىژنەكان بەرپىزان ئەو بەشەى ماۋە بۇ دەنگ دان تەۋاۋى دەكەين ۋە دەست بە گىتوۋگۋى بەشى (دەيەم) دەكەين، بەو ھىۋايەين بتوانىن ئەۋرۇ تەۋاۋى بىكەين ۋاتا قسەكان چىرو پىرو تەركىز لەسەر بابەت بىكەين، بەرپىزان لىژنەى كاتى، د.رپىۋاس، دەست بە بەشى (نۆيەم دەكەين) بۇ دەنگ دانە، بەرپىز د. فرسەت فەرمو.

بەرپىز د. فرسەت سۇفى ەلى:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ئىمە لە بەشى نۆيەم بودجە گىتوۋگۋى لەسەر كرابوو، دواى ئەۋەدى كە تىبىنى ۋ سەرنجى ئەندامانى بەرپىزى پەرلەمانمان لەبەرچاۋ گرت ۋە ئىستا مادە بە مادە دىخوئىنەۋە بۇئەۋەدى دەنگى لەسەر بىرپىت، لە مادەى (99) دەست پى دەكەين، مادەى (99) دىخوئىنەۋە دواى سىاغە كىرنەۋە ئامادىيە بۇ دەنگ دان. مادەى (99):

يەكەم/ لەسەر ئەنجومەنى ۋەزىران پىۋىستە لەسەرەتاي مانگى تىرىنى يەكەمى ھەموو سالىك بەر لە سالى دارايى بە مەبەستى گىتوۋگۋى بودجە بىرپىتە پەرلەمان.

دوۋەم/ لەسەر ئەنجومەنى ۋەزىران پىۋىستە لەكۇتاي مانگى نىسانى ھەموو سالىك ژمىرەى كۇتايى سالى پىشوو بىرپىتە پەرلەمان .

سىيەم/ ئەگەر بودجە ۋ ژمىرەى كۇتايى لەو رىكەۋتەى لە بىرگەى (يەكەم) ۋ (دوۋەم) ئەم مادەيە دىيارى كراۋە نەگەيشتە پەرلەمان، پەرلەمان داۋاى رونكىرنەۋە لە ۋەزىرى دارايى دەكات ئەگەر ھۆكارى گونجاۋ ھەبوو ماۋەيەكى دەداتى كە لە (15) رۇژ تىپەر نەكات.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

بەرپىز ئەر مادەدى خويىندرايەو، تىببىنىيەكان وەر گىرابون، سوپاس، بەرپىز عمر عىنايەت فەرموو.

بەرپىز عمر عىنايەت حمە سعید:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

(كاك على و دكتور شىركۆ و لەگەل كاك سالار و منىرە خان)، داوايان كرد له برى وەزىرى دارايى سەرۋىكى

ئەنجومەنى وەزىران بىتە پەرلەمان، هيوادارم ئەو بەختە دەنگدانەو زۆر سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس، بەرپىز د. شىركۆ فەرموو.

بەرپىز دكتور شىركۆ حمە امين قادر:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

هەر بەھانى ئەو قسەيەش بىرگە (يەكەم) و (دووەم) ئەم مادەيە كە ئەلى ئەنجومەنى وەزىران ياعنى بۆ

له (يەكەم) ئەنجومەنى وەزىران، بۆ له (سىيەم) بۆتە وەزىرى دارايى زۆر سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس، بەرپىز د. فرست ئەگەر وەلامى ئەو تىببىنىيە دەدەيتەو؟ فەرموو.

بەرپىز د. فرست صوفى على:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ئەگەر يەك تۆز پشوووان درىز بى، دەتوانم بلىم (90%) لىرە جىي كراوئەو، ئەو موشكىلەيەش كە

ئيوە باسى دەكەن بە تەئكىد له رووى مەسئولىەتى رئاسەتى مەجلىسى وزەرا بە ماددەكانى داھاتوو حەل

كراو.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

وابزانم هىچ گىرھتەك له سياغەى ئەو ماددە نىيە، و تىببىنىيەكەى خۆت ئاراستە كرد كاك (د. شىركۆ) بۆيە

ئەو ماددەيە بەو شىوازە خويىندرايەو دەخەينە دەنگدان، راستكراو كاك دكتور دىنبايە، د. شىركۆ

فەرموو.

بەرپىز د. شىركۆ حمە امين قادر:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

بەس عورف وابوو هەر (3) كەس پشتىوانى بكات دەخىتە دەنگدانەو، سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس، كاك د. فرست چەند كەس ئەو رەئىيەى هەبوو.

بەرپىز د. فرست سۇقى على:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

وھكو رەئى رەئىسى وزەرا (3) كەس نەبوو، بەلام وھكو رەئى ھەندىك دەيانگووت سەرۋىكايەتى ھكومت بەرپىسىارە، ھەندىك دەيانگووت رەئىسى وزەرا، بەلام گریمان ئەو رەئىسى وزەرايە دىت يان ئەو سەرۋىكايەتى ھكومت دىت ھىچ لە مالىە نازانىت، دەپھىنىە پەرلەمان چى لى دەكەيت، چى لى دەپىرسى؟ وزىرى مالىە موختەسسە لەو بابەتە، بۇيە ھەندىك شت ھەيە با (3) كەسىش پىشتىگىرى كىرەپ، بەلام لە رووى عورفى تەشرىعىيەو شتىكى گونجاو نىيە، ئىمە بىن كەسىك بىكەنە مەسئول كە ئەسلەن مەسئولى مەلەفەكە كەسىكى دىارىكراو لە ھكومت، لەسەر ئەو بىنەمايە ئىمە پىمان باشە ئەندامانى بەرپىزى پەرلەمان پىشويان دىرپى، ئىمە وامان كىرەو لە بەشى بودجە ھكومت ھىچ دەرەتەتەكى ئەماوتەو دەپى سالانە بودجە بىرپىتە پەرلەمان، ھىچ دەرەتەتەكىمان نەھىشتەتەو.

بەرپىز جعفر ابراھىم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

ئەو ماددەيە تەواو، تىبىنىيەكان پىشكەش كران دەخەينە دەنگدان، ماددەى (99) بەو شىوازەى خويىندرايەو كە زۆر مونافەشەى كراو (39) كەس لەگەلدایە؟ كى لەگەل نىيە؟ (18) كەس لەگەلدا نىيە؟ بەزۆرىنەى دەنگ پەسەندكرا، ئومىدەوارىن ماددەكانى تر بە زۆرىنەو كەمىنە نەبن، ھەول بەدىن تەوافقەك لە سەرى دروست بىكەن بە لىك تىگەشىتنى باشتر فەرموو بەرپىزان.

بەرپىز د. فرست سۇقى على:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ماددەى (100) تەنھا سىاغەكراو تەو سەرۋىكايەتى پەرلەمان لە نىكتىن كۆبونەو پەرلەماندا پاش كەشىتنى پىرۆزەكە لەلایەن ھكومتەو پىرۆزەكە ئاراستەى لىژنەى دارايى و كاروبارى ئابوورى و دەبەرھىنانى پەرلەمان دەكات.

بەرپىز جعفر ابراھىم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس، فەرموو بەرپىز كاك عمر.

بەرپىز عمر عىنايەت. ھمە سعید:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

پەرلەمان دانىشتى ھەيە، كۆبونەو نىيە، ئەو جارى پىشوش من ئەو سىاغەم كىرەو، سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراھىم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس بۇ ئەو تىبىنىيە، بەرپىزان ئەو تىبىنىيە لەبەرچاو بىگرن، لە دواى راستكىرنەو كۆبونەو بۇ دانىشتن ئەو ماددەيە بەو شىوازەى خويىندرايەو دەخەينە دەنگدان، (62) كەس لەگەلدايە، كى لەگەل نىيە؟ كەس نىيە، بە كۆى دەنگ پەسەندكرا، ماددەى (101)، فەرموون.

بەرپىز د. فرست سۇقى على:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ماددە 101) ھەم سىياغەكراوتەتو، ھەم گۇرپانكارى تىداكراوتەتو ۋە ئەگەر بەرپىز ئەندامانى پەرلەمان سەيرى بىكەن، تىبىنىيەكانى ئەوانمان (100%) ۋە رگرتو، ماددە 101) / ھەر لىژنەيەك لە رىگە سەرۋىكايەتى پەرلەمان تىبىنىيەكانى خۇى دەربارەى ئەو بەشەى پەيوەستە بەتايىبەتمەندى خۇى لە نىو بوودجەى گشتى و ژمىرەى كۇتايى لە ماوەى (10) رۇژ دەداتە لىژنەى دارايى و كاروبارى ئابوورى و وەبەھىنان.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

ئەو ماددەبە بەو شىوازەى خوئندرايەو دەخەينە دەنگدان، (62) كەس لەگەل دايە، كى لەگەل نىيە؟ كەس نىيە، بە كۇى دەنگ پەسەندكرا، ماددە 102)، فەرموون.

بەرپىز د. فرست سۇقى على:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

بەرگەيەكمان بۇ زىادكردو، گۇرپانكاريمان تىدا كردو، ھەموو ئەو تىبىنىيەكانى ئەندامانى پەرلەمان پىشكەشيان كرددو لە ناو ئەو ماددەبەى (102) ۋە ئەو كە پەيوەست بوو بە ماددەى (102) جىگەى كراوتەتو،

ماددەى (102):

1. پىويستە لە سەر لىژنەى دارايى و كاروبارى ئابوورى و وەبەرھىنان راپۇرتى بوودجە و ژمىرەى كۇتايى خۇى دەربارەى پىرۇژكە لە ماوەيەك كە لە (21) رۇژ دواى گەيشتنى راپۇرتى لىژنەكان پىشكەش بە سەرۋىكايەتى بكات.

2. پىويستە سەرۋىكايەتى لە يەكەمىن كۇبوونەو دواى گەيشتنى راپۇرتەكە بخاتە بەرنامەى كار.

3. ئەگەر ئەو ماوەيە بەسەرچوو لىژنەكە نەيتوانى راپۇرت پىشكەش بكات ئەو دەستەى سەرۋىكايەتى بۇى ھەيە ماوەيەكى دىكەى بداتى كە لە (10) رۇژ تىپەر نەكات ئەگەر لەو ماوەيەش راپۇرتى پىشكەش نەكرد، بە پشت بەستىن بە راپۇرتى لىژنە پەرلەمانىيەكان گفتوگۇى لە سەر دەكرىت.

تىبىنى زۇر ھەبوو لەسەر ئەو كە راستەوخۇ راپۇرتەكەى حكومت نەخوئندرىتن ئىمە تىبىنى ئەندامانى پەرلەمانمان لەبەرچاوكرت، ئەگەر لىژنەى كاروبارى دارايش راپۇرتەكەى نەھىنا بە پشت بەستىن بە راپۇرتى لىژنەكانى تر لە ناو پەرلەمان گفتوگۇى لە سەر دەكرىت.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

ماددەكە بەو شىوازەى خوئندرايەو بە رەچاوكردنى تىبىنى كاك عمر عىنايەتى پىشت كۇبوونەو بەكرىتە دانىشتن، فەرموون كاك عمر.

بەرپىز عمر عىناپەت حمە على:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

(پېۋىستەكە) دەبى بخرىتە دواو، سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

كاك ئارى ھەر ئوۋە بوو، فەرموو.

بەرپىز ئارى عبدالطيف مولود:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ھەردوو (پېۋىستەكە) كرا بە (دەبىت)، يەنى (پېۋىستە لە سەر) لا بىرىت، (دەبىت لىژنە دارايى) دووھم

خالىش (وھەر وھەا بۇ ھەيە قسە لە سەر كرا) (بۇ ھەيە) ئوۋىش زوعفە لاوازيە، سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، بەرپىز د. فرست فەرموو.

بەرپىز د. فرست صۇفى على:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

بەرپىز (د. پەرى) ھەموۋى بۇ نووسىون، بەلام لەبەر كەمى كات ئىمە وھكو ئو پېۋىستە دەچىتە دواى لە

ماددەى يەكەم وامان لى كىرد، بەس دواى وھكو باسما كىرد لىژنەيەك پىك دى ئەمە تەنھا پىش و پاشە

پېۋىستى بە دەنگدان نىيە ھەموو بۇمان چاك دەكەنەوۋە بۇيە من پىش نىياز دەكەم ئوۋەى پەيوەندى بە

سىاغەوۋە ھەيە بەجىي بەيلىن بۇ ئو بەرپزانەى لە ناو پەرلەمانن دىكتورايان ھەيە لە زمانى كوردى يان

موختەسن و، موختەمن بەو بابەتە تەسلىمىان دەكەين با بۇمان چاك بىكەن، ئەما ئوۋەى تر كە

جەوھەرىن، كە مەزمونن، ھەموومان چاك كىردوۋە، بۇ نمونە لەو ماددەيە كە خستەروو تىببىنى

ئەندامانى پەرلەمان (100%) وەرگىرايە، سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، فەرموو ئامىنە خان،

بەرپىز ئامنە زىكى سەيد:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

عادەتەن وختى راپۇرت دىتن بۇ پەرلەمانى لىژنىين پەيوەندىدار ھەموو راپۇرتى خۇ ئامادە دىكەن

بەرپزان لىژنە ئەگەر ئوۋە بىكەن، وختى راپۇرت دەيتن بۇ پەرلەمانى ژ لايى حكومت فە ھەر لىژنەيەك

راپۇرتا خو سەر وى بەشى كو وى گرئىدايە راپۇرتى خۇ د نقيسىتن ھەمى بۇچوون بۇ لىژنا دارايى دىجىتن

د برگا (سى) دا ئەمىت بىژىن ئەگەر ھاتوو لىژنەى دارايى نەشى راپۇرتا خۇ حازر كات (10) رۇژى دى

دەدەينى ئەگەر دىسان حازر نەكەت دى پىشت بەستن، يەنى گىفتوگۇ دى سەر وى ئەساسى دەيتە كىرن كو

راپۇرتىت ھەمى لىژنا ئەفە كارىكى گەلەكە زەحمەتا د قىت جەتەك ھەبىت ھەمى راپۇرتىت كۇن بىكات

راپۇرتەكە ھاوبەش ھەبىت مەعقول نىنە (22) لىژنا پەرلەمانى (22) راپۇرت ھەبىت، (22) راپۇرت توو بەيى موناھەشە بىكەيت ژ بەر ھەندى خەلەلە قىرا ھەي، يان بېتن لىژنەيەك ھەبىتن راپۇرتا ھاوبەشە جىكا، يان ژ پىشت بەستىن ب ئەو راپۇرت بىتن ئەو ھەكومت دىنپىرتىن چونكو گىتوگۇ د كەين، گەلەكە زەھمەت بىتن، سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىگىرى سەرۋكى پەرلەمان:

پېش ئەو خالى نىزامى تر باس بىكەين با د. فرسەت روونكردەنەو ھى زىاترمان بداتى. فەرموو كاك د. فرست.

بەرپىز د. فرست صۇقى ەلى:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

ئەو بەرپىز (ئامىنە) خان باسى كرد حالەتتىكى ئىستىسائىيە، ئەگەر لىژنەي كاروبارى دارايى مەعنىيە دەپھىنى، ئەگەر گرېمان حالەتتىك ھاتە پېش لەوانەيە قەد رووش نەدا، ئەگەر گرېمان نەپھىنە لەو حالەتە ئەو پىرۇزەيە ھەكومت ناروويەتى دەپھىننىتە ناو ھۆل ھەر لىژنەيەكى پەرلەمان راپۇرتى خۇي ھەيە بە پىشت بەستىن بەو راپۇرتەي ھەكومت تەبەن ئەو ھەي ئەندامانى پەرلەمانە ئىمە نەمان ھىناو، بە پىشت بەستىن بەو راپۇرتى لىژنەنە و بەو پىرۇزەيە كە لە ھەكومت ھاتوو موناھەشە دەست پى دەكات بۇ ئەو ھە بوودجە تەئخىر نەبى، مەبەستەكە چ بوو، مەبەست لەو ھىچ رىگايەك بۇ موناھەشەكردنى بوودجە نەمىننىتەو، يەنى ئەو ھەندە بە وردەكارى چووينە ھىچ مەجالىك بۇ ئەو نەمىننى كە سالانە بوودجە موناھەشە نەكرىت، بۇيە حالەتتىكى ئىستىسائىيە يەك، دووھىشيان راپۇرتى لىژنەكان ھەر يەكەو سىكتەرى خۇي ھەيە كە لىژنە دىت لىرە دادەنىشى ھەر لىژنە و مولاھەزاتى خۇي لە سەر بەشەكەي خۇي زراەيە، سناەيە ئەو دەدات، بۇيە ئەمە وەكو باسەم كرد پىم وانىيە ئەو ھى ئىمە دامان رىشتىيە كىشەي تىداپىت دەكرىت دەنگى لە سەر بدرىت، سەپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىگىرى سەرۋكى پەرلەمان:

ئىمە تەنيا تىبىننىيەكى تر وەردەگرىن لە سەرۋكى لىژنەي دارايى كۆتايى بە موناھەشە دىنن، فەرموو د. عزت.

بەرپىز د. عزت صابراسماەيل:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

ھەموو پىرۇزە ياسايەك بۇ ھەر لىژنەيەكى تر بچىت بۇ لىژنەي ياسايىش دەچىت لە راستىدا ئەمە لىژنەي ياسايى كۆي راپۇرتى ھەموو لىژنەكان يەك بخت لەيەك راپۇرتدا ئەو راپۇرتە بكات ئەگەر ھاتوو لىژنەي دارايى و ئابوورى و وەبەرھىنان نەيتوانى لە كاتى پىويىسى خۇيدا ئەم راپۇرتە ئامادە بكات، پىشنيار دەكەم لىژنەي ياسايى بۇ زياد بكرى لىژنەي ياسايى راپۇرتەكان لىك بدات كۆي بكاتەو بىكات بەيەك، سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس، فەرموو كاك د. فرست.

بەرپىز د. فرست صۇفى على:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

بەپپى ئەو سىستەمەى ئەندامانى پەرلەمان پەسەندىان كرد لەمەودوا راپۇرتى لىژنەكان بۇ سياغەى قانونى و دارشتنەوہى ياساىى دىتە ناو لىژنەى ياساىى، كەواتە قسەكەى (د. عزت) لە جىگەى خۇى داىبە ئەو موشكىلەىيەى (ئامنە) خانىش باسى كرد حەل دەبى كاتىك كە لىژنەكان راپۇرتيان نارد لىژنەى ياساىى لە چوارچىوہى سياغەى راپۇرتىكى ياساىى دەتوانن رىكى بختەوہ ئەگەر ئاماژەشى پى نەدەى لەبەرئەوہى بودجەش وەكو ھەموو تەشرىعەكى تر دەروات، باوہر ناكەم ھىچ كىشەىيەكىترمان ھەبى، سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس، فەرموو ھىفا خان.

بەرپىز ھىفا حجى مىرخان:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

پشتگىرى قسەكانى (ئامنە) خان دەكەم، چونكە ئەگەر لىژنەكانى دىكە نەتوانن لە كاتى پىويست ئەوانە بۇ لىژنەى داراىى بەپىنن، لىژنەى داراىى (10) رۆژە ماوہكەى تىپەر ببىتن، لىرە دەبىتە كىشەىيەك لە سەرشانى لىژنەى داراىى دەمىنىتەوہ، پشتگىرى قسەكانى (امنە) خان دەكەم، سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس، فەرموو كاك على.

بەرپىز على حمە صالح:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ئەو راپۇرتە گشتىيەى كە لە سەر سىياسەتى عامى بودجە وردەكارى بودجە دەنووسرپىت جىاوازە لەو راپۇرتەى كە لە سەر قانونى بوودجەكە دەنووسرپىت بۇ نموونە لىژنەى داراىى و ياساىى واتا دوو راپۇرتەمان ھەىيە، راپۇرتىك لە سەر قانونى بوودجە دەنووسرپىت بۇ نموونە ماددەى يەك ئەوہندە تەرخان دەكرپىت بۇ سەرۋىكايەتى پەرلەمان، ماددەى دوو ئەوہندە خەرجى تەشغىلى ئەوہندە و كۆمەلىك ماددەى ترى تىداىيە، ئەمە جىاوازە لەسەر ئەو راپۇرتەى كە لە سەر سىياسەتى گشتى بوودجەكە و سىياسەتى عامى بوودجەكە دەنووسرپىت، واتا دوو راپۇرتەمان ھەىيە، راپۇرتىكيان ئەركى لىژنەى داراىيە ھەمووى كۆبكاتەوہ، راپۇرتى دووہم ئەركى لىژنەى ياساىيە كە راپۇرتى ياساىى بوودجەكەىيە ئەوہى لىژنەى داراىى دەيكات راپۇرتى ياساىى نىيە، بەلكو سەرەنجە، تىبىنىيە، لە سەر سىياسەتى داراىى لە سەر سىكتەرەكان بە گشتى، بەلام راپۇرتى لىژنەى ياساىى كە دواتر پيدا دەچىتەوہ ئەوہ سەرەنجە لە سەر ماددەكانى بوودجە، سوپاس.

بەرپز جعفر ابراهيم ئيمىنكى / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، فەرموو كاك مصطفى.

بەرپز مصطفى زكرى:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

والله هەر تىبىنىيەكم هەبوو، لە سەر وشەى (پىويستە و دەبىت) ئەو پىم وابى كاك (د. فرست) مەسەلە هەر سياغە نىيە لە كوردیدا سىغەكەيان جىاوازه، لە زۆر جىيان ئەم وشەيە دووبارە دەبىتەو پىم وايە ئەم وشانە ئىلزىمىنە دەبىت وشەكە (دەبىت) بىت، (پىويستە) دەكرىت بىكەيت و دەكرىت نەيكەيت، پىم وايە دەبى ئەم مەسەلەيە يەك لا بكرىتەو يەعنى لە شوينى (پىويستە) لە شوينەكان بكرىتە (دەبىت)، سوپاس.

بەرپز جعفر ابراهيم ئيمىنكى / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، فەرموو شىرىن خان.

بەرپز شىرىن حسنى رەمەزان:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەگەر خويش ئەوئ وەزىفەت (د. فرست) خاندى دى پىرۇسا گىفتوگۆيى گەلەك زەحمەت د بىت ناپ هۆلە پەرلەمانى دا كار دى زەحمەت تر كەفى حەتا بگەهينا نەتىجەيى، بۆيە پشتهفانى ئاخافتنە (امنە) خانىت كەم و و (كاك على حمە صالح) پىرۇسەكە د ب ساناھى تر بتن و زىتر دەرباز بىت ژ پەرلەمانى، سوپاس.

بەرپز جعفر ابراهيم ئيمىنكى / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

يەك تىبىنى تر و كۆتايى پى دەينىن دەرفەت بە كاك د. فرست دەدەين فەرموو كاك صالح.

بەرپز صالح فقى محمد:

بەرپز / سەرۆكى پەرلەمان.

منىش پىش ئەوئ كاك (على حمە صالح) قسە بكات هەمان تىبىنىم هەبوو لەگەل (د. عزت) قسەم كرد كاك على قسەكانى منى كرد، سوپاس.

بەرپز جعفر ابراهيم ئيمىنكى / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

بە رەچاوكردنى تىبىنى بەرپزان ئەندامانى پەرلەمانى كوردستان فەرموو كاك د. فرست.

بەرپز د. فرست صۆفى على:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

ئىمە ئەوئ كە بەرپزان باسيان كردو پىشتگىرى (ئامنە) خانىيان كرد چاكمان كرد، وەكو حالەتئىكى ئىستىسائى ئەگەر گریمان كە ئەو لەوانەيە هەر روونەدات لىژنەى مالى خۆى راپۆرتى نەهينا، لىژنەكانى تر راپۆرتيان حازركرد يەكخستنى راپۆرتەكانى لىژنەكانى تر بۆ ئەوئ ئىعتىمادى بگەوئتە سەر وەكو خۆى كە پىشتر وتوووانە هى حكومەت موناقتە دەكرىت كە داواى خۆتان بوو دەلئىن داواى يەكخستنى

راپۇرتەكان لەلایەن لیژنەى یاسایى، سەبارەت بە (دەبى) و (پىۆیستە) هیچ جیاوازیان نییە ھەردووکیان ئیلزامینە ھەردوکیان (یجب، علی) جیاوازیان نییە، سوپاس.

بەرپز جعفر ابراھیم ئیمینكى / جیگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

پىۆیست دەكات ھەمووی بخویندریتهوه یان لە بیرتانە، بەرپز د. فرسەت فەرموو.

بەرپز د. فرست صۆفی علی:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەى (102)

- 1- لیژنەى دارایی و کاروبارى ئابوورى و ھەبەرھینان راپۆرتى بوودجە و ژمیرەى کۆتایى خۆى دەربارەى پڕۆژەکە لە ماوەیەکاندا کە لە (21) رۆژ دواى گەیشتنى راپۆرتى لیژنەکان پشکەش بە سەرۆکایەتى دەكات.
- 2- پىۆیستە سەرۆکایەتى لە یەكەمین کۆبوونەوى دواى گەیشتنى راپۆرتەکە، بیخاتە بەرنامەى کار.
- 3- ئەگەر ئەو ماوەیە بەسەرچوو لیژنەکە نەیتوانى راپۆرت پشکەش بکات ئەو دەستەى سەرۆکایەتى بۆى ھەبەرھینان دیکەى بداتى کە لە (10) رۆژ تێپەر نەكات ئەگەر لەو ماوەیەش راپۆرتى پشکەش نەکرد، بە پشت بەستن بە راپۆرتى لیژنە پەرلەمانییهکان دواى یەكخستنیان لەلایەن لیژنەى یاسایى گفتوگۆى لە سەر دەکریت.

بەرپز جعفر ابراھیم ئیمینكى / جیگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

ئەو ماددەى بەو شیوازەى خویندرایهوه دەخەینە دەنگدان، گفتوگۆکران تیبینییهکان وەرگیران، (47) کەس لەگەڵدايە؟ كى لەگەڵ نییە؟ کەس نییە بەکۆى دەنگ پەسەند کرا ماددەى (103)، فەرموو.

بەرپز د. فرست صۆفی علی:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەى (103) دەقى ئەو یە کە بەرپز (عمر عینایەت) بۆى ناردووین وەکو خۆى دەبخوینمەوه ماددەى (103).

- 1- راپۆرتى لیژنەى دارایی و کاروبارى ئابوورى و ھەبەرھینان بەسەر ئەنداماندا دابەش دەکریت وە ناکریت لەلایەن پەرلەمانەوه دەست بە گفتوگۆ بکریت بەر لە تێپەربوونى (48) کاژیر.
- 2- راپۆرتى لیژنەى دارایی و کاروبارى ئابوورى و ھەبەرھینان کۆکەرەوى راپۆرتى سەرجم لیژنە پەيوەندیدارەکان و رای کۆتایى راپۆرتى لیژنەى دارایی و کاروبارى ئابوورى دەبییت.

بەرپز جعفر ابراھیم ئیمینكى / جیگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

هیچ تیبینییهك ھەبەرھینان بەو شیوازەى خویندرایهوه دەخەینە دەنگدان، (57) کەس لەگەڵدايە؟ كى لەگەڵ نییە؟ کەس نییە بەکۆى دەنگ پەسەند کرا.

بەرپىز د. فرست صۇفى ەلى؛

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ماددەى (105)

بەرگەى بۇ زىاد كراوہ ئەوہش بە پشت بەستىن بە تىببىنى ئەندامانى پەرلەمان و ەل كىردنى ئىشكالىيەتتىك كە ەبەو، واتا بەو شىۋەبە دارپۇتراوہ:

سەرەتا وەزىرى دارايى دىت راپۇرتى ەكومەت پىشكەش دەكات، دواتر سەرۋىكى لىژنەى كاروبارى دارايى دىت راپۇرتى دارايى پىشكەش دەكات، دواى ئەوہ دەرفەت دەدرىتە ئەندامانى پەرلەمان ەەر يەك (10) دەقىقە قسە دەكات، ئىنجا دەچىنە سەر پىرۇژە قانونى بودجە و موناقتەشە دەكرىت بەند بە بەند و لەسەر ەەر ماددەبەك (3) دەقىقە قسە دەكەن، بەو شىۋەبە رىكمان خستۇتەوہ:

ماددەى (105)

1- وەزىرى دارايى راپۇرتى ەكومەت سەبارەت بە پىرۇژە ياساى بودجە دەخاتەروو، پاشان لىژنەى دارايى و كاروبارى ئابوورى و وەبەرەئىنان راپۇرتى ەاوبەشى لىژنەكانى پەرلەمان پىشكەش دەكات.

2- راپۇرتەكان بەشىۋەبەكى گشتى گىتوگۇيان لەسەر دەكرىت پىش چوونە سەر گىتوگۇكىردنى دەروازەكانى بودجە و بىرپاردانى بەندەكانى ەەر ئەندامىك دەتوانىت بۇ ماوہبەك كە لە (10) خولەك تىپەر نەكات بە شىۋەبەكى گشتى گىتوگۇ لەسەر راپۇرتەكان بكات.

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان بۇ ئەوہى بەرچاويان روون بىت، ئىستا (10) دەقىقە تەنھا لەسەر راپۇرتى ەكومەت و راپۇرتى لىژنەى دارايى ئىنجا ئەوہ دادەخرى ئىنجا مسوودەى لىژنەى قانونى دىت ماددە بە ماددە موناقتەشە دەكات، ەەر ئەندامىك بۇى ەبە لەسەر ەەر ماددەبەك (3) دەقىقە قسە بكات.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمنىكى / جىگرى سەرۋىكى پەرلەمان؛

بەرپىز د. عزت دواتر بەرپىز ئامىنە زىكىرى.

بەرپىز عزت صابر؛

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ئەو صياغەبە لەمەيان روون نەبوو (لىژنەى دارايى راپۇرتى كۇتايى پىشكەش دەكات كە پىكەتووہ لە ناوەرۇكەكەبەدا لە راپۇرتى ەموو لىژنەكان و لىژنەكەى خۇى) يەئنى لىژنەى دارايى تەنھا ناچى راپۇرتەكان كۇ بكاتەوہ بە جيا راپۇرتى ەەر لىژنەبەك، يەك راپۇرتى كۇتايى دروست دەكات، ئەم راپۇرتە بىرىتى يە لە تەواوى ناوەرۇكى ەموو لىژنەكان.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمنىكى / جىگرى سەرۋىكى پەرلەمان؛

سوپاس بۇ ئەو روونكردەوہ، بەرپىز ئامىنە زىكىرى فەرموو.

بەرپىز امنە زكرى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

د بەشى بودجەيى دا بتەنى وەزىرى دارايى نەئاخافىتن، وەزىرى پلاندانانى زى دەيتن پلانا خۇ و بەرنامى خۇ وە ھەروەسا ئەو پرۆژەيىت كو بەردەوامن يان نەھاتىنە ئەنجامدان سىياسەتا ھۆكۈمەتنى و پلاندانانى ديار دكاتن، واتە بتەنى وەزىرى دارايى تىدانىينە، ئەگەر فى خالىش بەرچاڧ وەربىگرن.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس بۇ بەرپىز ئامىنە زىكرى، بەرپىز د. فرست پوونكردنه وەدى كۆتايى.

بەرپىز فرست صۇفى على:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئىمە گوتومانە وەزىرى دارايى راپۇرتى ھۆكۈمەت سەبارەت بە پرۆژە ياساى بودجە دەخاتەپو، جا ئەگەر وەزىرى دارايى بە پىويستى زانى دەرفەت بداتە وەزىرى پلاندانانىش كە راپۇرتى ھۆكۈمەت پىشكەش بكات، باوەر ناكەم ھىچ مانىعەكى قانونى ھەبى، چونكە وەزىرە و بۇى ھەيە قسە بكات.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

با دەرفەت بە دوو كەسى تر بدەين دەستى خۇيان بەرز كىردۆتەو، بەو شىوازەش بەرپاستى موناقەشە كۆتايى نايى، بەرپىز على ھەمە صالح، فەرموو.

بەرپىز على ھەمە صالح:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ھەر لەپووى مەنتىقىيەو پەرلەمانتار پىتر سەرنجى لەسەر راپۇرتى ھۆكۈمەت ھەيە تاوەكو راپۇرتى لىژنەى مالى، ھەر لە پووى مەنتىقىيەو، چونكە ئەو تەنقىزە، ئەو جىبەجى دەكات راپۇرتى لىژنەى دارايى ئەصلەن كۆكەرەو راپۇرتەكانە، يەئنى مەنتىق لەوودا نىە قسەكردن لەسەر راپۇرتى ھۆكۈمەت كاتىكى پىويستى نەدرىتى، كاتىكى زياترى نەدرىتى، بەتايبەتى بۇ لىژنە موختەصەكان، د. فرست مەبەستم ئەوھيە بۇ ئەو ھەموو ئەندامانە لىژنەى دارايى لەسەر راپۇرتى خۇى با ھىچ قسەيەك نەكات و ناشىكات، بەلام دەرفەتى پى بدن با چارەكى، (20) دەقىقە لىژنەى مالى كە لىژنەى موختەصە با كاتەكە كراوہ بى، چونكە زۆرە راپۇرتەكە، ئەم ھەموو سىكتەرەنە رەنگە بە (10) دەقىقە كافي نەبىت، بەس بۇ لىژنەى مالى.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، فەرموو.

بەرپىز شىرىن ھىسنى رەمەزان:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

پشتىقانىا ئاخافتنا ئامىنە خانى دەكەم، ئەم نەبىژن وەزىرى دارايى، ئەم بىژن وەزىرەكانى پەيوەندىدار، سوپاس.

بەرئىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

فەرموو كاك سالار.

بەرئىز سالار محمود مراد:

بەرئىز سەرۋىكى پەرلەمان.

تەئىدى ئەو دارشتنە ئەكەم كە لىژنە پەپرەو دايانپرشتوو، بە پىچەوانەى بۇچوونى براى خۇشەويستەم
على حمە صالح، پەرلەمانتار كەمتر قسە لەسەر راپۇرتى حكومت ئەكات، زۆرتىن تىروانىنى خۇى لە
راپۇرتى لىژنە و لىژنەى دارايى لەسەر پرۇژەكەى حكومت وەكو بوودجە كە ئەھيىرتە پەرلەمان باس
لەوہ ئەكات، و لە ناو پەرلەمان داكۆكى لە بۇچوونى خۇى ئەكات لە نيو ئەو راپۇرتانەى كە لىژنەكان
ناردوويانە و راپۇرتى لىژنەى دارايىش، ئەگىنا راپۇرتى حكومت برىتتە لە سياسەتى مالى و پلانى
حكومت بۇ سائىكى دارايى، تەفاسىلى ئەو بابەتە لە پرۇژەى بوودجەدايە، سوپاس.

بەرئىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس، تەئىدى بەرئىز سالار ئەكەم، چونكى (2) راپۇرت پىشكەش كرن، ئىك دەربارەى سياسەتا دارايى،
ووزىرئىت دارايى پىشكەش دكەت، ووزىرئى پلاننانانى دىتن بەحسى سىكتەرا و لىستا حكومتەتا تەرخان كرى
و راپۇرتەكا پىشكەش كرى، ئەگەر ھەفالىت من گەشە خان ھاوكار بن، بۇيە پىتقىا ھەردوو ووزىران بىژن،
ووزىرى دارايى راپۇرتا پىشكەش بكتەن، ووزىرى پلاننانان راپۇرت ئەگەر ھەبى پىشكەش بكتەن، ئەندام
پەلەمانى بال سەر راپۇرتا گشتيا رەيا خۇ بدەتن، سوپاس، ديارە چارەسەريان كرديە، بەرئىز د. فرست،
فەرموو.

بەرئىز د. فرست صۇقى على:

بەرئىز سەرۋىكى پەرلەمان.

لەجياتى ووزىرى دارايى كردمانە ووزىرى پەيوەندىدار، راپۇرتى حكومت سەبارەت بە پرۇژە ياساى
بوودجە دەخاتەروو، سەبارەت بەوہى كاك (على)ش باسى كرد ئىمە كاتىكى مەفتوحمان داوہتە لىژنەى
دارايى و ئابوورى و وەبەرھىنان، راپۇرتى خۇى پىشكەش ئەكات، ئەو (10) دەقەيە بۇ يەك كەسە، پىم
وايە زۇر باشە، ئىستا داوا لە بەرئىزان ئەكەين ماددەى (105) وەكو ئەوہ ئەيخوئىنمەوہ بىخەيتە دەنگدان.
ماددەى (105):

1 ووزىرى پەيوەندىدار راپۇرتى حكومت سەبارەت بە پرۇژە ياساى بوودجە ئەخاتە روو، پاشان لىژنەى
كاروبارى ئابوورى و وەبەرھىنان راپۇرتى ھاوبەشى لىژنەكانى پەرلەمان پىشكەش ئەكات.

2- راپۇرتەكان بەشيوەيەكى گفتوگۇيان لەسەر ئەكرى پىش چوونە گفتوگۇ كردنى دەروازەكانى بوودجە و
دەروازەكانى، ھەر ئەندامىك بۇ ماوہيەك ئەتوانى كە لە (10) خولەك زياتر نەبى.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

ئەو ماددەى بەو شىۋەىە كى لەگەل داىە؟ (59) كەس لەگەلئەتى، كى دزىەتى؟ كەس نىيە، ماددەى دواتر، بەرپىز د. فرست، فەرموو.

بەرپىز د. فرست صۇقى على:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ماددەى (106) وەكو خۇى هىچ تىبىنى لەسەر نەبوو

1 لىژنە بەشەگانى بوودجە ئەخاتە روو بو گىتوگو كىردن و برىاردان لەسەريان بەند بە بەند.

2 ھەر ئەندامىك بۇى ھەىە لەسەر ھەر بەندىك بو ماوہى (3) خولەك گىتوگو بكات.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

كى لەگەل داىە؟ (58) كەس لەگەلئەتى، كى دزە؟ (1) كەس، بە زۇرىنەى دەنگ پەسند كرا، ماددەى دواتر، بەرپىز د. فرست، فەرموو.

بەرپىز فرست صۇقى على:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

تەنىا صىاغەىە، ئەوہى كاك (عمر عىناىەت) بۇى نارىبووین، ماددەى (105) چونكە تەسەلسولى ماددە

گوپراىە ئەبىتە ماددەى (92) ، دەنگدان بەپىى ماددەى (92) ى ئەم پەپرەوہ ئەبىت، ماددەى (107) بەو

شىۋەىە دادەپىژىتەوہ، (دەنگدان بەپىى ماددەى (92) ى ئەم ئەپرەوہ بىت).

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

كى لەگەلئە؟ (55) كەس، كى دزە؟ كەس نىە، ماددەى دواتر، بەرپىز د. فرست، فەرموو.

بەرپىز فرست صۇقى على:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ماددەى (108) گوپنكارى تىدا كراوہ لەسەر داواى ئەندامانى پەرلەمان،

ماددەى (108): پەرلەمان بوودجەى تاىبەتى ئەبى كە سەرۋاىەتى بە ھەماھەنگى لەگەل لىژنەى

دەستپاكى و كارووبارى پەرلەمان و سكالاً نامادەى بكات و پاش پەسند كىردنى لەلاىەن دەستەى سەرۋاىەتى

ئەخرىتە نىو بوودجەى گشتى.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

كى لەگەلئەتى؟ (55) كەس، كى دزە؟ كەس نىە، ماددەى دواتر، بەرپىز د. فرست، فەرموو.

بەرپىز فرست صۇقى على:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ماددەى (109) گىتوگوى زۇرى لەسەر كرا، تىبىنى لەسەر كرا، لەسەر داواى ئەندامان چاكمان كىرد و بەم

شىۋەىە،

ماددەى (109): ئەگەر لەبەر ھۆيەك كە لە دەرەوھى ئىرادەى حكومەتى ھەرئىم بى ئامادە كردن يان پىشكەش كردنى بوودجەكە و دواى دەستپىكى سالى دارايى ئەوھ بۇ ھەرمانگىك كە بوودجە دواكەوت رېژەى (1-12)ى ئەو پشتىوانىھى بۇ سالى دارايى رابردوو بىپارى لەسەر دراىوو خەرج ئەگرى. لەبەر ھەر ھۆكارىكمان لابرد كردمانە (لەبەر ھۆيەك كە لە دەرەوھى ئىرادەى حكومەت بى)، داوا لە بەرئىزان ئەكەين بخرىتە دەنگ.

بەرئىز جعفر ابراھىم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

كى لەگەئىھتى؟ (50) كەس، كى دژە؟ كەس نىھ، بەكۆى دەنگ پەسند كرا، ماددەى دواتر، بەرئىز د. فرست، فەرموو.

بەرئىز فرست صۇفى على:

بەرئىز سەرۆكى پەرلەمان.

گەشە خان بىرى خستەمەوھ، ماددەى (110) كە ئىستا ئەخوئىنمەوھ ئەبىتە (109)، (109) دىتە خواری، بەس تەسەلسولىان ئەگۆرى، بەو شىوھىھ تىبىنى لەسەر نەبووھ، ماددەى (109): بەرئىوھبەرايەتى ژمىرىارى پەرلەمان لە كۆتايى ھەر سالىكى دارايى ھەلدەستى بە دانانى ژمىرەى كۆتايى و ئەخرىتە بەردەم دەستەى سەرۆكايەتى بۇ راست بوون لەسەرى و پەوانە كردنى بۇ لىژنەى دارايى و كاروبارى ئابوورى و وەبەرھىنان بە مەبەستى پىداچوونەوھ و بەرزگردنەوھى راپۆرت لەسەرى بۇ پەرلەمان.

بەرئىز جعفر ابراھىم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

كى لەگەئىھتى؟ (49) كەس لەگەئىھتى، كى دژە؟ كەس نىھ، ئەچىنە بەشى دەيەم، دەست بە گفتوگۆ ئەكەين، بەرئىز د. فرسەت فەرموو.

بەرئىز فرست صۇفى على:

بەرئىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئىمە داوا ئەكەين بگەرئىنەوھ بەشى سىيەم كە موناقلەشەمان نەكردبوو، ھەئىزاردنى دەستەى سەرۆكايەتى تەواو ئەكەين ئىنجا بەشى ئەخىر كۆتايى پى دىنن، سوپاس.

بەرئىز جعفر ابراھىم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، بەشى سىيەم، فەرموو.

بەرئىز ئالا فەرىد:

بەرئىز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەى (10):

دەستەى سەرۆكايەتى پىك دى لە سەرۆك و جىگر و سەرۆكى پەرلەمان.

تېيىنى، پېشنيارىك ھەبە كە جىگىرى سەرۆك بىكرىتە دووان يان زياتر و رەجىاوى پېكھاتەكانى توركمان و كلدان و سريان و ئاشوور و ئەرمەن بىكرى.

ماددەى (11):

1 پەرلەمان دانىشتىنى يەكەمى خۇى كە لە ماددەى (3)ى ئەم پەيرەوۋە ئامازەى پېكراوۋە بە سەرۆكايەتى بە تەمىنترىن ئەندامى ئامادەبوو ئەبەستى.

2- بە تەمىنترىن ئەندامى ئامادە بوو لەلەيەن سەرۆكى ديوانى سەرۆكايەتى پەرلەمان بانگھېشت ئەكرى.

3- ئەركى تەنيا برىتتە لە بەرئوۋەبىردىنى دانىشتىنى يەكەم ئەنجامدانى ھەئبىژاردىنى دەستەى سەرۆكايەتى.

ماددەى (12):

1 سەرۆك بەرامبەر پەرلەمان سوئندى ياساى ئەخوات.

2- كاندىدە ھەئبىژىردراوۋەكان بەرامبەر پەرلەمان سوئندى ياساى ئەخۇن.

3- سوئندى ياساى سەرۆكى يەكەم دانىشتن و كاندىدە ھەئبىژىردراوۋەكان بەو شىوۋەبە ئەبى:

(بە خوداى گەورە سوئند ئەخۇم كە بەرژەوۋەندى گەلى كوردستان و يەكئىتى خاك و گەل و شكۆ و ماف و ئازادىيەكانى ھاوئالتىيان و سامانى گشتى بپارىزم و ئەركى ئەندامىيەتى بەراستى و دئسۇزىيەوۋە ئەنجام بىدەم).

ماددەى (13):

1 لە رېكەوتى ئەنجامدانى سوئندى ياساىيەوۋە كاندىدى ھەئبىژىردراو ئەبىتە ئەندام و بە دەست بەكار ھەژمار ئەكرىت و گشت مافىكى ئەندامىيەتى ئەبىت و ھەموو ئەركەكانى ئەندامىيەتى ئەكەوئتە ئەستۆ.

2- ئەگەر كاندىدى ھەئبىژىردراو بەبى پاساوى رەوا لە دانىشتىنى يەكەمەوۋە بۇ ماوۋەى (30) رۆژ سوئندى ياساى ئەنجام نەدات ئەوۋە مافى ئەنجامدانى سوئندى ياساى نامىئى.

ماددەى (14):

پەرلەمان بە زۆرپىنەى رەھى ژمارەى ئەندامان و بە دەنگدانى نەيئى و راستەوخۇ دەستەى سەرۆكايەتى بەپى ئەو رېكەوتانە ھەئبىژىردىن:

1 سەرۆك لە يەكەم دانىشتن دەرگاى خۇ پالاوتن بۇ كەسەكانى دەستەى سەرۆكايەتى ئەكاتەوۋە.

2- داوا لە پالئوراوان ئەكات كە خۇ پالاوتنىيان رابگەيەنن و دواتر دەرگاى خۇ پالاوتن دائەخات و پرۆسەى ھەئبىژاردن دەست پى ئەكات.

3- بەپى پىتى (ا-ب)ى كوردى داوا لە ئەندامان ئەكات بەجىا بۇ پۆستەكانى دەستەى سەرۆكايەتى دەنگ بە پالئوراوۋەكان بىدەن.

4- ئەندام ناوى پالئوراوى خوازىارى خۇى بۇ ھەريەك لە پۆستەكان لەسەر پىسولەيەكى تايبەت بەو ھەئبىژاردنە ئەنوسى و بە دەستى خۇى ئەيخاتە ناو سەندوقى تايبەت بەو پۆستە.

5- سەرۆكى يەكەم دانىشتن كۆتايى ھاتنى پرۆسەى دەنگدان رانگەيەننى و داوا لە دوو لاوترىن ئەندامان ئەكات بە جىا كىردنەوۋەى دەنگەكان بە سەرپەرشتى خۇى.

6- ئەگەر ژمارەى دەنگەکانى دوو رىكابەر يان زياتر بۇ ھەر يەك لە پۇستەکان يەكسان بوون پۇرسەى دەنگدان دووبارە ئەكریتەو، ئەگەر ديسان ژمارەى دەنگەکان يەكسان بوون بە تىروپشك پۇستەكە بۇ يەكی لە پائىوراوھەکان ئەبى.

7- ئەگەر بۇ ھەر يەك لە پۇستەکان تەنيا يەك پائىوراوى بى رىكاربەر ھەبوو سەرۆكى يەكەم دانىشتن راستەوخۇ بە ناولینان پائىوراوھەكە بە سەرکەوتو بۇ پۇستەكە رائەگەيەنى.

8- سەرۆكى يەكەم دانىشتن ئەنجامى دەنگدان بۇ ئەندامان ئاشكرا بىكات و داوا لە دەستەى سەرۆكايەتى ھەلبۇزۇردراو ئەكات بچنە جىگەى تەرخان كراوى خۇيان.

ماددەى (15):

ئەندامى دەستەى سەرۆكايەتى لە يەكی لەم بارانەى خوارەو پۇستەكەى لە دەست ئەدات.

1 دەست لە كاركیشانەو، بە رەزامەندى زۆرىنەى رەھای ئەندامانى پەرلەمان.

2- متمانە لى سەندنەو لەسەر پىشنيارى يەك لەسەر سىي ئەندامانى پەرلەمان و بە رەزامەندى دوو لەسەر سىي ئەندامەکان.

3- لە كاتى چۆل بوونى يەكی لە پۇستەکانى دەستەى سەرۆكايەتى كە لە بىرگەى (1) و (2) ئەو ماددەى ھاتوو ئەبى لە كارەكانى بەردەوام بىت تا شوپنەكەى پىر ئەكریتەو.

4- لە كاتى چۆل بوونى پۇستى يەكی لە ئەندامانى دەستەى سەرۆكايەتى بە ھەر ھۆيەك پەرلەمان لە يەكەم دانىشتنى دواى چۆل بوونەكە پۇستەكە بە ھەمان رىگەى كار پىكراو لەم پەيرەو پىر ئەكاتەو.

ماددەى (16):

ئەرك و دەسلاتى دەستە، دەستە ئەم ئەرك و دەسلاتانەى خوارەو پىادە ئەكات:

1 دانان و رىكخستنى بەرنامەى كار و دانىشتنى كار بەپىي حوكمەكانى ئەو پەيرەو.

2- خويندنەو كورتەى كۆنووسى دانىشتنى پىشوووترى پەرلەمان و پەسندكردى.

3- دانانى رىسای تايبەت بە رىكخستنى كۆنووسەكان.

4- يەكلاى كردنەو ناكۆكى پسپۆرىەتى (تتازع الاختصاص) لە نيوان ليژنە ھەميشەيەكانى پەرلەمان.

5- راسپاردنى ليژنەيەكى ديارىكراو بە دىراسەكردنى بابەتتىكى ديارىكراو.

6- بىپاردانى پەيكەرى ئىدارى پەرلەمان و ھەمواركردنى داپىژەى سىاسەتى دارايى پەرلەمان.

7- رىكخستنى بوودجەى سالانەى كۆتايى پەرلەمان لەگەل ليژنە پەيوەندارەكان و خستنەرووى بۇ پەرلەمان بە مەبەستى پەسند كردنى و سەرپەرشتى كردنى و جىبەجى كردنى.

8- ۋەرگرتنى بىپار و فەرمانى پەيوەست بە دامەزراندنى كارمەندان لە پەرلەمان لە نيوانياندا و بەرپۆەبەرى گشتىيەكان و راپوئىزكارەكان.

9- رىكخستنى پەيوەندىەكانى پەرلەمان لەگەل سەرجم دامەزراوھەكان و ھەموو ئەو كارانەى ئەچنە جوارچىوەى كارى ھاوبەشى پەرلەمانى لە ناوخۇ و دەرەوۋى ھەرىم.

10 □ دەرکردنى بەياننامە و دەرپرېنى ھەلۋېست لەسەر بابەت و روودا و پېشھاتەکان.

11- سەرپەرشتى کردنى کاروبارى کارگىرى و دارايى و سەرجهم نووسىنگەکانى پەرلەمان.

12- واژوو کردنى كۆنوووسى كۆبۈونەوۋەکان.

13- ھەر ئەرك و دەسەلاتىكى تر لەو پەپرەوۋە پېيان سپېردراوۋە.

ماددەى (17):

دەستە كۆبۈونەوۋەى ھەفتانەى خۆى ئەبى و ئەكرى لە ھەركاتىكى تر پېويست بى لەسەر داواى سەرۆك كۆبېتەوۋە.

ماددەى (18):

ئەرك و دەسەلاتى سەرۆك:

1- نوپنەرايەتى کردنى پەرلەمان و قسە کردن بەناوېەوۋە.

2- پيادە کردنى ياسا و پەپرەوى ناوخۆ و بېرپارەکانى پەرلەمان.

3- کردنەوۋەى خول و دانىشتنەکانى پەرلەمان و سەرۆكايەتى کردنىان و كۆتايى پېھىنان و رېكخستيان و دەست نیشان کردنى كاتى ئەنجامدانيان.

4- بەرزەفتەکردنى گفوتوگۆكان و پارېزگارى کردن لە رېكارىيەکان.

5- گرتنەبەرى رېكارى پېويست بۇ پاراستنى ئاسايش و ئارامى ناو پەرلەمان.

6- خستنەپرۋوى ئەو بابەتانەى پېويستيان بە دەنگدان ھەيە راگەياندى ئەنجامەکان.

7- نوپنەرايەتى کردنى پەرلەمان لە بۇنە و ئاھەنگە نىشتيمانىەکان لەگەل جىگر يان ھەر ئەندامىكى تر راسپېرى بۇ ئەو كارە.

8- ھەلسان بە سەرجهم ئەو رەفتارە ياساى و كارگىرى داراييانەى كە پەيوەستن بە پەرلەمان و بەمەرجى ناكۆك نەبى لەگەل بېرگەى (6) ماددەى (16) ى ئەو پەپرەوۋە.

9- ناردنى بېرپار و ياسا پەسندكراوۋەکان لەلايەن پەرلەمانەوۋە بۇ سەرۆكايەتى ھەرىم و بە مەبەستى دەرکردنىان.

10- ھەژمار کردنى ئەو بېرپار و ياسايانەى كە لە ماوۋەى ديارى كراو لەلايەن سەرۆكى ھەرىمەوۋە ناكرىن بە ياسا و بېرپارى دەرکراو.

11- واژوو کردنى سەرجهم نووسراوۋە فەرمىيەکان لەگەل دەستەلاتى جېبەجى کردن لەلايەنى ترى ناوۋە و دەرەوۋەى ھەرىم.

12- واژوو کردنى سەرجهم ئەو نامە و ھەوالگريانەى كە لە پەرلەمانەوۋە لەلايەن يەكى لە ليژنەکانەوۋە دەرئەجن.

13- پيادە کردنى ھەردەسەلاتىكى تر كە ئەو پەپرەوۋە و ياسا كارپېكراوۋەکان پېيان بەخشيوۋە.

ماددەى (19):

دەسلەتلەتكەنى جىڭىرى سەرۋكى پەرلەمان:

- 1- جىبەجىڭ كىردى سەرجم دەسلەتلەتكەنى سەرۋك لە كاتى ئامادە نەبوونى.
- 2- ھارىكارى كىردى سەرۋك بۇ رايى كىردى ئەرگەكانى.
- 3- سەرپەرشتى كىردى بەدواداچوونى كارى لىژنەكان و پىشكەش كىردى راپۇرت دەربارەيانەو.
- 4- سەرۋكايەتى كىردى كۆبۈنەو ھاوبەشى نىوان لىژنەكان.
- 5- بەشدارى كىردى لە كارەكانى دەستە وەك ئەندام تىيدا.
- 6- ھەر دەسلەتلەتكى تر كە سەرۋك پىيدا يان لە ياسا كارپىنكراوكان ھەيەتى.

ماددە (20):

دەسلەتلەتى سكرتېر:

- 1- خويىندەنەو بەرنامەى كارى دانىشتن.
  - 2- سەرپەرشتى كىردى نووسىنى كۆنۈسى كۆبۈنەو ھەكەنى پەرلەمان و بەرنامەى كارى دانىشتەكان و چاپكىردن و دابەش كىردى بەسەر ئەندامان و پاشان پەسند كىردىيان لەلايەن دەستەكە.
  - 3- تۆمار كىردى ناوى ئەو ئەندامانەى كە ئەيانەوئ بەشدارى گەتوگۇ بىكەن بەپى رىزبەندى كاتى داواكارىيەكان.
  - 4- دىئىابوونەو لە بوونى رېژەى ياساى كۆبۈنەو ھەكەنى ئەنجامدانى كارى تۆمار كىردى ناو ئامادە بووان بە پاسا و بى پاسا.
  - 5- چاودىرى كىردى و ژماردى دەنگەكان لە كاتى دەنگدان و دىئىا كىردىنەو ئەنجامەكان.
  - 6- بەدواداچوونى كاروبارى ئەندامان و خىستەرووى كىشە و داواكارىيەكان و پىشنىارەكانى دەستە بۇ بىرپار لىدانىيان، ئەگەر خۇى نەيتوانى چارەسەريان بىكات.
  - 7- بەدواداچوونى ئەو ياسا و بىرپارانەى لە پەرلەمانەو دەنگىيان لەسەر ئەدرى بەراورد كىردىيان بە دەقەكانى كە دەنگىيان لەسەر دراو.
  - 8- بە ئەنجام گەياندىنى وەرگىپرانى پىرۇژە يان پىشنىار لە كوردى بۇ عەرەبى و بە پىچەوانەو.
  - 9- نووسىنى پىراويزى كۆتايى لەسەر دەقى كۆتايى پىرۇژە يان پىشنىارەكە بۇ سەرۋكى پەرلەمان و بەدواداچوون لە گەيشتى بۇ سەرۋكى ھەرىم لە ماوۋى دىارى كراو.
  - 10- بەشدارى كىردى لە كارەكانى دەستە وەكو ئەندام تىيدا.
  - 11- ھەر دەسلەتلەتكى تر كە ئەم پەيرەو پىي بەخىشەو.
- بەرىز جعفر ابراهيم ئىمىنى / جىڭىرى سەرۋكى پەرلەمان:
- سوپاس، دەست بە گەتوگۇ ئەكەين، ماددە (10)، فەرموو.

بەرپۇز بېگەرد تالەبانی:

بەرپۇز سەرۋىكى پەرلەمان.

ناۋى ئەندامانى ئەيانەۋى گىفتوگۇ بىكەن (ئارى عبدالتييف، ئايدىن معروف، مامۇستا ماجىد، بېستون فائق، مونا خان، مامۇستا مروان، شېركۇ حمە امين، قادر وەتمان، مامۇستا ئىدىرىس، ئەيۇب عبدالله، نجىبە لطيف).

بەرپۇز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

دەست بە گىفتوگۇ ئەكەين، ناۋەكان رەنگە پېشوو پاش بىكەم بۇ ئەۋەى ھەموويان بەشدارى بىكەن، فەرموو كاك زانا.

بەرپۇز زانا عبدالرحمن عبدالله:

بەرپۇز سەرۋىكى پەرلەمان.

لە ماددەى (10) تىيىنىيەكە لابرئ، لەبەر ئەۋەى پەرلەمان دامەزراۋەيەكى گىرنگە ناكىرى، چۈنكە زۇربەى پۇستەكان لە پەرلەمان بە دەنگدان يەكلايى ئەبىتەۋە، لەبەر ئەۋە جىگىرىك دابىنى بۇ پىكەتەكان پىم وايە كېشە دروست ئەبى، ئەكرئ لە ناۋ دەمەزراۋەى تر جىگەيان بۇ بىكرىتەۋە، پىم وايە بۇ كاروبارى پەرلەمان بۇ ئەۋەى ھىچ نەبى دەستەى سەرۋىكايەتى لە سى كەس زياتر بى گرفت دروست ئەبى، بۇيە ئەكرئ لە كاتى دابەش كىردنى پۇستەكان جىگىريان بەر بىكەۋى ئەك جىگىريان بۇ زياد بىكرئ، پىم وايە ئەۋە تىيىنىيە لابرئ، سوپاس.

بەرپۇز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس، فەرموو كاك ئارى.

بەرپۇز ئارى عبداللطيف مولود:

بەرپۇز سەرۋىكى پەرلەمان.

لەسەر ناۋنىشانى بەشەكە (ھەلبىزاردنى دەستەى سەرۋىكايەتى) پىم باشە ھەلبىزاردنەكە لابرئ، چۈنكە تەنيا ھەلبىزاردن نىيە، ھەر دەستەلاتەكانىش دىارى ئەكات، وشەى پەرلەمان لابرئ لە ماددەى (10) (دەستەى سەرۋىكايەتى پىك دى لە سەرۋىك و جىگر و سكرتېرى پەرلەمان) چۈنكە لە ماددەى (1) دىارى كراۋە كە سەرۋىك و جىگر و سكرتېرى پەرلەمانە، وشەى پەرلەمانى ناۋى، و لەگەل ئەۋە پىشنىارە نىم وەكو تىيىنىيەكە، لەگەل ئەۋەم جىگر نەمىنى تەنيا سەرۋىك و سكرتېر ھەبى، سوپاس.

بەرپۇز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس، فەرموو كاك ئايدىن.

بەرپز ئايدن معروف سلیم؛

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

لە ماددە (10) لە بەشی سییەم لە ھەلبژاردن سى سەرۆکایەتى، ئیمە لەگەڵ ئەوین تیپینیەکە بمینیتەو، دەستەى سەرۆکایەتى پیک بى لە سەرۆک و دوو جیگر، یەك لەو جیگرانە بدرى بە پیکهاتەکان لە ھەریمی کوردستان، لەبەر ئەوێ لە ئیستا لە پەرلەمانی عیرافیش بەو شیوہیە، سوپاس.

بەرپز جعفر ابراھیم ئیمینکی / جیگری سەرۆکی پەرلەمان؛

سوپاس، فەرموو مامۆستا ماجید.

بەرپز ماجید عوسمان توفیق؛

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

پشتگیری لە ڕایەکەى بەرپز (ئايدن معروف) ئەکەم، دیارە لە ھەریمی کوردستان دوو پیکهاتەى سەرەکی ھەبە، تورکمان و کلد و ئاشوری و سریانی ئەرمەنەکان کە پیکهاتەى ڕەسەنن لە ھەریمی کوردستان، بۆ ئەوێ بە تەواوی ئەدای کارى پەرلەمانى بکەین پیمان وایە ئەبى لە سەرۆکایەتى پەرلەمان نوینەرى خۆمان ھەبى، ئایا ئەو جیگرە ئەگەر بکرى بە تەوافویش بى لە نیوان ئیمە و لە نیوان سریان و کلدان و ئاشوریەکان، یان بکرى بە جیگریک بۆ ئیمە و جیگریک بۆ برادەرانى کلدان و ئاشور وەکو مافیکی نەتەوہی خۆمان، سوپاس.

بەرپز جعفر ابراھیم ئیمینکی / جیگری سەرۆکی پەرلەمان؛

زۆر سوپاس، کاک علی فەرموو.

بەرپز علی حمە صالح؛

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

من پیموایە دەستەى سەرۆکایەتى ھەر دەقیقەن سى کەس بى، ھەر سى کەسە، جا ئەگەر سکریتىر دەکرى بە جیگری دووہم یان وەك سکریتىر دەمینیتەو ئەمەیان بابەتیکی دیکەبە، ئیمە دەتوانین کەمە نەتەواتییەکان بە رپز گرتن لە مافەکانیان، بە دابین کردنى پیداوپیستىەکانیان و، بە خواستەکانیان پیداوپیستیان دابین دەکەین نەك بە پیدانى پۆست و بەخشینەو، دەکرى ھەر بە پى ئیستحقاقى خویان با سى کەس بى و یەکیان ھى ئەوان و دووانیان ھى ئەوان بىت، بەلام زیادکردن سبەینى یەکیک دابینى، مەسەلەن بۆ تورکمانەکان ئینجا کلدان و سریان داواى یەکیکی تر دەکەن، دەبى یەکیکیش بۆ ئەوان دابندریت، دیزاینی میژەکە بۆ سى کەس کراو، با مصروف زیاد نەکەین.

بەرپز جعفر ابراھیم ئیمینکی / جیگری سەرۆکی پەرلەمان؛

سوپاس، د. سروود فەرموو.

بەرپىز سرود سلیم متى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

بەتەسەورم ھاوشىۋە پەرلەمانى بەغدا جزورى پىكھاتەكان لە كۆى دەستەى سەرۆكايەتى زۆر زۆر گرنگە، جەخت دەكەمەو لەسەر ئەو، تىببىنى يەكەم بمىنىتەو، نەك بىكرىتە پەچاوى، بەلكو ببىتە ئىلزامى باشترە ھاوشىۋە پەرلەمانى بەغدا، جزور گرنگە، ئەمە يەك، دووھم/ كە دەلى دەستەى سەرۆكايەتى پىك دىت لە سەرۆك و جىگر و سكرتېر لىرەش مەرجىك دابنن كە جزورى ئافرەت گرنگە، مەرجەكە ئەو بى كە يەك لە ئەوان دەبى ئافرەت بى، خالى سىيەم/ زمانەوانىيە دەمەوى د.فرست لەگەلم بيت، نوسرايە پىكھاتەكانى توركمان كلدان سريان ئاشوور و ئەرمەن، ئەو لە رووى زمانەوانىيەو بىكرىت كلدو سريان ئاشوورى، زۆرسوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، ئەو كلدو ئاشوورە ھەمىشە بەو شىۋازىيە كە د.سرود باسى كرد، بەو شىۋەبە بنووسرىت، نجىبە خان فەرموو.

بەرپىز نجىبە لطيف:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

منىش سەبارەت بە تىببىنىيەكە پىموايە زىاد كەردنى دەستەى سەرۆكايەتى كىشە دروست دەكات ھەم بۇ ئەوئەى ژمارەكە تاك بى باشترە، بۇ مەسەلەى دەنگدان و ئەوانە زىاد نەكرىت، بەلام دەكرىت لەو سىيانە بە شىۋازىك كە مافى پىكھاتەكانى تىدا پارىزراو بى شتىكى باشە، پشتگىرى لەو پىشنىارەى د.سرود دەكەم كە ئەگەر دەكرى لىرە جىبى بىتەو يەككە لە سەرۆكايەتەكان بىكرىتە كۇتا و يەكى بۇ ئافرەتان بى.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، كاك ايوب فەرموو.

بەرپىز ايوب عبدالله:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

تەبەن من لەگەل تىببىنىيەكە دانىم، لەبەر ئەم ھۆكارانەى خوارەو، يەكەم/بوونى دوو جىگر لە كاتىكدا كەردنەوئەى ھەر پرسىك دەبىتە حالەتتىكى نا ياساى، دووھم/ خودى جىگر لە كاتى بوونى سەرۆك دا پىموايە كە دەسەلاتەكانى زۆر ديارى كراو، بۇيە بەزىادكەردنى ئەم پۇستە پىموايە ھىچ لە بابەتەكە ناگۆرپىت، سىيەم/ پىموايە ئەگەر بۇ پىكھاتەكان ھەر يەكەيان جىگرىك ھەبى ئەو كاتە ئەو قسەيەش دەكرى بۇھەر حزبىك جىگرىك زىاد بكرى، بۇيە پىموايە لە رووى واقىيەو گونجاو نىە، سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، كاك بىستون فەرموو.

بەرپىز بېستون فايق:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

من لەگەل ئەووم كە ھەر ئەسلى ماددەكە وەكو خۇى بىمىنپتەو، دەستەى سەرۋىكايەتى پىك دىت لە جىگر و سەرۋىك و سكرتير، بەلام وشەى سكرتير من نازانم لە مەفھومى كارى دەولەتدارى دا لە كوردستان سكرتير بۇ شوپىنىكى تر بەگاردىت، مەسەلەن سكرتير ئەو كەسەيە كە لە بەردەم وەزىرىكدا يان بەرپوبەرى گشتىيەكدا ئىش و كارەكانى بۇ راىى دەكات پىى دەوترى سكرتير، خۇ لە مەفھومى كارى حزبايەتەش دا بە سكرتير دەوترى سكرتيرى يەكەم، بۇيە من نازانم ئەو وشەيە تۇزىك بە ھىن دەزانم، دەكرى بكرىتە جىگرى يەكەم و دووم، بەلام بە ھەمان سەلاحيەتەو، ئەو سەلاحيەتى كە ئىستا سكرتير ھەيەتى، تەنھا ناوەكەى بگۆردىت.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس، منى خان فەرموو.

بەرپىز منى نبى :

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

من پشتىگرى تەواوى قسەكانى بەرپىز ئايدن معروف و د.سروود دەكەم، سوپاسى بەرپىز نجىبە خان دەكەم بۇ ئەووى كە تىبىنىيەكەى پشتىگرى كرد، بەلام من وپراى دەست خۇشى لە سەرۋىكايەتى پەرلەمانى كوردستان دەكەم، لەو چوار سالىەى دا ئىمە بە ھىچ شىوہەك نەمان بىنى ھىچ جىاوازيەك بكرىت لە نيوان پىكھاتەكان و لە نيوان فراكسيۇنەكانى تر، بەلام ئەو داواكارىيە كە لەلايەن نوپنەرى پىكھاتەى توركمان و كلدان و ئاشوور ئامازەى پىكراوہ لەناو ئەو پەيرەوودا جىگەى بكرىتەو بۇ رەنگدانەووى زىاترى بنەماى دىموكراسىيەت بچەسپىت و بۇ ئەووى كوردستان يەكەم بىت كەوا رۇلى پىكھاتەكان گرنگەلايان، لەوانەيە سەكۆى سەرۋىكايەتى پەرلەمان جوان نەبىت بۇ ئەووى دوو جىگرو سەرۋىك و سكرتير ھەبىت، بەلام بەپىويستى دەزانين رەچاوى پىكھاتەكان بكرىت لەسەرۋىكايەتەكەى، بەتايبەتى كۇتاي ئافرەتانىش رەچاو بكرىت، ئەگەر ھەر رەزامەنديان نە فەرموو لەسەر ئەووى كەوا دوو جىگر بىت، بەلام بەگرنكى دەزانم كەوا ئافرەت تىدايىت لەو سى سەرۋىكايەتەى پەرلەمانى كوردستانى ئايىندە، زۇر سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس، مامۇستان مروان فەرموو.

بەرپىز مروان گەلالى:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

لەوانەيە قسەكانى من جىاواز بى لە قسەكان ھەموو ئەو خوشك و برايانەمان لەگەل رىزم بۇ رايەكان، جارى دەستەى سەرۋىكايەتى بە ئىتفاقيكى سىياسى دادەندىت، جارى ئەو خالانەى دىكەش كە ھاتوون خۇ كاندىدكردن و خۇپالوتن و ئەوانە بەتەسەورى من ھەمووى زيادە كە ھاتىنە سەرى، من قسەى لەسەر

دەكەم، چونكە ئەو پۈستە و ئەو سەرۋاگايەتتە ئىستىحقاقىكى ئىنتىخابىيە لە نىۋانى ئەو لايەنە سىياسىيەنى كە دەنگى زۆرىنە بە دەست دىنن، يەنى بتەوئى يان نەتەوئى دەبى ئەو دەرچىت، بۇ نەمۇنە من ئەو پىرسىيارە لەئىۋە دەكەم دەستە سەرۋاگايەتى و لىژنەى كاتى پەپرەو، كەسىك كە لە دەرەوۋى بازىنەى ئەو حزبەى كە زۆرىنەى بە دەست ھىناوۋە يان بىرپارى لەسەر دراوۋە كە دەبى سەرۋكى پەرلەمان بى يان جىگر بى يان سكرتېر بى، نەفەرئىكى دىكە خۇى كاندىد كىرد و زۆرىنەى دەنگى پەرلەمانتارانى بەدەست ھىنا بۇ سەرۋاگايەتى پەرلەمان دەبىتە سەرۋك؟ ناكىرئىت، ئەشكالىەتئىكى قانۇنى دروست دەكەين و دەلىين كاكە لەبەرئەوۋى دەبى ھەلئىزاردەنەكە دووبارە بكەينەوۋە، خالى دووم/ لە بىدايەتى ژمارەمان گەلىكە دەتوانم بلىم بە قەدەر دانىشتوانەكانى خۇمان ژمارەى ئەندامانى پەرلەمانمان زۆرە، يەنى ئەگەر كەمى بكەين و بىكەينە نىوۋە بە تەسەۋۋرى من شتىكى زۆر باش دەبى كە تىپەپرئوۋە بەسەرماندا، خالى دىكە پىكەتەكان، لەگەل ھەموو رېز و حورمەتئىكم بۇ پىكەتەكان، يەنى لەگەل ئەوۋە بووم پىكەتەكان ھەلئىزاردەنئىكى تايبەتى خۇيان ھەبايە، يەنى لەناو خۇياندا چۆن پەرلەمانتارىك بە 22 ھەزار دەنگ دىت، ئەوانىش بەھەمان شىۋە رېژەى پىكەتەكان دىارى كرابايە غەيرى خۇيان كەس دەنگى بۇ نەدابانە، ئەو كات بە ئىستىحقاقى خۇيان، لەبەرئەوۋە من لەگەل ئەوۋەم وەكو خۇى بىمىنئەتەوۋە، زىاد نەكرىت و ئافەرەتانىش خوشكى ئىمەن و گەۋرەى ئىمەن، بەلام ئەو دەستەى سەرۋاگايەتتە كە دەچىتە ئەوئى، چۆن ئىستا بىگرەد خان سكرتېرى پەرلەمانە جى رېز و تەقدىرە، ئافەرەتئىكە و خوشكىكەشە، ئەو حزبەى كە سەرۋاگايەتى وەردەگرئى خوشكى زىرەك و بە تواناى تىدا نەبا دەباتە ئەوئى، نەك خوشكىكە دانىت و بە كۇتاش يەكىكى تىش بچىتەوۋە، بە شتىكى دروستى نازانم، دەستتان خۇش.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگرى سەرۋكى پەرلەمان.

سوپاس، د.شېركۇ فەرموو.

بەرپىز د.شېركۇ حمە امىن:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

من لەراستىدا وەكو مەبەدەئى من لەگەل ئەوۋەم ھەموو ھاۋولائىيانى ھەرىمى كوردستان لە ھەر پىكەتەيەك بن ولەھەر ئايىنئىك بن و لەھەر ئايىنئىكە بن وەك يەكىن و ھەموومان يەكسانىن، تا مافى وەرگرتنى بەرزترىن پۈست لەھەرىمى كوردستاندا، بەپرۋاى من ئەمە شەراكەتى راستەقىنەيە ئەوۋەى كەكورد خۇشى لە ئىستادا لە بەغدا داۋاى دەكات، بۇيە تۆ چۆن ئەم زەمىنەيە دروست دەكەى، ئەم كلتورە دروست دەكەى كە لە ھەرىمى كوردستان دا كە خۇت بەبى ئەوۋەى پىۋىستت بەوۋە بى كە مەسەلە ئەمە كۇتايە، ئەمە ئەوۋەيە كە بەراستى بەداخەوۋە لە ھەرىمى كوردستان بەم نەوۋە كار دەكرىت، يەنى بە دىوۋە راستەقىنەكە كار ناكىرئىت، بۇيە من وەكو مەبەدەئى لەگەل ئەوۋەم كە بەرزترىن پۈستى ھەرىمى كوردستان وەرگرن، زۆر تەبىئەيە بەلامەوۋە سبەينى لە ھەلئىزاردەندا لە ھەر شتىك دا ھەر بەرپىزئىك ئەو پۇستانە بىباتەوۋە پىرۋىبى لى بكرىت، بەلام وەكو ئەوۋەى كە تۆ بى ھەست دەكەى ئەمە بۇنى با بلىين شتىكى

سیاسی ئی بی بەم جۆره دابریژریت، لەگەڵ ئەووم کە ئیستا چۆنە ھەر بەو شیوەیە بروات، پرسیاریکم ھەبە لەو بەرپێزانە لەوانە ی لێژنە ی کاتی پەیرەو کە چوونەتە ئەوی، ئایا لەلای ئەو لەو ولاتانە ی تردا ئەم دابەش کاریان چۆنە؟ بۆ نموونە حزبی یەکەم و دووھەم موعارەزە ی پەرلەمانی چۆنە؟ چی وەردەگرن و چی وەرنەگرن ئایا لە ماددەکانی دواتردا موعالەجە دەکرێ؟ ھەز دەکەم بەرچا و پوونیک لەسەر ئەو بەدەن، زۆر سوپاس.

بەرپێز جعفر ابراھیم ئیمینکی / جیگری سەرۆکی پەرلەمان:

سوپاس، کاک قادر فەرموو.

بەرپێز قادر وەتمان:

بەرپێز سەرۆکی پەرلەمان:

من لەگەڵ ئەوھدام کە دەستە ی سەرۆکایەتی وەک خۆی بۆئیتەو، ئەو پێشنیاریش ئەوھ ی کاک زانا وتی لایبری، ئیمە لەگەڵ مافی تەواوی ھەموو پیکھاتەکانین، لەراستیدا ئەگەر تورکمانیک بە نموونە بوو بە جیگر ئە ی ئەرمەنی، خۆ ئەگەر ببی بە خولی پیموایە بەھەدەردانی سەرۆت و سامان و پارە ی ئی دەکەوێت چونکە جیگری سەرۆکی پەرلەمان بۆ خانەنیشینی و بۆ کۆمەڵیک ئیمتیاز دیاری کراوە، پێویست بە ئامازە کردن ناکات، ئەو کات بە ھەدەردانی ئی دەکەوێتەو لە داھاتی گشتی، جگە لەوھ ئیمە ھەر باس لە پیکھاتەکانی تورکمان و کلدان و سریان و ئاشووری دەکەین لەگەڵ ئەرمەنەکان کە ئەمانە پێویستە بە تەواوی مافەکانی خۆیان شاد بن ھەموو مافەکانیان بۆ فەرھەم بکری، بەلام بەدەر لەم پیکھاتە نەتەوھییە جیاوازانە لە چوارچێوھ ی کۆمەڵگای ھەریمی کوردستاندا پیکھاتە ی دیکەش ھەن کە جیاوازیان نییە لە رۆوی نەتەوھییەو، بەلام لەرۆوی ئایین و ئایینزاوھ جیاوازیان، بۆیە ئیمە ئەگەر قسە لەسەر مافی پیکھاتەکان بکەین دەبێت قسە لەسەر تەواوی مافی پیکھاتەکان بکەین لە ھەریمی کوردستان، ئەوانە ی کە جیاوازیان ھەبە لەگەڵ زۆرینە ی دانیشتوانی ھەریمی کوردستان، جا لە رۆوی نەتەوھیی بی یان لەرۆوی مەزھەبیەوھ بی یان لەرۆوی ئایینیەوھ بی، زۆر سوپاس.

بەرپێز جعفر ابراھیم ئیمینکی / جیگری سەرۆکی پەرلەمان:

سوپاس، کاک انور فەرموو.

بەرپێز انور قادر:

بەرپێز سەرۆکی پەرلەمان:

منیش لەگەڵ ئەوھ بەشە (ھەلبژاردنی دەستە ی سەرۆکایەتی و ئەرک و مافەکانیان بی)، چونکە تەنھا لێرەدا ھەر ئەوھ نییە ھەلبژاردن بی، چونکە ماف و ئەرکیشیان دیاری کراوە، لەگەڵ ئەوھش پشنگیری قسەکانی کاک بیستون دەکەم کە وشە ی سکریتیر لایبری، وشە یەکی تر دابندرئ کە لەگەڵ ئەو پێشەبەدا بگونجی، جا جیگر بی یان ھەر وشە یەکی تر بی کە لێژنە ی کاتی پەیرەو یان ئەوھ ی پەرلەمانتاران چ وشە یەک پێشنیار دەکەن، سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىڭرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس، مەرىم خان فەرموو.

بەرپىز مەرىم سەمە:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

لەڭگەل راي ئەو بەرپىزانەم كە ناوى سكرتېرى پەرلەمان بىگۇرېت، ئەگەر بىكرېت بە جىڭرى يەكەم و جىڭرى دووم، نازانەم تا چەند ئەو رايە دەروات، پىشتىڭرى لە رايەكەى كاك د.سروود دەكەم، يەنى بىكرېتە مەرج لەدەستەى سەرۋىكايەتى پەرلەمان يەكېك لە ئەوان ژن بېت، سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىڭرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس، كەزال خان فەرموو.

بەرپىز كەزال ھادى:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

پىشتىڭرى لە رايەكەى د.سرود دەكەين كە پۇستېك لە پۇستەكانى دەستەى سەرۋىكايەتى پەرلەمان تايبەت بىكرېت بە ئافرەتان، چونكە لەناو پەرلەمانى كوردستان رېژەى 30٪ ژنان و ئافرەتان پىكى دەھىنەن، ئەو ھەر مافىكى خۇمانە، ئەگەر جىڭرىشى بىكەين ئەو زۇر باشتر دەبى و سوپاستان دەكەم.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىڭرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس، بەرپىزان گىتوگۇ لەسەر ئەم ماددەىە كۇتايى پى ھات، ئەگەر لىژنەى كاتى تىببىنى تايبەتتان ھەيە پىشكەشى بە دانىشتەكە بىكەن، ئەگەر نا دەچىنە ماددەى دواتر؟ كاك فرست فەرموو.

بەرپىز د.فرست صۇھى:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ئىمە دواى گىتوگۇ كە تەواو بوو، لەوانەيە بىكەويتە ئەو فەترەيەى كە جەلسە ھەلدەگىرى، ھەموو ئەو تىببىنەنى كە سى كەس زياتر پىشتىڭرىيان كىردوو دەيان دەپىژنەو و ئامادەيان دەكەين بۇ دەنگدان، بۇيە ئىمە خۇمان ھىچ تىببىنەكىمان نىيە لەسەر رايەكانيان، ھەموو راي موحتەرەمن و ئەوھشى كە سى كەس پىشتىڭرى كىردوون دەپخەينە دەنگدان، سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىڭرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس بۇ بەرپىز د.فرست سەرۋىكى لىژنەى كاتى، خالىكى نىزامى ھەيە كاك زانا فەرموو.

بەرپىز زانا عبدالرحمن:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

لە سى كەس زياتر پىشتىوانى ئەوھيان كىرد كە ناوى سكرتېر بىگۇرې، ئەگەر بىگۇرې خۇت دەزانى لەناو بەپىرەكە سكرتېر دەسەلاتى بۇ دىارى كراو، بۇ ئەوھى ھەر ئىستا لە گىتوگۇكەو بىگۇرې، بۇيە من

پېموايه ئېستا ئەبى ئەوۋە حەل بىكرىت، چونكە ئېستا دەچىنە فەقەرەبەك باسى سىكرىتېر دەكات، يەنى ئەوۋە ناكىرئى تاجىل بىكرى، ئەوۋە دەبىتە گىرەت بۇ دوايى، سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىگرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس، مامۇستا مەرۋان فەرموو.

بەرپىز مەرۋان گەللى:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

خالىك ھەيە لەبىرم چوو بوو لىژنەى كاتى دەستىان خۇش بى زۆر ماندوو بوون، بە تايبەتى وەكو ئىستفادە كىردن لە پەرلەماناتى دونيا، يەنى ئەگەر تەماشاي ئەو پەرلەماناتى دونيا بىكەين، چ لە برىتانىا و سويسرا و فرنسا و ھىچ يەككىك لەو پەرلەمانانەم نەبىنىوۋە بىن لە ھەموو ولاتان جالىھى ئىسلامى ھەيە، نەھاتوون، پىكھاتەيەكى زۆرىشەن بە تايبەتى برىتانىا ئەوۋە كە چوو بى بۇ ئەۋى، نەھاتوون يەككىك لە دەستەى سەرۋىكايەتى بلىن كاكە پىكھاتەى ئىسلامىيەكان با بىن ئەندامىكىان بۇ دابىنىن لە پەرلەمانى كوردستان لە دەستەى سەرۋىكايەتى، لەگەل رېزم.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىگرى سەرۋىكى پەرلەمان:

ئەوۋە رەئى ئىزافى بوو ئەوۋە خالى نىزامى نەبوو، كاك فرست فەرموو.

بەرپىز د.فرست صۇفى:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

سەبارەت بە عىنۋانى بەشەكەى فعلەن ئىمەش ھاۋراپىن كە دەيگۆرپىن دەيگەينە (ھەلبۇزاردن و ئەرك و دەسەلاتەكانى دەستەى سەرۋىكايەتى) ئەوۋە كىشەمان نىيە، سەبارەت بە ناۋى سىكرىتېر، ئەگەر ناۋ بگۆرپىن ناتوانىن لە ئىستادا، چونكە ئەو كاتەمان نىيە دەستكارى دەسەلاتەكان بىكەين، دەبى تەنھا جىگرى دوۋەم بە ھەمان دەسەلاتەۋە بى و تەنھا ناۋەكەى بگۆرپىن، بەلام ئەمە مەتروكە بۇ دەنگدانى ئىۋە، بە نىسبەت ئىمە وەكو لىژنەى كاتى باۋەر ناكەم كىشە بىت، بەلام ئەگەر بلىن ناۋى سىكرىتېر وەكو كاك بىستون دەلى تەنھا ئەۋەيە لاي مودىر عامىك يان وەزىرېك شتى وانىيە، سىكرىتېرى گشتى نەتەۋە يەكگرتوۋەكان ھەيە سىكرىتېرى گشتى ناتۆ ھەيە، سىكرىتېرى گشتى حىزىك ھەيە، ئەمە سىكرىتېر بە مەھامى خۇى ھەيە، بۇيە تەبىعيە سىكرىتېرى پەرلەمانىش ھەيە لە زۆر ولاتان سىكرىتېرە، لە زۆر ولاتانىش جىگرى يەكەم و دوۋەمە، يەنى شتىك نىە بلىى نابى، دەبى بەلام ئەگەر خۇتان حەز دەكەن بىكەنە جىگرى دوۋەم، ھىچ مانع نىيە، دەتوانىن بە تەسۋىت، مادام سى كەس پىشتىگرى كىردوۋە، ئەۋھا دەيخەينە تەسۋىت، كى لەگەل سىكرىتېر بىكرىتە جىگرى دوۋەم؟ ئەم عنوانە دەخىرئە تەسۋىت.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىگرى سەرۋىكى پەرلەمان:

ئەوۋە دەخەينە دەنگدان، ئەو پىشنىارەى كاك زانا كىردى مەعقولىيەتى تىدايە، د.جوان فەرموو.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىڭرى سەرۋىكى پەرلەمان.

سوپاس، كاك بىستون فەرموو.

بەرپىز بىستون فايق:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

من ماددەكانى سەرەتا پېناسەكانم لەبەر دەست نىيە بەرپىزان لىژنەى كاتى، پېناسەى دانىشتنتان كردوو؟
تەحدىدتان كردوو برىتتە لە 24 سەعات، ئەو بەش، ئەگەر نا ئەبى لىرە تەحدىد بكرى وەكو ئەو
خولەمان لى نەبەت، دانىشتنىكى 24 سەعاتى شەش مانگ بخايەنەت، لەسەر مەزوعى بە تەمەنترىن
ئەندامەكە ئەوەى كاك قادر راستە، چونكە هېشتا نەبووتە ئەندام، چونكە ئەوەى ديوان ئايا سەرۋىكى
ديوان دىت بەشدارى لە پرسەكە دەكا و ئەندامەكە بانگهېشت دەكات؟ چونكە ئەوەى لەوئى جۇرئىك لە ئەوەى
تەدايە، دەكرى وای لى دىت بكرىت پېشووتر ديوان ناوى بە تەمەنەكە ئىختيار دەكا و داواى لى دەكات،
چونكە ئەمە وادىت سىاغەكە سەرۋىكى ديوانىش دىت موشارك دەبى لە جەلسەكە و لەوئى بانگهېشتى
دەكات، ئەوەى د.پەرى تەواو لەرووى زمانەوانىيەو، دووم و سىيەم هەردووكى بە يەكەوہيە كە دەلئى بە
تەمەنترىن ئەندام دىت ھەر لەگەلى ئەبى، بلىي ئەركەكەشى برىتتە لەو، چونكە ئەرك بە تەنيا ھاتووو
بوو بە خالىكى تر، سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىڭرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس، د.شىركۆ فەرموو.

بەرپىز د.شىركۆ ھەمەمىن:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

من پىشتىوانى قسەكانى كاك قادر و كاك بىستون و د.پەرى دەكەم، سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىڭرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس، موناھەشەكە كۆتايى ھاتووو خالىكى نىزامى بە بەرپىز عمر عىنايەت دەدەين، فەرموو.

بەرپىز عمر عىنايەت:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

پېشنىارى دووم لەبەرئەوەى پەرلەمان دروست نەبوو، دەكرى لەرووى پىرۆتۆكۆلى ئەتەكىتەوہ ھىچ كەسى
نىيە بە تەمەنترىن كەسى ئەو كۆبوونەوہيە بانگ بكات، لەبەرئەوہ زەرورە كەسىك ھەبىت بە تەمەنترىن
كەس بانگهېشت بكات بۆ سەر سەكۆكە و داواى ئەوەى كە دەستى كرد بە بەرپۆەبىردنى جەلسەكە دەچىتە
دەرەوہى جەلسە، كە بوو بە جەلسە سەرۋىكى ديوان بۆى نىيە لىرە بىت، زۆر سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىڭرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس، ديارە ئەوہ قسە ھەلدەگرىت، چونكە ئەوہ يەكەم شت بە دانىشتن حساب دەكرىت، امنە خان
فەرموو.

بەرپىز ئامىنە زكرى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ھەندەك وەلاتا وسانە كو بە تەمەنترىن ئەندام ئەوى كو تەجروبه ھەبى، واتا خولا دويى يان خولا سىي پەرلەمانتارا ئەو رېقەبرنا وى جەلسەسى دكات، بۇ ھەندى كو شارەزايى ھەبى فى رېقەبرنا جەلسەسى دا ھەبىت، پىشتى ھەندى زى سەرۆكى ديوانى حەق وى نابىت بەيىت بانگەشەبى بكات، بەلكو سەرۆكا ديوانى بەس رېكخستەكا دەرقتى پەرلەمانى و بە تەمەنترىن ئەندام تەبلىغ بكات ئوتوماتىكەن ئەو بە تەمەنترىن ئەندام دزانىت كو يەكەم جەلسە دەيىت بەرپىقەبرن بەرنامەيىت دداتە بەر دەستى وى و ھاوكارى دكات، ئوتوماتىكەن دگەل دەستپىكا جەلسەسى ئەو دەيىتەكرن، سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، كاك خلف فەرموو.

بەرپىز خلف احمد:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەگەر لە حالەتتەك مەسەلەن ئەو خولەي پەرلەمان، بەتەمەنترىن پەرلەمانتار تەمەنى 35 سال بوو و خاوەنى ئەو تەجروبه يە نەبوو، يان لە خولەكانى تر كەس دەرناسچىتەو ئەوتەجروبه يە ھەبى لېرە ئىدارەي جەلسەكە بكات، زەرورە سەرۆكى ديوان لېرە بى، تاوەكو جەلسەكەش تەواو دەبى، چونكە تەجروبه نىيە، بۇ شىوازي بەرپىو بەردن و ئىدارەدان ھەتا ئەو جەلسە يە تەواو دەبى، زۆرسوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، كاك صالح فەرموو.

بەرپىز صالح فى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

قسەم لەسەر ئەو ھى ماددە (3) ھەيە كە دەتوانم بلىم بۇيە بە خالى نىزامى ھەستام، بۇيە دەستم ھەئەبىر بوو، ئەو دانىشتەنە، ئەركى ئەو سەرۆكە كاتىبە، ھەموو دانىشتەنەكە نىيە، بەشىكى دانىشتەنەكە، لەبەرئەو ھى دواي ئەو ھى كە دەستەي سەرۆكايەتى دېتە پېشەو، دانىشتەنەكە ھىشتا كۆتايى پى نەھاتوو، بۇيە خالى (3) بەشىكى دانىشتەنى يەكەم، نەك ھەموو دانىشتەنەكە، سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، كاك ايوب فەرموو.

بەرپىز ايوب عبدالله:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

دەربارەى ماددەى (11) داوا دەكەم سەرۆكايەتى بەتەمەنترىن بگوترىت بە سەرۆكى تەمەن، واتا (رئىس السن) يەنى ئەو موستەلەحە بەكارىيت، بە نىسبەت ھەمان ماددە برگەى (3) ئەو وشەى نەركە بگوترىت (ئەركى سەرۆكى تەمەن)، سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى/ جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، بەرپىزان گىتوگۆ لەسەر ئەو ماددەى كۆتايى ھات و تىبىنەكان وەرگىران، بەرپىز د.فرست فەرموو.

بەرپىز د.فرست صۆفى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

بۇ ئەو بەرچاوى ئەندامانى پەرلەمان روون بىت، ئىمە مەبەستمان ئەوئە سەرۆكى ديوان يەك وەزىفەى بچووك دەكات، دىت لەسەر ئەو مەنەسەى دەوئەستى ئەللى بەرپىز فلان كەس تۆ بە تەمەنترىنى وەرە جەلسەكەى بەرپۆە ببە و خواحافىز و دەرواتە دەروە، خۇ نايەت بىت لە كۆبوونەو دابنىشى، ئەوجا سەرۆكى بە تەمەن دىت ئىشەكانى خۇى دەكات و سەلام، يەنى شتەكە ئەوئەندە ئالۆز نىيە، ئىمە ھەتا ئالۆزى بكەين.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى/ جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، لە ھەندى ولاتى تر تەقالىدى تر ھەنە، بە شىوازى تر بەرپۆەى دەبەن، بەس ئەوئە لای ئىمە بەرپۆەچووە تا ئىستا ھەر وابووە، يەنى ئەو خولەى ئىمەش گرتى تىدا نەبووە و ھەر بەو شىوازە رۆىشتوو، بەرپىزان ماددەى دواتر، ماددەى 12، كى دەپوئى موناقتەشەى ئەو ماددەى بەكات؟ موناقتەشە نىيە، ماددەى 13 كەس نىيە موناقتەشە بەكات؟ خال بەندى باش كراوہ و ھەر ئەوئە پىشتەرەو شتىكى وا ئىزافە نەكراوہ، ماددەى 14 كاك عمر فەرموو.

بەرپىز عمر عىنايەت:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

وا مۆتەبەعە يەكەم جار ھەموو ماددەكانى خوئندەو، جارى دووم ماددەكە دەخوئىتەو و دواى ئەو جەنابت دەفەرمووى كى گىتوگۆ دەكات، مەفروزە ئىستا ماددەى 14 بخوئىتەو و دواى ئەو پىمان بلى، زۆر سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى/ جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموون ماددەى 14 بخوئىنەو، كاك فرست فەرموو.

بەرپىز د. فرست صۇفى:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ئىمە وا ئىتفاقمان كوردبوو بەھەر جۆرىك بىت ئەمرۆ ئەو تەواو بىكەين، ھەموو بەشەگان خويىنرەنەو، تەقريبەن زياتر لە سالەكە لە خزمەتى ئىو دايە ئەو پەپرەو، بۆيە ئىستا بە خويىندەو جارىكى ترى ماددەكە چەند دەقىقەبەكى ترمان دەروات، والحاصل تەواو نابىن، بۆيە تكام وايە وەكو ئەو كە ئىستا ماددە ماددە لەبەردەستى ئىوئەيە و خۆتان دەتوانن بىخويىنەو، بۆيە پىم باش نىيە ئەو كاتە بەو بكوژىن و لە ماددە 14 ئەگەر تىبىنى نىيە با بچىنە ماددە 15، سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس بۇ ئەو روونكردەوئەيە، لەبەردەستى ئىوئەيە دەتوانن وردتر تەماشاي بىكەن، تىبىنىيەگان لەلای خۆتان تۆمار بىكەن دەرفەتتان دەدەينى، كاك سەراب خالى نىزامى فەرموو.

بەرپىز سەراب مىكايل:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

من زى ھەر وى خالى كو ماددە بەيتە خاندن، چونكى ماددى 12 من زى دەستى خۇ بلند نەكر و ل وپىرى دەرباز بوون، من پرسىارەك ھەبوو ل ماددى 12.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

بەئى باشە ئەو دەرفەت دىھتن، سى كەس ھەن لەسەر ماددى 14 فەرموو.

بەرپىز زانا عبدالرحمن:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

لەسەر ماددە 14) بىرگە 6) لە حالەتى يەكسان بوونەكە بە تىروپشك پۇستەكە بۇ يەككە لە پالىئوراوگان يەكلاي دەكرىتەو، نازانم ئەو زۆر عەمەلى نىيە، ئەگەر چارەسەرىكى تر ھەبى؟.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس، د. پەرى فەرموو.

بەرپىز د. پەرى صالح حميد:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ئەو سەرۋىكى يەكەم دانىشتن بەرامبەر موقابلە، دەبى لەبەردەم بى.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس، د. شىركۆ فەرموو.

بەرپىز د. شىركۆ ھەممە امين:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەۋەدى كە د. پەرى گوتى پىشتىۋانى دەكەم، مەنىش لەراستىدا نازانم ئەگەر بۇ نەمۇنە ئىمە لەم خولە ھەموو دەزانىن تووشى چى بووين، يەئنى ئەۋەدى كە (8) مانگى پى چوو، ئايا ئەمە لەمە موعالەجە دەكرى ياخود لە كوئى ئەم پەپرەۋە موعالەجە دەكرى؟ من ويستم لەسەر ئەۋە قسە بىكەم، سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراھىم ئىمىنكى/ جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، بەرپىزان موناھەشە لەسەر ماددە 14 كۆتايى ھات، ماددە 15 ئەگەر بخوئندىتەۋە؟ كاك قارەمان فەرموو.

بەرپىز قارەمان قادر ھتاج:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددە 15:

ئەندامى دەستە سەرۆكايەتى لە يەككە لەم كارانەى خواروۋە پۇستەكەى لە دەست دەدات:

1/ دەست لەكاركېشانەۋە بە رەزامەندى زۆرىنەى رەھى ئەندامانى پەرلەمان.

2/ مەمانە ئى سەندەۋە لەسەر پېشنىارى (3/1) ئەندامانى پەرلەمان و بەرپەزامەندى (3/2) ئەندامەكانى.

3/ لەكاتى چۆل بوونى يەككى لە پۇستەكانى دەستەى سەرۆكايەتى كەلە بېرگەى (1 و 2) ى ئەم ماددەيەدا ھاتوۋە دەبى لە كارەكانى بەردەوام بى تا شوئىنەكەى پېر دەكرىتەۋە.

4/ لەكاتى چۆل بوونى پۇستەى يەككە لە ئەندامانى دەستەى سەرۆكايەتى بەھەر ھۆيەك پەرلەمان لە يەكەم دانىشتىنى دواى چۆل بوونەكە پۇستەكە بەھەمان رېكارى كارپېكراۋ لەم پەپرەۋە، پەپرەۋە دەكاتەۋە.

بەرپىز جعفر ابراھىم ئىمىنكى/ جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

بەرپىزان بۇ گەتوگۇ لەسەر ماددە 15) دوو بەرپىز داۋا دەكەن، بەرپىز د. شىركۆ ھەممە امين، فەرموو.

بەرپىز شىركۆ ھەممە امين:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئىستا لە ماددە 14) ماددەى پېشووتر ھىچ دىارى نەكراۋە يەئنى بۇ نەمۇنە بە زۆرىنەى رەھا، بە زۆرىنەى سادە، بە دوو لەسەر سى ئەۋ پۇستەنە پېر دەكرىتەۋە، بۇ لەۋ ماددەيە يەئنى؟ ھىكەمەت لەۋە چى يە كە ئەم رېژانە دىارى كراۋە، زۆرىنەى رەھا، يەك لەسەر سى، دوو لەسەر سى و ئەۋانە؟ ويستم جەۋابى ئەۋ پېرسىارەم بىدريتەۋە، زۆر سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراھىم ئىمىنكى/ جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس بۇ بەرپىز د. شىركۆ ھەممە امين، دوايى ۋەلامەكە ۋەردەگرىن لە بەرپىزانى لىژنەى كاتى، بەرپىز صالح فەقى، فەرموو.

بەرپىز صالح فەقى مۇھەممەد ئەمىن:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

خالى (3) مەبەستى جى يە دەبىت لى كارەكەى بەردەوام بىت تا شوپنەكەى پىر دەبىتەۋە؟ كە كەسىك

□ دەستى لى كار كىشايەۋە چۆن بەردەوام بى؟ يان مەبەستىيان ئەۋەيە، سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

□ سوپاس بۇ بەرپىز صالح فەقى، لى كۆتايىدا بەرپىز عمر عىنايەت، فەرموو.

بەرپىز عمر عىنايەت حمە سەيد:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

مىمانە لى سەندەۋە لەسەر پىشنىارى يەك لەسەر سى ئى ئەندامانى پەرلەمان، يان لەبەر ھەر ھۆيەكى تر،

شەرت نىيە ھەر دەست لى كار كىشانەۋە بىت، بە پەزەمەندى زۆرىنەى پەھا بىت باشترە لەۋەى دوو لەسەر

سى بىت، لەبەر ئەۋەى بەزۆرىنەى پەھا دەرجوۋە، بە زۆرىنەى پەھاش مىمانەى لى ۋەردەگىرەۋە، زۆر

□ سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس بۇ بەرپىز عمر عىنايەت، بەرپىز گىفتوگۆ لەسەر ئەۋە ماددەيە كۆتايى ھات، ماددەى دواتر، ماددەى

□ (16)، بەرپىز د. فەرسەت، فەرموو.

بەرپىز فرست صۇفى على:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

سەبارەت بە پىرسىارى يەكەم، ئەۋە پىزانە ۋەكو باسما كىرد، كاتىك كەسىك دەبىتە دەستەى سەرۋىكايەتى،

دەبى شىۋازىكىش ھەبى بۇ لاجوۋنى، يەعنى بە چ پىزەيەك دەبىت و شىۋازى لادانىشى، كە لە پەپىرەۋى

ئىستا ئەۋە جوړىك كىشەى تىدا ھەبوۋ، بۇيە ئىمە بە سوود ۋەرگرتن ۋەكو ھەمىشە دەپىلپىن پەپىرەۋى

ۋالاتان ئەۋەمان تەسبىت كىردوۋە. سەبارەت بە كارەكانى بەردەوام دەبىت، بۇ ئەۋەيە فەراغ دروست نەبىت،

چونكە ئەۋە خولەى ئىمە توۋشى ئەۋە ئىشكالىيەتە بوۋىن، يەعنى ئەكەر ئىستىقالەشىدا دەبى بىت ئىشى

خۇى بىكات، تاۋەكو دەست لى كار كىشانەۋەى پەسند بىرپىت، بۇ ئەۋەى پەرلەمان توۋشى خەلەلى قانونى

□ نەبىت، يەعنى لەسەرى ۋاجىبە لى ئەركەكانى بەردەوام بىت.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

□ سوپاس بۇ بەرپىز كاك فرست، بەرپىز بەردەوام دەبىن، ماددەى (16) لەبەر دەستى ئىۋەيە.

بەرپىز قارەمان قادر فەتاح:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

□ ماددەى (16):

□ ئەرك و دەسەلاتەكانى دەستە:

دەستە ئەو دەسەلاتانەى خوارەو پىادە دەكات:

1-دانان و رېڭخستنى بەرنامەى كارى دانىشتەكانى پەرلەمان بە پېى حوكمەكانى ئەو پەپرەو.

2-خوئندەنەو كورتهى كۆنوووسى دانىشتنى پېشوووترى پەرلەمان و پەسندکردنى.

3-دانانى رېساي تايبەت بە رېڭخستنى كۆنوووسەكان.

4-پەكلايى كوردنەو ناكۆكى پىسپۆرى (تنازع الإختصاص) لە نېوان لىژنە ھەمىشەپىيەكانى پەرلەمان.

5-پاسپاردنى لىژنەپىيەكى دىارىكر او بۆ دىراسەكردنى بابەتېكى دىارىكر او.

6-پىاردانى ھەيكەلى ئىدارى پەرلەمان و ھەمواركردن و دارشتنەووسى سىياسەتى دارايى و كارگېرى

پەرلەمان.

7-رېڭخستنى بودجەى سالانە و ژمارەى كۆتابى پەرلەمان لەگەل لىژنە پەيوەندىدارەكان، خستنەپرووى بۆ

پەرلەمان بە مەبەستى پەسندکردن و سەرپەرشتى كردن و جىبەجى كردنى.

8-وەرگرتنى برپار و فەرمان پەيوەست بە دامەزراندنى كارمەندان لە پەرلەمان لە نېوانيان دا بەرپۆبەرى

گشتىيەكان و راوئىزكارەكان.

9-رېڭخستنى پەيوەندىيەكانى پەرلەمان لەگەل سەرجمە دامەزرادەكان و ھەموو ئەو ناوەندانەى دەستە و

چارچىوەى كارى ھاوبەشى پەرلەمانى لە ناوخۆ و دەرەووسى ھەرپم.

10-دەركردنى بەياننامە و دەرپىنى ھەلوئىست لەسەر بابەت و رووداوە پېشھاتەكان.

11-سەرپەرشتىكردنى كاروبارى كارگېرى و دارايى سەرجمە نووسىنگەكانى پەرلەمان.

12-واژووكردننى كۆنوووسى كۆبوونەووسەكان.

13-ھەر ئەرك و دەسەلاتىكى تر لەم پەپرەو پىيان سپىردراو.

بەرپىز جعفر ابراھىم ئىمىنكى / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس بۆ بەرپىز قارەمان، ئەندامى لىژنەى كاتى، بۆ گفتموگۆ لەسەر ئەو ماددەپە، ناوەكان دەنووسىن زۆر

بوو، لە بىرمان دەچىت، بەرپىزان دەست بە گفتموگۆ دەكەين، بەرپىز سەھراب مىكائىل، فەرموو.

بەرپىز سەھراب مىكائىل محمد أمين:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەز پىشنىار دكەم ئەرك و دەسەلات بىنە جووداكرن، بۆ نمونە خالا ئىكى ئەفە ھەر ئەركە، ھەر

دەسەلاتەزى، بەس ئەگەر لىك ھاتنە جووداكرن ئەو ئەرك تەقسىرى تىدا نابىتن.

بەرپىز جعفر ابراھىم ئىمىنكى / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس بۆ بەرپىز سەھراب مىكائىل، بەرپىز د.جوان، فەرموو.

□

□

□

بەرپىز د. جوان اسماعيل عزيز:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

خالى شەشەم (بىرپاردانى پەيكەرى ئىدارى) ، پىي نالئىن پەيكەرى ئىدارى، پىي دەلئىن پەيكەرى رېڭخستىن، بە عەرەبىش پىي دەلئىن (هيكال التنقىمى)، چونكە پىي بلئى پەيكەرى ئىدارى مەئناى بەس ئىختىصاصى ئىدارە دەگرىتەو، ئى مۇئەسسەساتىش بەس ئىدارە نىيە، ئىختىصاصەكانى تىرشى تىدايە وەك ژمىريارى، لە پرووى زانستى يە موستەلەحە عىلمىيەكە پىي دەلئىن (هيكال التنقىمى)، بە مەئناى پەيكەرى رېڭخستىن، زۆر سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

□ سوپاس بۇ بەرپىز د. جوان بۇ ئەو تىببىنىيە پىسپۇرانە، بەرپىز عمر عىنايەت، فەرموو.

بەرپىز عمر عىنايەت حمە سەيد:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

مىنىش ھەمان سەرنجەم ھەبوو، ئەو ھە ئۆرگان ئۆرگانى پىي دەلئىن بە ئىنگلىزى، پەيكەرى رېڭخستەن، سەبارەت بە خالى ھەشتمە (وەرگرتى بىرپار و فەرمانى پەيوەست بە دامەزاندنى كارمەندان)، ئەو ھە جۆرىكە لە تىكەل بوونى، چونكە فەرمان يەك كەس ئىمزاى دەكات، دەكرى بلئىن (رېڭكەوتن لەسەر دامەزاندنى كارمەندان لە پەرلەمانى كوردستان لە نىوانياندا بەرپۆبەرى گشتى)، بەلام كاتىك كە فەرمانى بۇ دەردەكرى سەرۋىكى پەرلەمان مافى ھەيە فەرمان دەرىكات، لەبەر ئەو دەبىت جىا بىكرىتەو، دامەزاندنى كارمەندان و بەرپۆبەرى گشتى تەنھا دەسەلاتى سەرۋىكى پەرلەمانە، بەلام دەكرى پىشتەر سازانى لەسەر بىكرى، لەبەر ئەو داوا لە لىزنى بەرپىز دەكەم كە سەرنجى ئەو بەدەن ئەو بابەتە تىكەل نەبىت، سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس بۇ بەرپىز عمر عىنايەت، ئەو ھە باسى لى دەكرىت (رېڭكەوتن) ئەو كۆنووئىكە، يەئنى ھەموو كۆبۇونەو ھەيەكى دەستەى سەرۋىكايەتى كۆنووئىكى تايبەتى خوى ھەيە.

بەرپىز عمر عىنايەت حمە سەيد:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

لىرە نووسراو ھەرگرتى بىرپار و فەرمان، ئايا سى كەس بىرپارىك دەردەكەن بەيەكەو ھەئىمزاى دەكەن؟ تەنھا سەرۋىكى پەرلەمان واژووى دەكات.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

نەخىر، بىرپارەكان ھەمووى يەك كەسە، بەلام ئەو پىرۇتۇكۆلە دەبىتە بنەما بۇ دىوان دەنيردى، ئەو ھە فەرمان بە پىي ئەو پىرۇتۇكۆلەيە.

بەرپىز عمر عىنايەت حمە سەيد:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

□ لېرە دەستەواژەكە باش نەنووسراو، سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى/ جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

□ سوپاس بۇ بەرپىز عمر عىنايەت، بەرپىز صالح فەقى، فەرموو.

بەرپىز صالح فەقى محمد امين:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

□ ئەوھى مەبەستەم ئەركى نوينەرايەتتەيەكە بوو، بەلام لە ماددەى (18) باسى كر دووھ، زۇر سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى/ جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

□ سوپاس بۇ بەرپىز صالح فەقى، بەرپىز مصطفى سەكرى، فەرموو.

بەرپىز مصطفى أحمد حمد/ مصطفى سەكرى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

بەرپىزان ئەندامانى لېژنەى كاتى، دەلى (ئەرك و دەسلەتەكانى دەستە)، دەستە ئەم ئەرك و دەسلەتەكانى خواروھ پيادە دەكات، لە سەرەتا دەستە تەعريف كراوھ (دەستەى سەرۆكايەتى) (دەستەى گشتى)، دەستە بە تەنيا تەعريف نەكراوھ، يان دەبى لېرە بنووسرى دەستەى سەرۆكايەتى، چونكە دەستە بە تەنيا تەعريف نەكراوھ، دەستەى گشتى تەعريف كراوھ، دەستەى سەرۆكايەتتەى تەعريف كراوھ، دەستە بە تەنيا ديار نييە لەگەل كام دەستەيە، سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى/ جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

□ سوپاس بۇ ئەو تېبىنيە بەرپىز مستەفا سەكرى، بەرپىز سالار مەحمود، فەرموو.

بەرپىز سالار محمود مراد:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

سەرئەجەكانى من لەسەر چەند خالتيكن، من پيشنيار دەكەم بېرگەى (3) لەگەل بېرگەى (12) دەمچ بكرى، بەيەكەوھە بلكيندرى لە دانانى ريساي تايبەت بە ريكخستنى كۆنووسەكان و واژوو كردنى كۆنووسى كۆبوونەوھەكان دەمچ بكرى، واتا (12) و (3) پيشنيار دەكەم خالى (5) لادبرى، پيموايە هيچ بوشايەك پېر ناكاتەوھ، پيشنيار دەكەم لە خالى (7) دا لەبەر ئەوھى ديوانى سەرۆكايەتى لە ماددەكانى دواتردا دەنگمان لەسەردا كە رۆلى ھەيە لە دارشتنى بودجەى پەرلەمان، لېرە كە ريكخستنى بودجەى سالانە و ژميرەى كۆتايى پەرلەمان، لەگەل ديوانى سەرۆكايەتى لېژنە پەيوەندىدارەكان ريك بخريتەوھ، واتا لېرە رۆلى ديوانى سەرۆكايەتتەى ئيزافە بكرىت، بېرگەى (8) سەبارەت بە دامەزراندنى كارمەندان لە نيوانيشياندا بەرپۆھبەرى گشتى و راپۆزكارەكان، بۇ ئەوھى ئەم بابەتە بەراستى ريكارى ياسايى خۆى وەربگرىت، چونكە وەزىفەى بەرپۆھبەرى گشتى و راپۆزكارەكان پەلە بالان، پيوستە بە پىي مەرجه ياسايەكان بىت، بەپىي

رېكاره ياساييهكان بېت، ئەم دەستەواژەبە ئىزافە بىرى، رېگرېك بى لەوہى كە ھەر كەسېك شايستەى نەبوو بۇ بەرپۆەبەرى گشتى و ڤاويژكار دانەنرى، لە چوارچيۆەى رېكاره ياساييهكان، يان مەرجه ياساييهكانى بۇ ئىزافە بىرى، سوپاستان دەكەم.

بەرپۆ جعفر ابراهيم ئيمىنكى / جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس بۇ بەرپۆ سالار محمود، يان بە پى مەرجه ياساييهكان، بەرپۆزان يەك خالى نيزامى، بەرپۆ عمر عينايت، فەرموو.

بەرپۆ عمر عينايت ھەمە سعید:

بەرپۆ سەرۆكى پەرلەمان.

بە پى ياساى سەرۆكايەتى ھەرپۆ دامەزراندنى پلە تايبەتەكان دەسەلاتى سەرۆكى ھەرپۆ، ئايا لىرە بەرپۆەبەرى گشتى پەرلەمان دامەزرىنى، ئايا جۆرېك لە دژ بوون دروست ناكات؟

بەرپۆ جعفر ابراهيم ئيمىنكى / جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

شمولى پەرلەمان ناكات، ئەوہى سەرۆكى ديوانى پەرلەمان ئەوہ تايبەتە، تايبەت بە پەرلەمانە.

بەرپۆ عمر عينايت ھەمە سعید:

بەرپۆ سەرۆكى پەرلەمان.

من وای بۇ دەچم ھەموو بەرپۆەبەرە گشتييهكان، راستە دەفەرمووى دەسەلاتىكى سەرپەخۆى پەرلەمانە، بەلام ئەم دەسەلاتە دەبىت لە ياساى ھەلئىزاردنى سەرۆكى ھەرپۆدا جگە لە پەرلەمانىكى بۇ ئىزافە بىرى، بەلام لەوئى نىيە و ھەموو لە سەرتاسەرى كوردستانە، سوپاس.

بەرپۆ جعفر ابراهيم ئيمىنكى / جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس بۇ بەرپۆ عمر عينايت، بەرپۆزان گەفتوگۆ لەسەر ئەو ماددەبە كۆتايى ھات، بەرپۆ د.سرود قسەى نەکردوو، فەرموو.

بەرپۆ سرود سليم متى:

بەرپۆ سەرۆكى پەرلەمان.

ئەم خالانەى كە باس كراون لىرە ھەموو تايبەتن بە پەرلەمان، لە ناو پەرلەمانن، بەلام دەستەى سەرۆكايەتى نوینەرايەتى پەرلەمان دەكات لە مەحافلى دوەلى و مەحەلى و ئىقلىمى، مەعنەويەن بە گرنگ دەزانم خالېك ئىزافە بىرىت، ببیتە خالى يەكەم (دەستەى سەرۆكايەتى نوینەرايەتى پەرلەمان دەكات لە مەحافلى مەحەلى و وەتەنى و ئىقلىمى و دوەلى، ئەو كاتەى كە دەستەى سەرۆكايەتى دەچىت بە ناوى ھەموو پەرلەمان قسە دەكات تا نەبیتە جەدەل لەسەر ئەو مەوزوو، زۆر سوپاس.

بەرپۆ جعفر ابراهيم ئيمىنكى / جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس بۇ بەرپۆ د. سرود، ديارە ئەو لايەنى نوینەرايەتى راسپېردراو بە سەرۆكى پەرلەمان، ھاتووہ كە ئەو دەسەلاتانە بە سەرۆك دراو، د. شىركۆ ھەمە امين، فەرموو.

بەرپز شيركو حەمە امين:
بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

پشتیوانی قسەکانی كاك عمر و دکتۆره جوان دەكەم، لەوێش كە كاك سالار وتی خالی (3) و (12) بكری بە یەك، ئەوێ تریشیان مەسەلەى دامەزراندن و دامەزراندنی بەرپۆهەبەرە گشتییەكان و راویژكارەكان، بەئێ منیش لەگەڵ ئەوێ دام بە پێی پۆهر و مەرجه یاساییەكان ئەوانەى كە راویژكار و بەرپۆهەبەرى گشتی پێ دادەنرێت، چونكە بینیمان لەم پەرلەمانە بە درێژیی تاریخ چی كراوە؟ چۆن خەلك دامەزرینراوە؟ چۆنیش خەلك تەقاعود كراوە؟ بە بروای من خانەنشینیى بۆ زیاد بكری هەموویشی بەستریتەو بە مەرجه یاساییەكانەو، سوپاس.

بەرپز جعفر ابراهیم ئیمینكى / جیگری سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس بۆ بەرپز د.شیركو حەمە امين، لە هەموو خوولەكان رەچاوی مەرجه یاسایی نەكراوە بەداخەو، بەرپزان موناقدەشە لەسەر ئەم ماددەیه كۆتایی هات، ماددەى (17).

بەرپز قارەمان قادر فتاح:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەى (17)

دەستە كۆبوونەوێ حەفتانەى خۆى دەبێت و دەكریت لە هەر كاتیكى تردا كە پێویست بوو لەسەر داواى سەرۆك كۆ ببیتەو، سوپاس.

بەرپز جعفر ابراهیم ئیمینكى / جیگری سەرۆكى پەرلەمان:

ئەو هەر پێشتر پەپرەو كراوە، لێرە موناقدەشە لەسەر ئەو نەیه، بەرپز عمر عینایەت، فەرموو.

بەرپز عمر عینایەت حەمە سعید:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

لەسەر قسەكەى كاك مستەفا (دەستەى سەرۆكایەتى)، سوپاس.

بەرپز جعفر ابراهیم ئیمینكى / جیگری سەرۆكى پەرلەمان:

دەستەى سەرۆكایەتى، دەستخۆش بەرپز عمر عینایەت، ماددەى (18).

بەرپز قارەمان قادر فتاح:

ماددەى (18):

ئەرك و دەسەلاتەكانى سەرۆك:

1- نوینەرایەتى كردنى پەرلەمان و قسەكردن بە ناوییهو.

2- پیاوێ كردنى یاسا و پەپرەوى ناوخوا و بریارەكانى پەرلەمان.

3- كردنەوێ خول و دانیشتنەكانى پەرلەمان و سەرۆكایەتى كردنیان، كۆتایی پێهینان و دواخستنیان و

دەستنیشان كردنى كاتی ئەنجامدانیان.

- 4-بەرزەھت كۆردى گەتۇكان و پارىزگارى كۆردى لە رېكارەكان.
- 5- گرتەبەرى رېكارى پېويست بۇ پاراستنى ئاسايش و ئارامى ناو پەرلەمان.
- 6-خستەنەرۋوى ئەو بابەتانەى پېويستيان بە دەنگدان ھەيە و راگەياندى ئەنجامەكان.
- 7-نۆينەرۋايەتى كۆردى پەرلەمان لە بۆنە و ئاھەنگە نىشتىمانىيەكان دا دەشيت جىگر يان ھەر ئەندامىكى تر راسپېرېت بۇ ئەو كارە.
- 8- ھەئسان بە سەرجم ئەو رەفتار كۆردنە ياساى و كارگىرى و دارايانەى كە پەيوەستىن بە پەرلەمان بە مەرچىك ناكۆك نەبى لەگەل بېرگەكانى شەش لە ماددەى (16)ى ئەم پەپرەو.
- 9-ناردنى بېرىار و ياسا پەسندكراوەكان لەلايەن پەرلەمانەو بە سەرۆكايەتى ھەرېم بە مەبەستى دەر كۆردنەيان.
- 10-ھەژمار كۆردنى ئەو ياسا و بېرىارانەى كە لە ماوەى ديارىكراودا لەلايەن سەرۆكى ھەرېمەو دەرناكۆردىن بە ياسا و بېرىار دەر كراو.
- 11-واژووكۆردنى سەرجم نووسراوە فەرمىيەكان لەگەل دەسەلاتى جىبەجى كۆردى و لاينەى تىرى ناوەوەى و دەرەوەى ھەرېم.
- 12-واژووكۆردنى سەرجم ئەو نامە و ھەوالگىيانەى لە پەرلەمانەو يان يەكى لە لىژنەكانى دەرەچن.
- 13-پىادەكۆردنى ھەر دەسەلاتىكى تر كە ئەم پەپرەو ياسا كارپىكراوەكان پىيان بەخشيو.

بەرېز جعفر ابراھىم ئىمىنكى / جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس بۇ بەرېز كاك قارەمان، بەرېزان دەرگاي گەتوگۆ لەسەر ئەم ماددەيە دەكەينەو، بە ناو نووسىن، ماددەى (18)، ناو نووسىن كۆتايى ھات، بەرېزان دەست بە گەتوگۆ دەكەين، بەرېز سەكەوت سەرجمە، فەرموو.

بەرېز سەرگەوت سەرجمە خلىفە:

بەرېز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەى (18) خالى (2) پىادەكۆردنى ياسا و پەپرەوى ناوخۇ و بېرىارەكان، پاسپاردەكانىشى بۇ زىاد بىكەين.

بەرېز جعفر ابراھىم ئىمىنكى / جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

پاسپاردەكان زىاد بىكۆرت، بەرېز صالح فەقى، فەرموو.

بەرېز صالح فەقى محمد امين:

بەرېز سەرۆكى پەرلەمان.

زۆرجار باس لە شكۆى پەرلەمان دەكۆرت، پەرلەمان و پەرلەمانتاران، پىم باشە خالىكى بۇ زىاد بىكۆرت، پاراستنى شكۆى پەرلەمان و پەرلەمانتاران، زۆر سوپاس.

بەرېز جعفر ابراھىم ئىمىنكى / جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس بۇ بەرېز صالح فەقى، بەرېز عمر عىنايەت، فەرموو.

بەرپىز عمر عىنايەت حمە سەيد:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

خالى (5) گرتنەبەرى رېكارى پېويست بۇ پاراستنى ئاسايش و ئارامى ناو پەرلەمان، من له ليژنەى بەرپىز دەپرس مەبەستيان ھەموو پەرلەمانە، يان ھۆلى دانىشتنەكانە؟ ئەگەر ھەموو پەرلەمانە ئەو تەواو، ئەگەر ھۆلى دانىشتنەكانە، پېويستە بىكرىتە (ھۆلى دانىشتن)، من پېشنيار دەگەم يەك بىرگەى زياد بىكرى، بىرگەى (14) دامەزراندن و خانەنشىنكردىنى كارمەندانى پەرلەمان، يەنى له بەرزترين پلەو تە دواترىنى چونكە ئەو دەسلەتتى سەرۋىكى پەرلەمانە، له ھىچ شوپىنىك دا ئامازەى پى نەدراو، سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس بۇ بەرپىز عمر عىنايەت، بەرپىز پەروا على، فەرموو.

بەرپىز پەروا على حمە محمد:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

پشتىگىرى له قسەكانى كاك عمر عىنايەت دەگەم، له ھەمان كات دا پرسىيارىكم ھەيە سەبارەت بە خالى (9) و (10) له ئىستادا دەووترىت ياسا پەسندىكراوكان لەلايەن پەرلەمانەو بۇ سەرۋىكايەتى ھەرىم دەنىردىت، خالى (10) بە ھەمان شىو، ئىستا دەزانين ئەو پۆستە ھەلپەسىنراو، ئايا بۇ خولى داھاتوو دەمىنى؟ يان ئەگەر نەما چۆن دەكرى؟ چونكە پەيرەوھكە پەسند كرا ئەو بۇ خۆى جىگەى تىبىنى يە، چۆن چارەسەرى ئەو دەكەن؟ زۆر سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس بۇ بەرپىز پەروا على، بەرپىز قادر وەتمان، فەرموو.

بەرپىز قادر وەتمان رسول:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

پشتىگىرى له قسەكانى كاك سەركەوت و كاك صالح دەگەم، مولاھەزەم لەسەر خالى (12)ش واژووكردىنى سەرجم ئەو نامە و ھەوالگىريانەى له پەرلەمانەو، وشەى ھەوالگىريانە و ابزانم گونجاو نىيە، بىكرىتە ئەو (نامە و نووسراوانە)، چونكە پەرلەمان دەزگايەكى ئىستىخباراتى و ھەوالگىرى و ئەو نىيە، يەنى ئەو ئىشى پەرلەمان نىيە، بىيە نووسراو، ئەگەر ئىشى پەرلەمانىش بوايە ئەسلەن نەدەبوايە ئەو وشەيە بە كاربەينرايە، سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس بۇ بەرپىز قادر وەتمان، ھەموو نووسراوئىك يەنى ئەو نىيە سەرۋىكى پەرلەمان ئىمزا بىكات، نووسراو ھەيە سەرۋىكى ديوانە، بەلام با ئەو تىبىنىيە وەبىگىرىت، بەرپىزان، دىكتورە پەرى، فەرموو.

بەرپىز پەرى صالح حمىد:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

پېشەكى پىشتىوانى لە قىسەكانى پەروا خان دەكەم، بە نىسبەت خالى (2) پىادەكردن نىيە جىبەجى كىردنە، خالى (5) گىرتنەبەرى رېكارى پىويست بۇ پاراستنى ئاسايش و ئارامى ناو پەرلەمان، ئەو زىاتىر ھەئەستەى لەسەر بىكەين تاوگەكو ئەو خولە ھەر كەسىك ئارەزووى بى ھەئەكوتىتە سەر پەرلەمان، خالى (8) ئەو ھەئەسانە تىكايە بە ھىج شىوھىيەك نابى بنووسرى، بە تايبەتەيش لە سەرەتاي رىستە، جىبەجى كىردنى دابونەرىتە قانونىيەكان لەگەل عەرەبىيەكەى بنووسرى وەك كارگىرى و داراىى، ئەوانى تر دواىى دەنىرن، زۇر سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس بۇ بەرپىز د. پەرى، ئەوانە بنىرە بە سوپاسەو، بەرپىز د. شىركۆ ھەمە امىن، فەرموو.

بەرپىز شىركۆ ھەمە امىن:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەوھى كە پەيوەندىدار بوو بە زمانەوانىيەو د. پەرى وتى لەسەر وشەى جىبەجى كىردن و ئەوھى لە خالى (8) دا ھەئەسان نەمىنەت و، ئەوانە منىش لاي خۆم دامرپشتوتەو بۇيان دەنىرم، ھەمان سەرنج و تىبىنىيەكانى پەروا خانىشم ھەيە لەسەر ئەو دوو ماددەيە كە بنىردى بۇ سەرۆكايەتى ھەرىم، بە تايبەتى خالى (9) و (10)، ئەوى ترىشان پىشتىگىرى قىسەكانى كاك قادر و كاك عمر دەكەم، زۇر سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس بۇ بەرپىز د. شىركۆ ھەمە امىن، بەرپىز كاك قارەمان، فەرموو بۇ وەلامدانەو.

بەرپىز قارەمان قادر فتاح:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

سەبارەت بە ناردنى ياساكان بۇ سەرۆكايەتى ھەرىم، ئىمە دەزانىن بە پىي دابەشكردنى دەسەلاتەكانى سەرۆكى ھەرىم دەسەلاتەكان دابەشكراو، واتا لە خولى ئايندە كاتىك پەرلەمانى نوئ كۆبوونەو دەكات، ھەر ياسا و بىرپارىك دەرىكات، يان كارىك بەرىكاتەو ئاراستەى ئەو لايەنەى دەكات كە بە پىي دابەش كىردنى ياساى دەسەلاتەكە لە سەرۆكى ھەرىم ئاراستەى دەكرىت، سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس بۇ بەرپىز قارەمان بۇ ئەو روونكردنەوھىيە، بەرپىزان گىفتوگۆ لەسەر ئەو ماددەيە كۆتايى ھات، ماددەى (19) ش موناقتەشەى نىيە، ماددەى (20) ئەگەر بىخویننەو، لەسەر ماددەى (20) يەك بەرپىز دەھىوئە موناقتەشە بىكات، بەرپىز صالح فەقى، فەرموو.

بەرپىز صالح فەقى مۇھىمىن:

بەرپىز سەرۋى پەرلەمان.

ئەگەر ئەۋەدى كە لە رابردودا باس كرا جىگر ئەۋ گۆرانكارىيانەى بەسەردا بىت، دەسلەتەكانى جىگرى سەرۋى، دواى جىگرى يەكەم و دووم، نازانم ئەۋە دواتر دەنگى لى دەرى، لە كۆتايىدا يان لە ئىستا؟ سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىگرى سەرۋى پەرلەمان:

لە كۆتايىدا يەكلاى دەكرىتەۋە، سوپاس بۇ بەرپىز صالح فەقى، بەرپىزان گەتوگۇ لەسەر ئەۋ بەشە كۆتايى ھات، دەرفەت بە لىژنەى كاتى دەدەين بۇ ئەۋەى دووبارە ئەم بەشە دارشتى بۇ بگەن، دارشتى پىۋىست، بەرپىز انور قادر، فەرموو.

بەرپىز انور قادر مصطفى:

بەرپىز سەرۋى پەرلەمان.

من قسم ھەبوو بەس لەسەر ماددەى (20) خالى (2) زور پوون نىيە، دەلى (سەرپەرشتى كوردنى نووسىنى كۆنۋوسى كۆبوونەۋەكانى پەرلەمان)، ئەگەر مەبەست لە كۆبوونەۋەى پەرلەمان بىت دەبىت بكرىتە دانىشتى پەرلەمان، ئەگەر كۆنۋوسى كۆبوونەۋەى لىژنەكانىشە بەۋ شىۋەيەى لى بكرىت (سەرپەرشتى كوردنى نووسىنى كۆنۋوسى كۆبوونەۋەى لىژنەكان و دانىشتى پەرلەمان)، سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىگرى سەرۋى پەرلەمان:

سوپاس، ئەۋ كۆبوونەۋەى پەرلەمان مەبەستى دانىشتەكانە لىرە، پىشتەر ئامازەى پى كراۋە، بەرپىز انور قادر، فەرموو.

بەرپىز انور قادر مصطفى:

بەرپىز سەرۋى پەرلەمان.

ئاخر ئەگەر كۆنۋوسى كۆبوونەۋەكانە، ئەگەر لىژنەكانە با لىژنەكانىشى بۇ زىاد بكرىت، خالى (4) بە ھەمان شىۋە رىژەى ياساى دانىشتى پەرلەمان نەك كۆبوونەۋە، سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىگرى سەرۋى پەرلەمان:

سوپاس بۇ ئەۋ تىبىنىيە، بەرپىزان ئەۋ تىبىنىيانە تۆمار بگەن، بەرپىز پەروا ەلى، فەرموو.

بەرپىز پەروا ەلى مۇھىمىن:

بەرپىزان لە ماددەى (20) خالى (8) كە دەلى بە ئەنجام گەياندىنى ۋەرگىرانى پرۆژە يان پىشنىياز لە كوردى بۇ ەرىبى و بە پىچەۋانەۋە، پىموايە پىۋىست دەكات ئەۋە لىژنەيەكى تايبەتمەند بىكات نەك سكرتير، لەگەل رىزم دا ھەندىك جار ھەيە رەنگە سكرتير ەرىبى نەزانى، لەبەر ئەۋە ئەركە ئايا نابىتە كارىكى قورس؟ ئەگەر ئەۋ ئەركە پىسپىرئ بە يەككى تر ئەۋ پىداچوونەۋەيك بكات دواتر بۇ كۆتايى ياساكە، بەلام كارى ۋەرگىران ھەست دەكەم كارى ئەۋ نەبى، سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس بۇ بەرپىز پەرۋا على، ئەو بەشە ئەۋەدى ئەو ئەركە ئەنجام دەدات كاروبارى پەرلەمانە، بەلام لە زىر سەرپەرشتى سكرتېرە، تا ئىستاش ھەروا بوۋە، بەرپىز د.پەرى، فەرموو.

بەرپىز پەرى صالح حمىد:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

خالى (6) بە دواداچوونى كاروبارى ئەندامان و خستەرووى كىشە و داواكارى و پىشنىيازەكان، ئەۋەدى تەۋاۋكەرەكەى بەم شېۋەيەى لى بىت بۇ دەستە تا بىپارى يەكلايى كەرەۋەيان بۇ بدرى، ئەۋە زۆر دوور و درىژە، خالى (8) ھىوادارم ئەو خالەى رەچاۋ بكات كاك د.فرست و لىژنەكە بە گشتى، بە ئەنجام گەياندى وەرگىرانى پرۇژە يان پىشنىيازەكە لە كوردى بۇ عەرەبى و بە پىچەۋانەشەۋە، ئەۋەدى بۇ زىاد بىرى (شارەيانى زمان يان راۋىژكاران ھەلەكان لە ئەستۋى ئەۋان دا بىت)، يەعنى ئەگەر لىپىچىنەۋە ھەبىت لىرە كاتمان بە دارپشئەۋە نارۋات، سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس بۇ بەرپىز د.پەرى، بەرپىزان تىببىنىيەكان وەرگىران لەسەر ماددەى (20)، گىتوگۇ لەسەر ئەو بەشە كۆتايى ھات، بەرپىز عمر عىنايەت تىببىنىت ھەيە؟ فەرموو.

بەرپىز عمر عىنايەت حمە سەيد:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

لە خالى (7) و (8) نووسراۋە چاپكردن و بەدواداچوونى ئەو ياسا و بىپارانە، يەعنى سكرتېر ۋەك كاتب تابىعەى لى ھاتوۋە لىرە، دەبى بلىين (سەرپەرشتى كردنى)، ئەۋە تىرشىيان خالى (8) ھەر دەبى بلىيى (سەرپەرشتى كردنى بە ئەنجام گەياندى وەرگىرانى پرۇژە)، يەعنى ئەۋە ئەركى سكرتېر نىيە چاپكردن بكات، ئەركى سكرتېرە سەرپەرشتى بكات، زۆر سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس بۇ ئەو تىببىنى يە، تىببىنىيەكى بەجىيە بەرپىزان، بەرپىز د.شىركۇ حمە امين، فەرموو.

بەرپىز شىركۇ حمە امين:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ببوره ھەر ويستم پشتگىرى ئەۋانە بكام، سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس، ئەۋە لەلايەن لىژنە وەرگىراۋە، ھەندىك تىببىنى ھەنە ديارن، مەنتىقى زۆرى تىدايە، زۆر بەيان وانە، بەرپىزان گىتوگۇ بەردەۋام دەكەين تا سەعات (2)، بەرپىز د.فرست فەرموو.

بەرپز فرست صۇفى على:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەو تېببىيانەى گوتران، بە تايبەت ئەوہى كاك عمر گوتى تەئكىد چاكى دەكەين، فېلەن صياغەكەمان كەم و كورپى ھەبوو، من پېشنىيازىك دەكەم بەرپز سەرۆكى پەرلەمان، ئىمە بە پىي ئەو عورفەى پەسندمان كوردبوو بەش بەش موناھەشەمان دەگرد، دەھاتىن دەنگمان لەسەر دەدا و دەچووينە بەشىكى تر، بەس لەبەر ئەوہى ئىستا سەعات (1) ە پېشنىياز دەكەم ئەوہ بەشكىنن، ئىستا لەسەر بەشىك تر بەردەوام دەبىن، ھەر دوو بەشەكە بەشى ئەرك و دەسلەتەكان و ھەلپزاردن لەگەل بەشى فراكسىون و دەستەى گشتى بەيەكەوہ بەيخەينە پاش پشووہكە و بەيەكەوہ دەيخەينە دەنگدان، بۆيە ئىستا پېشناز دەكەم بەرپزىنەوہ سەر بەشى دەستەى گشتى و فراكسىون، تەنھا ئەحكامە كۆتاييەكانمان دەمىنى، ئەویش تەصەور دەكەم تەواو ببىت، بۆيە با بەردەوام بىن.

بەرپز جعفر ابراھىم ئىمىنكى / جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

بەرپزان وابدانم نىصاب ھەيە، ئەو پېشنىيارەى بەرپزان لىژنەى كاتى بۇ ئەوہ گفوتگووى دوو بەش بەيەكەوہ ئەنجام بەدىن و ھەردوو بەشەكە بەيەكەوہ دەخەينە دەنگدان، ئەو پېشنىيارانە دەخەينە دەنگدان، نىصاب نىيە، بەرپزان ئەم پېشنىيارە دەخەينە دەنگدان، (46) كەس ئەو پېشنىيارە بە پەسند دەزانىت، ئەوہى دژە؟ كەس نىە، بە كۆى دەنگ پەسند كرا، بەرپزان لىژنەى كاتى فەرموو بۇ بەشى (10).

بەرپز گەشە دارا جلال:

بەشى (10) فراكسىون و دەستەى گشتى ئۆپۇزسىونى پەرلەمانى:

يەكەم فراكسىون:

ماددەى (124): كۆى ئەندامانى پەرلەمان سەر بە يەككىك لەو لىستانەيە كە بەشدارى ھەلپزاردنى گشتىيان كرددوہ و سەرگەوتنىان بە دەست ھىناوہ و پىك دىن لە (....) ئەندام، لەسەر ژمارەى ئەو ئەندامانەى فراكسىون پىك دىنن سى را ھەيە:

راى يەكەم: لە يەك ئەندام.

راى دووہم: لە پىنج ئەندام.

راى سىيەم: كە تايبەتمەندى بدرىتە پىكھاتەكان لە ژمارەى فراكسىون.

2-دەستەى سەرۆكايەتى بە پىي پئوہرى كورسى پەرلەمانى بۇ راپەراندنى كارو چالاكى بودجەيەك بۇ فراكسىون ديارى دەكات.

3-ئەو بودجەيە دەكەويتە ژىر رىكارە داراييەكان.

دووہم: دەستەى گشتى

ماددەى (112)

دەستەى گىشى لەلايەن سەرۆكى پەرلەمان سەرپەرشتى دەگرېت و پىك دېت لە سەرۆكايەتى پەرلەمان و سەرۆكى فراكسىيۇنەكان.

ماددەى (113)

دەستەى گىشى لەسەر بانگهېشىتى سەرۆكايەتى پەرلەمان يان يەك لەسەر سىي فراكسىيۇنەكان كۆ دەبىتەو.

ماددەى (114)

دەستەى گىشى ئەم ئەركانەى خوارەو لە ئەستۆ دەگرېت:

1-رۆلى دەبىت لە هېنانە كايەى ھاوھەئويستى لە نيوان فراكسىيۇنەكان.

2-سەرپەرشتى كردن و پىكخستى شاندىكانى پەرلەمان لە ناوہو و دەرەوہى ھەرىم.

3-بەرنامە دانان بۆ وەرزەكانى گرېدانى خولەكانى پەرلەمان بە راويژ لەگەل سەرۆكى ليژنەكان.

4-پىادەكردنى ھەر ئەركىكى تر كە بە پىي ئەو پەپەرەو دىارى كراو.

ماددەى (115)

ئۆپۇزسيۇنى پەرلەمانى:

ئەو فراكسىيۇن و پەرلەمانتارانە دەگرېتەو كە بەشدارى لە پىكھېنانى كابىنەى حكومەتتەيان نەكردو.

ماددەى (116)

ئەو فراكسىيۇنانەى مەبەستىانە بىنە ئۆپۇزسيۇن پىويستە لە دانىشتىكى ئاسايى پەرلەمان بە ياداشتىكى

نووسراو ئۆپۇزسيۇنى پەرلەمانى خۇيان رابگەيەنن بە مەرچىك ژمارەيان لە (3) ئەندام كەمتر نەبىت.

ماددەى (117) ئۆپۇزسيۇنى پەرلەمانى ئەو ماف و جياوكانەى ھەيە:

1-بە پىي قەبارەى خۇيان بەشيان دەبى لە ليژنەكانى پەرلەمان بە تايبەتى ليژنەى دەستپاكي و كاروبارى

پەرلەمان و سكاللا و ليژنەى دارايى و ئابوورى و وەبەرھىنان.

2-ئەگەر لەسەر ھەر ماددەيەك و بىرگەيەك چەند بۆچوونىك ھەبوو، بۆچوونى ئۆپۇزسيۇن پىش ئەوانى

تر دەخريتە دەنگدانەو.

3-لەگەل دانىشتى يەكەمى ھەر وەرزيك ئۆپۇزسيۇن بە يەك وتار بارى سەرئىجى خۇى لەسەر بارودۇخى

گىشى لە چوارچىوہى رېسا دەستوورى و ياسايى بەركارەكاندا دەخاتە روو.

4- بە گوپرەى رېزەيان لە چالاکى دىبلۇماسى پەرلەمان و شاندىكانى پەرلەمان بەشدارى دەكەن.

5- ئەگەر ئۆپۇزسيۇنى فراكسىيۇنى نەبوو ئەو نوپنەريكيان لە دەستەى گىشىدا دەبىت بۇى ھەيەو داواى

كۆبونەوہى لە دەستەى گىشى بكات.

6- لەسەر زياد كردنى ئەم بىرگەيە دوو را ھەيە راى يەكەم پىي واىە پىويست ناكات ئەم بىرگەيە راى دووہم

ئەگەر ئۆپۇزسيۇن ئەندامانى پىك ھىنا ئەو لە دەستەى سەرۆكايەتى يان سەرۆك يان جىگر دەبىت.

بەريز جعفر ئىبراھىم ئىمىنكى / سەرۆكى پەرلەمان

سوپاس بۇ بەرئز (گەشە دارا) بەرئزان دەست بە گفتوگۆی ئەم بەشە دەكەین وەكو پېشتر هەمیشە ماددە بە ماددە لە ماددە (111) دەست پى دەكەین ئەوەی دەیانەوئى مناقەشە بكەین فەرموو بەرئزان.

بەرئز بېگەرد دلشاد شکرالله:

بەرئز سەرۆكى پەرلەمان .

ناوەگان دەخوینمەو (ابو کاروان، ئارى عبداللطيف، باپير كاملا، منى خان، د.سرود، مامۆستا ماجد، ئايدن معروف، د.محمد، مامۆستامەروان، بېستون فايەق، د.هەورامان، پەروا على، ئەيووب عبدالله رسول، د.عبدالله ، د.پەرى، د.شېركۆ حمەمە امين، حاجى کاروان زولفا قادر، شيرين حوسنى، تحسين على عوسمان، قادر وەتمان، زانا، عبدالرحمان، خلف احمد، تەلار لطيف، على حمەمە صالح، عمر عينايت، شوان شېخ ئاحمد، صالح فقى، ئاواز جنگى.

بەرئز جعفر ئىبراھيم ئىمنى / سەرۆكى پەرلەمان:

بەرئز (ابو کاروان) فەرموون.

بەرئز عبدالرحمن فارس عبدالرحمن / ابو کاروان:

بەرئز سەرۆكى پەرلەمان.

بەرئز سەرۆكى پەرلەمان بەرئزان ئەندامانى پەرلەمان ئەگەر تەعريفكە واقعى فراکسيون بکەين پيم وايە تەعبير لە بەرنامەيەکی سياسى لايەنيك دەکات وە لە پەرلەمانەو دەکۆکى لەم بەرنامەيەو ئەکات بۇ جيبەجى کردنى ، دوو: لە کۆبوونەوکانى فراکسيون نە دەنگدانى تيدا دەکریت و نە بريارى تيدا دەدریت و ئەم کۆبوونەوانە ئينجا ئەگەر ژمارەى چەنيک بيت و من پيم وايەسى: ئەو تە بەغدا دستوريك بەستويه تیهو بە يەگەو هەموومان داواى جيبەدجیکردنى دەکەين لە پەرلەملنەگەى يەك کورسى فراکسيونە بۆيە من ئەو سيغەيەم داناوو بۇ ئەم ماددەيە هیوادارم ئەم سيغەيە وەرېگيریت ، فراکسيون هەر حيزب و قەوارەيەکی سياسى بەشدارى لە هەلبژاردنى پەرلەمانى کوردستان بکات خاوەنى لیست و بەرنامەى هەلبژاردن بيت کورسى بە دەست هیئا دەبیتە فراکسيون و زۆر سوپاس.

بەرئز جعفر ئىبراھيم ئىمنى / سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس بۇ بەرئز (ابو کاروان)، بەرئز (ئارى عبداللطيف).

بەرئز ئارى عبداللطيف:

بەرئز سەرۆكى پەرلەمان.

بەرئز سەرۆكى پەرلەمان لەگەل ئەوەى پشتگیری ابو کاروان ئەکەم بۇ تيبينيهکەى وە ئەو دەقەى کە دایناو بۇ بەشى فراکسيونەکان، خالى يەکەم پيم باشە بەم جۆرەى ليبريت کۆى ئەندامان بەو لیستانەيە کە بەشدارى لە هەلبژاردنى گشتيان کردوو بە دەست هیئاو خاوەنى فراکسيونیکە پیک دیت لە يەك ئەندام يان زیاتر واتە ئەوەى بۇ زیاد بکریت يەك ئەندام يان زیاتر، وە ئيمە وە ئيمە وەك فراکسيونى بزوتنەوہى ئيسلامى پيمان وايە ئەو رەئانەى کە دانراو فراکسين لە يەك کورسى زیاتر بيت دزى

كەمىنەيە ۋە لە بەرزەۋەندى حزبە گەورەكانە ۋە ئىمە دەبىت رەچاۋى شۆرشگىرى ھەندىك حزب و لايەن بىكەن كە دەيان سالە خەبات و قوربانىيان ھەيە ۋە بتەۋى و نەتەۋى ھەندى حزبى سىياسى گەورە ھەن بەلام بە دەنگ بچوكن بەلام ئىمە بە قەناعت پىمان واپە بىئەى سىياسى بە دەنگ ناپىۋرپىت بۆيە لەگەل ئەۋەيەين كە يەك كورسىيەكە ۋەك خۆى بىمىنىتەۋە ،خالى دوۋەمىش پىم باشە ھەر لەم بەشە بۆى زياد بىرپىت دەبىتتە ئەندامى دەستەى گشتى واتە لە ماددەكەى تر ھەلگىرى بۆ ئەۋەى تر سوپاس .

بەرىز جعفر ئىبراھىم ئىمىنى / سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس بۆ بەرىز (ئارى عبداللطيف)، بەرىز مامۇسا (مەلا مەرۋان).

بەرىز مەلا مەرۋان:

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان ئەمەن پىم باشە پىشنىارەكان لە جىيانى پىنج كەم بىرپىتەۋە بىرپىتە سى دەستان خۆش بىت.

بەرىز جعفر ئىبراھىم ئىمىنى / سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس بۆ بەرىز (مامۇستا مەرۋان)، بەرىز بىستون فايەق.

بەرىز بىستون فايەق:

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان كۆمەلىك بابەت ھەيە پىۋىستى بە لىۋرەبۇنەۋە ھەيە لە بەشى دواترا مەۋزۋى دەستەيە كۆمولىك ئىجرائاد ھەيە كە سەرۆكى فراكسىۋنەكان كۆمەلى ئىشى بۆ دانراۋە ئەزانى لە روۋى مەن بە رەۋاى ئەزانەم فراكسىۋنەك (38) (20) ھەبىت (40) ى ھەبىت يەك دەنگ بىت يەك رەئى بىت لەۋ جەلسەيە لەۋ دەستەيە فراكسىۋنەكەش يەك نەفەرە ھەردوۋىگان بەيەكەۋە ھاۋتاى يەك ھاۋتاى يەك رايان موناقتەشە بىكەن لە ھىنانەكايەى يەك بابەتا دەسلەتى دەستەكان دۋاى باس كراۋە ئەۋە بۆ خۆى عەدالەت ناپىكى كەسنىك نوپنەرايەتى (38) كورسى دەكات لە ناۋ پەرلەمانى كوردستان رەنگە زياترىش رەنگە فراكسىۋن ھەبىت (60،50) كورسى بىنى ھەشە يەك دانەيە ئەندامى پەرلەمانەكان لەۋە ئەچى خۆى بىتتە فراكسىۋنەك لەى بەرامبەر فراكسىۋنەكەى خۆى بۆيە مەن پىشتىگىرى رەئەكەى مامۇستا مەلا (مەرۋان) ئەكەم لە (3) كەمتر نەبىت، زۆر سوپاس .

بەرىز جعفر ئىبراھىم ئىمىنى / سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس بۆ بەرىز (بىستون فايەق)، بەرىز (حاجى كارۋان).

بەرىز كنعان نەجم الدين احمد / حاجى كارۋان:

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان مەنىش ھەر پىشنىارى ئەۋە ئەكەم كە لە (3) كەمتر نەبىت ئەۋە بەرىزانەى كە پىكەتەن يان يەك كورسىيان ھەيە ئەتۋان لە نىۋان خۇيانا فراكسىۋن پى بىنىت ئەۋە بە قوۋەت و

باشتریش ئەبى ھەم بەرنامەى كاريان ھەم بۇ گەياندى بىر و بۇ چۈنەكانيان جگە لەوەش خەرىكە لەوہ ئەچى لە دواى ئەم خولەوہ ئەم حالەتە ببىتە باو يەنى ھەر كەسىك لە فراكسيونىك جيا ببىتەوہو بچىت فراكسيونىك ئىعلان كا من لەگەل ئەوہم لە (3) كەمتر نەبىت.

بەرىز جعفر ئىبراھىم ئىمنىكى / سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس بۇ بەرىز(حاجى كاروان)،بەرىز (تحسين اسماعيل).

بەرىز تحسین اسماعيل:

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان من پىم وايە ھەر لە ناونيشانەكەى بەشى دەيەم ئۆپۆزسيونى پەرلەمان زيادە وە ئەو برگەيەى كە پەيوەستيشە.باس كرا ئەگەر ماددەى يەكەم خرا گفتوگو دەكرىتن ناونيشانەكەشى لەگەل گفتوگو بكرىتن ئەمە پىشتر متراوہ كەواتە من لەگەل ئەوہم كە ئۆبسيونى پەرلەمانى نەمىنىت وە ئەوہى پەيوەستە بە ئۆپۆزسيونى پەرلەمانى ھەمووى نەمىنىت، بە نىسبەت ماددەى يەكەم لەسەر ژمارەى ئەو ئەندامانەى فراكسيون پىك دەھىنن من پىم وايە پشترى (ابو كاروان) دەكەم يەك ئەندامىش دەتوانىت فراكسيون بىتن زۇر سوپاس.

بەرىز جعفر ئىبراھىم ئىمنىكى / سەرۆكى پەرلەمان:

زۇر سوپاس بۇ بەرىز(تحسين اسماعيل)،

بەرىز ئاواز جەنگى:

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان من پشترانى لە راکەى بەرىز (ابوکاروان)و(كاك(ئارى) دەكەم ھەموو ئەو لیستانەى كە بەشدارى لە ھەلبژاردن كورسى پەرلەمانى دەكەن مافى ئەوہيان ھەيە لەبەر ئەوہى بەرنامەى تايبەت بە خویان ھەيە لە حیزبى جياوہ دىت تۆ ناکرىت لىرە محاسەرەيان كەى ئىجباريان كەى بەرنامەكانيان يەك خەن بلىى دەبى يەك فراكسيون پىك ببىت لەھەمان كاتدا من پىشنيارىكى ترم ھەيەن تەعريفەى فراكسيون چۆن دەكەين (فراكسيون پىك دىت لەو ئەندامانەى كە ديارىكراو دىنە ناو پەرلەمانى كوردستان كەواتە دەبىت پابەند بين بە بەرنامە پەيرەوى ئەو لیستەى لەسەرى ھاتوون لە حالەتىك كە ئەندامىكى ئەو فراكسيونە فراكسيونەكەى بە جىھىشت مافى ئەنداىەتى لىبسەنرىتەوہ وە لیستەكە مافى ئەوہى ھەبىت ئەندامىكى تر لە شوپىنى ئەو ئەندامە دابنرىت) ،زۇر سوپاس.

بەرىز جعفر ئىبراھىم ئىمنىكى / سەرۆكى پەرلەمان:

زۇر سوپاس بۇ بەرىز (ئاواز جەنگى)، بەرىز(باپىر كاملا).

بەرئز باپير كاملا:

بەرئز سەرۆكى پەرلەمان.

بەرئزان سەرۆكايەتى پەرلەمان ئەندامانى پەرلەمان باس لەووە كرا دواى ئەووەى كە فراكسيۇن دواى ئەنجامەكانى فراكسيۇن ئىشتقاقىك دروست دەكات نەخىر ئەووە رىگىرى ھەيە ئەو پىنيارەى (ابو كاروان) رىگىرى لىھەيە ئەووەى كە بەرنامەى تايبەت بەخووى لىستى تايبەت بە خووى نەبىت نەبىتە فراكسيۇن ھەر وەكو ئەندام پەرلەمانىك دەمىنیتەووە بۆيە من پشتگىرى لە رايەكەى (ابو كاروان)دەكەم وەكو ئەو دەقەى نووسىويەتى بخرىتە دەنگدانەووە،زۆر سوپاس.

بەرئز جعفر ئىبراھىم ئىمىنكى / سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس بۆ بەرئز(باپير كاملا)،ئەو مەسەلەيە بە دەنگدان يەكلايى دەكرىتەووە ،بەرئز(منى قەوەجى)

بەرئز منى نبى قەوەجى:

بەرئز سەرۆكى پەرلەمان.

بەرئز سەرۆكى پەرلەمان وىراى راي (ابو كاروان، كاك تحسىن، ئاواز خان، باپير كاملا) بۆ ئەووەى بەرچاۋ روونى ھەبىت بەرامبەر ئەندام پەرلەمانى بەرئز، ئەووە تەخەووفىك ھەيە لەناو فراكسيۇنە گەورەكان بۆ ئەووەى ئەندامىك زياد دەبىتەووە دەبىتە فراكسيۇن ئەووە مافى خويانە لىستى و بەرنامەى كارى ئەو دارشتەى كە لەلايەن (ابو كاروان)لېژنەى پەرلەمانى كاتى كراو ھەر قەوارەيەكى سىياسى لەلايەن كۆمىسيۇن ھەلبژاردن و راپرسى پەسەند كرا لەناو پەرلەمانى كوردستان كورسى بەدەست ھىنا بەرنامەى كارى سىياسى خووى ھەبىت وە يە فراكسيۇن ھەژمار دەكرىت، زۆر سوپاس.

بەرئز جعفر ئىبراھىم ئىمىنكى / سەرۆكى پەرلەمان

سوپاس بۆ بەرئز(منى نبى)، بەرئز(د.ھەورامان).

بەرئز ھەورامان ھەمە شريف:

بەرئز سەرۆكى پەرلەمان.

بەناوى خواى بەخشندە بەرئز سەرۆكى پەرلەمان من پشتيوانى لە راکەى (مەلا مەروان) و كاك (بىستون) دەكەم.

بەرئز جعفر ئىبراھىم ئىمىنكى / سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس بۆ بەرئز(د.ھەورامان)،بەرئز(پەروا على)

بەرئز پەروا على:

بەرئز سەرۆكى پەرلەمان.

بەرئز سەرۆكى پەرلەمان پشتگىرى قسەكانى كاك (بىستون)دەكەم، لەھەمان كاتدا بۆ ئەو رايانەى كە پىشنىياز دەكرىت، دەتوانىن ئىزافەى بكەين لەكاتى جىابوونەووەى ھەر ئەندامىك يان چەند ئەندامىك لە فراكسيۇنەكەى ناتوانن فراكسيۇن پىك بەھىنن ئەگەر لە (3)ئەندام كەمتر نەبىت.

بەرئز جعفر ئىبراھىم ئىمىنكى / سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس بۇ بەرئز(پەروا ەلى)،بەرئز(د.شېرىن حسنى).

بەرئز شېرىن حسنى رمضان:

بەرئز سەرۆكى پەرلەمان.

بەرئز سەرۆكى پەرلەمان پىشتەفانىيە ل رەئيا (ابو كاروان)ى دكەم پىشتوتنى وئى ساغىت دكەم لاي وى ھاتىيە دارشتن چونكە بەراستى مافى ھەر حىزبەكئىيە كە خودان بىر و بۇچونەكى جيا بيت و خودان بەرنامەكى جيا بيتن ل ھەلبىزاردنا مافى وىيە بىيەتە فراكسىون رەئى خۇى ژنەكا فراكسىونەكا دى ھەر حىزبەكا رەئى وى بدا ،وہ ھەروھە پىنئىار دكەم بىرگەيەكا دى ئىزافەبىيەت ژ سەر فى ماددى ئەو ژى كورسىيە فراكسىونى پەرلەمانى پارىزراو بىت د حالەتئىكا دى د ھەر حالەتەكئىدا كو پەرلەمانتارەك يان پەرلەمانتارەك لىژنەى فراكسىونى جودا بيت ئەو پەرلەمانتار مافى ئەندامەتى ژ دەست بدات ل دىژ رىزبەندىا ل ھەمان لىست كەسەكا دى بىتە جىگا وى پەرلەمانى،زۆر سوپاس.

بەرئز جعفر ئىبراھىم ئىمىنكى / سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس بۇ بەرئز(د.شېرىن حسنى).

بەرئز خەلف احمد:

بەرئز سەرۆكى پەرلەمان.

بەرئز سەرۆكى پەرلەمان مەن پىشتىگىرى ئەو رايە دەكەم كە ھەر لىستىكى كە بەرنامەيەكى دىيارىكراوى خۇى ھەبوو بتوانى ئەگەر يەك كەسىشى ھاتە پەرلەمانكە دەرچوو فراكسىونى ھەبىت بۇ چونكە دەبىت ئەوھى لەو لىستانەى كەدەبىت لەرووى جەماوەرىيەو دەبى جەماوەرى زۆريان ھەيە ئەبىنن شەخسى يەكەم كە دەنگ زۇ ئەھىنى وە ھەندى شەخسى دى دپنە پەرلەمان كە دەنگى ئەوھىان نەھىناوہ وەكو خۇيان مەقەدى پەرلەمانى بەدەست بىنن لەبەر شەخى يەكەمىان بە قووت بووہ بىتە خواروہ ،ھەيە بە دوو ھەزارو پىنچ سەد دەنگدەر بووہ بە ئەندام پەرلەمان بەلام لەو لىستانەى كە يەك كەسىان دەبىت بە ئەندامى پەرلەمان ھەنى جار شەخسى دووہ لە سى ھەزار دەنگ زىاتر ئەھىنى يەنى زىاترى ھىناوہ لەو شەخسانەى كە لەلىستە بە ھىزەكان بوون بە ئەندامى پەرلەمان ئەوہ يەك ،دوو:مادەم ھىزىكى سىياسى دىيارىكراو وتايبەتە بەرنامەيەكى جىاوازى ھەيە وە تىروانىنىكى جىاوازى ھەيە بۇ كۆى كىشەكەن كە لە ھەرىمە كوردستان ھەيە مۇزايكىكى باشىش دەبىت بۇ ناو پەرلەمان لەناو پەرلەمانىش ھەسر ناكرىت لە چوارچىوہيەكا كە وەك ئەندامى پەرلەمان بتوانى بجوئى ئىمە فرسەتئىكى پىدەدەين لەبەر ئەوہ ھىزىكى سىياسى تايبەت و دىيارىكراوہ بتوانىت لەگگەل دەستەى گىشتى تەنسىقى نەبىت ناتوانىت ئەندامى دەستەى گىشتىش بىت بتوانىت لەگگەل دەستەى گىشتى بەرنامەكانى خۇيان جىبەجى بکەن،زۆر سوپاس.

بەرئز جعفر ئىبراھىم ئىمىنكى / سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس بۇ بەرئز(خەلف احمد)، بەرئز (زانا عبدالرحمان).

بەريز زانا عبدالرحمن:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

بەريز سەرۆكى پەرلەمان پشتوانى راکەى (ابو کاروان) دەكەم، پيىم وايە مادەم لە ناو دەستەى گشتى نىيە ريزەى چراكسيۇنەکان ئەگەر زۆريش بىت گرفت نىيە، لەناو قاعە دواى فراکسيۇنە نازادە لەوہى دواى لە پشتوانى راکەى (ئاواز)خان) و) شيرين خان) دەكەم كيشەى فراکسيۇنەکان لەم خولەو لە خولەكەى پيشووتر بۆ زۆر جار بەراستى ئەندامىكە پەرلەمان بە دەنگى دەنگدەرى پارتىكى سياسى بۆتە ئەنامى پەرلەمان دواىى ھاتووہ جيا بۆتەوہ جا پرسيارەكە ئەوہيە تۆ بتوانى فيل لە دەنگدەرى حيزبەكەت بكەى چۆن ئەتوانى لە ناو پەرلەمانى كوردستان نوينەرايەتى خەلك بكەى يەنى ناتوانى لەسەر ئەو مەبدەئەى كە دەنگى پيداوى ناتوانيت بمينيتەوہ و دىفاعى لىبكەى، بۆيە بە پرواى من فەقەرەى ئيزافە بكەين، ھەر ئەندامىكى فراكسيۇن، فراكسيۇنەكەى بەجى ئەھيلىت بە ھەر ھۆيەك بىت، يا جيا ئەبىتەوہ، مافى فراكسيۇنەكەيە بە پيى ريزبەندى ھەلبىژاردن ئەندامىى ھەمان پارتى سياسى جيگەكەى پركاتەوہ، لەبەر ئەوہ بەراستى پەرلەمانى كوردستان نوينەرايەتى خەلك ئەركىكى گرینگ و قورسە خەلكىك نەتوانيت لەگەل خۆى راست كا حەق نىيە، بەراستى لەم پەرلەمانە نوينەرايەتى بكا و كورسى ھەبىت، زۆر سوپاس.

بەريز جعفر ئىبراھىم ئىمىنىكى / سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس بۆ بەريز (زانا عبدالرحمان)، بەريز (د.سرود).

بەريز سرود سليم متى:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

بەتەسەورم ئەو بابەتە رەنگە مشكىلەكى زۆر گەورە دروست بكا، خولى داواى پەرلەمان ئەمە موخەيەرين بە دوو شت، ئايا پەرلەمانتار بە نازادى بەجىبىلين بيروبوچونى خۆى مومارەسەى بكات، يان بەرەو ئىماجى ايچبارى برواتەوہ، ھەندەك لىست ھەيە ناتوانين دەمجان بكەين، سبە و دوسبەى لىستەك ھەيە اكسر يمىن، ئەويدى اكسر يسار ناتوانن يەك فراكسيۇن دروست بكاتن، لەبەر ئەوہ ئوہ مەشاكل دروست دەكا، لە كۆتايدا پشتوانى لە قسەكانى سيغەكەى (ابو کاروان، كاك ئارى) دەكەم، زۆر سوپاس.

بەريز جعفر ئىبراھىم ئىمىنىكى / سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس بۆ بەريز (د.سرود)، بەريزمامۆستا (ماجد) .

بەريز ماجد عثمان:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ھەندىك باس كرا سەبارەت بەعەدالەتى و ناعەدالەتى زۆرينەو كەمىنەى فراكسيۇنەکان، بەراستى دەمەوى ليرە شتىك شى بكەمەوہ، بۆچى عەدالەتە يەكك (38)كورسى ھەبىت يەكك (5) كورسى ھەبىت؟ فراكسيۇن بىت ھەشت يان حەفت بەقەدەر ئەوہى تر كورسى ھەيە، فراكسيۇنيان يەك فراكسيۇبىت تر فراكسيۇن نەبىت، بۆيە من پشتگىرى لە قسەكانى ھەمو ئەو بەريزانە دەكەم كە ئامازدەيا بەوہ كرووہ ھەر

كەسىكى ھەر قەۋارەپەكى سىياسى يان حزبىك بەشدارى لە ھەلبۇزاردنەكانى پەرلەمانى كوردستان بىكات وە، سەرگەوتووېيت، مافى خۇيتى كە يەك كورسىش بىت فراكسىۋنى خۇى ھەبىت وە لە ھەمان كاتدا ئەو بەرپزانەى ئەو ئەندام پەرلەمانانەى كە لە فراكسىۋنەكان دەردەچن فراكسىۋنپان ھەبىت بەلكو دەبىت جىگروەپان ھەبىت لە فراكسىۋنەكان، زۆر سوپاس.

بەرپز جعفر ئىبراھىم ئىمىنى / سەرۋكى پەرلەمان:

سوپاس بۇ بەرپز (مامۇستا ماجد)، بەرپز (ايوب عبدالله رسول).

بەرپز ايوب عبدالله رسول:

بەرپز سەرۋكى پەرلەمان.

دەربارەى برگە (1) داوا دەكەم برگەى يەك بە تەۋاوتى لە فراكسىۋن بنوسرىت، ئەۋەش جى بىكرىتەۋە كە بلىپن فراكسىۋن فراكسىۋنىكى دەبىت، چونكە ئەۋە تىدا نەھاتوۋە وە، پىشنيار دەكەم دەربارەى برگەى دوۋەم لەسەر ژمارەى ئەندامان لە (3) ئەندام پىك بىت، پالپشتى لە راكەى (مامۇستا مەروان) و (حاجى كاروان) دەكەم، سوپاس.

بەرپز جعفر ئىبراھىم ئىمىنى / سەرۋكى پەرلەمان:

سوپاس، فەرمو كاك صالح.

بەرپز صالح فىقى:

بەرپز سەرۋكى پەرلەمان.

سەرەتا لە ناۋنىشانەكەۋە من پىمواپە ئۇپۇزسىۋنى پەرلەمانى زىادە، ئىمە ھەموومان لىرە پەرلەمانتارىن و ئەۋە حكومەتە دەتوانرى تىايدا ئۇپۇزسىۋن بوون و نەبوونى دەستنىشان بىكرى، زۆرجار ئىمە حىزبەكەمان لە ناۋ حكومەت دا لە دەسەلات بوۋە و ئىمە لىرە لە پەرلەمان دزى نوپنەرەكانمان لە حكومەت ۋەستاۋىنەتەۋە و ئۇپۇزسىۋن بوۋىنە، بۇيە مەرج نىە ئەۋەى كە تەنھا لە حكومەت بى ئەۋە لەگەل لايەنىكى تر، ئەى لايەنى ترى لىرە دەسەلات دا چى ناۋ دەنرى ئۇپۇزسىۋن نەبى لە ناۋ پەرلەمانەۋە؟ ئەۋە بە زىاد دەزانم، سەبارەت بە خالى سىيەم من پىشنيار دەكەم ھەر بىخرىتە سەر خالى دوۋەم، دەكەۋىتە ژىر رىكارە دارايىەكان تەنھا ئەۋە بىخرىتە سەر خالى دوۋەم و خالى سىيەم پىمواپە زىادە، دواى ئەۋەى كە خالى دوۋەم كۇتايى بى دىت دەكەۋىتە ژىر رىكارە دارايىەكانەۋە دەتوانرى ئەۋە بنوسرى، سەبارەت بەۋ پىشنيارەى كە خاتوو ناۋاز كە چەند ھەقائىك پشتيوانپان كىر منىش لەگەل ئەۋەم پەرلەمانتار بەر لەۋەيكە كاتى خۇى كاندىد دەكات لە ھەلمەتى ھەلبۇزاردنەكان دا لەسەر بنەماى بەرنامەى كارى لىستەكەى دەنگدەر دەنگى پى دەدەا و لە كاتىكدا كە ئەۋە پەرلەمانتارە نەپتوانى ئەۋە بەرنامەى كە بۇ خەلكى ئاشكرا كىردوۋە و ھەۋلى بۇ داۋە و لەسەر ئەساسى ئەۋە دەنگيان پىداۋە، منىش پىمواپە ئەۋە ھەقى خۇپەتى ھەرچەندە لە ياساى ھەلبۇزاردنەكانىش دا مافى ئەندامان ئامازەى پىدراپى، لىرە لە ئەندامى بەكەۋى، باشتىن بەلگەش بۇ ئەۋە پىمواپە لەگەل رىزم بۇ ھەموو ئەۋە لىستانەى كە كورسى يان چەند

كورسييهكيان هېناوه ئەم سەد كەسەى كە لە ناو حيزبىك لەو حيزبانەيه كە ئىستا ليرە زۆرترين دەنگيان هېناوه هەمان ئەم سەد كەسە بەرە بۆ ناو لىستىك لەو لىستانەى كە كورسى و دوو كورسيان هېناوه، ئەم سەدە بە هەمان شيوە دانە و دووانيان دەردەچى، بۆيه ئەو پەيوەندى بە شەخسەكانى ناو ئەو لىستەو نىيە كە لىستىك بى (30) كەسى دەردەچى و لىستىك سى دووانى دەردەچى، ئەو پەيوەندى بە قوتى ئەو حيزبەو هەيه، بۆيه من پيموايه ئەو ئەندامانى پەرلەمانە لە قوتى حيزبەگانىانەو هيه دەردەچن و هەر يەككەى لە ئيمە ئەگەر بەراورد بكەين بەو سەد كەسەى كە لەو لىستانەى تر دا هەيه دەنگ بە دەست ناھيئى، من پيموايه ئەو حەقى حيزبەكەيه، زۆر سوپاس.

بەرپز جعفر ابراهيم ئيمىنىكى / جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس بۆ بەرپز صالح فەقى، بەرپز على عثمان، فەرموو.

بەرپز على عثمان:

بەرپز جەنابى سەرۆكى پەرلەمانى.

بەرگا ئىكى پشەفانیا رەنیا كاك تحسین و صالح فەقى دەكەم، سەبارەت بەرگا دوو و سى پيشنيار دكەم بەو شيوەى خوارەو بەیتە دەمچ كرن و بەیتە دارشتن:

بەپى پيوەرى كورسى پەرلەمانى بۆ راپەراندنى كاروچالاكى، دەستەى سەرۆكايەتى بودجەيك بۆ فراكسيون ديارى دەكات و ئەم بودجەيه دەكەويتە ژير ريكارە داراييەكان، زۆر سوپاس.

بەرپز جعفر ابراهيم ئيمىنىكى / جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس بۆ بەرپز على عثمان، بەرپز عبدالله حاجى محمود، فەرموو.

بەرپز عبدالله حاجى محمود:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

بەبۆچوونى من فراكسيون بارگرانى دارايى دروست ناكات بۆ چارەسەرکردن و كرنەو هەى گرى كوپرەكانە، بۆ تەفاهوم و رېككەوتن و بەرپكردنى كارەكانى پەرلەمانە لە دەستەى سەرۆكايەتى پەرلەمان، پشتيوانى لە كاك أبو كاروان دەكەم، ئەو صياغەى كە كاك أبو كاروان خویندییەو بەس لە لىست بەرنامەى هەلبژاردنى هەبى، يەعنى هەر لىستىك بەرنامەى هەلبژاردنى نەبوو لە دواى هەلبژاردن كە هاتە ناو پەرلەمان نابیتە فراكسيون، لەبەر ئەو وازحە دەلى هەر حيزب و قەوارەيهكى سياسى بەشداری لە هەلبژاردنى پەرلەمانى كوردستان بكات و خاوەنى لىست و بەرنامەى هەلبژاردن بىت كورسى بە دەست هینا دەبیتە فراكسيون، بە بۆچوونى من ئەو تەحسىل حاسلە، زۆر وردیش نەكریتەو، لەبەر ئەو هەى لە دەرەو بەس لە كوشتنى نازاديهكان دەكات، ئەو خوى تەحسىل حاسلە، بۆ چارەسەرکردنى ئەو مەترسيانەى كە فراكسيونەكانى تر هەيانە، زۆر سوپاس.

بەرپز جعفر ابراهيم ئيمىنىكى / جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

بەرپز د.پەرى فەرموو.

بەرپىز پەرى صالح حمىد:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

پشتىۋانى لە راى يەكەمى كاك عمر دەكەم، ئەۋەدى باسى لەۋە دەكرد جاردانى مەرگى ديموكراسىيەتە لە ناو پەرلەمان، نابىت كارى لەو جۆرە بىكرى، بە نىسبەت خالى سىيەمىش بىچىتە پال خالى دووم، شتىكى وا نىيە، بەم شىۋەيەى بۇ زياد بىكرى بودجەكەش دەكەۋىتە ژىر رىكارە دارايىيەكان، بەمە خالى سىيەم نامىنىت، زۆر سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگرى سەرۋىكى پەرلەمان:

بەرپىز كاك على فەرموو.

بەرپىز على حەمە صالح:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

بە ناۋى خۋاى گەۋرە، بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان، بابەتلىك ھەيە ھەست پى دەكەم شتىكى خراپە، مەسەلەن كە موناقتەشەيەك دەكرى ھەندىك پىيوايە تاۋەكو كۆتايى حاكەم، ھەندىك پىيوايە تاۋەكو كۆتايى ئۆپۈزسىۋنە، ھەندىك پىيوايە ھەر يەك كورسى دەھەينى، بىرەكە با بىرى دامەزراۋەيى بىت، يەنى با بىر لە دامەزراۋە بىكەينەۋە چۆن دەكرى بە دامەزراۋە، بەلى، مافى ئۆپۈزسىۋنە بىت لە ھۆلى پەرلەماندا بىپارىزى، ئىنجا ھەر كىي ئۆپۈزسىۋن بىت، بابەتى فراكسىۋن بابەتلىكى زۆر جدىە، من لە خۆمەۋە دەست پى دەكەم نەك ھەلكى تر، نەك سەد و چل ھەزار، بە تەنھا خۆم ھەلبىزىرم دوو ھەزار دەنگىش ناھىنەم، باشە، تۆ لىستەكەت ھەر دەنگەكان نىيە، ھەر پەرلەمانتارىك بىت بە كاندىد بەلاى كەمەۋە لە بانگەشەى ھەلبىزاردن حىزىبەكەى بىست بۇ سى دەفتەر تىيدا سەرف كىرۋە، لە كۆى گشتى ئەو پارە بۆى سەرف دەكات بۇ بانگەشە ھەلدەكرى، دەكرى لە خۆمەۋە بچم جىابىمەۋە و حىزىبىكى سەربەخۆ و فراكسىۋنىكى سەربەخۆ دروست بىكەم، ئەگەر بەرنامەى ئەم حىزبەت پى قەبول نەبوۋە لە سەرەتا كارت لەگەل نەكرىدا، ئەگەرىش پىت قەبولە، خۆ ئەمە نىيە ناچارات بىكات نابى وا دەنگ بەدى، لە ناو فراكسىۋنەكەتدا بەلى ئازادى چۆن دەنگ بەدى، بەلى، ئازادى رووبەروۋى گەندەلى دەبىتەۋە، بەلى، ئازادى رووبەروۋى ستەمكارى دەبىتەۋە، رەئى دەدەى، ماناى ئەۋە نىيە ھىچ رەئىت نەبىت، واتە ئازادى پەرلەمانتارى لە دەست نادەى، بەلام فراكسىۋن قەۋارەيەكە، بەرنامەيەكى ئىنتىخابىيە و ھىزىكى دىارى كراۋە دايناۋە، مەسەلەن من لە زۆر شتدا لەگەل فراكسىۋنەكەم رەنگە دەنگ نەدەم، فراكسىۋنەكەم زەختى ئەۋەم لى ناكات، فراكسىۋن دەرت نەكات، ئىمە ناللىن فراكسىۋن ئەندام دەردەكات، ئەمە خراپە كە فراكسىۋن بۆى ھەبىت ئەندام دەربىكات، من دژى ئەمەم، ئەۋە دژى بىنەماكانى ديموكراسىيە، بەلام ئەندامىك خۆى واز بىنىت لە فراكسىۋنەكەى، من پىموايە نەك دەبى شوپىنى بگىرىتەۋە، بلىنى مافى ئەندامىيەتى لە دەست داۋە، واتە نابىتە دەركردن، چۈنكە بەرنامەيەكە حىزبەكە لايدا تۆ لامەدە، ھەر ئەۋەيە كە لە بەرنامەى ھەلبىزاردن گوتوتە، لەۋە قسە بىكە، لەۋە چاۋدىرى بىكە، لەۋەدا بە دۋاداجوون بىكە، چۈنكە ئەمە زۆر گرنگە، دووم: فراكسىۋن

يەك يېت، ئىمە بەربەستى ھەلبۇزاردنمان نىيە، خۇي بەربەستى ھەلبۇزاردن تەئسىر دەكات لە دەنگدان، بۇ نموونە لە 10% يان لە 5% پېشىر لە 7% نەھىنى نەيەتە ناو پەرلەمان، دىيىتە ناو پەرلەمانەوہ رەنگە 24 كورسى بېنين، رەنگە ھەر ھاوپەيمانى ناو فراسكىۋنەكان زۆر بېي، ئەوہ رەنگە تەنھا رېكارىك بى بۇ ئاسانكارى بەرپۆەچوونى گەتوگۇكان، ئاسانكارى بەرپۆەچوونى دەستىنشان كوردنى دەستى سەرۇكايەتى پەرلەمانى كوردستان، منىش لەگەل ئەوہم ھىچ ئىمتىيازاتىكى نەبىت، ھەر كۆبوونەوہىەك دەكرى و تەواو، بۇيە پىويست نىيە فراكسىۋن ئىمتىيازاتى ھەبىت، بەلام (خىرەم الاوسط) لە بەينى (5 □ 1) بكرى بە (3)، ئەوہ تەنھا رېكارە، من ھىوادارم ئەو فراكسىۋنەكانە كە يەكن لە داھاتوودا پىنج بن، شەش بن، جوار بن، ئىمە دەلئىن برا توركمانەكان و كلدان و ئاشورى نوپنەرايەتى قەزىيەك دەكەن، نوپنەرايەتى پىكھاتەيەك دەكەن، مەعقوله لە ناو خۇياندا رىك نەكەون لەسەر فراكسىۋن كە دروستى بكەن، يەئنى چۆن نوپنەرايەتى دەكەن، قەزىيەكەتان يەك قەزىيە، لە رووى پەرنسىپ كە ناو دەنووسرىت ئەم فراكسىۋنەكانە لاي خوارەوہ، بە راستى ئەگەر حىزبىك ھەوت سەد و چل و ھەشت ھەزار دەنگى ھىنابى، يان پىنج سەد ھەزار دەنگى ھىنابى، لەگەل يەككەك دوو ھەزار دەنگ يان سى ھەزار دەنگ، واللە ئىت ئەوہ قورسە بلىي ھەردووكيان وەكو يەك فراكسىۋنە، زۆر سوپاس.

بەرپۆ جعفر ابراھىم ئىمىنكى / جىگرى سەرۇكى پەرلەمان:

بەراستى ھەم پىكھاتەكان قەزىيە خۇيان ھەيە، ھەم كوردەكانىش قەزىيە خۇيان ھەيە، بەلام لە روانگەى سىياسى دابەش بوون و جىاوازى دروست دەبى، بەرپۆ شىركۆ ھەمە امىن فەرموو.

بەرپۆ د. شىركۆ ھەمە امىن:

بەرپۆ سەرۇكى پەرلەمان.

لە راستىدا بە روونى ھەستى پى دەكەى، كە زۆر بە داخەوہ، يەئنى ئەم بېرگە و ماددەيە پراو پېرراوہ لە موزايەدەى سىياسى، يەئنى بە بېراوى من نە موزايك نە پىكەوہ ژيان نە بەرجەستەكردنى ماف كە ھىچ يەككەك لەمانە بەم ماددەيە جىي ناكىرتەوہ لە كوردستاندا، بەم ماددەيەش ناچەسپى لە كوردستاندا، يەئنى ناكىرتى تۆ لە دەرەوہ دوژمنى ئازادى بى، لە دەرەوہ دژى دىموكراسى بى، لە دەرەوہ ھەتك كوردنى دىموكراسى ھەبىت، تەبەئەن بىي لە ناو ھۆلى پەرلەمان بۇ ئەغرازىكى سىياسى كۆمەللىك قسە بكەى كە پىت واپىت ئەوہ تۆى دىفاع لە شتانە دەكەى كە تەرەفاكانى تر ھەموويان دژى بىروبوچوونى سىياسىن، يان دژى پىكھاتەكانن، من لىرەوہ دەلئىم بە نىسبەت منەوہ و بە نىسبەت حىزبەكەشمەوہ دلئىيان لەوہى بەرزترىن پۆستى ھەرىمى كوردستان لە خۇشك و برايانى مەسىحى بىت يان ئەرمەن بىت، سريان بىت، پىكھاتەى تر بىت زۆر ئاسايىيە، يەئنى ئەوہ مافىكى رەواى خۇيانە، ھاوولائى ئەم نىشتىمانەن، لە كىرپىكەكى ئازاد و دىموكراسيانەى ھەرىمى كوردستاندا ھەر پۆستىك بە دەست دىنن ئەوانە، بەلام تۆ بىي ئەمە بكەى بە سەفەقاتى سىياسى، بىت بە بابەتلىك كە لە رابردوودا بىنيوومان چۆن كار كراوہ لە ناو ئەم پەرلەمانەدا، لە ئىستاشدا دەبىنين لەم موناڧەشانەدا چۆنە، لە راستىدا من پىموايە ئەوہيە خەتەرەكە، يەئنى تۆ وەزە بە

خەلك بەدى بلىي دەبى خەلك واپى، بەلام خۇ لە ئەساسدا وا بىركەپتەو، بۇيە مەسەلەى پىكھاتەكان، مەسەلەى ئەو ھاوړى بەرپزانە، ئەو خوشك و برا بەرپزانە ھاوئىشتىمانى ئەم كوردستانەن، هېچ جىاوازيەكيان نىيە لەگەل هېچ ھاوئىشتىمانىەكى تردا، پىويستە ھەموو ماف و ئەرك و ئىمتىيازات ھەموو وەكو يەك واپىت لە كوردستاندا، بۇيە ئەمە بابەتیکە پەيوەندىدار نىيە بەوہى كە تەرەفیک و اللە دزى پىكھاتەكانە و تەرەفیکى تر زۆر لەگەلئان دايە، كە ئەساسدا رەنگە وا نەبىت بە دلئايى، بە دلئايى وانىيە، بۇيە مەسەلەى فراكسيون ئەمە بابەتیکە پەيوەندىدارە بە ھەلئباردنەو، پەيوەندىدارە بە لىستەو، پەيوەندىدارە بە قەوارەو، پەيوەندىدارە بە كوتلەپەكى پەرلەمانىەو، ئەگەر وانىيە ئەم مەوزوعە تەئسیراتى نەبوو لەسەر بەرپوہچوونى كارەكانى پەرلەمانى كوردستان، ژمارەى فراكسيون چەند بووبى، يەك بى، يان زياتر بى، ئىستا بۇ ئەم موناقلەشەپە دروست دەبىت، بە دلئايىپەو مەسەلەى ئەوہى كە لە رابردوودا ژمارەى فراكسيونەكان تەئسیراتى ھەبوو لەسەر مەسلەى پەرپوہچوونى كارەكانى پەرلەمانى كوردستان، بۇيە ئىستا ئەم موناقلەشانە ھاتە پىشەو، بۇيە من لە راستىدا كە حالەتەگەيان وا دروست كرد عەلا ئەساس ئەو بلكىك لەگەل ئەوہى بە تەواوتى لەگەل مافى پىكھاتە و لەگەل بىروبوچوونى ئازادى سىياسىە، بەلام كۆمەلەپەكى تر كە لە دزى ئەوان، كە ئەسل و ئەساسى ئەو مەوزوعە نىيە، لە راستىدا بە هېچ شىوہىەك ئەم نە بنەماى ئىمەپە، نە بنەماپەكى زانستى ھەپە، ئىمە لەگەل ئەو ھاوړپيانەم كە پىشتەر كاك بىستون باسيان كردو، ھەرودھا مەسەلەى دەرکردنى ئەندام لە راستىدا ئەمە ئەسلەن كارى حىزبەگەپە، يەعنى ئەم حىزبە بۇ خۇى بۇ ناپەت خەلكى باش و تەقىمىكى باش ئەگەر بەلای ئەوہو باشە بىنئىتە ناو پەرلەمان، ئەو بە پرواى من لە ناو ياساى ھەلئباردنە موعالەجە دەكرى، من دزى ئەو رايانەم كە گوتيان لە سەر ئەوہى كە بەو شىوہىە مامەلەى لەگەل بكرى وا بكرى و دەر بكرى، يەعنى لە راستىدا ئەسلەن ئەمە لەگەل ئەو ناپەتەو كە تۆ ئىستا باسى ئازادى دەگرا پىشتەر، زۆر سوپاس.

بەرپز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

موناقلەشە كۆتايى ھات، خالىكى نىزامى ھەپە؟ بەرپز كاك زانا فەرموو.

بەرپز زانا عبدالرحمن عبدالله:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

ئىمە لىرە ئەندامى پەرلەمانىن، ھەموو پەرلەمانتارىك ئازادە لەوئى رەئى چۆنە، بۇيە من داوا دەكەم يەكىك لە قسەكانى كاك د.شىركۆ لە پرۆتوكۆل بسپرنەو، ئەندامىكى پەرلەمان ناتوانى بە رەئى ئەندام پەرلەمانى تر بلى ئەو موزايەدەپە، بۇيە ئەو لە راستىدا ئەو كەلتورە كەلتورىكى خراپە، ئىمە لىرە يەكترى تۆمەتبار بگەپن و قسە لەسەر قسەى يەكترى بگەپن، ئەو رەئى ئىمەپە وەكو ئەندامىكى پەرلەمان پىمانواپە ئەم شتە وا چارەسەر دەبىت، كەسپش باسى ئەوہى نەكردو و كى دزە و كى لەگەل، كى تاوانبارە و كى موزايەدە دەكات، يەعنى پىمواپە ئەو جۆرە گفتوگۆيانە گفتوگۆى ئەندامى پەرلەمان نىن، بۇيە حەقە بەشىك لەو قسانە لە پرۆتوكۆل بسپرتەو، زۆر سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

كاك د. شىركۆ قىسەى گىشى كرد، قىسەى گىشى بوون، راستە نامازەى تىدابوو، من ئاگادارم كرد كه قىسەكان پوختە بىت، بەلام قىسەى تاپبەتى نەكرد، نەى گوت ئەم لايەنە سىياسىيە، بەرپىزان، گىفتوگۆ لەسەر ئەم ماددەيە كۆتايى هات، تىببىنى لىژنەى پەيرەوى ناوخۆ.

بەرپىز د. فرست صۇقى على:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ئىمە داوا دەكەين ئەووى كاك ابوكارون سىاغەيدا پىمان، چونكە بەشى زۆرى رەئىيەكان سى كەس زياتر پىشتىگىرى كرد، ئەو رەئىيەى تىرىش كە چۆنەتى مامەلەكردن لەگەل ئەندامىك ئەگەر فراكسىيۇنى بە جى هىشت، ئەو ئەندامانەى كە پىشتىگىرى يەكترىان كرد سىاغەيەكىاندا پىمان، زۆر سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

خالىكى نىزامى ھەيە؟ بەرپىز كاك تحسىن فەرموو.

بەرپىز تحسىن اسماعىل دۆلەمەرى:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

بابەتى ئۆپۆزسىيۇنىش سى ئەندام داوايان كىدوو ھەق بوو ئەوھش بتس بىكرىت، زۆر سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

ئەوھش بە دەنگدان دواتر يەكلايى دەكرىتەو، كاك فرست ئەگەر وەلامى ئەوھش بەدىن كە كاك تحسىن باسى كرد.

بەرپىز د. فرست صۇقى على:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ئىستا تەنھا موناقتەشە بوو، ئىمە تەنھا رەئىيەكانمان وەرگرتوو، دواتر دەچىنە سەر ماددەى ئۆپۆزسىيۇنىش، ئەگەر سى كەس زياتر پىشتىگىرى كرد، ئىستا دوو كەس پىشتىگىرىان كىدوو، بە تەئكىد دەخەينە دەنگدان، ئايا ھەلبىگىرى يان نا، ئىمە نەچووينە ناو وردەكارىيەو، ھەر رەئىيە سى كەس پىشتىگىرى كىردى وەكو جارى جاران دەيخەينە دەنگدانەو، زۆر سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

بەرپىزان، بەردەوام دەبىن، ماددەى (112) ئەگەر بخویننەو.

بەرپىز قارەمان قادر فتاح:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ماددەى (125):

دوووم: دەستەى گىشى لە لايەن سەرۋىكى پەرلەمان سەرپەرشتى دەكرى كە پىك دىت لە سەرۋىكايەتى پەرلەمان و سەرۋىكى فراكسىيۇنەكان.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

بەرپىز سالار محمود فەرموو.

بەرپىز سالار محمود مراد:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

سەبارەت بەم بېرگەيە، بە بۇچوونى من ئىستىجداس كردنى بەشېك لە ناو پەرلەمانى كوردستان كە پىموايە لە زۆربەي پەرلەمانەكانى جىهان حالەتتىكى وا دەگمەن ھەيە، لە رۇلى پىكھاتەيەكى گىرنگى پەرلەمانى دەكوژى لىژنە ھەمىشەيەكانە، مەسەلەي تەوزىف كردنى دەستەيەك لە رىگەي فراكسىونەكانەو، من پىموايە ئەمە زۆرتر لىدانە لە كارە پىشەيەكانى پەرلەمان، كە خۇي لە رۇلى پەرلەمانە بچووكەكە دەبىنئەو كە لىژنە مەعنىەكانە و تەخسوسەكان رىك دەخات، لەبەر ئەو بە دىدى من بوونى دەستەي گشتى دەرئەنجام و پىادەكردنى ئەم پەپرەو دا دەبىتە رىگىكى گەورە لەبەردەم لە پىشەيى كاركردنى كارى پەرلەمانى، تەخسوسى كارى لىژنەكان، لە جىياتى ئەو رۇلىكى زىاتر بدرى بە لىژنەكان، سەرۋاكيەتى لىژنەكان دەتوانى ئەو بۇشايانە پر بكتاەو كە ئەم دەستەيە دىەوئى پىرى بكتاەو، كە پىموايە ئەم دەستەيە و بەم پىكھاتەيە بەم جۆرە مەتبەخىكە لە دەرەو، مەتبەخە لىژنە ھەمىشەيەكان، بە تايبەتى لىژنەي ياسايى و لىژنە گىرنگەكانى تر، ھەرۇھا ھەندىك جار ئەوئەندەي كىشە قول دەكاتەو كىشەكان چارەسەر ناكات، رىگر دەبىت لە كارى لىژنە ھەمىشەيەكان، زۆر سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

بەرپىز كاك ئارى فەرموو.

بەرپىز ئارى عبداللطيف مولود:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

پىمباشە ماددەي (112، 113) بىكرىتە يەك، واتە بىكرى بە خال، لە ماددەي (114) خالى چوارەم دەئى پىادەكردنى ھەر ئەركىكى دى كە بە پىي ئەم پەپرەو بۇي دىارى كراو، ھەست دەكەم ئەركىكى دى مەتاتى بىت، يان ھەر خالى چوارەم لابرىت، زۆر سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

بەرپىز كاك مەروان گەلائى فەرموو.

بەرپىز حسين اسماعلى حسين (مەروان گەلائى):

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

تېبىنى يەكەم لەلاي من ماددەي (126)ە، يەعنى ھەر سى ماددەكە بىكرىتە يەكەم و دوووم و سىيەم، ئەوئە تىرى بە تەسەورى من وەكو تەجروبەيەك كە لەگەل دەستەي سەرۋاكيەتى سەرۋىكى فراكسىونەكان ھەر كاتىك كە جەلسەيەكەيان كىردى و دانىشتىكىيان كىردى، يەعنى زۆرىك لە كىشەكانىان چارەسەر كىردو، زەمىنە سازى باشيان كىردو و بۇ ئەوئە كە لە ھولى پەرلەمان ئەو بابەتە كە بابەتتىكى ھەستىار

بووبیت به ئاسانی تېپەپىندىت، تەوافىقىكى سىياسى لەسەر بىكرى، كارى لىژنەكان به تەسەورى من جىايە لەگەل كارى ئەو دانىشتەنى كە سەرۆكى فراكسىيۇنەكان لەگەل دەستەى سەرۆكايەتى دەيكەن، كارى لىژنەكان كارىكى تەخسوسىيە، داتوانن لە بوارى خۇيان لەگەل دەستەى سەرۆكايەتى به تايبەتەيش لەگەل جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان، كە جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان مەعنىيە لەگەل لىژنەكان لە خەت بىت، لە دانىشتەكان لەگەل لىژنەكان بەشدار بىت، بۇ ئەوئەى كە بتوانرېت ئىش و كارەكان بە رېك و پېكى ئەنجام بەرېن، بەلام ئەو دەستەيەى كە ئىستا دادەمزرېت بۇ زياتر تاوتويكردى بابەتەكانە و لەيەك نرېككردنەوئەى بىروبۇچوونەكانە، كەمتر كەردنەوئەى خىلاف و تېروانىنەكانە، زۆر سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

بەرپىزان، گىفتوگۇ لەسەر ماددەى (112) كۇتايى ھات، تېبىنى بەرپىز د. فرست، فەرموو

بەرپىز د. فرست صۇقى على:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

سەبارەت بە ئىستىجداس كەردنى دەستەى گىشتى تەنھا ناوەكەمان ئىستىجداس كەردو، ئەگەر نا كارەكە خۇى ھەبو، بە تەسەورى من ئەوئەندەى كۇبوونەوئەى سەرۆكى فراكسىيۇنەكان و سەرۆكايەتى پەرلەمان كراو، ئەوئەندە كۇبوونەوئەى پەرلەمان نەكراو، ئەوئەندە كۇبوونەوئەى لىژنەكان نەكراو، ھىچ ناوئىشى نەبو، ناوى دەستەى گىشتىش نەبو، بەلام ھەر كىشەيەك ھەبووبى ھەموو بەيانىەك كۇبوونەوئەيەك ھەبى، بابەتېك ھەبووبى ئەوانە چوونە ژوورەو كۇبوونەوئەيان كەردو، ئىمە ھاتووبىن چمان كەردو تەنزىمان كەردو، ناوئىكىشمان لى ناون لەو كۇبوونەوئەيەى كە پېى دەگوترېت سەرۆكى فراكسىيۇنەكان، ئەگەر سەيرى مەھامەكانىشى بەكى لە ماددەى (114) كە ئىستا دىئە سەرى ھاو ھەئوئىستى دروست دەكات لە ناو فراكسىيۇنەكان، شانەكان رېك دەخات، وەرزەكانى گرېدان رېك دەخات، پىادەى ھەر ئەكىكى دەكات كە بىتە پېش، يەئنى ھىچ تەدەخولېك ناكات لە كارى لىژنەكان، تەنھا ھەئەدەدات وەجھە نەزەرى ئەو فراكسىيۇنانە لەيەك نرېك بىكاتەو، كارى پەرلەمانى ئاسان بىكات، بۇيە ئىستىجداس نىيە، تەنھا تەنزىمە و ناو لىئانە، ھىچى تر نىيە، زۆر سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

بەرپىزان، بەردەوام دەبىن، ماددەى (113) بىخوئىنەو.

بەرپىز قارەمان قادر ھتاج:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەى (113):

دەستەى گىشتى لەسەر بانگھېشتى سەرۆكايەتى پەرلەمان يان يەك لەسەر سىى فراكسىيۇنەكان كۇ دەبىتەو.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

بەرپىز بەھزاد دەروئىش فەرموو.

بەھزاد دەروېش دەروېش:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەيا (113) خالا كە بەھس كەت تەبىئى ئەفە دەستەى گشتى كۆبۈنەو دەى ھەبن، ئايا لېرە بەھس نەكرىە فى كۆبۈنەوئ دەى برپار لى دەرچن يان نا؟ تەبەن لەوانەيە ئەم زۆر گەل ھەندئ نەبىن كو برپارىش لى دەرچن، بەلام ئەگەر بېتوو برپار لى دەرەنچن دەبېتە بەبېتە نقيسین كە راوېژكارىە، يەئنى خالەكا بەبېتە نقيسین دانىشتئ دەستەى گشتى راوېژكارىە، يەئنى موشكىلەكە ئاشكرا بېتە نقيسین، بەلام ئەگەر بېتوو برپار لى دەرچن پېتقىە رېژەى بۇ دابنئ، بۇ نموونە بېژن زۆرىنەى رەھا، يەئنى پېنچە لە سەدئ زايد يەك، زۆر سوپاس.

بەرپز جعفر ابراهيم ئېمىنكى/ جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

خۇ ناتوانن برپار بەدن، چونكە دەستەى گشتى بە سەرۆكايەتى پەرلەمان پىك دىت و سەرۆكى فراكسىۈنەكان، چۆن برپار دەردەكات، بەرپز كاك قادر فەرموو.

بەرپز قادر ئۆتمان رەسول:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

پېشنيار دەكەم ئەو دەستەيە بتوانئ لەسەر بانگھېشتى يان داواى ھەوت ئەندامى دەستەكەش بتوانئ كۆبۈنەو بەكرئ، ياخود ئەم يەك لەسەر سېيە بېت بە يەك لەسەر چوار، يەك لەسەر چوارى فراكسىۈنەكان و فراكسىۈنكىش، ئەگەر بېت بە يەك لەسەر چوار جگەلە فراكسىۈنكىش بتوانئ، يەئنى بتوانئ داواى كۆبۈنەوئ دەستەكە بكات، يەئنى ئەگەر بەكەين يەك لەسەر چوار دەتوانئ، زۆر سوپاس.

بەرپز جعفر ابراهيم ئېمىنكى/ جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

بەرپز بەھار عبدالرحمن فەرموو.

بەرپز بەھار عبدالرحمن محمد:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

لەم ماددەيەدا ئىشكالىك دەبىنم لەو رووانگەيەى كە ياسا دەبئ جامع و مانع بېت، جىگەى تەفسىر و تەئويل نەبېت، من پېموايە لەم ماددەيەدا دەرشتى جۆرئك لە تەفسىر و تەئويل تىدايە، لەو رووانگەيەى كە باس دەكات يەك لەسەر سېى فراكسىۈنەكان، ئايا مەبەستى سەرۆكايەتى فراكسىۈنەكان يان 37 پەرلەمانتارە، چونكە ئەگەر 37 پەرلەمانتار يەك لەسەر سېى پەرلەمانتاران لە فراكسىۈنە جياوازەكان داوا بەكن، يان سەرۆكى فراكسىۈنەكان؟ لېرە نووسراو فراكسىۈنەكان ئەو ئىشكالىكە، زۆر سوپاس.

بەرپز جعفر ابراهيم ئېمىنكى/ جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

ناخېر، سەرۆكى فراكسىۈنەكان، راست دەكەى، ئەو بەزىد بەكرىت، راستە، بەرپزان، گفتوگۆى تر لەسەر ئەم ماددەيە نەما، كۆتايى پئ ھات، د.فرست فەرموو.

بەرپىز د. فرست صۇقى على:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ئەم دەستەيە بە ھىچ شېۋەيەك بېرىرى تېدا نەھاتوۋە، ئەگەر بېرىرى تېدايە بە ناۋى بېرىر، دەبوايە بمانگوتبايە بە زۆرىنەي ئامادەبوۋان، نېۋە زاید يەك، ھىچ بېرىرى تېدا نادىر، دەستەيەكى ھەماھەنگىيە، ئەگەر سىياغەگەش بېخوینەۋە رىك وا دەردەكەۋىت، چۈنكە ئەمە باسى دەنگدان و شتى واى تېدانىيە، باسى ئەۋەنىيە بە زۆرىنە دەكرىن، بەس ھەماھەنگىيە، دەستەيەكى راۋىژكارىيە، زۆر سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىگرى سەرۋىكى پەرلەمان:

ماددەى (114) بېخوینەۋە تىكايە.

بەرپىز قارەمان قادر فتاح:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ماددەى (114):

دەستەى گشتى ئەم ئەركانەى خوارەۋە لە ئەستۆ دەگرىت:-

- 1- رۆلى دەبى لە ھىنانە كايەى ھاۋەئوئىستى لە ناۋ فراكسىۋنەكان.
- 2- سەرپەرشتى كردن و رىكخستى شاندىكانى پەرلەمان لە ناۋەۋە و دەرەۋەى ھەرىم.
- 3- بەرنامە دانان بۇ ۋەرزەكانى گرئدانى خۇلەكانى پەرلەمان بە راۋىژ لەگەل سەرۋىكى لىژنەكان.
- 4- پىادەكردنى ھەر ئەركىكى دى كە بە پىي ئەم پەپرەۋە بۇى دىارى كراۋە.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىگرى سەرۋىكى پەرلەمان:

كى قسەى ھەيە بۇ گفتوگۇ لەسەر ئەم ماددەيە؟ دەست بە ناۋ نووسىن دەكەين، ديارە ھەوت بەرپىز داۋا دەكەن گفتوگۇ لەسەر ئەم ماددەيە بىكەن، دەست پى دەكەين، بەرپىز سالار محمود فەرموو.

بەرپىز سالار محمود مراد:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

جارىكى تر جەخت لە ئەۋ بۇچوۋنەۋە دەكەمەۋە كە ئەم دەستەيە دەستەيەكە ناۋى ھاتوۋە و بە پىي پەپرەۋە دەچەسىپىنرى، ماددەى پەپرەۋى بۇ دىارى دەكرى، ناۋ لىنانىش بە پىي پەپرەۋە واتە پىگە و ناۋنىشان و سەلاھىت و دەسلەت و ئاراستەكردن، بۇ پىشتىۋانى كردن لە دەسلەت سەرۋىكايەتى پەرلەمانى كوردستان، ئەگەر دىقەت بىكەن لەۋ ماددەيەى پىشۋودا بەشېك لە دەسلەتەكانى سەرۋىكايەتى پەرلەمانىش دەبات دەستەى گشتى، بەشېك لە دەسلەتەكانى لىژنە پەيوەندىدار و كارە پىشەيەيەكان دەبات، راستە، ھەموو پەرلەمانىك بەشېك برىتەيە لە چەند بلۇكىكى سىياسى، ھەندىك جار پىۋىستى بە تەۋافوقى سىياسى ھەيە ياساكان، يان بېرىرەكان، يان ھەر ھەئوئىستىكە پىۋىست بوۋى، بەلام كاتىك لە جوارچىۋەى پەپرەۋە ئىستىجداسى ئەم دەستەيە دەكرى نە لىژنەى ھەمىشەيە، نە سەرۋىكايەتە، نە فراكسىۋنە، ئەمە چ مانايەكى ھەيە؟ بردنى رۆلىكە ھەر يەكە لەۋ بەشانە، بەلام لە ھەمان كاتىشدا، ناتوانى بېرىر بەدات،

وھكو تھوسيات بدات، وھكو لھوھى لھ برڭھى يھكھمدا ھاتووه و لھ برڭھى چوارھمدا ھاتووه، لھ ھھمان كاتيشدا تھدھخولھ لھ ئھركى ليژنھ ھھميشھيھكھانى تر، مھسھلھى سھرپھرشتى كرددن و ريڭخستنى شاندهكھانى پھرلھمانى كوردستان لھ ناوھوھ و دھرھوھى ھھريم، ئھمھ ئھركى سھرۆكايھتى پھرلھمانھ لھگھل ليژنھى پھيوھنديھكھانى دھرھوھ، لھ ھھمان كاتيشدا بھرنامھ دانان بۆ وھرزھكھانى گريدانى پھرلھمان بھ راويژ لھگھل سھرۆكى ليژنھكان، واتھ رۆلى ليژنھ، من باسى سھرۆكى ليژنھ ناكھم، بھلام رۆلى ليژنھكان لھم مھسھلھيھ ناميني، واتھ ئھمھ ھھموو ئھوانھ تۆ دھستھى گشتى قورغ دھكرى لھ كاتيكا دھستھى گشتيش ناتوانى بريار دھريكات، واتھ ئھمھ بارىك دھبى بھسھر كارى پھرلھمانبيھوھ، وھ كورت كرددنى كارى پھرلھمانبيھوھ بۆ خولى داھاتوو. زور سوپاس.

بھريژ جھفر ابراھيم ئيميني/ جيڭرى سھرۆكى پھرلھمان:

بھريژ زانا عبدالرحمن فھرموو.

بھريژ زانا عبدالرحمن عبدالله:

بھريژ سھرۆكى پھرلھمان.

پشتوانى لھ رھئيھكھى كاك سالار دھكھم لھ برڭھى دووھم، پيموايھ كھ زيادھ، ئھگھر ليژنھى پھيرھو ئاگادارى من بيت، پيموايھ خالى دووھم واى لى بكرى، سھرپھرشتى كرددن و ريڭخستنى شانده سياسيھكھانى پھرلھمان لھ ناوھوھ و دھرھوھى ھھريم، نھك ئھو شاندهانى كھ تھخسوسين، ليژنھيھك دياري دھكات خوى كى دھروات ئھوھ بھ تھنسيق لھگھل سھرۆكايھتى پھرلھمان، بويھ من پيموايھ ھھر كاتى خوشى بۆ ئھوھيھ زور جار ھھندى شانده دروست دھكرى كھ لھ پارته سياسيھكان، لھ فراكسيونھ جياوازھكان لھ ناو پھرلھمان بۆ ئھوھى برؤنھوھ دھرھوھ و نوينھرايھتى پھرلھمان بھكھن، پيموايھ ئھركى ريڭخستنى ئھوھبى، نھك ليژنھكان، چونكھ ئھوھ كيشھ و گرفت و روتين دروست دھكات، زور سوپاس.

بھريژ جھفر ابراھيم ئيميني/ جيڭرى سھرۆكى پھرلھمان:

بھريژ كاك على عثمان فھرموو.

بھريژ على عثمان:

بھريژ سھرۆكى پھرلھمان.

ماددھيا (114) برڭھيا يھكى بھ ديتنا من بھ سفي ھاتيه بھحس كرن، لھوما ئھز پيشنيار دھكھم كو بھو شيوھيھ بيتھ دارشتن، دھستھى گشتى كار دھكات بۆ ھينانھكايھى ليك تيڭھيشتن و ھاوھه لوپستي لھ نيوان فراكسيونھكان، ئھگھر بھ فى شيوھيھ بيتھ دارشتن زور باشھ، ژبھر كو بھ سفي ھاتيه ئيشارھدان، زور سوپاس.

بھريژ جھفر ابراھيم ئيميني/ جيڭرى سھرۆكى پھرلھمان:

بھريژ عمر عينايتھ فھرموو.

بەرپىز عمر عىناپەت ھەممە:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

سەرھەتا پىشتىگىرى لە قىسەكانى كاك سالار و كاك على و بەشىك لە قىسەكانى كاك زاناش دەكەم، پىمواپە ئەم سى بېرگەپە زىادەپە، دوو، سى، چوار، تىكەنگردنى دەسلەتەكانى سەرۋىكايەتى پەرلەمان لەگەل دەستەى گىشى و سەرۋىكايەتى لىژنەكانە لەگەل دەستەى گىشى، ئەم (دوو، سى، چوار) لاپىرەت، يان ئەو دارپشتەى كاك على عثمان باسى كرد داپىرەنەو، يان بەم شىۋەپەى كە من دەپىلەم، دەستەى گىشى ھەولەدەدان بۇ نىزىك كىردنەو، بىر و راي فراكسىۋنەكان و ھىنانەكايەى ھاۋەلەتەسى لە نىۋانىندا، ھەر ئەوئەندە بەسە، زىاتەر دەستەى گىشى مەھامى تىرى نەبى، زۆر سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراھىم ئىمىنكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

بەرپىز تەلار خان فەرموو.

بەرپىز تەلار لطفى محمد:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

مىنىش پىشتىگىرى لە راكانى كاك سالار و كاك زانا و كاك عمر و كاك على دەكەم، چۈنكە بە راستى لە خالى دووئەمدا ئەو بەشىك لە ئەركەكە ئەركى لىژنەى پەيوەندىپەكانە، ئەوئەى پەيوەندىدارە بە خالى سىپەمەو ئەو تەواو تەدەخولە لە كارەكانى دەستەى سەرۋىكايەتى، يەئنى دەستەى سەرۋىكايەتە كار لەسەر دانانى ئەو بەرنامانە دەكات، نەك ئەو دەستە گىشى، خالىكى تر ئەوئەى كە پەيوەندىدارە بە خالى سىپەمەو بە ھەماھەنگى لەگەل لىژنەى ياساى، يەئنى كە ئەمە گىرنگە رۆلى دەستەى سەرۋىكايەتى، لىژنەى ياساى لەوئەىدا ون دەپىت، يەئنى بۇپە گىرنگە زۆر بە وردى خالى دووئەم و سىپەم كارى لەسەر بىرى، ئەگەر بىرپارى لىدرا ئەو دەستەپە ھەبى، خالى چوارەم، يەئنى چى بەو شىۋە پىادەكردنى ھەر ئەركىكى دى بە پى ئەم پەپەوئە بۇ دىپارى كرا، بە راستى ئەو خالە زۆر گىرنگە لاپىرەت، دەپىتە ھوى دەست بەستەو و بە تاپىبەتى بۇ دەستەى سەرۋىكايەتى، زۆر سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراھىم ئىمىنكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

بەرپىز كاك شىركۆ فەرموو.

بەرپىز د. شىركۆ ھەممە امىن:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

لە راستىدا من لەگەل ئەوئەدام ھەمووى بىمىنەتەو، بەلاشمەو گىرنگە بە تاپىبەتى ئەو خالەى كە باس لە بەرنامەدانان دەكات بۇ وەرزەكانى خولەكانى گىردان، چۈنكە يەككى لەو گىرنگە ھەرە سەرەكايەنى كە لەم پەرلەمانە ھەپە ئىمە رۆزانە بە راستى رەخەنى لى دەگرىن، يەئنى ئەوئەپە كە نازانىن لەسەر چ بىنەماپەك پىرۋە ياساىك دەھىنە پىشەو، لەسەر چ بىنەماپەك پىرۋە ياساىكى تر ناپەتە پىشەو، ھەرۋەھا لەسەر چ بىنەماپەك مەسەلەن پىرساندىك ناكاتە بەرنامەى كارەو، بۇ ۋەلامى ياداشتەكان نادىتەو، بۇپە من

لهگەل ئەوودام با ھەببیت، لهگەل ئەوودام له راستیدا ئاگاداری ئیش و کاری ناو پەرلەمانیش بێ ئەم دەستەییە، تەنھا لەووی خالی دووھمیان ئەووی کە کاک زانا گوتی لەسەر مەسەلە ی شانده سیاسیەکان، یەعنی ھەندی شاندا زۆر تەخسوسیە و پەیوھندیاردە بە لیژنەییەکی تایبەتمەندەو، رەنگە ئەوھ کاروباری لیژنەکە خۆی بێت، ئەووی تریان روون بکریتەوھ کە مەبەستی له شاندهکە چییە، ئەگەر نا من لهگەل ئەوودام بمیئیتەوھ، زۆر سوپاس.

بەرپز جعفر ابراھیم ئیمنیکی / جیگری سەرۆکی پەرلەمان:

بەرپز کاک خەلف فەرموو.

بەرپز خەلف احمد معروف:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

من پێشیار دەکەم کە خالی دووھم لایبری له ماددە (114)ە، چونکە سەرپەرشتی کردن و ریکخستنێ شاندهکانی پەرلەمان له ناوھو و دەرھووی ھەریم، ئەوھندی کاری دیبلۆماسی و پرۆتۆکۆلیە، ئەوھندی ئیشی ئەو دەستە گشتیە نییە، زۆر سوپاس.

بەرپز جعفر ابراھیم ئیمنیکی / جیگری سەرۆکی پەرلەمان:

بەرپز کاک قادر فەرموو.

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان:

بەرپز قادر ئۆتمان رەسول:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

ئەووی کاک زانا گوتی سەبارەت بە خالی دووھم من پشستگی دەکەم، پشستگی له قسەکانی د.شیرکو دەکەم، چونکە ئەگەر ئیمە قەرارماندا دەستەکە ھەبێ، ئەگەر دەستەکە ھیچ ئەرکیکی نەبێت، ھیچ دەسلەلاتیکی نەبێت بوونی له چییە، ئینجا ئەم دەسلەلاتانە جگەلە له خالی سییەم نەبێ، باقی دەسلەلاتەکانی تر دەسلەلاتی پابەندکەر نین، دەسلەلاتی شکلیە، ئەو دەستەییە کە کو دەبیتەوھ یان دەستەکە لایبە، یان دەبی ئەو ئەرکانەشی بو دیاری بکە، زۆر سوپاس.

بەرپز جعفر ابراھیم ئیمنیکی / جیگری سەرۆکی پەرلەمان:

بەرپز علی حەمە صالح فەرموو.

بەرپز علی حەمە صالح:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

له قسە لیژنەیی بەرپزدا ھات دەلی کارەکانی ئەم دەستەییە راویژی و ھەماھەنگیە، سەرپەرشتی کردن ریکخستن و راویژ و ھەماھەنگی نییە، بەرنامە دانان راویژ و ھەماھەنگی نییە، پیادەکردن راویژ و ھەماھەنگی نییە، یەعنی ئەمە پێچەوانەیی ئەوھییە، بۆیە منیش تەئید له قسەکانی کاک سالار دەکەم، ئەمە ببە سەرھوھ بە ماددە پیشووترەو، دەلییی یەک لەسەر سی، بۆی ھەییە جاری وا ھەییە سی فراکسیۆن

لەوانەيە حەفتا كورسى پىك بىنن، بەلام نابنە يەك لەسەر سىي دەستەكە، بەلام پىنج فراكسيۇنى تر، پىنج كورسىن يەك لەسەر سىي پىك دىنن و دەتوانن داواى دانىشتەكە بكنن، بۇيە تەئىد لە قسەكانى كاك سالار دەكەم، هيوادارم بە وردتر لە چوارچىوہى موئەسسەساتى سەيرى ئەم بابەتە بكنن، زۆر سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراھىم ئىمىنكى / جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

بەرپىزان، لىژنەكان كاتى روونكردنەوہتان ھەيە؟ فەرموون.

بەرپىز د.فرست صۇفى على:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئىستا ئىمە بە پىي ئەو موناقتەشەيە لەبەردەم دوو شت داين يان ئەسلەن ئەو دەستەيە ھەر ھەلۆەشىنەنەو، ئەمە خالى يەكەم، خالى دوووم، كە ئىمە موئەفقىن وەكو لىژنەى كاتى لەگەلتان بمىنى، بەلام بە سياغەيەكى نوئى، كە ئىمە بە خۇمان لەگەل ئەوہداين ھەبىت، بەلام بەوہى كە ئىستا كاك عمر ھاوكارى كردين و بۇ خۇشمان دەست كاريمان كرد بە سى دەسلەتەو، ناويان لىنانىين دەسلەت، بە سى مەھامەو، يەكەميان: دەستەى گشتى ھەولەدەتات بۇ نزيك كردنەوہى بىر و راي فراكسيۇنەكان و ھىنانەكايەى ھاوھەلۆىستى لە نيوانياندا، دوووم: سەرپەرشتى دانانى بەرنامەى وەرزەكانى گریدانى خولەكانى پەرلەمان بە راويژ لەگەل سەرۆكى لىژنەكان، سىيەم: سەرۆكايەتى لە كاتى ناردنى شانە سياسيەكان راويژ بە دەستەى گشتى دەكات، تەنھا شاندى سياسى، ئەويش تەنھا راويژيان پى دەكات، يەعنى سەرۆكايەتى شانە سياسىەكان دەنيىرئى، بەلام دەتوانى راويژ بە دەستەى گشتى بكات، خالەكەى تر دەبى بمىنى، بۇ بمىنى پىادەكردنى ھەر ئەركىكى تر؟ چونكە پىشتەر ھەندىك ئەرك ھەبوو ئەويش دەستەى سەرۆكايەتى راويژى پى دەكرد، ئەگەر سەيرى پەيرەو بكنەو، لەويش دەيگوت بە راويژ لەگەل دەستەى گشتى، يەعنى دەتوانى سەرۆكايەتى راويژى پى بكات يان نەكات، بۇيە ئەگەر دواى پشوو ھاتىنەو ئەو سياغەيەى كە ئىمە دەيكەين و لە چوارچىوہى چەند خالىك بەو پىشنيارانەى ئىوہ وەرمان گرت، ئىمە پىمان باشە ئەو دەستە گشتىە بمىنىتەو، چونكە خوى ھەيە، ئىستا كەستان لەم ھۆلە ئىنكارى ئەو دەكەن بەيانى سەرۆكايەتى و سەرۆك فراكسيۇنەكان كۆ نابنەوہ؟ خۆ ئەگەر نەبى يەعنى ھەر كۆ دەبنەو، بەلام لەوانەيە ئەو كاتى دەسلەتى ھەموو لىژنەكان بگرن، لەوانەيە لە جياتى پەرلەمان چەند لەو ھۆلەى باستان كرد و گوتان سەرۆكى فراكسيۇنەكان و سەرۆكايەتى لە جياتى ئىمە قەرار دەدەن ئىمە قەبولان نييە، ئىمە ھاتووین ئەوہمان بۇ رىكخستوون، بەلام بە دەسلەت بە راويژ، بۇيە ئىمە لەگەل ئەوہداين كە ھەبى، بەلام بەو تەعدىلاتانەى كە ئىوہى بەرپىز پىشنيارتان بۇ كرد، زۆر سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراھىم ئىمىنكى / جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

ئەم دانىشتنە ھەلۆەگرين، پشوو وەردەگرين تاوہكو كاترمىر (3:00).

دانیشتنی دوووم

بەرپز جعفر ابراهیم ئیمنیکی / جیگری سەرۆکی پەرلەمان:

بەناوی خوای بەخشندەو میهرەبان، بەردەوام دەبین لەسەر دانیشتنەکەمان، ئەوانەى كە ماوه گفتوگۆی لەسەر ئەنجام دەدەین و دواتر ئەوەى تەواو بووینە دەیکەینە دەنگدان، بە دەنگدان یەکلایى دەکەینەو، بەرپزەن بۆ گفتوگۆ لەسەر ماددەى (115) دەرگای گفتوگۆ دەکەینەو، ئەگەر ماددەکە بخوینن، بەرپزەن لیژنەى پەیرەو.

بەرپز قارەمان قادر فتاح:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

سییەم / ئۆپۆزسیۆنى پەرلەمانى

ماددەى (115)

ئەو فراکسیۆن و پەرلەمانتارانە دەگریتەووە کە بەشداری پیکهینانى کابینەى حکومەتیان نەکردوو.

بەرپز جعفر ابراهیم ئیمنیکی / جیگری سەرۆکی پەرلەمان:

بۆ موناقتەشە لەسەر ئەم ماددەى و ئەوەى کە نووسراوە بەش نیە بەلام (سییەم / ئۆپۆزسیۆنى پەرلەمانى) دیارە ئەووە شتیکی تازەیه ئیزافە کراوە،

بەرپز جعفر ابراهیم ئیمنیکی / جیگری سەرۆکی پەرلەمان:

بەرپزەن دەست بە گفتوگۆ ئەکەین، دیارە زۆر بەرپز داوايان کردوووە لەسەر ئەو ماددەى قسە بکەن، ناوەکان ئەخویدریتەووە.

بەرپز بیگەرد تالەبانى:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

(زانە عبدالرحمن، قادر وتمان، حیات مجید، شیرین حسنى، تحسین اسماعیل، محمد علی، علی عسمان، عیزت صابر، مریم صمد، فرحان جوهر، مامۆستا مروان، هاوارمان گەچینەیی، بیستون فائق، بەهار عبدالرحمن، دکتۆرە پەرى، دکتۆر شېركۆ، حاجى كاروان، كاك بەشار، عمر عینایەت).

بەرپز جعفر ابراهیم ئیمنیکی / جیگری سەرۆکی پەرلەمان:

دوو بەرپزى تر ماون، سوپاس، دەست بە گفتوگۆ ئەکەین، فەرموو كاك زانا.

بەرپز زانا عبدالرحمن:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

بۆچوونى من وایە ئەو برپگەى سییەمە هەمووی لابرئ، هەم ماددەى (128، 129، 130) ش، پیم وایە تەعریف کردن و لە قالب دانى ئۆپۆزسیۆن لە ناو پەرلەمان کاریکی خراپە، ئۆپۆزسیۆن خۆی ئۆپۆزسیۆنە، ئەوەى بەشداری حکومەت ناکات، لەبەر ئەوە پیم وایە ئەو جۆرە تەعریف کردنە جۆریکە لە قالب دان، لەبەر ئەوە سەیری ماددە و برپگەکانیش هەر دژی ئەو پەیرەووە خۆیەتى، هەندى شت

نووسراوه سەيرە، بۆيە بە بۇچوونى من وايە ئەو ماددەى زيادە، ئەبى جۆرېك له ئازادى ھەبى، كۆت و بەند نەكرى، كەى قسە ئەكات و پاي چيە، لەبەر ئەووە ئەو شتە زۆر غەريبە، موناقتەشە نەكرى، لابرى، سوپاس.

بەرېز جعفر ابراهيم ئېمنىكى / جېگرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، فەرموو حەيات خان.

بەرېز حەيات مەجيد:

بەرېز سەرۆكى پەرلەمان.

بەشى سەيم ئۆپۆزۇسيۆنى پەرلەمانى، رام وايە لابرى، پشتيوانى قسەكانى بەرېز كاك (زانا) ئەكەم، چونكە سنووردار كوردنە لە كوردستان، و پرسيارېكم لە بەرېزانى لېژنە ھەيە ئەگەر ئاگايان لە ئېمە بى سوپاسيان ئەكەم.....

بەرېز جعفر ابراهيم ئېمنىكى / جېگرى سەرۆكى پەرلەمان:

ئاگايان لىيە....

بەرېز حەيات مەجيد:

بەرېز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەم جېكردنەوہى ئۆپۆزۇسيۆن لە پەيرەوى ناوخۆى پەرلەمانى كوردستان سووديان لە پەيرەوى ناوخۆى ژ ولاتىك بينيووہ تا بەو جۆرہ ئۆپۆزۇسيۆن جېگە بکەنەوہ لە پەيرەوى ناوخۆ كە سنووردار كوردنى كارى ئۆپۆزۇسيۆنە لە كوردستان، سوپاس.

بەرېز جعفر ابراهيم ئېمنىكى / جېگرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، فەرموو مامۇستا.

بەرېز ھەورامان گەچىنەبى:

بەرېز سەرۆكى پەرلەمان.

پېم وايە وشەى پەرلەمانتاران زيادەيە، ئەگەر بکرىتە فراكسيۆن كافىە، لە خوارەوہش باسى فراكسيۆن كراوہ نەك پەرلەمانتار، سوپاس.

بەرېز جعفر ابراهيم ئېمنىكى / جېگرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، فەرموو كاك بېستون.

بەرېز بېستون فائق:

بەرېز سەرۆكى پەرلەمان.

تېمى ئۆپۆزۇسيۆنى بەشىكى گرنكى جەلسەى ھەموو نيزامىكى سياسيه لە حەقيقتە، وائەزانم ئەم بابەتە زۆر لە قەوانين و ئەنزىماتى پەرلەمانى جېى كراوہتەوہ، مادام ئېمەش لە سەرەتاکانى پيادە كوردنى كارى ئەزموونى ئۆپۆزۇسيۆنين لە كوردستان، پېم باشە ئەندامانى بەرېز بەو نيەتە سەير بکەين كە فراكسيۆنى

من ئەمپۇرۇ لە موعارەزەدە رەنگە سەبەى فراكسىيۇنى مونافىسىم بکەوى، بۇيە گرنگە چوارچىۋەى قانونى بۇ کارەکانى ئۇپۇزۇسىيۇن، بۇ ئەو حەق و مافانەى ھەيەتى لەو پەيرەوۋە جىيى بکرىتەوۋە، بۇيە ئەو پەيرەوۋە يەكکە لەو فەقەرە زۇر گرنگ و تايبەتەکانى ئەو پەيرەوۋە کە لە پەيرەوۋەکانى تر و لە شىۋەى بەرپۇۋەچوۋنەکانى نىزامى لە کوردستان لە ماوۋەکانى رابردوۋ تا ئىستا جيا ئەکاتەوۋە، سوپاس.

بەرپۇز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگرى سەرۇكى پەرلەمان:

سوپاس، فەرموو بەھار خان.

بەرپۇز بەھار عبدالرحمن:

بەرپۇز سەرۇكى پەرلەمان.

فراكسىيۇن و پەرلەمانتار نىبە کە بەشدارى پىکھىنانى حکومەت ئەکات، ئەبى بووترى ئەو فراكسىيۇن و پەرلەمانتارنەى کە پارتەکانىان يان قەوارەکانىان بەشدارى پىکھىنانى کابىنەى حکومەتى نەکردوۋە، سوپاس.

بەرپۇز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگرى سەرۇكى پەرلەمان:

سوپاس، فەرموو كاك قادر.

بەرپۇز قادر وتمان:

بەرپۇز سەرۇكى پەرلەمان.

سەبارەت بەو ماددەيە، فراكسىيۇن و پەرلەمانتار لەبەر ئەوۋە وا ھاتوۋە چونكە متمانە ئەدەن، بەلام ئەو فراكسىيۇن و پەرلەمانتارانە ئەگرىتەوۋە کە بەشدارى پىکھىنانى کابىنەى حکومەت يان نەکردوۋە، دەقە بگۇردى بگوترى (ئەو فراسكىيۇنانە ئەگرىتەوۋە کە بەشدارى پىکھىنانى کابىنەى حکومەت يان نەکردوۋە يان كشاۋنەتەوۋە)، بۇ نموۋنە گۇران كۇمەلى ئىسلامى لە رابردوۋ متمانە يان داۋە بە کابىنەكە، بەشدارىان کردوۋە، بەلام دوايى كشاۋنەتەوۋە و ئىستا ئۇپۇزۇسىيۇن، كەواتە مەرج نىبە فراكسىيۇنىك كە بەشدارى کرد لە پىکھىنانى کابىنەكە دوايى ماقى ئۇپۇزۇسىيۇن بوۋنى نەمىتى، بە پىچەوانەوۋە، لەوانە کوتلەى سياسى ھەبى لە سەرەتاي تەشكىل کردنى وەزارى بەشدارى لە پىکھىنانى کابىنەكە نەکات، بەلام لە داھاتوۋ لە سىيەم سالى تەمەنى کابىنەكە بەشدارى بکات، بۇيە ئەو دەقە ئەبى بە شىۋەيەكى تر دابرىژرىتەوۋە بەو شىۋە (ئەو فراكسىيۇن و پەرلەمانتارانە ئەگرىتەوۋە کە بەشدارى پىکھىنانى کابىنەى حکومەت يان نەکردوۋە يان لىي كشاۋنەتەوۋە)، سوپاس.

بەرپۇز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگرى سەرۇكى پەرلەمان:

سوپاس، فەرموو شرىن خان.

بەرپز شرىن حسنى رمضان:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

پشتەفانيا ئاخفتين كاك (زانا) و (حيات) خان دكەم، ئەزى دىنىم كو ئەف بەشى ھەنى زىادە، ھەروەسا
پشتەفانيا ناخفتين كاك (تحسين) دكەم كە پيش پيش مە دافىگافى كو سەبارەت بە ناونيشانیت فى بەشى،
وشا (ئۆپۆزۆسيونى) ورى راگرن، سوپاس.

بەرپز جعفر ابراهيم ئىمنىكى / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، فەرموو كاك مەروان.

بەرپز مروان گەلالى:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەگەر بە وردى سەيرى ئەو بابەتە بکەين قەناعەتم وايە ھەر ولاتىك ئەگەر ئۆپۆزۆسيونىكى كاراي ھەبى
ئەو ولاتە بەرەو پيش ئەبات، بەلام بەداخەوہ لە ولاتى ئىمە ئەتوانم بلیم بابەتەکان بەلارې دابراون، چ
حکوکەت داریە، چ ئۆپۆزۆسيونە، لەبەر ئەوہى كە باسى حکومەت ئەکرى بەشیکمان لەوانەییە بەشیوازیكى
تر سەيرى بکەين، كە باسى موعارەزە ئەکرى بەشیکى تر بە نەوعىكى تر سەيرى بکات، دەنا بەراستى لە
ناو پەرلەمانى كوردستان رام وايە دەستەى سەرۆکايەتى ئەگەر بمانەوى ئەو حکومەتە ببیتە حکومەتییكى
کارا و خزمەتى ھاوولاتى بکات ئەسلەن ئەوانەى دەستەى سەرۆکايەتى ئەبن ئەبى موعارەزە بن، بۆ ئەوہى
ئەو حکومەتە دايمەن وەکو وەرەقەيەكى مەرفوع لەسەر سەرى بى، ترسى ئەوہى ھەبى ئەگەر خزمەتى
نەگرد لیرە متمانەى لى بسەنریتەوہ، بەداخەوہ ئەلیم كە ئەلین نابى ئۆپۆزۆسيون ھەبى، تەئیدى قسەى
بەرپز كاك (قادر وتمان) ئەكەم، و بە تايبەتى فراکسيون و يان پەرلەمانتارەكە زىادە، چونكە ئەو پیناسەى
كە بۆ فراکسيون كراوہ ئەگەر ئەوہ دەرىجى ئەگەر يەك نەفەریش وەكو فراکسيون لە قەلەم بدرى كەوايە
ئەوہ بەو شیوہ ئەبى، پەرلەمانتار زىادە، سوپاس.

بەرپز جعفر ابراهيم ئىمنىكى / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، فەرموو دکتۆرە پەرى.

بەرپز پەرى صالح:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

تیبينى من كاك (قادر) باسى كرد، بەلام ئەگەر لە دارشتنەوہكەش پيويستيم بە يارمەتى دوا قسە ھەيە،
ئەوجا دايدەرپژمەوہ، سوپاس.

بەرپز جعفر ابراهيم ئىمنىكى / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، فەرموو كاك حاجى كاروان.

بەرىز كنعان نجم الدين (حاجى كاروان):

بەرىز سەرۋكى پەرلەمان.

بۇ ئەو شىشكالىيەتە كاك (قادر) باسى كىرد، خوشكە (بەھار) باسى كىرد، ئەو دارشتنە (ئەو فراكسىۋانە ئەگرىتەو كە پارتەكانيان بەشدارى كابىنەى حكومەت ناكەن)، يەئنى ھەم بۇ كشانەو ئەبى و ھەم بۇ رابردووش ئەبى، سوپاس.

بەرىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگرى سەرۋكى پەرلەمان:

سوپاس، بەرىزىكى تر بەھەمان شىۋە باسى كىرد، بەرىز خەلڧ احمد فەرموو.

بەرىز خەلڧ احمد:

بەرىز سەرۋكى پەرلەمان.

لەبەر ئەوئى ئەگەر سەيرى مافەكانى ئۆپۈزۋسىۋون بىكەين كە لىرە دىيارى كراو پىچەوانەى زۆربەى ئەو ماددانەى كە ئىمە دەنگمان لەسەر دا، بۇيە من بە زىادى ئەزانم ئەو بابەتە ھەبى، چونكە ئۆپۈزۋسىۋونى پەرلەمانى ھەر خۇى ئۆپۈزۋسىۋونى سىياسى ئۆپۈزۋسىۋونە، پىۋىست بەو ناكات لىرە بخرىتە ئەو چوارچىۋەيە، ئەللىن ئەگەر لەسەر ھەر ماددە بىرگەيەك چەند بۇچوونىك ھەبوو بۇچوونى ئۆپۈزۋسىۋون پىش ئەوانى تر ئەخرىتە دەنگمانەو، ئىمە يەكلامان كىردۆتەو لەو پەپرەو، ئەللىن ئەو بۇچوونانەى كە سى بۇچوونى جىاوازى لەسەر ھەيە، دەنگمانى لەسەر ئەگرى، كاك سى بۇچوون يان چوار بۇچوون دەنگى زىادى ھىنا ئەو سەرنەگرى لە پەرلەمان، كەواتە ئەو پىچەوانەى پەپرەكەيە كە دەنگمان لەسەر داو، بەپى قەبارەى خۇيان بەشيان ئەبى لە لىزەكان، ئەوئى يەكلايى كراوئەو، چونكە ھەر خۇى وايە بەپى قەبارەى ئىستىحقاقى ئىنتىخابى لە لىزەكان ھەموو فراكسىۋانەكان بەشيان ھەيە، كەوايە دىسان زىادە و تىكرار لە ناو پەپرەوى ناوخۇ زىادەيە، ئەوئى كە ئەللى نوپنەرىكىشان لە دەستەى گشتى، دىسان چەسپاندوومانە، ھەموو ئەندامىكى پەرلەمان كە نوپنەرايەتى لىستى خۇى ئەكات بە جىاوازى ئۆتوماتىكى فراكسىۋونى بۇ تەشكىل ئەبى، كە فراكسىۋونى ھەيە ئۆتوماتىكى ئەندامە لە دەستەى گشتى، كەوايە ئەوئى زىادە، لەبەر ئەو ھۆكارىك نابىنم بۇ مانەوئى مەسائىلى ئۆپۈزۋسىۋون، سوپاس.

بەرىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگرى سەرۋكى پەرلەمان:

سوپاس، فەرموو مونا خان.

بەرىز مونا نەبى:

بەرىز سەرۋكى پەرلەمان.

من لەگەل كاك (زانا و حىيات خان و دىكتورە شىرىن و كاك خەلڧ) ئەكەم، ئەو بەشە زىادە، لاپىرى، سوپاس.

ب بەرىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگرى سەرۋكى پەرلەمان:

سوپاس، فەرموو كاك تىسىن.

بەريز تحسین اسماعیل:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ھەرەكەت لە سەرەتاش و تەم لە ناو نیشانەكەى، ئۆپۇزۇسىيۇنى پەرلەمانى شتىكى زيادەيە، ھەموو پەرلەمانتارە بەريزەكان يەكسان لە ناو ھۆلى پەرلەمان، و ئازاديشن لە را دەربرين، كەوايە ئۆپۇزۇسىيۇن و نا ئۆپۇزۇسىيۇن بە راى من نىيە، سوپاس.

بەريز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، فەرموو كاك عمر.

بەريز عمر عىنايەت:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

من دارشتنىكەم نووسى و ناردم بۇ بەريزانى ليژنە، بە تەسەورى من ئەگەر بوونى ئەو زۆر گرنگە، ئەگەر پەرلەمانىك ئۆپۇزۇسىيۇنى تىدا نەبى پەرلەمانىكى مردوو، لەبەر ئەو بوونى ئۆپۇزۇسىيۇن زۆر گرنگە، بەتاييەتى لە ناو پەرلەمان لەوانەى لە دەستەى سەرۆكايەتى بەشدار نەبين، واتە ئۆپۇزۇسىيۇنين، ئەگەر لە كابىنەكەش نەبى ھەر ئۆپۇزۇسىيۇنين، لەبەر ئەو پىم باشە ئەو ناردوو مە بۇ لايان بيخوينەو، ئەگەر بەگريپنەو بۇ دواو كە باسما كرد ئەگەر يەك ئەندام توانى فراكسيون دروست بكات كەوايە ئەبى وشەى پەرلەمانتار لابرئ، ئەگەر سەرگەوتوو نەبووين با بمىنئەتەو، دەقەكەشم ناردوو بۇ ليژنە، سوپاس.

بەريز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، فەرموو دكتور محمد.

بەريز د. محمد على:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

لەسەر بركەى سىيەم قسەم نىيە، بەلام پيشنيارى ئيزافە كردنى بركەيەك ئەكەم بۇ بەشى دەيەم، ئەگەر ليژە جىي ببيتەو لەسەر ئۆپۇزۇسىيۇن قسەم نىيە، (گروپى پەرلەمانى گشت پارتەكان پىك بەينرى)، لە ھەندئ نموونەى ديموكراسى پەرلەمانى ئەم نموونەيە ھەيە، بۇ نموونە لە پەرلەمانى بەريتانيا، بەلجىكا، كەندا، گرووپى پەرلەمانى گشت پارتەكان ھەيە بۇ پشتگىرى لە كوردستان، لە بەلجىكا ھەيە، لە كەندا ھەيە، بۇيە پيشنيار ئەكەم گروپى پەرلەمانى گشت پارتەكان پىكەينرى، بەو شيوەيە نووسيوومە، دوايش بۇ برادەران ئەينىرم، (گرووپى پەرلەمانى گشت پارتەكان لە پەرلەمانتارانى ھەموو فراكسيونەكان بۇ شتگىرى كردن لە كەيسى دۇزىكى ديارى كراو يان بابەتلىك پىك دئ و ئەندامانى پەرلەمان بۇيان ھەيە گرووپى پەرلەمانى لە كاتى پيوست پىك بىنن9، گرووپى پەرلەمانى لەسەر داواى ژمارەى ياساي ئەندامان داوا بەدەست ھىنانى رەزامەندى سەرۆكايەتى پەرلەمان پىك ئەھينرى، سەرۆكايەتى پەرلەمان برپار لەسەر ماوہى بەركار بوونى گرووپى پەرلەمانى ئەدات، لە ھەر فراكسيونىك يەك ئەندام بۇى ھەيە ئەندامى ئەو گرووپە بى، فراكسيونەكان سەرپشكن بۇ پيشنيار كردنى ئەندامىك، گرووپى پەرلەمانى پاش

درچوونى رەزىمەندى دامەزىراندنى لەلايەن سەرۆكايەتى پەرلەمان يەكەم كۆبوونەوى خۆى لە ماوەيەك كە لە (15) رۆژ تىپەر نەكات ئەبەستىت و لەو كۆبوونەويە سەرۆك جىگر و برپار دەرىك بۇ گرووپەكە ھەئەبۇزىر، گرووپى پەرلەمانى تەنيا لەو بوارانە پيشنياز و بۇچوون ئەداتە سەرۆكايەتى پەرلەمان و پەرلەمانتاران و لىژنەكانى پەرلەمان كە بۇ ئەو مەبەستەى بۆى دامەزىراون، سوپاس.

بەريز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، رەنگە شوپىنى ئەو ماددەيە نەبى، رەنگە لە ئەحكامەكان لە بەشى (12) لەوى باسى بىكرى، فەرموو كاك صالح.

بەريز صالح فەقى:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

لە بەشى دەيەم پيشنيارى ئەووم كرد كە ئەو بابەتە ھەر موناقتەشەى نەكرى، لەبەر ئەوى پىم وايە جگە لە ئيش و كارى رۆژانەى لىژنەكان و پەرلەمانتاران ئەركە سەرەكايەكانى ئەو پەرلەمانە ديارە كە خۆى لە پرۆسەى ياسادانان و چاودىرى كردنى ياسا و ياساى بودجە ئەبىنىتەو، بۆيە ئەو ئەركى سەرەكايەتى، پىم وايە ئەو وەكو سەرەتاش و تەم كارى ئۆپۆزۇسيون و دەستەلات لە حكومەتە بە بوارى تەنفيزى پىم وايە لە ناو ئەو پەرلەمانە ھەموومان يەكين، زۆركات كە حيزبەكشەمان لە حكومەت لە دەستەلاتە، يان لە وەزارەت ئىمەش مافى خۆمانە دۆى بوەستينەو، لە ھەندى حالتى ئەووى كە پىمان وابى كە حكومەت نەبوانىيوە ئەركى خۆى ئەنجام بەدات، بۆيە نابى تەسكى بكەيتەو لەووى گرووپىك معارەزەيە، گرووپەكەى تر وا دەرئەكەوى گرووپىكى تر ھەيە بە ناوى دەستەلات، سوپاس.

بەريز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، فەرموو دكتور عيزەت.

بەريز عزت صابر:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

پشتيوانى راي كاك (زانا و صالح و حيات خان) ئەكەم، لە راستى (3) خال پىچەوانەى پەيرەوى ناوخويە، ناكرى پەرلەمانتارى ئۆپۆزۇسيون و دەستەلاتيشيت ھەبى، ئەوكات پەرلەمانتارى دەستەلات مافى نىيە چاودىرى وەزىر و ئەركى خۆى بەجى بگەيەنى كە لە پەيرەوى ناوخوى پەرلەمان ھاتوو (2) ئەركى گرنكى ھەيە (دەرگردنى ياساى باش، چاودىرى كردنى دەستەلاتى جى بەجى كردن)، بۆيە پيشنيار ئەكەم ئەو (3) ماددەيە (ئۆپۆزۇسيونى پەرلەمانى) ھەئەبوشيتەو، سوپاس.

بەريز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، فەرموو فەرموو كاك فەرحان.

بەريز فەرحان جوهر:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەم ماددەى ئەگەر بىشمىنېت ھەر چەند لەگەل ئەووم نەمىنى، بەلام ئەگەر بىشمىنېت بەو شىۋازەى ئىستا ھەلەيە، بەو شىۋەيە دامرشتووہ (ئەو پارت و قەوارانە ئەگرىتەوہ كە فراكسىيونيان لە نىو پەرلەمان ھەيە بەشدارى كابىنەى حكومەتيان نەكردووہ يان لە حكومەت كشاونەتەوہ)، سوپاس.

بەريز جعفر ابراهيم ئىمنىكى / جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

ئەگەر ئەوہ بنىريت بۇ ليژنەى پەيرەو، سوپاس، فەرموو دكتور شىركو.

بەريز د. شىركو ھەمە امين:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەوہ ماددەيەكى گرنگە، ئەو چەند ماددەى كە پەيوەندىدارە بە ئۆپۆزۇسىۋنى پەرلەمانىەوہ، ھىوادارم وا سەير نەكرى گرووپىك پىي وابى بۇ ئەبەد لە دەستەلاتن، گرووپىكىش پىي وابى بۇ ئەبەد لە ئۆپۆزۇسىۋنە، ئەگەر وابى كەوايە ھەر لە سەرەتاوہ كۆتايى يارىەكە ديارى كراوہ كە وا نىيە لە راستىدا، ئەتانگىرمەوہ بۇ خولى پىشووى پەرلەمانى كوردستان كە چەند گرنگە ئەو بىرگە و ماددانە ھەبى، لە خولى پىشووى پەرلەمانى كوردستان كە بۇ يەكەمجار ئىمە وەكو موعارەزە ھاتىنە پەرلەمانى كوردستان داوامان كرد ليژنەى دەستپاكيمان بەدنى، رازى نەبوون ليژنەى دەستپاكى بەدەن بە فراكسىۋنى گۆران لە خولى پىشوو، بۇيە گرنگە، نازانم ئەو سەخاوتە لە كوئى ھاتووہ كە پىويست بەو بىرگە و ماددەيە ناكات ئەوان خاۋەنى ھەموو شتىكن، پىويستە ھەبن، و سەرەتايەكى قانونى زۆر باشە بۇ رىكسختنى كارى ئۆپۆزۇسىۋنى، بەلئى لە ھەموو دونيا ھەيە، بلوكىك ھەيە حيزبەكەى لە دەستەلاتە، بلوكىكىش ھەيە لە دەستەلات نىيە، ئەوہ نە بىدعەيە، بەلكو ئەسلەن دواكەوتووین لەوہى كە پەيرەوہكە يان ئىش و كارەكانمان لەو شىۋە رىكنەخستووہ، بۇيە من لەگەل ئەووم بىمىنى و ئەو دەستكارىانەش بكرى، ئەوہى ئەو ھاورپيانە لە سەرەتا وتيان ئەوانەى كە قەوارە سىياسىيەكەيان يان حيزبەكانيان بەشداريان نەكردووہ يان ئەكشىنەوہ لە حكومەت، منىش لەگەل سىاغەى ئەو ھاورپيانەم، لەگەل ئەوہشم سەرۆكايەتى ئەو ليژنانەيان پى پىسپىرى كو لە خالى يەكەم ديارى كراوہ، و لەگەل ئەوہشم لە ناو دەستەى سەرۆكايەتى ئەنداميان ھەبى، زۆر گرنگە بىمىنەوہ، سوپاس.

بەريز جعفر ابراهيم ئىمنىكى / جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، فەرموو كاك على.

بەرپىز ەلى عوسمان:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

من ماددا دەھى ۋى تەئىكىد كرى سەبەب ئۆپۈزۈسىۋنا پەرلەمانى، ئەز پېشنيار دكەم ماددى (115) و (116) و (117) ئىكجار بېنە ئىلغا كرىن، پېۋىست نىنە، پىشتىگىريا رايە كاك (زاننا، حىيات خان، شرىن خان، كاك خلف، كاك تحسىن، و كاك زانناى دكەمەفەۋە، كو ئەف بابەتە بەھىتە ھەلگرتن ل پەپرەۋا پەرلەمانى كوردستانى، سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس، كاك بەزاد فەرموو.

بەرپىز بەزاد دروېش:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

بىراستى راستە مە نابقى خۇ نەنقىسى بەس ديارە ئەو بەرپىزىت موداخەلە كرى، بەھسى ھەر سى ماددا دكات، ئەفە ماددى 129 كە بىتە 116 و 117 ، بەلام ئەفان بەرپىزان تىن بەھسى ھەر سى ماددا دكەن، مەھىم مەخسەدا من ئەو نىنە، لېەر ھەنى ۋى روخسەتې بدەنە مە دا ئەمىش ديار كەپن كا كارى ئۆپۈزسىنى چەندى پېۋىستە لېرە ھەبىت، ئەگەر بىتو ئەف بەشە لېرە دانايە تەبەن نوپنەرېت ھەمى لايەنى سىياسى ئەغەلبە بەشدار بى لە دارشتنا ئەف پەپرەۋى، ئەف لىژنا كاتى نوگەشى بەردەۋامە، ئەگەر بىتو ئەم بىپن ئەو بەشە لادەپن ديارە نىتەكا دى بەھىت خەلكەك لىك داتەۋە ئەف نىتە يەكجارى ئۆپۈزسىۋنى نەھىلېن و پرۇسا دىموكراسى بەرەۋو پاش بېن قەناعەتا من بۇ پەرلەمانى كوردستانى دىبىتە عەپب دارىەك، چونكە فى كافي ئەم قىياس نەكەپن لىسەر ۋى كافي ھەتا ئىجتىمالە فى كافي ھەتا دەسەلاتىش رەنگە زۇر ئەندامىت پەرلەمانى دەسەلاتى ۋى فى كافي رازى نەبن ئەدا پەرلەمانى و پەرلەمانتارى بۇ خۇ بىراستى، چونكى حالەتەكى دىشېن بىژىن نە ئاساى تى بېرېتن ل فى فەترى، ئەم ۋى ھەستى دكەپن جا ئەگەر بەھىت ئەم فى بىرگەپەش لاپەپن راستى دىبىتە شتەكى زۇر خراب بۇ پرۇسا دىمەكراسى و قەتېش كرنا ئۆپۈزسىۋن و رەئىيا بەرامبەر كو نەمىنىت، بۇ ھەندى زوررى دزانم كو ئەف بەشە بىمىنىت، زۇر سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس، پېش ئەۋەدى كاك د. فرست قسە بكات، قسەى كۆتابى بەبەرپىز ەلى حمە صالح دەدەپن، فەرموو.

بەرپىز ەلى حمە صالح:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

بابەتى ئۆپۈزسىۋن بوون چەند لە خزمەتى ئەو ھىزانەپە كە دەبىتە ئۆپۈزسىۋن ئەۋەندە لە خزمەتى دەسەلات داپە، دەسەلات بۇ ئەۋەدى تواناى مانەۋەى ھەبى پېۋىستى بە ئۆپۈزسىۋنىكى جدىە، ھەر دەسەلاتىك باۋەرى بە ئۆپۈزسىۋن نەبوو تەمەنى خۇى كورت دەبىتەۋە، تەمەنى خۇى كەم دەكاتەۋە، ئەم

بیرکردنەوہ بیرکردنەوہیەکی زۆر خراپە کە پیتوایە ئۆپۆزسیۆن نابى نوزەى هەبى نابى حیمایەى هەبى، بەعەگسەوہ دەسەلات دەبى تەشجیعی ئەوہ بکات ئۆپۆزسیۆنیکی جدی هەبى، ئەم تەشجیعی بە چى دەکرى بە حیمایە دەکرى، ئۆپۆزسیۆن دەبى حیمایەى هەبى، حیمایەکەش کە لەیاسا و لە پەپرەوہکاندا جیگیر بکرى، نەك ئەوہى انشالله موعادەلاتى سولتە ئەم ئۆپۆزسیۆن بوونە دەگۆرئى، یەعنى خۇ دنیا ھەر وانابى، بەلام ئەم بیر کردنەوہ بیرکردنەوہیەکی زۆر خراپە، من بام حیمایەى زیاترم بۇ ئۆپۆزسیۆن دەکرد، بۇ ئەوہى چاودیر بى بەسەرمەوہ، بۇ ئەوہى رەقیب بى بەسەرمەوہ، دەسەلاتیک باوەرپى بە رەقابەتیکی نەبى زۆر خراپە، خالیکی تریش لیٹان ناشارمەوہ، ئەم بەشەى ئۆپۆزسیۆن بە شیوہەکە لە شیوہەکان کوا لە لیژنەى پەپرەوى نووسراوہ، ئیستا بۇنى ئالوگۆرپى موعادەلات و شتى تر دەکەین و سوپاس.

بەرپۆز جعفر ابراهیم ئیمنیکی / جیگری سەرۆکی پەرلەمان:

سوپاس، گفتوگۆ لەسەر ئەم ماددەییە و لەسەر ئەم دروشمە کە شتیکی تازەییە کۆتایی ھات، بەلام ماددەى 116 و 117 پۆیستی بە موناغەشەییە، ئیستا داوا لە کاک د. فرست دەکەین چۆن ئەمە یەکلایی بکەینەوہ، چۆن موناغەشە بەردەوام بى، فەرموو.

بەرپۆز د. فرست صۆفی:

بەرپۆز سەرۆکی پەرلەمان:

ئیمە کە ئەم پەپرەوہمان نووسى ھەندیکی بەرای جیاواز، ھەندیکیشى سیستمى کارکردنمان وابوو ئەندامانى لیژنەى کاتى دەزانن، ئەگەر یەك كەسیش رەئییەکی ھەبایە لەو 16 كەسەى، ھەر تەسبیت دەکرا لەناو پەپرەوہگە دادەنرا، ئەگەر سەیر بکەى و بگەرپینەوہ کاک علی لەو چەند رۆژەى رابردوو، نزیكەى بوو بە سالیك خەریكى موناغەشە کردنى ئەو پەپرەوہین، زۆر شتى تریش ھەبوو وئیتفاقیشمان لەسەرى کردبوو وبە کۆى دەنگیش تى پەرى بوو، خرایە تەسویتیش و بەدلى ئیمەش نەچوو و ھیچ قسەییەکمان نەکرد، یەعنى دەبى تەبیعی وەرى بگرىن کە مەسەلەن لیڤرە رەئى جیاواز لەسەر شتیك ھەبى، بەو خەستییەى نییە کە کاک بەزاد باسى دەکات، یەعنى ئیمە دامانناوہ بەلى لە پەپرەوہ دامانناوہ، بەلام ھەر نەسەکی دامانناوہ خازعە بۇ دەنگدانى ئەو پەرلەمانتارانە، ئەگەر وابى بگەرپینەوہ و لە پەپرەوى پشتریش نەبووہ ئۆپۆزسیۆن ھەبووہ، مەعناى وایە ئەگەر ھەبوو بەھارى ئۆپۆزسیۆنە شەرت نییە، ئەگەر نەش بوو رپگری لە شۆپۆزسیۆن ئەوہش مەرج نییە، نەش بووہ و کارى خۇشى کردووہ، لەبەرئەوہ ئیمە پشینیاز دەکەین، لەبەرئەوہى دوو رای جیاوازی زەق لەسەرى ھەییە، ئەو بابەتە کە خالى 3 یە یان دەمینى یان نامینى، بۆیە ئیمە ئەگەر بپتو ماددەکانیش بخەینە گفتوگۆ لەوانەییە سەعات و نیویکی دیکەشمان بروت، ئەخیری بریار بەوہ بدرئى کە نەمینى، مەسەلەن، بۆیە ئیستا ئەوہ پشینیاز دەکەین ئەوہ بخریتە دەنگدان کە ئایا ئەو بەشە دەمینى یان نامینى ئەو چەند ماددەییە، ئەگەر ما بەردەوام دەبین لە گفتوگۆ و تەنزیمی دەکەین، ئەگەر نەما دەچینە سەر لایەنیکی دیکە.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىڭرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس، ئەو رايەى لىژنەى پەيرەو راي گەشە خان وەردەگرين، فەرموو.

بەرپىز گەشە دارا :

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

من وەكو راي خۆم ئەم قسەيە دەكەم، ديارە ئىمە پىشتر كە ئەم بابەتەمان رىك خست بۇ خزمەتى كارى ئۆپۈزسۈنى و كارى پەرلەمانى بوو، كەلە كاتىك دا بوونى ئۆپۈزسىۈنىكى بەھىز بە جياوكىكى ئىجابى بۇ بەھىزكردنى ئۆپۈزسىۈن و بەھىزكردنى پەرلەمانە، يەنى ئەمە لەو مەنتقەووە سەرچاوەى گرتووە، پىموايە ئەگەر دايبىنىن ھەندى جياوك تەمىزى ئىجابى تىايە لە خزمەتى كارى پەرلەمانى دەبىت و ھيوادارم پەرلەمانتاران قىوئى بكەن.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىڭرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس، رەئى بەو ئاراستەيەيە كە پەرلەمانتاران ئۆپۈزسىۈنى پەرلەمانى پەسەند بكەن، دوو كەسى تر وەردەگرين، پىش ئەوۋى پرسەكە بە دەنگدان يەكلايى بكەينەو، فەرموو.

بەرپىز ەلى حمە صالح:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ئەو پىشنىبارەى كاك فرست راستە لەسەر ھەندى شتى بەسيت، بۇ نموونە وەزىر ئىستجواب بە چەند دەنگ بكرى، ئەمە بوو، بەلام لەسەر بابەتتىكى گىرنگ بىرگەيەكى ئاوا ئەساسى كە حىمايەى ئۆپۈزسىۈن دەكات و ئۆپۈزسىۈن حىمايەى پرۇسەى دىموكراسى دەكات، ئىستا لىرە بخرىتە دەنگدان و پىموايە تەوافوق لەسەر ھەموو پەيرەو كە تىك دەچىت.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىڭرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس، كاك بەھزاد رەئى كۆتايى؟ فەرموو.

بەرپىز بەھزاد دەرويش:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

تكا لە لىژنەى كاتى دكەين حىاداتا خۇ بپارىزى براستى لەبەشى بودجە كە زياتر چەند كەس دوو رەئى ھەبوو و لىرەش نەبوو تەبەن يەككىيان نەگوت ئەگەر بودجە نەھات لە كاتى ديارى كراو بانگھىشتى سەرۋاكيەتى حكومەت بكات، رەئىك ھەبوو بانگھىشتى وەزىر بكات، بەرپىز سەرۋىكى لىژنەى كاتى بيانوى ئەوۋى ھىنا گوتى ئەوۋە لە عورفى پەرلەمانات نىيە و زۆر بيانوى ھىنا كە ئەو زياتر لە سى كەس پىشتىگرى كىردبوو نەخرا دەنگدان، بەرپىزى ئەمە بە قەناعەتى ئىمە ئەم بەشە زۆر لەوۋ گەورەترە كە تۆ باسى بەشەكى جوزئى بكەى لەناو بودجە ئىستا بە دەنگدان ئەم بەشە ھەمووى نەمىنى بەرپىزى بە تەواوۋەتى لىكەوتەى خراپى دەبىت، تكا دەكەين دەستەى سەرۋاكيەتى پەرلەمان كە ئەم بابەتە نەخرىتە دەنگدان و بەردەوام بىن، زۆر سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى/جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس، كاك قارەمان فەرموو.

بەرپىز قارەمان قادر فتاح:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ئىمە لە كاتى دارشتنەۋەى پەيرەۋى ناوخۇى پەرلەمان، كاتىك كە ئىستىحاسى مەوزوعى ئۆپۇزسىۋى پەرلەمانى كرا، راي جياوازمان نەبوۋە، يەنى ئەگەر سەرنج بەدىن لەسەر ھەر بابەتتىك و لەسەر ھەر ماددە و بىرگەيەك راي جياواز ھەبى، بەرايەك يان بە دوو را ھاتوۋە، بە پىي ئەو مىكانىزمەى دامان نابوو لە سى كەس زياتر پىشتىۋانى لە ھەر بىرگە و ماددەيەك بكات، بۇ ئەۋەى بخرىتە دەنگدان، خراۋتە دەنگدانەۋە، ئەۋەى كە پىشتىر كىردوومانە، بەلام ئىستا ئەو مەسەلەى ئۆپۇزسىۋى پەرلەمانى پىشتووتر بەراى جياواز لەۋى نەمان ھىناۋە، ھىچ كام لە بىرگە و ماددەكان راي جياوازيان نىيە، با گفتوگۇ و موناقتەشەكە لەسەر كۆى بابەتەكان بەردەوام بىن، پىشموايە بۇ ۋەلام دانەۋەى يەك شت، يەنى ئىمە بەردەوام خەرىكى بەرھەمىن، قەت لەگەل نوپكارى نىن، ئەمە يەككى لەۋەى كە خۇمان كىردوومانە يەككى لە داھىنانەكانە كىردوومانە، مەرج نىيە، لەھەموو بابەتەكان و لە ھەموو بەشەكان و لە ھەموو بىرگە و ماددەكان ئىمە ئىستىفادەمان لە پەيرەۋى ناوخۇى ۋالاتانى تر كىردى، بۇ ئىمە قابىلى ئەۋە نىن داھىنان بەكىن، من پىموايە ئۆپۇزسىۋى پەرلەمانى يەككى لە گىرنگىر بەشەكان و ئەحداسە نوپىيەكانە كە لە ناو پەيرەۋى ناوخۇى پەرلەمانى كوردستان كراۋە بەبى جياوازيش، مەرج نىيە خۇ لە چوار سالى داھاتوو لايەنىكى سىياسى ئۆپۇزسىۋى بى و لايەنىكى سىياسى تر لە پەرلەمان، بۇيە من پىموايە دەبى گفتوگۇ لەسەر كۆى ماددەكان بىرئى و دواتر ماددەبە ماددە بخرىتە دەنگدان، ئەگەر وابىرپارە لەسەر ھەر ھەموۋى بىت و بە يەكجارى گفتوگۇى بىرئى، ئەۋە پىچەۋانەى ئەو مىكانىزمەيە كە دامانناۋە، بۇيە دەبى موناقتەشە لەسەر كۆى ماددەكان بىرئى و دواتر بىخەينە دەنگدان و سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى/جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس، بەرپىزان ئىمە لە دەستەى سەرۋىكايەتى بىرپارمان دا، موناقتەشەكە بەردەوام دەكەين، ناخەينە دەنگدان، ئەو بابەتە ھەموۋى دەبىلەين پىكەۋە، ۋەكو پىشتىر چۇن چوۋە كاك فرست خۇى رەئى كاك د.فرست بوۋە بەردەوام بىن، ئىمە لە دەستەى سەرۋىكايەتى لىمان پىرسى گوتمان ئەۋە چەندىن پىشنيار بۇ ئەۋەى لابرندى ئۆپۇزسىۋى پەرلەمانى پىشكەش كراۋە، ئىستا علاجى بىكەين يان دواتر علاجى بىكەين، رەئىيەكى وا ھاتە پىش لە ئەنجامى ئەو ئالوگۇرپى بىروپايانە ئەۋە ھاتە پىش كە ئىستا حەسمى بىكەين و سوود لە كات بىينىن، ئەگىنا نە بەرنامەيەكى وا ھەيە نە پلانئىكى وا ھەيە ئەو پەيرەۋە بە ئىنتقائى مەمەلە بىرئىت، ھىچ تەۋافوق و ئىتفاقەكى دەرەۋى ئەم ھۇلە نەبوۋە لەسەر ئەم مەوزوعە، ئەمە پىرسەكە ئازادانە و پىشتىر لىژنە ئىشى لەسەر كىردوۋە، ئىستاش ئازادانە بىروپاي لەسەر ئەنجام دەدرئى، يەنى باۋەر بىكە ھەبوۋە پىشتىر خەلكەك ھەبوۋە قەناعەتى ھەبوۋە و رەنگە قەناعەتى ۋى گۇرا بى ئىستا،

لەبەرئەووە با مەزۆوعەكە وەكو خۇى باسى لى بکەين، بەرپزان ماددەى 116 ئەوەى پىشتر بمىنى و نەمىنى ئەوە دووبارە نەبىتەو، لەسەر سیاغەى ئەم ماددەى 116 ئەگەر پىشنيارى تازە ھەبن پىشكەشى بکەن بۇ لیژنە، ئەگەر نییە دەچینە ماددەى 117؛ ئیتر ماددە بە ماددە پىیدا دىینەو، ھەموو ماددەگان یەك بە یەك بە دەنگدان یەکلایى دەکرین وەكو جیاواز، یەعنى یەك پاکىچ نییە، كاك قارەمان فەرموو.

بەرپز قارەمان قادر:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەى 117

ئۆپۆزسیۆنى پەرلەمانى ئەو ماف و جیاوگانەى ھەیە:

1/ بەپى قەبارەى خۇیان بەشيان دەبى لە لیژنەگانى پەرلەمان، بە تاییبەتى لیژنەى دەست پاکی و کاروبارى پەرلەمان و سکاڵا و لیژنەى دارایی و ئابوورى و وەبەرھىنان.

2/ ئەگەر لەسەر ھەر ماددە و برگەيەك چەند بۆچوونىك ھەبوو، بۆچوونى ئۆپۆزسیۆن پىشى ئەوانى تر دەخریتە دەنگدان.

3/ لەگەل دانىشتنى یەكەمى ھەر وەرزیك ئۆپۆزسیۆن بەیەك وتار بارى سەرنجى خۇى لەسەر بارودۇخى گشتى و لە چوارچىوہى رپسا و دەستوورى و یاساییە بەرکارەگان دا دەخاتەر وو.

4/ بە گوێرەى رپژەیان لەسەر چالاكى دبلۆماسى و پەرلەمان شاندەگان بەشدارى دەكەن.

5/ ئەگەر ئۆپۆزسیۆن فراكسیۆنى نەبوو ئەوا نوینەریکیان لە دەستەى گشتى دەبیت و بۇى ھەیە داواى كۆبوونەوہى دەستەى گشتى بكات.

6/ لە سەر زیادکردنى ئەم برگەيە دوو را ھەیە، راى یەكەم/ بمىنى واتە پىویست ناکات ئەم برگەيە ھەبیت، راى دووہم/ ئەگەر ئۆپۆزسیۆن 1/4 ی ئەندامانى پىكھینا ئەوا لە دەستەى سەرۆکایەتى یان جیگر یان سكرتیرى دەبیت.

بەرپز جعفر ابراھیم ئیمینكى/جیگرى سەرۆكى پەرلەمان:

خالى نيزامى وەردەگرين، بەھار خان فەرموو.

بەرپز بەھار عبدالرحمن:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەى 116 پەرپترا و 117 ی خویندەو، ھىشتا 116 موناقتەشە نەكراو.

بەرپز جعفر ابراھیم ئیمینكى/جیگرى سەرۆكى پەرلەمان:

بەھار خان، من داوام کرد ئەگەر بۇ دارشتنە موناقتەشەى ماددەى 116 بۇ موناقتەشە كەس دەستى خۇى بەرز نەكاتەو، گوتم بۇ دارشتن ئەگەر پىشنيار ھەنە بینىرن، ئەوہى موناقتەسەى لەسەر ماددەى 116 ھەیە دەرفەت دەدەين.

بەرپىز بىگەر تالەبانى / سكرتېرى پەرلەمان:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەو بەرپىزانەى كە داواى گىفتوگۆى ئەو ماددەبە دەكەن، خىلف احمد، صالح فىقى، زانا عبدالرحمن، سالار محمود، فرحان جوهر، حیات مجید، مەردان خدر، على عوسمان، تحسین اسماعیل، قمان فیصل، بەزاد دەرویش، مامۇستا مروان، ایوب عبدالله، على حمە صالح، بیستون فایق، ایوب عبدالله رسول، مامۇستا غریب، عمر عینایەت.

بەرپىز جعفر ابراهیم ئیمنىكى / جیگری سەرۆكى پەرلەمان.

كاك خىلف فەرموو، تیپىنیەكان لەسەر هەردوو ماددە 116 و 117 فەرموو.

بەرپىز خىلف احمد:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەى 117 خالى يەكەم، بەرپای من ئەمە لێرە لە دووبارە كردنەوہى ئەو خالانەبە كە لە پەیرەو ئیئە چەسپاندوو مانە و دەنگمان لەسەرى داوہ، بە پىی قەبارەى فراكسىۆنى پەرلەمانى ئەندامیان لە لیژنەكان هەبى لە پەیرەو چەسپاوەو بە پىی ئىستحقاقى ئىنتخابى لیژنەكان ئەوان هەموو فراكسىۆنەكان مافیان هەبە كە ئەندامیان هەبى، بۆیە من ئەمە بە زیادى دەزانم، ئەگەر لەسەر هەر ماددەبەك چەند بۆچوونىك هەبوو، ديسان ئەمەش هەر تىكرارە، چونكە ئیئە لە پەیرەو كە چەسپاندوو مانە، ئەگەر بۆچوونىك يان دوو بۆچوون و سى بۆچوون هەبوو، هەموویان دەخړینە دەنگەوہ و کامیان زیاتر هینا ئەوہیان دەچەسپى، بۆیە ئەمەشيان هەر زیادە، مەسەلەى وتار كە لە سەرەتای هەر وەرزیك وتار پىشكەش بكات، ئۆپۆزسىۆن، هەموو ئەندام پەرلەمانىك مافى پىشكەش كردنى وتارى هەبە لەسەرەتای وەرزیك، لە ناوہرەستى وەرزیك، لەهەر كاتىك هەبى، پىشتر پىش 24 سەعات بە پىی پەیرەوى ناوخۆ بىرۆكەبەك تەقدیم دەكات و لەسەر هەر بابەتىك بىەوى دەتوانى قسە بكات، بە گویرەى رېژانە چالاكى دىپلوماسى برۆا بكەن ئەمەش هەر زیادە، چونكە هەموو فراكسىۆنەكان بەشدار بوون و لە رابردوو هەبووہ و یەعنە عورفىكى وا خراب نىبە كە مەسەلەن زولمیان لى كرابى و ئىستا ئەمە بچەسپىن، من ئەم قسانەى كە دەيكەين بەرامبەر هىچ لایەنىك نىبە كە ئۆپۆزسىۆن بوون يان ئۆپۆزسىۆن دەبن، خۆ نازانرى لە خولى داھاتوو كى ئۆپۆزسىۆن دەبى و كى دەسەلاتە، مەسەلەى فراكسىۆنىش براوہتەوہ، ئەوہى كە يەك ئەندامىش بى لىستى جىاوازى هەبى بۆ ئىنتخابات، بەرنامەى كارى هەبى بۆ هەلېژاردن كە بوو بە ئەندامى پەرلەمان چەسپاندمان كە ئیئە ئەمە دەبىتە فراكسىۆن، كە بوو بە فراكسىۆن ئۆتۆماتىكى ئەندامى ئەنجومەنە گشتیەكەشە كە لەگەل سەرۆكایەتى پەرلەمان بەرنامەى كار دادەنى، بۆ ئەوہى ئەمانەش هەمووى تەحسىل حاسلە، ئیئە پەیرەو دەردەكەين، ئەم پەیرەوہ خۆتان دەزانن لەرووى مەرتەبەى قانونەوہ كەمىك لە خوار قانونەوہبە، وەكو قوہى قانونى هەبە و مۆئەسسەسەبەكى گەورەى وەكو پەرلەمانى پى بەرپۆہ دەچى، بۆیە ناكرى

شەكەن تەكرار بىر ئىنە، بۇ با بەتەكانمان وازح بى و روون بى، بۇ ئەو ھىچ رەخنەك لەسەر تىپەراندنى پەپرەوگە نەبى زور سوپاس.

بەرز جعفر ابراهيم ئىمىنكى/جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، مامۇستا غرىب فەرموو.

بەرز غرىب مصطفى حمەخان:

بەرز سەرۆكى پەرلەمان.

بە پى ئەو ھى بوونى فراكسىونى ئۆپۆزسىون پىووستىەكى حەتمىە، خزمەتتىكى گەورە دەكات بە پىرۆسەى دىموكراسى، لە كاتىك ئەوان بەشىكن لە ئەو پەرلەمانە، بەلام پىووستە دانىان پىا بنرى بە پى ياسا مافەكانىان دەستەبەر بىرى لەم پەپرەوگە، بۇ ئەو ھى فراكسىونى دەسلەت تەنگىان پى ھەلنەچنى، بەبروای من ئەم خالانە كە نووسراون، ھەمووى زیادە و دەكرى بەم دەقە كۆتایى بە ھەموو خالەكان بەپىندىرىت، بنووسرى (پەرلەمانتار و فراكسىونە ئۆپۆزسىونەكان ھەمان ئەو مافانانەيان ھەپە كە پەرلەمانتار و فراكسىونەكانى تر ھەپانە لەبەشدارى لىژنەكان و بايكۆت و چالاكىە دىلوماسىەكان و شاندىكان و دەستەى گشتى).

بەرز جعفر ابراهيم ئىمىنكى/جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، كاك تحسىن فەرموو.

بەرز تحسىن اسماعىل:

بەرز سەرۆكى پەرلەمان.

ئۆپۆزسىونى پەرلەمانى ئەو ماف و جىواكانەى ھەپە، جىواكانە جارى لە كوردى نىپە ھەز دەكەم ئەو بەگۆردىرىت، ئەو ھى يەكەم بە پى قەبارەى خۇيان بەشيان دەبى لە لىژنەكانى پەرلەمان، مەگەر ئىستا لىژنەكان بەو شىوہىە دابەش نەكراوہ؟ كە بە پى كورسى پەرلەمانتار بەشدارن لە ھەموو لىژنەكان، بە پى ھەجى خۇيان و بە پى قەوارەى خۇيان كە ئەمە شتىكى زیادەپە، ئەگەر لەسەر ھەر ماددە و بىرگەپەك چەند بۇچوونىك ھەبووبى، بۇچوونى ئۆپۆزسىون ئەمەش ھەر دىسان چوارچىوہ دانانە بۇ رەئى پەرلەمانتار، من دەمويست يەك تىبىنى بەم، پىم خۇشە برادەران وا دانەنن كە ئەوان ھەتا ھەتا ئۆپۆزسىونن ياخود بەو ئاراستەپە قسە دەكرىت كە ئەوان ھەر ئۆپۆزسىونن و لە شوپنى خۇيان دەمىننەوہ، نە دەبى ئومىدىان بەو ھەبى ئىمە بۇ ئابىندە ئەمە دادەننن بۇ ئىستا نىپە، لە سىپەم لەگەل دانىشتنى يەكەمى ھەر وەرزىك ئۆپۆزسىون بە يەك وتار ئەمەش ھەر شتىكى زیادەپە، يەنى وتارى جى؟ ھەر پەرلەمانتارىك ئازادە و بۇ ھەپە سەرنجى ھەبى و وتارى ھەبى و پىشكەشى بكات، ھەموو ئەو خالانەى كە من سەپرى دەكەم ئۆپۆزسىون دەلنن دەبى تەئىمىن بىرى و پىشتىگرى بىرى و بىپارىزى، مەگەر تا ئىستا نەپارىزراوہ؟ كە ئەم خالە ھەر نەبووہ و ئەم بىرگەپە ھەر نەبووہ، چ گىرەتتىكىان ھەبووہ لە ئەداكردىنى ئۆپۆزسىونى خۇيان و زورسوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى/جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس، كاك ايوب فەرموو.

بەرپىز ايوب عبدالله:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

من لهگەل ئەو دەدام لە بىرگە 1 ى ئەم ماددەدەدا لىژنەى ياسايشى بۇ زياد بىكرى، دووهم/ من پىموايه بىرگەى 5 زياده، چونكه پى دەجى فراكسيون لە يەك كەسش ھەر پىك بىت، لەگەل راي دووهمى بىرگەى 6 دام كە ئەگەر ئۇپۇزسيون 4/1 ى ئەندامانى پىكھىنا ئەوا لە دەستەى سەرۋىكايەتى جىگىر يان سكرتېريان ھەبى، زۇر سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى/جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس، كاك زانا فەرموو.

بەرپىز زانا عبدالرحمن:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

راستى خەرىكە گىفتوگۆيەكە بەو ئاراستەيە دەروات كە ئىمە بەشيك دىفاع دەكەين لەوہى كە ئۇپۇزسيون نەمىنى، پەنى نەمانى ئۇپۇزسيون نە بە دەست پەرلەمانە و نە ياساش دەتوانى رىگىرى لى بىكات، لەو مەسەلەيە، ئەوانەى ئۇپۇزسيون بەشدارى ناكەن بۇ خۇيان ئۇپۇزسيون، لەم خولەى پەرلەمانىش ئىمە ئۇپۇزسيونمان نەبوو، ھەموو ھەر لە دەسەلات بوون، يەنى كەس خوى نەكات بە خاوەنى ئۇپۇزسيون، ئەوہى كە لىرە ھەيە، من بۇ خۆم بەراستى دەلىم لەوانەى حزبەكەى من لە خولى ئايىندە ئۇپۇزسيون بى، بەلام مەعقولە حزبەكەى من ھىزىكى ئۇپۇزسيون بە شەش لەو مافانەى كە بوى ديارى كراو، كە بەراستى زۇر مافى سەرەتايىن، يەنى ناكىرى ھىزى ئۇپۇزسيون لەو قەيد بىكرى والله بوى ھەيە وتار بدات و بوى ھەيە قسە بىكات و بوى ھەيە ئەم بىروا يەنى نازانم بەراستى ئەوہ كارىكى يەكجار يەكجار خراپە، ئەمە بچووگىردنەوہى ئۇپۇزسيون، يەنى لەوانەيە ھەندى كەس نىەتيان ھەبى لە خولى ئايىندەدا لە دەسەلات بىمىنەوہ و ئەوہى ئەبىتە ئۇپۇزسيون بەراستى ئەفەوتى بەم خالانە، يەنى ئەمانە بە بۇچوونى من ھەر ھەمووى خراپە و زۇر زۇر چالاكى دىلۇماسى و لەسەر بىرگە و ماددەيەك بىخەيتە پىشەوہ و بىخەيتە دواوہ، ئەوانە كەى مافى ئۇپۇزسيون بەراستى ئەگەر بمانەوى بەراستى ماف و ئىستحقاقى ئۇپۇزسيون بىپارىزىن بەمە ناپارىزىرى، زۇر سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى/جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس، حىا خان فەرموو.

بەرپىز حىا مجىد:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

پشتگىرى تەواوى قسەكانى مامۇستا تحسىن دۆلەمەرى دەكەم، قسەكانى ئىمەى كرد، سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى/جىڭرى سەرۋكى پەرلەمان:

سوپاس، كاك بەزاد فەرموو.

بەرپىز بەزاد دروئىش:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

ئەز پىشتىگىريا ئەۋى رەئى بىكەم كو ماددا 116 پىۋىست ناكات، چۈنكى ھەر ۋەكى ماددا 115 بەھس ھاتە كرن كە ئۇپۇزسىۋن ئەۋ فراكسىۋنە كە لە كابىنەى حكومەت نىن، واتا چ پىش و چ پاش حكومەت نىە ئەۋ كات دەبىتە ئۇپۇزسىۋن، مەبەستە مادام ئەۋ سىاغە باش كراۋە، ماددەى 116 نەمىنى بەراستى، لەسەر ماددەى 117 خالى يەكەم/ بە پى قەبارەى خۇيان بەشيان دەبى لە لىژنەكانى پەرلەمان و سەرۋكايەتى لىژنەكان. تەۋاۋ يەنى ئەگەر تەخسىسە ئەمە لەۋانەيە شتەكى باش بىت، بەلام كە تۆ تەھدەىد بىكەى، تەھدەىد خراپە، يەنى ئەگەر خوسوسىيەت بەدى لەۋ لىژنەكانەى كە باسكراۋە، بەس ئەسلۋا يە ئۇپۇزسىۋن بى يان لە دەسلەت بى بەشدار بى لەۋ لىژنەكانەى باسيان كراۋە، بە ئىعتبار گرنىگن لەبەر ھەندى تايبەتمەندى پىداۋە، لەگەل ئەۋ رەئىشەم خالى 6 كە دەللىت رەئى دوۋەم ئەگەر ئۇپۇزسىۋن 4/1 ى ئەندامانى پىكەينا ئەۋا لە دەستەى سەرۋكايەتى يان جىڭرى يان سكرتېر دەبى، بۇ؟ لەگەل ئەۋ رەئىشەن، چۈنكى بەراستى خۇى لە دەسلەت نىيە، ئۇپۇزسىۋن لە دەسلەت نىيە و لە ئەنجومەنى جى بەجى كراۋە نىيە، لە ۋلاتى ئىمە لە ئەنجومەنى دادۋەرىش نىيە، خۇتان دەزانن، لە دەستەى سەرۋكايەتەش نەبى، واتا قەتەس كراۋە لە راگەھاندن و لەناۋ ھۆلى پەرلەمان رەئىشەك دەربىرى، بەلام ئەگەر لە دەستەى سەرۋكايەتى بى ئەۋ ۋەختە دەتوانىن بۇ سىستەى حوكمرانىش باش بى بۇ ھەرىمى كوردستان، زۆر سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى/جىڭرى سەرۋكى پەرلەمان:

سوپاس، دەسلەتتى دادۋەرى سەربەخۇيە، كاك انور فەرموو.

بەرپىز انور قادىر:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

ماددەى 117 راي دوۋەم كە دەللى ئۇپۇزسىۋن 4/1 ى ئەندامانى پىكەينا ئەۋا لە دەستەى سەرۋكايەتى يان جىڭرى يان سكرتېرى دەبى، مادام لە ماددەى 115 پىناسە كراۋە كە ئۇپۇزسىۋن ئەۋەيە كە بەشدارى حكومەتى نەكراۋە، كەۋاتە لىرە مادام جىڭرى ھەبى يان سكرتېرى ھەبى بۇ مافى ئەۋەى نەبى سەرۋكىشى ھەبى، بۇيە من پىشنيار دەكەم بەۋ شىۋەيە بى ئەگەر ئۇپۇزسىۋن 4/1 ى ئەندامانى پىكەينا ئەۋا لە دەستەى سەرۋكايەتى سەرۋك يان جىڭرى يان سكرتېرى دەبى، زۆر سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى/جىڭرى سەرۋكى پەرلەمان:

سوپاس، كاك صالح فەرموو.

بەرپىز صالح فىقى:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

سەبارەت بەر مەدەئەيە پېشوو ئەۋەدى كە باس لە ژمارەى 3 ئەندام كەمتر نەكات، من پېموايە پەيوەندى بە ماددەى 111 ەۋە ەيە، ئەگەر ئەۋە ماددەى 111 يە رېك بىكەۋى لەسەر ئەۋەدى يەك ئەندامى پەرلەمانىش فراكسىۋنىكە كەۋاتە ئەم سى ئەندامە ئەبى بېتە سى فراكسىۋن و خۇ ناكىرئ ئەندامىك لەناۋ فراكسىۋنىك دابىتە موعارەزە، سەبارەت بەر خالانەى تر خالى دوۋەم، ئەگەر مەبەست ئەۋە پىرۋزەيە پىرۋزە ياساكان بە پىي ئەۋە پەيرەۋە راپۋرتى لىژنەى ياساى دەكرىتە ئەساس، لەرابردوۋ رېكخراۋە، خالى سىيەم پېموايە زيادە، خالى پىنجەم ئەۋەدى كە دوو را ەبى، ەئبژاردنى دەستەى سەرۋىكايەتى چ بە رېككەۋتن بى يان ەماھەنگى بىت، بە دەنگدانى نەينى دەكرى بۋيە من پېموايە ئەۋەش ەەر زيادە و پىشتىۋانى لەۋ رايەى يەكەم دەكەم، كە پىۋىست ناكات ئەم ماددەيە بى و سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى/جىگرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس، كاك شىركۆ فەرموو.

بەرپىز شىركۆ حمە امين:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

من لەگەل ئەۋەم كە خالى يەكەم، نەك بەشدار سەرۋىكايەتى ئەۋە لىژنەئەيان پى بسپىرى، چونكە خۇى وايە كە بلۋكىك لە دەسەلات دابوو ە چاۋدىرى زياتر خۇى گىشتىە و ەممو لىژنەكانە، بەلام دەستپاكى و دارايى و ئەمانە كۆلەكە ئەساسىەكانن، من لەگەل ئەۋەم بنووسرى سەرۋىكايەتى ئەۋە لىژنەئەيان لاپى، لەخالى 3 وتار بە يەك ۋاۋ دەنووسرى، ئەۋەدى كۆتايى، خالى 6 من لەگەل راي دوۋەمەم، راي خۆم وايە بكرى بە 5/1 يش نەك 4/1 ، سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى/جىگرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس، كاك مەردان فەرموو.

بەرپىز مەردان خدر:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

مىنىش تەئىدى ئەۋە بۇچوۋنە دەكەم كە ئەم ماددەيە بەھەممو بىرگەكانىەۋە زيادە، چونكە بەشىك لە بىرگەكان تەحسىل حاسلە، لە ماددەكانى تر ەاتوو، يەئنى ەندى حقوق ەيە ەممو فراكسىۋنەكان ەيەنە و جا چ فراكسىۋنى ئۋپۇزسىۋن بى يان فراكسىۋنى دەسەلات بى، بۋيە تاكىد كىردنەۋە و دووبارە كىردنەۋە لىرە پىۋىست نىە، ەندى لە بىرگەكان جياكارىە، ناكىرئ ەندى حقوق لەناۋ ەۋلى پەرلەمان بەدەيە ەندى فراكسىۋن يان نوينەرى ەندى فراكسۇن، بەلام ەندى فراكسىۋنى تر لەبەرئەۋەدى كە لە دەسەلاتن ئەم مافانانەيان نەبى، يان ئەم حقوقەيان نەبى، بۋيە من تەۋاۋى ماددەكە بە زياد دەزانم و لەگەل ئەۋەمە كە ەئبگىردىت، سوپاس.

بەرپز جعفر ابراهيم ئيميني/ جيگري سەرۆكى پەرلهمان:

سوپاس، كاك على فەرموو.

بەرپز على عثمان:

بەرپز سەرۆكى پەرلهمان.

ماددى 116 پيشنيار دكەم بىتە ئىلغا كرن، دەبارەى ماددهى 117 عنوانى بابەتى ئۆپۆزسيۆنى پەرلهمانى ئەو ماف و جياوکاریانه هەيه به حەقیقەت هەندى عیبارت تىنە خار دقان یاسایان دا براستى كەسەك تى ناگەیت لەوما ئەز داخوایى سەرۆكایەتى پەرلهمانا دكەم لیژناكا شارەزا یا فى زمانزانى دا دەمى هەر یاسایەك دیتە دارشتن ئەف لیژنا موختەص یا زمانزانى دا ئەفان موستەله حییت یاسایى به شیوهیا ریك و دارپژن، چونكە هەمى وهختیت كوم بینەت پەرلهمانى ئەمە تووشى فان ئیشكالى تیتن، گەلەك جاراژى مەسەله لەوهوا كە ئیحتیماله یەك سەعات برادەرى موداخەلیت دكەن دەرەنجامیژى كوم بینەت پەرلهمانى درپژ بن لەوماش پيشنيار دكەم فى خولا پەرلهمانى دا لیژنەپەكا موختەص یان كەسانى شارەزای زاراوهى بادینى و سۆرانى دا پەرلهمانى كوردستانى بىتە پیکهینان، بۆ دارشتنا هەر یاسایەك له پەرلهمانى كوردستانى دەرکەویتن، دەربارەى برگا ئىكى كە حەقەت رەنگە خواریت پيشنيارا دارشتن، به پى قەبارەى خویان بەشيان دەبیت له لیژنەکانى پەرلهمان، ئەوانەى ئەوى دیکە هەمووى زیاده بىتە هەلگرتن، خالا چاریش دیتنا من یا زیدەپە، چونكە عەمەلیەن دیتە جیبه جى كرن، خالا پینجیشى كە هاتیه حەسم كرن ژ بەلكو بابەتى فراكسیۆنى دەهاته یەكلايى كرن، تەئیدا رەنیا كو رەنیا ئىكى دكەم سەبارەت ئەف رەنیهى هاتنە تەحدید كرن، سەرەرای كو ئەز گشتى گەفى ماددهى خرا دانابوون، پيشنيار دكەم دووبارە ئەف مادده خر بىتە ئىلغا كرن، زۆر سوپاس.

بەرپز جعفر ابراهيم ئيميني/ جيگري سەرۆكى پەرلهمان:

سوپاس بۆ بەرپز على عوسمان، بەرپز سالار محمود، فەرموو.

بەرپز سالار محمود مراد:

بەرپز سەرۆكى پەرلهمان.

به گفتوگوى پەرلهنتاران دا دەرەكەوى هیچ لایەك به ئەو لیژنەى پەپرەوى به هەند وەرەگرتوو پيش ئەوهى ئەو پرۆژەپە بىتە پەرلهمانى كوردستان تەرەكەکانى خۆمانیان بدەینى، بۆیه ئیستاكە زۆر بەى گفتوگۆكە هاتۆتەوه ناو پەرلهمانى كوردستان، ئەم مەسەلهپە زۆر بابەتیکى موعەقەدە و بابەتیکى سیاسى سرفە و زۆر پەيوەستە به پرسى دیموكراسییشهوه له كوردستان، بابەتى پەپرەو تەواوگەرى پرسى دەستورە كە ئیستا ئیمە دەستورمان له كوردستان نیه، رەنگدانەوهى سیستەمى سیاسى تىدایە، بۆیه زۆر گرنگە زۆر به وریاییهوه ئەم بابەتە حەسم بكریت كە ئیجماعى لەسەر بىت له پەرلهمانى كوردستان، ئەوهى پەيوەستە به ئۆپۆزسيۆن تەعریف كردنى له ناو پەپرەوى پەرلهمان دا كاریكى ئاسایى یه، بەلام من بۆ خون لەگەل ئەوهدا نیم پەرلهمانتاریك له ئۆپۆزسيۆن بىت ئیمتیازى قسەكردن و ئیمتیازى لیژان و

ئىمتىيازى دەسلەپتىكى زىياترى بى' لە ھەر پەرلەمانتارىكى تر، دەپى ئەو كەسانەى يان ئەو بلۇكەى كە لە ئۇپۇزسىيۇن دا خۇى داكۇكى بىكات لەسەر ئەو بىكات يەكسانى لە ماف و ئازادى ئەركى پەرلەمانتار ھەبى، لىژانى ھەمىشەبى ھەبى، نەك ئىمە ئەرکەكان بەو جۇرە دابەش بىكەين لە راستى دا، ئەگەر بىت و ئەوہى ئىستاكە بە بى' موناھەشە دەنگى بدەينى، من بۇچوونم واپە لە خولى داھاتوو ئەگەر پەرلەمانتارىك ھاوشىوہى من بۇ نمونە لە ئۇپۇزسىيۇن بى، بەشىكى زۇر لەو ماف و ئىمتىيازەنى بۇ كارى پەرلەمانتار دا لە دەست دەدات، چونكە پەپەرەوہكە مافى زۇرتى لەم ئىمتىيازاتە زەمان كراوہ بۇ پەرلەمان، لەبەر ئەوہ من لەگەل ئەوہم لەم پەپەرەوہدا ئۇپۇزسىيۇن تەعريف بىكرىت، رۇلى وتارى سىياسىشى بدرىتى، بەلام وەكو پەرلەمانتارىك لەگەل ئەوہ نىم كە ئەركى پەرلەمانتارىك كە لە بلۇكى دەسلەتە، پەرلەمانتارىك كە لە بلۇكى ئۇپۇزسىيۇنە رۇل و ئەرك و كارىان جىا بىكرىتەوہ، ئەوہ بابەتىكى زۇر زۇر موعەقەجە بەپرىزىنە، من لە ئۇپۇزسىيۇن بە قەت قىبولى ناكەم جوزنىك بەم لە دەسلەت، جا جوزنىكى بچووكىش بەم، واتا قىبولى ناكەم لە سەرۇكاپەتى پەرلەمان كە نەتوانم رۇلىكى فىعلىم ھەبى لە بەرنامەى كارو سىياسەت، من لە ئۇپۇزسىيۇن بەم خۇم دەبم بە حكومەتى سىبەر، ئەندام بەم لە لىژنەى تەندروستى دەبم بە وەزىرى تەندروستى سىبەر و لەگەل حىزبەكەم كار دەكەم، پەرۇزەكانم لە ناو پەرلەمان، لە لىژنەكەم لە رى و شوينى تر رۇوبەرۇو دەبمەوہ، نابم بە بەشىك لەو دەسلەتە، بۇيە گرنىگە ئۇپۇزسىيۇن ئۇپۇزسىيۇنكى يەكلاگەرەوہى فىعلى بى، بە مانا دىموكراسىيەكەى وەكو چۇن لە پەرلەمانە عەرىقەكانى دنيا دەبىننىتەوہ، من ئۇپۇزسىيۇن بەم وەزىرىك بىتە ئەم پەرلەمانە وەكو ئۇپۇزسىيۇن تەعامولى لەگەل دەكەم، نەك 80%ى پەرلەمانتارىكى دەسلەت موحامەلەى بىكەم، ئەوہى كە لە پەرلەمانى بەرىتانيا ھەبە، پەرلەمانى سوید ھەبە، زۇر ھەولدان بۇ زۇر قەسەكرىن لە ناو ھۇلى پەرلەمان دا بە دىدى من بەشىك نىە لە ئىمتىيازى دىموكراسى، بەلكو گرنىگ ئەوہ تۇ كاتىك پەرۇزە ياساپەك موناھەشە دەكرى لە پەرلەمان دا، تەنھا لىژنەى مەعنى بتوانى رۇلى گەرە و گرنىگ و يەكلاگەرەوہى ھەبى، كە ئەوہ ھەم دەسلەتە تىايە و ھەم ئۇپۇزسىيۇنىش، سوپاستان دەكەم.

بەرپىز جعفر ابراھىم ئىمىنىكى / جىگرى سەرۇكى پەرلەمان:

سوپاس بۇ بەرپىز سالار محمود، بەرپىزان بەردەوام دەبىن، بەرپىز مامۇستا مروان.

بەرپىز مامۇستا مروان گەلالى:

بەرپىز سەرۇكى پەرلەمان.

بەشىكى زۇر لە قەسەكان كاك سالار قەسەكانى دلى منى كرىد، بەراستى ئەو قسانە من دامنابوو بىانكەم، بەلام پىشم خۇشە دووبارەيان بىكەمەوہ، لەگەل ئەوہدام كە تەعريفەى ئۇپۇزسىيۇن بىكرىت، بەلام ئەكەر تەماشى بىكەين بە وردى ئەو لىژنەى كە ئەو پەپەرەوہى نووسىوہتەوہ دەتوانم بلىم زۇر ھاتووہ ئەگەر ئەوہى كە ئۇپۇزسىيۇنە لە سەدا دەتوانم بلىم پەنجای لە پەرلەمانتارى دەشۇردىت، يەعنى كۇمەلە وەزىفەبەكى زۇر بچووكى بۇ دەمىننىتەوہ، يەعنى بۇت ھەبە قەسە بىكەى، بۇت ھەبە ھەوا ھەلمىزى، بۇت ھەبە دانىشى، بۇت

ھەيە، يەنى بەھقەت مەن ئۇيۇزسىيۇنم، مەن وەكو پەرلەمانتارىكى كۆمەلى ئىسلامى قەت رازىن نىم كە ئەوئەندە وەزىفەم ھەبى، پەرلەمانتارم وەكو ئەو خوشك و برايانەم لە ناو ھۆلى پەرلەمان لە دانىشتەن، دەكەوئىتە سەر تۈنەلى مەن تا چەند دەتۈنەم رۆلىكى ئىجابى بىنەم بۇ ئىستىجۈبى ھكۈمەت بىت، بۇ لىپرسىنەوەى ھكۈمەت بىت، بۇ بەدۈاداچۈۈنى پىرۈزەكان بىت، ئەو رۆلىكى گىرنگ دەبىنەت، بەلام مەن ئەو پىرسىارە لە دەستە و لە ھەموو خوشك و برايانى خۇم دەكەم، نووسراو بە پىي قەبارەى خۇيان بەشيان دەبىت لە لىزەكان، ئەرى كاكە ھەموو ئەندامىكى ئەو پەرلەمانە، ھەموو فراكسىيۇنىكى ئەو پەرلەمانە ئۇيۇزسىيۇن بى يان ئۇيۇزسىيۇن نەبى ھەرچى كە ھەيە بە گۈيرەى قەبارەى خۇى لە لىزەكان مەوجود نىن؟ لە خولى رابردو كۆمەلى ئىسلامى، بزوتتەوەى گۇران لە لىزەنە ھەساسەكان نەبوون؟ لە لىزەنەى ياساى نەبوون؟ يەنى كاكە سەرۋاكايەتەكەش ئىمە لە پەپەرە، سەرۋاكايەتە لىزەنەش دىارى كراو بە گۈيرەى قەبارەى فراكسىيۇنەكان سەرۋاكايەتە لىزەكان دەبى وەرگى، وەرەش دەگىرەت، لەبەر ئەو مەن وەكو خۇم بەس تەعريفەكە بىرەت وەكو كاكە سالار گوتى، دەنگى خۇم دەخەمە پال دەنگى كاكە سالار، بۇ ئەوەى كە دىار بىت ئۇيۇزسىيۇن بەس تەعريف بىرەت، ئەگەر نا لە ئەوئەوە ھەتا ئەخىر لەگەل ھىچ خالىكى دا نىم، دەستەن خۇش بى.

بەرپىز جعفر ابراھىم ئىمىنىكى / جىگرى سەرۋكى پەرلەمان:

سوپاس بۇ بەرپىز مامۇستا مروان گەلالى، فەرمو بەرپىزان بەردەوام دەبىن، بەرپىز عمر عىنايەت.

بەرپىز عمر عىنايەت ھەمە سعید:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

سەبارەت بە ماددەى (116) وەكو يەككە لەو بەرپىزانە فەرموۋى، لە ماددەى (111) ھاتوۋە ئەگەر لەسەر ئەو رىك كەوتىن كە فراكسىيۇن دەتۈنەى يەك كورسى بى، كەواتە ئەو فراكسىيۇنەى كە مەبەستىانە بىنە ئۇيۇزسىيۇن پىۋىستە لە دانىشتىكى ئاساى پەرلەمان بە ياداشتىكى نووسراو ئۇيۇزسىيۇنى خۇيان بۇ پەرلەمان رابگەيەنەن، لەوئى دا كۆتايى پى دى، ئەگەر لە يەك كۆتايى پى نەھات، بە سى بوو، ئەو كات پىۋىست بەوەى دواى ئەو ھەيە، سەبارەت بە ماددەى (117) بە پىي ژمارەى كورسىيەكانىان بەشدارى لە سەرۋاكايەتە لىزەكانى پەرلەمان دەكەن، لەوئى دا كۆتايى پى دى، بە پىي ژمارەى كورسىيەكانىان بەشدارى لە سەرۋاكايەتە لىزەكانى پەرلەمان دەكەن، سەبارەت بە بىرگەى دوو وەكو خۇى بىنەتەو، سەبارەت بە بىرگەى ئەگەر ئۇيۇزسىيۇن فراكسىيۇنى نەبوو، ئەو نوپنەرىكىان لە دەستەى گشتى، بە رەئى مەن ئەو زىادەيە، ھەلبىگرى وەكو مامۇستا مەلا مروان گوتى، سەبارەت بە راي ئەوەى شەشەم كە داوا دەكات ئۇيۇزسىيۇن لە دەستەى سەرۋاكايەتە بەشدار بى، ئىمە كاتىك لايەنىك ئۇيۇزسىيۇن بى، ئۇيۇزسىيۇن يەنى چى؟ لە دەسەلات دا ئۇيۇزسىيۇنە، لە ھكۈمەت نىيە بە تەنھا، دەسەلاتى دادوۋەرى، دەسەلاتى ياسادانان، دەسەلاتى چىبەجى كردن، ھەر سى دەسەلاتەكە ئىمە ئۇيۇزسىيۇن بەشدار نابى، كەواتە نابى لە دەستەى سەرۋاكايەتەش بەشدار بى، كە بەشدار بوو يەنى پۇستى ھەيە، يەنى داخىل بوو، مەسەلەن بەرپىز

د.يوسف كاتيك سەرۋىكى پەرلەمان بوو، ئىمە بەشدارى دەسلەتات بووين لە ھەرىمى كوردستان دا، كە كاتيك كىشاھو ھە ئىمە وازمان ھىنا، كەواتە ئىمە نابى لە جىي سەرۋىكايەتى ئۆپۇزسىيۇن بەشدارى مەبەستەم ئۆپۇزسىيۇنە، بەشدار بى، كەواتە من داوا دەكەم بىرگە شەش ھەر لاپىرى بە تەواوى، بىرگە سىھەم لاپىرى بە تەواوى، تەنھا بىرگە يەكەم و بىرگە چوارەم بىمىنئەو، زۆر سوپاستان دەكەم.

بەرپىز جعفر ابراھىم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس بۇ بەرپىز عمر عىنايەت، دەسلەتاتى دادوھرى بەدەرە لە موناھەشەى ئەم بابەتە، ئۆپۇزسىيۇن و دەسلەتات، بەرپىز بەھار عبدالرحمن.

بەرپىز بەھار عبدالرحمن:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

من پىش ئەوھى گىتوگۆكە بىكەم، خالىكى پەپىرەوى كە بە پىي پەپىرەو دەبى ماددە بە ماددە گىتوگۆ بىرى، (116) تان پەراند گىتوگۆى نەكرارە، دىسانەو دەچىنە سەرى، كە من بۇ خۆم قسەم ھەبوو دەستىشەم ھەئىرى، لەسەر ماددەى (116) ئىمە ھىشتا دەنگدان نەكرارە بۇ ئەوھى فراكسىيۇن يەك بى، سى بى، پىنج بى، لىرە دە دەلتى لە سى كەمتر نەبى، تەناقوز دەردەچى لەگەل ئەوھى ئەولادا، لەسەر ماددەى (117) بىرگە يەكەم كە باس لە لىزەنەكانى پەرلەمان دەكات، ديارە ئەگەر بە گىرنگى بىت لىزەنى ياساى يەكەكە لە لىزەنە گىرنگەكان، بۇيە ھەر بووترى سەرچەم لىزەنەكانى پەرلەمان، چونكە لىزەنى گىرنگى ھەيە كە بۇ نمونە لىزەنى ياساى، يان ئىحتىمال ھەيە ھەر لە خولىكى تردا لىزەنى تر پىك بەئىرى، ھەر وەكو چۆن ئىمە لەو خولەدا لىزەنەكەمان ئىزافە كرد، ئىحتىمال ھەيە لە خولى داھاتوودا ھەندىك لىزەنى زۆر گىرنگ ئىستىجداس بىرىت و ئەوان دەنگى بۇ بەدەن، يەنى لىرە ناوى نەبىت لەوھى ئىشكالىك دروست دەبىت، بۇيە ھەر بووترى سەرچەم لىزەنەكان، گونجاوترە، سەبارەت بە بىرگە چوار و پىنج ئەو قسەيە كە ھەندى لە ھاورپىيان كىردىان مەسەلەى وردەكارى لە شىوازى دارشتن دا بۇ ئەوھى كە تووشى ئىشكالات نەبىن، ئەوھى كە پىشتر پىشنىار نەدراو لە لىزەنەكان، ياخود بەشدارى نەكرارە، لىرەو ھەست دەكەم يەنى ھەندىك تەناقوزات رووى داو، يەنى مەسەلەن لەولا تۇ يەكلايىت كىردۆتەو كە چالاكى دىبلۇماسى و شانەكان دەستەى گىتى رىكى دەخا، لىرە ھاتووى ئىستىسنايەكت كىردو، كە ئەو ھىنىك دروستدەكات، ئىشكالىك دروست دەكات، يان لىرە لە بىرگە پىنجەم دا كە باس لەو دەكات نوپنەرايەتى لە دەستەى گىتى دا ھەبىت، لەولا تۇ كۆبوونەوھى دەستەى گىتى بە يەك لەسەر سى يەنى ئەوھندە قورسى كىردىت يەك لەسەر سى ئىستا لىرە بەم شىوازەت لى كىردو، ئەو تەناقوزىكە، ياخود يەنى لەولا باس لەو دەكات كە دەستەى گىتى سەرۋىكايەتى پەرلەمانىش يەك لەسەر سى داواى دەكەن، لىرە بە يەك كەس كە دەچىتە دەستەى گىتىيەو، كەواتە بۇ لەوى رەچاوت نەكرد، بۇ ئەوھى لىرە تووشى ئىشكال نەبى، زۆر سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس بۇ بەرپىز بەھار عبدالرحمن، بەراستى دەمەوى تەنكىد لەسەر ئەو نوقتە بىكەم بەھار خان، روونكردنه وەمان دا لەسەر ئەو، يەنى ماددەكەمان تېنەپەراند (116)، كە ئامازەت بە پەپرەو كرد، ئەو لايەنىكى زۆر شىكى يە، يەنى بۇ لايەنى تىرى گەورەتر لە لايەنى شىكى بۇ لە بەرچاوا ناگرين؟ كە روونكردنه وەمان دا گۆتمان فەرموو لەسەر (116) ش موناقتەشە بىكەن، بەرپىزى تر موناقتەشەيان كرد، لەبەر ئەو ھەندىك جار لايەنى شىكى ئەو ھەندە گەورە دەكرىت يەنى بەراستى لايەنى تر ھەمووى بىزدەبىت، خالى نىزامى بەرپىز مامۇستا مروان.

بەرپىز مامۇستا مروان گەلالى:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

من لە قسەكانەم دا كە باسى ئۆپۇزسىيۇنم كرد، بەراستى بە ئەنقەست نەبوو، ئىمە و برايانى يەگگرتوو و بزوتنەووى گۆران، ھەر سىكمان ئۆپۇزسىيۇن بووين، ھەرددومان نەبووين، دەستان خۆش بى.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

يەنى پىويست دەكرا ئەو بىلى؟ فەرموو بەرپىز فرحان جوهر.

بەرپىز فرحان جوهر:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

من لەگەل خالى يەكەم بە پى قەبارەى خويان بەشيان دەبىت، لەبەر ئەووى ئەو ھەموو تەناقوزە، ئۆپۇزسىيۇن لە پەرلەمانى كوردستان فراكسىيۇنىكى موھەد نى، تۆ وتار دەدەى بە ئۆپۇزسىيۇن، بەلام چەند فراكسىيۇنىك ئۆپۇزسىيۇن، يەك ئۆپۇزسىيۇن نى، رەنگە ئەووى لە دەرەو، لە پەرلەماناتى دەرەو ھەبى ئۆپۇزسىيۇن ھەموويان خويان كىردى بە يەك فراكسىيۇن، كە نوپنەريان دەبى و وتارىان دەبى بە يەك كەس وتارەكە دەدەن، بەلام لە كوردستان دا ئىستا لەو پەرلەمانەى خومان ئۆپۇزسىيۇنەكان چەند فراكسىيۇنىكىن، ئايا ئەوانە حازرن يەك لە جياتى ئەوى تر وتار بخويىتەوود؟ نەخىر ناكرىت، ھەر يەكە وتارى خويان دەبىت، لەبەر ئەو ئىشكالىيەتىكى گەورە دەبىت، بەرەئى من بە پى ئەوانە دووبارە لە فراكسىيۇنەكانى خويان ھەموو فراكسىيۇنىك لە دەستەى گشتى نوپنەرى ھەيە، يەنى ھەموو سەرۋىك فراكسىيۇنىك دەستەى گشتى ھەيە، چ ئۆپۇزسىيۇن بى، چ لە دەسەلات بى، ھەموو فراكسىيۇنەكان لە لىژنەكان ئەنداميان ھەيە، چ دەسەلات بى، چ ئۆپۇزسىيۇن بى، بۇيە ئەوانە بە رەئى من ھەموو دووبارەنە، ئەووى تر خالى شەشەم كە پىويستە كەسىكىان لە دەستەى سەرۋىكايەتى ھەبى، ئەو ماناى ئەو ھەيە لە دەسەلاتن، لە ئۆپۇزسىيۇن نىن، لەبەر ئەووى ئەو پۇستى سىادىنە، بە پى ئىستىحقاقاتى ئىنتىخابى لە نيوان لىستە براوھكانى ناو حكومەت دابەش دەكرىت، زۆر سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس بۇ بەرپىز فرحان جوهر، بەرپىز فەمان فىصل، فەرموو.

بەرپز قەمان فىصل:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

دیارە دەسپىكىزىچەند بەرپزەكى ئىشارەت پىدا، ئەز خوژى دىبىنم كو ھەستت پەندى دكەم كو تەناقوزەكا بەرچاڧ يا ھەى نابقبەرا ماددەى (115) و (116) دا، (115) بەھسى ھەندىت كاتن كو پەرلەمانتار دەشىتن بىپتە ئۇپۇزسىون، ماددەى (116)دا يا ھەصر كرىت بىژىتن فراكسىون، كەواتە لىرە تەناقوزەكا ھەى، ئەز وەسا تەصەور دەكەم كو سەر راوہستانەكا ھزرگردنەكا زىدەترە بۇ ھەندىك و ئەف ماددە ئەگەر ما بە شىوہىەكى جوانتر بىت رىكخستنى، دىسان لە ماددە (117)زى فەقەرە ئىك بەھسى ھەندىك دكاتن كو دى مافى لىژنا بەشى ئەو مەسەلە ھاتىن تەنزىم كرن، لە ماددا (2) ئەگەر بووچوونى جوودا ھەبى دىسان ئەوى ھاتى تەنزىم كرنى، لە خالا (5) دىسان تەناقوزا ھەى دگەل ماددا (116)، كەواتە ھەبىنا ماددەى (116) و (117) يى زىدەىە ف لىرەدا پششەوانى فى رھنىا دكەم كو گوتنى ئەگەر بىمىنىتن ئۇپۇزسىون بىتە تەعرىف كرنى، بىكو ھىچ ماف و دەسەلاتەكو جوداھىيەك بىتن كرن و ناو بەرەوان پەرلەمانتارەكى دى، ۆرز سوپاس.

بەرپز جعفر ابراھىم ئىمىنكى/ جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس بۇ بەرپز قەمان فىصل، بەرپز آیوب عبدالله رسول.

بەرپز آیوب عبدالله رسول:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

پىموايە مافەكانى ئۇپۇزسىون ئەوى كە لىرەدا ھاتووە گونجاوہ، دەربارەى خالى شەشەم راي دووہمەم پى باشە كە دەلى (ئەگەر ئۇپۇزسىون يەك لەسەر چوارى ئەندامانى پىك ھىنا، ئەوہ لە دەستەى سەرۆكايەتى يان جىگەر يان سكرتير دەبىت)، يەك روونكردنەوہ دەرەبارەى بابەتى ئۇپۇزسىون بوون و ئۇپۇزسىون نەبوون، ئۇپۇزسىون بوون گوتمان ئەو فراكسىونەىە كە لایەنەكەى بەشدارى حكومەت ناكات، ماناى ئەوہ نىە كە لە پەرلەمان وجودى نەبى، يان سكرتيرى نەبى، يان جىگرى سەرۆك و مرنەگرىت، خالىكى ترى گرنگ وەكو زانىارى لە زۆربەى پەرلەماناتى ئەوروپا چ لە بەرىتانىا و لە كەنەدا لە زۆربەى ولاتانى ترىش دا ھەيە، ئەوہىە كە لە ھەندى ولاتان سەرۆكى لىژنەكان بە تايبەتى سەرۆكى لىژنەى ياساى دەدرىتە ئۇپۇزسىون، بۇيە ھىوادارم ئەوہش لىرە جىبەجى بكرى، ئىتر سوپاس، دەستتان خوش بىت.

بەرپز جعفر ابراھىم ئىمىنكى/ جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس بۇ بەرپز آیوب عبدالله، بەرپز مامۇستا عبدالرحمن.

بەرپز عبدالرحمن على رضا:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

وہللا من پىم خوشە پىش ھەموو شتىك باسى ئەوہ بکەين كە لە راستى دا ئەو پەپرەوہ بۇ باشتر كردن و باشتر بەرپوہچوونى كارى پەرلەمان و پەرلەمانتارانە، ئەم پەپرەوہ پىموايە ئۇپۇزسىون و دەسەلات

تەواوگەرى سىستەمى سىياسىن لە ھەرئىمى كوردستان دا، بۇيە ئەم پەپرەوۋە كە دەپنوسىن بۇ باشتر كوردنى كارى خۇمانە، با وا لەيەكى نەدەينەوۋە ئەورۇۋ من لە ئەپەزسىۋنم، ئىستا برادەرىك لە دەسەلاتدايە، يان فراكسىۋنىك لە دەسەلاتدايە، ئەوۋە قابىلى ئەوۋەيە لە خولىكى كە جياۋازى بكرى لەو بابەتەنە، من لەسەر ماددەى (116) پىموابى لەسەر ماددەى (116) زيادە، چونكە لە ماددەى (115) كە باس لەوۋە كراوۋە ئەو فراكسىۋنانەى كە قەوارەگانىان بەشدارى حكومەتەيان نەگردوۋە، ئىتر كۇتايى پى ھاتوۋە، پىموابى تەحصىل حاصلە و پىويست ناكە لە ماددەى (116) باس بكرىت، خالى (1) لە ماددەى (117) بە پى قەبارەى خۇيان بەشيان دەبىت لە لىژنەگان، بە پى قەبارەى خۇيان بەشيان بىت لەسەرۇكاپەتى كوردنى لىژنەگان، ئەگىنا لە ئىستادا ھەموومات لە لىژنەگان دا ھەين و ھىچ گرفتەيكمەن نىە لەو بابەتەوۋە، يەك شت جىي بكرىتەوۋە ئەگەر لىژنەى پەپرەو پىيان باش بىت، جياۋازى نەكرىت لە نىوان ئەو پىرۇژانەى كە لە نىوان ئۇپۇزسىۋن و دەسەلات دا ئاراستەى سەرۇكاپەتى دەكرىت، چونكە پىموابىت ئىمە بە تەجرۇبە لە خولى پىشووۋىش دا و رەنگە لەو خولەش دا ھەندىك حالت لەو بابەتە روويدابى، سوپاستان دەكەم.

بەپىز جعفر ابراھىم ئىمىنىكى / جىگرى سەرۇكى پەرلەمان:

سوپاس بۇ بەپىز عبدالرحمن على رضا، بەپىز بىستوون فايق.

بەپىز بىستوون فايق:

بەپىز سەرۇكى پەرلەمان.

كە باس لە دانانى چوارچىۋەيەكى قانونى بۇ موعارەزە دەكەين، مەبەستمان بەقوت كوردنى نىزامە سىياسىيەكەيە، تۇ موعارەزەيەكى بەقوت و چالاک و ئەكتىقت ھەبى، نىزامە سىياسىيەكە نىزامىكى چالاک و ئەكتىقت دەبى، سولتەى سىياسى و حكومەتەكە حكومەتەيكى ئەكتىقت و چالاک دەبى، ئەگەر جەنابتان و سەرۇكى لىژنەى پەپرەوۋى ناوخۇ لە شوۋنى ئىمە بوون ماۋەيەك بە موعارەزەيى، ئەو كاتە ھەقتانە داينىن كە ئەوۋە چەند موھىم و چەند گىرنگە، بەپىز سەرۇكى پەرلەمان، ئىنشالا رۇژى تاقي دەكەنەوۋە موعارەزەيى، ئەم ماددانەى كە دانراون لىرە، يەئنى بۇ ئەمپىرى كارى پىكەوۋەيى موعارەزە و سولتە لە كوردستان دا من بە گىرنگى دەزانم، بە گىرنگى دەزانم بەو مانايەى كە تۇ لە ناو پەرلەمان دا زۇرچار ئىحتىرامم بۇ جەنابت، بۇ بىگەرد خان كە لەوۋىن، زۇرچار نوقتەيەكى نىزامى دەگرى ھەقى نوقتە نىزامىيەكەت نادىرتى تا لايەنەكەى ئەوۋىو ھەستابى، لە قسەگردن دا مەسەلەن رىزبەندىيەكەى وا، پىرسىارىك دەنپىرى وا، كەى تۇ سەرۇكاپەتەيەكى پەرلەمانى صرف بى لايەن ھەبوۋ، كەى تۋاندرە لە رىزبەندى قسەگردن، لەھەندىك ئىجرائاتى كارى ناو پەرلەمانى دا ۋەك يەكى پەيدا كرا، ئەو كات رەنگە پىويستت بەو ئىجرائاتانە نەبى، بەلام بۇ ئەم مەرحەلەيە دەتوانىن زياتر لەوۋى كە ئىستا ھەيە سەرىپ دەكەوين، پىويستمان بە ھەندىك چوارچىۋەى قانونى ھەيە بۇ كارى موعارەزە، پىويستمان بە چەسپاندى ھەندىك ھەق ھەيە كە لە موعارەزە و لە كارەكتەرەگانى موعارەزە لە ئۇرگانە گىرنگەگان بە تاپبەتى لە ئۇرگانى پەرلەمان دا ھەندى جار زەوت دەكرى بدرى و تەسبىت بكرى، زۇر سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىڭرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس بۇ بەرپىز بېستون فايق، ھەز دەكەم ئەوۋە بلىم من بەرگرى لەخۇم ناكەم، رەخنەش وەردەگرم، رەخنەش لەخۇ دەگرم، بەلام باوەر بکەن يان باوەر نەكەن ئىمە ھەولئىكى جىدىمان داوہ بى لايەن بىن، ھەردووکمان، راستە ئىمە ئىنتىماي حىزبىمان ھەيە، شانازىش بە ئىنتىماي حىزبى خۇم دەكەم، ئەگەر پىويست بوو دەنگىش بۇ دەدەم، بەلام بۇ ئەوۋە بى دادى لەگەل لايەنىكى سىياسى لە ناو ئەو پەرلەمانە بکەم، من نەمکردوۋە، ئەگەر خەلگى ترىش، يەنى پىش ئىمە ھەبوو، گرىفتان ھەبوو لەگەل خودى بەرپىز كاك يوسف، يەنى ئەو دەگەرپتەوۋە بۇ ئىشتىھاد، ھەندىك جار ئىمە سولتەي تەقدىرىمان ھەيە، يەنى مەسەلەن بۇ تەقدىرى ئىمە راستە رەئىك دەدەين، بەلام ئەو رەئىك ھىچ ئەوۋەكى لەسەر مىزاجى حىزبى نەبوۋە، لەبەر ئەوۋە تكام وايە ئىمە مەسەلەكە كە باسى لى بکەين با بەو شىۋازە باس نەكەين كە ئىمە لىرە دانىشتىنە تەنيا، يەنى تەسەۋر دەكەم دامەزراۋەكانى ھەرىمى كوردستان بەو ئىۋازە بى، رۇژىك لە رۇژان بە تەۋاۋى پىناگەيەنن، لەبەر چاۋى خەلگ ھەمىشە بە چاۋىكى حىزبى تەماشە دەكرىت، بەللى فەرموو، با بىگەرد خانىش بەرگرىكە لە خۇى بكات، چونكە ناۋى ھەردووکمان ھات.

بەرپىز بىگەرد تالەبانى / سكرتېرى پەرلەمان:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

زۇر سوپاس، لە راستى دا لەبەر ئەوۋە من ئەركى منە كە ناۋەكان لە ناو پەرلەمان بنووسم بۇ ئەوۋە كە گىفوگۇ بکەن، وەرگرتنى خالى نىزامى كە بەداخەۋە بەشىكى زۇرى ئەو خالانەي كە وەردەگىرىن بە ناۋى نىزامى، خالى نىزامىش نىن، بەلام ئەركى منە كە ناۋەكان بنووسم، بۇ زانىارىتان من بەش بە خالى خۇم بە ھىچ جۇرىك رۇژىك لە رۇژان لەۋتەي دەست بەكار بووم لە سكرتېرى پەرلەمان، قەت لەسەر بنەماي ئەوۋە كە ئىنتىماي بۇ حىزبىكى سىياسى ھەبى ھىچ كەسىكم لىرە ھەلنەساندوۋە، يان رىزبەندى ناۋەكانە نەگۇرىۋە بۇ ئەوۋە كە بلىم فلان كەس پىش بکەۋى، بەلام يەك شتمان كر دوۋە لە سەرۋاگايەتى پەرلەمان بۇ ئەوۋە كە عدالەت ھەبى، لە كەرتەكانى دانىشتن لىرەۋە رۇشتوۋىن، گەراۋىنەتەۋە، رۇشتوۋىن و گەراۋىنەتەۋە بۇ ئەوۋە كە عدالەتەك ھەبى، زۇرجار لەۋانەيە ناۋىك لىرە يەكەم نووسرابى، بەلام لە رىزبەندىيەكە گەشىتەتە چوارەم يان پىنجەم، ئەگىنا موتلقەن من ئەوۋە رەت دەكەمەۋە كە لەسەر بنەماي ئىنتىماۋون بۇ حىزبىك ھىچ ئەندامىكى پەرلەمان ھەلئىندىرى بۇ ئەوۋە كە گىفوگۇ بكات، بەراستى ئەركى ئىمەش ئەوۋە نىە لىرە حىزبايەتى بکەين، بە يەك چاۋ و بە يەكسانى سەپىرى ھەموو ئەندامانى پەرلەمان دەكەين، ئىحتىفاز بە بۇچوۋنە حىزبىيەكانىشمان دەكەين، دەكرى لە شوپىنىكى تردا لە دەرەۋەي ئەو ھۆلە كارى پى بکەين، بەلام لە ناو ھۆلى پەرلەمان دا من بەش بە خالى خۇم قەت حىزبايەتەم لەبەرچاۋ نەگرتوۋە بۇ ئەوۋە كە جىاۋازى بىنمە ناو ھۆلى پەرلەمان، لە نىۋان ئەندامانى پەرلەمان.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىڭرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس بۇ بەرپىز بىگەرد تالەبانى، بەردەوام دەبين، بەرپىز على حەمە صالح.

بەرپىز على حەمە صالح:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

بابەتى ئۆپۈزسىۋن بوون بابەتى ئەو نى ئەفزەلىيەتى پى بەدى بەسەر هيچ پەرلەمانتارىكى ترادا، بەلام واقىيىكى سىياسى ھەيە و ويىنە گەورەكە ببينە، بۇ نمونە دەسلەت مەساحەيەكى ھەيە لە حكومپرانى دا نموزەجى حكومپرانى خۇى تەقدىم بكات، بە وەزىرە، بە پۆستە، بە سەرۋىكى حكومەتە، ئەو نموزەجەكى كە پىيەتى تەقدىم بكات، ئۆپۈزسىۋنىش دەبى حىمايە بكرى، ئەو دەرفەتەكى كە لە موعارەزەبوون، لە چاودىرى، لە لىپىچىنەو، لە لىپرسىنەو، دەپەويت تەنفىزى بكات، بۇنمونه فيكرەكى چيە يەككەك حزوورى ھەبىت؟ ناكىت بۇ نمونە ئۆپۈزسىۋن بوون بابەتتىك دەنپىرت، پەرلەمانتارىكى ئۆپۈزسىۋن بابەتتىك دەنپىرت بۇ لىپرسىنەو، لىپىچىنەو، پرساندىن، پرسىيار، دەستەكى سەرۋىكايەتى ئەگەر ھەر نەينارد، يان نايىرى، يان دواى دەخات، يان پرسىيارەكە وەلامەكەكى ھەر ناگاتەو، زۇرمان ببينەو، وانا بابەتەكە حىمايە كىردنە، من دەستخۇشى لە لىژنەكى پەپرەو دەگەم، بەراستى ھىلاك بوون، بەراستى جوان نەخشاندىوويانە و جوان رىزبەندىان كىردو، جوان بەش بەش و پۆلىيان كىردو، من ھەندى سەرنجى خۇم دەدەم لەسەر ئەم بىرگە، ھەرچەندە ئەو مى تىگەيشتووم ئەك بەشە لە ئەخىر دا لايدەبەن بە زۇرىنە، ئەو مى تىگەيشتووم، دىنيام لەسەر خالى يەكەم، رەنگە نىتەكەشتان واپى، بە پى قەبارەكى خۇيان بەشيان دەبىت لە سەرۋىكايەتى لىژنەكانى پەرلەمان، چونكە تەحصىل حاصلە، قابىلە بلى پەرلەمانتارى ئۆپۈزسىۋن نابى لە لىژنەدا ھەبى، ھەر ئەندامى لىژنە يەنى، بە پى قەبارەكى خۇيان بەشيان دەبىت لە سەرۋىكايەتى لىژنەكانى پەرلەمان و بە تايبەتەكە بكرىتە سەرۋىكايەتى لىژنەكانى دەستپاكى و كاروبارى پەرلەمان و سكال و لىژنەكى دارايى دەدرى بە ئۆپۈزسىۋن، ئەوانە زۇر رىقابىن، دىنيابە ئەوانە لاي ئۆپۈزسىۋن بوون بابەتى چاودىرى كىردنەكە جىددىت دەكاتەو و رۇلىشى دەبىت، راي دووم ئەو ھەيە كە ئەگەر ئۆپۈزسىۋن يەك لەسەر چوارى ئەندامەكانى ھەبوو ناوى جىگر و سكرتير ھەر نەوترى، بووترى لە دەستەكى سەرۋىكايەتى دا حزوورىان ھەبى، من بابەتتىكى تىرىشم زۇر لەلا گىرنگە ھىوادارم ئىو ھەردووكتان بە سنگى فراوان وەرى بگىرن، ئەو مى لە دەستەكى سەرۋىكايەتى دا حزوورى ھەبى پىويستە واز لە كارى حىزبى ببىنى، چونكە ناتوانىت، مەسەلەن دوپىنى كۆبوونەو مى پەرلەمانمان بۇ نەكرد؟ بۇ نەمانكرد؟ لەبەر ئەو ئىشتان ھەبوو، ئەكى ئەگەر ئىشە حىزبىكە دوو كاك و خوشكىكى تر بيانكردايە؟ ئىو لىرە دەبوون، بۇيە من پىم گىرنگە ئەو مى لە دەستەكى سەرۋىكايەتى پەرلەمان دا ھەيە، بەراستى حەقە ھەر كى بى واز لە كارى حىزبىكەكى ببىنى.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس بۇ بەرپىز على حەممە صالح، ئەۋەدى بىيىتە ئەندامى پەرلەمان دەبى ھەموويان واز لە كارى حىزبى بىنن، ھەمووتان، بەرپىز عمر عىنايەت حەممە سعید.

بەرپىز عمر عىنايەت حەممە سعید:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

من قسەم کرد، سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس بۇ بەرپىز عمر عىنايەت حەممە سعید، بەرپىزان گفتوگر لەسەر ئەۋە تەۋاۋ بوو، بەرپىز د. فرست صۇقى سەرۋىكى لىژنەى پەيرەو، فەرموو.

بەرپىز فرست صۇقى:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ئەگەر بەرپىز ئەندامانى پەرلەمان پشووويان دىرپىز بى ئىستا بەشى سىيەم و بەشى دەيەم ماددە بە ماددە دەخوئىنەنەۋە، دەخەينە دەنگدان، كە بەشى سىيەم و دەيەممان تەۋاۋ كرد، ئەۋەدى تر من باۋەرپم وايە بە ماۋەدى نيو كاترمىر موناقتەشە لەسەر ھەردوو بەشەكەى ماۋە تەۋاۋ دەبى، زۆر كورته يەعنى، ئەۋ جاره ئەۋيش دەخەينە دەنگدان، ئىستا بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان دەمانەۋى لە بەشى سىيەم دەست پى بکەين، ماددە بە ماددە دەخوئىنەنەۋە، ئىمە لەۋ فەترەيەى كە پشوو بوو ھاتىن صياغەى ھەموو ئەۋ رەئىانەمان كردهۋە كە پىۋىستە بخرىنە دەنگدان، راي ئەندامانى پەرلەمانمان لەبەرچاۋ گرت، بۇيە داوايان لى دەكەين بەوردى گويمان لىبگرن، بۇ ئەۋەدى كەس نەئىت راي من رەچاۋ نەكراۋە.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

لە ماددەى (10) لاپەرە (5)

بەرپىز فرست صۇقى:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

بەشى سىيەم ماددەى (10)

لەسەر داۋاى ئەندامانى پەرلەمان ناونىشانى بەشى سىيەم بەۋ شىۋەدى لى دىت: ھەلبىژاردنى دەستەى سەرۋىكايەتى و ئەرك و دەسەلاتەكانيان.

ماددەى دەيەم، سى دەنگدانمان ھەيە لەسەر ئەۋ ماددەيە، سى دەنگدانمان ھەيە، دەنگدانى يەكەم لە شوپىنى سكرتير بكرىتە جىگىرى دوۋەم، واتا تەنھا ناۋ دەگۆردىت، دەسەلاتەكان ھەمان دەسەلاتى سكرتيرى دەبى، جارى سى دەنگدانەكە دەخوئىنەۋە بۇ ئەۋەدى بزانن، دەنگدانى يەكەم / لە شوپىنى سكرتير بكرىتە جىگىرى دوۋەم، واتا ئاۋاى لى دىت، دەستەى سەرۋىكايەتى پىك دىت لە سەرۋىك و جىگىرى يەكەم و جىگىرى دوۋەم. دەنگدانى دوۋەم / جىگىرىك زياد بكرىت و رەچاۋى مافى پىكھاتەكان بكرىت.

دەنگدانى سېيەم / يەك لە دەستەى سەرۇكاپەتى ژن بېت.

ئەو سى دەنگدانەمان ھەيە.

بەرپىز جعفر ابراھىم ئىمىنىكى / جىگرى سەرۇكى پەرلەمان:

لە دەنگدانى يەكەم دەست پى دەكەين.

بەرپىز فرست سۆفى:

بەرپىز سەرۇكى پەرلەمان.

دەبى ھەر سىك...

بەرپىز جعفر ابراھىم ئىمىنىكى / جىگرى سەرۇكى پەرلەمان:

دۇ لەگەل بېت، بەلى، دەنگدانى يەكەم.

بەرپىز فرست سۆفى:

دەنگدانى يەكەم / ئايا لەگەلن سكرتېر، ناوى سكرتېر نەمىنى، بەس ناو، بە ھەمان دەسلەت دەبىتە

جىگرى دوووم، ئەو بەخرىتە دەنگدان.

بەرپىز جعفر ابراھىم ئىمىنىكى / جىگرى سەرۇكى پەرلەمان:

ئەو دەخەينە دەنگدان، دەنگدان لەسەر گۆرپىنى ناو، (47) كەس بە پەسندى دەزانن، ئەو دە (9) كەس

دۇن بە زۆرىنەى دەنگ ئەم پىشنىارە پەسەند كرا.

بەرپىز فرست سۆفى:

بەرپىز سەرۇكى پەرلەمان.

بەم پىيە لە ھەر شوپىنىك ناوى سكرتېرتان بىنى لەو پەيرەو كە پىشترىش پەسەند كرايە دەبىتە جىگرى

دووومى سەرۇكى پەرلەمان، ئەمە بۇ ئەو دەى لە پىرۇتۇكۆل تەسبىت بى (اپرى رەجى) ھەيە بەسەر ماددەى

يەكەم ھەتا ماددەى سەت و ئەوئەندە كە تەواو دەبىتن لە ھەر شوپىنىك سكرتېر ھەبوو بەو دەنگدانەى ئىو

دەبىتە جىگرى دوووم.

2-بەرپىز سەرۇكى پەرلەمان دەنگدانى دوووم جىگرىك تايبەت بە پىكھاتەكانى پەرلەمانى كوردستان يەنى

توركمان و كلد و ئاشوور و ئەرمەن زىاد بكرىت ئەمە بەخرىتە دەنگدان.

بەرپىز جعفر ئىبراھىم ئىمىنىكى / سەرۇكى پەرلەمان:

ئەمە دەخەينە دەنگدان زىادكردنى جىگرەك بۇ پىكھاتەكان، (26) كەس بە پەسەند دەزانن، ئەو دەى دۇ

(33) كەس دۇن واتە بە زۆرىنەى دەنگ رەت كراو ئەم پىشنىارە.

بەرپىز فرست سۆفى:

بەرپىز سەرۇكى پەرلەمان.

دەنگدانى سېيەم يەك لە سى ئەندامى دەستەى سەرۇكاپەتى بدرىتە (ژن) ئەو بەخرىتە دەنگدان.

بەريز جعفر ئىبراھىم ئىمىنىكى / سەرۋىكى پەرلەمان:

ئەو دەخەينە دەنگان يەك لە ئەندامى دەستە سەرۋىكايەتى دەبىت ژن بىت (35) كەس بە پەسەند دەزانن، ئەو دەۋە دژە (17) كەس دژن بە زۆرىنە دەنگ پېشنىارەكە پەسەند كرا.

بەريز سالار محمود:

بەريز سەرۋىكى پەرلەمان.

بەريزان ئەندامانى پەرلەمان ديارە ئەم مەسەلەيە ھەم بۇ مەسەلەي پېكھاتەكان ھەم بۇ مەسەلەي ژن بۇ دەستە سەرۋىكايەتى يەكلا كرايەو، بەلام نابىت خالىكى پەيرەوى گرېنگ فەرامۆش بىرېت، ئەمە ناكاتە ئەو دەۋە ئەندامىك لە ئەندامەكانى پېكھاتەكان مافى ئەو دەيان نەبىت سەرۋىكى پەرلەمان بن يان جىگرى يەكەم يان جىگرى دووم لە ھەر حالەتېكايەت ئەو ئىستىحقاقىكى ئىنتىخابىيە وە مافىكى كارى پەرلەمانتارىيە واتە ئەومافە چۆن بۇ ھەر پەرلەمانتارىكى تر ھەيە بۇ پېكھاتەكانىترىش ھەيە ئەمە دەبىت لە پىرۆتۆكۆل بچەسپىنرېت چۆنكە بەو دەنگانە ئەمە ئىمتىناع نا لەو دەۋە يەككە لە ئەندامانى پېكھاتەكان بۇيان نەبىت بچەنە سەرۋىكايەتى.

بەريز جعفر ئىبراھىم ئىمىنىكى / سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس بۇ بەريز (سالار محمود) بۇ وەبىر ھىنانەو، خالى تىرى نىزامى، (د.فرست) رونكردەنەو.

بەريز فرست سۆفى:

بەريز سەرۋىكى پەرلەمان.

پىم وايە ئىستا ماددەكە وەكو خۇي چۆنكە وەقتمان زۆر زۆر كەمە ماددەكە وەكو خۇي ئەخوئىمەو وە ئىستا پەسەندتان كرد بىخەيە دەنگان بۇ ئەو دەۋە لەم ماددەيە دەرىجىن. ماددە (10):

دەستە سەرۋىكايەتى پىك دىت لە (سەرۋىكى) و (جىگرى يەكەم) و (جىگرى دووم) ي پەرلەمان بە مەرچىك يەك لە (3) ئەندامى دەستە سەرۋىكايەتى ژن بىت.

بەريز جعفر ئىبراھىم ئىمىنىكى / سەرۋىكى پەرلەمان:

ئەم ماددەيە بەم شىوازەي خوئىنرايەو دەخەينە دەنگان (46) كەس بە پەسەند دەزانن، ئەو دەۋە دژە (14) كەس دژن ئەو ماددەيە بە زۆرىنە دەنگ پەسەند كرا، بەريز (مصغنى سكرى) خالى نىزامى.

بەريز مصطفى سكرى:

بەريز سەرۋىكى پەرلەمان.

بەريزان ئەندامانى پەرلەمان ئە ماددەيە تەسبىت كرا، بەلام ئەو سى مەنسەبە لەسەر ئەساسى فراكسىونەكان ديارى ئەكرىت چ رىكارىك ھەيە بۇ ئەو دەۋە كە ژنەكە لە چ لايەنىك بى يەنى خۇ ھىچ رىكارىك نىيە بۇ ئەو مەسەلەيە يەكەك دەبى (ژن) بى، ئەو دەۋە ديارى بىكەن رىكارەكەش ديارى بىرېت لە چ حزبىك بى لە چ فراكسىونىك بى.

بەريز جعفر ئىبراھىم ئىمىنىكى / سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس بۇ بەريز (مصگى سكرى) رەنگە ھەر سى (ژن) بن، بەريز (عمر عىنايەت) فەرموو.

بەريز عمر عىنايەت:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

مىنىش تەئكىد دەكەمەو بە چ رىكارىك (ژن) دائەنىي ئەمە غەدرە لە (ژن) كى ئەلىي ھەرسىكى ژن نىيە كەواتە ئەبوايە بەلای كەمەو بەككىيان (ژن) بىت لەبەر ئەو ھەلەيەك بوو لەبەر ئەو جارىكى تر غەدر لە ژن كرايەو، نابىت ژن ئەوئەندە بە كەم سەير بكرىت ژن ئەتوانى ھەموومان بەرىت بەريو .

بەريز جعفر ئىبراھىم ئىمىنىكى / سەرۆكى پەرلەمان:

ئەمە ھەلە نىيە ئەمە رىكارە ئەمە قەت نابىتە رىگر بەريز (مەردان خدر) فەرموو.

بەريز مەردان خدر:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

تەنيا بۇ ئەوئە لە ھالەتەكانى داھاتوو زور بە وردتر كە تەسويت لەسەر شتىك دەكرىت بىر لە داھاتوو بەكەين ئايا كە ناحىيە جىبەجىكرەنەكە توشى گرفت ناكەين بۇ نمونە بەياني لە خولى داھاتوو كە ئىنتىخابات دەكرىت پۈستەكانى دەستە سەرۆكايەتى دابەش كران، (سەرۆكى پەرلەمان) بۇ فلان حزب (جىگر) بۇ فلان حزب (سكرتير) بۇ فلان حزب ھەرسىكىيان پىاويان پىشنيار كرى، لەسەر كى فەرز دەكەى ئىلا ئافرەت پىشنيار كەين؟ بۇيە كە تەسويتمان دەبى تەحدىدش بەكەين فلان پۈست دەبىتە ئافرەت ئەگەر دىارى نەكەى بەياني لە تەتبىقەكە توشى گرفتمان دەكات.

بەريز جعفر ئىبراھىم ئىمىنىكى / سەرۆكى پەرلەمان:

رونكرەنەو ھەك لە لايەن (بىگەرد تالەباني) فەرموو.

بەريز بىگەرد تالەباني:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

لە راستىدا من ھىوادارم لىژنەى كاتى رونكرەنەو لەسەر ئەم بابەتە بدات بەس من بەش بە ھالى خۆم تىگەيشتم بابەتى يەك لاكرەنەوئە يەككىك لە پۈستەكان لە دەستە سەرۆكايەتى بۇژن رىگر نىيە لەبەر دەم ئەوئە كە ھەردوو پۈستەكەيدىكە ژن بىت، لەبەر ئەو ئەوانەى كە لە سەرۆكايەتى پەرلەمان بىريار دەدەن بە يەكەو ھەك بىكەن ھەر حزبىكى سىياسى بىت دەبىت ئەو سى حزبە يەككىيان موتەفېق بىت لەسەر ئەوئە يەككىك لە ژنەكان بىپالېوئېت بە پىي ئەوئە ئىستا لە پەيرەودا ژنىك بىپالېوئېت بە پىي ئەوئە لە پەيرەو دىارىكراو بەلام ئەگەر ھەر سىكىيان (3) ژنيان تەرشىح كرى ھىچ رىگرىەك بە پىي ئەو پەيرەو نىيە ئومىد دەكەم سەرۆكى لىژنەى كاتى بۇ پەيرەو ئەم رونكرەنەوئەى مىنىش ئەو رونكرەنەوئەى ھەبىت لەسەر ئەمە.

بەريز جعفر ئىبراھىم ئىمىنىكى / سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس بۇ بەريز (بىگەرد تالەبانى)، با خالى نىزامى كۆتايى پىبىنن، تەنيا ئەگەر تەنيا بۇ ئەمە بيتن دلتيا بن ئەو رىكارانە پەيدا دەكرىن، چونكە ئىستا سى لە سەدى ئەو پەرلەمانە دەبىت ئافرەت بن كە سى لە سەد ئافرەت بن كەواتە ئەمە گرفت نايىت لە فراكسىۋنەكان كەسى وا بپالىون.

بەريز جعفر ئىبراھىم ئىمىنىكى / سەرۋىكى پەرلەمان:

بەريز(د.فرست) فەرموو.

بەريز فرست سۆفى:

بەريز سەرۋىكى پەرلەمان.

بە سوپاسەوۋە راۋىژكارە بەريزەكان تىبىنىيەكيان ناردووۋە دەمەۋىت لىرە لۇ پرتۇكۆل تەسبىتى بىكەين جەلەسەى پىشوش ئىمە دەنگدانىكىمان كىرد لە پەيرەو كە بە پىي ئەو (پلم)ە قانونىيەى كى ھەيە پەيرەو لە خوار قانونەۋەيە بەتاببەتى قانونى ئەو قەۋارانەى تەببەتى دەستورىان ھەيە، ۋەكو قانونى (ھەلبىزاردنى پەرلەمان) قانونى (سەرۋىكايەتى ھەريم)، ئەم قانونانە ئىمە لىرە جەلەسەى رابردوو دەنگدانىكىمان كىرد ئەۋەى رىژەى ئەغلەببەى رەھامان ھىنا زۆرىنەى ئامادەبوان لە قانونى سەرۋىكايەتى ئەغلەببە رەھايە ئىستا دەنگدانىكىمان كىرد سكرتيرمان كىردە جىگرى دوۋەم لە قانونى ھەلبىزاردن سكرتيرە، بۇيە تۆ ئەگەر بتەۋى ئەمانە بىخەببە سەر خەتى تەشرىعى خۇى دەبى ئەو قانونانە مەعالەجە بىكەى خۇى ئەو قانونانە لەسەرەۋەى پەيرەۋى ناوخۇنە بۇيە ۋە بە نىسبەت ئەۋەش كە پەيۋەندى بە (ژن) ھەيە لە دەستەى سەرۋىكايەتى من بۇ خۇم يەككىم لەۋانەى كە زۇر زۇر پىشتوانى ژنم دەنگم بۇ ئەۋە نەداۋە لەگەلىشى نىم پىشم وايە ئىشكالىيەتە فەلەن ئىشكالىيەتە بە چ پىۋەرىك ژن ديارى دەكەى ۋە لەسەر كى فەرزى دەكەى، بەلام ئەۋە خۇتان بەرپرسىاريەتى ھەلدەگرن ۋە ئىۋە دەنگتان داۋە بۇيە لە سەر مىلى من ۋەكو ئەندامىكى لىژنەى پەيرەۋە دامەنن .

بەريز جعفر ئىبراھىم ئىمىنىكى / سەرۋىكى پەرلەمان:

خالى نىزامى بەريز (گەشە دارا).

بەريز گەشە دارا:

بەريز سەرۋىكى پەرلەمان.

بەريزان يەعنى نازانم من ئەى پىاۋەكان چۇن ديارى ئەكرىن خۇ پىاۋەكانىش ھەر ئىتىفاقيان لەسەر ئەكرى يەعنى نازانم بۇ ژن بۇتە رىگر لەۋ مەسەلەيەۋە، بەريز سەرۋىكى پەرلەمان سكرتيرى پەرلەمانىش وتيان كە ئەمە كۆتايە ئەمە رىگر نىە لەۋەى كە زياتر بىن لە ژنىك بەلام ئەۋە ژمارەيە كە لە ھەر سى كەسى سەرۋىكايەتەك يەككىكى ژن بىت ئەم كۆتايە ئەمە تەمىزىكى ئىجاببە بۇ ژنە ۋە ھەمىشە ئەۋە تەمىزە ئىجاببەنە بۇ ئەۋە كەسانەيەن بۇ ئەۋە فىئانەن كە كەمىنەن كە زياتر ستەمىيان لىكراۋە لە كۆمەلگا

كەمتر مافيان دراوتى وەكو ئەوۋى ئۆپۈزسىۋىنىش ئەوۋى كە مناقەشەمان كرد دەنگدانى ھىشتا لەسەر نەكراوہ لەو مونتەلەقانەوہیە، سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگرى سەرۋكى پەرلەمان:

سوپاس بۇ بەرپىز (گەشە دارا)، وابزانم خالى نىزامىت ھەر بۇ پىشتوانى قسەكانى (گەشە دارا) نە بەرپىز (تەلارلطيف) فەرموو.

بەرپىز تەلار لطيف:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

لە كاتىكا بۇ دەسەى سەرۋكايەتى ئەوۋە بۇ ئىستىحقاقى ئىنتىخابى ھەر حزبىك بىت ئەوۋە ئەكوپتە سەر حزبەكە كە كاندىدەكەى ژن بىت چۆن بىت چۆن نەبىت لەو كاتەشا ئەو حىزبە راستگۆيى ئەو حزبە بۇ داواكردنى مافەكانى ژنان بۇيە يەكسانى بەرامبەر مافەكانى ژنان و پىياو دەرئەكەوېت تا چەند باوہرى بە مافەكانى ژنانە وە تا چەند باوہرى بە ژنە لە حىزبەكەيا كارپىكردنى لە ناوہندى بىرارا بۇ يەعنى ئەو ترسە بۇ بە ھىواى ئەوۋى لە خولى پىنچەمى پەرلەمانا دەستەى سەرۋكايەتى ھەموۋى ژن بىت و بۇ ئەوۋى بتوانن ئەم جارە ھەكىمانەتر ئەم ولاتە بىبەن بەرپۆۋە.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگرى سەرۋكى پەرلەمان:

سوپاس بۇ بەرپىز (تەلار لطيف)، بەرپىز (كەژال ھادى) فەرموو.

بەرپىز كەژال ھادى:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

لەگەل ئەو پەرى رىزم بۇ ھەموو پەرلەمانتاران بۇ ھەموو پىياو و ھاوپىشەكانمان كە لىرە لەگەلمانن وە رىزىشم بۇ (د.فرست) داوا دەكەم لە پىرۆتۆكۆل ئەو وشەى (د.فرست) كە دەلىت (بە چ پىوہرەك ژن كاندىد دەكرىت بۇ سەرۋكايەتى پەرلەمان) ئەوۋە لە پىرۆتۆكۆل رەش بىكرىتەوۋە، ئەو پىوہرەى كەوا پىياۋى پىدەكرىتە سەرۋك دىتە دەستەى سەرۋكايەتى پەرلەمان ھەمان پىوہرىش بۇ ژنەكانە وە ژنى بەتوانا و لىھاتوو لەناو ھەموو حىزبەكان ھەيە تەنانەت لەناو حزبەكەى د.فرست يشەوۋە كەواتە ئەوۋە مافى خۇمانە لەسەدا سەد پەرلەمانىش بىك دەينىن و بۇيە داوا دەكەم ئەو بەشەى قسەكانى د.فرست لە پىرۆتۆكۆل رەش بىكرىتەوۋە، سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگرى سەرۋكى پەرلەمان:

سوپاس بۇ بەرپىز (كەژال ھادى)، مەبەستى (د.فرست) پىوہرەكە مەبەستى ئەوۋە نىيە لە كەم بايەخدانى ئافرەتا، مەبەستى ئەو لە بىرى لە ئىشكالىياتى ئەوۋى دەكرد كە چۆن تەوافقى لەسەر دروست دەكرىت دواتر دەرڤەتى دەدەينى خۇى وەلام بداتەوۋە، بەرپىز (حىيات مجيد) فەرموو.

بهریز حیات مجید:

بهریز سهروکی په‌رله‌مان.

منیش به هه‌مان شیوه پشتگیری لهو هه‌فالانه‌م نه‌که‌م که له‌سه‌ر پرسی ئافرت قسه‌یان کرد به‌راستی
ئه‌وانه‌ی که ئه‌بنه ئه‌ندامی په‌رله‌مانی کوردستان به‌ پیاو و ژنه‌وه دیاره ئه‌و توانایان هه‌یه ببنی که‌ده‌بنه
ئه‌ندامی په‌رله‌مان گه‌ر توانای ئه‌وه‌یان هه‌بوو توانای ئه‌وه‌شیان ئه‌بیت ببنه ئه‌ندامی سه‌روکایه‌تی
په‌رله‌مانی کوردستان بویه داوا ئه‌که‌م تکا ئه‌که‌م ئه‌و ترسه بره‌ویته‌وه له‌سه‌ر بونی ئافرت و ته‌سبیت
کردنی ئافرتیک له سه‌روکایه‌تی په‌رله‌مانا، سوپاس.

بهریز جعفر ابراهیم ئیمینکی / جیگری سه‌روکی په‌رله‌مان:

ترس نییه به‌لکو تیگه‌یشتنیکی فراوانتر دروست ده‌بیت ورده و دره چاک ده‌بیت، به‌ریز (ئامینه زکری)
فه‌رموو.

بهریز ئامینه زکری:

بهریز سه‌روکی په‌رله‌مان.

بهریز سه‌روکی په‌رله‌مانی تکایه ل گور په‌یره‌وی ناوخۆ ده‌سته‌ی سه‌روکایه‌تی ته‌عامل بکات دی چوو
ده‌نگدانی ته‌مام بوو پێویست ناکات مناقه‌شی له‌سه‌ر بیه‌کرن، سوپاس.

بهریز جعفر ابراهیم ئیمینکی / جیگری سه‌روکی په‌رله‌مان:

سوپاس بۆ به‌ریز (ئامینه زکری)، به‌ریز (د.فرست) فه‌رموو.

بهریز فرست سوفی:

بهریز سه‌روکی په‌رله‌مان.

ماده‌ی (11):

1- په‌رله‌مانی کوردستان که خۆی له له‌م په‌یره‌وه ئاماژه‌ی پیکراوه به سه‌روکایه‌تی به‌ته‌مه‌نترین کاندیدی
ده‌رچووی ئاماده بوو ده‌به‌ستیت .

2- به‌ته‌مه‌نترین کاندیدی ده‌رچوی ئاماده‌بوو له‌لایه‌ن دیوانی سه‌روکایه‌تی په‌رله‌مان بانگیشت ده‌کریت
ئه‌رکی ته‌نها بریتی ده‌بیت له به‌ریوه‌بردنی دانیشتنی یه‌که‌م و ئه‌نجامدانی هه‌لبژاردنی ده‌سته‌ی
سه‌روکایه‌تی ، واته دووهم و سیه‌ممان ده‌مج کرد وه سیاهه‌شمان گۆری داوا ده‌که‌ین بخریته ده‌نگدان.

بهریز جعفر ابراهیم ئیمینکی / جیگری سه‌روکی په‌رله‌مان:

ئه‌و ماده‌یه به‌وشیوازه‌ی که خوی‌نرایه‌وه ده‌یخه‌ینه ده‌نگدان (59) که‌س به‌ په‌سه‌ند ده‌زانی ئه‌وه‌ی دژه
(1) که‌س دژه به‌ زۆرینه‌ی ده‌نگ په‌سه‌ند کرا.

بهریز فرست سوفی:

بهریز سه‌روکی په‌رله‌مان.

ماده‌ی (12):

بەس سیاغەكراوہ ہیچ دەسكاری نەكراوہ.

1-سەرۆكى يەكەم دانیشتن لە پەرلەمان سویندی یاسای دەخوات.

2- كاندیدە ھەلبژێرراوہكان لەبەر دەم پەرلەمان سویندی یاسای دەخۆن.

3-سویندی یاسای سەرۆكى يەكەم دانیشتن كاندیدە ھەلبژێرراوہكان بەم شیوہیەى خواروہ دەبیت بە خوای گەورە سویند دەخۆم كە بەرژەوہندی گەلى كوردستان و يەكیتی خاك و گەل و شكۆ و ماف و ئازادیەكانى ھاوڵاتیان و سامانى گشتى بپاریزم و ئەركى ئەندامیەتى بە راستى و دلسۆزیەوہ ئەنجام بەدم ، تەنھا برگەى (4) ئیضافە كراوہ لە سەر داواى كاك (سۆران) كە پیمان وایە برگەپەكى زۆر باشە ،ھەر كاندیدىكى ھەلبژێرراو بەناوہرۆكى برگەى (3) ى ئەم ماددەيە ھاووہ پابەند نەبوو دەبیت سویندەكە دووبارە بكاتەوہ.

بەرپز جعفر ابراهيم ئيمینكى / جیگری سەرۆكى پەرلەمان:

ئەو ماددەيە بەم شیوازەى خوینراپەوہ دەپخەینە دەنگدان، ماددەى (12) ، (60) كەس بە پەسەندى دەزانن، ئەوہى دژە كەس نییە بە كۆى دەنگ پەسەند كرا، ماددەى دواتر.

بەرپز فرست سوفى:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەى (13):

ھیچ دەسكاری نەكراوہ وەكو خۆى بوو چونكە ھیچ تیببىنى لەسەر نەبوو.

1-لەرىكەوتى ئەنجامدانى سویندى یاسای و كاندیدى ھەلبژێرراو دەبیتە ئەندام و بە دەست بەكار ئەزما

ئەكریت و گشت مافیكى ئەندامیەتى دەبیت و ھەموو ئەركەكانى ئەندامیەتى دەكەویتە ئەستۆ.

2-ئەگەر كاندیدى ھەلبژێرراو بە بى پاساوى رەوا لە دانیشتنى يەكەمەوہ بە ماوہى (30) رۆژ سویندى

یاسای ئەنجام نەدا ئەوہ مافى ئەنجامدانى سویندى یاسای نامینیت.

بەرپز جعفر ابراهيم ئيمینكى / جیگری سەرۆكى پەرلەمان:

ئەو ماددەيە بەو شیوازەى خوینراپەوہ دەخەینە دەنگدان، (63) كەس بە پەسەندى دەزانن، ئەوہى دژە

كەس دژ نییە ب كۆى دەنگ پەسەند كرا، ماددەى دواتر.

بەرپز فرست سوفى:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەى (14):

ماددەى (14) ھیچ تیببىنى لەسەر نییە ئەوہى ھەيە لەبەر دەم ئەندامانى پەرلەمانە،بۆ پرۆتۆكۆل

ئەپخوینینەوہ .

پەرلەمان بە زۆرینەى رەھای ژمارەى ئەندامان و بە دەنگدانى نەینى راستەوخۆ دەستەى سەرۆكایەتى بە

پىی ئەم ریکارانە ھەلدەبژیریت.

- 1-سەرۋىكى يەكەم دانيشتى دەرگاي يەكەم بۇ خۇپالوتىن بۇ دەستەي سەرۋىكايەتى دەكاتەو.
  - 2-داوا لە پاليوراوان دەكات كە خۇپالوتىن رابگەيەنيىت دواتر دەرگاي خۇپالوتىن دادەخات و پرۆسەي ھەلبىزاردن دەستپيدەكات .
  - 3-بەپيى پيىتى ئەلف و بى كوردى داوا لە ئەندامان دەكەيات كە بە جيا پۆستەكانى دەستەي سەرۋىكايەتى دەنگ بە پاليوراوۋەكان بەدن.
  - 4-ئەندام ناوى پاليوراوى خوازراوى خۇي بۇ ھەر يەك لە پۆستىكان لەسەر پىسولەي تايبەت بۇ ھەلبىزاردن دەنوسىت بەدەستى خۇي دەپخاتە نا سندوقى تايبەت بەو پۆستە.
  - 5-سەرۋىكى يەكەم دانيشتى كۆتايى ھات پرۆسەي دەنگدان رادەگەيەنيىت و داوا لەدوو لاوترىن ئەندامان دەكات بۇجياگردنەوۋە دەنگەكان بە سەرپەرشتى خۇي.
  - 6-ئەگەر ژمارەي دەنگدەران دوو ركابەر يان زياتر بوو وە ھەر يەك لە پۆستەكان يەكسان بوون پرۆسەي دەنگدان دووبارە دەكرىتەوۋە ئەگەر ديسان ژمارەي دەنگەكان يەكسان بوون بە تىر و پىشك پۆستەكەي بۇ يەككەي لەپاليوراوۋەكان يەكلايى دەكرىتەوۋە.
  - 7-ئەگەر بۇ ھەر يەك لە پۆستەكان تەنھا يەك پاليوراوى بى ركابەر ھەبوو سەرۋىكى يەكەم دانيشتى راستەوخۇ بەناولنىن پاليوراوۋەكە بە سەرگەتوويى بۇ پۆستەكە رادەگەيەنى.
  - 8-سەرۋىكى يەكەم دانيشتى ئەنجامى يەكەم بۇ دەنگدەران ئاشكرا دەكات و دوا لە دەستەي سەرۋىكايەتى ھەلبىزىراو دەكات بچنە جىگەي تەرخانكراي خۇيان.
- بەرىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى/ جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:**
- سوپاس، بەرىزان ماددەي (14) بە (62) دەنگ پەسەند كراو، ئەوۋەي دژە، كەس نىيە بە كۆي دەنگ ماددەي (14) پەسەند كرا، ئەوۋەي دواتر ماددەي (15).
- بەرىز فرست سوفى:**
- بەرىز سەرۋىكى پەرلەمان.**
- ماددەي (15):
- بەم شىۋەيە لە سەر داواي ئەندامان دارىژراوۋە دەسكارى كراو.
- 1-ئەندامى دەستەي سەرۋىكايەتى لەيەككەي لەم بارانەي خوارەوۋە پۆستەكەي لە دەست دەدات دەست لە كاركىشانەوۋە بەرەزامەندى زۆرىنەي ئامادەبوانى پەرلەمان.
  - 2-متمانە لىسەندەنەوۋە لەسەر پىشنيارى يەك لەسەر سىي ئەندامانى پەرلەمان و بە رەزامەندى دوو لەسەر سىي ئەندامەكانى.
  - 3-لەكاتى جۆلبونى يەككەي لە پۆستەكانى دەستەي سەرۋىكايەتى كە لە برگەي يەكى (2) ي ئەم ماددەيەدا ھاتوۋە دىبىت كارەكانى بەردەوام بىت تا شوپنەكەي پر دەكرىتەوۋە.

4-لەكاتی چۆل بوونی پۆستی یەككێك له ئەندامانی پەرلەمان دەستەى سەرۆكایەتى به هەر هۆیهك پەرلەمان له یەك دانیشتنى دواى چۆل بوونەكە پۆستەكە به هەمان رینگای کارپێکراو لەم پەیرهوه پردەکاتەوه.

بەرێز جعفر ابراهیم ئیمنیکى / جیگری سەرۆكى پەرلەمان:

ئەم ماددەبه بهو شیوازهى خوینرایهوه دهیخهینه دەنگدان (60) كەس به پەسەند دەزانن، ئەوهى دژه (3) كەس دژن به زۆرینهى دەنگ پەسەند كرا، خالیكى نيزامه (عمر عینایەت)، فەرموو.

بەرێز عمر عینایەت:

بەرێز سەرۆكى پەرلەمان.

ئیمه داوامان له جەناب و به لیژنهى تايبهتمەندەوه كرد كه دوو لەسەر سیكە بكریتە زۆرینه وه من له یادمه باسم كرد وتم چۆن هەلبژێرراو دەستەى سەرۆكایەتى هەر بهو شیوهیهش لابریت دوو لەسەر سی هەرگیز دروست نابیت لەناو پەرلەمان وه گرفتى گەورهش دروست دەكات وه ئەبوايه بەرێز جەنابی (د.فرست) داواى بكردايه ئەوهش بخریتە دەگدانەوه به لām به داخهوه.

بەرێز جعفر ابراهیم ئیمنیکى / جیگری سەرۆكى پەرلەمان:

دواى دەنگدان مناقشه كۆتایى دیت، گومانیک لەسەر دەنگدان لەسەر ئەوهى جیگری پێکھاتەکان پێشکەش به دەستەى سەرۆكایەتى كراوه ئیمهش داوامان له دیوان کردوووه پشکنینی پێویستی کامیرا بۆ ئەو دەنگدانە بكریتن وه دواتر ئەنجامهكە بۆ ئیوه بەرێز رادهگەینین، بەرێز (د.سرود) و بەرێز (لیناخان) داویان کردبوو، ئەو گومانەش به هەند وەرگیرا وه هەموو گومانەکیش لەم بارهوه به هەند هەردەگیریت، بەرێزان بەردەوام دەبین خالیكە تری نيزامهى بەرێز (تحسین اسماعیل)، فەرموو.

بەرێز تحسین اسماعیل:

بەرێز سەرۆكى پەرلەمان.

داواى لیبوردن بەرێز سەرۆكى پەرلەمان تەنها له برگهى (3) ئیشکالەك دروست دەبیتن دەلی (لەکاتی چۆل بوونی یەككێك له پۆستەکانى دەستەى سەرۆكایەتى تا دەگات دەبی له کارەکانى بەردەوام بییت) ئەدى ئەگەر له دنیا نەما بییت ئەگەر مرد بییت.

بەرێز جعفر ابراهیم ئیمنیکى / جیگری سەرۆكى پەرلەمان:

ئەوه مەبهستى (تحسین حاصل) ئەگەر مابیت، ماددهى دواتر.

بەرێز فرست سوفى:

بەرێز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەوهى بەرێز كاك (عمر عینایەت) وتى ئەوه مناقشهمان لەسەر كرد، به لām لهبەر ئەوهى دوو كەسى تر پشوانیان نەکردبوو بۆیه ئیمه نەمانتوانى بیخهینه دەنگدان.

ماددهى (16):

بەرىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

ئەو ماددەيە بەو شىۋازەى خويىنرايەوۋە دەخەينە دەنگدان (63) كەس بە پەسەند دەزانن، ئەوۋەى دژە كەس دژ نىيە، بە كۆى دەنگ پەسەند كرا.

بەرىز فرست سوفى:

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەى(18) برگەمان زياد كرووۋە دەسكاريمان كرووۋە لەسەر داواى ئەندامانى پەرلەمان ئىستا دەخويىنمەوۋە يەكە يەكە تىبىننەكانى ئىۋە كە بە ئىمەتان دا ھەموۋى تىدا رەچاۋ كراوۋە. ماددەى(18):

ئەرك و دەسلەتەكانى سەرۆك

ماددەى 18:

ئەرك و دەسلەتەكانى سەرۆك

يەكەم: نوپنەرايەتىكردىنى پەرلەمان و قسەكردىن بەناوييەوۋە.

دوۋەم: جىبەجىكردىنى ياسا و پەپرەۋى ناوخۆ و بىرپارەكانى پەرلەمان.

سىيەم: كرىنەوۋەى خول و دانىشتەكانى پەرلەمان و سەرۆكايەتى كرىنن، كۆتاييەئان و دواختىنن، دەستنىشانكردىنى كاتى ئەنجامدانن.

چوارەم: بەرزەفتكردىنى گىتوگۆكان و پارىزگارىكردىن لە رىكارىيەكان و پارىزگارىكردىن لە شكۆى پەرلەمان.

پىنجەم: گرتنەبەرى رىكارى پىۋىست بۆ پاراستنى ئاسايش و ئارامى ناو پەرلەمان.

شەشەم: خستنەپروۋى ئەو بابەتانەى پىۋىستىن بە دەنگدان و راگەياندىنى ئەنجامەكان ھەيە.

ھەوتەم: نوپنەرايەتىكردىنى پەرلەمان لە بۆنە و ئاھەنگە نىشتىمانىيەكان دا، دەشىت جىگرەكانى يان ھەر ئەندامىكى تر بۆ ئەو كارە راسپىرئىت.

ھەشتەم: سەرجمە ئەو رەفتاركارىيە ياساى (التصرفات القانونية) و كارگىرى و دارايىانەى كە بە پەرلەمانەوۋە پەيوەستن دەگرئىتەبەر بە مەرجىك لەگەل بىرگەى (شەشەم) لە ماددەى (16) شازدەى ئەم پەپرەوۋە ناكۆك نەبئىت.

نۆيەم: ناردنى بىرپار و ياسا پەسندكراروۋەكان لەلايەن پەرلەمانەوۋە بۆ سەرۆكايەتى ھەرىم بە مەبەستى دەرچوواندنن.

دەيەم: ھەژماردنى ئەو ياسا و بىرپارانەى لە ماۋەى دىارىكراروۋا لەلايەن سەرۆكى ھەرىمەوۋە بە ياسا و بىرپارى دەركراروۋە دەرناچن.

يازە: واژوۋوكردىنى سەرجمە نووسراۋە فەرمىيەكان لەگەل دەسلەتە جىبەجىكردىن و لاينە تى ناۋە و دەرەوۋەى ھەرىم.

دوازدهم: واژووکردنى سەرجهم ئەو نامە و نووسراوانەى لە پەرلەمانەوه يان لە يەكئىك لە لىژنەكانىيەوه دەردەچن و دەگەونە چوارچۆوى دەسەلاتى سەرۆك.
سێزدەم: دەرچوواندى بىرپارى خانەنشىنكردى ئەندامانى پەرلەمان.
چواردەم: پىادەكردى هەر دەسەلاتىكى دى كە ئەم پەپرەوه و ياسا كارپىكراوهكان پىيان بەخشیوه.
ماددەى (19):

دەسەلاتەكانى جىگرى يەكەمى سەرۆكى پەرلەمان:
يەكەم: پىادەكردى سەرجهم دەسەلاتەكانى سەرۆك لە كاتى ئامادە نەبوونىدا.
دووهم: هارىكارىكردى سەرۆك بۆ رايى كرىدى ئەركەكانى.
سێيەم: سەرپەرشتى كرىدى و بەدواداچوونى كارى لىژنەكان و پىشكەش كرىدى راپۆرت دەربارەيان بۆ سەرۆك.

چوارەم: سەرۆكايەتى كرىدى كۆبوونەوهى هاوبەشى نىوان لىژنە هەميشەيەكان.
سىدى (3)

دانيشتنى ژمارە (8) لە بەروارى 2018-7-17

لىژنە هەميشەيەكان

5- بەزدارى كرىدى لە كارە كانى دەستە وهك ئەندام تىاي دا.

6- هەر دەسەلاتىكى تر كە سەرۆك پىي دەدات يان لە ياسا كار پىكراوهكان هەيەتى .

بەريز جعفر ابراهيم ئىمنىكى جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

بەريزان ئەو ماددەى بەم شىوازهى خویندرايهوه دەدەينه دەنگ دان ،كى لەگەل دايە (64) كەس بە پەسەند دەزانىت ، ئەوهى دژە كەس نيه بە كۆى دەنگ پەسەند كرا .
ماددەى (20). فەرموو د. فرسەت .

بەريز د. فرسەت سۆفى على:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەى (20) بەم شىوهيەى لى دىت دواى رەچاو كرىدى و تىيىنى ئەندامانى پەرلەمان ماددەى (20)

دەسەلاتەكانى جىگرى دووهمى سەرۆكى پەرلەمان .

1- خویندەوهى بەرنامەى كارى دانيشتن.

2- سەر پەرشتى كرىدى نووسىنى كۆنووسى دانيشتنى پەرلەمان و بەرنامەى كارى دانيشتنەكان

وچاپ كرىدى دابەش كرىدىان بەسەر ئەنداماندا پاش پەسەند كرىدىان لە لايەن دەستەى

سەرۆكايەتى.

3- تۆمار كرىدى ناوى ئەو ئەندامانەى دەيانەويت بەشدارى گفتو گو بكەن بە پىي رىزبەندى كاتى

داواكارىەكەيان.

- 4- دلتيا بونەوۈ لە بوونى رېژەى ياسايى كۆبونەوۈ ئەنجامدانى كارى تۆمار كردنى ناوى نامادە بوان بە پاساۋ بى پاساۋ.
- 5- چاۋدېرى كردنوۋ ژماردىنى دەنگەكان لە كاتى دەنگ دان و دلتيا كردنەوۈ لە ئەنجامەكان .
- 6- بە دواداچوونوۋ كارووبارى ئەندامان خستنه روى كېشەو داواكارى و پېشنىيازەكانيان بۇ دەستەى سەرۆكايەتى بۇ برپار لېدانىان ئەگەر خۇى نەى تۋانى چارەسەريان بىكات.
- 7- سەر پەرشتى چاپ كردنوۋ بە دواداچونى ئەو ياساۋ برپارانەى لە پەرلەمان دەنگيان لەسەر دەدرېت و بەراۋرد كردنىان بەو دەقانەى دەنگيان لەسەر دراۋە.
- 8- سەرپەرشتى بە ئەنجام گەياندىنى وەرگېرانى پرۆژە يان پېشنىيازە يان لە كوردى بۇ عەرەبى بە پېچەوانەوۈ بە پشت بەستن بە شارەزاۋ پىسپۇرانى زمان.
- 9- نوسىنى پەراۋىزى كۆتاي لەسەر دەقى كۆتاي پرۆژە يان پېش نيازەكە بۇ سەرۆكى پەرلەمان و بەدوا داچون لەسەر گەيشتنى سەرۆكى ھەرىم لە ماۋەى ديارى كراۋ.
- 10- بەژدارى كردن لە كارەكانى دەستە وەك ئەندام تىاي دا.
- 11- ھەر دەسلەلتىكى دى كە ئەم پەپرەوۈ پىى بەخشيۋە.

بەرئىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى □ جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموۋ كاك عمر.

بەرئىز عمر عىنايات حمە سعید:

بەرئىز سەرۆكى پەرلەمان.

لە برگەى (4) دلتيا بونەوۈ لە بوونى رېژەى دانىشتنە كۆبونەوۈ خويىندەوۈ .

بەرئىز / جعفر ابراهيم ئىمىنىكى □ جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس . بەرئىزان ئەو مادەيە بەو شىۋازەى خويىندرايەوۈ دەخەينە دەنگ دان، كى لەگەل دايە ؟ (63)

كەس بە پەسەند دەزانىت ، ئەوۋەى دژە كاك عباس ، كەس نيە بە كۆى دەنگ پەسەند كرا . دەنگ دان

بەر دەوامە.

بەشى دەيەم:

بەرئىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى □ جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموۋ د. فرسەت.

بەرئىز د. فرسەت سۆفى على:

بەرئىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئىمە نامادەين دەجىنە بەشى دەيەم .

فراكسيون دەستەى گشتى ئۆپۇسسۇنى پەرلەمانى ، لە كاتى گۇرانكارى كردن لە ھەر لايك لەو تاپتلاڭنەى يەكەم و دوومەوۈ ئەوۈ ئۆتۆماتىكى گۇران كارى لە عىنوانى بەشى دەيەمىش دەبىت .
 بەشى دەيەم ئىمە سەرەتاي بەشى دەيەم مادەى (111)مان ھەيە فراكسيون (3) دەنگ دانمان دەبىت لەسەر فراكسيون .
 دەنگ دانى يەكەم: بۇ ئەو پىشنىيازەيە كە كاك أبو كاروان پىشكەشى كرىدە دەفەكەى دەخوڭىنەوۈ دەنگى لەسەر دەدەين .
 دەنگ دانى دووم: لەسەر ئەوۈيە كە فراكسيون لە (3) كەس كەمتر نەبىت .
 دەنگ دانى سىيەم : لەسەر ئەوۈيە كە فراكسيون لە پىنچ كەس كەمتر نەبىت ، پاش ئەوۈى ئەم سى دەنگ دانە يەك لا كرايەوۈ ، ئىنجا ماددەى كە پەبوۈستە بە فراكسيون بە سياغە نوڭكەوۈ دەيخەينە دەنگ دان ئەگەر پەسەندتان كرد ، داوا لە بەرىز سەرۆكى پەرلەمان دەكەم دەنگ دانى يەكەم دەست پى بكەين كە ئىستا دەقى ئەوۈى بەرىز أبو كاروان پىشكەشى كرد زۇر لە ئەندامانى پەرلەمان پىشكەرىيان كرد بەو شىوۈيە بوو .

بەرىز جعفرابراھىم ئىمىنىكى □ جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

خالىكى نىزامى ھەيە ؟ فەرموو كاك تحسین.

بەرىز تحسین اسماعیل احمد:

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان .

وەكوو مووتتەبەعە لىرە دەبى لە ناو نىشانەكەوۈ دەست پى بكرىت سوپاس.

بەرىز جعفرابراھىم ئىمىنىكى □ جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

كاك دكتۇر فرسەت رونى كرىدەوۈ .

فەرموو د. فرسەت.

بەرىز. فرسەت سۇفى ەلى:

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

ناونىشانەكە ئىجتىمالى گۇرانكارى ھەيە لە ئەنجامى ئەوۈى ئەگەر لە دەستەى گشتى نەما چۈنكە يەك لە پىشنىارەكان كە ئىستا دەيخەينە دەنگ دان ئايە دەستەى گشتى بىمىنى يا نە مىنى ، ئۇ پۇسسۇن ئەمىنى يا نەمىنى ، كە ئەوانە كە بىرىارى لە سەر درا ئىنجا دىين سياغەى عىنوانەكەى دەكەينەوۈ .

بەرىز جعفر ابراھىم ئىمىنىكى □ جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

خالى نىزامى ھەيە؟ فەرموو مامۇستا ملا مەروان.

بەرئىز حىسەن اسماعىل حىسەن:

بەرئىز سەرۋىكى پەرلەمان.

خوازىارين كە مەسەلەى ئۆپۈزسىۈن تەرىفەكەى بىمىنەتن و بە تايىبەتەش تەسبىت بىرەت كە ھەندىك

سەرۋىكى لىئەنەى تايىبەت ھەيە بۆنۈپۈزسىۈن بىرەتن.

بەرئىز جەفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگرى سەرۋىكى پەرلەمان:

ئەو ە دواتر دواتر ئەو ە خالى نىزامى نىە . فەرمو و كاك برزۇ .

بەرئىز برزۇ مەجىد عبدالله:

بەرئىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ببوره خالەكە نىزامى نىە تەنھا مراعانى دۇخەكەيە ئەمەى لىئەنەى پەپرە و كر دوويانە بۇ مەسەلەى

ئۆپۈزسىۈن رىك رەنگ دانەو ەى ئىستاي واقىعى سىياسىە ھىوادارىن بە شىۈەيەكى ھەكىمانە مامەلەى

لەگەل بىرەت بۇ ئەو ەى ئىفرزاتى سلبى نەبەت .

بەرئىز جەفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سو پاس , بەرئىز برزۇ مەجىد . بەرئىزان بەردەوام دەبىن , فەرمو و . فرسەت.

بەرئىز د . فرسەت سۇفى ەلى:

بەرئىز سەرۋىكى پەرلەمان.

سەرەتا داوا لە بەرئىزان دەكەين كە پىشنىازى پىشتىگرى كراوى كاك أبو كاروان بخرىتە دەنگ دان ، ھەر

حزب و قەوارەيەكى سىياسى بەژدارى لە ھەلئىزاردنى پەرلەمانى كوردستان بكات و خاوەنى لىست و

بەرنامەى ھەلئىزاردن بىت ، كورسى بە دەست ھىنا دەبەتە فراكسىۈن .

بەرئىز جەفر ابراهيم ئىمىنىكى □ جىگرى سەرۋىكى پەرلەمان:

ئەو پىشنىارە بەو شىۋازەى خويىندرايەو ە دەخەينە دەنگ دان، كى لەگەل داىە؟ (47) كەس ئەو پىشنىارە

بە پەسەند دەزانن .

پىشنىارى دوو ەم، فەرمو و . فرست،

بەرئىز د . فرسەت سۇفى ەلى:

ئىستا دژەكەى مەخە دەنگ دان، ئەو ە بخە دەنگ دان، كى لە گەلە؟ سى كەمتر نەبەت .

بەرئىز جەفر ابراهيم ئىمىنىكى □ جىگرى سەرۋىكى پەرلەمان:

پىشنىارى دوو ەم / فراكسىۈن لە (3) ئەندام كەمتر نەبەت ئەو ە دەخەينە دەنگ دان ، فراكسىۈن لە (3)

ئەندامى پەرلەمان كەمتر نەبەت ، (23) كەس بە پەسەندى دەزانن فراكسىۈن لە (3) ئەندام كەمتر

نەبەت.

بەريز فرسەت سۆفى ەلى:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەمجارەيان لە (5) كەس كەمتر نەبەيت .

بەريز جعفر ابراهيم ئيمنىكى □ جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

ئەو پيشنيارەى داوا دەكات لە (5) كەس كەم تر نەبەيت ، كەس نىه ؟ پيشنيارى يەكەم پەسەند كرا .

خالى نىزامى ەهيه ؟ فەرموو كاك عمر عىنايەت .

بەريز عمر عىنايات حمە سعید:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەو بوو بە تەحسىل حاسل ، پيوست ناكات بخريته دەنگ دانەو كە سى دەنگى نە ەينا كەواتە (5) دەنگ

ناھينيت ، ەھر يەكەم برديوە ئەوانى تر قورس ئەبن

بەريز جعفر ابراهيم ئيمنىكى □ جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو دز فرسەت .

بەريز د. فرسەت سۆفى ەلى:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

زياتر لە سى كەس پيشنيازى زياد كرنى برگەيەكيان لەم مادەيە كرد لە ماددەى (111) ئيمە داوامان

ليكردن سياغەيەكمان بەدىنى ئەم سياغەيان ەيناو لەبەر ئەو سى كەس زياترپشتگىريان كردو دەبەيت

بخريته دەنگ دان ، پەرلەمانتار ، لەكارى پەرلەمانى نازادە بەلام كورسى فراكسيونى پەرلەمان پارىزراو

دەبەيت بۇ فراكسيون لە ھالەتى دەست لە كارگيشانەو ەھر ئەندامىكى فراكسيون يان جيا بونەو ەئەو

ئەندامە ئەو ەئەو ئەندامە ئەندامىەتى خوى لە دەست دەدات لە پەرلەمان و كەسىكى دى لەو فراكسيون

بە پىي رىزبەندى دەنكەكان شوپنى دەگرىتەو ە .

بەريز جعفر ابراهيم ئيمنىكى □ جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

ئيمە دەزانين چۆنە ، تكاپە گوى بگرن بزانيين دارشتنەكە بخويئەو ە.

ئيمە دوو خال وەر دەگرين خالى نىزامى بۇ ھاوكارى بۇ سياغە . فەرموو كا عبدالله .

بەريز عبدالله حاجى محمود:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

سەرۆكايەتى ليژنە لەگەل ياساى ەئبژاردنەكان يەك ئەگرىتەو ەئەو پيشنيارە .

بەريز جعفر ابراهيم ئيمنىكى □ جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس . فەرموو كاك تحسين .

بەريز تحسین ئىسماعیل احمد:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

بۇ ئەۋەدى بەۋ جۆرە توند نەبىتن بەرامبەر پەرلەمانتار، ھەر بگوتريت پەرلەمانتار بۇى نىە لەسەر حسابى فراکسيۇنى خۇى فراکسيۇن دروست بکات .

بەريز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو مامۇستا ملا مېران.

بەريز حسين اسماعيل حسين:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ئىمە ھەموو لايىكمان دەزانين ھەر ئەندامىكى كە خۇى كانديد كىردوۋە دەر دەجىت حسانەى ھەيە ، كە حسانەى ھەيە ئايە بە موجهرەت گۆرپىنى لىستەكەى دەتوانين ئەۋ حسانەى لى بسەننەۋەۋە و لە پەرلەمان بە دەرى بنىين ئەگەر شتىكمان ھەيە قەيدناكە، بەلام بە تەسەۋرې من زۆرمان لە سەر دەكەۋىت ئەۋ خالەى تەسپىت بکەين .

بەريز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، ئىمە چاۋەروانى پىشنيارين يەعنى پەئى نەدەن پىشنيار بۇ جارەسەرى ئەمە . فەرموو كاك سعيد مەسىفى.

بەريز سعيد محمد سعيد:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەۋەدى كە ئىستا بەريز سەرۆكايەتى ئەم لىژنە باسى كىرد كە زياتر لە سى ئەندام و چوار ئەندام باسى ئەۋەيان كىرد كە ھەر كەسىك لە فراکسيۇنىك دەست لە كار بکىشىتەۋە يا فراکسيۇنىكى تر رابگەيەنىت مافى ئەۋەدى ھەيە لە ھەمان فراکسيۇن كەسىكى تر بىە جىبى لە ئەندامەكان كەۋاتە ئەۋە دەدرىتە دەنگ دان وابوۋە ئەۋەدى ئەۋ وتوۋيەتى.

بەريز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس . فەرموو خاتو شرىن.

بەريز شرىن حسنى رمضان:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

گفو گۆ كىردن لەسەر فى ماددەيا ھاتىە كىرن ئەۋ پىشنياره ھاتىە كىرن دوو كەس زياتر پىشتوانى كىردن ھىقىدام دەسالاتا خۇب كار بىنى بىخەيە دەنگ دانى جارىكى تر نەكەفتىتە گفتو گۆ زۆر سوپاس .

بەريز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، ئىمە ئەۋە دەزانين، بەلام گىرفتەك ھەيە خۇتان دەبىن دەبىت جارەسەرى بۇ پەيدا بکەين. فەرموو كاك بىستون.

بەرئىز بېستون ڤابق محمد:

بەرئىز سەرۆكى پەرلەمان.

پەرلەمانتار نوپنەرى خەلگە كە دەر ئەجىت راستە لە چوار چۆەى حزبەكەى دەر ئەجى، حزبەكانمان لى بكنەنەو كەسمان دەر ناچىن ئەم قسەيە تەواو، بەلام پەرلەمانتار كە بە حەقى خۆشى دەست لە كار ئەكشپتەو مەفرووز وایە بخرىتە دەنگ دانەو وەزىرىك مەسەلەن پىويستى بە دەنگ دان و كۆمەللىك رى و شوپن هەيە چۆن لىرەو بتوانىن بى پىجەوانەى هەرجى مەبادئى دوونیا هەيە پەرلەمانتار دەر بكنەيت و بىنپىریتەو مالهەو ئەمە زۆر قورسە ، زۆر توندە ، ناخر مەرحەلەيە دەكرىت پىش ئەو كۆمەللىك رىكارى تر هەبىت تكايە زۆر سوپاس.

بەرئىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

دەزانى ئەم پىشنىارە ناخرەكەى بە دەنگ دان يەك لای دەكرىتەو بەلام ئەگەر پىشنىار هەبن بۆ ئەوەى بتوانن هاوكارى لىزنەى پەيرەو بكنە . فەرموو كاك بەهزاد.

بەرئىز بەهزاد دەروپش دەروپش:

بەرئىز سەرۆكى پەرلەمان.

پىويست زانىن لىردە چارەسەريەكا مام ناوئەند هەبىت ب راستى حەل وەست ئەگەر بىتوو هەم بىزىن دەربخەين پەرلەمانى لەوانەيە ئەو پىجەوانەى ياسا هەلباردندا دەقى دكتور فرسەتیش باش دەزانى قى ب جەندى پىجەوانەى ياسايە ئىجتىمالە پىجەوانەى مافى ئەو ئەندامەيە، بەلام حەلەكا وەست ئەم بىزىم هەر ئەندامىك هەر فراكسىۆنەك كە جىابۆە لە فراكسىۆنا خۆ بوى نىە فراكسىۆن پىك بىنىت يان پەيوەندى بە فراكسىۆنىكى تر بكات ئەو بلين حەل وەست يانى دەمىنىت لە پەرلەمان، بەلام ناتوانىت بىتە خاوەن فراكسىۆن يان پەيوەندى بە فراكسىۆنەكى تر بكا زۆر سوپاس .

بەرئىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس . فەرموو پەروا خان.

بەرئىز پەروا على حمە:

بەرئىز سەرۆكى پەرلەمان.

پشتىوانى لە قسەكانى كاك بىستون دەكەم بە هىج شپوہەيك ئىمە ناتوانىن لە پەيرەوى ناوخويا تەزبىت كەين پەرلەمانتارىك ئەگەر راي جىاوازى هەبوو ئەبىت ئەو پەرلەمانتارە بكرىتە دەرەو يان حسانەى لى بسەنىتەو مەگەر بىكووژى، لەبەر ئەو بەشتر وایە ئەو پەرلەمانتارە وەكو پەرلەمانتارىكى سەر بە خۆ بوى نەبىت فراكسىۆن درووست بكا بەلام بۆت هەيە لە فراكسىۆنەكەت دەرى بكنەى ئەوەش من لەو

باوهرىام حزبەكان دەتوانن بىكەن، بەلام ئىمە بە پەپرەوئەندامىهتو حسانە لە پەرلەمانتار بەسەننەو
منىش لەگەل ئەوہيا نىم زۆر سوپاس.

بەرئز جعفر ابراھىم ئىمىنىكى جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس. ئەوہ ھەمو پەينە چاوەروانى پيشنارىن .

فەرموو كاك برزۆ.

بەرئز بەرزۆ مجىد عبداللە:

بەرئز سەرۆكى پەرلەمان.

وہكو پيشنارىكى مام ناوہند ھەر ئەندامىكى پەرلەمان كە باوہر بە سیا سەتى لىستەكەى نامىنى و جيا دەپتەوہ لە فراكسىۆنەكەى مافى ئەو فراكسىۆنەو حزبەكەيەتى كە جارە نووسى ئەو پەرلەمانتارە ساغ بكتەوہ.

بەرئز جعفر ابراھىم ئىمىنىكى جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، خوئ ئەوہ پەنگە سەرەتايەك بىت بۆ جارەسەر كردنى ئەو مادە. فەرموو ئامىنە خان.

بەرئز ئامىنە زكرى سەيد:

بەرئز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەف مادە دوو بېرگە پىك دىت يەكەم: دەپىزىتن پەرلەمانتار ئازادە واتا لەناو فراكسىۆنى خۇدا ھەر جۆرە راو بۆ چوونەك ھەبىتن ئازادانە دادەبېرئ، واتا ئەگەر لە ناو فراكسىۆنا خۇدا راپەكى جدى گەل فراكسىۆنى خۆ ھەبىتن ئەو پەرلەمانتار لەناو فراكسىۆنى خۆ نايەتە دەرختن بەس ھەلئباردىنى ھەرىمى كوردستانى بە شىوازى نىمچە كراوہ دەكرىت ئەگەر ھاتوو دەنگ دەرك وەختى دەجىتە سەر سندوقى دەنگ دانى، دەنگى خۆ دەداتە كاندىدى، بۆ نمونە بىتن دەنگى خۆ بداتە ژمارە فلان كاندىدى ناو لىستەكە ئەگەر بەس دەنگى خۆ بداتە ژمارە و كاندىدى ئەو دانگ دان دىتە سوتاندىن واتا حىكەت چىە؟ ھەندى دەنگى خۆ دىتە لىستى پىشەنگ دەدا دەنگى خۆ كاندىدى ئەو دەنگى بى وئ لىستەيا ئەفە گەلئك ھەفالا پرسىار كردن بۆ ئەفە دژى پىچەوانەى دىموكراسىەتيا ، پەرلەمانى ھۆلندا ئەفە ھەبوو بەرىتانيا و ھەروہا بىژى ھەبو ئەگەر ھاتوو ناو فراكسىۆنىدا پەرلەمانتارەكى ھات دەست بەردانە خوئ كىشا فراكسىۆنا خۆ يان لادانى فراكسىۆنا خۆ كرد فراكسىۆنەكى تر بىك ھىنا ئەف كورسىە حەقى وئ حزبىە حەقى وئ لىستىيە و كەسەكى دىنىتە جىئ وى ژ بەر ئەز بىنم دژى دىموكراسىتا نە زى پىچەوانەى عورفى پەرلەمانىە .

بەرئز جعفر ابراھىم ئىمىنىكى جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، بەرئز ئامىنە زكرى ئەوہ كاك برزۆش تەئكىدى لەوہ كرد ، ئىمە سئ خالى تر وەر دەگرىن، خەلاس تەواو . مەردان خدر ، عمر عىنايات، فەرموو كاك مردان.

بەرئیز مەردان خدر مصطفى:

بەرئیز سەرۆكى پەرلەمان.

لە رووی ياساييهوه هەر ئيزافە بۆ قسهكانى ئامينه خان ئيمه دەبیت جياوازی بکهين له بهينى نيوان شيوازی هەلبژاردنهكان ، ئەگەر شيوازی هەلبژاردن سەدا سەد کراوه بۆ ئەوه کورسيهکه هەقى ئەندام پەرلەمانه و کەس مافى نيه ئەو کورسيه لى وەر بگريتهوه، بەلام بە هۆى ئەوهى کە سيستمى ئيمه سيستمى نيمجه کراويه دەنگ دەر يەكەم جار دەنگ دەداتە لیستهکە پاشان دەداتە ئەو مرهشهحه، بۆيه مافى دەنگدەر و مافى حربهکەيه کە کەسيك ئيستقاله له فراکسيون دەکات ئەو فراکسيونه ئيحتفاز بهو کورسيه بکات و مافى ئەوهى هەبیت مافى چارەنووسى ئەو کورسيه يەك لا بکاتەوه بۆيه به پيى سيستمى هەلبژاردنى ئيمه ئەو پيشنياره به راي من هيچ ئيشکاليهتیکى تيدانيه و حقى فراکسيونهو زۆر سوپاس.

بەرئیز جعفر ابراهيم ئيمنىكى □ جیگری سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس .فەرموو کاک عمر.

بەرئیز عمر عينايات حمه سعيد:

بەرئیز سەرۆكى پەرلەمان.

پيم خوشه سەرۆكى پەرلەمان هەمووتان به وردى گوئ بگرن ، پەپرەوى ناو خو هيىزى ياساى له ياساى هەلبژاردن كەمتر و ناتوانيت ياساى هەلبژاردن لەكار بگا، ريكارهكانى لادانى ئەندامى پەرلەمان واز هيىنانى و دەرکردنى به پيى ياساى هەلبژاردن ديارى كراوه ئەگەر لەم پەپرەوه جيگه بکهينهوه دژى ياساى هەلبژاردن، لەبەر ئەوهى با كارى نەكەين كە دژ به ياسا بيت ئەوكەسانهى دەيانهويت ئەو جوړه بيوو بۆچونانهى خويان جيگه بکهينهوه له ناو ياساكاندا با بچن ياساى هەلبژاردنى پەرلەمانى كوردستان هەموار بکهينه چۆن ئەيانهويت لهوى جيبهجيى بکهين ئەوا جيبهجيى بکهين، بەلام ليىره ناتوانن دژ به ياساى هەلبژاردن مادده بچهسيپين كە دژ به ياساى هەلبژاردن بيت سوپاس.

بەرئیز جعفر ابراهيم ئيمنىكى □ جیگری سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو مامۆستا ماجد.

بەرئیز ماجد عثمان توفيق:

بەرئیز سەرۆكى پەرلەمان.

من دوو تيبينيم هەبو، ئەوهى يەكەم ئەوهى كاك عمر عينايات فەرمووى به پيى ياساى هەلبژاردنهكان ناکۆکه.

دووهم : دەكرى بلين ئەوهى كە له قهواره سياسيهكەى دەردهچيت ياخود له لیستی حربهکەى دەردهچیت

ئەوه بۆى نييه فراکسيون دا بمەزريئيت، زۆر سوپاس .

بەرئیز جعفر ابراهيم ئيمنىكى □ جیگری سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس .فەرموو کاک صالح.

بەرپز صالح فەقى محمد:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

من پېم وایه باشتین بەلگە بۆ ئەوەی کە ئەو ئەندامی پەرلەمانە مافی ئەوەی نیە برپاری لە چارە نووسی ئەو دەنگانەى خۆی بدا تەماشای ھەر لیستیك له لیستەکان بەکەى بۆ نمونە لەکاتیكا کورسیەك بەرامبەر بە نزیكى (بیست ھزار) دەنگ لە خولی رابردوو کە ئەم خولەى خۆمان کە ئیستا تیاپە ئەندام پەرلەمانی رەنگە ئەندامی پەرلەمان یەك بیٹ بە (چوار پینج ھزار دەنگ) کەواتە نەگەیشتۆتە (بیست ھزار) دەنگ لە کاتیكا ئەو دەنگەش دەنگی لیستەکەپە نەك دەنگی شەخسەکە بیٹ ، بۆپە من پېم وایه ئەو ھىج دزى یەکیکی تیانپە دەتوانریت لە دواى وەك چۆن لە یاساگانى ھەلبژاردن ھاتوو کە لەسەر ئەو ئەساسە لە دەست دانى ئەندامپەتی ھىج رېگريەك نیە بۆ ئەوەى بچەسپیت زۆر سوپاس .

بەرپز جعفر ابراھیم ئیمنیکی □ جیگری سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، ديارە ئیستا پېشنیارەكە ئامادە کراوہ گوئى لە پېشنیارەكە دەگرین ئیوہ مناقشەى ئیزافیتان کرد دەستان خۆش بیٹ، فەرموو د. فرسەت.

بەرپز د. فرسەت سوڤى علی:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

دوو سیاغەمان لە لایە ، سیاغەپەك كاك برزۆ ناردوپەتی ، سیاغەپەكیش ئیمە لەگەل دەستەى سەرۆکاتی کردمان ، با ھەردووکی بخوینمەوہ .

پەكەم: پەرلەمانتار ئازادە لە کارى پەرلەمانى دا بەلام ھەر کاتیک ئەندامى فراکسیۆنیک لە فراکسیۆنەكەى خۆى جیا بۆوہ ، یاخود جوہ پال فراکسیۆنیکى تر ئەوا ئەندامپەتی لە دەست دەدات و کەسیکی دیکە لەو فراکسیۆنە بە پېی ریزبەندى شوپنى پر دەکاتوہ بە رەزامەندى پەرلەمان .

دووہم: ھەر ئەندامیکى پەرلەمان کە باوہرى بە بەرنامەى سیاسى فراکسیۆنەكەى نامینیت و جیا دەبیٹوہ ئەوا دەسەلاتى فراکسیۆنەكەپەتی کە برپار لە چارە نووسی ئەو ئەندامە بدات لە پەرلەمانى کوردستان . ھەردووکی یەك ناوہرۆکە ئەوەى پەكەم ئیستا دەخەپنە دەنگ دان .

بەرپز جعفر ابراھیم ئیمنیکی □ جیگری سەرۆكى پەرلەمان:

ئىستا ئەو بابەتە تەحەموولى موناقلەشەى زیاتر ناکات ئەوەى پەكەم دەخەپنە دەنگ دان ، دواتر ئەوەى دوہم دەخەپنە دەنگ دان. فەرموو مامۆستا ملا ھەورەمان.

بەرپز ھەورەمان حمە شریف:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

من پېم وایه ئەو دوو پېشنیارە وەکو عەرەب ئەلئى (ئەحلامووا مور) یانى لە راستیا کۆت و بەند کردنى ئەندامى پەرلەمانە بە حەقیقەت خواى گەورە بە خواپەتی خۆى ئەفەرمى (فمن شاء فالیمن فممن شاء فالیکفر، افانت تکرہ ناس حتی یکن مئمنین) یانى تۆ بە زۆر نەفەرئیک پابەند دەکەیت و کۆت و زنجیری

دەكەى ھەر لەو فراكسىيۇنە بى ئىلەو ھزبە بىت بە راستى ئەمە نەبۆتە دياردەپەكى زۆر گەورەش تاكو ئىمە لىرەيا كۆت و بەندى ئەندامى پەرلەمان بىكەين بە راستى پىم وایە شتىكى زۆر زۆر خراپ ئەكەوئیتەو، لەسەرمان ئەو بابەتە.

بەرئىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان: فەرموو د. فرسەت.

بەرئىز د. فرسەت سۆفى على: بەرئىز سەرۆكى پەرلەمان.

داوا دەكەين جى تر موناقتەشە نەكرىت ئەگەر دەرەتەم پى بدن دەى خويىنمەو ھەردوو سىياغەى ، سىياغەى يەكەم و دووم كامە زۆرتىن دەنگى ھىنا ئەو دەروات .

بەرئىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

بەرئىزان خالى نىزامى وەر ناگرم چونكە ئەو ئىو تازە بە تازە رەبى دەدەن وە رەبىش ھەموو وەكو يەكن ، ئەوئى يەكەم بخويىنەو بىخەينە دەنگ دان .

بەرئىز د. فرسەت سۆفى على: بەرئىز سەرۆكى پەرلەمان.

سەرەتا دەبى ئەو بىخەينە دەنگ دان كى لەگەل داپە؟ بىرگەيەك بەو ناوەرۆكە زىاد بىكرىت ، سەرەتا ئەو بىخەرە دەنگ دان كى لەگەلە؟ بىرگەيەك زىاد بىكرىت بەم شىوازەى كە رىگە نەدات ئەندامىكى فراكسىيۇن بىجىتە فراكسىيۇنىكى تر .

بەرئىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

بىرگەيەكى ئىزافە كە ئازادى بە فراكسىيۇن نە دات ، فراكسىيۇن بىرپار دەدات. فەرموو د. فرسەت.

بەرئىز د. فرسەت سۆفى على: بەرئىز سەرۆكى پەرلەمان.

دەنگ دانەكەمان لەسەر ئەوئى كە ئەندامى فراكسىيۇن ناتوانىت فراكسىيۇنەكەى خوى بگۆرپىت سىياغەكەى ئىستا قەرار لەسەر ئەدەين .

بەرئىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

(43) كەس بە پەسەند دەزانن ، ئەوئى دزى ئەو مەبەدەئەيە ، كاك ئارى لىرە نىە ئارى ھەرسىن ، (15) كەس دزىن بە زۆرىنەى دەنگ ئەو مەبەدەئە پەسەند كرا مەبەدەئى ئىزافە كردن ، ئەو جا سىياغەكە . فەرموو د. فرسەت.

بەريز دكتور فرسەت سۆفى ەلى:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ھەردوو بىرگەكە ، دوو سياغەمان ھەيە سياغەى يەكەم دەخوئىنمەو دەپخەينە دەنگ دان ، سياغەى دووم دەخوئىنمەو بەريتە دەنگ دان كامە زۆرينەى ھينا ئەو سياغەيە پەسەند دەكرىت.

سياغەى يەكەم :

يەكەم : پەرلەمانتار ئازادە لە كارى پەرلەمانى دا بەلام ھەر كاتىك ئەندامى فراكسيونىك لە فراكسيونەكەى خۆى جيا بۆو ، ياخود جوہ پال فراكسيونىكى تر ئەوا ئەندامىەتى لە دەست دەداتو كەسىكى دىكە لەو فراكسيونە بە پىي رىزبەندى شوئىنى پىر دەكاتەو بە رەزامەندى پەرلەمان واتا بە بى رەزامەندى پەرلەمان نابىت داوا دەكەين ئەو بەريتە دەنگ دان .

بەريز جعفر ابراهيم ئىمنىكى جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

ئەو پىشنيارە دەخەينە دەنگ دان پىشنيارى سياغەى يەكەم كى لە گەل دايبە ؟ (30) كەس ئەو پىشنيارەيان پى پەسەندە . فەرموو د. فرسەت .

بەريز دكتور فرسەت سۆفى ەلى:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

پىشنيارى دووم:

دووم : ھەر ئەندامىكى پەرلەمان كە باوەرپى بە بەرنامەى سياسى فراكسيونەكەى نامىنىت و لىي جيا دەبىتەو ئەوا دەسلەتتى فراكسيونەكەيەتى كە بىيار لە چارە نووسى ئەندامىەتى ئەو ئەندامە بدات لە پەرلەمان .

بەريز جعفر ابراهيم ئىمنىكى جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

دەنگ دان لەسەر پىشنيارى دووم كى لەگەل دايبە ؟ (6) كەس پىشنيارى دووم پى پەسەندە ، پىشنيارى يەكەم بە زۆرينەى دەنگ پەسەند كرا ، پىشنيارى سىيەم نيە، فەرموو د. فرسەت.

بەريز د. فرسەت سۆفى ەلى:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

بىرگەى دووم و سىيەم لە ھەمان ماددە دەمج دەكرىت و كۆى ماددەكە بەم شىوہيە دەخوئىندىتەو .

يەكەم / مادەى (111) فراكسيون .

1- ھەر حزب و قەوارەيەكى سياسى بەژدارى لە ھەئىژاردنى پەرلەمانى كوردستان بكات و خاوەنى

لىست و بەرنامەى ھەئىژاردن بىت ، كورسى بەدەست ھينا دەبىتە فراكسيون .

2- پەرلەمان ئازادە لە كارى پەرلەمانى دە بەلام ھەر كاتىك ئەندامىك لە فراكسيونەكەى خۆى جيا

بۆو ياخوت جوہ پال فراكسيونىكى تر ئەوا ئەندامىەتى لە دەست دەداتو كەسىكى دى لەو

فراكسيونە بە پىي رىزبەندى شوئىنى پىر دەكاتەو بە رەزامەندى پەرلەمان .

3- دەستەى سەرۋىكايەتى بە پىي پىۋەرى كورسى پەرلەمانى بۇ راپەراندى كارو چالاكى وه بوودجەيەك بۇ فراكسىون دىارى دەكاتو ئەم بودجەيە دەكەۋىتە ژىر رىكارە دارايىەكان، داوا دەكەين بخرىتە دەنگ دان.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى □ جىگرى سەرۋىكى پەرلەمان:

ئەو مادەيە بەو شىۋازەى خوئندرايەۋە بەرپىزان دەخەينە دەنگ دان كۆى ماددەكە ئىستا دەنگ دانە كى لەگەل دايە ؟ (32) كەس ئەم مادەيە بەو شىۋازەى خوئندرايەۋە پىي پەسەندە ، ئەۋەى دژە ئەۋەى دژى ئەو مادە بو بەو شىۋازەى بەرپىزان خوئندرايەۋە (23) كەس دژە ئەو مادەيە بە زۆرىنەى دەنگ پەسەند كرا . فەرموو د. فرسەت .

بەرپىز د. فرسەت سۆفى على:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ماددەى (112) دەستەى گشتى:

سەرەتا دەنگدانمان ھەيە ھىوادارم ئەندامانى پەرلەمان لەگەلمان بن، لەبەر ئەۋەى (3) كەس زياتر پىشنيارىيان كىردبوو دەستەى گشتى نەمىنى، سەرەتا ئەۋە دەخەينە دەنگدان ئايا دەستەى گشتى بمىنىت يان نەمىنىت؟ ئەگەر نەمىنىت پىۋىست ناكات تەفاسىلەكانى تر باس بكەين،

بەرپىز د. جعفر ابراهيم ئىمىنىكى/جىگرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سەرەتا دەنگدان لە سەر ئەۋەى دەستەى گشتى نەمىنىت، (35) كەس ئەو پىشنيارهيان پى پەسەندە، ئەۋەى دژە؟ ئەۋەى دەيەۋىت دەستەى گشتى بمىنىت، (21) كەس پىي پەسەندە بمىنىت، كەۋاتە بە زۆرىنەى دەنگ پىشنيارى يەكەم پەسەندىكرا بۇ لابرندى دەستەى گشتى، فەرموو د. فرست سۆفى، بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ماددەى (112) دەستەى گشتى:

سەبارەت بە ماددەى (115) ئۆپۇزسىۋنى پەرلەمانى.

(3) را ھەيە، پىشنيازىك ھەيە بمىنى ئەو سياغە ھەيە بيكەين، پىشنيازىك ھەيە ھەر نەمىنى، پىشنيازىك ھەيە كە ئەۋىش سى كەس زياتر پىشتىگرى كىردىيە كە من پىم وايە ھەلە ۋەسەتتەيەكەيە، ئىمە لەم مەرھەلەيە تەعريفىكى جوانى ئۆپۇزسىۋنى پەرلەمانى دەكەين لە ماددەيەك تەعريفىك دەكەين خۇم پىشتىۋانى دەكەم با باسى برادەران نەكەين ئىستا تەعريفىكمان لە پىشە ئىستا بۇتان دەخوئىنمەۋە ئەو تەعريفە بىيىتە ھەلى ۋەسەتى بەينى ھەردوو ئەو تەرفانەى كە لەگەل نەمان ئەو تەرفانەى كە ۋەكو خۇى بى، ئەۋەش ئەو تەعريفەيە كە سياغەمان كىردۆتەۋە، ماددەى (115) ئەم فراكسىۋنە پەرلەمانىانە دەگرىتەۋە كە بەشدارى پىكەئىنانى كابىنەى ھكۆمەتتەيان نەكردوۋە يان لىي دەكشىنەۋە ئازادى كارى پەرلەمانى ۋ ئۆپۇزسىۋنى تەۋاۋىيان بۇ دەستەبەر دەكرى.

بەرپۇز د. جعفر ابراهيم ئىمىنىكى/جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

ئەم تەعريفى ئۆپۈزسىۋۇن دەخەينە دەنگدان بەم شىۋازى د. فرست خويندىيەۋە تەعريفى ئۆپۈزسىۋۇنى پەرلەمانى، كى لەگەل داپە؟ خۆى لە سەرۋىكايەتى لىژنەكان تەحسل حاسلە (47) كەس ئەم تەعريفەيان پى پەسەندە، ئەوى دژە؟ (6) كەس دژە، بەزۋرىنەى دەنگ پەسەند كرا، فەرموو د. فرست سۆفى،.

بەرپۇز د. فرست سۆفى على:

بەرپۇز سەرۋىكى پەرلەمان.

ئەگەر ئەندامانى پەرلەمان پشويان درېژبى زۇر زۇر كەمان ماۋە دەتوانىن بە نيو سەعاتى تر ھەم دەنگدان و ھەم موناقتەشە تەۋاۋ بکەين، چونكە ئەۋەى ماۋە زۇر زۇر كەمە،

بەرپۇز د. جعفر ابراهيم ئىمىنىكى/جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

پشويان درېژە، ئەمە پەرلەمانە كاكە لە پەرلەمانى يابان چاى ھەيە، ئاۋ ھەيە، بسكىت ھەيە، بەرپۇزان بەردەۋام دەبىن، فەرموو گەشە خان،

بەرپۇز گەشە دارا حفيد.

بەرپۇز سەرۋىكى پەرلەمان.

بەشى (11) يەم، ماددەى 118.

ديوانى پەرلەمان، نووسىنگەكان، ۋەزىرى ھەرىم بۇ كاروبارى پەرلەمان،

1. ديوانى پەرلەمان: پەرلەمان بۇ راپەراندنى كاروبارى كارگىرى و داراييەكانى ديوانىكى دەبىت كە لەلايەن سەرۋىكى ديوانەۋە بەرپۇۋە دەبىت لە سەر پلەى سەرۋىكى ديوان دوو را ھەيە، راى يەكەم بە پلەى تايبەت بىت، راى دوۋەم بە پلەى ۋەزىر بىت،

ماددەى 119.

سەرۋىكى ديوان بەفەرمانىك لەلايەن سەرۋىكى پەرلەمانەۋە دادەمەزىت و بەرپرسىار دەبىت و لەبەردەمىدا ماددەى 120.

سەرۋىكى ديوان ئەركەكانى بەپىى ياساى رەچاۋكراۋەكان و ئەو دەسەلاتانەى لەلايەن سەرۋىكەۋە پىى دەدرىت پىادەى دەكات.

ماددەى 121.

پىكھاتە و دابەشكردى كارگىرى ديوانى پەرلەمان لەلايەن دەستەى سەرۋىكايەتى بەپەپرەۋىكى تايبەت رىك دەخرىت

ماددەى 122.

ديوانى پەرلەمان پىك دىت لەم بەرپۇبەرايەتییە گشتىيانەى خوارەۋە،

1. بەرپۇۋەبەرايەتى گشتى كاروبارى پەرلەمان

2. بەرپۇۋەبەرايەتى گشتى كارگىرى و دارايى

3. بەرپۆۋەبەرايەتى گىشتى پەيوەندىيەكان و راگەياندىن

ماددەى 123.

ھەر يەك لە سەنتەرى تويژىنەۋەى پەرلەمان و سەنتەرى راويژگارى ياسايى و دەستورى پەيوەست دەبن بە سەرۆكايەتى پەرلەمان، رايەك ھەيە پىيى وايە سەنتەرى راويژگارى ياسايى پىويست ناكات،
2. نووسىنگەكانى پەرلەمان:

ماددەى 124.

دوو راي لە سەرە، سەرۆكايەتى پەرلەمان بە ھەماھەنگى لە گەل دەستەى گىشتى بۆى ھەيە لە ناۋەندى پارىژگان ھەر شويىنكى تر پىويست بكات نووسىنگە بكاتەۋە بە مەرجىك لە (3) ئەندام كەمتر نەبى لەو ناۋچەيە ،

راى دوۋەم، نووسىنگەكان تەنھا لە ناۋەندى پارىژگان دەبن،

ماددەى 125.

نووسىنگە ھەلدەستىت بە ۋەرگرتن و گەياندى داۋاكارى و سكالاي ھاۋلاتيان بە سەرۆكايەتى پەرلەمان تا رەۋانەى ليژنە پەيوەندىدارەكان بكرىت بەمەبەستى بەدۋادچون و ۋەلامدانەۋە و گەياندىنەۋەى ۋەلامەكان بە خاۋەنەكانيان،

2. پىويستە سكالان لە ژىر دادبىنىدا نەبىت و قۇناغەكانى بەدۋادچونى لەلايەنى تايبەتمەند بربىيى

ماددەى 126.

ھەر نووسىنگەيەك چەند كارمەندىكى دەبىت بۆ بەرپۆۋەبەردى كارەكانيان يەككىك لە كارمەندەكانى دەبىتە بەرپۆۋەبەرى نووسىنگە ژمارە و چۆنىەتى كارکردنجان لەلايەن سەرۆكى ديوانى پەرلەمان ديارى دەكرىت.

ماددەى 127.

پەرلەمان پىويستى و خەرجى نووسىنگەكان دابىن دەكات.

ماددەى 128.

ھەر ئەندامىك بۆى ھەيە سەردانى ھەر نووسىنگەيەك لە نووسىنگەكانى پەرلەمان بكات و بەدۋادچون بۆ كارى ھاۋلاتيانى ھەر ناۋچەيەك بكات.

3. ۋەزىرى ھەرىم بۆ كاروبارى پەرلەمان،

ماددەى 129.

راى يەكەم پىيى وايە پىويست ناكات باسى ۋەزىرى ھەرىم لە ناۋ پەپرەۋ بكرىت،

راى دوۋەم پىيى وايە بەم شىۋەيە بىت

ۋەزىرى ھەرىم بۆ كاروبارى پەرلەمان تايبەتمەندە بە ئەنجامدانى ھەماھەنگى نيوان پەرلەمان و حكومەت

بۆى ھەيە لە ھەموو كۆبۈنەۋەكانى پەرلەمان نامادە بىت و بەم ئەركانەى خوارەۋە ھەلدەستىت،

1. ناردنى گىشت پىرۋزە ياسا و بىرپارە پىشنىيازكراۋەكان لەلايەن ئەنجومەنى ۋەزىران بۆ پەرلەمان.

2. وەرگرتنى ئەو پېشنيارانەى كە پەرلەمان دەپنيريت و خستنه رووى بۇ ئەنجومەنى وەزيران و بەمەبەستى زانينى رايان.

3. ريكخستنى كۆبۈنۈۋە لە نيوان ھەردوو سەرۆكايەتى پەرلەمان و ئەنجومەنى وەزيران بەھەماھەنگى لەگەل سكرتيرى پەرلەمان و لەكاتى پيوست.

4. وەرگرتنى ئەو پرسيارانەى كە ئەندامى پەرلەمان ئاراستەى سەرۆك و جيگر و ئەندامانى ئەنجومەنى دەكەن ، ناردنەۋەى وەلامەكانيان بۇ پەرلەمان بە گوپرهى ياسا.

5. ھەر ئەركى ديكە لەم پەپرەۋە يان ياسا بەركارەكان پيى سپېردراۋە.

بەرپز د. جعفر ابراهيم ئيمنىكى/جيگرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس بۇ بەرپز گەشە دارا، بۇ گفتوگوۋى ئەم بەشە وەكو پېشتر دەست بە گفتوگوۋ دەكەين ماددە بە ماددە زۆربەى پەيوەستە بە ھەيكەليەت پەيوەست نيبە بە سياسەت و بيرو بۇچوونى سياسى ماددەى 118 دەست پى دەكەين دەرگاى موناڤەشە دەكەينەۋە، فەرموو گەشە خان،

بەرپز گەشە دارا حفيد:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

بەشى (11)يەم، ماددەى 118.

ديوانى پەرلەمان، نووسينگەكان، وەزيرى ھەريم بۇ كاروبارى پەرلەمان،
ماددەى 118.

1. ديوانى پەرلەمان: پەرلەمان بۇ راپەراندنى كاروبارى كارگيرى و داراييەكانى ديوانىكى دەپيت كە لەلايەن سەرۆكى ديوانەۋە بەرپوۋە دەبريت لە سەر پەلى سەرۆكى ديوان دوو را ھەيە، راي يەكەم بە پەلى تايبەت بيت، راي دوۋەم بە پەلى وەزير بيت،

بەرپز د. جعفر ابراهيم ئيمنىكى/جيگرى سەرۆكى پەرلەمان:

خالى نيزاميبە كاك بەزاد، فەرموو بيگەرد خان،

بەرپز بيگەرد دلشاد شكرالله/ سكرتيرى پەرلەمان.

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەو بەرپزانەى داۋاى گفتوگوۋى ئەو ماددەيە دەكەن (مدينە ايوب، د. پەرى، د. شيركوۋ حمە امين، حاجى كاروان، بەزاد دەرۋيش، ايوب عبدالله رسول، على عثمان، حيات مجيد، شيرين حسنى، تحسين اسماعيل، عزت صابر، سالار محمود، خلف احمد، صالح فقى، بيستون فائق، عمر عينايت، مامۇستا عبدالرحمن، شوان شىخ احمد).

بەرپز د. جعفر ابراهيم ئيمنىكى/جيگرى سەرۆكى پەرلەمان:

خالى نيزاميبە كاك بەزاد فەرموو .

بەرپىز بەزاد درويش درويش:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

بەس بۇ راستكردنەو، دەبىتە ماددا (116)، چۈنكى ماددا (116) و (117) لاچوو، دەبىتە ماددا (116)،

بەرپىز د. جعفر ابراهيم ئىمىنىكى/جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوباس بۇ وى تىبىنىيە ئەو ماددەيە دەبىتە ماددە (116) راستە، تا دەتوانن كورت پوختى بىكەن،

فەرموو مەدینە خان،

بەرپىز مەدینە ایوب:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

دەربارەى ماددا (118) ل سەر پەلى سەرۆكى دیوانى ئەز د گەل پەلە تايبەتم بە هیج شیوہیەكى ئەز دگەل پەلە وەزیری نینم، چونكو ئەگەر ئەم بىین صەحكەینى ماددە (135) ى سى رىقەبەرى دین گشتى دیش هاتن زیدە کرن، خالە ئىكى ل ناو پەرلەمانى كوردستانى دا (9) بەرپوہبەرپت هەین و (19) بەش (2) ھۆبەیت هەین، ئەف پەلى سەرۆكى دیوانى گریدایە ب خولى پەرلەمانیدا بۇ نموونە سەرۆكى پەرلەمانى كیش حزبی بىتن سەرۆكى دیوانى ژى ھەر بۇ وى حزبىيە كەواتە ھەر خولەك بى شەرت نینە یەك سەرۆكى دیوانى بى ھەتا خول كۆتایى دىتن، ئەگەر ئەم بىین صەحكەینى خولە سى پەرلەمانى كوردستانى (2) سەرۆك دیوان هاتن گۆرپن ھەر خولە چارى پەرلەمانى كوردستانى ديسان دوو سەرۆك دیوان هاتن گۆرپن كەواتە ئەگەر پەلە وەزیری بن كەواتە د بن دوو پەلە وەزیری وەرگرن، كى گرەنتى دات كو خولە پىنجى پەرلەمانى كوردستانى دى چەند سەرۆك دیوان دینە گۆرپن بۇ نموونە (4) هاتن گۆرپن ئەوا چار پەلى وەزیری دى وەرگرن ئەف پەلە د بىتە بارگرانى بۇ بودجە پەرلەمانى كوردستانى فەرموو كەرەمكە صەحكى قى راپۆرتە بەر دەستى وانە ئەوہ من پىشكەش كرى كا مە چەند پەلە ناو پەرلەمانى كوردستانى دا ھەنە (43) پەلە برىكارپت وەزارەتینە (31) خەبیرن (31) رىقەبەرن یەعنى ئەفە گەلىك زیدەنە، بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان دقیت ئەف پەلە د بىت پەلە تايبەت بىتن ب هیج شیوہیەك ئەز دگەل پەلە وەزیر نینم، سوپاس،

بەرپىز د. جعفر ابراهيم ئىمىنىكى/جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

كاك سالار فەرموو.

بەرپىز سالار محمود مراد:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

قسەكانى من كرا، سوپاس.

بەرپىز د. جعفر ابراهيم ئىمىنىكى/جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

ئەگەر بەو شیوہیە بىتن زوو تەواو دەكەین، كاك بىستوون فەرموو.

بەرپىز بىستوون ھائىق:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ئەمە دەبىتە ماددە (113) چۈنكى دەستە گىشى ھەمىۋى لاپرا (112) بوو ئۇپۇزسىۋنمان دانە بە يەك ماددە بوو بە (112) كەۋاتە ئەمە دەبىتە (113) و لە گەل ئەۋەم پەلە تايبەت بى، سوپاس.

بەرپىز د. جعفر ابراهيم ئىمىنىكى/جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس بۇ ئەۋ تىبىنىيە، كاك بەزاد فەرموو ،

بەرپىز بەزاد درويش درويش:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ئاخافتنى من ھاتنە كرن ھەمان تىبىنىم ھەبوو كو پەلە تايبەت بيت نەك پەلە ۋەزىر، سوپاس.

بەرپىز د. جعفر ابراهيم ئىمىنىكى/جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

فەرموو كاك زانا،

بەرپىز زانا عبدالرحمن:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

منىش ھەر لەگەل ئەۋەم پەلە تايبەت بى، ھەرچەند پەلە تايبەت ۋەزىرىش دەگىرتەۋە دۋاىي شەرح

نەكراۋە چۆنە، بەلام ھەر پەلە تايبەت بى باشترە، سوپاس

بەرپىز د. جعفر ابراهيم ئىمىنىكى/جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

ئەۋەى ۋەزىر پەلە بالاكەنە، فەرموو كاك ايوب.

بەرپىز ايوب عبدالله رسول:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

دەربارەى ئەۋ ماددەيە ديارە سەرۋىكى ديوان لە ئەنجومەنى نوپنەرانى عىراق پەلە ۋەزىرى ھەيە، بەلام لە

ھەرىمى كوردستان پىم باشە ئەم پەلەيە بە پەلە تايبەت بىمىنىتەۋە، بۇچى؟ چۈنكى بە بوونى ۋەزىرى

زىاتر پىرۋسەى كەم كىرنەۋەى پەلە بالاكەن بەرۋە سستى دەروا، بۇيە پالاپشتى لە قسەكانى (منىرە خان و

كاك بىستون) دەكەم،

بەرپىز د. جعفر ابراهيم ئىمىنىكى/جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

فەرموو كاك عمر.

بەرپىز عمر عىنايات:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

من بابەتەكەم دارشتۋە تەنھا بۇ بەرچاۋ روونى بەرپىزان، لە ناۋ پەرلەماندا چەندىن راۋىژكار ھەيە بە

پەلە ۋەكىل ۋەزىر ناكىرى سەرۋىكى ديوان پەلەكەى كەمتر بى لەۋان، لەبەرئەۋە من پىشنيار دەكەم پەلە

سەرۋىكى ديوان بە پەلە ۋەكىل ۋەزىر بى، ئەگەر لەۋ پەلەيە كەمتر بى كەۋاتە راۋىژكارى پىشكەۋتوو كە

پەلەكەيان بە پەلە ۋەكىل ۋەزىرە كەمتر دەبى و ئەمەش كاريكى نەگونجاۋە، بۇيە بەم شىۋەيە ئىستا

دەپنئىر مە خزمەتەن، (پەرلەمان بۇ راپەراندنى كارەكانى ديوانىكى دەپت لىلايەن سەرۆككېكەو بەرپوۋە دەپرېت بە پلەى وەكىل وەزىر) ئىتر ناكرىت بلىي كاروبارى كارگىرى و دارايى، ئەى كاروبارى ھونەرى، ئەى كاروبارى رۇشنىرى كەواتە ھەموو كاروبارەكانى پىويستە، ئەگەر بلىي كاروبار ئىتر ھەمووى دەگرېتەوۋە ئەمەش دەقى پىشنىارەكەى مە، سوپاس.

بەرپىز د. جعفر ابراهيم ئىمنىكى/جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو كاك شوان،

بەرپىز شوان شىخ احمد:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

والله من پىشەكى داوا لە ئىدارە دەكەم، چونكە ئەمە چەندىن دانىشتەن ئەو دەمان ھەر چا نەبوو ھەر دەپى ھاتوو چۆ بىرى،

بەرپىز د. جعفر ابراهيم ئىمنىكى/جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

ئەمە دوا ھەقتەى داھاتوو دەست بەكار دەپن بۇ چاگردنەوۋى سىستەمى ئىرە كە ئەمە چوار پىنچ سائە

بەلئىن بە بەلئىندەرەك دراوۋە چاكى نەكردۇتەوۋە، فەرموو كاك شوان،

بەرپىز شوان شىخ احمد:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

پشتگىرى لە قسەكان مەدینە خان و بەرپىزەكانى تىر ئەندامانى پەرلەمان دەكەم لەگەل پلە تايبەتەم،

سوپاس.

بەرپىز د. جعفر ابراهيم ئىمنىكى/جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو كاك حاجى كاروان،

بەرپىز كنعان نجم الدين:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

من ھەر لە عىنواكەوۋە دەست پى دەكەم، نازانم من پىشنىار دەكەم وەزىرى ھەرىم بۇ كاروبارى پەرلەمان ھەست دەكەم شتىكى زىادە يەعنى ئەصل وایە ھەر نەبىت، چ پىويست دەكات ئەوۋە پەرلەمان ئىشى خۇى دەكات لە رىگەى ديوانەوۋە موخاتەبەى ھكومت دەكات، پىشنىار دەكەم ھەر ئەوۋەندە ديوان و نووسىنگەكان بى لەگەل پىشنىارى كاك عمر عىنايەتەم بى بە وەكىل وەزىر ئەوۋە بابەتە و سوپاس.

بەرپىز د. جعفر ابراهيم ئىمنىكى/جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو كاك خلف.

بەرپىز خلف احمد:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

پشتگىرى لە قسەى ئەو بەرپىزانە دەكەم كە سەرۆكى ديوان پلە تايبەت بى، سوپاس.

بەرپىز د. جعفر ابراهيم ئىمىنىكى/جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو حىيات خان.

بەرپىز حىيات مجيد:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

پشتيوانى لە قسەگانى مدينه خان و د. شرين دەكەم هەمان رەئيم هەيه پلە تايبەت بىت، سوپاس

بەرپىز د. جعفر ابراهيم ئىمىنىكى/جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو كاك شىركو.

بەرپىز شىركو محمد امين:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەوھى كە پەيوەندى دار بوو بە ماددەكەوھ كاك بىستون وتى و بە هەمان شىوھ منيش پشتگىرى ئەوھ دەكەم كە پلە تايبەت بى، سوپاس.

بەرپىز د. جعفر ابراهيم ئىمىنىكى/جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو كاك على.

بەرپىز على عثمان:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددى (118) پشتگىريا مدينه خانى و حىيات خانى و شرين خانى د كەم هەر وەسا پيشنيار د كەم فى رەنگى خارى بىتە دارشتن (بو راپەراندنى كاروبارى كارگىرى و داراييهگانى پەرلەمان ديوانىكى دەبىت كە لەلايەن سەرۆكى ديوانەوھ بەرپىوھ دەبرىتن) سوپاس.

بەرپىز د. جعفر ابراهيم ئىمىنىكى/جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو كاك صالح.

بەرپىز صالح فقى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

منيش پشتيوانى ئەو رايەى مدينه خان و ئەو هەفالانەيان كرد كە پشتيوانيان كرد كە پلەى تايبەت بى پلەى تايبەت هەم وەكىل وەزير هەم بەرپىوھەرى گشتى و راويزكارەگانيش دەگرىتەوھ، بۆيه هيچ رىگريەك نىيە ئەگەر پلەى تايبەت بى وەكىل وەزيرىك دابنى، رەنگە لە خولەگانى نائىندە وەكىل وەزير نەمىنى و تەنها خوار وەكىل وەزير بىمىنى، بۆيه هەر پلە تايبەتەكە بى.

بەرپىز د. جعفر ابراهيم ئىمىنىكى/جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو كاك عزت.

بەرپۇز عزت صابر؛

بەرپۇز سەرۆكى پەرلەمان.

منیش پشتیوانی لەو رایەى دەكەم كە دەئیت پلەى تاییبەت بی، سوپاس

بەرپۇز د. جعفر ابراهیم ئیمنیکى/جیگری سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو كاك تحسین.

بەرپۇز تحسین اسماعیل؛

بەرپۇز سەرۆكى پەرلەمان.

منیش پشتگیری لەو رایەى دەكەم كە پلەى تاییبەت بی، سوپاس

بەرپۇز د. جعفر ابراهیم ئیمنیکى/جیگری سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو ماموستا عبدالرحمن.

بەرپۇز عبدالرحمن علی رضا؛

بەرپۇز سەرۆكى پەرلەمان.

كاك عمر عینایەت قسەكانى منى كرد، یەك روونكردنەوه پلەى تاییبەت وەكیل وەزیریش هەر تاییبەتە با

ئاگاداربەن، سوپاس.

بەرپۇز د. جعفر ابراهیم ئیمنیکى/جیگری سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو د. پەرى.

بەرپۇز د. پەرى صالح حمید؛

بەرپۇز سەرۆكى پەرلەمان.

دەرشتنەوهكەى بەم شیوهیەى لى بکرى (بو راپەراندنى کاروبارى کارگیڤرى و دارایی پەرلەمان دیوانیکى

دەبیت كە لەلایەن سەرۆكى دیوانەوه بەرپۆه دەبریت)ئەو وشەى لە سەرە لە عەرەبیەوه وەرگیرایە لە هیچ

شوینیک نابی بەکارى بێنن لیره دەبیتە دەربارەى سەرۆكى دیوان دوو را هەیه، سوپاس.

بەرپۇز د. جعفر ابراهیم ئیمنیکى/جیگری سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو د. فرست سۆڤى،

بەرپۇز د. فرست سۆڤى؛

بەرپۇز سەرۆكى پەرلەمان.

ئیمە ئەو تیبینانەمان وەرگرت بەتاییبەتى ئەوهى كاك عمر عینایەت ناردى دواتر كە خرایە دەنگدان ئیتز

لەبەرچاو دەگرین تیبینییهكان.

بەرپۇز د. جعفر ابراهیم ئیمنیکى/جیگری سەرۆكى پەرلەمان:

بەرپىزان بەردەوام دەبين ماددەى دواتر كە دەبىتە ماددەى (114) فەرموو گەشە خان.

بەرپىز گەشە دارا حفىد:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەى 114

سەرۆكى ديوان بەفەرمانىك لەلايەن سەرۆكى پەرلەمانەو دادەمەزىت و بەرپرسىار دەبىت و لەبەردەمىدا.

بەرپىز د. جعفر ابراهيم ئىمنىكى/جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

وابزانم هيج موناغەشە لەسەر ئەو ماددەىە نىيە، فەرموو د. پەرى،

بەرپىز د. پەرى صالح حمىد:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

سەرۆكى ديوان بەفەرمانىك لەلايەن سەرۆكى پەرلەمانەو دادەمەزىت و لەبەردەم پەرلەماندا بەرپرسىار دەبىت.

بەرپىز د. جعفر ابراهيم ئىمنىكى/جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس ، كاك بەزاد فەرموو.

بەرپىز بەزاد درويش درويش:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

پىم باشە بەو شىوازەى لى بىت، (سەرۆكى ديوان دواى ئەووى لەلايەن دەستەى سەرۆكايەتى دەپالىووت بە فەرمانىك لەلايەن سەرۆكى پەرلەمانەو دادەمەزىت و بەرپرسىار دەبىت لەبەردەم دەستەى سەرۆكايەتى)، واتە پالاوتن هەبى دواتر فەرمان پالاوتنەكە لەلايەن دەستەى سەرۆكايەتى پەرلەمان بىت، سوپاس.

بەرپىز د. جعفر ابراهيم ئىمنىكى/جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو كاك على،

بەرپىز على عثمان:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

پىشنىار د كەم فى رەنگى خاى بىتە دارشتن (بە فەرمانى سەرۆكى پەرلەمان سەرۆكى ديوان دادەمەزىت و بەرپرسىار دەبىت لەبەردەمىدا)،

بەرپىز د. جعفر ابراهيم ئىمنىكى/جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

بەرپىزان لىزنەى پەپرەو ئەگەر تىبىنىيەكتان نەبىت، فەرموو گەشە خان.

بەرپىز گەشە دارا حفىد:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

سەرۋكى ديوان ئەرکەكانى بەپىي ياساى رەچاۋگراۋەكان و ئەو دەسەلاتانەى لەلايەن سەرۋكەۋە پىي دەدرىت پىادەى دەكات.

بەرپىز د. جعفر ابراهيم ئىمىنىكى/جىگرى سەرۋكى پەرلەمان:

بۇ گىفتوگۇ لە سەر ئەو ماددەيە تەنيا سى بەرپىز داۋا دەكەن، فەرموو شرىن خان،

بەرپىز شرىن حسنى:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

لەلايەن سەرۋكى پەرلەمان، پەرلەمان بۇى ئىزافە بىكرىت،

بەرپىز د. جعفر ابراهيم ئىمىنىكى/جىگرى سەرۋكى پەرلەمان:

كاك بىستوون فەرموو.

بەرپىز بىستوون فائق:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

ئەو سى ماددەيە سى دىپن دەتوانرى دەمىج بىكرى بەپەكەۋە ئەم سى ماددەيە ھەر سىكىان زۆر كورت و پوختن دەكرى دەمىج بىكرى بەم جۆرە (سەرۋكى ديوان بەفەرمانىك لەلايەن سەرۋكى پەرلەمانەۋە دادەمەزىت ئەرکەكانى بەپىي ياساى رەچاۋگراۋەكان و ئەو دەسەلاتانەى پى دەدرى و جىبەجى دەكا و پىكەتەكەشى ئەۋە دەكرى) لەپەك جوملەى دوو ھىنىيە دەتوانى جىي بىكرىتەۋە، سوپاس.

بەرپىز د. جعفر ابراهيم ئىمىنىكى/جىگرى سەرۋكى پەرلەمان:

ماددەكانىش كەم دەبنەۋە، فەرموو كاك صالح.

بەرپىز صالح فىقى:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

پشتىۋانى ئەو رايەى كاك بىستوون دەكەم ئەۋە بىكرىتە (3) خال و سەبارەت بە دوۋەمىان سەرۋكى ديوان ئەرکەكانى پىادە دەكات بەپىي ياساى ئەو دەسەلاتانەى لەلايەن سەرۋكەۋە پىي دەدرىت بە رەچاۋگردنى ياسا كارپىگراۋەكان.

بەرپىز د. جعفر ابراهيم ئىمىنىكى/جىگرى سەرۋكى پەرلەمان:

ئەو ماددەيە كۆتايى ھات ئەگەر لىژنەى پەپرەۋ ھىچ تىبىنىيەك نەبى دەچىنە ماددەى دواتر، فەرموو گەشە خان.

بەرپىز گەشە دارا حفىد:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

ماددەى 116

پيگهاته و دابه شکردنى کارگيرى ديوانى پەرلەمان لەلايهن دەستەى سەرۆکايەتى بەپەپرەويكى تايبەت ريك دەخریت.

بەرپز د. جعفر ابراهيم ئيمنىكى/جیگری سەرۆكى پەرلەمان:

دياره موناقله شه له سەر ئەو ماددهيه نيبه دهچينه ماددهى دواتر،
فەرموو گهشه خان،

بەرپز گهشه دارا حفيد:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددهى 117

ديوانى پەرلەمان پيك ديت لهم بەرپۆبهرايه تيبه گشتيانەى خوارهوه،

1. بەرپۆبهرايه تى گشتى کاروبارى پەرلەمان

2. بەرپۆبهرايه تى گشتى کارگيرى و دارايى

3. بەرپۆبهرايه تى گشتى پهيوهندييه كان و راگه يانندن

بەرپز د. جعفر ابراهيم ئيمنىكى/جیگری سەرۆكى پەرلەمان:

بۆ گفتوگو له سەر ئەو ماددهيه دەست به ناو نووسين دهكەين، فەرموو بيگەرد خان،

بەرپز بيگەرد دلشاد شکرالله/ سكرتيرى پەرلەمان:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەو بەرپزانەى داواى گفتوگوئى ئەو ماددهيه دهكەن (شرين حسنى، زانا عبد الرحمن، حيات مجيد، مدينه

ايوب، شوان شيخ احمد، سالار محمود، تحسين اسماعيل، مردان خچر، بيستون فائق، منيره، زولفا، عمر

عينايهت) فەرموو كاك عمر

بەرپز عمر عينايات:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەگەر گریمان سەرۆكى ديوانى پەرلەمان پلهى تايبەت بى يەعنى بەرپۆبهبرى گشتى بى ناکرى بەرپۆبهبرى

گشتى بەرپرس بى له بەرپۆبهبرى گشتى، كهواته يان دهبى لهولا سەرۆكى ديوانى پەرلەمان وهكىل وهزارهت

بى ليرە بەرپۆبهبرى گشتى هەبى و بهو پيبهى حكومه تى هەريمى كوردستان و پەرلەمانيش بهو

ئاراستهيهى كاردەكەن پۆسته بالاكان كەم بکەنەوه، به راي من ئەو بەرپۆبهرايه تيبه گشتيانە بكرين به

بەرپۆبهرايه تى سەر به ديوان بن، بهلام دەسه لاتە كانيان دەسه لاتى بەرپۆبهبرى گشتى بى ئەوه پيشنيارى

منه بۆ ئەو ماددهيه، سوپاس.

بەرپز د. جعفر ابراهيم ئيمنىكى/جیگری سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو شرين خان.

بەرپىز شىرىن حسنى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

پىشتەفانى ئاخاقتىت كاك عمر عىنايەتت دكەم ئەو بەرپۆبەرايەتى گىشتى بىنە بەرپۆبەرايەتى، پىشنىارەكى دىشى من ھەيە ديارە فىگافى بەرپۆبەرايەتتەك ھەيە بە ناوى بەرپۆبەرايەتى و پەيوەندى و كارى باليۇزخانە و قونسىلگەرى و پىرۆتۆكۆل لە پەرلەمان، بەلام جىگاگەى نەگراوہ لىرە، چونكو ئەو جىيايە لەگەل بەرپۆبەرايەتتەكان و راگەياندىن، چونكە ئىشى پەيوەندىيەكانى گىشتى زىاتر ئىش كردنە لە سەر مىدىيا و پەيوەندى بەجەماوہرەوہ ھەيە، بەلام پەيوەندىيەكانى پىرۆتۆكۆل كارگردنە لەگەل سەفارات و قونسوليات و پىرۆتۆكۆل و وفودى خارجى، بۆيە پىشنىار دەكەم خالى چوارەم بىيىتە بەرپۆبەرايەتى پەيوەندى و كاروبارى باليۇزخانە و قونسىلگەرى و پىرۆتۆكۆل كە ئىستا بوونى ھەيە لە پەرلەمان، سوپاس.

بەرپىز د. جعفر ابراهيم ئىمىنىكى/جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو زولفا خان.

بەرپىز زولفا محمود:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

پىشتىگىرى لە قسەكانى خاتوو شىرىن دەكەم لە خالى سىيەمدا باس لە بەرپۆبەرايەتى پەيوەندىيەكان كراوہ كە كارى لە سەر مىدىيايە، بەلام ئىمە بەشىكى تايبەتمەن ھەيە بەناوى پەيوەندىيەكان كە كارى پىرۆتۆكۆل وەفدى خارجى و ھەررەھا كار لە سەر قونسولى سەفارەتەكان دەكات كە ئەمە بەشىكى گىرنگە، بەلام لىرەدا ناوى نەھاتووہ پىشنىياز دەكەين كە بە بەشىكى جىيا باسى لىوہ بىرپىت و تەسبىت بىرپىت، سوپاس

بەرپىز د. جعفر ابراهيم ئىمىنىكى/جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو كاك زانا.

بەرپىز زانا عبدالرحمن:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

پىشتىوانى رايەكەى كاك عمر عىنايەت دەكەم ئەوانە بىنە بەرپۆبەرايەتى يەعنى بەرپۆبەرايەتى گىشتى نەمىنن ئەوہى پەيوەندى بە عىلاقاتەوہ ھەيە من پىم باشە خالى سىيەم بىيىتە بەرپۆبەرايەتى تويژىنەوہو راگەياندىن و خالى چوارەم بەرپۆبەرايەتى پەيوەندىيەكان و پىرۆتۆكۆل كە ئەوہ بابەتتىكى گىرنگە لە رووى ئىدارىيەوہ مەسەلەى رى و رەسمى پىرۆتۆكۆلى پەرلەمان و دروست كردنى پەيوەندى ئەوہ بىيىتە بەرپۆبەرايەتتەك بۇ خالى چوارەم، سوپاس.

بەرپىز د. جعفر ابراهيم ئىمىنىكى/جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو حىيات خان.

بەرپىز حىيات مجىد:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

سەرەراي پىشتىگىرى خۇم لە قىسەكانى عمر عىنايەت كە گىشتىيەكان نەمىنى وپىشتىگىرى خۇشم لە دىكتورە شىرىن دەكەم لە سەر ئەو بابەتەي كە خالىكى تر ئىزافە بكىرى بە ناوى بەرپىو بەرايەتى پەيوەندىيەكانى كاروبارى بالىوزخانە و قونسولگەرى و پرۆتوكۇل كە ئىستا وجودى ھەپە و لىرە جىگەي نەكراوتەو، چونكە پەيوەندىيەكان و راگەياندىن پەيوەندى ناوہخۇيىيە بە مىدىيا و بە جەماوەر، بەلام ئەوہى تر پەيوەندى دەرەكىيە بە بالىوزخانە و قونسولەكان، سوپاس.

بەرپىز د. جعفر ابراھىم ئىمىنىكى/جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

فەرموو منىرە خان.

بەرپىز منىرە عثمان:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

پىشتىگىرى قىسەكانى كاك عمر و زولفا خان و دىكتورە شىرىن و حىيات خان و كاك زانا دەكەم، سوپاس.

بەرپىز د. جعفر ابراھىم ئىمىنىكى/جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

فەرموو مەدىنە خان.

بەرپىز مەدىنە ايوب.

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ئەزى د گەل ھىندىمە گىشتى نەمىنى تىدا بەس بەرپىو بەرايەتى بىمىن، سوپاس.

بەرپىز د. جعفر ابراھىم ئىمىنىكى/جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

فەرموو كاك بەزاد.

بەرپىز بەزاد دەرۋىش دەرۋىش:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ئەوہى بەرپىز كاك عمر عىنايەت كە گوتى، بەلى، وايە، شەوانە و رۇزانە خەلك دىتە مال داخووزيان دىن، ئەو داخووزيەش ئىمە ھەر دەپھىنە پەرلەمان، ئىمە ناچىن بېھىنە شوئىنىكى تر بەراستى، واتە، ئەگەر بمانەوى لە نىزىك ھاوولاتيان بىن و كىشەي ئەوان چارەسەر بىكەين بە قەناعەتى من، داخواز دەكەم ھەموو ئەندامانى بەرپىزى پەرلەمان ئەو جارە وەكو گوتى ھەر چ نەبىت خاترى ئەو ئەندامانە بگرن ئەوہى لە دەرەوہى سەنتەرى پەرىزگاكان، كو فى خالى رەئىيا يەكى دەنگى خۇ بدەنى، زور سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراھىم ئىمىنىكى/ جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

بەرپىز مامۇستا مەرۋان فەرموو.

بەرپىز حسين اسماعيل حسين (مەروان گەلاڭى):

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

قەسەكانى من كرا، زۆر سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىڭرى سەرۋىكى پەرلەمان:

بەرپىز عبدالله حاجى محمود فەرموو.

بەرپىز عبدالله محمود محمد:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

دەكرى فراكسىيۇن، پەرلەمانتار بۇ خۇي نووسىنگەي ھەبىت، بەلام نووسىنگەي پەرلەمان شتىكى زيادە، بار

گرانىيە لەسەر پەرلەمانى كوردستان، بۇيە پىيوستە لابرېت، زۆر سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىڭرى سەرۋىكى پەرلەمان:

بەرپىز د.محمد فەرموو.

بەرپىز د.محمد على ياسين:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

من لەگەل ئەو دەم كە نووسىنگەكان نەمىن، منىش ھاۋرام لەگەل برادەران كە بار گرانىيەك دروست

دەكات، بەلام لە جىياتى ئەو دەمدا ئەو بودجەيە تەرخان بكرى بۇ ئەو ھى كە ھاۋلاتيان بتوانن بە ئاسانى بگەن

بە پەرلەمان و راو بۇچوونەكانيان بگەيەنن بە ھەر شىۋاڭىك بى، مىكانزمىك بدۆزىتەو، ھەرودھا ئەو

بودجە تەرخان بكرى بۇ پەرلەمانتاران كە بەلەيەنى كەمەو ھەفتەى دوو رۆژ يان سى رۆژ سەرەدانى

دەقەرەكانيان بگەن و قسەى خەلك و راو بۇچوونى خەلك، لە خەمى خەلك ئاگاداربن، زۆر سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىڭرى سەرۋىكى پەرلەمان:

بەرپىز د.عزت فەرموو.

بەرپىز عزت صابر اسماعيل:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

تاكە سوودى ئەو نووسىنگەكانە ئەو ھى خواست و داواكارى و گلەيى و گازاندەى خەلك دەگەيەنى بە

سەرۋاگىيەتى پەرلەمان، بە ھەزاران ھاۋولاتى لەو نووسىنگەكانەو نامەو شكايەتى خۇي ناردوو بۇ پەرلەمان،

ئەگەر نا دەبوايە بە سەدان ھەزار دىنارى خەرج بكردايە بۇ ئەو ھى بگەشتايە ھەولير، ئەو سوودىكە،

سوودىكى تىرىش زۆربەى خۇپىشاندانەكان لە شارەكانى كوردستاندا لەبەردەم نووسىنگەى پەرلەماندا

دەكرى، ئەمەش سوودىكى ترە كە گوپيان لى دەگىرى و داواكارىيەكانيان لى وەردەگىرى و كاريان لەسەر

دەكرى، رىكخراۋەكانى كۆمەلگەى مەدەنى گوپيان لى دەگىرى، لەگەل راي دوو دەمدا، نووسىنگەكان تەنھا لە

ناۋەندى پارىزگاكان ھەبن، لەگەل ئىدارە سەربەخۇكان، چونكە شوپىنكى گەورەى وەكو پشدر يان

گەرميان ناكرى ھەم بە پارىزگا حىسابى نەكەى و ھەم نووسىنگەى نەبىت، كەواتە نووسىنگە لە ناۋەندى

پاریزگاكان و ئىدارە سەربەخۆكان، لە داھاتووشدا ئەگەر سۆران بوو بە پاریزگا تەبەعن مافی دەبى، كوئى بوو بە پاریزگا مافی دەبىت، زۆر سوپاس.

بەرپز جعفر ابراهيم ئيمىنكى / جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

بەرپز د.شرین فەرموو.

بەرپز د.شرین حسنى رمضان:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

هەبوونا فەن نەفیسىنگەھا بار گرانىهكى مەزنە لەسەر داھاتى گشتى، ئەف تەفەشوفە هەندى پىووستە ل دەست پىكا قەيرانا دارايى پەرلەمانى ئەنجامدەبا، ل جەئ وئ رىكئ بەدیل هەنە، یەعنە نە شەرتە تەنھا ل نەفیسىنگەھى تۆ بشىى داواكاريا خەلكى بگەھىنى، ب سەدان داواكارى ب رىكئ جودا، ب رىكئ تەكنەلۇجىايى، ب رىكا (email)، ب رىكا (facebook) گەھاندیە مە و مە چارەسەر كریە، ژبەر هەندى رىكئ بەدیل هەنە كو چى دبیت سەندوقەكى ژى دانئىن هەتا ل ناحیە و قەزا و پەرپزگەهان، ئەو سەندوقە تايبەت بیتن ب داواكارىن خەلكى، یان ژى ب رىكئ جودا، یەعنە بشىين ب رىكا تەكنەلۇجىايى داواكارىەت خۆ بگەھىن، زۆر سوپاس.

بەرپز جعفر ابراهيم ئيمىنكى / جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

بەرپز د.شیركو حەمە امین فەرموو.

بەرپز د.شیركو حەمە امین:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

لە راستیدا ئەو قسانەى كە كاك د.عزت كردى زۆر تەواو، لە جىگای خۆیەتى، من پشتیوانى لە قسەكانى دەكەم، پشتیوانى لەو قسانەى تریش كە وەكو كاك عمر عینایەت و زۆر لەو ھاوڕێیانەى تریش لەسەر نووسىنگەكان، من سەیرم لى دبیت ئەم بەرپزانە باسى ئەو دەكەن كە گوايە ئەم نووسىنگانە بار گرانىهكى گەرەى لەسەر ئەم پەرلەمانە دروست كردوو، هەر لەو راپۆرتەى لە چەند رۆژى رابردوو كاروبارى پەرلەمان كە مەدینە خان پىشكەشى كرد، وەرن سەیری بکەن سەیری سەرفیاتی با بلین شوینەكانى تری ناو ئەم پەرلەمانە بکەن، هەرودها سەیری ژمارەى فەرمانبەر و بەراوردی بکەن بە نووسىنگەكان بزانی كامەیه بار گرانی لەسەر بودجەى ئەم پەرلەمانە، ئایا نووسىنگەكانن بار گرانیان دروست كردوو، یان شوینی ترە بار گرانی دروست كردوو لەسەر مەسەلەى بودجە، یەعنە من سەیرم پى دبیت ئەمە بە تەنگ مەسەلەى بار گرانی و بودجەوون لە كاتىكدا پینج دانە سالا ئەم حكومەتە ئامادە نەبوو داھاتى خۆى بۆ ئەم ولاتە كەشف بکات، كەچى ئىستا تۆ بىي ئەوئەندە دىفاع لەسەر مەسەلەى بار گرانی و بودجە و ئەوانە بکەى، با بلین جوړىك لە پلانە كە بتەوى كۆمەلئىك نووسىنگە داخەى، لە راستیدا نووسىنگەكان زۆر زەرورن، ئەسلەن بەشكىن لە كارى پەرلەمانى، بەشكىن لە پاراستنى هەیبەتى پەرلەمان، من تیناگەم، بۆ دەبى نووسىنگە هەیبەتى پەرلەمان و پەرلەمانتارى شكاندبى، بەلام حەز ناكەم بچمە هەندى بابى تر كە

داخستنى پەرلەمانە ھەيئەتى پەرلەمانى شكاندوود، يەنى بۆيە ئەمە جۇرئىكە لە نەزە، جۇرئىكە لە بىرگەردنەو، لە راستىدا وەكو چۆن ئەوئى كە ئۇپۇزسىيۇن بە پەرلەمانى رەوا نابىنى ئاوا نووسىنگەشى پى رەوا نابىنى، بۆيە زۆر گىرنگە و پىويستە، ئەسلەن ھەلقەى تەواسولە لە بەينى پەرلەمان و كارى پەرلەمانىدا، تىببىنى ھەيە لەسەر ئەوئى چەند نووسىنگە ھەيە ئەمە شتىكى ترە، تىببىنى ھەيە لەسەر ھەر بابەتتىكى تر ئەمە شتىكى ترە، كە لە كاتىكدا ھىچ يەككىك لەو نووسىنگانە بە داواكارى نووسىنگە فەرمانبەرى بۇ دانەمەزىنراو، بە داواكارى نووسىنگە بودجەى بۇ تەرخان نەكراو، بەلگە ئەو ھەمووى لە خودى سەرۇكاپەتى پەرلەمان و پەرلەمانەو ئەو شتانەى نىردراو، يەنى دەبى تۆ لىرەو موعالەجەى بكەى، نەك بىنى لە نووسىنگەكە بەدى، حدودى سەد و ئەوئەندە سەيارە لەو پەرلەمانەدا ھەيە، كامە سەيارە بە دەست نووسىنگەكانەوئەيە، يەنى ئىيو وەرن لە سەيارەكان بىكۆئەو، بۇ ھاتوون جارى لە نووسىنگەكان دەكۆئەو، بۆيە زۆر گىرنگە نووسىنگەكان ھەبن، لە راستىدا بە ھىچ جۇرئىكە من لەگەل ھەلەشانەنەوئى ئەوانە نىم، ئەمانە بە ئەندازەيەكى زۆر گەورە رۇژانە پىشوازى لە ھاوولائىيان دەكەن، ھاوولائىيانى كوردستان سەرەدانىيان دەكەن، يەنى زۆر گىرنگە بىمىنەو، بەلام ئەگەر تىببىنىتان لەسەر كارىكى ھەيە ئەو تىببىنىيەكان چارەسەر بكرى، لە راستىدا ئەگەر وا نەبى ھەموومان لە مائەوە دانىشتووين لەسەر شەقام پىشوازى لە خەلكى دەكەين، ئەسلەن من لەگەل ئەوئەدام بە راستى پەرلەمان كەم تەرخەم بوو لەوئى لە ماوئى ئەو ھەموو سائە نەيتوانىوە بىناى سەربەخۆى خۇيان بۇ دروست بىكات، يەنى سەدان بىنا ھەيە بۇ كارى زۆر لا بەلا بەكار دىت ھەمووشى مولكى گشتىيە، ھەمووشى مولكى ئەم ولاتەيە بۇ كارى زۆر لا بەلا بەكار دىت، ئەسلەن دەبوو ئەم پەرلەمانە يان بىناى سەربەخۆى بۇ بكرىنايە، ياخود تەرفى جى بەجى كار ناچار بكرىنايە بىناى بۇ دروست بكرىنايە، من لەگەل ئەوئەدام ھەبن و خاوەنى ھەيكل و بىناو موئەسسەساتى سەربەخۆى خۇيان بن، زۆر سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراھىم ئىمىنىكى / جىگرى سەرۇكى پەرلەمان:

بەرپىز سوھراب مىكائىل فەرموو.

بەرپىز سوھراب مىكائىل محەمەد امىن:

بەرپىز سەرۇكى پەرلەمان.

يا بەرچاقە كو ناوچەى دەرفەى سەنتەرى پارىزگەھا ئارىشەيا وان پەرن، داخوازيات وان پەرن، چونكە خزمەتگوزارى بۇ وان ناوچە ھەمى گاڤا لاوازتر و كەمترن، قەزا و ناحىە دىرن ل سەنتەرىن باژىرى، بۇ نمونە شىلازى سىلى يان زى باتىفە و ماى، ئەگەر ئىكى بىت بىت داخازيا خۇ بگەھىنىتە پەرلەمانتاران چەند وەخت پىتقىت ئەو چەندى سەرف كەت ھەتا دچىتە نقىسىنگەھەكى ل دەوكى يان زى پارىزگەھەكا دى تر، ل قەزا و ناحىە پەرلەمانتار لىت كەمن، ژبەر ھەندى ئەز دىبىژم كو ناوچەى بەر فەرەن، ئەز دىبىژم ئەم نقىسىن دقىت يەنى دەبىت ھەمى قەزا نقىسىنگەھەن پەرلەمانتاران لى بن، دا خەلك بىت گازاندىت خۇ بگەھىنى، ل قىرى بلا ئەز شتەكى بەرى من ھاتە تەرح كرن، گەلەك

پەرلەمانتارىن بەرى گوت دەرقەى پارىزگەھا بلا نەبن، يەنى ل قەزا نەبن، ئەز دىبىژم ب عەسكەوہ بلا ل سەنتەرى پارىزگەھا نەبىتن، چونكە پەرلەمانتار ل وىرى ھەنە خەلك دەشى دەنگى خو بگەيەنيت، بەس بلا ل قەزاكان ھەبن، چونكە پەرلەمانتار ل فىرى كەمن و ئاريشيەت وان پترن، فىتى ناكات ئەفايەكى گەلەك مەزن بيت، ئافايەكى بچىك، بەس بو داخزىت خەلكىكى تر، زور سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

بەرپىز حىيا خان فەرموو.

بەرپىز حىيا مجيد قادر:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

پشتىوانى لە قسەكانى د. عزت صابر دەكەم، كە لە سەنتەرى پارىزگاكان بىمىنيت نووسىنگە، زور سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

بەرپىز كاك خلف فەرموو.

بەرپىز خلف احمد معروف:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

زياتر لە چەند كەسيك پيشنارى كر دووہ بە داخستن، زياتر لە چەند كەسيكىش دەلى بىمىنيتەوہ، من قسە لەسەر ئەوہ ناكەم با دەنگدان يەكلايى بكاتەوہ، بەلام ئەگەر ماپەوہ نووسىنگەكانى پەرلەمان داوا دەكەم لىرە بچەسپىنرىت و ميكانىزمىك بدوزرىتەوہ كە سەرۆكايەتى پەرلەمان يەكلاي بكاتەوہ، ھەندىك جىگامان ھەيە كەمترە لە رووى ژمارەى دانىشتوانەوہ لەوہى نووسىنگەى لىيە و ھەندى جىگامان ھەيە دوورە دەست ترە، قەلەغ ترە، بو نموونە شويىكى وەكو گەرميان كەلارى لەسەرە، قەزاي كفى لەسەرە، باوہنورى لەسەرە، ناوچەيەكى دورە دەستى گەرميانە، ئىدارەشە تاوہكو ئىستا نووسىنگەى لى نىيە، شويىكى وەكو سەيدساق سەد و دە ھەزار نفوسى ھەيە تاوہكو ئىستا نووسىنگەى پەرلەمانى لى نىيە، بەلام جىگاي ترمان ھەيە كەمترىشە لەو عەدەدە تىدايە، بۆيە داواكارم لە بەرپىز سەرۆكى لىزنەى كاتى و ئەندامانى لىزنەى كاتى ميكانىزمىك ديارى بكن ئەگەر ماپەوہ كە بتوانين لەو شويانەى كە پىويست دەكات و دوورە دەستە ھاوولاتى گەرميانمان ھەيە لە سەدا دووى تەسەور ناكەم بە درىژاي تەمەنى پەرلەمان ھاتبىتە ئەو پەرلەمانە، گرنگە نووسىنگەيەكى لەو دەشتى گەرميانە ھەبىت بو ئەوہى كيشەكانى خو بگەيەنيت، زور سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

بەرپىز كاك تحسين فەرموو.

بەرپىز تحسین اسماعیل احمد دۆلەتمەرى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

منیش پتشیگری هەموو ئەو بەرپزانە دەکەم کە نووسینگەکان نەمپن، هەبوونی ئەو نووسینگانە کە هەشت نووسینگەمان هەیه، هەشتا و نۆ فەرمانبەری رەسمیمان هەیه، شازدە فەرمانبەری گریبەستمان هەیه، ئەوانەى کە سوودمەندن زیاتر خاوەن خانووەکان کە کرپیهکی رحەت وەردەگرن، من لە مامۆستا مەروان دەپرسم چەند جار بە یەکەو لەوئ دانیشتووین؟ من دەئیم ئەم نووسینگانە نووسینگەى زیادن، لە جیاتی ئەو لە هەر ناحیەیهک و لە هەر قەزایەک و لە هەر پارێزگایەک دەکرئ سەندوق دابنرئ، هەموو قەزا و ناحیە و پارێزگاگان نووسینگەى پەرلەمانن، ئەمە شتیکی زیادەیه بە حەقیقەت، نەک لەبەر ئەوەى بارى پەرلەمانى قورس کردوو، بەلکو شتیکی بئ مانایە، ئیستا ئەو فەرمانبەرانی لەوئ دەوام دەکەن نە پەرلەمان ئاگای لیبانە، نە پەرلەمانتار ئاگای لیبانە، چۆن دین و چۆن دەچن، چۆن سەرف دەکەن، چ دەکەن، یەعنى ئەم نووسینگانە بەس بۆ ئەم فەرمانبەرانی دانراون بۆ خۆیان تەراتینئ تیدا دەکەن، دەوام دەکەن و ناکەن کەس لیبان ناپرسئ، من پیموایە بە هیچ جۆرێک نووسینگە سوودی نییە بۆ پەرلەمان لەو جیگایانە، زۆر سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهیم ئیمینکی / جیگری سەرۆكى پەرلەمان:

بەرپىز امینە خان فەرموو.

بەرپىز امینە زکری سعید:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

هەلبەت پەرلەمانتار دئ چاوا نوینەرئ گەلیه، ل هەمان دەمدا نوینەرئ وئ دەفەرپیه ئەو کە تیدا دەژیتن، واتە هەدەف چیه، پەرلەمانتار نوینەرایەتیا خەلکی دکەتن، هەدەفی ئەو کە ب ریکین تەواسولئ گەل هاوولاتیان نيزیک تر ببینن، ئاسانتر بکەتن، ریکین تەواسولئ بۆ هاوولاتیان ژى هەم ئاسانتر بى، هەم ژى پەرلەمانتار نيزیکایەتیا خەلکی بکەتن، بۆ هەندئ کە رەنگ و دەنگی خەلکی ببینن، گەهاندا دەنگئ خەلکیه بۆ ناف هۆلا پەرلەمانیدا ب ریکین جودا، رەئیمان دفتین ریکین تەواسولئ بۆ هاوولاتیان ئاسانتر ببن، هەلبەت ل بیر ژى نەکەین پەیرهوئ نافخودا ژى پەسەند کر کە رۆژەک هاتە تەرخان کرن، پەرلەمانتاران کە ل دەفەرپیت خۆ نوینەرایەتیا خەلکی بکەن، گوئی خۆ بدەنە خەلکی، سەرەدانیت خەلکی بکەن، یان خەلکی ببینن، دفتین راستە یەکیش وا ریکاران ئەو کە تۆ بە ریکیت (internet) تەواسولیت گەل خەلکی بکەن، بەس خەلکی مە خۆ هەمی خیندەوار نینە، خۆ هەمیان (internet) نینە، خۆ هەمی نزانن (email) بەکار ببینن، بۆیه دفتین چیهک هەبیتن کە خەلکی ببینن، مە یا هەى لە دنیایدا هەر پەرلەمانتاریک نفیسینگەها یا خۆى هەى، واتە ئەو ریکارین کە پەرلەمانتار تەواسولیت گەل میللەتی بکەتن یا هاتیە ریکخستن، ل فیره ب رەئیا من ئەو هەمی موناخەشە تیدا کرن هەندیک ل سەر ئەساسئ تەوجوها سیاسیه، ئەو کیشەیهن سیاسی کە نفیسینگەهیک وان دروست بوون، هەندیک ل سەر ئەساسئ

هەندىيە کو پەرلەمانتار ئەو ناچن نقيسنگەھىت خودا و دەوامى بکەتن، خەلکی نابینن، پتر هیڤیا فەرمانبەریت وان، ژبەر هەندى ب رهئیا من دقيتت ئەم بەرفراوانتر بەرچاڤ هەلبگری، پيويستیا هەندى کوجیگەھىك هەبیت، ئەز ناچمە ئەنجومەنى پەریزگا خەلکی ببینم، ئەز نوینەراپەتی خەلکی دکەم وەك پەرلەمانتار، جھىی من ئەنجومەنى پاریزگا نینە ئەز بچم خەلکی ببینم، ئەز گەل هەندیمە نقيسنگە ببینن، ئەگەر ب شیوازیکی فراوان ژى نەبیتن ناف سەنتەرى پاریزگایان بمینی، ئەگەر هاتوو هەر برپار سەر هەندى هاتە دان کو نقيسنگە نەمینە، بە راستى سەرۆکی پەرلەمان، هۆسا موناڤەشە نایەتە کرن، ئەف دەنگە دەنگە مروف نەشیت ب ئاخفی، ئەگەر هاتوو برپار ل سەر هەندى هاتە دان کو نقيسنگە ب فى شیوازی بەرفراوان نەبیین، ئەز تیدگەم ژى هەڤالیت من ترسا وان چییە، نقيسنگەھى پەرلەمانى وەك جیھەبەکی تەحقیقی هاتیه بەگارهینان، دى ئەم دشى کاریت وى ب ئەنزیما ریکبىخین، ئەفە حەل نینە کو نقيسنگەها نەھىلى، ئەگەر هاتوو نقيسنگە ل مەنتیقه نەمان دقيت ل سەنتەرى پاریزگەهان بمینی، ئەگەر هاتوو دیسان پەرلەمان برپار دا کو ل سەنتەرى پاریزگەهان نەمینى دقيت حەلەکی دى هەبیتن، فراکسیونا نقيسنگەھىت خو هەبن، چونکە مە خەلاک دى زیدە کر کو فراکسیون دى بودجەبەك هەبیتن، واتە دقيت هەر ریگەکا تەواسولى گەل هاوولاتیان ببینن، دى چ ب ریکا نقيسنگەھى پەریزگایان بن، چ ب شیوازیکی بەرفراوان وەك نوکە بن، چ ب ریکا فراکسیونان بن، زۆر سوپاس.

بەریز جعفر ابراهیم ئیمینکی / جیگری سەرۆکی پەرلەمان:

بەریزان، گفتوگو لەسەر ئەم ماددەبە کۆتایی هات، من مافم نییە رهئى بدهم، بەلام لەبەر ئەو ئەو نووسینگانە پەيوەستن بە سەرۆکایەتی پەرلەمان، من دوو راستى دەلیم، هەردووکیان راستینە بو ئیوہى بەریز، بو بەرچاو روونی، ئەگەر لەبەر بار گرانی دارایی بیٹ ئەم نووسینگانە بار گرانیەکی وایان لەسەر پەرلەمان دروست نەکردوو، لەسەر دارایی پەرلەمان، ئەووە راستیەکە کە پیتان دەلیم، بودجەى ئەوان بیست و یەك ملیون بوو کردمانە سیزدە ملیون، بەوہش رازی نەبوون و کارەکانى خویمان بەریوہدەبەن، ئەوہى دووہم بەریوہبردنى کاروبارى خویمان، ئەو نووسینگانە کەمترین گرفتى ئەو فەرمانبەرانە بو دیوان دیت، ئەوہ دیوان ناگادارن، یەعنى گرفتییى وا نایەت، بەلام کارانە کارەکان چۆن بەریوہ دەجیت ئەوہ هەلسەنگاندنیکى ترم هەبە، رهئیهکی ترم هەبە، بەلام ئەو رهئیانەى تر پیشکەش ناکەم، بەلام ئەوہش لەبەر چاو بگرن ئەو نووسینگانە نەمینیت چارەنووسى هەشتا و نو فەرمانبەر موعەلەق دەمینیت، لەبەر ئەوہ ئیوہ ئەو رهئیه دواتر بە دەنگدان یەکلایى دەکریتەوہ، هەر ئەوہ بو بەرچاو روونی، دەچینە ماددەى دواتر، ئەوہ ماددەبە ئەگەر بمینى یان نەمینى ئەم نووسینگانە سى چوار ماددە پەيوەستن بەوہ، بەریز د.فرست فەرموو.

بەرپىز د. فرست صۇقى على:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ئىمە ماوۋىيەك لە بەر ئىستا ھەستايىن موناھەشە دەستەى گشتىمان كرد، دەسلەتتى ھەبى يان نەبى، دواتر بېرىمان دا ھەر نەبەيلىن، ماناى وايە تەقريبەن نيو كاتزمىر كاتمان رۇبى لە نەتىجەش نەمان ھىشت، ئەو بابەتەش بابەتتىكى ئاسايىيە، سى رەئىمان ھەبە، راستە، ئىستا كاتى دەنگدان نىيە، بەس موشكىلە لەسەر ئەوۋىيە لە دواى ئەو ماددەيە چوار ماددەى تىرىش ھەبە پەيوەستە بە نووسىنگەكان، بۇيە من پېشنيار دەكەم سى رەئى بېخەنە دەنگدان، ئىستا، وەكو ئىستىسنا لەسەر ئەو قاعىدەبەى كە پېشتر ھەمان بوون، ئايا نووسىنگەكان نەمىنن، يان نووسىنگەكان وەكو ئەودى ئىستا ھەبە بمىنن، يان نووسىنگەكان لە مەركەزى شارەكان بمىنن، ئەگەر نووسىنگەكان نەمان ئىتر پېويست ناكات ماددەكانى تر موناھەش بىكەين و ئەو ھەموو كاتە بگىرىن، ئەگەر نووسىنگەكان مان ئەو كاتى دەچىنە سەر ماددەكەى پاشتر، زۇر سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراھىم ئىمىنكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

بەرپىز عمر عىنايەت فەرموو.

بەرپىز عمر عىنايەت ھەمە:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

بۇ بەرچاۋ روۋنى بەرپىزتان و ئەندامانى پەرلەمان، نووسىنگەكانى پەرلەمان لە شارەكان زەۋىمان بۇ ۋەرگرتوون، لە ھەئىجە، لە سلىمانى، پىموايە لە ھەندى شارەكانى تىرىش، نەخشەى بۇ تەۋاۋ كراۋە، دىزايىن پارىيەكى زۇرى پەرلەمانى بۇ سەرف كراۋە، ھاتە سەر ئەۋەدى كە پارەشيان بۇ تەخسىس كرد بىناى نووسىنگە دروست بىكەين لە ھەموو شار و شارۋىچكەكان، بەلام قەيرانى دارايى رايگرت، من ھەزم كرد ئەو تەۋزىجە بەدەمن زۇر سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراھىم ئىمىنكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

خالىكى نىزامى ھەبە؟ بەرپىز كاك فرحان فەرموو.

بەرپىز فرحان جوھر قادر:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

من ھەر تىبىنىيەكەم ھەبە، پېويست دەكات نەمانى بېرىردان لەسەر نەمانى نووسىنگەكان، يەنى پەرلەمان بېرىار لە شتىك دەدات لە مەرگى خۇى دەدات لە تەۋاسول لەگەل خەلكى كوردستان، بۇيە ئەمە زۇر بە گران دەكەۋىت لەسەرمان، بۇيە ئەم تىبىنىيەم لەبەر چاۋ بگىرى زۇر گىنگە، چۈنكە پەرلەمان ناكىرى قەتەى عىلاقە بكات لەگەل خەلك، پەيوەندى خەلك لە رىى نووسىنگەكان لەگەل پەرلەمان دەمىنئەتەۋە، بۇيە خۇى موعەلەقە دەكات، زۇر سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراھىم ئىمىنكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

ئەۋە خالى نىزامى نەبوو، خالى نىزامىت ھەبە؟ كاك تحسىن فەرموو.

بەرپىز تحسین اسماعیل احمد دۆلەتمەرى:
بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

خالى نيزاميم نيبه له گهلا داواي لیبوردن، من تەنھا تیبينى ئەووم ھەيە تاوھگو ئیستا خالى نيزامى بەس ئیشارەت کردنەكە خالى نيزامى بوو، ھيچ قسە کردنيك خالى نيزامى نەبوو، ئەگەر كاك فرحان يان ھەر برادەريك رەئى ھەيە لە کاتى دەست بلندکردن با رەئى بدات، لەمەودوا ھەز دەگەم، داواتان لیدەگەم ئەو کاتزمير ھوت و بیست و پینجە كى گوتى بە پىي ماددەى ئەوھندە، ماددەكەى نەگوت ھەقى قسەکردنى پى نەدەى، زۆر سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراھیم ئیمینكى / جیگری سەرۆكى پەرلەمان:

داوا لە ئیو دەگەم ناوی ماددە بىنن، پەپرەو جى بەجى بکەن، ھەمووتان پیکەو، بى ئیستیسنا، ئیمەش لەگهلا ئیو، بەرپىز د.فرست فەرموو.

بەرپىز د.فرست صۆقى علی:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەگەر ئەندامانى پەرلەمان لاریان نەبیت، چونکە ئەو لادانە لەو قاعیدەيەى كە بۆ دەنگدان دامانناو، ئیستا سى رەئى دەخەینە دەنگدان، رەئى یەگەم: نووسینگەکان وەكو خۆی بمینن كە ھەيە، لەبەر ئەوئەو ئەو رەئى ئەسلەكەيە ئەوھیان یەگەم، وەكو خۆی كە ھەيە دەخەینە دەنگدان، رەئى دووم: ئەو دەخەینە دەنگدان تەنھا لە مەرکەزى پارىزگاكان، رەئى سییەم: دەخەینە دەنگدان كە نەمیین بە كۆتایی، زۆر سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراھیم ئیمینكى / جیگری سەرۆكى پەرلەمان:

دیارە ئیعتراز لەسەر شیوازی دەنگدان ھەيە، بەرپىز د.عزت فەرموو.

بەرپىز د.عزت صابر اسماعیل:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ناوھندى پارىزگاكان و ئیدارە سەربەخۆكان دانیشتوانیكى زۆرى ھەيە ئەو ناوچانە، بەرپىزان، زۆر سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراھیم ئیمینكى / جیگری سەرۆكى پەرلەمان:

د.فرست فەرموو.

بەرپىز د.فرست صۆقى علی:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەگەر بەس بلین پارىزگاكان و ئیدارەى گەرمیان، ئەگەر نا مەسەلەن قەزای سۆران لە ئیدارەى راپەرین گەورەترە، زاخو گەورەترە لە ئیدارەى راپەرین، بۆیە ئەگەر بەو شیوہیە بىت، یەئنى ئەگەر بە پىي ھەجمى دانیشتوان و ئەو بەكەين سۆران گەورەترە لە رانیە، زاخو گەورەترە لە رانیە، چۆن دەكرى تۆ لە

رانیه بیهیللی له سۆران و زاخۆ ههلی بگری، بۆیه تهنه دهلیین پارێزگاگان و ئیداره‌ی گهرمیان، که دهکاته هه‌لبجه، سلیمانی، دهۆک، زۆر سوپاس.

به‌رپێز جعفر ابراهیم ئیمینکی / جیگری سه‌رۆکی په‌رله‌مان:

به‌رپێز کاک خلف فه‌رموو.

به‌رپێز خلف احمد معروف:

به‌رپێز سه‌رۆکی په‌رله‌مان.

بۆ ئه‌وه‌ی ئیشکال بۆ خۆمان دروست نه‌که‌ین ئه‌و ته‌واسوله‌ی که له به‌ینی په‌رله‌مان و خه‌لکدا هه‌یه، ئه‌گه‌ر قه‌رار بێت نه‌مینیت له پێشه‌وه‌دا ئه‌وه بخه‌نه ده‌نگدانه‌وه که نه‌مینی، بۆ ئه‌وه‌ی هه‌مووی وه‌کو یه‌ک بێت ئه‌و کاته ناوچه‌کان، به‌لام ئه‌گه‌ر قه‌رار بێت به‌مینیته‌وه با وه‌کو خۆ به‌مینیته‌وه، چونکه ناکرێ هه‌ندی ناوچه به‌مینیته‌وه و هه‌ندی ناوچه نه‌مینیته‌وه، بۆیه داواتان لێده‌که‌م له پێشدا ئه‌وه‌ی که هه‌مووی لابریت بخه‌نه ده‌نگدانه‌وه، ئه‌گه‌ر لابر ئه‌وه هه‌موومان وه‌کو یه‌ک، ئه‌گه‌ر نه‌بوو با وه‌کو خۆی به‌مینیته‌وه، زۆر سوپاس.

به‌رپێز جعفر ابراهیم ئیمینکی / جیگری سه‌رۆکی په‌رله‌مان:

د.فرست فه‌رموو.

به‌رپێز د.فرست صۆفی علی:

به‌رپێز سه‌رۆکی په‌رله‌مان.

ئه‌و مه‌نتیقانه هه‌مووی ئیستیجقافیکێ خۆیان وه‌رگرتوو، با ئه‌فه‌زه‌لیه‌ت بده‌ینه ئه‌و ره‌ئیه‌ی که هه‌یه وه‌کو خۆی، ئایا نووسینگه‌کان له هه‌موو ئه‌و قه‌زا و پارێزگایانه‌ی هه‌یه به‌مینیته‌وه، ئه‌وه بخه‌ ده‌نگدانه‌وه، ئینجا ئه‌وه‌ی تر. زۆر سوپاس.

به‌رپێز جعفر ابراهیم ئیمینکی / جیگری سه‌رۆکی په‌رله‌مان:

به‌رپێز کاک به‌هزاد فه‌رموو.

به‌هزاد ده‌رویش ده‌رویش:

به‌رپێز سه‌رۆکی په‌رله‌مان.

ئه‌ز دبێژم که‌م جار ده‌سته‌ی سه‌رۆکایه‌تی ته‌وزیحات ده‌ده‌تن، ئه‌گه‌ر گرنگیه‌ک نه‌بیت، به‌رپێزتان ته‌وزیحه‌کا باش دا، که مه‌سیرێ وان هه‌شتی و نه‌ه فه‌مانبه‌ر دێ چ لیکه‌ین، وه‌ختی ئه‌م هاتینه سه‌ر پرسێ دیوانی سه‌رۆکایه‌تیا هه‌ریمی بێرا مه‌ تیت مه‌ نه‌شیا قه‌راره‌کی بده‌ین کو ته‌ئسیر ل وان فه‌رمانبه‌ران بکه‌ت، باشه چاوا هه‌ر چه‌نده به‌ روونی گو‌تن مه‌خسه‌دا من نییه ئه‌فه، مه‌خسه‌دم ئه‌وه کو ره‌ئیا جه‌نابی ته‌زی بێته وه‌رگرتن، یه‌عنی بێته هه‌ند وه‌رگرتن، ئه‌ز دگه‌ل هه‌ندی مه‌ وه‌کی خۆی بێته ده‌نگدان، وه‌کی د.فرست گو‌تی، زۆر سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

خالى نىزامى نەبوون، بەلام رەئى بوون بۇ بەرچاۋ روونى، كاك د.فرست ئەۋەدى يەكەم با بىخەينە دەنگدانەۋە.

بەرپىز د.فرست صۇقى على:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

يەكەم: نووسىنگەكان لەو شوپانەى كە ئىستا ھەن و بە پىي ئەۋەدى ئىستا ئىمە ئەرك و مەھامەكانمان لەم بەپرەۋە دىارى كروۋە بمىنىت، لە پارىزگاكان و لە قەزاكان، دەپخەينە دەنگدانەۋە.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

بەرپىزان، ئىستا رەئى يەكەم دەخەينە دەنگدانەۋە، كى لەگەل ئەۋەدايە نووسىنگەكان لە قەزا و پارىزگاكان بمىنىتەۋە، ۋەكو ئىستا، تىكايە دەست بەرزكاتەۋە؟ (43) كەس لەگەل ئەۋەدايە ۋەكو خۇى بمىنىتەۋە، زۆر سوپاس، پىشنىارى دوۋەم كى لەگەل ئەۋەدايە لە سەنتەرى پارىزگاكان بە ئىدارەى گەرميانەۋە، تىكايە دەست بەرزكاتەۋە؟ (1) كەس لەگەل دايە، زۆر سوپاس، بەرپىزان، كى لەگەل ئەۋەدايە ھەر نووسىنگەكانى پەرلەمان نەمىنن يە يەكجارى؟ نە لە سەنتەرى پارىزگاكان، نە لە ئىدارەى گەرميان، نە ھىچ شوپىنىكى تر، تىكايە دەست بەرزكاتەۋە؟ (10) كەس لەگەل ئەۋەدايە كە نووسىنگەكان نەمىنن، زۆر سوپاس، پىشنىارى يەكەم بە زۆرىنەى دەنگ پەسەندىكرا، كە نووسىنگەكان ۋەكو ئىستا بمىننەۋە، ئەو ماددەيە كۇتايى پى ھات، ببورن بەرپىزان، ئەۋەدى دەنگدانى لەسەر كرا راپۇرتەكە لەلايەن بىگەرد خان دەخوئىندىتەۋە.

بەرپىز بىگەر دىشاد تالەبانى:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

دوای دووبارە سەيركردنەۋەى فىدىۋى دەنگدانەكە لە راگەياندىن بە ئامادەبوونى بەرپىز د.سرود و مامۇستا ماجد و بەرپىۋەبەرى گشتى دىوان و بەرپىز كاك طارق و كاك سامان، ھەمان ئەنجام كە پىشەكەش كرا لەلايەن بەرپىۋەبەرايەتى راگەياندىنەۋە ھەمان دەرئەنجام بوو كە لەلايەن ئەو بەرپىزانە دووبارە بىنراۋەتەۋە، بەۋەى كە (29) كەس لەگەل بوۋە، (32) كەس لەگەل دژى بوۋە، يەئىنى نەتىجەكە ۋەكو خۇى بوۋە، دروست بوۋە، زۆر سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

بەرپىزان، بەردەوام دەبىن، د.فرست فەرموو.

بەرپىز د.فرست صۇقى على:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

بۇ سوود ۋەرگرتن لە كات ئەم ماددەى (120، 121، 122، 123) كە دىن ھەموۋى پەيوەندىان بە يەكەۋە ھەيە، دەيكەينە پىنج بىرگە، بۇيە داۋا دەكەين لە بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان ھەر پىنج ماددە بە يەكجار بىخاتە گىفتوگۇ، بۇ ئەۋەدى بىخەينە پىنج بىرگە بە يەك ماددە، زۆر سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىڭرى سەرۋىكى پەرلەمان:

بەرپىزان، ئەو پىنج ماددەيە بۇ دەمىج دەخەينە دەنگدان، ماددەي (120، 121، 122، 123) ھەموويان كە پەيوەستىن بە كارى تەنزىم كوردنى نووسىنگەكان لە يەك ماددە كۆ دەكەينەو، كى لەگەل ئەوودايە كە دەمىج بكرى؟ تىكايە دەست بەرزكاتەو؟ (32) كەس لەگەلدايە كە دەمىج بكرى، كى لەگەل دانىيە؟ تىكايە دەست بەرزكاتەو؟ كەس نىيە، بە كۆي دەنگ پەسەندكرا دەمىجكە، ئەو پىنج ماددەيە بە يەكجىر گىفتوگۆي لەسەر دەكرى، تىكايە بخویننەو.

بەرپىز گەشە دارا جلال:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ماددەي (120):

- 1- نووسىنگە ھەلدەستىت بە ۋەرگرتن و گەياندىنى داواكارى و سكالاي ھاوولائىيان بە سەرۋىكايەتى پەرلەمان تا رەوانەي لىژنە پەيوەندىدارەكان بكرىت بە مەبەستى بەدواداچوون و ۋەلام دانەو و گەياندىنەو ۋەلامەكان بە خاۋەنەكانىيان.
- 2- پىۋىستە سكالان لە ژىر دادبىنى دانەبىت، قۇناغەكانى بەدواداچوونى لەلايەنى تايبەتمەند بىرى بىت.
- 3- ھەر نووسىنگەيەك چەند كارمەندىكى دەبىت بۇ بەرپوۋەبىردىنى كارەكانى، يەككىك لە كارمەندەكانى دەبىتە بەرپوۋەبەرى نووسىنگە، ژمارە و چۆنىەتى كارگردىيان لەلايەن سەرۋىكى ديوانى پەرلەمان دىيارى دەكرىت.
- 4- پەرلەمان پىۋىستى و خەرجىەكانى نووسىنگە دابىن دەكات.
- 5- ھەر ئەندامىك بۆي ھەيە سەرەدانى ھەر نووسىنگەيەك لە نووسىنگەكانى پەرلەمان بىكات و بەدواداچوون بۇ كاروبارى ھاوولائىيانى ھەر ناۋچەيەك بىكات.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىڭرى سەرۋىكى پەرلەمان:

بەرپىزان، دەرگاي گىفتوگۆ دەكەينەو لەسەر ئەو ماددە و بىرگانە، ناۋنووسىن دەست پى دەكەين، ناۋەكان دەخویننەو.

بەرپىز بىگەرد دلشاد تالەبانى:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ئەم بەرپىزانە داوايان كىردوۋە گىفتوگۆي ئەم ماددەيە بىكەن (ئارى عبداللطيف، ايوب عبدالله، بىستون فائق، صالح فەقى، د. پەرى، د. شىركۆ ھەمە امىن، عمرى عىنايەت).

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىڭرى سەرۋىكى پەرلەمان:

بەرپىز كاك ئارى فەرموو.

بەرپز ئارى عبداللطيف مولود:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەم ماددەيە لە بىرگەي سى دەلى ھەر نووسىنگەيەك چەند كارمەندىكى دەبىت، پىموايى چەند لەويدا باش نىيە، پىم باشە بىرى بە پىي، ئەگەر چەندەكەش بىمىنى بىرىت بە پىي قەبارە و ژمارەي دانىشتوان كە لە پىنج ئەندام كەمتر نەبىت و لە (10) يان (15) ئەندام زياتر نەبىت، لە بىرگەي دواي ئەو نووسراو پەرلەمان پىويستى و خەرجىەكانى نووسىنگە دابىن دەكات، ئەو پەرلەمانە بىرى بە ديوانى پەرلەمان و سوپاس.

بەرپز جعفر ئىمىنىكى / جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، كاك ايوب فەرموو.

بەرپز ايوب عبدالله اسماعيل:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

ديارە ئەوھيان دەبىتە بىرگەيەك ھەر نووسىنگەيەك چەند كارمەندىكى دەبىت بۇ بەرپوھەردى كارگردنى يەككە لە كارمەندەكان دەبىتە بەرپوھەردى نووسىنگە، پىشنيار دەكەم بىتە بەرپوھەردى كارگردى نووسىنگە، چونكە زۇر جار ئى حالتى نەبوون دروست دەبى لە بەينى ئەو لىپرسراوى كارگردى نووسىنگەكان لەگەل ئەندامانى پەرلەمان، ئەوان پىيان واىە لىپرسراوى نووسىنگەن و جارى وا ھەيە لىدوان دەدەن و ئەوامر دەردەكەن و بەكەيفى خۇيان، بەلام ئەگەر بەرپوھەردى كارگردى بى يەئنى تايبەت بە فەرمانبەران بى و زۇر سوپاس.

بەرپز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، كاك بىستون فەرموو.

بەرپز بىستون فايق:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

چوارەميان ھەر زيادەيە ھەر ئەندامىك بۇي ھەيە سەردانى نووسىنگە بكات، بىگومان ئەو تەحسىل حاسلە، لەسەر گىرنگى نووسىنگەكانىش بەرپز سەرۆكى پەرلەمان، تەعليقك، يەئنى نووسىنگەكان گىرنگى، بۇ نمونە كە سەرۆكى پەرلەمان رىگەي ئى دەگرى خۇ دەبى لە شوپىنىك دەوام بكات، بۇ نمونە بچى لە سلىمانى دەوام بكات، سوپاس.

بەرپز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، كاك صالح فەرموو.

بەرپىز صالح فىقى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

منيش تىبينم لەسەر ئەودىيە ئەندامى پەرلەمان ئازادە لەھەر نووسىنگەيەك بچى ئەودە پىويست بە نووسىنگە ناكات.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى/ جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، د.پەرى فەرموو.

بەرپىز د.پەرى صالح:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

بە نووسىن ناردم پىويست ناكات قسە بكەم، سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى/ جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، د.شېركۆ فەرموو.

بەرپىز د.شېركۆ حمە امين:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

لە برگەى (1) من لەگەل ئەووم چۆن لە پىشتوو تر ماوە ديارى كراوہ لە ماوہى ئەوہندە رۆژە دەبى حكومەت وەلامى پرسىار بداتەوہ، لەراستى دا گرنگىشە ماوہيەك ديارى بكرىت بۆ وەلامى ئەو داواو نووسراوانەى لە نووسىنگەكانەوہ دىن بۆ پەرلەمان ماوہيەكى بۆ ديارى بكرىت لە ماوہى ئەوہندە وەلام بدريئەوہ، چونكە ئەوہش بۆ خۆى گرفتە بە پىئى ئەزموونى خۆم، لە برگەى ھەر نووسىنگەيەك چەند كارمەنديكى دەبىت، ھەر نووسىنگەيەك بۆ بەرپۆبەردنى كارەكانى چەند كارمەنديكى دەبىت، ئاوا دايرپىژيئەوہ، ئەو پىشنيازەى كاك ايوب كە وتى بەرپۆبەرى كارگىرى پەسەند بكرىت، ئەوہى تريشيان تەحسىل حاسلە كە وەكو كاك بيستون وتى سەردانى پەرلەمانتار لابرئى، سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى/ جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، لەسەر وەلامدانەوہى نووسراوى نووسىنگەكان دوو شپۆہ نووسراو ھەنە، ئەوہى پەيوەستە بە ديوانەوہ، بە تەكيد خيرا وەلاميان دەدرىتەوہ، بەلام ئەوہى پەيوەستە بە دامودەزگاي ترەوہ، ھەنديك شت ھەيە پەيوەستن بە وەلامدانەوہى ليژنەى ياسايى و ئەوانە بەراستى زەختىكى زۆر لەسەر ليژنەى ياسايى ھەيە، بۆ وەلامدانەوہى ھەنديك لەو نووسراوانە، ئەوہ دوو بابەتن، كاك عمر فەرموو.

بەرپىز عمر عىنايەت:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

سەبارەت بە نووسىنگەكان ئىمە خىرەيەكى زۆرمان پەيداكردوہ، دەستان خۆش بى ئەوانەى كە دەنگيان دا بۆ مانەوہى، يەكەم/ نووسراوہ نووسىنگە ھەلدەستى بە گەياندىنى داواكارى و سكاللا، ھيوادارم ليژنە ئاگايان لە سەرنجەكانمان بىت، ھەلدەستى بە گەياندىنى داواكارە و سكاللاى ھاوولائىيان ئاراستەكردنى بۆ

ئەندامانى پەيوەندار بەو كەيسەو، يەئنى نووسىنگە خۇى ناتوانى لە ھاوولاتى وەرگىت و سكالاكەى بنىرى بۇ سەرۆكايەتى پەرلەمان، وەگو جەنابت باس تىر، دوو جوړ نووسىن ھەيە لەناو پەرلەمنتارەكان، دوو جوړ كتاب دەرەدەچى، يەككىيان بە ئىمزاى بەرپوۋەرى كارگىرى وەگو كاك ايوب باسى كر دوو و د.شېركۆش باسى كر، يەكيان بە ئىمزاى بەرپرسىكى نووسىنگەكە كە يەككە لە ئەندام پەرلەمانەكانە تا ئىستا باسى ئەو ھەنەرە، بەرپرسى نووسىنگەكە پىۋىستە ديارى بكرىت، ئەبى ئەندامىكى پەرلەمان بە پىۋىستەوتن بەرپرسى نووسىنگەكە بى و ئەو بەرپرزەش لەرۋوى كارگىرىيەو بەرپرسە ئەو تەنھا لەرۋوى كارگىرىيەو بى بۇ ئەو ھى ئەو پىكدادانە دروست نەبى لە نىوان بەرپرسى نووسىنگە و بەرپوۋەرى كارگىرى نووسىنگە، سوپاس.

بەرپرز جعفر ابراھىم ئىمىنىكى / جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

گفتوگو لەسەر ئەم ماددەيە كۆتايى ھات، بەرپرزان لىژنەى پەپرەو ئەگەر تىبىنيەكتان نەبىت ماددەى دواتر، كاك فرست فەرموو.

بەرپرز د.فرست صۆفى:

بەرپرز سەرۆكى پەرلەمان.

پىشنيازىكى تر ھاوشىۋەى پىشنيازى پىشو، قسە لەسەر وەزىرى ھەرىم بۇ كاروبارى پەرلەمان دوو پا ھەيە، رايەك دەلى ھەر پىۋىست ناكات ناوى بىنين لەناو پەپرەو كە بە خۇى ناوى نەبوو لە ئەسلدا، لەو پەپرەو ھى ئىستا ناوى وەزىرى كاروبارى پەرلەمان ھەر نەبوو، ئىمە لە رەئى دووم رەئىكى دى باس بكرىت و كارەكان و مەھامەكانى ديارى بكرىت، پىشنياز دەكەم بۇ بەرپرز سەرۆكى پەرلەمان بىخە دەنگدان ئەگەر باس نەكرىت بۇچى بچىن ئەو ھەموو وەقتەمان بكوژىن و ئەو موناقتەشەيە بكەين، بۇ بىخەينە دەنگدان، ئايا كامە لەگەل راي يەكەمە كە باس نەكرىت؟، سوپاس.

بەرپرز جعفر ابراھىم ئىمىنىكى / جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، با تەماشاي نىصاب بكەين، داوا لە بەرپرزان بكەين ھەول بەدن ئەوانەى تر بگەرپنەو، بەرپرزان ئەو بە دەنگدان يەكلايى دەكرىتەو، ئەگەر دووبارە بىخوینىتەو، كاك فرست فەرموو.

بەرپرز فرست صۆفى:

بەرپرز سەرۆكى پەرلەمان.

راى يەكەم: پىۋىست ناكات باسى وەزىرى ھەرىم بۇ كاروبارى پەرلەمان لەناو پەپرەو بكرىت؟

بەرپرز جعفر ابراھىم ئىمىنىكى / جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

ئەمە دەخەينە دەنگدان، ئەو پىشترىش لەناو پەپرەو نەبوو، كى لەگەل؟ (42) كەس ئەو رايە بە پەسەند دەزانن، كى لەگەل نىيە؟ (8) كەس دژە، واتا راي يەكەم پەسەند كرا، موناقتەشەى ئەو ماددەيە ناكرى كۆتايى پى ھات، دەچىنە ماددەى دواتر، كاك فرست فەرموو.

بەرپىز فرست صۇقى:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ۋا قەرار بوو بەش بەش دەنگدانى لەسەر بىكەين، بۇ سوود وەرگرتن لەو بەشەى كۆتايى چەند ماددەيەكمان ماوۋە موناڧەشەى دەكەين، پاش موناڧەشە كىرنەكە كە تەواومان كىرد ھەردوو بەشەكە بەيەكەوۋە دەخەينە دەنگدان، دوو ماددەش بۇ ئىستىداس بۇمان ھاتوۋە، بۇ ئەوۋەى لەگەئى بۇتان بخوئىنەوۋە، يەككىيان دەئىت دەستەى سەرۋىكايەتى بۇى ھەيە دەرمالەى پىۋىست بۇ فەرمانبەر و كارمەندانى پەرلەمان بىرپارى لەسەر بدات يان دابىنى بىكات، يەككى تىران ئەو پىشنىارەى بەرپىز (د. محمد على) كە لەناو پەرلەمان بە رەزامەندى سەرۋىكايەتى پەرلەمان و پەرلەمان دەتوانرى گروپى پەرلەمانى بۇ پەيوەندى ھەماھەنگى لەگەئى پەرلەماناتى دىكەى دنبا پىك بەئىندىرئىت، ئەو دوو ماددەيە وەكو ئىستىداس لەناو ئەو ئەحكامى خىتامىيە ھەيە بۇ ئەوۋەى گىتوگۆى لەسەر بىكرى، سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراھىم ئىمىنكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

گەشە خان فەرموو.

بەرپىز گەشە دارا جلال حىفید:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ھوكمە كۆتايىەكان

ماددەى (124):

- 1- پەرلەمان پاسەوانى تايبەتى دەبىت و دەكەونە بەر فەرمانى سەرۋىكى پەرلەمان.
- 2- سەرۋىكى قەبارىيە ئەو ھىز و ژمارەى تاكەكانى دىارى دەكات كە بە تەواوى دەزانى بۇ پاراستى رىكارى و پاسەوانى لە پەرلەمان.
- 3- ھىنانە ژوورەوۋەى چەكى ئاگرى يانبرىنداركار بۇ ناو بالەخانەى پەرلەمان قەدەغەيە.
- 4- جگە لە پاسەوانى پەرلەمان بۇ ھىچ چەكدارىك يان ھىزىكى چەكدار نىيە بچىتە نىو بالەخانەى پەرلەمان و بۇشيان نىيە لە نىك دەرگاكانى بىمىنەوۋە و تەنھا بە رەزامەندى سەرۋىكى نەبىت.

بەرپىز جعفر ابراھىم ئىمىنكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

ئەگەر گىتوگۆى لەسەر نەبىت دەچىنە ماددەى دواتر، دوو كەس مووناڧەشەى ھەيە، د. شىركۆ فەرموو.

بەرپىز د. شىركۆ ھەمەمىن:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

من تەعقىبىكىم لەسەر خالى يەكەم ھەيە، پەرلەمان پاسەوانى تايبەتى دەبىت، دەكەوئىتە بەر فەرمانى سەرۋىكى پەرلەمان، ئايا ئەمە مەبەستى لەوۋەيە پەرلەمان خۇى خاۋەنى ھىزىكە و خۇى دايمەزراندوۋە و خۇى تەسەرۋىكى پىۋە دەكات، لەزىر سەپتەرەى خۇيەتى يان ھوكومەت بۇى دابىن كىردوۋە، تۇزى ناروونە، لەراستى دا من ھەزىش دەكەم لەسەر ئەمەى ئىستاش ئەگەر بىكرى وەلامم دەست بىكەوئى، ئايا بە فعلى ئەم

ھېزەى كە ئىستا پارىزگارى لە پەرلەمان دەكات، ئەمەيە؟ بەپيى ئەم پەيرەويە يان چۆنە؟ ھەز دەكەم لەسەر ئەو ەروونكردەوويەكەم دەست بكەوى، سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئيمىنكى / جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

ئەو ھېزەى ئىستا ھەيە لەلەيەن پەرلەمانەو ە دانەمەزراو، پيشتەر ھەبوو ە ھېزىكە كۆى ئەو ناوچەيە دەپارىزى، يەنى ناوچەى ئەنجومەنى ەوزيران ە پەرلەمانى كوردستان يەك ھەوزى ئەمنىە، ئەو ھېزە ھەمووى پيەكەو دەپارىزى، ئەو ھېزە سەر بەسەرۆكايەتى ئەنجومەنى ەوزيرانە، بەلام لەلەيەن پەرلەمانەو ئەو پەسەند كراو، ئيتەر لەناو پەرلەمانى كوردستان ژمارەيەك پۆليس ھەنە تەنھا بۆيان ھەيە بەرەزامەندى سەرۆكى پەرلەمان كەم بكرين ە زياد بكرين، ئەو لە دەسەلاتى سەرۆكى پەرلەمانە، كاك صالح فەرموو.

بەرپىز صالح فقى محمدامين:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

خالى چوارەم: جگە لەپاسەوانى پەرلەمان ە پەرلەمانتاران، پەرلەمانتارانى بۆ زياد بكرى تۆزى ناروونە، سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئيمىنكى / جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، ديارە گفتوگو لەسەر ئەم ماددەيە كۆتايى ھات، ماددەى دواتر، گەشە خان فەرموو.

بەرپىز گەشە دارا جلال حفيد:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەى (122):

پەرلەمان بۆى ھەيە لەنيو ئەندامەكانى شاندرەوانەى دەرەووى ھەريم بكات ە داووتى شانديش بكات بۆ سەردانى كردنى.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئيمىنكى / جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

كاك تحسين فەرموو.

بەرپىز تحسين اسماعيل احمد:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەوانە ھەمووى دەچيتە ئەو ماددەيەى صلاحياتى سەرۆكايەتى پەرلەمانە، ھەم ئەو ماددەيەى ئىستا خوينرايەو ە ھەم ئەووى دواى ئەويش، سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئيمىنكى / جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، د. جوان فەرموو.

بەرپىز د. جوان اسماعىل عزيز:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

داوا دەكەم لەو بىرگەيە ئىزافەيەك بىرى، پەرلەمان بۆى ھەيە لەنىو ئەندامەكانى شاندى رەوانەى دەرەوھى ھەرىم بىكات كە پەيوەندى بە كارەكانيان ھەبى و بە رەچاوكردنى پىسپورى لىژنەكان، داوھتى شاندىش بىكات بۆ سەردانى كردنى، سوپاس.

بەرپىز جعفرابراھىم ئىمىنكى / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، ئەو ماددەيە بۆ دارشتنەوھ داوا لە لىژنە دەكەين سوود لەو تىبىنيانە وەربىگرن، بەرپىزان ماددەى دوواتر؟ گەشە خان فەرموو.

بەرپىز گەشە دارا جلال حفىد:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەى (123):

پەرلەمان بۆى ھەيە يارمەتى ئەو ئەندامە بدات كە تووشى نەخۆشيەك دىت و پىويستى بە چارەسەر دەبىت لە ناوھە يان دەرەوھى ھەرىم، ئەوھ پاش راسپاردەى لىژنەى پزىشكى تايبەتمەند.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

موناقتەشە لەسەر ئەو ماددەيە نىيە؟ د. سروود فەرموو.

بەرپىز د. سروود سليم متى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

پىشنيار دەكەم رىژەيەك بنووسرى لىرە، لەو پارەيەى كە دەدرىتە پەرلەمانتار بۆ نەخۆشى و شتى وا، پىشنيارى ئەوھش دەكەم 60% ى مەسارىفەكانى، زۆر سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، كاك عمر فەرموو.

بەرپىز عمر عىنايەت حمەسەيد:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

من پىم باشە بنووسن بە پشت بەستن بە راپۆرتى لىژنەى پزىشكى تايبەت، پەرلەمان بۆى ھەيە يارمەتى ئەو ئەندامانە بدات كە تووشى نەخۆشيەك دىت و پىويستى بە چارەسەر دەبىت لە ناوھە يان لە دەرەوھى ھەرىم، ئەوئىش لىبىرەت، تۆزى ناچائىزە، سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، كاك مستەفا فەرموو.

بەرپىز مصطفى سكرى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

پەرلەمان بۇ ھەيە يارمەتى ئەو ئەندامە بىدات ..... الخ، پەرلەمان لە سەرۆكايەتى پەرلەمانەو تاوھكو ئەخىرى ئەندام پەرلەمانە، پەرلەمان كى دەتوانى، پىم وابى ئەو تەقىد بىكى بە سەرۆكايەتى پەرلەمان يەنى ھەندەك تەشخىس بىكى بە مووتلەقى و بەرەھايى نەگووترىت پەرلەمان، خۇ ئەندامى پەرلەمان بۇ نىيە ھاوكارى بىكات يان پارە سەرف بىكات، يەنى بەس سەرۆكايەتى بۇ ھەيە، سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، كاك زانا فەرموو.

بەرپىز زانا عبدالرحمن عبدالله:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ھەر لەو ماددەيە بىرگەيەكى تر زياد بىكى ئەو ھى كە كاك شوان ووتى، پىشتىوانى لى دەكەم، كە سەرۆكايەتى پەرلەمان لەكاتى پىويست بۇ راى كىردى كاروبارى ئەندامە خانەنشىن كراوھكانى نووسراوى پىشتىگىرى بىكات، سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

ئىستاش ئەو ھەيە و ئەو پەيرەو دەكرىت، بەلام ئەو پىشنىارە بۇ لىژنە بۇ ئەو ھى وەرىبىگىن، كاك شوان فەرموو.

بەرپىز شوان شىخ احمد:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

بەلى گويىان لى نەبوو ئەو ھى كە كاك زانا گووتى ئەو مەبەستەكەى من بوو، بەلام لەبەر ئەو ھى گوپىان لى نەببوو، گوتم با لىرە باسى بىكەمەو، سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، د. شرىن فەرموو.

بەرپىز شىرىن حسنى رمضان:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

پىشتەفانىا ئاخافتنىت كاك شوانى دكەم، ل فىرى زى پىرسىارەك من ھەيە ژ لىژنەيى، كىف لىژنا پىشكىيا تايبەتمەند، مەبەستا وان لىژنا پىشكى چىيە؟ چونكە ھەندەك دامەزراو لىژنا تايبەتمەند ھەي، ئايا پەرلەمانى ئەو لىژنە پىشكى ھەيە؟ يان ئەو لىنىت پىشكىەت پارىزگەھا كىژ لىژنەيە؟ روون نىنە و زۇر سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس كاك فەمان فەرموو.

بەرپىز قەمان فىصل سلىم:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەزى پىشتەقانىيا ھافكارىت خۇ كاك زانا و كاك شوان و د. شىرىن دكەم، زۆر سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، بەرپىزان گىتوگۇ لەسەر ئەم ماددەيە كۆتايى ھات، ماددەى دواتر؟ گەشە خان فەرموو.

بەرپىز گەشە دارا جلال حفىد:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەى (124):

راوئىزكارانى پەرلەمان لەلايەن سەرۆكايەتى پەرلەمان ديارى دەكرىن، ئەرك و فەرمانيان پى دەسپىردىت و لەبەردەميان بەرپىسىار دەبن.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

موناقتەشە لە سەر ئەم ماددەيە ھەيە؟ كاك عزت فەرموو.

بەرپىز د. عزت صابر اسماعيل:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

لە دام و دەزگاكانى حكومەتى ھەرىم دا پىدانى پلەى راوئىزكار بە ھەر كەسىك كارى خزمەت دەكات ياسا و رىساي خۇى ھەيە، شاراوە نىيە، ناعەدالەتتەك دەبىنرلە پىدانى پلە بە راوئىزكار تەنھا لە پەرلەمان ھەيە، لە ئەنجومەنى وەزيران دەسەلاتى جى بە جى كىردن نىيە، ھىوادارم لە سەر دەستى بەرپىزتان و لە ناو ئەم پەيپەو ھەسپى، روونكردەھەى زياتر بدرىت بە راوئىزكار يان ھەمووى يەك پلە بىت، يان ناكى راوئىزكارى پىشكەوتوو و راوئىزكارى پاشكەوتوو و (ا) و (ب) و مووچەى جياواز، سالى خزمەت، ھىوادارم لەسەر دەستى بەرپىزتان ئەمە لىزنى كاتى پەيپەو سىاغەى بكنەن و بەھەندى وەربگرن و بۇ ئەھەى كۆتايى بەو ناعەدالەتتە بىت كە لە مووچە و ئىمتىيازاتى راوئىزكارانى پەرلەمان دايە، زۆر سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، كاك شىركۇ فەرموو.

بەرپىز / د. شىركۇ حمە امين:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

منىش پىشتسوانى لە قسەكانى د. عزت دەكەم كە پىوھرى زانستى و ئەوانە لە بەر چاۋ بگىردىت لە دامەزراندندا، سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، كاك عمر فەرموو.

بەرپىز عمر عنايەت حمە سەيد:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

پىم باشە ماددەكە واى لىبىكرىت، راوئىزكارانى پەرلەمان بە پىي (الوصف الوظيفة) دادەمەزرىن و لە لايەن سەرۆكى پەرلەمانەو دادەمەزرىن و ئەرگەكانيان ديارى دەكرىت و لە بەردەم سەرۆكايەتى پەرلەمان بەرپرسىار دەبن.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى/جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس كاك عمر، ئەووى نووسىوتە بىننيرە زەحمەت نەبى، كاك صالح فەرموو.

بەرپىز صالح فقى محمدامين:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

پشتىوانى لەو رايەى كاك عزت دەكەم، لە رووى بەرپرسىارىتەكەو بەرپرسىاره بەرامبەر بە سەرۆكايەتى پەرلەمان و بەرامبەر بە لىژنەكانىش، لە بەر ئەووى ھەر يەك لەو راوئىزكارانە بەشىكىان دابەشى سەر لىژنەكان و بۆ ئەووى بەرپرسىار بن لە لىژنەكان، زۆر سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى/جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، كاك زانا فەرموو.

بەرپىز زانا عبدالرحمن عبدالله:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

پشتىوانى لە رايەكەى د. عزت دەكەم()

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى/جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، بەرپىزان داوا لە لىژنەى پەپرەو دەكەين بۆ ئەووى ئەو پىشنيارانە لە بەر چاو بگرن و دەچينە ماددەى دواتر، گەشە خان فەرموو.

بەرپىز گەشە دارا جلال:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەى (125)

دوو را ھەيە بۆ زياد كردنى ئەم ماددەيە، راي يەكەم/ لە كاتى گفتوگوكان و كارکردنى پەرلەمان ئەگەر ھەر كىشە و گرفتىك ھاتە رىگا لە پەپرەو دا ئاماژەى پىنەدراوو بە دەنگى زۆرىنەى رھا يەكلايى دەكرىتەو.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى/جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

بەرپىزان ئەو ماددەيە تەحسىل حاسلە، ديارە موناقتەشەى لە سەر نىيە و دەبى يەكلايى بكرىتەو، بركەى يەكەم لاى ئىو پەسندە؟ دەچينە ماددەى دواتر، گەشە خان فەرموو.

بەرپىز گەشە دارا جلال:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ماددەى (126)

دەكرىت حوكمەكانى ئەم پەيرەوۋە ھەموۋى يان بەشىكى لە سەر پىشنىارى (4/1) ئەندامان بە رەزامەندى زۆرىنەى رەھاي دەنگى ئەندامان ھەموار دەكرىت و بە ھەمان رىكارى ياسايى.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى/جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

دىارە موناقتەشە لە سەر ئەمە نىيە، د. فرسەت فەرموو.

بەرپىز د. فرسەت صوفى على:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ئىستا كاتى ئەوۋىيە ئىستىھداسى ماددەكان بىكەين، چونكە ئىستا ئەگەر بىگەينە ماددەى ئەخىر ئەوۋە ئەخىر ماددەىيە لە كاتى دەرچوونى لە رۆژى دەرچواندەنەو، يەك لەو ماددەانە ئەگەر ئەندامانى پەرلەمان موناقتەشەيان لە سەرى ھەبىت، فەرمانبەرانى پەرلەمان لە رىي چەندىن ئەندامى پەرلەمانەوۋە و لە رىي لىژنەى كاتى، بەرپۆۋەبەراپەتتەكانى پەرلەمان داوايان كىردوۋە دەسەلات بىرئىتە دەستەى سەرۋىكايەتى پەرلەمان، بۇ دىارى كىردى دەرمالە بۇ فەرمانبەر و كارمەندانى ئەم پەرلەمانە، ئەگەر كەسىك موناقتەشەى لە سەر ئەم ماددەىيە ھەيە؟

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى/جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

ئىستا بۇ روونكىردنەوۋەى زياتر لە ئەنجومەنى وەزىران رىنمايى ھەيە، لە پەرلەمان رىنمايى نىيە لە سەر ئەمە، بى رىنمايى ئەو دەرمالەيان بۇ دىارى كراو، لە بەر ئەوۋە پىويستى بە رىنمايى ھەيە، كاك د.عزت فەرموو.

بەرپىز د. عزت صابر اسماعيل:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ئەو بىرپارانەى ئەنجومەنى وەزىران كە دەرى دەكات سەبارەت بە دەرمالە بۇ فەرمانبەران و مووچە خۇران تەنھا دەسەلاتى جى بە جى كىردى گرتۆتەوۋە، دەسەلاتى دادوۋەرى نەگرتۆتەوۋە، بۇيە لە گەل ئەو ئىزافەيە دەسەلاتى پەرلەمان و سەرۋىكايەتى پەرلەمان دەسەلاتى ھەبى دەرمالەى تايبەت بۇ موئەسسەسەى پەرلەمانى بە پەرلەمانتار و راوئىزكار و بە سەرۋىكايەتى و فەرمانبەرەكانىشىۋە لەم پەيرەوۋەى ناوخۇيەدا بچەسپى.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى/جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس، كاك عمر فەرموو.

بەرپۇز عمر عىنايەت حمە سەيد:

بەرپۇز سەرۋىكى پەرلەمان.

بە راي من تەحسىل ھاسىلە، ھەممۇ كارمەندىك بە پىي ۋەزىفەكەي خۇي پىويستە لاي لى بىكرىتەو ۋ دەرمالەي پىويستى پى بدرىت بە پىي ئەو ئەركەي ئەيكىشى لئە ئەندامى پەرلەمانەو ۋە لە راوئىزگادەكانەو، لە كارمەندەنەو ۋە تا ئاخىر كارمەند لە ناو پەرلەماندا، بە پىي ئەو ئەركەي جى بە جى دەكات، سەرۋىكى پەرلەمان دەسلەتتى پى بدرىت كە دەرمالە بدات، سوود لە رىنمايىهەكانى ھىكومەتەش ۋەربىگرىت، نەك بىكرىت بە بنەما.

بەرپۇز جعفر ابراھىم ئىمىنكى/جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس، د.جوان فەرموو.

بەرپۇز جوان اسماعىل عزىز:

بەرپۇز سەرۋىكى پەرلەمان.

من پشتىگىرى د. عزت دەكەم، بۇ ئەو موخەسەساتە، بەلام سەرۋىكى پەرلەمان ھورە داينىت بە گوپىرەي پىوەر ۋ سوود لە رىنمايىهەكان ۋەربىگىرى ۋ دەتوانى ئەو موخەسەساتانە بداتە موەزەفەكانى پەرلەمان.

بەرپۇز جعفر ابراھىم ئىمىنكى/جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس، منى خان فەرموو.

بەرپۇز منى نبى نادر:

بەرپۇز سەرۋىكى پەرلەمان.

منىش پشتىگىرى د. عزت دەكەم، زۇر سوپاس.

بەرپۇز جعفر ابراھىم ئىمىنكى/جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس، د.فرست فەرموو.

بەرپۇز د.فرست صۇفى على:

بەرپۇز سەرۋىكى پەرلەمان.

كەوانە تەسەلسولەكانى ماددەي (127) بەو شىوہىە دەبى، دەستەي سەرۋىكايەتى دەرمالەي تايبەت بۇ فەرمانبەران ۋ كارمەندانى پەرلەمان دىارى دەكات، پەرلەمانتار بۇ خۇي دىارى كراوہ پىويست ناكات لىرە بنووسرى، ماددەي دواتر ئەو ئىستىھاسەي كە كاك د. محمد على ئەگەر لە سەرى رازى بن، بىخوئىنمەو ۋ ھىشتا سىاغەي ماددەكەم نەكردوۋە، بەس يەو شىوہىە دەبى ۋەكو ئەوہى كە ئىستىھاس دەكرى، ۋ بە رەزامەندى پەرلەمان دەتوانرى گروپى پەرلەمانى لە نىوان فراكسىوئە جىاوازەكانى پەرلەمان پىك بەئىندرىت لە گەل پەرلەمانى ولاتانى دونيا.

بەرپۇز جعفر ابراھىم ئىمىنكى/جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

ئەوہى پەيوەستە بە دەرمالە، د.عزت فەرموو.

بەرپىز د. عزت صابر اسماعيل.

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

دەرمانلە بۇ ھەموو مۇئەسسەسەسى پەرلەمان، سەرۋىكايەتى و پەرلەمانتاران و راوئىژكاران و فەرمانبەرلە، بۇ ھەمووى، چۇن دەزگاي دادوهرى و چۇن دەسلەلتى دادوهرى سەربەخۇيە بوودجەى سالانەى خۇى ديارى دەكات، ھەموو ئەو موخەسسەسات و مووچە و دەرمانلە دەنئىرى بۇ حكومت، حكومت پەسندى دەكات، ھەر ئاواش سەرۋىكايەتى پەرلەمان بوودجەى سالانەى خۇى نامادە دەكات تيايدا دەرمانلە، مووچە، خەرچى و دەبەرھىيان، خەرچى بەكاربردن بە يەك پاكىچ دەدا بە حكومتى ھەرىم، لە ناو بوودجەدا پەسند دەكرى لە پەرلەمان دا، بۇيە موخەسسەساتەكان بۇ ھەمووى، تكايە.

بەرپىز جعفر ئىبراھىم ئىمىنكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

بەرپىز د. عزت صابر سوپاس، ئەو بىنووسە، ئىستاش ئىمە بە عە مەلى پەپرەومان كىردووه، بى ئەوھى دەسلەلتان ديارىكراوبىت، پىشتىر و ابوو لەگەل بەرپىز كاك يوسف، لەگەل كاك فخرالدين كە دادەنىشتىن بۇ ديارىكردنى دەرمانلەكان پەپرەومان دە كىرد، بەلام بى ئەوھى ئىشارەت كراوبىت لە پەپرەودا، بەرپىز عمر عىنايەت، فەرموو.

بەرپىز عمر عىنايەت ھەمە سعید:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ھىچ مووچەيەك، ھىچ دەرمانلەيەك بە بى فەرمان، بە تايبەتى مووچە موقەنەنە، بەلام دەرمانلە بە بى فەرمانى سەرۋىكى پەرلەمان ناكىرى بۇ ھىچ كەسىك لە ناو پەرلەماندا سەرف بىكرىت، من پىشتىگىرى تەواوى قەسەكانى د. عىزەت دەكەم، دەبى ئەوھى رىك بخرى، ئەم دەرمانلەيە بۇ كىيە؟ فەرمانىكى ھەبى تا ئەو كاتەى سەرف دەكرى ئەو فەرمانە كارى پى بىكرى، دەبى فەرمانىك ھەبى بۇ ئەوھى پىشتى پى بىبەستن.

بەرپىز جعفر ئىبراھىم ئىمىنكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

ئەوھى ئىستا داواى دىوانە، داوايان كىردبوو، بەلى سوپاس، د. فرست بۇ ئەوھى كۇتايى بەوھى بىنن، سوپاس.

بەرپىز فرست صۇفى على:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ئەگەر ئەو برادەرانەى موختەسەن لەو بوارە مانعيا نەبى، ديارى ناكەين ھەمووى بە موتەلەقى دەپىلئىن (دەستەى سەرۋىكايەتى دەرمانلەى تايبەت بۇ پەرلەمان ديارى دەكات)، يان لە پەرلەمان ديارى دەكات، چۇن دەكرىت تۇ فەرمانبەر و كارمەند و ئەندامى پەرلەمان بە يەك جوملە بىنى، يان دەبى بلىى (بۇ پەرلەمان ديارى دەكات)، يان دەبى بىكەينە دوو بىرگە، كە دەلئى (بۇ پەرلەمان) مەعناى كارمە ندىش دەگرىتەوھ، ئىستا لە پىرتۇ كۇلئىش تە سبىتى دەكەين، مەبە ستمان پەرلەمانتارە، مەبە ستمان راوئىژكارە، مەبە ستمان موھزەفە، مەبە ستمان كارمەندە، ھەموويە، ئەوھى تەسبىت بوو لە پىرتۇكۇل كە دەلى (بۇ پەرلەمان) يەعنى بۇ ھەمووى ديار دەكات.

بەرپىز جعفر ئىبراھىم ئىمىنكى / جىڭرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس بۇ بەرپىز كاك فرست، ماددەدى دواتر، فەرموو.

بەرپىز د.فرست صۇقى على:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ئەو ماددەبە لەسەرى رېككەوتىن، ئىستا ماددەكەى تر كە بەرپەزامەندى پەرلەمان، پەرلەمانتارانى سەرچەم فراكسىيۇنە جياوازەكان دەتوانىن گروپى پەرلەمانى دروست بىكەن لە گەل پەر لەمانى ولا تانى دونيا، ئە گەر ھىچ مولاھەزەى لەسەر نەبى ئەو ماددەبەش رەقەمى (128)ى دەدەينى.

بەرپىز جعفر ئىبراھىم ئىمىنكى / جىڭرى سەرۋىكى پەرلەمان:

ھىچ تىبىنى ھەبە؟ بەرپىز عمر عىنايەت، فەرموو.

بەرپىز عمر عىنايەت حمە سعید:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

بۇ پەيوەندى كردن لەگەل پەرلەمانەكانى دونيا، بۇ پەيوەندى و ھەماھەنگى.

بەرپىز جعفر ئىبراھىم ئىمىنكى / جىڭرى سەرۋىكى پەرلەمان:

بۇ پەيوەندى، بۇ ھەماھەنگى، بۇ ھاوسۆزى، ھاوكارى، دەرگاگە فراوانە، ئەوھش پەسند كرا، ماددەدى تر، كە دەبىتە ماددەدى (129)، فەرموو.

بەرپىز گەشە دارا جلال:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ئەو پەيرەوۋە لە رېككەوتى دەرچواندىنى كارى پى دەكرىت و لە رۇژنامەى فەرمى بلاودەكرىتەوۋە.

بەرپىز جعفر ئىبراھىم ئىمىنكى / جىڭرى سەرۋىكى پەرلەمان:

ھىچ موناھەشەى لەسەرە؟ موناھەشەى لەسەرە، بەرپىز گەشە دارا، فەرموو.

بەرپىز گەشە دارا جلال:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ئەندامانى پەرلەمان، نازانم ئىمە پىموايە بە پىپى بەروارى راگەيەندراوى ھەلبۇزاردنەكانى كوردستان رەنگە مانگىك، مانگىك و نيو مان مابىت، ئەم پەيرەوۋە گۇرپانكارى زۇرى تياكراوۋە، لىژنەكان كەمكراونە تەوۋە، دەسەلاتەكانى سەرۋىكايەتى گۇرپانكارى تياكراوۋە، چۇنيەتى تەشريع گۇرپانكارى تياكراوۋە، چۇنيەتى پىرساندن و چۇنيەتى چاودىرىكىردنى حكومت و متمانە سەندنەوۋە بەغىبابى گۇرپانكارى تياكراوۋە، ھەيكەلەى ئىدارى و ئەو شتانەى كە ئەو ماددانەى كە لەم كۇتايىيە ئىمە موناھەشەمان كرد، بۇ يە ئە گەر پىمان دەكرى ھەموۋى جىبەجى بىكەين كارىكى باشە ئەگەر بتوانىن لە ماوۋى ئەم مانگ و نيوۋە ئىمە پەر لەمان باشتى كارا بىكەين بە پىپى ئەو پەيرەوۋە، ئە گەرنا ماددەبەك ھەلئنا بۇيرى و ماددەبەكى تر پەراوۋىز بخرى، بۇ بەرچاۋروۋىنى بەرپىزتان ئەو گۇرپانكارىيانە لەسەر ئەو ئەساسە دەبىت، سوپاس.

بەرپىز جعفر ئىبراھىم ئىمىنكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس بۇ بەرپىز گەشە دارا، بەرپىز د. فرست بۇ روونكرد نەۋەى ئىزاقى، بۇ ئەۋەى زىاتر بەر چاۋرۋونىمان
ھەبى، فەرموو.

بەرپىز فرست صۇقى على:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

بۇ ئەۋەى توۋشى ئەۋ ئىشكالى نەبىن چۈنكە ئە گەر ئىستا برپار مان دا، كە دە ستەى سەرۋىكايەتى
دەرىچوۋاند، تەۋقىعى كرد، دەبى بىت بە پى ئەۋ پەپرەۋە ئىش بكەيت، بۇيە ئەگەر ئەندامانى پەرلەمان
لارپان نەبىت، بۇ ئەۋەى ئىمە بتوانىن ئەۋ دەرفەتە بدەينە خولى پىنجەمى پەرلەمان لەم خولە بلىين لە
حوكمى كۇتايى يە وا بنووسىن كە لە خولى پىنجەمى پەرلەمان كارى پى دە كرى ئەك لەم خولە، چۈنكە
ئىمە توۋشى ئىشكالىەتتىكى گەۋرە دە بىن، يەك/ خۇمان پانەھاتوۋىن لە سەرى، دوو/ لىژنەكانمان دەبى
بكەينە (16) لىژنە، بۇيە من پىشنىاز دەكەم بنووسىن (لە خولى پىنجەمى پەرلەمان كارى پى دەكرىت و
لە رۇژنامەى ۋەقائىعى كوردستان بلاۋدەكرىتەۋە).

بەرپىز جعفر ئىبراھىم ئىمىنكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

تېبىنى تر، بەرپىز د. عزەت صابر، فەرموو.

بەرپىز عزت صابر اسماعىل:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

دوای دەستخۇشى بۇ ھەموو ئەۋانەى بەشدارپان كرد لە دەرىچوۋاندنى ياخود با بلىين ماۋە تەۋە دەنگدان
لەسەرى، دەپان ماف و ئىمتىيازتى زۇر جوان و عادىلانەى تىايە، بۇيە بۇچى ئەم خولى چۈرەمەى لى
مەحرۇم دەكەن؟ داۋا دەكەم دوای ئەۋەى دەنگدان كرا و پە سندرگا و بلاۋكرايەۋە كارى پى بكرىت، كە
دەلىى كارى پى بكرىت قۇناغە، قۇناغىكىان ھەيە بەيانى بى دەتوانى جىبەجىى بكەى، قۇناغىكىان ھە يە
بە سائىكى تر جىبەجىى ناكرى، لەبەر ئەۋە داۋا دەكەم لەم خولەۋە، لە كەى دەرىچوۋ لە رۇژنامەى ۋەقائىعى
كوردستان كارى پى بكرىت.

بەرپىز جعفر ئىبراھىم ئىمىنكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس بۇ بەرپىز د. عزت، ئەۋەى لىژنەكان دەكرىت كارى پى نەكرىت، بەرپىز منىرە عثمان، فەرموو.

بەرپىز منىرە عثمان على:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

پشتگىرى پاكەى گەشە خان و د. فرست دەكەم، لە راستى دا ئەۋە بەجىبىلین بۇ خولى پىنجەمى پەر لەمانى
كوردستان دەست بە جىبەجىكردنى ئەۋ پەپرەۋە بكرى، ئەۋە كارىكى باش نابى لەم خولەدا، چۈنكە
ماۋەيەكى زۇر كەممان ماۋە.

بەرپىز جعفر ئىبراھىم ئىمىنكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس بۇ بەرپىز منىرە عثمان، بەس خۇي كە پەيرەو دەنووسرىت، ھەر خوليك بۇ خۇي دەنووسىت،
بەرپىز عمر عىنايەت، فەرموو.

بەرپىز عمر عىنايەت حمە سەيد:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

پشتىگىرى قسەكانى د. فرست دەكەم، من تە صەور دەكەم تووشى زۆر تەناقوزات بىن، لە بەر ئەوہ من داوا
دەكەم بۇ خولى پىنچەم جىبەجى بىرىت.

بەرپىز جعفر ئىبراھىم ئىمىنكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس بۇ بەرپىز عمر عىنايەت، بەرپىز سالار محمود، فەرموو.

بەرپىز سالار محمود مراد:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

بەرپىزان ئەندامانى پەرلەمان.

و یرای دەستخۇشى زۆر بۇ لیژنەى ئا مادەکردنى پەیرەوى ناوخۇ، بۇ ئە ندامانى پەر لەمان بۇ
دەولەمەندکردنى پەیرەویكى گىرنگ لەم خولەى پەرلەمان، بریا ئەم پەیرەوہ لە سالى یەكەم یان لە سالى
دووم، یان ئەگەر بىرايە لە سالى سىيەمى كارى خولى چوارەمى پەرلەمانى پەسند بىرايە، ئەك لە كۆتايى
مانگىكدا، كە مانگىك ماوہى پەر لەمان ماوہ ئەم پەیرەوہ كەوتە ئەم ساتە وەختە، كە كارىك ئەگەر
درەنگىش بىرىت باشترە لەوہى كە ھەر نەكرى، گىرنگ ئەوہ یە پەر لەمانى كوردستان لە خولى چوارەمدا
یەككىك لە كۆلەكە گىرنگەكانى خۇي راست كىردەوہ كە دانانى پەیرەویكى نوپىە بۇ خوليكى نوئ، بۇ یە من
بۇچوونم وایە بە ھەموو حوكمىك پىويستە ئەم پەیرەوہ لە خولى داھاتوو كای پى بىرى، چونكە ئىمە
ماوہى كارى پەر لەمانىمەن یەكەم تەواو بووہ، دووم/ ھەيكەلى سەرۋكايەتى پەر لەمان و مە سەلەى
لىجانەكان و مەسەلەى فراكسىونەكان و وە حەدە ئىدارىيەكانى ناو پەر لەمان و كۆمەللىك بابەتى تر تىادا
ئالوگۇرپى پى كراوہ، مەوقىعى فراكسىونەكان لە ئۆپۇزسىونەوہ بۇ دەسەلات و لە دەسەلاتەوہ بۇ ئۆپۇزسىون
گۇرپا، بۇ یە داوا دەكەم كە ئەم پەیرەوہ بۇ خولى پىنچەمى پەرلەمانى كوردستان كارى پى بىرى، چونكە
ئەوہ ئىمە لە دوايىن كاتەكانى كارکردنى خۇمانداين، ئىمە لە سەر ئەو پەیرەوہى كە موتە بەع بووہ
بەردەوام بووين، ئەم مانگەش ماوہ بەردەوام بىن، ئەوہى دەمىنئىتەوہ جارىكى تر دەستخۇشىيە لە لیژنەى
ئامادەکردنى پەیرەو و ھىواى سەرکەوتنىان بۇ دەخووزم.

بەرپىز جعفر ئىبراھىم ئىمىنكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس بۇ بەرپىز سالار محمود، بەرپىز فرحان جوهر، فەرموو.

بەرپز فرحان جوهر قادر:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

وێرای دەستخۆشی بۆ لیژنەى کاتى پێداچوونەوهى پەپرەوى ناوخۆى پەرلەمانى کوردستان که ئەرکىکى زۆریان بىنى و کارىکى گەورەيان کرد، دەستخۆشيان لى دەکەين، بەلام ئەسل ئەوه يه که ئيمه شتيک دابريژين خۆمان سوودى لى ببينين، ئەگەر باشه بۆ ئيمه بۆ خۆمانى بەکارناهيئين؟ بۆ چى شتيک بکەين بۆ خولەکانى داهاوو؟ بۆ چى ئيستا ئيمه وهخت ماوه، لەوانەيه وهختهکه زياتریش بى، کى نالى به هوى باروودخىک بيته پيشهوه، بۆيه من لهگهڵ ئەوهدام که لەم خوله جيابهجى بکرى، هيچى تيا نيه که زۆر زەحمەت بيته، ئەگەر پيوست بيت ليژنەکان کهم دەکەينهوه، بۆيه من له گهڵ ئەوهدام پشتگيرى رايه کهى د.عزت دهکهم لەم خوله جيابهجى بکرى، زۆر سوپاس.

بەرپز جعفر ئىبراهيم ئيمينيکى / جيگري سەرۆکی پەرلەمان:

سوپاس بۆ بەرپز فرحان جوهر، بەرپز مامۆستا غريب، فەرموو.

بەرپز غريب مصطفى حمه خان:

بەناوى خواى گەوره.

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

وهكو نامازەى پى كرا ئيمه ئەرکىکى زۆر کهوتوو به سەرماندا، کاتىکى کهميشمان له بەردەم دا ماوه تەوه، بەهوى ئەو باروودخەى که بەسەر ئەم هەريمهدا هات، ئەگەر له ئيستا و له کۆتايى ئەم خولهدا ئەم پەپرەوه جيابهجى بکرى ئەوه بەراستى جوړى له شلەژان، جوړى له سەرقالى لاوهکيمان بۆ دروست دەکات، که هەر بهوهدا رادهگهين ئەوهى که گۆرانگارى تيادا روودەدا بمانهوى راستى بکەينهوه له گهلى دا رابيين، کاتيشمان هيچ به ده ستهوه نيه، شهو و رۆژمان داوه تە دەم يهک و ئەوه ئيستا له شهوداين ليره دانيشتويين، لەبەر ئەوه پشتيوانى راي کاک د.فرست و ئەو بەرپزانەى تر دەکهم که رەڤيان وابوو، له کۆتاييشدا ناکرى نه ئيين دەستيان خوش بى، زۆر سوپاسيان دەکەين، ماندوووبون لهجياتى هەموومان، سەرکهوتووبن.

بەرپز جعفر ئىبراهيم ئيمينيکى / جيگري سەرۆکی پەرلەمان:

سوپاس بۆ بەرپز مامۆستا غريب، بەرپز د.شیرکو حمه أمين، فەرموو.

بەرپز شیرکو حمه أمين:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

منيش سەرەتا دەستخۆشى له هەموو ئەوانەى ماندوووبون و هەموو ئەوانەى که به تايبهتى ئەو ليژنه يه و ئەوانەى تيبينيان دا لەسەر نامادەکردنى پەپرەوهکه، منيش لهگهڵ ئەوهدام بۆ خولى ئاينده بيته، خو ناکريت يان هەمووى جيابهجى نهکەيت، يان به ئينتيقائى سەيرى بکەى، بۆيه ئەو راي د.فرست رايهکى تەواوه، سوپاس.

بەرپىز جعفر ئىبراھىم ئىمىنكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس بۇ بەرپىز د. شىركۆ حمە أمىن، بەرپىز نجىبە لطيف، فەرموو.

بەرپىز نجىبە لطيف أحمد:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

راستە ئىمە ماوھىيەكى كەممان لەبەردە ستدا ماوہ بۇ ئەم خولە، بەلام ناکرى بەراستى ئىمە پەپرەويك دامانناوہ بۇ خۇمان، بەلام خۇمان كارى پى نەكەين و بىدەينە خولى داھاتوو بلىين ئىوہ كارى پى بکەن، بۇيە ئەگەر بەو شىوازى لى بکرى (لە دواى بلاووبو نەوہى لە رۇژنا مەى وە قائىعى كوردستان)، پىموابى بلاووبو نەوہكى كاتى دەوى، ھەتا بلاوودەبىتەوہ ئەگەر مانگىكمان مابى ھەر خۇى ئوتۆ ماتىكى دەكەويتە خولى داھاتوو، بەس ناکرى ئىمە بەو شىوازە بلىين (بۇ خولى داھاتوو كارى پى بىكات)، چونكە ئەوہ پىموايە لە زۇربەى شوپىن ھەموو خوليك پەپرەوى بۇ خۇى دادەنى، يەنى بۇ ئەو خولە دادەنى، ئىمە بە ھەموو ماوہى خولەكە تا پەپرەويكمان دانا بىلئىين خۇمان كارى پى ناکەين؟ پىموايە شتىكى گو نجاو نىە، سوپاس.

بەرپىز جعفر ئىبراھىم ئىمىنكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس بۇ بەرپىز نجىبە لطيف، بەرپىز شوان شىخ أحمد، فەرموو.

بەرپىز شوان أحمد نعمان:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

دەستخۇشى لە ئەندامانى ليژنەى ئامادەكردنى پەپرەو دەكەم كە ماوھىيەكى زۇر بەراستى پىوہى ماندوو و سەرقال بووينە، دەستخۇشيان لى دەكەين، پىشتىگىرى لە رايەكەى بەرپىز د. عزت صابر دەكەم، قسەكانيش كە من دەمويست بىكەم كاك فرحان كرى، بۇيە پىويستە لە خۇمانرا دەست پى بکەين، لەو خولەى ئەوہندەى ماوہ بتوانين جىبەجى بکەين، زۇر سوپاس.

بەرپىز جعفر ئىبراھىم ئىمىنكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس بۇ بەرپىز شوان شىخ أحمد، بەرپىز مامۇستا مروان، فەرموو.

بەرپىز حسين إسماعيل حسين (مامۇستا مروان):

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ويپراى دەستخۇشى بۇ ليژنەى كاتى، ھەرۋەكو شتىكى عە مەلى ئە گەر تەماشا بکەين، ئە گەر مانگىكمان لەبەردەستدا مابى قەناعەتم وايە بە مانگىك دىزايەنە كەى تەواو نابىت و ئەو ھە لەى ئىملا ئى كە ھە نە لەرووى زمانەوانى كۇتايى پى نابىت، لەبەر ئەوہ ئىمە دەبى كە تەواومان كرى من نالىم بۇ ئەو خولەى داھاتوو بىت، بەرپىز ئەگەر ئاگادار بى ليژنەى كاتى، ناوى نەنىين بۇ خولى پىنچەم بىت، قەناعەتم وايە كە ئىمە تەواو دەبين و كاتيشمان تەواو دەبى ئوتۆماتىكەين دەست بە ھەملەى ئىنتىخا بات دەكرىت، ئەو

كاتەى خولى پېنجەم جېبەجىي دەكات و لەو ئىشكالىيەتەى كە بە شىك دە ئىن بۇ ئەو خولە و بۇ خولى دىكە بىت رزگارمان دەبىت.

بەرپىز جعفر ئىبراھىم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس بۇ بەرپىز مامۇستا مروان، بەرپىز انور قادر، فەرموو.

بەرپىز انور قادر مصطفى:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

منىش لەگەل ئەو دەم لەم خولەدا كارى پى بىكرىت و نەخرىتە خولى پېنجەم، سوپاس.

بەرپىز جعفر ئىبراھىم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس بۇ بەرپىز انور قادر، بەرپىز بەھزاد دەرويش، فەرموو.

بەرپىز بەھزاد دەرويش دەرويش:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

مەش دەستخوشىيەكان تايبەتا ھەيە بۇ لىژنا كاتيا پەيرەوى ناوخۆى پەر لەمانى كورد ستانى، راستى نازانم ناحىيەيا يا سايى چەند رەوا يە ئە گەر خو مستەحىلە بچىن، بە شى سىيەم كە پەيوە ستە بە دە ستەى سەرۋىكايەتى پەر لەمان و بە شى پېنجەم پەيوە ستە بە لىژنە ھەمىشەيىيەكان، ئا يا لە رۋوى يا سايىيەو دەتوانىن بلىين لەم خولە كارى پى دە كرى جگە لەبە شى سىيەم و پېنجەم؟ ئەو پەرسىيارە، ئە گەر ئەو بىكرىت ھەلەكى مامناوئەندە، زۆر سوپاس.

بەرپىز جعفر ئىبراھىم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس بۇ بەرپىز بەھزاد دەرويش، دەكرى دەسەلاتەكان بە دە ستەى سەرۋىكايەتى بىكرىت، بەرپىز مامۇستا عبدالرحمن على رضا، فەرموو.

بەرپىز عبدالرحمن على رضا:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

وېراى دەستخوشىم لەو برادەرانەى كە ماندووبوون بەم كارەو، لە راستى دا كە قسە دەكەين پىموا بىت باشترە قسەى مەنتىقى بىكەين، چونكە ئەم پەيرەو بە دوو ھەفتە ھەلە چنەكانى تەواو ناكرى، ئىمەش كاركردىنمان مانگىكى ماو، بۇيە باشترىن ست ئەو ھەيە لە راستى دا ناكرىت ماددەيەك تالگىش بىكەين و كارى پى بىكەين، ئەوى تر يان بەيلى نەو، ئىمە كارە كەمان تا ئىستا كر دوو و پى شىموايە ئە گەر بىين گۇرپانكارىيەكان بىكەين لە پەرلەمان دا بە پىنج شەش دانىشتن ھەل نابى، بۇيە داوا دەكەم لە خولى پېنجى پەرلەمانى كوردستانەو بەخرىتە بەرنامەى كار و سوپاستان دەكەم.

بەرپىز جعفر ئىبراھىم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس بۇ بەرپىز مامۇستا عبدالرحمن، بەرپىز حاجى كاروان، فەرموو.

بەرپز كنعان نجم الدين أحمد (حاجى كاروان):

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

ھەموو رەئىيەت مەن لە (50%) لەگەڵ ئەوھىيە ئەو خولە بى، (50) كەى تىرىشى لەگەل خولەكەى تردايە، ئى دە كۆتايى پى بىنن لىرە، ھەر دووبارە شتەكان بەخوا.

بەرپز جعفر ئىبراھىم ئىمىنكى / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس بۆ بەرپز حاجى كاروان، بەرپز فەمان فىصل، فەرموو.

بەرپز فەمان فىصل سلىم:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەوھ كو ئەفرۆكە تىشەكى شازت مەجالىت تەشرىعى و قانونى تىدا دىنە دىتن، ئەوھ كو دەسەلاتا تەشرىعى تەصوور بىكەتن كو كارەك گەلەك باش و راقى گەل ھەندىژىدا خۆ ئىستىسنا بى، يەئنى بۆ ھەندى كو ئەو كارى باشە سەر وى نەيىتە تەتبىق كرنى، ديارە دەست برن فو پەيرەوى دانانا كو پەيرەوى كە جو ھدا چەندىن سائە، چەندىن دەوى پەرلەمانى بويە، كو ھەستا ھەندىكى خەلەلى تەشرىعى، ھەندەك خەلەلىت ئىدارى ھەى، ژبەرھەندى دەست ھاتە بۆ برن و مەصرەفەكا ئىجگار مەزنى لىھاتە كرنى، ژبەرھە ندى ئەز پىشتەفانىى كاك فرحان و كاك شوان و د.عزت دكەم كو ژ خولا مە دەست پى بىكەن و بىتە جىبەجى كرنى، گەلەك سوپاس.

بەرپز جعفر ئىبراھىم ئىمىنكى / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس بۆ بەرپز فەمان فىصل، بەرپز تحسىن اسماعىل، فەرموو.

بەرپز تحسىن اسماعىل أحمد:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

با گىفتوگۆ زۆر دىژە نەكىشى، پىشتىوانى لە حاجى كاروان دەكەم، بوووتە دوو دەستە، دەستەيەك دە ئى بۆ خولى دابىت، دەستەيەكىش دەلى ئىستا، يان بە دەنگدان يەكلايى بىرئەتەو، ياخود چۆن ھاتووھ وا بىروات، سوپاس.

بەرپز جعفر ئىبراھىم ئىمىنكى / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس بۆ بەرپز تحسىن اسماعىل، تىبىنى پىش كۆتايى بەرپز د.عزت، فەرموو.

بەرپز عزت صابر اسماعىل:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

راستە ھەموو قائىمەكان رەقەمىيان وەرگرتووھ بۆ ئىنتىخاباتى (9/30) بەلام ھەتا ئىستاش يەكلا نەبۆتەوھ (100%) كە ئىنتىخابات لەو كاتە دەكرى، بۆ ئەم ياسايەمان كىردووھ؟ بۆ خولى چوارەم نەبى؟ زۆر سوپاس.

بەرپز جعفر ئىبراھىم ئىمىنكى / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس بۇ بەرپىز د.عزت صابر، دوو تىببىنى تر وەردەگرم، بەرپىز عبدالله حاجى محمود، فەرموو.

بەرپىز عبدالله حاجى محمود:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

جەنابت روونكرندنەوت لەسەر نوو سىنگەكانى پەر لەمان نەدا، ئە گەر دە كرى لە سەر ئەو مەوزوو عەيش روونكرندنەو ەپەك بەدى.

بەرپىز جعفر ئىبراھىم ئىمىنكى / جىگىرى سەرۋكى پەرلەمان:

سوپاس بۇ بەرپىز عبدالله حاجى محمود، بەرپىز على حەمە صالح، فەرموو.

بەرپىز على حەمە صالح طە:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

وەللأھى رەنگە زۆرى نەبى ئەگەر مەلوماتىك شتىك ھە يە پیمان بلىن، ئە گەر درپىز دەكرىتەو ە ماو ە پەرلەمان ئەو ە جىايە، ئەگەر درپىز ناكرىتەو ە بەخو ە تەنفىز ناكرى، ئىتر بۇ خو مان بچەپنە، ئە گەر ئىو ە شتىكتان لايە بو مان باس بكن، چەندىكىش درپىز دەكرىتەو ە ئەو ەشمان ھەر بۇ باس بكن.

بەرپىز جعفر ئىبراھىم ئىمىنكى / جىگىرى سەرۋكى پەرلەمان:

ئەو ە لای مە ە ئبزاردن لە كاتى خو ە ئەنجام دەدرىت، بەرپىز خلف أحمد، كۆتايى، ھىچ تىببىنى تر نى ە فەرموو.

بەرپىز خلف أحمد معروف:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

ئىمە كاتىكى زۆرمان كوشتوو ە تەعدىلى ئەم پەپەو ەو ە، بە تايبەت لىزنەى كاتى، ھەر ئەمپۇ نىكەى (10) سەعات لەسەرى دانىشتووین، مادام ئەو ە ھەموو كاتەمان كوشتوو ە ئە گەر پەپەو ە كە پىو ىستى بەو ە ھەبوو تەعدىل بكرى لە باشو ە كر دوومانە بە باشتر و كر دوومانە بە چاكتر، بۇ ئەم رەنج و ماندوو بوونەى ئەم خولەى پەر لەمان، ئەم لىزنە كاتى ە، ئەم پەر لەمانتارە بەرپىزانە خو مان لە بەرھەمە كەى بەرپىزانەى نەچنەو ە، بۇيە مەن داوا دەكەم لەم خولەى پەر لەمانەو ە جىبەجى بكرى، مەن گويم گرت لەو بەرپىزانەى كە دەپانەو ە تەنجىل بكرى بۇ خولى پىنجەمى پەر لەمان، يەئنى سەبەبەگان موقنەى نەبوون، لە بەر ئەو ە داوا دەكەم جىبەجى بكرى، چونكە رەنج و ماندوو بوونى ئەو پەر لەمانەى ە، ئەگەرنا سەرقالى ياسايەكى تر دەبووین و دەرماندەر كر و ئىستا جىبەجىمان دەكر، زۆر سوپاس.

بەرپىز جعفر ئىبراھىم ئىمىنكى / جىگىرى سەرۋكى پەرلەمان:

سوپاس بۇ بەرپىز خلف أحمد، بەرپىزان سوپاس بۇ ئىو ە بەرپىز، گفتوگو ە باشتان كر، بەرپىز د.فرست رەئىھەكى ئامادە كر دوو ە لەبەر رۇشناىى رەئىھەكانى ئىو ە، فەرموو.

بەرپىز فرست صوفى على:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

لە دواى ئەو گىتوگۆيە، رەئىيەكى ديسان وەسەتى ھەلدەبىزىرىن، پەيرەوۋەكە تەتېبىق دەكەين، تەنھا بە شىكى نەبىت كە پەيوەندى بە لىژنەكانەو ھە بە، چۈنكە ئەو لىژنەنە لە سەر ئەساسى كۆمەللىك تەوازوون و ئەوا نەى فراك سىۋن و ئەوا نە درو ست بوو، با لىژنەكان وە كو خۇى بە يىن، دەنوو سىن (لە رۇژى بلاوكردەنەو ھى لە رۇژنامەى وەقائىعى كوردستان) بىرگەيەك زىاد دەكەين ھەر لە گەل ئەو ماددەيەى (ئەو بەشەى پەيوەستە بە لىژنە پەرلەمانىيەكان لە خولى پىنچەم كارى پى دەكرىت)، باشە ئەو؟

بەرپىز جعفر ئىبراھىم ئىمىنكى / جىگرى سەرۋىكى پەرلەمان:

يان لە رۇژى دەرچوواندى؟ ديارە ھىچ تىبىنىيەك لە سەر ئەو داپ شتەوۋەيە نىيە، بۇيە ئىمە دەست بە دەنگدان دەكەين، كاك سالار محمود، فەرموو.

بەرپىز سالار محمود مراد:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

جارىكى تر دەستخۇشى بۇ لىژنەى كاتى، من پىموايە ئەم بابە تە كەرت ناكى، پەيرەوى ناوخۇ يان ھەمووى جىبەجى دەكرى، يان بە شىكى تەرك ناكى و بە شىكى جىبەجى دەكرى، بۇيە ئەو خىلافي پەيرەوۋە، خىلافي عورفى پەرلەمانىيە، خىلافي ئەو كارکردنەيە كە لە رابردوودا كراو، من نازالنىم نىياز لەم بابەتە چىيە؟ ئەگەر مەسەلە ئىمتىيازاتە بىگومان پەرلەمانى كوردستان و پەرلەمانتاران مافى خۇيا نە ھەر ئىمتىيازىكيان ھەبى و ئىستىحقاقاتى خۇيان لە كۇتايى خولە كە وەربىگرن، يەئنى كەس رىگىر نىيە لەو ھى ئەو ئىمتىيازاتەى كە لە ناو ئەو پەيرەوۋەدا بۇ پەرلەمانتاران دەستنىشان كراو رىگە نەدرى، پىشموايە ئەو ئىمتىيازاتەى كە لە پەيرەوى كارپىكراوى ئىستا ھەيە تاوۋەكو ئەم پىرۇژەى كە تەواو بوو وە كو يە كە، بەلام ئەگەر وىستىكى تر ھەيە لە دەرەو ھى ئەو، كە رووناكى نەخراوتە سەر، ئاسايى يە با ئىشەكە وەكو خۇى بىروات و ھەمووى پەسند بىكى، بەلام بە دىئىيەوۋە ئىمە بە نەزەيەك كارمان لەسەر جىبەجىكردى ئەم پەيرەوۋە، پەسندكردى ئەم پەيرەوۋە بە ھەنگاۋ ھاتن لە گەل ئەم پەيرەوۋە كرد كە بۇ خولى پىنچەمى پەرلەمانى كوردستان بىت، بىرمان نەچى ئىمە پەرلەمانى كوردستان ماوۋەكەى درىژ كراو تەو، لە خولى ھەقىقى، دەستوورى، قانونى خۇى دا نەيتوانىوۋە پەيرەوۋە پەسند بىكات، لە ماوۋە درىژكراوۋەكەى دا كە كۇتايى مانگىكى ماوۋە، ئەگەر ئەو ئىدىيەيەى كە دە كرا كە پەر لەمان بۇ دوو وەرز و تا ھە شت مانگ درىژ دەكرىتەو، ھەشت مانگەكەشى تەواو بوو، لەبەر ئەو ھىوادارم بە گىانىكى پەرلەمانى و ھاوپىشەيى ئەم پەيرەوۋە تەسلىمى ئەوانە بىكى كە گەرماوگەرم لەسەرەتاوۋە كار لە سەر قۇناغىكى تازەى كارى پەرلەمانى دەكەن، نەك ئەم پەيرەوۋە خۇى لە ھەفتەى داھاتوو كە كارى پى دەكرى كۆمەللىك گرفتى تر بەيىتە ناو ھۆلى پەرلەمان، ئەو ھىمە و ئەو ئىو، سوپاستان دەكەين.

بەرپىز جعفر ئىبراھىم ئىمىنكى / جىگرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس بۇ بەرپىز سالار محمود، وامزانى خالى نيزامى بوو كاك سالار، بەلام رەئى ئيزافى بوو، سوپاس بە
ھەر حال، بەرپىزان دەست بە دەنگدان دەكەين لە سەر ئەو ماددانەى كە تەواو بووينە، بەرپىز د. فرست،
فەر موو.

بەرپىز فرست صۇفى على:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

بەشى يازدەيەم:

ديوانى پەرلەمان، نووسینگەكان و وەزىرى ھەريم بۇ كاروبارى پەرلەمان ھەلدەگىرئىت لەو عىنوانە، چونكە
رەفزان كردهو ئەو.

يەكەم/ ديوانى پەرلەمان

ماددەى (113)

داوى وەرگرتنى راي ئەندامانى پەرلەمان بەم شيوەيە صياغە كراوئەتەو:

(پەرلەمان بۇ راپەراندنى كاروبارەكانى ديوانىكى دەبئىت كە لەلايەن سەرۆكىكەو بەرپىوئەدەبردئىت بە
پلەى تايبەت)

داوا لە بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان دەكەم ئەم صياغەيە بختە دەنگدان.

بەرپىز جعفر ئىبراھىم ئىمىنكى/ جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

ئەو دارشتەو بەو شيوەى خوئندرايەو دەخەينە دەنگدان، ماددەى (113)، كى لەگەئە؟ (52) كەس بە
پەسند دەزانى، كى دژە؟ (3) كەس دژن، ئەو ماددەيە بە زۆرينەى دەنگ پەسند كرا، ماددەى دواتر.

بەرپىز فرست صۇفى على:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەى (114)

سەرۆكى ديوان بە فەرمانىك لەلايەن سەرۆكى پەرلەمانەو دادەمەزئىت و لەبەردەميدا بەرپرسىار دەبئىت.

بەرپىز جعفر ئىبراھىم ئىمىنكى/ جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

ئەو ماددەيە بەو شيوەى خوئندرايەو دەخەينە دەنگدان، كى لەگەئە؟ (58) كەس بە پەسند دەزانى، كى
دژە؟ كەس نيە، بەكۆى دەنگ پەسند كرا، ماددەى دواتر.

بەرپىز فرست صۇفى على:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

پيشنيازيك ھەبوو ماددەى (115) و (116) لەگەئە ماددەى (114) دە مچ بگرئى، داوا دەكەم ئەو بچە يە
دەنگدان بۇ ئەوئەى وەكو بركە بيخوئنمەو ئەگەر دەمچ كرا.

بەرپىز جعفر ئىبراھىم ئىمىنكى/ جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

ئەو سى ماددەى پېشنياركراون بۇ دەمچ دەخەينە دەنگدان، كى لەگەلە؟ (60) كەس بە پەسند دەزانن، كى
دژە؟ كەس نىە، بەكۆى دەنگ پەسند كرا، وەكو بېرگە.

بەرپىز فرست صۇقى على:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

كەواتە ماددەى (114) لە سى بېرگە پېكھاتووە بەو شېوہىەى دەپخوینمەوہ دوای صياغە بۇ ئەوہى بىخە يە
دەنگدان.

ماددەى (114)

1- سەرۆكى ديوان بە فەرمانىك لەلايەن سەرۆكى پەرلەمانەوہ دادە مەزرىت و لەبەردەمىدا بەرپر سيار
دەبىت.

2- سەرۆكى ديوان ئەركەكانى بەپىي ياسا رەچاوكراوہكان و ئەو دەسەلاتانەى لەلايەن سەرۆكەوہ پىي دەرىت
پىادە دەكات.

3- پېكھاتە و دابەشكردى كارگىرى ديوانى پەرلەمان لەلايەن دەستەى سەرۆكايەتى بە پەپرەويكى تايبەت
رېك دەخرىت.

بەرپىز جعفر ئىبراھىم ئىمىنىكى / جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

ئەو ماددەىە بەو شېوہىەى خویندرايەوہ دەخەينە دەنگدان، كى لەگەلە؟ (59) كەس بە پەسند دەزانى، كى
دژە؟ كەس نىە، بەكۆى دەنگ پەسند كرا، ماددەى دواتر.

بەرپىز فرست صۇقى على:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

دوای وەر گرتنى راي ئە ندامانى پەر لەمان ئەم ماددە يە بە گۆرانگاريە يەوہ صياغە كراوہ تەوہ و دوای
خویندەنەوہى داوا دەكەين بخرىتە دەنگدان.

ديوانى پەرلەمان پىك دىت، دوو راي لەسەر ھەيە، داوا دەكەين پېشوہختە ئەوہ بخرىتە دەنگدان، چونكە
ھەردووہكى سىي زياتر پشنگىرى كرديە، يەكيكىان ئەوہىە:

ئايا پىك دىت لەو بەرپۆەبەرە گشتيانە؟ يان لە بەرپۆەبەرايەتيايەنە؟

يەعنى ئەو سى مودىرييانە مودريەى عامە بن يان بەرپۆەبەرايەتى بن؟

بەرپىز جعفر ئىبراھىم ئىمىنىكى / جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

ئەوہى يەكەم ئەوہى ھاتووہ.

بەرپىز فرست صۇقى على:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

داوا دەكەين سەرەتا ئەوہ بچەيە دەنگدان:

پىك دىت لەو بەرپۆەبەرە گشتيانەى خوارەوہ.

بەرپىز جعفر ئىبراھىم ئىمىنكى / جىڭرى سەرۋىكى پەرلەمان:

ئەو دەخەينە دەنگدان، بەرپۆبەرە گشتىيەكان، كى لەگەل ئەوئە بەرپۆبەرى گشتى بن؟ (33) كەس بە پەسند دەزانى، پېشنيارى دووم.

بەرپىز فرست صۇقى على:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

پېشنيارى دووم:

پىك دىت لەو بەرپۆبەرايەتياىنە.

بەرپىز جعفر ئىبراھىم ئىمىنكى / جىڭرى سەرۋىكى پەرلەمان:

لە حياتى بەرپۆبەرى گشتى، لەو بەرپۆبەرايەتياىنە، ئەو دەخەينە دەنگدان، كى لەگەل؟ (16) كەس لەگەل پېشنيارى دوومەن.

بەرپىز فرست صۇقى على:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

بەرپۆبەرى گشتى، مودىرى بەرپۆبەرى گشتى نى، بە پلەى تايبەتە دەكرىت وەكىل وەزىرىش بىت، پلەى تايبەت ئەوئە بەللى، دەكرىت وەكىل وەزىرىش بىت.

بەرپىز جعفر ئىبراھىم ئىمىنكى / جىڭرى سەرۋىكى پەرلەمان:

ئەو پېشنيارى بەرپۆبەرايەتى گشتى بە زۆرىنەى دەنگ پەسند كرا، كۆى ماددەكە.

بەرپىز فرست صۇقى على:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

كۆى ماددەكە بەم شىوئەى خوارەوئە لى دىت، تەبەن گۆرانكارى لە ناوى بەرپۆبەرايەتى يە گشتىيەكان كراو، دوای راي ئەندام پەرلەمانان و وەرگرتنى راي خودى بەرپۆبەرايەتياىنەكان.

ديوانى پەرلەمان پىك دىت لەم بەرپۆبەرى گشتىيەكان خوارەو:

1-بەرپۆبەرايەتى گشتى كاروبارى پەرلەمان و لىژنەكان.

2-بەرپۆبەرايەتى گشتى كارگىرى و دارايى.

3-بەرپۆبەرايەتى گشتى راگەياندن و پەيوەندىيە گشتىيەكان.

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان ئەوئە باسى دەكەن ئەوئە لە برگەى دووم جىيى دەكەينەو، پرتۆ كۆل و ھارىكارى نىودەولتەتى دەيكەينە بەرپۆبەرايەتياىنە سەر بە سەرۋىكايەتى پەرلەمان.

بەرپىز جعفر ئىبراھىم ئىمىنكى / جىڭرى سەرۋىكى پەرلەمان:

ئەو ماددەبە بەو شىۋازەى خويىندراپەو دەخەينە دەنگدان، كى لەگەلە؟ (42) كەس بە پەسند دەزانى، كى دژە؟ (5) كەس دژن، بە زۆرىنەى دە نىگ پە سىند كرا. ماددەى دواتر، فەرموو، ئەو پيشنيارەى بەرپىز (د.شېرىن) باسى كرد.

بەرپىز فەرسى سۆفى:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

ئىستا جىگەمان كردۇ تەو لىرە، ماددەى (116) با بى پىرۇتۇ كۇل تە سىجىل بى لە بەر ئەوئەى ئىمە ماددەكانمان زۆر گۆرى، دواى پىداچوونەو تەسەلسولى ماددەكان بەپىي ئەو تەسەلسولە دەبىت كە ئە گەر ھەلەيەكىش ھەبوو بەو تەسەلسولە دەبىت كە بە نەتىجەى كۆتايى پىرۇتۇكۇل دەردەچىت. ماددەى (116)

ھەر يەك لە سەنتەرى توپىز نەوئەى پەر لەمان و بەرپەو بەرا يەتى پىرۇتۇ كۇل و ھارپىكارى نىودەو لەتى پەيوەست دەبن بە سەرۋكايەتى پەرلەمان.

بەرپىز جەفر ئىبراھىم ئىمىنىكى / سەرۋكى پەرلەمان:

ئەو ماددەبە بەو شىۋازەى خويىندراپەو دەبىتە ماددەى (116)، دەخەينە دەنگدان (50) كەس بە پە سەند دەزانى، ئەوئەى دژە، كەس نىيە بە كۆى دەنگ پەسەند كرا، ماددەى دواتر، فەرموو.

بەرپىز فەرسى سۆفى:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

پىشتەر ئەوئەمان بە دەنگدان يەكلايكر دەو، كە نووسىنگە وەكو خۇى كە ھەيە دەمىننەو، بۇيە ئىستا بەس رايەك (3) كەس پىشتىگىرى كردبوو دەخىتە دەنگدان، ئىمە گوتومانە بە مەرجىك لە (3) ئە ندام كەمتر نەبىت، ئەو كات نوو سىنگە دەكرى تەو، رايەك ھەبوو كە پىويست ناكات (3) ئە ندام بىت، بۇيە پىش ئەوئەى ھەموو ماددەكە بخويىنمەو ئەو بخىتە دەنگدان، ئايا پىويست دەكات (3) ئە ندام بىت يان مەرج نىيە، سەرۋكايەتى پەر لەمان بۇى ھە يە لە ناوئە ندى پارپىزگا كان و ھەر شوپىنىكى دى پىويست بىكات نووسىنگە بىكاتەو.

بەرپىز جەفر ئىبراھىم ئىمىنىكى / سەرۋكى پەرلەمان:

ئەم ماددەبە وەكو خۇيەتى بەم شىۋازە دەخىتە دەنگدان (44) كەس ئەم پيشنيارە بە پە سەند دەزانىت، ئەوئەى دژە (4) كەس دژن، بە زۆرىنەى دەنگ پەسەند كرا، خالىكى نىزامى بەرپىز (صالح فقى)، فەرموو.

بەرپىز صالح فقى:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

لە پىشوا دەنگىك درا بۇ ئەوئەى كە نوو سىنگەى پارپىزگا كان ئىدارەى گەرمىانى لە گەلا باس كرا، ئەوئەى ئىدارەى گەرميان نابىت رىگر بىت لەوئەى كە ھەر كاتىكى پىويست نووسىنگە بىرپىتەو لە وئ.

بەرپىز جەفر ئىبراھىم ئىمىنىكى / سەرۋكى پەرلەمان:

بەريز (فرست سۆفى) فەرموو.

بەريز فرست سۆفى:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

پىشتر خستبوومانە دەنگدان ماددەى (120) كە پىك دىت لە (139-140-141) ئەمانە ھەمووى دەمج بوو لە چوارچۆھەى (5) برگە دواى وەرگرتنى تىيىنى ئەندامانى پەرلەمان بەم شۆھەى رىكخراوتەوھە. ماددەى (118)

1-نوو سىنگە ھەلدە ستى بە وەر گرتن و داوا كارى و سكالائى ھاوالاتىيان بە ئەندامانى پەرلەمان لەو نوو سىنگەى تارەوا نەى لىژنە پەيوەند يدارەكان بكرىت بە مەبە ستى بەدوادا چوون و گەيانە نەوھى وەلامەكان بە خاوەنەكانيان.

2-پىويستە سكالان لە ژىر دادبىنىدا نەبىت وە قۇناغەكانى بە دواداچوونى لە لايەنى تايبەتمەند بربىي. 3-ھەر نووسىنگەبەك چەند كارمەندىكى دەبىت بۆ بەريوہبردنى كارەكانى يەككە لە كارمەندەكان دەبىتە بەريوہبەرى كارگىرى نووسىنگە ژمارە و چۆنىەتى كارگردنيان لەلايەن سەرۆكى ديوانى پەرلەمان ديارى دەكرىت.

4-پەرلەمان پىويستى و خەرجىيەكانى نووسىنگەكان دابىن دەكات.

5-ھەمانگرت لەسەر راي ئەندامانى پەرلەمان.

بەريز جعفر ئىبراھىم ئىمىنىكى / سەرۆكى پەرلەمان:

ئەو ماددەى بەم شۆھەى خوینراپەوھ دەپخەينە دەنگدان (49) كەس بە پەسەند دەزانى ئەوھى دژە (2) كەس دژن بە زۆرىنەى دەنگ پەسەند كرا، ماددەى دواتر، فەرموو.

بەريز فرست سۆفى:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

بەشى دواز دەھەم

ماددەى (119)

1-پەرلەمان پاسەوانى تايبەتى دەبىت و دەكەونە بەر فەرمانى سەرۆكى پەرلەمان. 2-سەرۆك قەبارەى ئەو ھىزە و ژمارەى تاكەكانى ديارى دەكات كە بە تەواوى دەزانىت بۆ پاراستنى رىكارى و پاسەوانى لە پەرلەمان. 3-ھىنانە ژووورەوھى چەكى ئاگرين يان برىداركەر بۆ ناو بالەخانەى پەرلەمان قەدەغەى. 4-جگە لە پاسەوانى پەرلەمان و پەرلەمانتاران بۆ ھىچ چەكدارىك يان ھىزىكى چەكدار نىيە بچىتە نىو بالەخانەى پەرلەمان و بۆشيان نىيە لە نزيك دەرگاكانى بمىننەوھ، تەنھا بە رەزامەندى سەرۆك نەبىت.

بەريز جعفر ئىبراھىم ئىمىنىكى / سەرۆكى پەرلەمان:

ئەو ماددەيە بەو شىۋازەي خوينرايەو دەيخەينە دەنگدان (55) كەس بە پەسەند دەزانن، ئەوۋەي دژە، كەس نىيە بە كۆي دەنگ پەسەند كرا، ماددەي دواتر، فەرموو.

بەريز فرست سۆفى:

بەريز سەرۋكى پەرلەمان.

ماددەي (120)

پەرلەمان بۆي ھەيە لە نيو ئەندامەكانى شاد رەوانەي دەرەوۋەي ھەريم بىكات و داوۋەتى شاندىش بىكات بۆ سەردانىكردى، سياغەكەي پيشكەشمانكرا پيمان نەكرا سياغەي بگەينەوۋە لە رووي ئەو سياغەوۋە دايدەنپين كە بۆمان ھاتبوو.

بەريز جعفر ئىبراھىم ئىمىنكى / سەرۋكى پەرلەمان:

ئەو ماددەيە دەخەينە دەنگدان (59) كەس بە پەسەند دەزانى، ئەوۋەي دژە، كەس نىيە بە كۆي دەنگ پەسەند كرا، ماددەي دواتر، فەرموو.

بەريز فرست سۆفى:

بەريز سەرۋكى پەرلەمان.

ماددەي (121)

بە پشت بەستن بە راپۆرتى پزىشكى تايبەتمەند سەۋگايەتى بۆي ھەيە يارمەتى ئەو ئەندامە بىكات كە تووشى نەخۇشەك دىت پىويستى بە چارەسەرى دەبىت، لە ناوۋەي يان لە دەرەوۋەي ھەريم.

بەريز جعفر ئىبراھىم ئىمىنكى / سەرۋكى پەرلەمان:

ئەو ماددەيە بەو شىۋەيەي خوينرايەو دەيخەينە دەنگدان (47) كەس بە پەسەند دەزانى ئەوۋەي دژە (7) كەس دژن، بە زۆرينەي دەنگ پەسەند كرا، خالى نيزامى بەريز (شوان)، فەرموو.

بەريز شوان احمد نەمان:

بەريز سەرۋكى پەرلەمان.

لېرە رايەكامن ھەبوو كە چەندىن ئەندام پەرلەمان پشتگىريان كرا بەس ديارە لېرە لە بىريان كرا خالى (2) لەو ماددەيە، سوپاس.

بەريز جعفر ئىبراھىم ئىمىنكى / سەرۋكى پەرلەمان:

ئەوۋە دواتر دىت، سوپاس بۆ بەريز (شوان احمد) ماددەي دواتر، فەرموو.

بەريز فرست سۆفى:

بەريز سەرۋكى پەرلەمان.

ئىستا ماددە يەكى تر مان دەبىت دەيكەينە ماددە يەكى موستەقىل دە بىتن، ئەو ماددە يە پەيوەست بە راويژكاران، بەو شىۋەيە دارپژراوۋەتەوۋە.

ماددەي (122)

راویژکارانی پەرلەمان لەلاین سەرۆکایەتی پەرلەمان دیاری دەکریڤ و ماف و موجه و ئیمتیازا تەکانیان بە پێی یاسا بەرکارەکان دیاری دەکریڤ.

بەرێز جعفر ئیبراهیم ئیمینکی / سەرۆکی پەرلەمان:

بەرێز (علی حمە صالح)، فەرموو.

بەرێز علی حمە صالح:

بەرێز سەرۆکی پەرلەمان.

(ئەرك ماف پلە ئیستیحقاق)یش، چونکە پلە کە ناڤ یت (بەرپۆه بەری گشتی) راویژکار ڤ یت، ناڤ یت (بەرپۆه بەر) پلە (راویژکار) بیڤ، دوو: راویژکاریش ئەبیڤ بە ئیستیحقاق بیڤ، ناگریڤ صناعت تەواو کردوو مته و ههسته تەواو کردبێن مەحەدەت تەواو کردبێڤ پلەکە ی وا بی.

بەرێز جعفر ئیبراهیم ئیمینکی / سەرۆکی پەرلەمان:

سوڤاس کاک (علی حمە صالح)، با بەرێز (د.فرست) ئەو سیاغە بخوینیتەوه، فەرموو.

بەرێز فرست سوڤی:

بەرێز سەرۆکی پەرلەمان.

سیاغەیهکی تر لە لایەن کاک (عمر عینایەت)، وه سیاغەیکیش لای (د.عزت سابیر) بوون ئەو سیاغەیهش لای (عمر عینایەت) هاتوو، راویژکارانی پەرلەمان بەپێی ئەلوه سفەل وهزیفی یه له لایەن سەرۆکی پەرلەمانه وه دادمه زریڤ و ئەرکەکانیان دیاری دەکریڤ و لەبەر دەم سەرۆکی پەرلەمان بەرپرسیار دەبن.

بەرێز جعفر ئیبراهیم ئیمینکی / سەرۆکی پەرلەمان:

ئیمە تیبینیەکیتر وەرده گرین، لەبەر ئەوه ئەو ئیختیصاصی ئیدارەیه (د.جوان)، فەرموو.

بەرێز جوان اسماعیل عزیز:

بەرێز سەرۆکی پەرلەمان.

دە توانین سەرۆکی پەرلەمان ئەرکەکانمان مە سئولیات و واجباتی ئەوا نە ی دا نیتن، بە گوێرە ی ئەو شارەزایە ی ئەوه ی هەیه تی بەلام ئەگەر بلی وەسفی وهزائیڤ، وهلا! ههست دهکهم له ههريمی کوردستان لۆ هیج وهزیفەك له هیج موئەسسەسەکی وهسفی وهزائیڤ نییه، سوڤاس.

بەرێز جعفر ئیبراهیم ئیمینکی / سەرۆکی پەرلەمان:

سوڤاس بو (د.جوان)، بەرێز (د.عزت صابر)، فەرموو.

بەرێز عزت صابر اسماعیل:

بەرێز سەرۆکی پەرلەمان.

ئەوه ی (د.فرسەت) هنی کرد تەنھا وشە ی ئەرکی بو زیادکا ئەلی (بەپێی یاسا بەرکارەکان یاسا هە یه دیاری کردوو مووجه ی راویژکار چیه؟ ئەرکەکە ی چیه؟ کە ی ئەبیڤ بە راویژکار؟ کە تو وشە ی یاسات تیڤکرد هیج لبسیکی تیا نامینیت، ئەوه ی هە یه له پەرلەمان کیشە یهك هە یه ئەوهش ئەمه یه ن پلە ی (أ) و (ب)

دراوه به راویژکار، راویژکاریک که متر ودرهگریت له راویژکاری له کاتیکا وەسفه وەزیفیه کهیان وەك ئەووی که کاک (عمر) ناماژدی پێدا یەك وەسفی وەزیفیان هە یە، بۆ یە ئەووی ئەووی ئەللی بە یاسا بەرکارەکان هیچ کێشە نامینیت، نیمتیاژ و مووچەیان یەك ئەخرین ئەرکەکانیان لەلایەن سەرۆکەووە دابەش ئەکریت بە سەریان، سوپاس.

بەرێز جعفر ئیبراهیم ئیمینکی / سەرۆکی پەرلەمان:

سوپاس بۆ بەرێز (د.عزت سایی)، بەرێز (عمر عینایەت) تۆ لە بەر ئەو قەسەت نەکردوووە لە سەر ئە مە، فەرموو.

بەرێز عمر عینایەت:

بەرێز سەرۆکی پەرلەمان.

من با پیم بلین بە چ یاسایەك راویژکار دائەمەزریت له هەریمی کوردستانا بە پێی وەسفه وەزیفیه بۆ نموونە ئەگەر کەسێک خەریجی (بەکالۆریۆس) بێت ئەبێ (15) سال خزمەتی هەبێت (17) سال خزمەتی هەبێت، بەحسێک تەقدیم کات بۆ زانکۆکانی کوردستان بەحسەکه مو سەدەق بێت، وە بلاوبیئەووە ئینجا بۆی هە یە ببیتە (راویژکار)، ئەگەر (ماستەر) ی هەبێت ئەبێت (15) سالی هەبێت، لەگەڵ ریزم بۆ قەسەکی (د.جوان) زۆر بەی زۆری ئەوانە ی کە ئیستا کارمەندن لەو دەولەتا بەپێی وەسفه وەزیفیه ئیستا کارئەگەن، لەوانە یە زۆر هە یە بە پێی وەسفه وەزیفیه نییه، بەلام ئەوانە ی کاردە کەن لەناو حکومەتی هەریمی کوردستان زۆر بەی زۆری بە پێی وەسفه وەزیفیه، بەلێ هە یە بەپێی وەسفه وەزیفیه نییه بەلام ئیمە بۆ لەمەودوا ئەو یاسایە دائەنن، بۆ یە پێویستە بۆ لە مەودوا ئیمە هەولبەدین بە پێی وەسفه وەزیفیه بێت، سوپاس.

بەرێز جعفر ئیبراهیم ئیمینکی / سەرۆکی پەرلەمان:

سوپاس بۆ بەرێز (عمر عینایەت)، بەرێز (علی حمە صالح)، فەرموو.

بەرێز علی حمە صالح:

بەرێز سەرۆکی پەرلەمان.

ئیمە لەم پەرلەمانە پێشوتریش ئیشی پێکراوە قانون وەسفی وەزیفیه عیراق وەسفه وەزیفیه کە ئینفاز کراوە، کەواتە ئیش بەووە وە ئەکریت، بەلام یەك خەلەل هە یە لێرە جواب بدریئەووە، ئەگەر سەرۆکایەتی پەرلەمان ئەووی مەسئولە وەسفه وەزیفیه کە قانونونونە کە جیبەجی ی نەکرد ئیشی بەم پێرەووە نەکرد، حەل جیبە؟ کێ ئیجرائات ئەکا؟ کێ بەدواداچوون ئەکا؟ سوپاس.

بەرێز جعفر ئیبراهیم ئیمینکی / سەرۆکی پەرلەمان:

سوپاس بۆ بەرێز (علی حمە صالح)، (د.جوان)، فەرموو.

بەرێز جوان اسماعیل عزیز:

بهریز سەرۆکی پەرلهمان.

من ئەو قسانەم کرد که وهسفی وهزیفی، من (30) ساڵه خزمهتەم له زانکۆی ههیه، وهسفی وهزائیف له ئیدارەت بهشهریه ئەو دهرسهشم دایه، بهس (30) ساڵ ئیدارەت مهوارد به شهريه تهرتیب وهزائیف، وهسفل وهزائیف، تهقیم وهزائیف، له ئەساسی علمی دهلی ئەگەر ئەتوو مووچهی دادهنییت ده بی ئەر کهکان و ما فهکان و مهخاتر و مخهسه سات و له سهر ئەو ئەساسه سی دابنییت، واجباتی چهنده؟ ئەر کهکانی چهنده؟ مهسئولیهتی چهنده؟ مهخاتری ههیه یان نا؟ ئەوه ئەساسه کی علمیه ده بی وه ها بی، بهلام له واقعی عمهلی له ههموو عیرافی وهسفی وهزائیف کرایه بهلام تهتبیق ناکریت، له سهر قانونی خد مهی مهدهنی، زۆر سوپاس.

بهریز جعفر ئیبراهیم ئیمینکی / سەرۆکی پەرلهمان:

سوپاس بۆ بهریز (د. جوان)، ئیستا رای کۆتایی (صالح فقی)، فهرموو.

بهریز صالح فقی محمدامین:

بهریز سەرۆکی پەرلهمان.

بۆ چاره سهر کردنی ئەو مادده یه من پێشنیار ئە کهم بکریته دوو بهش، به شیکێ تایبهت بئیت به دامهزراندن بۆ لهمهو دوا بۆ خولهکانی ئاینده، وه بهشیکێ تایبهت بئیت بهو نایهکسانیهی که له نیوان راویژکارهکانه لهو ماف و ئیمتیازاتهی له ئیستایا ههیه، بکری به دوو بهش و رێک بخریت.

بهریز جعفر ئیبراهیم ئیمینکی / سەرۆکی پەرلهمان:

سوپاس بۆ بهریز (صالح فقی)، ئەوهی ئیستا ههیه ئەوه به پێی یاسای چاکسازی ههموارکراو ههموو چارهسهر دهکریت، کاک (فرست)، فهرموو.

بهریز عمر عینایهت:

بهریز سەرۆکی پەرلهمان.

ئەگەر ئەوهی که ئیستا دهینوو سین دواي ئەوهش یاسای چاکسازی په سهند بکریت که ئیمه مادده یهکمان ههیه که ئەلی: ههر که سهک ئەبیته موسته شار دهبیته خزمهتی وهزیفی (20) سالی ههبیته، ئەگەر دکتۆرای ههبیته، بۆ یه ئەوهی ئیستا دهیخوینمهوه به لیکدانی ئەوهی کاک (عمر) و کاک (د. عزت) و دهسکاریهکی بچووک ئەو سیاغهی لیدهر چوو، هیوادارم پهسهندی بکهن.

ماددهی (122)

راویژکارانی پەر لهمان له لایهن سەرۆکایهتی پەر لهمان دیاری ده کرین به پێی وهسفی وهزیفی یا سا بهرکارهکان ماف و ئەرک و مووچه و ئیمتیازاتهکانیان دیاری دهکریت.

بهریز جعفر ئیبراهیم ئیمینکی / سەرۆکی پەرلهمان:

ئەو ماددەبە بە شىۋازەى خويىنرايەو دەپخەينە دەنگدان (50) كەس بە پە سەند دەزانى، ئەوھى دژە (3) كەس دژن، بە زۆرىنەى دەنگ پەسەند كرا، ماددەى دواتر، فەرموو.

بەريز عمر عىناپەت:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەبەكمان بۇ ئىستىجداس دەبىت، داواى زياتر لە (3) ئەندام پەرلەمان كە ئە گەر ئە ندامانى پەرلەمان دەنگى بۇ بەن، تەسەلسولى (123) وەرەگريت.

ماددەى (123)

سەرۆكايەتى پەرلەمان نووسراو بۇ پەرلەمانتارە خانەنشينكراوھكان دەكات كار ئا سانكردى راپەراندنى كاروبارەكانى لە دام و دەزگا فەرمىيەكان.

بەريز جعفر ئىبراھىم ئىمىنكى / سەرۆكى پەرلەمان:

ئەو ماددەبە بەم شىۋازە ئىزاھەيە دەپخەينە دەنگدان (54) كەس بە پە سەند دەزانى، ئەوھى دژە كەس نىيە، بە زۆرىنەى دەنگ پەسەند كرا، خالى نىزامى بەريز كاك (شوان) فەرموو.

بەريز شوان احمد نعمان:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

زۆرخالمان پەيوەندى بە يەكتريەوۋە ھەبوو دەمچ كرا، پىم باشە ئەو ماددەبەش دەنگى لە سەر دراىە لە گەل ماددەى (121) ببتە خالى يەكەم و دووم دەمچ بكرىت بە راى من پىم باشترە، سوپاس.

بەريز جعفر ئىبراھىم ئىمىنكى / سەرۆكى پەرلەمان:

بەريزان لىژنەى پەيرەو، فەرموو.

بەريز عمر عىناپەت:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەم دەنگمان لەسەر ماددەى (121) دا با وەكو خۆى بىت.

ماددەى (123)

دوو را ھەيە بۇ زياد كرىنى را يەك پىي وا يە ئە سلەن ئەو ماددە يە پىويست ناكات، را يەكيش پىي وا يە ھەبىت، ئەو راى يەكەم لەكاتى گفوتوگۆكان و كاركردى پەرلەمان ئەگەر ھەر كيشەو گرفتىك ھا تە ريگا و لە پەيرەودا ئامازەى پىنەدرا بوو ئەو بە دەنگى زۆرىنەى رەھا يەكلايى دەكرىتەو، راى دووم/ پىي وا يە پىويست ناكات ئەو ماددەبە ھەبىت.

بەريز جعفر ئىبراھىم ئىمىنكى / سەرۆكى پەرلەمان:

ئەو ماددەى كە پىي وا يە ئەو را يە ھەبىت ھەرچەندە تەحسىن حاصلە.

بەريز عمر عىناپەت:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

لەوانەيە شتەك لەناو ھۆل دروست دەبێت لەوانەيە دروستيش نەبێت لە پەرلەمان مەعالەجەي نەكردىيە، بە زۆرينەي رەھا بريار دەدەن كەوا مەعالەجەي بكەن، بەس رايەك دەلێت بۆ ئەو تەخمينە بكەين ئەو پيشبينيە بكەين، ھەر پيويست ناكات باسى بكەين، بۆيە راي يە كەم دەخەينە دەنگدان، ئەو ماددە يە ھەبێت يان نەبێت.

بەريز جعفر ئىبراھيم ئيميني / سەرۆكى پەرلەمان:

ئەو رايەي كە دەلێت ماددە كە ھەبێت دەخەينە دەنگدان (10) كەس بە پەسەند دەزانن ئەو ماددە ھەبێت، ئەوانەي دەلێن ئەو ماددە نەبێت (36) كەس پييان پەسەندە، ئەو ماددە نەبێت، واتە بەزۆرينەي دەنگ ئەو پيشنبارە ناميێت، ماددەي دواتر، فەرموو.

بەريز فرست سۆفي:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەو ماددەيەي كە ئيستيجداسمان كردبوو دەستەي سەرۆكايەتي دەبیتە ماددەي (124).

ماددەي (124)

دەستەي سەرۆكايەتي دەرمالەي تايبەت بۆ فەرمانبەر و دەرمالەي تايبەت بۆ پەرلەمانتار ديارى دەكات.

بەريز جعفر ئىبراھيم ئيميني / سەرۆكى پەرلەمان:

ئەو ماددەيە بەو شيوەيەي خوينايرايەو دەخەينە دەنگدان (46) كەس پي پەسەندە، ئەوەي دژە، كەس نيبە بە كۆي دەنگ پەسەند كرا، ماددەي دواتر، فەرموو.

بەريز فرست سۆفي:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەي (125)، ئەو ماددەيەش ئيستيجداس كراو.

ماددەي (125)

پەرلەمان گروپي ھەماھەنگي لەگەل پەرلەمانتاراني عيراق و دەرەو پي ك دەھينن.

بەريز جعفر ئىبراھيم ئيميني / سەرۆكى پەرلەمان:

ئەو ماددەيە دەخەينە دەنگدان (42) كەس بە پەسەند دەزانيت، ئەوەي دژە (2) كەس دژە ئەو ماددەيە بە زۆرينەي دەنگ پەسەند كرا، ماددەي دواتر، فەرموو.

بەريز فرست سۆفي:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەي (126)

دەكرىت حوكمەكانى ئەم پەيرەوۋە ھەموۋى يان بە شىيىكى لە سەر پېشنىيازى يەك لە سەر چوارى ئە ندامان بەرەزەمە ندى زۆرىنەى رە ھای دەنگى ئە ندامان ھەموار دەكرىت، بە ھەمان رىكارى ياسا دانان، خالى نىزامى، كاك (صالح فقى)، فەرموو.

بەرىز صالح فقى محمدامىن:

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەمە رىكارى ھەموار ھەموو ماددەكانە يان بە شىيىكى، بەش لە چەند ماددەيەك پىكھاتوو، بەلام باس لە ماددە ناكات، بۇيە من پېشنىيار دەگەم ماددەيەكىشى تىبكرىت لە دواى بەشەكە، بەپىي ئەمە بىت دە تۋانىن لە خولەكانى داھاتوو تەنھا ھەموۋى يان بە شىيىكى ئەو بە شە چەند ماددەيەك يان ھەموۋىيان بە يەكەوۋە ھەموار بىكەن، باس لەماددە ناكات بە تەنھا، سوپاس.

بەرىز جعفر ئىبراھىم ئىمىنكى / سەرۆكى پەرلەمان:

ئەمە پېشنىيارى تازەيە.

بەرىز فرست سۆفى:

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەش بەشە، ماددەش بەشەكە لە پەيرەو، پارچەيەكى بچوكە بەلام بە شىيەك، ئە گەر يەك ماددە بىكەى دەى بىكەى.

بەرىز جعفر ئىبراھىم ئىمىنكى / سەرۆكى پەرلەمان:

بەش (فصل) نىيە، ئەوۋەش ئىزافە بىكەن.

بەرىز فرست سۆفى:

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

دەكرى حوكمەكانى ئەو پەيرەوۋە ھەموۋى يان بە شىيىكى يان ھەر ماددەيەكى لە سەر پېشنىيازى يەك لە سەر چوارى ئەندامان بەرەزەمەندى زۆرىنەى رەھای دەنگى ئە ندامان ھەموار دەكرىت، بە ھەمان رىكارى ياسا دانان، بەلام لىرە يەك تىببىنى ھەيە، ماددەم بە ھەمان رىكارى ياسا دانانە، ياسا دانان بەزۆرىنەى رەھا نىيە بە زۆرىنەى ئامادەبوانە، بۇيە من خۇم پېشنىياز دەگەم ئەو زۆرىنەى رەھايە ھەلبىگرىن، ماددەم بە ھەمان رىكارى ياسا دانانە دەبىت زۆرىنەى رەھا ھەلبىگرىن.

بەرىز جعفر ئىبراھىم ئىمىنكى / سەرۆكى پەرلەمان:

زۆرىنەى رەھا بۇ زۆرىنەى ئامادەبوان ۋە كو ئىستا، ئەو ماددە يە بەو شىۋازەى خوينرايەوۋە دەخەينە دەنگدان (45) كەس بە پەسەند دەزانى ئەوۋەى دژە، كەس نىيە بە كۆى دەنگ پەسەند كران ماددەى دواتر، فەرموو.

بەريز فرست سۆفى:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

پەر لەمان ماددى كۆتاپىيە، ئايا كالمەي پەسەندەكەن، ئەم پەيرەوۋە لە رېكەوتى دەر چواندىنى كارى پىدەكرىت و لە رۇژنامەي فەرمى بلاۋدەكرىتەوۋە، يان ئەم پەيرەوۋە لە رۇژى بلاۋكردنەوۋە لە رۇژنامەي وە قانئى كوردستانى كارى پىدەكرىت، جگە لەو بەشەي پەيوۋەستە بە لىژنە پەرلەمانىيەكان لە خولى پىنجەم كارى پىدەكرىت، يان ئەم پەيرەوۋە لە خولى پىنجەمى پەر لەمان كارى پىدەكرىت، لە رۇژنامەي وە قانئى كوردستانى بلاۋ دەكرىتەوۋە، ئەمانە ھەموۋى دەخەنە دەنگدان يان لەسەر سىغەكى رېك دەكەون، ناوۋەراستەكەي ئەمەيە، ئەم پەيرەوۋە لە رۇژى بلاۋكردنەوۋە لە رۇژنامەي وە قانئى كوردستانى كارى پىدەكرىت، جگە لەو بەشەي پەيوۋەستە بە لىژنەكان پەرلەمانىيەكان لە خولى پىنجەمى پەر لەمان كارى پىدەكرىت.

جعفر ئىبراھىم ئىمىنكى / سەرۆكى پەرلەمان:

ئەوۋەي ئىستى ھەيە با بخرىتە دەنگدان، دواتر دىيەنە ئەوۋەي دوۋەم ھەر سىكىيان دەخەينە دەنگدان ئەوۋەي زۆرىنەي ھىنا ئەوۋەي پەسەندەكەين، فەرموو.

بەريز فرست سۆفى:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەم پەيرەوۋە لە رېكەوتى دەر چواندىنى كارى پىدەكرىت، لە رۇژنامەي فەرمى بلاۋ دەكرىتەوۋە.

بەريز جعفر ئىبراھىم ئىمىنكى / سەرۆكى پەرلەمان:

ئەمە دەخەينە دەنگدان (25) كەس ئەو پىشنىارەيان پەسەندە، پىشنىارى دوۋەم، فەرموو.

بەريز فرست سۆفى:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەم پەيرەوۋە لە رېكەوتى بلاۋكردنەوۋەي لە رۇژنامەي فەرمى وە قانئى كوردستان كارى پىدەكرىت، جگە لەو بەشەي پەيوۋەستە بە لىژنە پەرلەمانىيەكان.

بەريز جعفر ئىبراھىم ئىمىنكى / سەرۆكى پەرلەمان:

بەريزان ئەوۋەي دوۋەم دەخەينە دەنگدان (17) كەس ئەم پىشنىارەيان پەسەندە، ئەوۋەي دواتر، فەرموو.

بەريز فرست سۆفى:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

پىشنىارى سىيەم، ئەم پەيرەوۋە لە خولى پىنجەمى پەر لەمان كارى پىدەكرىت و لە رۇژنامەي فەرمى بلاۋدەكرىتەوۋە.

بەريز جعفر ئىبراھىم ئىمىنكى / سەرۆكى پەرلەمان:

بەريزان پەيرەوى سىيەم دەخەينە دەنگدان (16) كەس پيشنارى سىيەمى پى پە سەندە، واتە پيشنارى يەكەم پەسند كرا.

بەريز فرست سۆفى:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

كەوااتە پەيرەو كە بەم شىوھى لىدېت، ئەم پەيرەو لە رىكەوتى دەر چواندىنى كارى پىدەكرىت و لە رۇژنامەى فەرمى بلاودەكرىتەو.

بەريز جعفر ئىبراھىم ئىمىنكى / سەرۆكى پەرلەمان:

كاك (د.فرست) ھەمووى بىخە دەنگدان، فەرموو.

بەريز فرست سۆفى:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

كۆى پەيرەو دىخىنە دەنگدان، ماددەى (1) تا ماددەى (127).

بەريز جعفر ئىبراھىم ئىمىنكى / سەرۆكى پەرلەمان:

پەيرەو ھەمووى دىخىنە دەنگدان كى لەگەليەتى (53) كەس بە پە سەند دەزانىت، ئەوھى دژە (2) كەس دژن، بە زۆرينەى دەنگ، پەسەندكرا.

دەستتان خوش بيت، سوپاسەكى تايبەت بۆ لىژنەى كاتى پەيرەو، پىرۇز بىت لە پەرلەمانى كوردستان، دەستتان خوش.

د. يوسف محمد صادق

سەرۆكى پەرلەمانى

كوردستان - عىراق

جعفر ابراهيم ئىمىنكى

چىگرى سەرۆكى پەرلەمانى

كوردستان □ عىراق

فخرالدين قادر

سكرتېرى پەرلەمانى

كوردستان □ عىراق